

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కామిది

★

శ్రీ వైష్ణవ ధర్మ విజ్ఞాన సుమ పరీమళములతో వెల్లి విరియు
అపూర్వ గ్రంథము
సచిత్రము
మొదటి భాగము

సంపాదకుడు :

ధనకుధరం వరదాచార్యులు

శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణ పురము

గుంటూరు - 4.

ప్రకాశకులు :

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

తిరుపతి

పరీధాని విజయదశమి
అక్టోబరు 1972

★

శ్రీ రామానుజ శక్తము
F 21.8

★

మూల్యము
పది రూపాయలు

★

ముద్రాణ
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల ముద్రాణాలయము
తిరుపతి

శ్రీమహాత్మ్యము

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముదీ ప్రకాశ ప్రశంస

'మహాకవి'

శ్రీమాన్ విక్రాల శేషాచార్యులు

శ్రీ వేంకటేశాయ నమో నమస్తాత్
రామానుజార్యాయ నమో నమస్తాత్
మతే యదీయే పరమ విశిష్టా
క్షేతే యత స్తా త్పునరుద్ధతే చ ॥

శ్రీ వేంకటేశాయ నమో నమస్తాత్
రామానుజార్యాయ నమో నమస్తాత్
మతం యదీయం పరమం విశిష్టా
దైవైకం యతస్త త్పునరుద్ధతం చ.

శ్రేష్ఠమైన విశిష్టాదైవ మతము (శ్రీ వైష్ణవ మతము) ఏ రామానుజాలవారి చేత
(ఆతంకములుగా ప్రబలిన దుర్మతములను అందించి) తిరిగి అభివృద్ధిఁ గావించఁ బడినదో -
అట్టి శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కొఱకు నమస్కారము లగుఁ గాతః ఆ రామానుజాలవారి కొఱకును
నమస్కారము లగుఁగాతః !

సతర్పయంతీ విబుధాంతరంగా
ప్యతలమస్సంతతి మద్యంతీ
తాపోపశాంతి చ సమాజయంతీ
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముదీ ॥

సంతర్పయన్తి విబుధాన్తరంగా
జ్యోతః ప్రమస్పృప్తతి మద్దయన్తి
తాపోప శాన్తిం చ సమార్జయన్తి
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముదీ.

పండితులయొక్క అంతరంగముల నానందింపఁ జేయునదియు - 'ప్రథమాం విచిత్రే వహ్నిః' అను ప్రమాణానుసారము ఆహారమై, దేవతల యుల్లములకు తృప్తి విచ్చునదియు - హృదయము వందలి తమస్సు అయిన అజ్ఞాన సమాహమును హరించునదియు - భూవభౌతరసమైన కటిక పీఠకటిది ఖోఁగొట్టునదియు - అధ్యాత్మికము, ఆదిభౌతికము, అది దైవికము అను కావత్తయమును శమింపఁ జేయునదియు - అతవ బాధను వినారింపఁ జేయునదియు నగు శ్రీరామానుజులవారి కీర్తి యనెడు కౌముది (శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది) ప్రకాశించుచున్నది.

సన్మార్గ సందీప్తి ముపాజ్యంతి
సమ్యక్ పవిత్రా సకలొపసేవ్యా
బ్రహ్మ ప్రసాద చ వివర్థయంతి
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముది ॥

సన్మార్గ సందీప్తి ముపార్జయన్తి
సమ్యక్ పవిత్రా సకలోపసేవ్యా
సుదృక్ ప్రసాదం చ వివర్థయన్తి
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముది.

సదాచారమునకు శోభనుఁ గూర్చునదియు - ఆకాశ పతమునకు వెలుగు నిచ్చునదియు మిక్కిలి పవిత్రమైనదియు - కళారాధకులై న విద్వాంసులచే నంసేవింపఁ దగినదియు - ప్రజలందఱి దేవతను ప్రశంశముగా జరికిరింపఁ దగినదియు - మంది జ్ఞానము గలవారికి నంతసమును వెంచునదియు - బాగుగా దృష్టి గలవారికి అనందమును ప్రసాదించునదియు నగు శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది ప్రకాశించుచున్నది

విద్రుచకోరావణి హర్షకారిణి
విద్రుద్రశ్రీ వరదాభి చద్రజా
అజ్ఞాన భారాం తమః ప్రమాథిని
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముది ॥

విద్యుచ్చకోరావళి హర్షకారిణి
విద్యుద్యుర శ్రీ వరదార్య చంద్రజా
అజ్ఞాన భారాంధ తమఃప్రమాథిని
విభాతి రామానుజ కీర్తి కౌముది.

పండితు లనెడు చకోరములకు హర్షదాయకమైనదియు - విద్యుద్యురేణులై న శ్రీమాన్ భక్తులధరం వరదార్యులవారనెడు చంద్రునివలన జనించునదియు - అతిశయించిన అజ్ఞాన మనెడి అంధకారమును హరింపఁ జేయునదియు నగు శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది ప్రకాశించుచున్నది.

त्रय्यतं विविदिषतां निशांतशांतं
 स्वाचार्यं त्वनघतमा निकाम मिथे
 त्रय्यन्ते स्फुटयति यन्निगूढं मर्थं
 श्री रामानुज गुरु कीर्तिं कौमुदीयम् ॥

త్రయ్యంతం వివిదిషతాం నిశాంత శాంత
 స్వాచార్యం త్వనఘతమా నికామ మిందే
 త్రయ్యన్తే స్ఫుటయతి యన్నిగూడ మర్థం
 శ్రీ రామానుజ గురు కీర్తి కౌముదీయమ్

పాపహరమైన ఈ శ్రీ రామానుజకీర్తి కొముది - వేదాంత శాస్త్రమునందలి నిగూడము
 లైన యర్థములనుఁ దెల్పునది కనుక, వేదాంతము నెఱుంగఁ గోరిన వారికి - గృహమునం
 దుండెడు సొమ్ముఁదైన గురువువలె మిగుల ఒప్పుచున్నది

आशाऽऽस्थाऽधिकं सुषमाऽऽकरस्वशंसा
 प्राचुर्यां त्रुबल्य मंगल प्रदात्री
 श्री रामानुज शुभकीर्तिं कौमुदीया
 जीया तद्गुणहृदय प्रहर्षिणीयम् ॥

ఆశాఽఽస్యాఽధిక ముషమాఽఽకరస్వశంసా
 ప్రాచుర్యా త్కుబలయ మంగళప్రదాత్రీ
 శ్రీ రామానుజ శుభకీర్తి కౌముదీయా
 జీయా తద్గుణ హృదయప్రహర్షిణీయమ్.

కోరదగిన అధికమగు (మంచికాగితములు, ముచ్చటగొల్పు ముద్రణము, చక్కవి
 లైందు ఇత్యాదులచే) సౌందర్య కోరకు అన్వరమగుటచేత ప్రళంసించఁ దగినదియు,
 దిక్కులయొక్క ముఖములకు మిక్కుటమైన వెన్నెల (వెలుతురు)ను కరిగించునది గావున
 ప్రతింజఁదగినదియు - అధికమగు మా మండలిమునకు, కిలువలకును, కులములను చేకూర్చు
 నదియు - విద్వాంసులయొక్కయు, సత్ప్రపంచలము యొక్కయు హృదయమునకు నందోష
 మును గల్గించునదియు - ప్రకాశించునున్నదియునైన శ్రీ రామానుజకీర్తి కొముది పరోక్షార్థ
 ములతో నొప్పుమిందుగాక :

(మంగళార్థము)

श्रीवासश्चिय माप्नुवन् समभवत् श्रीवैकटेशो यतः
 यः कल्याणमयी सुदर्शनदरौ चाऽऽप्त्वा जहर्षप्रियौ
 श्रीमद्वैकटनायकस्य कृपया तस्य प्रकाशे गता
 श्री रामानुज योगिनो विजयतां सत्कीर्तिं सत्कौमुदी ॥

శ్రీవాసశ్రీయ మాప్పువన్ సమభవత్ శ్రీ వేంకటేశో యతః
యః కల్యాణమయాం సుదర్శనదరౌ చాఽఽప్తా జహద్దప్రియా
శ్రీమద్వేంకటనాయకస్య కృపయా తస్య ప్రకాశం గతా
శ్రీ రామానుజయోగినో విజయతాం సత్కీర్తి సత్కృముదీ

ఏ శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ఏ శ్రీ రామానుజులవారి మూలమన సువర్ణముతో నిర్మితమైనదియు, మంగళమయినదియు నగు శ్రీని పొందినవాడై, శ్రీనివాసుఁ డాయెనో - తనకు ప్రయములైన సుదర్శన పాంచజన్యములనుగూడ ఏ రామానుజుల వలన పొంది నంతసించెనో అట్టి శ్రీ వేంకటేశ్వరుని కృపచేత ప్రకాశము నొందిన ఆ శ్రీ రామానుజాచార్యులవారియొక్క కీర్తి కాముది (శ్రీ రామానుజ కీర్తి కాముది) సర్వోత్కర్షములతో నొప్పుఁగాఁతః

यत्कृत स्वमतोद्धारात् मुमुदे वैकटेश्वरः
प्रकाशयति तत्कीर्ति कौस्तुభ युक्तमेव तत् ॥
యత్కృత స్వమతోద్ధారాత్ ముముదే వేంకటేశ్వరః
ప్రకాశయతి తత్కీర్తి కాముదీం యుక్తమేవ తత్.

ఏ శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు ఏ శ్రీ రామానుజాచార్యులవారిచేతఁ గానింపఁబడిన తన (వైష్ణవ) మతోద్ధరణమువలన సంతసించెనో - ఆ రామానుజాచార్యులవారియొక్క కీర్తి యనెడు కాముదిని (కాముదీవలె భవళ సుందరమైన కీర్తిని - శ్రీ రామానుజ కీర్తి కాముదిని) ప్రకాశ మొనర్చుచుండుట యుక్తమే యగును

इत्यमिनदति विद्या
वन पचासा धनेक बिलदस्य
विकारं रामचंद्रा
चाविस्स सुतः कवि प्रिय शोषः ॥
ఇ త్యమినందతి విద్యా
వన పంచాస్యా ద్యనేక విరుదస్య
విక్రాల రామచంద్రా
చార్యస్య సుతః కవిప్రియ శ్శేషః

ఇట్లు విద్యారణ్య పంచానన మున్నుఁగఁగల అనేక విరుదములుగల శ్రీమాన్ విక్రాల రామచంద్రాచార్యులవారి (రెండవ) కుమారుఁడును - కవులకు ప్రియమైన వాఁడును నగు శేషాచార్యుఁ డభినందించుచున్నాడు

श्री

श्रीवेङ्कटाद्विनिलय. कमलाकामुक. पुमान् ।
अभंगुरविभूतिर्न स्तारज्जयतु मङ्गलम् ॥

शुभाशंसा

भोः मान्यमहोदयाः, सतत सन्तन्यमान श्रद्धा भक्तिप्रचयधनाः, भगवद्रामानुज-
सिद्धान्त ग्रन्थ प्रचार परिहृदाः, कलिकलुषित सकललोकसमुत्तरणैकवीवितकृत्याः, सक-
लभिमत सच्छाल संवर्धन कुशलाः, आन्ध्र संस्कृताद्यनेकभाषावैदुष्य विशिष्ट सकलान्तरज्ञाः,
कलापूर्णचंद्र सदृश कौमुदी विशद हृदयान्तरज्ञाः, तत्र भवन्तः श्रीमन्तः

धनकुधरं वरदाचार्य महाशयाः !

भवतां निरवग्रहकार्यवर्ग परिश्रम एव भावासु कलासु विशिष्य श्रीरामानुजसिद्धान्त-
सत्संप्रदाये अनितरां भक्ति विवर्णां दृष्ट्वा हृष्टा, वयं श्रीमन्तं श्रीनिवास केवल मिदमेव
प्रार्थयामहे यत् विशिष्टाद्वैतसिद्धान्त प्रचाराय, भक्तिमार्गप्रतिष्ठापनाय च तत्र भवद्भ्यः
अमोघ ऐश्वर्य, दीर्घमायुः अमन्दानन्दयुक्तं आरोग्यं च अनुगृह्णातु स भगवान् श्रीशैलमेवः
श्रीवल्लभ इति ।

भवदीय-

सलक्षणधनापाडि साहित्य निरोमणिः

रा. कृष्णस्वामि अय्यङ्गार

श्री वेंकटेश्वर वेदसंस्कृत पाठशालाध्यक्षः,
कार्य निर्वहक. — श्रीवेंकटेश्वर आर्य संस्कृति सवस्

तिरुमलै

२६-३-१९६६

}

ప్రెమితే రామానుజాయ నమః

శ్రీమద్భక్తమహాస - పరివ్రాజకాచార్య

శ్రీశ్రీశ్రీ (1008) శ్రీ త్రిదండి

శ్రీమద్భక్తమహాస రామానుజ జీయరు స్వామివారి

మంగళాశాసనము

★ ★ ★

శ్రీమాన్ భక్తమహాస వరదాచార్యులుగారికి :

ప్రెమితే వారూణాయ నమః

శ్రీ భగవద్దామానుజులవారు - శ్రీ వేదార్థ సంగ్రహమును, శ్రీ భావ్యమును రచించి, శ్రీ శ్రీనివాసునకు సమర్పించిరి. తద్వారా - జీవుని శేషత్వమును, సర్వేశ్వరుని శేషిత్వమును నలుగడల వ్యాపించినవి. శ్రీ తిరువేంగడముడై యామని పరత్వ మంతటను పరివ్యాప్త మయ్యెను

అరియును గాక, శ్రీ భగవద్దామానుజులవారు శ్రీ శ్రీనివాసునకు అసాధారణములగు శంఖు చక్రములను ప్రదానము గావించి, శ్రీ వేంకటేశ్వర శబ్దమును సార్థక బలిచిరి. మఱియు - శ్రీ లక్ష్మీప్రదానము గావించి, శ్రీనివాసునిగా నొనర్చిరి

శ్రీ భగవద్దామానుజులవారు తమ విషయమై గావించిన యీ మహత్తర తైంకర్యమున కానందించి, శ్రీ శ్రీనివాసుడు నేడు వారి కీర్తిని కౌముదిగా ప్రకాశింపజేసి, తాను పరమానందము నందుటయేగాక, ఇతరులనుగూడ ఆనందింపజేయనెందుట - ఆ పరాత్పరుని కృపా పరశంత్రకు ఒక చక్కని తార్కాణము.

'వరదస్తు సమర్థకః' అనురీతి - సార్థకాఖ్యులైన మీరు తలపెట్టిన శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది ప్రచారము కువలయొల్లాసి యగుగాక యని మీ సదుద్యమమునకు మంగళాశాసన మొనర్చు చున్నాము.

మకాం - జానకీస్థాన్
రఘంగతిల్లా - వీహారు
8-7-1967

శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జీయర్

అంధ్రప్రదేశ్ దేవదాయ ధర్మాదాయశాఖ కమీషనరు
 పేదాగమోద్ధారకులు - మాన్యమహోదయులు నగు
 శ్రీ కొండవల్లి వాసుదేవరావు, B.A, LL.B, I A S. గారి

ఆమోదము

* * *

శ్రీమాన్ త్రిదత్తే శ్రీమ ద్భగవ ద్ద్రామానుజులవారు భక్తులను అత్యంత
 సులభోపాయముల ద్వారా, వైకుంఠవాసుడైన శ్రీమన్నారాయణుని దివ్య సన్నిధిని
 జేర్చుటకై ఆవతరించిన మహాత్ములు.

లోకములను రక్షించుటకు పేతహస్తుడైన శ్రీవిష్ణుకృష్ణుడే యతిరాజైన
 శ్రీభగవ ద్ద్రామానుజులవారుగా అవతరించిరిని శ్రీమద్వేదాంతదేశికులు యతిరాజు
 సప్తతి యందు దిగువ విధమున చెప్పిరి :-

B

"నానాభూతైర్జగతి నమయై ర్నర్మరీలాం విదికోన్
 రత్వం వర్తం ప్రతయతి విథో రాదిమ హ్యహభేదే
 విశ్వం త్రాతం విషయ వియతం వ్యజ్ఞతానుగ్రహస్సన్
 వివ్యక్తేనో యతివతి రతూ ద్వేత్ర సార ప్రిదర్శి: "

ఈ విధముగా అవతరించిన శ్రీ భగవద్దామసుజాలవారు శ్రీ విశిష్టాద్వైత
 మును నద్దెనలకు చిరస్థాయిగా వ్యాపింపజేసిరి. ఇట్లు విస్తరింపజేసిన శ్రీవారి కీర్తి
 ఆనంద్రతారాకమైనది. ఇటువంటి వైష్ణవ ధర్మములను అతిసామాన్యులలో
 నైతము పునరుద్ధరింపజేయ దలచుచున్నారు శ్రీమాన్ ధనకుధరం వరదాచార్యులు
 గారు. వీరి ప్రయత్నము ఎంతయూ కొనియాడ తగినది.

HYDERABAD, }
 15-6-1972. }

(Sd.) K. Vasudeva Rao,
 Commissioner.

శ్రీనివాసాయ నమః.
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

సంపాదకీయము

"అన్యద్దేశిక మన్మదీయ పరమాచార్యా వశేషా స్థూరాన్
శ్రీమన్ లక్ష్మణయోగిపుంగవ మహాపూర్ణా మునిం యామునమ్
రామం వద్మవిలోచనం మునివరం నాథం శరద్వేషిణం
పేనేశం శ్రియ మిందిరానవాచరం వారాయణం పంశ్రయే "

శ్రీమంతము - పరమపావనము సగు మన భరతఖండమున ఆధ్యాత్మిక తత్త్వములను ప్రకాశింపజేయు దర్శనము లనేకము లున్నవి. అట్టివానిలో - శ్రీవిశిష్టాద్వైత దర్శనము వేద వేదాంత ఆగమాదులలో ప్రతిపాదించఁబడిన తత్త్వ విశేషముతోఁ గూడి, అత్యంత విశిష్టమై, సకల చేతన సముద్ధరణ సమర్థమై, పరమార్థ ప్రదమై యలరారుచున్నది

"చిదచి ద్విశిష్టఁడగు శ్రీమన్నారాయణఁ దొక్కఁడే తత్త్వము, సూక్ష్మ చిదచి ద్విశిష్ట మగు బ్రహ్మము జగత్కారిణము. స్థూల చిదచి ద్విశిష్టమగు ఆ పర బ్రహ్మమే కార్యభూత మగు జగత్తు. విశిష్ట కార్య కారణములు రెండును అభిన్నములు. చేతనుల కతఁడే ప్రాప్యము, ప్రాపకము" అను అతి విశిష్టములగు తత్త్వములను బోధించుటచే, ఈ దర్శనమునకు 'విశిష్టాద్వైతము' అనుపేరు - ప్రసిద్ధి కలిగినది మఱియు - విశిష్టులచే విశిష్టక్రమమున నుపదేశింపఁబడిన ఉపనిషత్పిండమగు 'అద్వైత' మగుటచేతను ఇది విశిష్టాద్వైతమని వ్యవహరింపఁబడుచున్నది

ఈ దర్శనమునకు - శ్రీ సంప్రదాయము, శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయము, శారీరక మీమాంసా దర్శనము, ఉభయ వేదాంత దర్శనము, ఖడ్వాంత దర్శనము, భాగవత మతము, శ్రీ రామానుజ దర్శనము అని అనేక నామధేయము లున్నవి

అనాది పరంపరాసిద్ధమై, ప్రమాణ - ప్రమేయ - బంధ - మోక్షదుల పరమ తత్త్వములను బోధించుటచే నియ్యది నిధిల దర్శన శిరోభూషణమై యుండుట

యటులండ, భగవద్విత్తేతుక కృపా కటాక్షముచే ప్రవర్తితములగు సంస్కృత -
ద్రావిడ - రహస్య - ఆగమ ప్రస్థానము లను చతుర్విధ ప్రస్థానములచే సకల చేతన
హిత ప్రబోధకమై వెలుగొందుచున్నది.

అందు సంస్కృత వేదాంత ప్రస్థానము మొదటిది. అది ఉపనిషత్ప్రస్థాన
మనియు, సూత్ర ప్రస్థాన మనియు, భగవద్గీతా ప్రస్థాన మనియు మూడు విధములై
యున్నది

ఉపనిషత్తులు ప్రతి కల్పమునందును సాక్షాత్తుగ పరమాత్మచే నుపదీప్తములే.
బ్రహ్మసూత్రములు నారాయణుని అపరావతారుఁ డగు శ్రీ వేదవ్యాసునిచే ప్రణీత
ములు గీతా ప్రస్థానము శ్రీకృష్ణావతారుఁ డగు శ్రీమన్నారాయణునిచే ప్రవర్తితము.

ఇట్లు సంస్కృత ప్రస్థాన మంతయు సాక్షాత్తుగ సకల జగత్కారణకర్త
యగు భగవంతునిచే ప్రవర్తితమై యున్నది కనుకనే, శ్రీ విశిష్టాద్వైతిమున
ప్రథమాచార్యుఁడు శ్రీమన్నారాయణుఁడే ' యని కీర్తింపఁబడుచున్నది.

అనాది నిదన మగు ఈ విశిష్ట ప్రస్థానము - భాదరాయణ, బోధాయన, టంక,
గుహదేవ, భారుచి, ద్రమిదాచార్య, బ్రహ్మనంది, భర్తృమిత్ర, భర్తృప్రపంచ
ప్రముఖు లగు ఆచార్యవర్యులచే విశిష్ట సంప్రదాయక్రమమున ఆవతరింపఁ జేయఁ
బడినది.

శ్రీమన్నారాయణుఁడే తనకు అంతరంగ కైంకర్య నిర్వాహకు లగు నిత్య
సూరులను నిఖిల చేతనోద్దీప్తనార్థము నియమింప, వారలు భగవద్వియమనాను
సారము భూలోకమున దక్షిణ ఛారతముతో నవతరించిరి. వారలే దివ్యసూరులు.
వారలు - ' ఆర్యులు ' అనుపేర నుప్రసిద్ధులు. వారలకు శ్రీమన్నారాయణుని
యందలి విదుషాధిక విరవధిక ప్రావణ్యముచే, ఆ భగవంతుని యనుగ్రహమువలన
ప్రాప్తము లగు పరభక్తి, పరజ్ఞాన, పరమభక్తులు మిక్కుటములు కాఁగా - భగవ
దనుభవ పరీవాహ రూపముగ వారి దివ్య పదనారవిందములనుండి దివ్య ప్రబంధము
లావిర్భవించినవి. అవియే ద్రావిడ వేదాంతములు

అందు, శ్రీ విష్వక్సేనుని అపరావతారులును - ఇతిర దివ్య సూరుల కెల్లఱకు
ఆవయవి స్వరూపులును - ప్రపన్న జన కూటస్థులు నగు నమ్మార్వారుల వదనార
విందమునుండి యు గ్గతా సా మధర్యము లను సంస్కృత వేద చతుష్టయము -
తిరువిరుత్తము, తిరువార్యమము, పెరియ తిరువనాది, తిరువాయమొళి అనుపేరు

లతో నవతరించెను. ఇట్టి వీరి ద్రావిడ వేదములకు - ఇతర దివ్య సూరులు ప్రసాదించిన దివ్య ప్రబంధము లన్నియు సంస్కృత వేదమునకు శిక్షితులవలె అంగములుగా నమరి యున్నవి. ఇది ద్రావిడ వేదాంత ప్రస్తావనము

శ్రీమన్నారాయణుడు తాను ప్రవర్తించజేసిన సంస్కృత వేదాంత ప్రస్తావనము కేవలము శాస్త్ర విజ్ఞానము గలవారికి మాత్రమే తప్ప, ఇతరులకు గ్రహింప నలవిగాని వగుటచేతను, త్రిగుణాత్మికమైన ప్రకృతియొక్క పరిణామరూప మగు దేహము ననుసరించిన ఆత్మ ధర్మములను ప్రబోధించున వగుటచేతను, సకల చేతనుల కవి అందుబాటుతో లేనందున, ఆదాల గోపాల మెల్లఱకును ఉజ్జీవనము గలుగజేయుటకై, అర్థపంపక జ్ఞానోపదేశములును - ఆర్యస్వరూపమున కనుగుణము లగు ధర్మములకు ప్రబోధకములు నగు రహస్యముల నుపదేశించెను.

అట్టి రహస్యములలో మూడు ముఖ్యములై యున్నవి వానికే 'రహస్య క్రయము' అని ప్రసిద్ధి అందు 'తిరుమంత్రము' అను మొదటి రహస్యమును బదిరికాశ్రమమునందు తన యంతో నవతరించిన నరుని వ్యాజీకరించుకొని, ఆ శ్రీమన్నారాయణుడే, నిఖిల లోకోజ్జీవనార్థము ప్రవర్తించజేసెను. రెండవ రహస్య మగు ద్వయమును శ్రీ లక్ష్మీదేవిని వ్యాజీకరించుకొని, సకల లోకములకును ఉపదేశించెను మూడవ రహస్య మగు చరమశ్లోకమును టు పాండవ యుద్ధాంభ నమయమున కురుక్షేత్రమునందు ఆస్థాన స్నేహ కాంక్షయులచే ధర్మాధర్మధియోదులుఁడును - పరమ ప్రపన్నుఁడు నగు పార్థుని వ్యాజీకరించుకొని, నిఖిల ప్రపంచము లకును బోధించెను ఇట్టి రహస్యము లింకను అనేకము లున్నవి. దీనికే రహస్య ప్రస్తావన మని పేరు.

మఱియు - స్వాంతరంగ కైంకర్య నిర్వాహకు లగు అనంత గరుడ విష్ణుల్నే నాదులకు శ్రీ పాంచరాత్ర శాస్త్రమును ఆ శ్రీమన్నారాయణుడే ఉపదేశించెను. అష్టోత్తర శత సంహితాత్మక మగు ఆ శాస్త్రము భగవత్కుష్మంధక మగుటచేతను, భగవత్సంబంధమైన విషయమును బోధించున దగుటచేతను 'భగవత్పాత్రము' అనుపేర సుప్రసిద్ధమై యున్నది దానికి ఆగమ ప్రస్తావన మని పేరు అందు - శ్రీరంగము, శ్రీ వేంకటాద్రి, శ్రీ హస్తినగిరి మొదలగు దివ్య క్షేత్రములందు నిఖిల లోకోజ్జీవనార్థము అర్చారూపమున నెలకొనియుండు పరమాత్ముని దివ్య సుంగళ విగ్రహ విభవ విభూత్యాదులు అభివర్ణింపఁబడియుండుటచే గాక, విశిష్టము లగు తత్త్వహిత పురుషార్థములు పరమ పులభముగ విపులీకరింపఁబడి యున్నవి.

ఇట్లు శ్రీ విశిష్టాద్వైతమునందలి ప్రస్తానము లన్నియు సాక్షాత్తుగ పరమ కారుణికుఁ డగు శ్రీమన్నారాయణునిచే ప్రవర్తితము లగుటచే ఇయ్యది పరమ వైదిక సిద్ధాంతముగ నుప్రసిద్ధమై, సకల చేతనులకు పరమార్థమును ప్రసాదించి, ముముక్షు జనులను తరింపఁజేయఁగల్గుచున్నది

ఈవిధముగా అనూచానముగ అతివిలక్షణమై, విశాల భారతమున విలసిల్లు ఈ సంప్రదాయము - ఈ నడుమ, కలి ప్రాబల్యముచే నుచ్చిన్నమై, శోభ దక్కి యుండుట తటస్థించెను. అట్టి తరుణమున, ఏత వృత పునరుద్ధరణార్థమై, మహా సియలు కొందఱు అవతరింపవలసిన యవసర మేర్పడెను. అట్టి యవసర సమయమున, ప్రవన్న జన భాగదేయ పరిపాకముచే, తొలుత - 'శ్రీమ న్నాథమునులు' అను నొక మహా ప్రాజ్ఞు లవతరించిరి.

ఆ మునిచంద్రులు విష్ణుశంక మగు తమ ప్రతిభా విశేషమువలనను - అష్టాంగ యోగానుష్ఠానాది తపః ప్రభావమువలనను సమ్యాఖ్యారులను సాక్షాత్కరింపఁ జేసికొని, వారి వలన పూర్వోప దర్శితము లగు ప్రస్తానముల నన్నింటిని తత్త్వ రహస్యములతోఁ బాటు సాంగోపాంగముగ నధికరించి, తా మనుభవించిన పరమానుభవమును ఎల్లఱును అనుభవించి ఉత్థిలించవలె నను విశా లాశయము గలవారై, మహోదార మనస్కులై, పరమ కారుణికులై, సకల జన సముద్ధరణార్థము ఈ ప్రస్తానముల నెల్ల తాము లోకమున స్వయముగా ప్రవర్తింపఁ జేయుటయే గాక, తమ శిష్య ప్రశిష్యుల మూలమునఁగూడ ఈ సంప్రదాయమునకు తగిన ప్రాచుర్యమునుఁ గల్గింపఁజేసిరి

అదియునుఁ గాక, శ్రీ విశిష్టాద్వైత దర్శన వైశిష్ట్యము నుగ్గడించుచు - 'న్యాయ తత్త్వము' అనుపేర నొక మహాగ్రంథమును రచించి, ఈ సిద్ధాంత స్వరూపమును లోకమునకు వాగుగా దర్శింపఁజేసిరి 'పురుష నిర్ణయము' అనుపేర సంతరించిన మణియొక గ్రంథములో - పరమ పురుషుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుని ఆవతిమ ప్రతిభా విశేషములను, దివ్య వై భవమును తనివితీర అభివర్ణించుచు, పురుషోత్తమఁ డును, పద్మజై శ్వర్య పరిపూర్ణుఁడు నగు ఆ శ్రీమన్నారాయణుడే సకల చేతనులకును ఆశ్రయణీయుఁ డని ప్రబోధించిరి. ఇఁక 'యోగ రహస్యము' అను మూఁడవ గ్రంథమున, అష్టాంగ యోగములకు సంబంధించిన విధి విధానములను విపులముగాఁ దెలుపుచు, ఆ యోగ ప్రధానములను అద్భుతముగా అభివర్ణించి ఇట్లు శ్రీమ న్నాథమునులు లోక కల్యాణ కాంక్షతో తమ తప శృత్తిని బహు ముఖములుగా వెచ్చించి, ఈ సంప్రదాయమునకు పన్నెను - వాసిని చేకూర్చి, చిరస్మరణీయులు కాఁగల్గిరి.

అనంతరము వీరి పాత్రులగు శ్రీ యామున మునింద్రులు పండితోద్బంధులై, ప్రపంచమైన ప్రజ్ఞా ప్రాథవములు గలవారై, ప్రతిపక్షిల గర్వాబోషముల నణండుచు, ఆసదృశ మగు తమ ప్రతిభా విశేషమున ఎల్లఱును సంక్రత మాశ్చర్య పులకిత గాత్రుల గావించుచు, పరతత్త్వ నిర్ణయ మొనరించి, రాజాధిరాజులై, పరమయోగి పుంగవులై, దర్శన స్థాపనాచార్యులై, దిగ్విజయము గావించి, 'ఆశవందారులు' అనుపేర విఖ్యాతి గాంచిరి.

ఈ మునిపుంగవులు - వారి పితామహులవలె ఉభయ వేదాంత సంప్రదాయ ముగా ప్రసిద్ధిఁజెందిన శ్రీ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును తమ శిష్య ప్రశిష్యులకు ఉపదేశించుచు ప్రపత్తింపఁజేయుటయేగాక, సంప్రదాయ ప్రబోధకము లగు అనేక గ్రంథములనుఁగూడ రచించిరి.

అట్టివానిలో - 'గీతార్థ సంగ్రహము' అను గ్రంథమున, శ్రీ విశిష్టాద్వైత మతానుసారముగ భగవద్గీతయందలి రహస్యములు తేట తెల్లము గావింపఁబడినవి 'శ్రీ చతుర్శ్లోకి' అను గ్రంథమున, శ్రీ వైష్ణవ ధర్మమునకు ప్రథమ ప్రపత్తిక యగు శ్రీ లక్ష్మీ దేవి సంస్తుతింపఁబడినది. అత్మ సిద్ధి, ఈశ్వర సిద్ధి, సంవిత్ సిద్ధి అను త్రివిధ సిద్ధులతోగూడిన 'సిద్ధి త్రయము' అను గ్రంథమున, చిదచి దీశ్వర తత్త్వములు విపులముగాఁ దెలుపఁబడినవి. శ్రీ వైష్ణవ దర్శనమునకు మూలాధారమై, భగవద్బొత్త ముగా ప్రసిద్ధి జెందిన శ్రీ పాంచరాత్రాగమమునకుఁ గల ప్రామాణ్య ప్రాముఖ్యములు 'ఆగమ ప్రామాణ్యము' అను గ్రంథమున నిరూపింపఁబడినవి మధుర మంజులము లైన గంభీర ధావములతో - లలిత కోమలములైన వద విన్యాసములతో నొప్పారుచు, ఎనుబది శ్లోకములు గల 'స్తోత్ర రత్నము' అను గ్రంథమున, శరణాగతి తత్త్వము అత్యంత విలక్షణముగా ప్రబోధింపఁబడినది. ఇది 'ఆశవందార్ స్తోత్రము' అనుపేర వ్యవహరింపఁబడుచు, విశ్వపారాయణ యోగ్యమై విలసియున్నది.

శ్రీ యామునముని విరచితము లగు ఈ విశిష్ట గ్రంథములు శ్రీ విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయ సాధమునకు మూల స్తంభములుగా రూపొంది, ప్రశస్తి గాంచియున్నవి. ఇట్లు శ్రీ యామున మునిచంద్రులు ఈ సంప్రదాయ వై శిష్ట్యమును లోకమున బహు ముఖములుగా వెల్లడించి, అఖండ యశమును బడయగల్గిరి.

మఱియు, అనంతాపరావతారులును - శ్రీ వైష్ణవ మంటావధ నిర్ధారకులు నగు శ్రీ రామానుజ మునిపుంగవులకు, ఏకలవ్యునకు ద్రోణాచార్యులవలె సాక్షాత్తుగ ఆచార్య శేఖరులై, వారిచే శ్రీ విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయానుసారముగ, బాద

రాయణాది ప్రణీతము లగు బ్రహ్మసూత్రాదులకు శ్రీ భాష్యులకు నవరచింపఁజేసి, వ్యాస వరాళర నామములకు నుప్రసిద్ధిని గల్గించి, ఈ సంప్రదాయమునకు పరమాచార్యులై విరాజిల్లిరి

ఆటసిమ్మకు ఈ విశిష్ట సంప్రదాయమును సంస్థాపించుటకై - "అనంతః ప్రథమం రూపం, ద్వితీయం లక్షణ స్వభా, తృతీయం బలభద్ర స్వాస్యత్, త౮ కల్పి ద్భవిష్యతి" అను పురాణ వాక్యానుసారముగ, సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలయందును భగవంతుని విరంతురై తైంకర్య నిర్వాహకు లగు ఆదిశేషులే, భగవత్ ప్రాయశానాను సారముగ, దక్షిణ భారతమునఁ గల భూకపురీక్షేత్రమునందు శ్రీకాంతిమతీ కేశవ యజ్ఞులకు పుత్రురైమై, 'శ్రీరామానుజులు' అనుపేర నవతరించిరి.

వీరు బాల్యదశనుండియు శ్రీమన్నారాయణ చరణారవింద ద్వంద్వ టైత్తైర వ్యాముగ్ధులై, పెరభక్తి - పరిజ్ఞాన - పరమ భర్త లతిశయింప, పరమాత్మునియందు పరమ రతులై, ఇతర విషయములందు విరహులై, పాపద్యాపతిములలు శమింపఁ జేయుచు, పుణ్యాంభోజముల వికసింపఁజేయుచు, అతి విలక్షణ దివ్యరతులై నిరా జిల్లుచు, శ్రీవిశ్ణుద్వైత శిద్ధాంత స్థాపనకై దీక్ష వహించి, లక్షిమును సాధించి, విజయ ద్వజమును సంస్థాపించిరి.

ఈయన సార్వభౌములు భోధాయనవృత్తి, ద్రమిదభాష్య, సిద్ధి త్రయాదుల ననుసరించి సూత్రప్రస్థానమునకు విశిష్టమగు శ్రీ భాష్యమును రచించి, రాశ్మీర దేశ మున నుప్రసిద్ధిముగాఁ గల సరస్వతీ నీరమున 'శ్రీభాష్యరారులు' అను బిరుదుముతో, బాటు - బంగారుమయమైన శ్రీ లక్ష్మీహయగ్రీవ విగ్రహమును బహుమాన పురస్కర ముగా బడయఁగల్గిరి. మఱియు - 'వేదాంతసారము' - 'వేదాంత దీపము' అను రెండు గ్రంథములను బ్రహ్మసూత్రములకు వ్యాఖ్యాన ప్రాయములుగా రచించిరి. ఉపనిషత్తు లలో అద్వైతులకు - విశిష్టాద్వైతులకు భేదాభిప్రాయములుగాఁ గల వాక్యములకు అర్థమును తమ శేషుషీ విశేషములే నమించిరి విధానమున నమన్వయించి, ఆ వాక్య ములలోని గంభీర భావములను, రహస్యములను విపులీకరించుచు - 'వేదార్థ సంగ్రహము' అను గ్రంథమును రచించిరి. భగవద్గీతా ప్రస్థానమునకు ధావ చుధుర మైన తైలలో భాష్యమును రచించుచు - అందు భగవద్వైతభవమును, భక్తి ప్రపత్తుల వైలక్షణ్యమును విశదీకరించిరి. 'శరణాగతి గద్య' - 'రంగనాథ గద్య' - 'పైరులర గద్య' అనుపేర గద్యరచయమును రచించుచు, అందు పరమపదనాథుని అప్రార్థక

మంగళ విగ్రహమును - కల్యాణ గుణములను - అఖిల జగ వ్యాపియు, అపార

కరుణా స్వరూపిణీయు నగు శ్రీలక్ష్మీదేవియొక్క విభవ విభూత్యాదులను కనివిచీర అభివర్ణించుచు, ఆ శ్రీ శ్రీయః పతులను బహు భంగుల సంస్తుతించిరి. భగవదారాదనా విధానమును బోధించుచు 'విశ్వ గ్రంథము' అను గ్రంథమును రచించి, ముముక్షువులకు తరణోపాయముఁ జూపిరి

మఱియు - ఆసేతు శీతాచలపర్యంతము దిగ్విజయ యాత్ర జేయుచు, శ్రీ వైష్ణవమతమునందలి పరమ సౌభాగ్యమును - సకల చేతన కుభదాయకత్వమును వెల్లడించి, దేశమం దంతటను శ్రీ వైష్ణవ మత సంఘములను సంస్థాపించి, ఆ సంఘములలో సర్వపర్ణమలవారికిని ప్రవేశములను లభింపజేసి, విశ్వ విఖ్యాతి గాంచిరి.

అదియునుఁగాక, నిఖిల లోకోద్ధీవనార్థమై శ్రీయఃపతి స్వయముగా నవతరించుటచే, స్వయం వ్యక్త స్థలములుగా ప్రళయి గవ్వి శ్రీరంగ, శ్రీ వేంకటాద్రి, హస్తీగిరి, యాదవాద్రి ప్రముఖము లగు దివ్య దేశము నెల్ల నమీకరించి, అనేక విదములగు కట్టుబాట్ల నేర్పఱచి, నిత్యోత్సవ - వషోత్సవ - యాసోత్సవ - సంవత్సరోత్సవాది మహోత్సవాదుల నేర్పఱచి, మర మందిరములను నెలకొల్పి, సకల జనులకు ఒక మాతన చైతన్యమును గల్గించి, ఈ సంప్రదాయమునందు అభిరుచిని - అభినివేశమును నముద్భవించజేసి, తద్వారా శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంతమునకు విశేషముగ పరిష్కృతి చేకూర్చుటయేగాక, ఈ విశిష్టాద్వైతమత ప్రచారమునకై, దెబ్బదినాల్గు సింహాసనముల నేర్పఱచిరి.

బహుముఖములైన ఇట్టి మహోద్యమములను విర్వహించి, విజయ లేజముతో విరాడిల్లుచు, శ్రీ వైష్ణవ ధర్మ సుమ సౌరభమును దేశమం దంతటను ఈ యతి సార్వబౌములు వెల్లివిరియఁజేసిన కారణమువలననే, ఈ దర్శనమునకు 'శ్రీరామానుజ దర్శనము' అను అన్వర్థనాను మేర్పడి, సుప్రసిద్ధమై యున్నది

శ్రీ రామానుజులవారి యనంతరము ఆచార్యవర్యు లనేకులు ఈ సంప్రదాయమును ప్రచార మొనరించిరి. శ్రీ పిళ్ళ లోకాచార్యులు ఈ విశిష్టాద్వైతమునందలి ప్రస్తావనముల నన్నింటిని సామాన్య జనులకు వైతము కరకరలాములక మొనరించుటకై, ద్రవిడ భాషాయము లగు సులలిత మదుర రమణీయ సూత్రములుగ అష్టాదశ రహస్యములను రచించి, ఈ సంప్రదాయమునకు ఒక మాతన లేజమును సంపాదించిరి. వీరి గ్రంథములలో - ద్రావిడ వేదాంతముల యందలి పరమ విలక్షణము లగు భగవద్విష్ణు కల్యాణ గుణ గణ వైభవాదులు ప్రతిఫలించుచుండుట కడుంగదు విశేషము.

శ్రీ శేషాచలాచీకుని దివ్య ఘంటావతారులగు శ్రీ వేదాంతదేశికులు భగవదనుగ్రహ విశేషముచే నర్వకంక్రి న్యతంక్రులై, ముప్పదిసారులు శ్రీహష్యమును అధిక రించినవారై, తత్త్వటీక, శతదూషణి, గీతాభాష్యవ్యాఖ్యానము, అధికరణసారావళి, తత్త్వముకైతలావము, న్యాయసిద్ధాంతము, న్యాయపరిశుద్ధి మొదలగు అనేక గ్రంథములను రచించి, సంస్కృత వేదాంత ప్రస్తావమునకు ఒక నూతనోత్తేజమును గలుగజేసిరి మఱియు - ద్రమిదోపనిషత్తాత్పర్యరత్నావళిని రచించి ద్రావిడ వేదాంత ప్రస్తావమునకును, ద్వాత్రింశ ద్రహస్యములను రచించి రహస్య ప్రస్తావమునకును, పాంచరాత్రరక్ష మొదలగు వానిని రచించి శ్రీ పాంచరాత్ర ప్రస్తావమునకును విశేష ప్రాచుర్యమును గల్గించుటయేగాక, సంస్కృత భాషామయము లగు విరరక ప్రౌఢ గంభీర స్తోత్రజాలములవలె ద్రావిడ భాషామయము లగు దివ్య ప్రబంధములనుఁ గూడ రచించిరి. వీనికే 'దేశిక ప్రబంధము' అను వ్యవహారము ప్రసిద్ధము వేయెఁ బిరు రచింపని గ్రంథములు ఏ విభాగమునను లేవన్న, అతిశయోక్తి కానేరదు ఇట్లు శ్రీ వేదాంత దేశికులు బహు గ్రంథకర్తలై, 'కవి తార్కిక సింహ' అను దిరుదమును బడసి, అఖండ యశమును సముపార్జించిరి శ్రీ విశిష్టాద్వైత మత వికాసమునకై వీ రొనరించిన విరువమాన సేవా త్యాగములు శ్రీ వైష్ణవ లోకమునకు చిరస్మరణీయములై యున్నవి.

శ్రీ మద్రామానుజ యతి సార్వభౌములు ఈ లీలా విఘాతిలో నూట యిరువది సంవత్సరములు నివసించి, నిమిషమాత్రమైనను వ్యర్థము చేయక, ఈ సంప్రదాయమునకు అతి విశిష్టమగు సంస్కరణమును విన్నిమాభ్యుధికుమగు అభ్యుదయమును గలుగఁజేసిరి. కాని, ద్రావిడ వేదాంత ప్రస్తావమునకు విశిష్ట వైశిష్యమును గలుగఁజేయుటకై, వారికి తగిన అవకాశము లేకపోయెను కావున, మఱల భగవద్వియమ వాసుసారము వారే, పాండ్య దేశమున 'మణివాళ మహా మునులు' అనుపేర నవతరించిరి వీరు శ్రీ యతివర పునరవతారభూతు లగుటచే, సంప్రదాయార్థముల నెల్ల సులభముగా గ్రహించినవారై, వాని నెల్ల సర్వతోముఖముగ ద్రావిడ వేదాంత ప్రస్తావ సమభ్యుదయమునకే వినియోగము గావించవలెనని సంకల్పించి, నమ్మాళ్వారు లనుగ్రహించిన ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములకు వ్యాఖ్యాన ప్రాయము లగు ఈడు ముప్పత్తారాయరప్పడి (భగవద్విషయము) మొదలగు గ్రంథములను పరిశీలించి, పరిష్కరించి, ప్రమాణాకర నిర్దేశాదుల సంకరించి, శ్రీ పెరియవచ్చాన్ పిళ్ళ కృత మగు 'పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి వ్యాఖ్యానము' శిధిలము కాఁగా - ఆ దివ్య ప్రబంధమునకు మఱల సులలిత మగు కైలిలో వ్యాఖ్యానమును రచించియు, ద్రావిడ వేదాంత

ప్రస్థానమునకు సముచితము లగు సరళ గంభీర వ్యాఖ్యానముల నెనుగ్రహించి, శ్రీ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును దేశమునం దంతటను వ్యాపింపఁ జేయుటయేగాక, శ్రీమద్రామానుజులవలె దేవాలయములందును - శ్రీ వైష్ణవ సంఘముల యందును అనేక విధములగు సమీకరణముల నొనర్చి, శ్రీరంగనాధుని కృపా విశేషమునకు పాత్రులై, ఆ శ్రీరంగనాధునిచే 'పెరియ జీయర్' అని కొవియాడబడినవారై, యశశ్చంద్రికలతో విరాజిల్లిరి

ఇట్లు ఈ విలక్షణ సిద్ధాంతము శ్రీమ న్నారాయణుని వద్దనుండి శ్రీ చుణవాళ మహామనుల వఱకును అవిచ్ఛిన్నముగ ప్రవలితమై ప్రకాశించినది. ఈ సంప్రదాయము ననుసరించి తెలుగులో ఆచార్య సూక్తి ముక్తావళి, ఆముక్త మాల్యద, ముముక్షు జన కల్పకము మొదలగు అనేక గ్రంథములు వెలువడినవి. తద్వారా - శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయ వైశిష్ట్యమును తెలుగు మహాజనులు కొంతవఱకు గుర్తించి, ఈ సంప్రదాయమును సమాశ్రయించి, సత్సలితములను పొందియే యున్నారు. ఐనను, సంస్కృత - ద్రావిడ - రహస్య ఆగమ ప్రస్థానములలోఁ గల విశిష్ట విషయములతో, సంప్రదాయ విశేషములతో ఒక సమగ్ర గ్రంథమును తేటతెలుస సర్వాంగ సుందరముగా రూపొందించి, తెలుగు మహాజనులకు అందఁజేయవలసిని యవసర మెంత గనో ఉన్నది. అట్టి యవసరమును గుర్తించియే, ఈ సంప్రదాయ విశేషముల నన్నింటిని పర్వతో ముఖముగ సమీకరించి, వాని నెల్ల ఒక మహా గ్రంథముగా సిద్ధ మొనరించి, త న్ములమున ఆంధ్ర మహా జనులకు అత్యుపకర్పణము గావించి వలె నని మేము సంకల్పించితిమి ఇది యొక మహా సంకల్పము ఈ మా మహా సంకల్పము కలియుగ ప్రత్యక్షదైవ మగు తిరుమల శ్రీనివాస భగవానుని కృపా కటాక్షమున కార్యరూపమును ధరించుట - మా సుకృత ఫలముగను, ఆంధ్ర మహా జనుల టాగ్య విశేషముగను సంభావించుచున్నాము.

శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయమునకును, తిరుమల (తిరుపతి) దివ్య శ్రీత్రిమనకును సహజముగా ఎంతయో సన్నిహిత సంబంధ మున్నది తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల వైభవము, కార్య నిర్వహణము మున్నుగాఁ గల వన్నియు శ్రీ విశిష్టాద్వైత మతోపజ్ఞములై యుండుట జగ ద్విదితము. మఱియు - ఋగ్వేద, పురాణ ఇతిహాసాదులయందేగాక, అశ్వారుల దివ్య ప్రబంధములందును - ఆచార్యవర్యుల గ్రంథరాజములయందును ఈ దివ్య శ్రీత్ర వైభవము అతి విశిష్ట క్రమమున అభివర్ణితమై యున్నది

ద్రావిడ దివ్య బ్రహ్మములకు కిరీటాక్షర స్థానమైన తిరువాయ్మొళిలో ప్రాచ్య ప్రాపక నిష్కర్షములగు రెండు దశకములలో, శ్రీ శేషచలాధీశుని చరణార విందములనే పరమ ప్రాపకములుగను, పరమ ప్రాచ్యములుగను నమ్మాళ్వారులు నిర్ధారణ చేసియున్నారు. శ్రీమ ద్రామానుజ యతిసార్వభౌములకును ఈ శ్రీనివాస భగవానునియందే విశేష ప్రావణ్యము గలదని, వారు శ్రీ ధామ్యారంభమున మంగళా చరణముగా నుల్లేఖించిన శ్లోకములో - “బ్రహ్మణీ శ్రీనివాసే” అనుటనుబట్టి, శ్రీనివాసుడే విశిల నిగమాంత సునిధి పరతత్త్వమని నిష్కర్షించియుండుటచే న్నష్ట మగుచున్నది. అదియును గాక, వేదార్థ సంగ్రహమును ఈ శ్రీకైలాధిపతి దివ్య వన్నిదినే ఉపన్యసింపిరి. ఇతః, శ్రీ వేదాంతదేశికులు మొదలగు ఆచార్య వర్కులు దయా శతకాదులయందు శ్రీ వేంకటాచలాధీశునే పరతత్త్వముగ నిర్ణయించి యున్నారు. కావున, ఈ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము ‘శ్రీనివాసుడే పరతత్త్వము’ అను ప్రధాన విషయముపై ఆధారపడియుండుటనుబట్టి, ఈ సంప్రదాయమునకును తిరుమల (తిరువతి) క్షేత్రమునకును గల సన్నిహిత సంబంధము సున్నప్పము

ఇట్టి సన్నిహిత సంబంధమును, ఈ సంప్రదాయమును సర్వవిధముల పరిపాలించి సముల్లసింపజేయవలసిన బాధ్యతను తిరుమల తిరువతి దేవస్థానముల పాలకవర్గమువారు ఇటీవలనే గుర్తించియున్నారు. తత్ఫలమే ఈ కౌముది.

ఇది శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది. ఇయ్యది వదునారు కళలతో ప్రకాశించి, రసజ్ఞులగువారికి మోద ప్రమోదములను చేకూర్చగలదు ఇపు డీ ప్రతిప త్కళలో - సుప్రసిద్ధులును, వైష్ణవ హృదయులు నగు కవి పండితులు సంకరించిన వదునారు రచనలు పొందువరుసఁబడియున్నవి ఈ రచనలలో - ఆద్యంతములయందు శ్రీనివాసస్తుతిగా రెండు పద్యరచన లుండుట విశేష విషయము. ఇట్టి వైష్ణవముతో నొప్పారు ఈ ప్రతిప త్కళయందలి పరమార్థమును సహృదయులు గుర్తించి, పరమాహ్లాదమును పొందగలరనియే ఛావించుచున్నాము

ఇట్లే, శేషించిన కళలుకూడ, శ్రీనివాస భగవానుని కృపాకటాక్షమువలనను - దేవస్థాన పాలకవర్గమువారి ఆదరాభిమానము వలనను - దేవస్థానాధికారుల సంపూర్ణ సహకారము వలనను వరుస వరుసగా, వెంట వెంటనే, సర్వాంగ సుందరముగా వెలువడగల వనియు - ఆచారకాలములో విట్లు ఈ శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది ఖోదక కళాపరిపూర్ణమై ప్రకాశించి, సర్వాత్మసంతర్పణము గావింపఁగలదనియు గాఢముగా విశ్వసించుచున్నాము.

మహా ప్రసాదము

శ్రీ నిలయుండు - శేషగిరిసీమ వసించు దయార్ద్రమూర్తి - భా
వానఘులైన నజ్జనుల కచ్యుత దివ్యపదంబుఁజూప రా
మానుజ కీర్తి కౌముదిని ఆంధ్రములో వెలయింపఁజేయఁగాఁ
బూనె - మహా ప్రసాద మిది - పుణ్యఫలంబుగ స్వీకరింపుడి.

వరదుండై విలసిల్లు శేషకుధరావాసుండు - శ్రీ వేంకటేశ
శ్వరుఁ డానందము గూర్చు షోడశ కళావానంబు నీ కౌముదిన
వరుసన్ వర్ణిలఁజేయ నెంచి - 'ప్రతిపత్' ప్రారంభ సత్కాంతులన్
ధర నావిష్కరణం బొనర్చె నిటు లిద్దానన్ మహోల్లాసమా.

తిరుమల వేంకటేశ్వరుని దివ్య పదాబ్జ మరంద బిందువుల్
కరము ప్రవింపఁజేసి, తన కాంతి కరమ్ముల నెమ్మిమై పరం
పరగ నొసంగు కౌముదిని భద్రముగా హృదయాబ్జసీమలో
వరలఁగఁజేసి, మీరలు ప్రపన్నులు నౌచు శుభంబు గాంచుడి.

విషయానుక్రమణిక

* * *

౧. శ్రీనివాసోదాహరణము 1- 8
 శ్రీ 'కరుణశ్రీ'
౨. హిందూ సనాతన వేదమత వైభవము 9-30
 శ్రీమాన్ గొట్టమక్కల రమాకాంతాచార్యులు

భగవత్ స్తుతి
 భగవన్ (భాగవత) మత ప్రశంస
 పరమ భాగవత స్తుతి
 శ్రీ వేదాంత గురుపరంపర
 వ్యాసస్తుతి
 శ్రీ రామానుజ భాగ్యకార స్తుతి
 వేద మత సనాతనత్వము
 మహా భారత కాలము
 భగవద్విభూతి
 భగవదవతరణము
 సాత్త్వికోపబృంహణ చాత్వర్యము
 వేదోక్త భాగవత మత సంస్థాపనము
 భగవన్ (భాగవత) మత వైభవము
 శ్రీ గీతాచార్య వైభవము
 అవతార రహస్య జ్ఞానము మోక్షప్రదము
 దేవర్షి నారదుడు శ్రీ భాగవత (పాంచరాత్ర)శాస్త్ర
 ప్రవర్తకుడు
 వేదాంత దర్శనము
 శ్రీ పాంచరాత్ర - భగవద్గీతాశాస్త్రముల ఐకకంఠ్యము
 శ్రీ పాంచరాత్ర - భగవద్గీతా - మనుధర్మశాస్త్రముల
 ఐకకంఠ్యము
 భాగవత గురుపరంపరా వైభవము
 వేదోక్త 'భాగవత మత' స్వరూపము

అవైరిక దర్శన విమర్శనము
భాగవత మత పరంపరా విచ్ఛేదము - త దుద్ధరణము
భాగవత గురుపరంపర పునః విచ్ఛిత్తి గాఢాండః శేయఃబడిన

జాగ్రత్తలు

ప్రథమ జాగ్రత్త -

ద్వితీయ జాగ్రత్త -

మాయ

నిర్గుణము

మోక్ష స్వరూపము

తత్త్వత్రయ వివేచన

భగవానుడు చిదచి ద్విశిష్టుడు

మోక్ష విద్య 'దహర' విద్యయే

దహర విద్య - ప్రపత్తి - మోక్షము

ప్రపత్తి వైభవము

సంన్యాసాశ్రమీయులకును ఈ ప్రపత్తియే తారకము -

ప్రపత్తి శ్రుతిసిద్ధము

పరబ్రహ్మము - అనందమయ స్వరూపుడు

పరబ్రహ్మము - త దంశయగు అక్షరుడు (జీవుడు)

పరబ్రహ్మయొక్క వ్యక్తావ్యక్త స్వరూపము

తత్త్వత్రయ విమర్శ

వేదోక్త భాగవత మతోద్ధరణము - శ్రీ రామానుజ

భాష్యకారోదయము

౩. భువన సుందర మూర్తి . 31-80

శ్రీమాన్ పేదేవర్ల వరాహ నరసింహస్వామి

౪. శ్రీ వైష్ణవ మతము - త ద్వైశిష్ట్యము .. 41-80

శ్రీమాన్ వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులు

మంగళాచరణము

శ్రీవైష్ణవ మతోదయము

మహర్షులు - మతవ్యాప్తి

వైష్ణవ మత చాక్ర వృత్తి
 వేద ప్రామాణ్యము - వైష్ణవ మతము
 పురాణోపాసాదులలో వైష్ణవము
 వైష్ణవ మతమే విశిష్టాద్వైతము
 శ్రీవైష్ణవ సిద్ధాంత స్వరూపము
 యోగమార్గములు

సాధన సప్తక వివరణము -

శౌర్ధ యుగము - అస్తికమత వివరణయుము
 అస్తిక మత పున రుద్ధరణము - శ్రీ శంకర యుగము
 శ్రీవైష్ణవ మత పునరుజ్జీవనము - శ్రీ రామానుజ యుగము

౩ శ్రీ పాంచరాత్ర మత వైభవము . . 81-81

శ్రీమాన్ పండితే శ్రీరంగాచార్యులు

అవతరణిక
 భగవ ద్వైభవము
 పాంచరాత్రశాస్త్రోదయము
 తంత్రము
 అగమము
 ఏకాయనము
 ప్రకృతివేదము
 మూలవేదము
 ఉపనిషత్తులలో పాంచరాత్రము
 వేదములలో పాంచరాత్రము
 వైదిక మత ప్రవర్తకుల దృష్టిలో పాంచరాత్రము
 పాంచరాత్ర శాస్త్ర ప్రామాణ్యము
 అగమములు - దేశవ్యాప్తి
 సంహితలు - సంఖ్యా నిర్ణయము
 పాంచరాత్రము - త ద్విశేషము
 సంహితలు - విషయ విభాగము
 పాంచరాత్ర శాస్త్ర ప్రయోజనము
 సంహితలు - విషయ పాఠిక న గము

పాంచరాత్రము - వైష్ణవ మతము
 ఆలయములు - ఆరాధకులు
 ఆలయములు - పరిపాలకులు
 అనుష్ఠానము - ఆరాధనము
 సగుణోపాసనము - ప్రయోజన విశేషము
 పాంచరాత్ర శాస్త్రము - దేశాభ్యుదయ సాధకము
 దేవాలయములు - ధార్మిక దుర్గములు
 ఆలయ భేదములు - ప్రభావ విశేషములు
 కృతజ్ఞత
 నివేదన

౬. భక్తియోగ ప్రభావము ౪౨- ౪౪
 శ్రీమాన్ గుడిమెళ్ళ రామానుజాచార్యులు

౭ భక్తి తత్త్వము - వాఙ్మయము ౪౧- ౪౨
 ప్రొఫెసర్ యస్వీ. జోగరావు

భగవద్గీత - భక్తియోగము
 భాగవతము - భక్తిమార్గము
 విశిష్టాద్వైతము - భక్తియోగము
 భక్తి - కవిత
 భక్తిరస వాదము
 మధుర భక్తి
 భక్తివాఙ్మయము - భారత దేశము
 భక్తివాఙ్మయ ప్రక్రియలు - తత్త్వానుశీలనము
 ఉదాహరణము
 పల్లకిసేవా ప్రబంధము
 ఏకాంత సేవ
 హరి కథలు

౮. భాగవతము - భక్తి తత్త్వము 113- 139
 శ్రీ రాఘరి ప్రసన్న సత్యనారాయణ
 భాగవత వైశిష్ట్యము

భాగవతము - పరబ్రహ్మము
 భాగవతభక్తి - వేదాంతభక్తి
 భక్తి - ముక్తి
 భాగవత సాంగత్య ప్రభావము
 భక్తి సాధనములు
 భక్తికి అధికారులు
 భక్తికి అనర్హులు
 భక్తుని లక్షణములు
 భక్తుని ధర్మములు
 నవ విధ భక్తులు
 చర భక్తి స్వరూపము
 భాగవత లక్షణములు
 భక్తుని వైశిష్ట్యము

౯. నారదుడు - భక్తిప్రచారము 134-150

శ్రీ శేషభోజి సుదర్శన వేణుగోపాలమూర్తి

భూమిక
 భగవన్నామ ప్రభావము
 భగవత్తత్వము
 భగవద్విలాసము
 నారద ప్రకృతి
 నారదుని భక్తి స్వరూపము
 నారద ప్రభావము
 నారదుని భక్తి తత్వము

౧౦. భగవన్నామ సంకీర్తన ప్రభావము .. 151-187

శ్రీ కల్లూరి చంద్రమౌళి

భగవద్వైభవము
 నామ వైభవము
 మానవుడు - జనన మరణములు
 అజప జపము - భగవత్ సాక్షాత్కారము

నామ రూపములు
అష్టాంగ యోగములు - వాసి ప్రభావములు
శారీర విజ్ఞానము
నామ ప్రభావము
పరబ్రహ్మము - శబ్దబ్రహ్మము

౧౧. ప్రపత్తి ప్రాశస్త్యము ... 168-182
డాక్టర్, కందాడ రంగారావులు

౧౨. తమిళ సంఘ సాహిత్యము - వైష్ణవ ధర్మ దర్శనము 183-210
శ్రీమాన్ ధనకుధరం పరదాదాధ్యయ

అంజలి
అవతరణిక
తమిళ భాషోత్పత్తి
తమిళ భాషా వికాసము
సంఘ కాలము - ప్రకృతిపూజ
తమిళ భూ భాగములు - త దధిదేవతలు
తమిళప్రదేశములో వైష్ణవ ధర్మము
శ్రీవైష్ణవ ధర్మ ప్రాచీనత
సంఘ సాహిత్యములో వైష్ణవము
అలయములో తిరుమాలార్చన
ఆళ్వారులు - భక్తిప్రచారము

౧౩. ఆళ్వారులు - భక్తివాఙ్మయము .. 211-271
శ్రీమాన్ రొంపిచర్ల పార్వసారధిభట్టారాధ్యయ

భూమిక
పరిచయము
నాలాయిర దివ్య ప్రబంధము - త ద్వివరణము
నాలాయిర వ్యాఖ్యానములు
ఆళ్వారులు - అవతార వై భవము
'మాయనై' పాశుర విశేషము
తత్త్వము

హితము

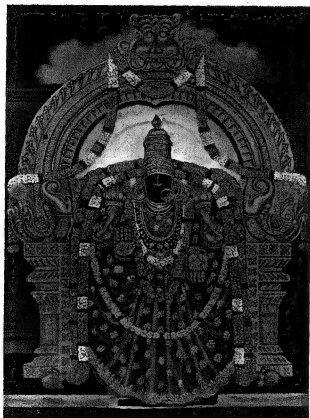
పురుషార్థము

తిరునాళ్ళ తనియనులు

ఆళ్వారులు - వారి తిరునామ విశేషములు

౧౪.	తిరుప్పావు	272—287
	శ్రీ దామెర రాజగోపాలరావు		
౧౫	గోదాస్తుతి	288—297
	శ్రీమాన్ వల్లాన్ చక్రవర్తి కృష్ణమాచార్యులు		
౧౬.	శ్రీ మేంకటేశ్వర తారావళి	298—302
	శ్రీమాన్ కొమాండూరి రామానుజాచార్యులు		
	* * *		
	కవి పండిత పరిచయము	303—322
	రాసున్న రచనలు	323—324

శ్రీ రామానుజ కీర్తి పోయిది

శ్రీ వద్మావతి అమ్మవారు

శ్రీ రామానుజ శీర్డి కోమలి

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారు.

శ్రీనివాసోదాహరణము

శ్రీ 'కరుణశ్రీ'

[ప్రథమా విభక్తి]

శ్రీకుఁ డుదార పాద సరసిరుహయుగ్మ విసమ నాక లో
 కేకుఁ డశేషపుణ్యవలయాకృత తీర్థవిశేష శేషతై
 లేకుఁడు బ్రహ్మ రుద్ర హృదయైక నివేకుఁడు కోటిసూర్య సం
 కాకుఁడు వేఁకపేకుఁడు జగంబుల నేలు స్వయంప్రకాకుఁడై .

[క క క]

ఉపనిష న్మానస సరస్సున నుదయ మందిన వారిజాతము
 ఆపరిమితమగు భుక్తిముక్తుల నాశ్రితుల కిడు పారిజాతము
 మేలుగా జగ మేలుకొను అలమేలుమంగా ప్రాణనాదుఁడు
 నీలమేఘశ్యాముఁడౌ కమనీయకాంతి కళానాదుఁడు
 వైజయంతీ దివ్యపరిమళవాసితం బగు ప్రభువువక్షము
 శ్రీజయభ్యుదయోన్నతులు దయచేయు తత్కరుణాకటాక్షము
 ఏడుకొండలస్వామియై యీరేడు భువనము లరయువేలుపు
 ఏడుగడయై భక్తజనముల నేలుకొను తరిగట్టుదాలుపు.

[ఉ త్క క]

వైభవంబు లొసంగువాఁడట - శోభనంబులు గూర్చుజేడట
 ప్లవగ గణ సేవాభిరాముఁడు - భువననంచయ సార్వభౌముఁడు
 వక్రమును ధరియించుదేవుఁడు - శక్రవినుత మహాప్రభావుఁడు
 నీలజలద తనూవిలాసుఁడు - జాలిగుండెల శ్రీనివాసుఁడు.

[ద్వితీయా విభక్తి]

నల్లనివాని - మేలిచిలునవ్వులుచిందెడువాని - జాధలన్
 గిల్లెడువాని - కాంతు లొలికించు కనుంగవవాని - కంటికిన్
 చల్లనివానిఁ గొల్తు విలస న్నవరత్నకిరీట సుప్రభా
 వేల్లితమౌళివాని - ప్రభవిష్ణువిలాసుని - శ్రీనివాసునిన్

[కళిక]

స్వామిపుష్కరిణి పార్వమున వెలసినవాని
ప్రేమతో గొంతెత్తి పిలువ పలికెడువాని
కామితార్థము లిచ్చి కనికరించెడివాని
సామగానము నెచ్చి సంతసించెడివాని
పచ్చకర్పూరములు పరిమళించెడివాని
పచ్చికస్తురిసౌరభములు నించెడివాని
రంగారు నూర్వపుండ్రముల పాలమువాని
బంగారు జలతారు పట్టుచేలమువాని.

[ఉత్కళిక]

అండగా తన్నెంచి - కొండ లదిరోహించి
రెండుచేతులు చాచి - దండమిడు ప్రజల జూచి
గుండియలు పులకించి దండగములు డ్దమించి
నిండు కనికరమూని దండచేర్చెడువాని.

[శృతీయా విభక్తి]

చనుడి కొండకు - స్వామిపుష్కరిణిలో స్నానంబు కావింపుడి
జనులారా! కనులార! గాంచుడి విభున్ - సాష్టాంగముల్ చేసి ప
చ్చిన కష్టంబులు విన్నవించుకొనుడి శ్రీశేషై లేకుతో
భునలేజోనిదితో - జగ త్రభువుతో - కారుణ్యవారాళితో.

[కళిక]

ముజ్జగాలు దొజ్జనిముడు ముద్దులొలుకురూపుతోడ
నజ్జనులను బుజ్జగించు చల్లనైన చూపుతోడ
ఉరమునందు వలపుగొలుపుచున్న వైజయంతితోడ
శిరమునందు తళుకులొలుకు స్నిగ్ధమకుటకాంతితోడ
కనకకాంతికలిత లలిత కటక కంకణములతోడ
మణిమయూఖసహిత మహిత మకరతోరణములతోడ
చెలుపుమీటి కొలుపుదీటు శ్రీనివాసమూర్తితోడ
పులకరించి పలుకరించు భువనచక్రవర్తితోడ.

[ఉత్ప-౧౩]

ఉభయపార్శ్వములను గ్రాలు - అభయ వరద కుభకరాలు
అర్తజనుల భయము దీర్చ - స్ఫూర్తినిొసగి జయముగూర్చు
తాల్చి శంఖచక్రములను - చీల్చి క్రూరవిక్రములను
జగతి నెనఁగు విభునితోడ - నుగతి నొనఁగు ప్రభునితోడ.

[చతుర్థి విభక్తి]

విరికైతుమైదలీల, నా హృదయ మువ్వెక్కురు నెల్లప్పుడున్
హరికై, సత్కురుణాసుదాలహరికై, యానందమందాకినీ
రురికై, విత్తి నివాస శేషగిరికై, నంద్యవైద్యేభ కే
సరికై, సుందర మందహాస సుషమా సౌభాగ్యసంచారికై.

[క-౧౩]

సనక సనందన సంసేవ్యునకై
జనగణమంగళ సంభాష్యునకై
వకుళమాలికా వరపుత్రునకై
సకల జగన్నుత చారిత్రునకై
దళదంభోరుహదళ నయనునకై
కలితకలకసాగర శయనునకై
శరణాగత కుభసంక్రమణునకై
కరుణజూపు వేంకటరమణునకై.

[ఉత్ప-౧౪]

మొక్కినవారిని చక్కనిదారిని
నిరతము నడపుచు దురితము లడపుచు
చిక్కులుదీఱగ మక్కువ మీఱగ
నరనెడు దొరకై - గిరిదేవరకై.

[పంచమీ విభక్తి]

నవ నళినాయతాక్షవలనన్ జయముల్ సమకూరు మాకు - మా
సపగణ కల్పకమ్మవలనన్ ప్రియముల్ చెల్లవొందు మాకు - దా
నవ దళదర్పహారివలనన్ భయముల్ లయమౌనుమాకు - ఈ
నవరస చక్రవర్తివలనన్ పలియించును మా కభీష్టముల్.

[క క క]

పద్మావతీదేవి ప్రాణ ప్రియునివలన
పద్మతార్పితపాద పద్మద్వయుని వలన
కరిరాజవరదుఁ డగు గరుడధ్వజానివలన
స్మరణీయ వరణీయ చరణాంబుజాని వలన
బ్రహ్మాండ పూర్ణ శోభాసముద్రునివలన
బ్రహ్మాత్మవానంద పట్టభద్రునివలన
గణనీయ కల్యాణ కాంతిమండలు వలన
మణిఖచితసౌవర్ణ్య మకరకుండలు వలన

[ఉ త్క- క క]

రాకేందు తేజనకు - ఆకాశరాజానకు
గారాజములపట్టి కోరి చేకొనినట్టి
దివ్యసౌందర్యము - నవ్య లావణ్యము
కల మనోహరువలన - కలి తమోహరు వలన.

[మ ప్తి విభక్తి]

దిక్కారం తొనరించు భేదముఁ, బ్రసాదించుం బ్రమోదము - పే
రెక్కెన్ స్వామి ప్రపన్నకల్ప తరువై యారేడు లోకాలలో;
దక్కెన్ మీతిటు, మొక్కుల్లిందు జగ దంతర్యామికిన్ - పెక్కులా
దిక్కుల్ దీర్పు విహంగగామికి - మహాశేషాదలస్వామికిన్.

[క క క]

పాలకడలి తరంగములవయి పవ్వళించిన శేషశాయికి
జాలితో మొర లాలకించెడి సాధుజన సంతోషదాయికి
కోరిచేరినవారలకు ముంగొంగు బంగారై వ శౌరికి
హారదైత్య నికాయముల తొరిగొను నుదర్శన చక్రధారికి
పే దురంబున పసిడికాసుల పేరుమొనెడి నిత్యభోగికి
రారహారములను గళంబునఁ దాల్చివెల్లు నదాసురానికి
ఐత్యసౌందర్యములు కలిసిన నకలభువన శివప్రదాతకు
సత్వకల్యాణముగ వెలిసిన నిఖిలమానవ జయవిధాతకు,

[ఉ త్క - ౧ క]

గ్రుడ్డివారికి కన్నులిచ్చుచు - వడ్డికాసుల శివమెచ్చుచు
నిత్యపూజలు స్వీకరించుచు - అత్యయముల నిరాకరించుచు
అందిమగు 'అనందసులయము' నందువెలసిన కాంతివలయము
కందిళించిన కల్పకాఖకు - మందిహాస మనోజ్ఞరేఖకు

[సప్తమీ విభక్తి]

ఈ హృదయంబు నవ్యవళినేక్షణ వీక్షణ దివ్యదీప్తి స
మౌహితమై సదా మునుగుచున్నది నా ప్రభునందు - నా జగ
న్మోహనునందు - నా మధురముగ్ధ కపోటనియందు - నా చతు
ర్భానునియందు - నా పతితపావన మంగళమూర్తియందునన్.

[౩ శ్లో]

జగములను సృజించి పెంచి సంహరించు ప్రభునియందు
భృగుమహర్షి గర్వ మవహరించు విశ్వ విభునియందు
యుగయుగాల దీనజనుల నుద్ధరించు నెడయునందు
జగతి నవతరించు సరస సానురాగ హృదయనందు
మొగమునందు నగవు చిందు ముగ్ధ మధురమూర్తియందు
నిగమవీధులందు మెఱయు నిత్యనత్యకీర్తియందు
గగనవాహినీమరంద కలిత పది సరోజునందు
సుగతిసానఁగి తమము లణచు మార్గకోటి తేజునందు

[౪ త్క - ౧ క]

అల వికుంఠపురిని వదిలి - కలశజలధినుండి కదిలి
దీనజనుల దిగులు బాప - మానవులకు వెలుగుచూప
వేంకటాద్రి నవతరించి - కింకిరుల సనుగ్రహించి
సేవలందు దేవునందు - పావనప్రభావునందు

[సంబోధన విభక్తి]

వేదోద్ధారణ : మందరాభరణ : పృథ్వీధర్మ నిర్మాణ : ప్ర
హ్లాద శ్రాణ : బలిప్రజారణ : నృపాహంకార నిర్వాపణ :
పై దేహీరమణ : ధనంజయ జయవ్యాపారపారీణ : జ్ఞో
షీ దీవ్యత్కరుణ : తమోహరణ : తంద్రీ : శ్రీనివాసప్రభూ :

[క ౧౩]

ఆపదమొక్కుల ఆశ్రయ బంధూ,
 రావాదంగదె కరుణానింధూ,
 ఆరింపుము మొఱ లాదివరాహా!
 పాలింపుము ప్రియ భక్త సమూహా!
 ఆదుకొనుము వృషభాచలసదనా!
 చేదుకొనుము సరసీరుహవదనా!
 మందర మెత్తిన మాయలువేల్పా!
 ఎందని మీదె గొను వలమురిదాల్పా!

[౨ త్క-౧౩]

నిస్తులదీక్ష : కౌస్తుభవజ్ఞ!
 త్రిజగన్మోహన : ద్విజరాధ్యాహన :
 అరిజనమర్దన : శరణు జనార్దన !
 చంకజనయనా : వేంకటరమణా !

[సార్వ విభక్తికము]

స వానందరసైకమూర్తివి - శ్రుతుల్ నిన్నుం బ్రశంసించు - నీ
 చే వెల్గన్ జగయెల్ల - నీ కొఱకు పుష్పించున్ త్రియావల్లికల్;
 స వల్లన్ సరులబ్బు - నీకు సరి లేనేలేరు - నీ యందె నా
 నానం బై కృమనొందె - భక్తనులభా : పద్మావతీవల్లభా !

[నమస్సమర్పణము]

సంకల్ప రచించి తెచ్చె నొక కాన్కన్, గుండెలోమంచి నీ
 భరణాబ్జముల చెంత నుంచె నిదిగో స్వామీ ! గ్రహింపంగదే;
 అరవై త్వ త్కరుణా రసప్లుతికి, నా యీ చిన్ని కావ్యం 'బుదా
 హరిణం' బై వెలుగొందుగాక మన యన్యోన్యానురాగాంకమై.

హిందూ సనాతన వేదమత వైభవము

“కవిశ్రయ మిత్ర - శివితా శివాదిది - వివిధరస - విమర్శా శిరోమణి - విద్యారత్న ”

శ్రీమాణ్ గొట్టుముక్కల రమాకాంతాచార్యులు, బి.ఏ.

* * *

భగవల్ స్తుతి

నమోఽస్తు చిద చిన్నిత్ర జగజ్జన్మాది హేతవే
శ్రీవిష్ణవే ముముక్షుజాం సంసారార్థవసేతవే

భగవన్ (భాగవత మత) ప్రశంస

జయతు జయతు విష్ణుః 'పాంచరాత్రస్య' వక్త్రా
జయతు జయతు భక్తిః శ్రీశివాదనుషక్తా
జయతు జయతు రజః 'పంచసంస్కార దీప్తి'
జయతు జయతు తత్త్వజ్ఞానినాం ముక్త్యపేక్ష

పరమ భాగవత స్తుతి

“వ్రహ్మద నారది పరాశర పుండరీక
వ్యాసాంబరీష శుక శౌనక భీష్మదాల్పాన్
రుక్మాంగ దాద్దన వసిష్ఠ విభీషణాదీన్
పుణ్య నిమాన్ పరమ భాగవతాన్ స్మరామి.”

శ్రీవేదాంత గురు పరంపర

“నారాయణం పద్మభువం వసిష్ఠం శక్తిం చ తక్షుత్ర పరాశరం చ
వ్యాసం శుకం” వృత్తికరం మహాంతం బోధాయనం ద్రామిద భాష్యకారం
ఊంకం గుహం భారుచి దేశికేంద్రం శ్రీమ త్కృష్ణార్జునగూరుం పరేణ్యం
నాథంమునిం యామున మార్జనంద్రం రామానుజం నౌమి గురుప్రకాండన్.

వ్యాస స్తుతి

“వ్యాసం వసిష్ఠ నప్తారం శక్తేః పాత్ర మకల్మషమ్
పరాకీరాత్మజం వందే శుకతాతం తపోనిధిమ్.”

శ్రీ రామనుజ దాష్టకార స్తుతి

“శ్రీ దాష్టకారో జయతు రామానుజ జగద్గురుః
ముముక్షుణాం చ సర్వేషాం శ్రీమ దష్టాక్షరప్రదః
“తస్మై రామానుజాయ నమః పరమయోగినే
యశ్రుతి స్మృతి సూత్రాణా మంతర్జ్వర మశీశమత్.”

వేదమతసనాతనత్వము

(శ్రీ) భారతీయ జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రమాణము వలననే గాక, పాశ్చాత్య విజ్ఞాన శాస్త్రప్రమాణము వలనఁ గూడ నేటికి సుమారు 195 కోట్ల సంవత్సరముల కింది జగత్సృష్టి ప్రారంభ మయ్యెనని నిశ్చయింపఁ బడినది.

దేవవాణి మయమగు మన వేదవాక్యము సృష్టి ప్రకాశమున శ్రీమన్నారాయణుడు తన బొడ్డుఁ దామరఁ బుట్టిన పుత్రుఁడగు చతుర్ముఖబ్రహ్మకు ఉపదేశ పురస్కరముగ నొసఁగబడుటచే, ఈ వాక్యము మంతయు ‘అపారుషేయ’మని అస్తికులగు భారతీయు లందఱిచేతను విశ్వసంపఁబడుచున్నది.

ఈ వేదకలాపము, ఐతిహాసికదృష్టిచే గూడ ఇప్పటికి పదివేల సంవత్సరములకు ముందే మన ఫిరకఖండములోఁ బ్రచారమున నున్నదని కీ. శే. శ్రీ బాలగంగాధరతిలకమహాశయులు సోపవత్తికముగ స్థాపించియుండుటచే, ప్రపంచమందలి సమస్త ప్రసిద్ధ మతములలో, ఈ వేదమతమే ‘అత్యంత ప్రాచీన’మని రూఢి యగుచున్నది. పలనఁగా, లోకములో బహుసంఖ్యాకు లగు మానవులచే అశ్రయింపఁబడుచున్న తౌద్ధ - క్రైస్తవ - మహమ్మదీయ మతకర్తలలో, గౌతమ బుద్ధుఁడు కలియుగమున 2838-వ సంవత్సరమునను, క్రైస్తవ మతకర్త కలియుగమున 2101 - వ సంవత్సరమునను, మహమ్మదీయ మతకర్త కలియుగమున 2172-వ సంవత్సరమునను జన్మించిరని ప్రపంచ మతేతిహాసమువలన నున్నట్లుమగుచున్నది.

మహా భారతకాలము

భారతీయుల ఇతివృత్తపవాహమున మహాభారతయుద్ధకాలము ఒక మహా ఘట్టమని తెలియవలయును. అది ద్వాపర యుగాంతమునకును, కలియుగారంభ మునకును సంధికాలము. సృష్టిప్రారంభమునుండి ద్వాపర యుగాంతమునకు 195,500 80,000 సంవత్సరములు గడిచెను. కలియుగ ప్రవేశమగువాటికి ¹ కృష్ణావతారసమాప్తి యయ్యెను.

భగవద్విభూతి

సత్యమగు ఈ భగవద్విభూతిలో మూడుపాదములకు ¹ త్రిపాద్విభూతి యనియు, మిగిలిన ఒక పాదమునకు ఏకపాద్విభూతియనియు పేరులు. త్రిపాద్విభూతియనగా, శాశ్వతమును-పునరావృత్తిరహితమును నగు విష్ణుభగవానుని పరమపదస్థానము. ఇది సత్యమేగాక, త్రికాలాభ్యాధ్యమును - నిత్యమును నగు స్థానవిశేషము ఏకపాద్విభూతి యనగా, పరిదృశ్యమానమగు విశ్వప్రపంచ మంతయును ఇది త్రిపాద్విభూతివలెనే సత్యమేయైనను, అనిత్యమని తెలియ వలయును. ఈ రెండు విభూతులమధ్యగా ప్రసహించుచుండు విరజానదియే ఈ విభూతి ద్వయమునకు మధ్య ఎల్ల. ఏకపాద్విభూతిలో జరుగు సృష్ట్యాది భగవద్వల్లలకు క్రిడాపరికరమయి, త్రిగుణాత్మికయగు మాయకు ఏకపాద్విభూతిలోనే ప్రచారము. త్రిపాద్విభూతిలో అడుగుపెట్టుటకు అధికారములేదు. ఏకపాద్విభూతికి అవిద్యాపాదమని పేరు. ఏకపాద్విభూతినుండి దాని ప్రక్కగాఁ జైవ హించు విరజానదిని దాటినముక్తాత్మలు, విరజానదికి ఆవల నున్న త్రిపాద్విభూతిలో అడుగుపెట్టు మొదటిపాదమునకు సువిద్యాపాదమనియు, దాని కవ్వల ఆనందపాదమనియు, ఆనందపాదమునకు పైన తురీయపాదమనియు పేరులు. ఈ మూడు పాదములు నిత్యమైనను, భగవన్నారాయణునితో ముక్తులు బ్రహ్మ సందము ననుభవించుపాదము తురీయపాదము.

భగవద్దవతరణము

అవతరణమనగా — 'దిగుట' అని యర్థము. సృష్టి ప్రారంభము నుండి, శాశ్వతధర్మగోష్ఠయగు శ్రీమన్నారాయణుడు ద్వాపరయుగాంతములోగా, నేడ శాసనము మల్లంఘించు స్వభావముగల అసురులజారినుండి సాధువులఁ బరి

1. త్రిపాద్విభూతిని గూర్చి 'మహానారాయణోపనిషత్తు చూడుడు.

శ్రీరామానుజ కీర్తిమొదలి

అవతారములలో, మత్స్య - కూర్మ - వరాహ - బ్రహ్మా - వామన - పరశురామ - శ్రీరామావతారములు ముఖ్యములు భగవాన్ సాధుపరిణామ శక్తికి క్రియాశక్తియని పేరు ఈ యవతారములలో క్రియాశక్తిని వినియోగించి, దుష్టులవధించి, సాధుల గాపానుటయే జరిగెగాని, ఈ అనుబంధ చరిత్రలో గ్లానితమైన స్వ (భాగవత) ధర్మమును సంస్థాపించుట మాత్రము జరిగియుండలేదు

సృష్టి ప్రకాశనమయమున శ్రీమన్నారాయణుడు చతుర్ముఖ బ్రహ్మగా వర్ణింపబడి మొదలుగనుటయే గాక, ఆ వేదముల యర్థవంతయును 108 సంహితల వ్యాఖ్యతో అయినను విశదీకరించెను.

ద్వాపరాంతమున వేదోక్త స్వధర్మోద్ధరణ మొనరింప సాత్త్విక వంశముగ నుండిన క్రైష్ణ భగవానునకు కుడిభుజముగ నిల్చిన బ్రహ్మర్షులలో (1) వ్యాస - వరాహ - కుక బ్రహ్మర్షులు ముఖ్యులు. రాజర్షులలో భీష్మచార్యులు వీరైక్యముగ నున్నారు.

సాత్త్వికోపబంధు వాక్యము

కృతయుగమునుండి ద్వాపరాంతమువఱకును, ఈ లోకం, వేదోక్త సంహితాత్మకముగా - సవ్యాగ్ధదర్శకముగా లభించిన గ్రంథములలో (1) శ్రీమన్నారాయణ ముఖోద్గతమగు 108 సంహితల పరిమితమగు ప్రపంచ రాతశాస్త్రము, (2) బ్రహ్మచే నిర్మింపఁబడి మనువుకు ఉపదేశింపఁబడిన మను ధర్మ శాస్త్రము, (3) శ్రీరాంచరాత్రి శాస్త్రప్రవర్తకుఁడును, దేవర్షులలో వీరైక్యముగ నగు వారదుని ఉపదేశ ఫలముగా వాల్మీకిమహర్షిచే రచింపఁబడిన శ్రీరామాయదేతివంశము ఈ మూఁడును ముఖ్యములు. వేదోక్త భాగవతముగ నుద్భవమగు కావల సాంఖ్య ద్యవైదిక దర్శనములవలెనే, వేద మతానుగోధము గాని పురాణ వాక్యము గూడ నుండెను గాని, అవి వ్యాస వరాహాదులగు మునిము గాకపోయెను.

వేదోక్త భాగవతమత సంస్థాపనము

వేదోక్త భాగవతమత పునః ప్రతిష్ఠాపనమునకుగా శ్రీకృష్ణ భగవానుడు కరుణాశ్రయ పురాణమున అర్జునుని నిమిత్తికరించి, స్వయవేద వేదాంత మనసార్థ పరిష్కార సంగ్రహముగా శ్రీమద్భగవద్గీతాశాస్త్రము ననుగ్రహించెను. శ్రీకృష్ణ

భగవాన్ యఁడు వేదవేద్యుఁడు—వేదార్థ విదుఁడు—వేదాంత సంప్రదాయక ర్తగదా! (శాం.గీ.భా. 15-15) వేదాంతములకు పరమాధ్యక్షుఁడగు జగద్గురువు. (శాం.గీ. భా. 9-91, 13-18, 18-68) శ్రీకృష్ణభగవ దనుగ్రహ పాత్రుఁడగు శ్రీపరాశర మహర్షి, వేద వేదాంత తత్త్వ విశదీకరణ ప్రవృత్తముగా శ్రీవిష్ణుపురాణమును రచించెను. భగవదావేశావతారమూర్తియగు వేదవ్యాస మహర్షి, భగవ త్పరి పూర్ణావతారమూర్తియగు శ్రీకృష్ణుని భగవద్గీతామార్గమును తన పితృపాదులగు శ్రీపరాశరమహర్షి పురాణోపదేశము ననుసరించి, ద్వాపరరాంతములోఁగా ఆ యా కాలములయందు వేద వేదాంత వాఙ్మయమునకు కుశ్మితులచే జొప్పించఁబడిన కృతక భాగములను తొలఁగించి, వేదవాఙ్మయ మంతయు సంస్థరించి, యావద్వేద వాఙ్మయమునకు వ్యాఖ్యానముగా మహాకరించుటకుఁగాను—మహాభారతమును రచించి, వేదాంతర్యాగముగు ఉపనిషత్తుల యర్థము సంశయ వివర్ధ్యయ రహిత ముగా జీజ్ఞాసువుడగు లభించుటకుఁగాను బ్రహ్మసూత్రము లనుపేర వేదాంత దర్శనమును రచించి, ఈ సూత్రములు మరల దురర్థముల పాలుగాకుండ, తానే పరమకృపతో సూత్రములకు సరియైన వ్యాఖ్యానముగా మహాకరించుటకుఁగాను శ్రీమద్భాగవత మహాప్రబంధమును గూడ ననుగ్రహించెను

భగవన్ (భాగవత) మత వైభవము

తన బొడ్డుదామరః బుట్టిన చతుర్ముఖునకు సృష్టిప్రబంధరచనాకౌశలము లభించుటకుఁగాను, వేదార్థమును సరహస్యముగా—సంగ్రహముగా ఐదురాత్రులు భగవన్నారాయణుఁ డుపదేశించుటచే, ఈ రహస్యశాస్త్రమునకు 'పాంచరాత్ర' మనిపేరు గల్గెను. భగవానునిచే ఈ శ్రీపాంచరాత్రధర్మము కృతయుగ ప్రారంభమున ప్రచారిత మగుటచే, ఈ ధర్మము ఉద్యము—ననాతనము—చతుర్వేద సమ్మతము—కర్మజ్ఞానసముచ్చిత ప్రవృత్తి నివృత్తి మార్గద్వయాత్మకము—యతుల చేతను, వైఖానసులచేతను, ముముక్షువులగు సర్వాశ్రమీయులగు సాత్త్వికుల చేతను ఉపదేశపరంపరగా అనుష్ఠేయమని తెలియవలయును. (మహాభారత శాంతిపర్వాంతర్గత మోక్షధర్మవర్ణము : 840-11, 12; 848-9, 10; 847-1, 849-2, 11 మొ 18 వఱకు, 80, 84, 89 మొ 58 వఱకు, 55, 56, 851-87) 108 సంహితల పరిమితమగు ఈ పిఠులగ్రంథమును వేదవ్యాసుఁడు సంగ్రహించి వేదార్థసర్వస్వముగాఁ దా రచించిన మహాభారతమునకు సారమగు శాంతి

శ్రీరామానుజ కీర్తిమంది

చర్మములో, త శ్చారభూతమగు మోక్షధర్మపర్వమునకు చరిమవాక్యముగా
'వారాయణీయ ధర్మ' మనుపేర నిబంధించుటచే, ఇది — 'వేదసారపర్వస్వ' మని
ప్రమాణతమముగా అష్టికులందఱి చేతను శిరసా వాహ్యమని స్పష్టమగుచునే
ఉన్నది. మునుకువులగు సాత్త్వికుల కుపాదేయ మగుటచే, ఈ శ్రీపాంచరాత్ర
శాస్త్రమునకు సాత్త్వతమని పేరు (శాంతి • 343-49)

"ఏవ మేవ మహాన్ శబ్దః ప్రేతేయ భగవా నితి
పరమబ్రహ్మభూతస్య వాసుదేవస్య నన్యగః."

— (విష్ణుపరాశమ • 3.5-78)

అను శ్రీపరాశరీయ శ్రీ సూక్తిచే, భగవచ్ఛబ్దము వారాయణునియందే
ముఖ్యవృత్తిగా నన్వయింపవలయునను అర్థశాసనముచే — 'వారాయణీయధర్మ'
'భాగవతధర్మ' శబ్దము లన్వేయ్య పర్యాయవాచకములై, శ్రీపాంచరాత్ర
శాస్త్రోక్త మతమునకు 'భాగవతమత' మను వ్యవచేతముకల్గినది. వేదార్థ సిద్ధిస్వ
మును శ్రీపాంచరాత్ర రూపమున భగవానునిచే ఉపదేశమును బొందిన చతుర్ము
ఖుడు దాని ననుసరించి రచించిన వృత్తిని, విరాట్టుద్వారా—మనుమహాముని
ద్వారా—భృగుముఖముగా దశ ప్రజాపతుల కుపదేశించెను (మనుస్మృతి: 1-39)
మొ 38, 66 మొ 50 వలకు; భ. గీ. 4-1 మొ 31 వలకు) కృతయుగీయమగు ఈ
మనుధర్మశాస్త్రమునకును, ద్వాపరాంతమునందు శ్రీకృష్ణభగవానునిచే సంగ్రహ
హింపఁబడిన భగవద్గీతా శాస్త్రమునకును, మాతృక శ్రీపాంచరాత్రశాస్త్రమే
యని తెలియవలయును.

శ్రీ గీతాచార్య వైభవము

శ్రీకృష్ణభగవానుడు శ్రీమన్నారాయణుని పరిపూర్ణావతారమని కీర్తింపఁ
బడుచున్నాడు. కారణ మేమని విచారించఁ దగినది. మొదటికారణ మేమనఁగా—
మాంయాళ్ళోపనిష దుక్త చతుష్పాత్ప్రణవ స్వరూపుడగు పరవాసుదేవుడు
(తురీయమూర్తి) అఖిలపౌరుషతత్వనీకజ్ఞాన శక్త్యాదిషాద్గుణ్య పూర్తితో సంకర్షణ
సోదర (ప్రాణిమూర్తి) ప్రద్యుమ్నానిరుద్ధ కుమారాత్మక (తైజస వైశ్వానర
మూర్తి) వమేతముగా, మనుజు నయన గోచరుడై అవతరించుటయే, (విష్ణు
సప్తస్రవామ. శంకర భాష్యము • 185, 382, 639, 640, 695, 709 నామములు
చూడుడు.) శ్రీకృష్ణావతారమునకు ముందు సాజాత్కరించిన అవతారములలో

శ్రీమన్నారాయణుని చతుర్ద్యుహోత్థికమగు జాపనిపద పురుషుని సేవ ముముక్షువులకు లభించియుండలేదు తాను వేద వేద్యుడనని - వేదహృద యుండనని - వేదాంతసంగ్రహదాయక ర్తనని (శాం గీ. భా 15-5) ప్రకటించుకొని, వేదస్వరూపుడగు గరుడుని తన రథమునకు ధ్వజముగాఁ జెట్టుకొని, వేదవరి భటములగు దుర్భతముల ఖండించుటకై స్వధర్మ ప్రస్తానము గావించి, తన ప్రకృష్ట జ్ఞాన శక్తిని ప్రదర్శించి, సాధుపరిత్రాణముఁ జేసిన అవతార మిదియొక్కటియే! శ్రీమద్భాగవతమత ప్రకాశముగ తన వేదాంత సూత్రములకు భాష్యముగా రచించిన శ్రీమద్భాగవత పురాణముయొక్క మంగళ శ్లోకములో - శ్రీకృష్ణ భగవానునే, వేదాంతదర్శనములోని 'జాత్రాధ్య' స్థైర్యాధి ప్రతిష్ఠిత పరబ్రహ్మ నుగా - గాయత్రీగీయమాన ముముక్షువరేణ్యునిగా - వ్యాసభగవానుడు వేద వేదాంతోక్త సకల దేవతా సార్వభౌమునిగా ప్రకటించుట గొప్పకారణము కృతయుగమునుండి ద్వాపరరాంతము దనుక, నారదాచార్యకముగ, అవిచ్ఛిన్న పరింపరగా వచ్చుచున్న సాత్త్విక వంశములో శ్రీకృష్ణుడవతరించుట మణియొక కారణము వేదాంతంబు లందఱికిని పరమాచార్యుడైన ఈ భగవానుడు శ్రీ కృష్ణదూపమున నవతరించి, 'కృష్ణస్థుభగవాన్ స్వయమ్' 'భగవాన్ సాత్త్వికాం పతిః' అను తిరుదములు ధరించి, సాత్త్వికులకు (= పాంచరాత్రులకు భాగవత మతస్థులకు వైష్ణవులకు) యోగక్షేమకరుడై, తన శ్రీపాదములను కరణించిన మాలిముననే, స్త్రీ పురుషులని - బ్రాహ్మణులని - క్షత్రియులని - వైశ్యులని - బూద్రుని - దురాచారులని - పాపయోను (అంత్యజు) లని - ధర్మాధర్మపరులని ఏభేదము నెంచక, అర్జులు-జిజ్ఞాసులు-అర్ధార్థులు-జ్ఞానులు అను భేదము నెంచక, నిర్వైకుక కృపచే, చతుర్విధ పురుషార్థములలో ఏది కోరుకొనిన ఆ యా పర ముల నొనఁగొందునని ప్రపన్నుల కందఱికిని వాగ్దానముఁ జేసిన భగవదవతార మూర్తి ఎందుక గలఁడు? (శాం గీ. భా 7-14, 18 మొ 20 వఱకు, 9-22 మొ 24 వఱకు, 18-31, 32, 35, 38) వా భక్తుడు నశించినని ఏ దేవాది దేవుడు ఇట్లు ప్రతిజ్ఞపట్టెను? (శాం. గీ. భా. 9-31) భగవానుడు భక్తైక్యక సులభుడు. (శాం. వి స. వా 818 భా.) ముముక్షువులకు ఈయనకంటె వేఱుగతి లేదు (శాం వి స వా 450 భా.)

అవతార రహస్యజ్ఞానము మోక్షప్రదము

సామాన్య మానవుల జన్మ. కర్మాధీనము గర్భదుఃఖ సహితమైనది ప్రాకృతమానవుల జన్మ చేష్టితము గాదు. భగవ దప్రాకృతి దివ్యావతారములు "ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే" 'ధర్మసంస్థాపన నిమిత్తము

సామంత్య కీర్తి పొంది

యూ యుగములందు నే నవతరింతు ' నను గీతా కీర్తిని (కాం: గీ: కా 4-8)
 ' అని భగవానుడు తనకు ఇచ్చగల్గినప్పుడు త్రిపాద్వికూటి నుండి ఏకపా
 ద్యుహతికి దిగుటయే అవతార మనగా, వృసింహావతారము 'అచిత్తు' అగు
 బ్రహ్మము నుండియు - శ్రీరామకృష్ణావతారములు ధన్య 'జీవుల'లో నుండియు
 అస్పృశించినవి ఇందువలన, భగవానుడు అంతర్బాహ్యబ్రాహ్మణ ముద్వేపించు
 చిత్తచిదంతర్యామి యగు అమృతస్వరూపుడు గదా! శ్రీకృష్ణభగవ
 దాశాసముసు చేష్టితము - అప్రాకృతము - దివ్యము అని ఎవడు తెలిసికొనునో
 అట్టివాడు దేవాపాతానంతరమే 'పునర్జన్మము'ను పొందగలడని భగవానుడే
 ఆశీర్వాదులు (కాం. గీ. కా 4-9).

దేవర్షి నారదుడు శ్రీభాగవత (పాంచరాత్ర) శాస్త్ర ప్రవర్తకుడు

"ధర్మ బ్రహ్మప్రతిపాదకం అపారుషేయం స్వతః ప్రమాణవాక్యం వేదః."
 కా, బృహ్మబ్రహ్మప్రతిపాదకమై - అపారుషేయమై - స్వతః ప్రమాణమగు
 వేదమునకు తత్పూర్వభాగోక్త ధర్మమును - తదుత్తర భాగోక్త బ్రహ్మమును
 రెండు విధములనుట ఉచితమే గదా! శ్రీభాగవతశాస్త్రప్రవర్తకుడగు నారదు
 మహర్షి భగవానునిచే త్రిలోకాచార్యత్వము నెఱుపుటకు అధికృతుడై, ధర్మమును
 వివరించే సమర్థింపఁజేయు విధిగల రాజులను - బ్రహ్మవిద్యను ప్రకాశింపఁజేయు
 విధిగల బ్రహ్మర్షులను పరిపాలించుచు, గడచిన మూడు యుగములలో విశ్వ
 విద్యమున జరుగు మహాసంఘటనములలో ఉచితరీతిని జోక్యము గలుగఁజేసికొను
 చుండెనని పురాణేతిహాసములవలన దెలియవగును గర్భస్థుడగు ప్రహ్లాదాచార్యుడు
 తాను చెప్పిన భగవత్పూర్వోపదేశఫలముగానే, 'విశ్వాంతర్యామియు' 'అమృత
 స్వరూపుడు' నగు భగవానుడు వృసింహరూపమున నవతరించి, భాగవతోత్తము
 పుస్తకముని, తదితర సాధువులను అనురుదగు హిరద్యాకుని బాధింపండి

పరిరక్షించెను. ఇది కృతయుగపుమాట ప్రతేతాయుగమున పరశురాముడు ముద్దెట్టడుమాటులు దుష్టుత్తమియ వధ గావించినపిదప, రావణాది ఘోరరాక్షసుల వధించి, పాదుపులగు ఋషులను, భక్తులను రక్షించిన కారణమున, శ్రీరామచంద్రమూర్తి 'రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః' 'రాముడు రూపము దార్శిన్యధర్మము' అను స్తోత్రమునకు పాత్రుఁడు కాఁగా, శ్రీమన్నారాయణునకు శయ్యయగు అనంతుఁడు లక్ష్మణస్వామిగా — శ్రీదేవి శ్రీ సీతామహాదేవిగా — శంఖచక్రదివ్యాయుధములు భరత శత్రుఘ్నులుగా నవతరించిన ఈ రామచంద్రభగవానుఁడు —

“రమన్తే యోగినో యస్మిన్ నిత్యానందే చిదాత్మని
ఇతి రామపదే నైతత్ 'పరబ్రహ్మ' ధీధీయతే”

అను పద్మపురాణోక్తి ప్రకారము (విష్ణు. స. నా. కాం. తా. 894) సాక్షాద్భగవదవతారమని యెఱిఁగి, తచ్చరితమును రామాయణ మహాకావ్యముగ నిబంధింపవలయునని వాత్సీకిమహామునికి ఉపదేశించుటయు, నారదుని 'ధర్మాచార్యత్వ'మును ప్రకాశింపఁజేయుచున్నది ఈ రామచంద్రమూర్తి ఇఱ్ఱాకు మహారాజు వంశములో నవతరించిన పరబ్రహ్మమూర్తి శ్రీరాముని కాలము నుండి శ్రీకృష్ణభగవాం డవతరించిన ద్వాపరాంతమునాటికి కొన్ని కోట్ల సంవత్సరములు గతించెను. భగవానునుండి మనుమహాముని ద్వారా దశరథమహారాజు వఱకు వచ్చిన 'వైదికకర్మయోగము' శ్రీరామచంద్రుని రాజ్యములో చక్కగా నిర్వహింపఁబడుటచే, ఆదర్శరాజ్యమునకు 'రామరాజ్య' మను నామము సార్థకమగుచున్నది శ్రీరాముని కాలమునుండి, శ్రీకృష్ణుని కాలమువఱకును గడచిన కోట్ల కొలఁది సంవత్సరములలోఁగా, రాజ్యులచే భాగవతమతసంప్రదాయము సరిగా పరిపాలింపఁబడని పాతకపుణ్య, 'నష్టప్రాయ'మై పోయెనని నేదోక్త స్వధర్మముగు భాగవతమత సంప్రదాయము సుద్ధరించుటకే తాను శ్రీకృష్ణభగవానుఁడుగా నవతరించితి నని, గీతాశాస్త్రములో తాను ప్రతిపాదించుచున్న వైదికకర్మయోగము ఉత్తమమైన గీతారహస్యమని భగవానుఁడు నెఱిపిచ్చెను (కాం. గీ. భా. 4-1 మొ 9 వఱకు) శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు పరబ్రహ్మమూర్తి యొక్క పరమావతారమనియు, వేద వేద్యుఁడనియు పైన సోపపత్తికముగ ప్రతిపాదించఁబడినది. ప్రతేతాయుగమున 'ధర్మస్వరూపు'డగు శ్రీరామచంద్రభగవానుని వైభవమును శ్రీరామాయణ మహావైభవముగ నిబంధింప సుపదేశించిన

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

త్రిలోకాచార్యుడగు శ్రీ నారదమహర్షి యే మఱిల ద్వాపరాంతమున 'బ్రహ్మ స్వర్పియాపుం' డగు శ్రీ కృష్ణభగవానుని వై భవమును శ్రీమద్భాగవత మహాప్రబంధమున నిబంధింప శ్రీ వేదవ్యాసమహర్షికి ఉపదేశించెను. 'అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణః స్థితః' అను శ్లోతి ప్రకారము శ్రీ పరబ్రహ్మమూర్తి యొక్క బాహ్యస్వరూపము శ్రీరామచంద్ర 'ధర్మమూర్తి', అంతస్స్వరూపము 'శ్రీకృష్ణబ్రహ్మమూర్తి' ఈ మూర్తిద్వయ కల్యాణగుణ సంపదయే మునుము పూర్వ ఖుక్తి ముక్తిప్రదమని భగవత్ప్రవన్నులు తెలియవలయును.

వేదాంత దర్శనము

వేదాంతదర్శన ప్రవర్తకాచార్యులు వేదవ్యాసమహర్షి భగవద్గీతకును -- మనుస్మృతికిని మాతృకాయగు శ్రీ పాంచరాత్రిశాస్త్రమును తన దర్శన నిర్మాణమునకు మణిదివీకాత్రయముగ పరిగ్రహించెను (బ్ర. సూ. 1-2-6, 2-2-1, 2-2-42 మొ 46 వఱకు) భగవద్గీతలకును -- మనుస్మృతికిని శ్రీ పాంచరాత్రి శాస్త్రమే 'మాతృక' యని చెప్పబడినది. ఈ మూడింటికినిగల ఐకకంఠ్యము ఈ క్రింద ప్రదర్శింపబడును. ఇది దిక్షాత్రసూచకమే.

శ్రీ పాంచరాత్రి - భగవద్గీతా శాస్త్రముల ఐకకంఠ్యము

ఈ రెండు శాస్త్రములకును ఉపనిషత్తు లని వ్యవహారము. (శాంతి. 840-111, 112, గీతాధ్యాయాంతము.) రెంటికిని కర్త శ్రీమన్నారాయణుడే. (శాంతి. 986-50, భ. గీ. 18-68) రెండును రహస్యోపదేశైక గమ్యములే. (శాంతి. 986-50; 18-68) రెండును సామవేదమూలములే (శాంతి. 948-10; భ. గీ. 10-22) భగవన్నారాయణుని భక్తులుగానివారికి ఉపదేశింపరాదు. (శాంతి. 945-125, భ. గీ. 18-67) శ్రీమన్నారాయణుడే కాశ్యపధర్మగోస్త (శాంతి. 986-5, భ. గీ. 11-18) 'నారాయణవరంబ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః' -- 'స ఆత్మా లంగాన్యన్య దేవతాః' అను వేదాంతనిధి ప్రకారము నారాయణుడే పరాత్పరుడు. బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదిత్య వినాయక శక్త్యాది దేవతలు అయనకు అంగదేవతలు (శాంతి. 942-29, 30, 31, శాం. గీ. భా. 4-5, 40, 5-29, 6-47, 8-4, 11-32, 46, 15-17) మాయ యనగా -- విష్ణునకు స్వభావభూత త్రిగుణాత్మికయగు శక్తివిశేషము. (శాంతి. 937-4; 940-45; శాం. గీ. భా. 4-6, 7-14) కేవల భగవచ్ఛరణైకపరాయణులే మోక్ష

మునకు అధికారులు. (శాంతి 337-40; శాం. గీ. భా. 2-7, 4-1; 7-14, 9-22, 11-4, 15-19, 20, 18-82) విష్ణుతత్త్వజ్ఞులును - దేవతాంతరవిముఖులును నగు పరమైకాంతులే చతుర్విధ భక్తులలో శ్రేష్ఠులు. (శాంతి. 342-33, 84, 349-69, 70, శాం. గీ. భా. 7-16, 17) భగవన్నారాయణ పరాయణైక శరణులకే పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కారము (శాంతి. 334-46, 338-31; 343-49, భ. గీ. 11-54) విష్ణు యజ్ఞసశీలురగు నైష్ఠపులకే పరమపద (= మోక్ష) లాభము. (శాంతి 349-3; శాం. గీ. భా. 4-11, 7-25) దేవతాంతర భక్తులకు పరబ్రహ్మ సాక్షాత్కారము లేదు (శాంతి. 337-52, శాం. గీ. భా. 11-47, 48, 52, 58) కర్మజ్ఞానములతోగూడిన భక్తిచేతను, ప్రవృత్తిచేతను మోక్షప్రాప్తి గల్గును. (శాంతి. 337-40, 43, 338-40, 43, 45, శాం. గీ. భా. 18-58, 57) యజ్ఞేశ్వరుడు విష్ణువే. (శాంతి 341-50, 102, శాం. గీ. భా. 9-27) భగవత్ప్రసన్నులే మహాత్ములనగా. (శాంతి. 336-25, శాం. గీ. భా. 7-19) అనన్య భక్తిచే లభించు దివ్యదృష్టిచేతనే భగవత్సాక్షాత్కారము లభింపగలదు. (శాంతి. 337-82, భ. గీ. 11-18)

శ్రీపాంచరాత్ర - భగవద్గీతా - మనుధర్మశాస్త్రముల ఐకకంఠ్యము

శ్రీమన్నారాయణుడే జగత్సృష్టాది కర్త. (శాంతి. 248-90; భ. గీ. 7-8, మను 1-వ అధ్యాయము 1 మొ 10 వఱకు కుల్లూక వ్యాఖ్య) మోక్ష మన విష్ణుని పరమపదస్థానమే (శాంతి 349-3; శాం. గీ. భా. 2-51, 5-5, 8-21, 11-88, 18-28, 12-20, 15-6, 18-58, 82; మను. 6-75, 12-125, 127) ప్రీతిపూర్వక ధ్యానముచేతనే మోక్షప్రాప్తి. కేవల జ్ఞానముచే గాదు (శాంతి. 338-80, 81; శాం. గీ. భా. 7-14, 15, 17, 19, 9-13, 25, 11-54, 13-10, 18-65, మను 6-72, 78, 79, 82) ప్రవృత్తి నిష్కృత్తి మార్గద్వయా త్మక వైదిక కర్మయోగము పరబ్రహ్మోపాసనాదూషము, చతుర్విధ పురుషార్థ ప్రదము. (శాంతి 348-82, 349-73, 77, శాం. గీ. భా. 9-20 మొ 25 వఱకు, మనుస్మృతి 12-87 మొ 90 వఱకు కుల్లూక వ్యాఖ్య) వేదముఖ ప్రకాశిత సర్వయజ్ఞములలో (శాంతి. 340-80, 341-66, 102, భ. గీ. 3-9, 10, 12, 15; 4-22, 25 మొ 28 వఱకు, 30 మొదలు 33 వఱకు, మను 1-22, 25, 2-85, 87, 3-70, 118, 285, 4-21; 6-60) జపయజ్ఞమే శ్రేష్ఠము; మోక్షప్రదము.

మగునది యోగము కృతయుగమున భగవన్నారాయణునిచే ప్రవర్తించఁబడినప్పుడుగల ఈ పాంచరాత్రస్వరూపము ద్వాపరాంతమగునరికి భగవత్ (భాగవత) మతాంగభూతములగు ఈ నాల్గు శాస్త్రములును - వేదప్రామాణ్య విముఖులును, స్వోత్పేక్షితార్థ ప్రపణులును, స్వతంత్ర ప్రజ్ఞులు నగు తీర్థకరుల చేతులలోఁ బడి, విగూఢము నొంది, భగవద్భక్త విరుద్ధములగు సిద్ధాంతములను ప్రచారము లోనికిఁ దెచ్చెను

అవైదిక దర్శన విమర్శనము

ఇంద్రియ ప్రత్యక్షసిద్ధమగు జగత్తు సత్యమే ఇందు ప్రకృతి (అచిత్తు) కంటె వేఱగు ఆత్మవంటిగాని, బ్రహ్మమువంటిగాని వేఱు తత్త్వములు లేవని చార్యాకులు నిర్ణయించిరి పూర్వమిమాంసక (= కేవల వైదిక) దర్శనము, కావీలసాంఖ్యము, పాతంజలియ యోగము (తర్క దర్శనములగు న్న్యాయవైశేషికములునహా) పాశుపతమును ఆత్మస్వరూప నిరూపణ చేయుటలో వేదాంత సిద్ధాంతమునకు అనుగుణముగానే యుండెనని, అందువలన ఈ విషయములో ఏవియో యుక్తులు చెప్పి, ఈ మతములను తత్త్వ జిజ్ఞాసువులు ఖండింపరాదని -

“సాంఖ్యోయోగః పాంచదాత్రం వేదాః పాశుపతం తథా

అత్క ప్రమాణా న్యేతాని న హంతవ్యాని హేతుభిః.”

అని వేదాంతదర్శనకారుఁడగు వేదవ్యాసుఁడు తన మహాభారతమున నెలవెచ్చియున్నాఁడు. (శాంతి 350-39) వేదవ్యాసుఁడు భాగవతాగ్రగణ్యుఁడు శ్రీ పాంచరాత్రమును, శ్రీ పాంచరాత్రశాస్త్ర రూపాంతరములగు శ్రీ భగవద్గీతను, మనుస్మృతి ననుసరించి, ఉపనిషద్వాక్య సమన్వయము చేసి, తత్ఫలముగా బ్రహ్మ సూత్రముల రచించిన భాగవత మతస్థుఁడు వేదాంత సూత్రములలో పర బ్రహ్మము జగజ్జనాద్రి లక్షణ లక్షితుఁడని, (1-1-2) బ్రహ్మ ఇట్టి లక్షణములు గలవాఁడని తెలిసికొనుటకు ఒక్క వేదమే ఆధారమని (1-1-3) శ్రుతు లన్నియు బ్రహ్మస్వరూపముల నిరూపించునని (1-1-4) ఈ పరబ్రహ్మము స్వ సంకల్పముచే జగత్సృష్టి చేసెనని (1-1-5) సంకల్పములేని జడ పదార్థమగు ప్రకృతి, సృష్టి చేయఁజాలదని నిర్ణయము చేసెను. సృష్టికర్తను ధ్యానించినచో మోక్షము లభించునని వేదము చెప్పుచున్నది. ప్రకృతిని ధ్యానించినచో జడపదార్థము మోక్ష మిచ్చుననుట అసందర్భము గదా! (1-1-7) జగత్సృష్టికి పరబ్రహ్మము

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

యొక్క బహు భువన సంకల్పమే కారణమని ఇట్లు చెప్పబడిన వేదాంత మతిమునకు విరుద్ధముగా — జగత్తు ప్రవాహతః నిర్మమగుటచే, జగత్సృష్టికిగా ఈశ్వరుడే అవసరములేదని తేవల వైదికులగు పూర్వమీమాంసకులు చెప్పిరి. ప్రకృతియే సృష్టికి కారణమని కాపిల సాంఖ్యులు చెప్పిరి. సేశ్వర సాంఖ్యులగు యోగులు - నై యాయికులు - వై శేషికులును ఈశ్వర తత్త్వమును ప్రతిపాదించిరి గాని, 'అతడు సృష్టికర్తకాఁడు, ముక్తిప్రదుఁడు కాఁ'డనుటచే, వేదాంతుల దృష్టితో ఆ ఈశ్వరుఁడు ఘృతకోకాతకీ కల్పఁడు ఇంతేగాక, కాపిల సాంఖ్యులవలెనే, సేశ్వర సాంఖ్యులును సృష్టికి కారణము ప్రకృతి యని చెప్పిరి. పాశుపతుల ఈశ్వర కల్పన 'వేదకావ్య'మని వేదాంతుల అభిప్రాయము. (శాం. సూ. భా. 2-2-37) మఱియును, జగత్తునకు నై యాయికులు - పాశు పతులు - పరమాణువులు ఉపాదానకారణమనుట వేదాంత మత విరుద్ధము. ఇట్లు వివిధ దార్శనికుల మధ్య రేగిన వాదోపవాద దూశితో — పరస్పర స్పర్ధకారణ ముగా, వేదాంతులకు పరమతములయం దుపాదేయ భాగములను గ్రహింప వలయుఁగాని, త్యాజ్యములతోఁజాటుగా ఉపాదేయములఁ త్రోసిపుచ్చుట దోష మని వేదాంతదర్శనకారులు పై శ్లోకముతో మందలించిరి వేదాంతదర్శన కారుని దృష్టితో — పూర్వమీమాంసకాది పూర్వోక్తదర్శనము అన్నియు ఆత్మ విషయమై చేసిన సిద్ధాంతము వేదాంతమునకు అనురోధమని మందలించుటయే గాక, వేదాంతులపై (= భాగవతులపై) ఆత్మస్వరూప నిరూపణ వేదాంతాను రోధముగా లేదని, తదితర దార్శనికులుచేయుట గూడ అన్యాయమని తెల్పు టకుఁగా, పాంచరాత్రమును గూడ పై శ్లోకముతో వ్యాసమహర్షి చెప్పియుండె నని తెలియవలయును. ఇట్లే, కల్లోల స్థితి వేదాంత (భగవద్) మత ప్రచారములో గల్గుటకు కారణమేమన — ఉపనిషత్తులును, శ్రీ పాంచరాత్రమును రహస్యశాస్త్ర ములై, గురువరంపరా ముఖతః ఉపదేశైక గమ్యము లగుటయు—స్వతంత్ర ప్రజ్ఞులగు తీర్థకరులు అట్టి గురువరంపరాయాతజ్ఞానము నుండి చీలిపోయి, స్వోచ్ఛేదిత సిద్ధాంతములను ప్రాయుకముగా వేద వేదాంతవిరుద్ధము అగునవి స్థాపించుటయే యని తెలియనగును.

భాగవతమతపరంపరా విచ్ఛేదము - త దుద్ధరణము

నారదునివంటి మహాజ్ఞాని సనత్కుమారుని యొద్ద (ఛాందోగ్యము 1-2) నర నారాయణ మహర్షులయొద్ద గురూపసదనముఁజేసినట్లు కావచ్చుచున్నది.

ఇది కృతయుగపు మాట. కాని, ద్వాపరాంతమున నేదవేదాంత ప్రకారక భగవద్భక్తిప్రతిపాదితమై, పరబ్రహ్మోపాసనాపరమగు వైదిక కర్మయోగమునకు, గల్గిన పరంపరావిచ్ఛేదము భగవానుడు జ్ఞానయోగారంభమున నెలవిచ్చి, తాను సర్వజ్ఞుడును, శ్రీమన్నారాయణుని పూర్ణావతారము నగుటచే ముల వేదోక్త భాగవత ధర్మాంగముగా ఈ యోగము మధరించుచున్నాడని పేర్కొన్నాడు.

భాగవతమత గురుపరంపర పునః విచ్ఛితి గాకుండఁ జేయఁబడిన

జాగ్రత్తలు

(చరమ జాగ్రత్త --

“ఇతిహాస పురాణాభ్యాం వేదం సమవత్సంహయేత్

విభే త్యల్ప క్రుతా ద్వేదః మా మయం ప్రతరిష్యతి

దురవగాహగంభీరమగు వేదమునకు తన పితృపాదులగు శ్రీ పరాశరు లనుగ్రహించిన విష్ణుపురాణమును, తాను రచించిన భారతేతిహాసమును వ్యాఖ్యానములనియు, ఈ వ్యాఖ్యానముల సహాయము చేతనే బహు శ్రుతులగు పండితుల వేదాంగమును గ్రహింపబడెనని, వీడు నన్ను మోసగించుటకు వచ్చివాడని, అల్ప క్రుతినిఁ గాంచి వేదము భయపడునని, వ్యాస భగవానుడు తత్త్వ జిజ్ఞాసువులను పాచ్చరించియున్నాడు మఱియును, ఉపనిషద్వాక్యమునకు శ్రీకృష్ణ భగవానుడే అనుగ్రహింపఁబడిన శ్లోకమయ వ్యాఖ్య యగు భగవద్గీతకును - భగవ దవతారమూర్తియును, భాగవతమత ప్రవర్తక శిఖామణియును నగు తాను రచించిన సూత్రమయ వ్యాఖ్యకును వేదాంతసూత్రములకు అన్యార్థకల్పన జరుగకుండ రక్షణకై తాను సొంతముగా భాగవతప్రబంధము ననుగ్రహించుటయే గాక, తన శిష్యుఁడగు బోధాయన మహర్షి చే, భగవద్గీతకును - తన వేదాంత సూత్రములకును 'సృష్ట'లను పేర విపులవ్యాఖ్యానము రచింపఁజేసెను (భగవద్గీతను ఇంగ్లీషుభాషిని కర్ణము చేసిన మహాదేవశాస్త్రిగారి గీతా ప్రారంభోక్తులఁ జూడుడు)

ద్వితీయ జాగ్రత్త --

మోక్షవిద్యా (దహరవిద్యా) రంగములగు భగవద్విద్యాయ ప్రతిష్ఠ సృష్టి ప్రారంభమునుండి శ్రీ పాంచ రాత్రాగమ ప్రసిద్ధమైన మన్వాది మహర్షులకాలము

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

నుండి జగద్వాస్తవకముగా నున్న ఈ మహాసంస్థ, ద్వాపరాంతమగునరికి దురద్ర ములపాలై, బహు దేవతారాధనకు దారి తీసెను. ఇది తుదముట్టించుటకే విష్ణుపారమ్యము వారాయణీయ ధర్మములో సుప్రగా ప్రతిష్ఠింపఁబడెను.

మాయ

'మాయ' యనఁగా భగవానుడగు విష్ణువునకు స్వభావభూతయగు శక్తి విశేషము దాని సతికమించుటకు ఎట్టివానికిని శక్తి చాలదు. ఎవఁడు భగవానుని వరణములయందు శరణించునో, అట్టివాఁడు 'సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య' ఇగ్నాది చరమ వాకోక్తిలో చెప్పబడినట్లు మోక్షము చూఁగొనఁగలఁడని (శాం గీ. భా 7-14) గీత లుద్ఘోషించుచున్నవి

నిర్గుణము

గుణ శబ్దమునకు సత్త్వరజస్తమోగుణములని పా రి భాషి కార్థము. (శాం గీ. భా 14-5) సర్వేశ్వరుఁడు అమృతస్వరూపుఁడు. అమృతము నిర్మల మన్నప్పుడు అమృతము మూలిన్యరహితమని అర్థమేగాని, అమృతమునందు సహజముగా నున్న మాధుర్యాది గుణములు లేవని కాదుగదా! అట్లే, అమృత స్వరూపుడగు భగవానుఁడు నిర్గుణుఁ డన్నప్పుడు తుత్తిపాసాది ప్రాకృత గుణములు లేవనియేగాని, ఆయనకు సహజసిద్ధమగు సత్యకామత్వ-సత్యసంకల్ప త్యాది కల్మాణ గుణములు లేవని కా దనుట విశదమగుచునే యున్నది పరబ్రహ్మ భూతుడగు పరమానుజేపుని స్వరూపమును భగవన్మత ప్రవర్తకుడగు శ్రీ పరాశర మహర్షి ఇట్లు వర్ణించియున్నాఁడు:—

“జ్ఞానశక్తిబలైశ్చర్యవీర్యతేజాం న్యశేషతః
భగవచ్చట్టవాచ్యావి వినా హేయైర్గుణాదిభిః.”

అనఁగా, భగవానుఁడు అఖలపేయ ప్రత్యసీకజ్ఞానశక్తి బలైశ్చర్య వీర్య తేజః ప్రభృతి సమస్త కల్మాణగుణాకరుఁడని యర్థము. సహస్రనామస్తోత్రము లోని నిర్గుణైతరమగు 999 నామములును భగవానుని అసంఖ్యాక దివ్యగుణ సంకీర్తనము చేయుచున్నవి గదా! భగవన్మత ప్రతిష్ఠాపకమగు శ్రీమద్భాగవత ప్రబంధములో — 'మన్నిష్ఠం నిర్గుణం స్మృతమ్' 'మన్నికేతం తు నిర్గుణమ్'

'నిర్గుణో మదుపాశ్రయః' 'శ్రద్ధా మత్సేవాయాం నిర్గుణా' (స్కం 11-25, 24 మొ 27 వలకు) అని నిర్గుణశబ్దము 'ప్రాకృతగుణరహితము' అను అర్థములో ప్రయోగింపఁబడినది.

మోక్ష స్వరూపము

మోక్ష మనగా, అద్విరాదిగతిగమ్యము - శాశ్వతము - నిత్యము - అవ్యయము - పునరావృత్తిరహితము. నగు విష్ణుని పరమస్థానమని 'సోఽద్భుతః పార మాప్నోతి' 'తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః' ఇత్యాది శ్రుత్యనుగుణముగా, భగవద్గీత యందును - బ్రహ్మసూత్రముల యందును - స్పష్టికరింపఁబడినది (శాం. బ్ర. సూ. ఛా 3-3-32) (శాం. గీ. ఛా. 2-51, 5-5, 8-21, 28, 11-88, 12-20, 13-29, 15-6, 18-56, 62) (శాం బ్ర. సూ. ఛా. 1-3-38, 4-3-10).

తత్త్వప్రయ వివేచన

లోకమున నాశవంతమగు సర్వభూతజాతమును 'క్షర' మనఁబడును. కూటస్థుఁడగు జీవాత్మ 'అక్షరు' డనఁబడును పరమాత్మ ఈ క్షరాక్షర తత్త్వములకంటె విలక్షణుఁడును - అతీతుఁడు కూడను చిదచిన్మయమగు లోకత్రయమందు వ్యాపించి దానిని భరించుచున్నాఁడు. క్షరమునకంటె అతీతుఁడై, అక్షరునకంటె గూడ ఉత్తముఁ డగుటచేతనే, ఆయనకు లోకమందును - వేరమందును గూడ పురుషోత్తముఁ డను విఖ్యాతి గలదని శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు తన స్వరూపమును గుఱించి సెలవిచ్చియున్నాఁడు. (శాం. గీ. ఛా. 15-16, 17, 18).

భగవానుఁడు చిదచిద్విశిష్టుఁడు

తానే జగత్కారణుఁ డని, తన స్వరూపమందే భూమా ద్యష్టధా భిన్నమును, సంసారపాతుకము నగు అపరా (= స్థూల), ప్రకృతియు, తేజోజ్ఞులక్షణమును, జీవనముదాయరూపమును వగు పరా ప్రకృతియును, ఈ రెండు ప్రకృతులును సూత్రమందు మణిగణముల వలె, నాయందు అనుస్మృతములు (గుచ్చఁబడినవి)గా మన్నవి (శాం. గీ. ఛా. 7-4 మొ 7 వలకు) అనియును, భగవానుఁడు సెలవిచ్చియున్నాఁడు.

మోక్షవిద్య 'దహర' విద్యయే

పరబ్రహ్మోపాసనకుగా, 32 విధములయిన విద్యలు ఉపనిషత్తులయందుఁ జెప్పఁబడియున్నవి వేదసారము సామవేదము (భ శీ 10-22) సామవేద శిరోభూతమగు ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో 13 విద్యలు గలవు మొదటి విద్య అఽతరాదిత్య విద్య ఇందు, పరబ్రహ్మము ఆదిత్యమండలములో హిరణ్మయ విగ్రహుడై, రవికిరణ వికసిత పుండరీక నయనుఁడుగ వర్ణింపఁబడి యున్నాఁడు (ఛాం 1-6-8, 7) ఛాందోగ్యోపనిషత్తుద్య విద్య యగు మఘ విద్యలో (ఛాం. 8-11-4) ఉపాస్యఁడు మాధవుఁడు (విష్ణు స. నా. 72, 167, 785 శం. భా) తచ్చరమ విద్య దహర విద్య. (ఛాం 8-15-1) దహర విద్య యనగా - వృధయ విద్య. ఛాందోగ్యోపనిషచ్చరమవాక్యమగు 'న చ పునరావర్తతే న చ పున రావర్తతే' అను వాక్యము, మోక్షమన పురవాప్యత్తిరహితమైనదని వర్ణించు చున్నది ఈ వాక్యమే, వేదాంతసూత్రములలో - 'అనాప్యత్తిశ్చక్లాత్ అనా ప్యత్తిశ్చక్లాత్' అను 'వేదాంతదర్శన' చరమసూత్రమునకు విషయవాక్యముగ నున్నది ఇందువలన 'దహర విద్యయే మోక్ష ప్రదమగు విద్య' యని స్పష్ట మగుచున్నది. మోక్షమనగా, విష్ణుని పరమవదస్తానమే యని పైన నిరూ పింపఁబడినది పరబ్రహ్మముతోపహా, సరిసమానముగా ముక్తాత్మలు కాళ్వశా నందము ననుభవించుటకుగాను, శ్రుతిస్మృతులలో ప్రశంసించఁబడిన విష్ణుని పరమ వదస్తానమును స్థాపించుటకుగా వేదాంతసూత్రములలోని చరమసూత్రమునకు మొదటి నాల్గి సూత్రములును (ఛాం 12 సూ. భా. 4-4-17 మొ 21 వఱకు) ప్రవర్తింపఁగా, ఆ కాళ్వశతలోకమునకుఁ జనినముక్తులు తిరిగి సంసారమునకు రారని చరమ (22 సూ.) సూత్రము స్థాపించుచున్నది. ఈ దహరవిద్యయు, త త్పులమగు మోక్షమును, భగవద్గీతలలో ఇట్లే వ్యాఖ్యానింపఁబడియున్నవి. (ఛాం శీ. భా. 18-81, 82)

దహరవిద్య - ప్రపత్తి - మోక్షము

"ఈశ్వర స్సర్వ భూతానాం హృద్ధేశే ఉర్ధ్వ తిష్ఠతి
బ్రాహ్మణో నరభూతాని యంత్రారూపాని మాయయా"
"త మేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారతః
త త్ప్రసాదా త్వరం కాంతిం స్థానం ప్రాప్నోసి కాశ్యకమ్."

— (ఛాం శీ భా 18-81-82)

ఈసశీలుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు సర్వభూతములను కరిరము లనెడి యంత్రములపై నెక్కించి, తన మాయచే వానిని తిరుగునట్లు చేయుచు, ఆ భూతముల హృదయ రేళమందు వసించియున్నాడు. ఓయి భారతా! సంసారాద్విహరణార్థము, సదాత్మనా ఆగునను ఆశ్రయింపుము. ఆయన ప్రసాదముచే ఉత్కృష్టశాంతికి స్థానమగు విష్ణుని పరమపదస్థానమును పొందగలవు — అను ఈ రెండు శ్లోకములలో, శాస్త్రసార మంతయు ఇమిడియున్నదని తెలియవలయును.

ప్రవృత్తి వైభవము

మనూక్త వైదిక కర్మయోగము. సంసారుల కుపారేయమగు ప్రవృత్తి మార్గమును, ముముక్షువుల కుపారేయమగు నివృత్తి మార్గమును కల్గియున్నది. ఈ రెండు మార్గములను అనురు లెఱుంగరు (శాం. గీ. భా. 18-7) ఈ వైదిక కర్మయోగము శ్రీకృష్ణభగవానుడు గీతలో ననుగ్రహించిన రహస్యాష్టకములో ప్రవృత్తమును — ఉత్తమమును నగు రహస్యము (శాం. గీ. భా. 4-8) ప్రవృత్తి మార్గము 'బంధ' పాటువనియు, నివృత్తిమార్గము 'మోక్ష' పాటువగు సన్యాస మార్గమనియు, ఈ సంగతి అర్థము చేసికొన్న బుద్ధి — సాత్త్వికమని భగవదభిప్రాయము (శాం. గీ. భా. 18-90) భగవద్గీతా శాస్త్ర మంతయు రహస్య శాస్త్రమే (శాం. గీ. భా. 18-67) అందులో నుత్తమ రహస్యము కర్మయోగమే. (శాం. గీ. భా. 4-8) ఈ కర్మయోగము యొక్క పరమ రహస్యమును — కర్మయోగ నిష్ఠాఫలమును — సర్వవేదాంతసార విహితమును — అగు సమ్యగ్దర్శనమే 'సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్త' ఇత్యాది గీతా చరమ వాక్యోక్త భగవచ్చరణాగతి యను శ్రీశంకర భాష్యముచే, వైదిక కర్మయోగ ప్రాశస్త్యము విశదమగుచున్నది. (శాం. గీ. భా. 18-10) బహుజన్మములయందు దాచరింపఁబడిన వైదిక కర్మయోగాంగభూత 'నివృత్తినీష్ఠ'కు ఫలముగా తయారైన జ్ఞాని చేయవలసినది భగవచ్చరణ ప్రవృత్తియని, అట్టి పరిగుర్త ప్రపన్నుడు వాసుదేవుడే ప్రాప్యప్రాపకముగా సర్వవిధముల సద్భవసించునని, గీతయే ఉద్ఘోషించి, అతడే 'మహాత్ముః'డని, అట్టివాఁడు సుదుర్లభుడని ప్రశంసింపఁగా, (శాం. గీ. భా. 7-18) ఎట్టి వానికిని అతిక్రమించుటకు దుర్వృత్తమై, సర్వేశ్వరుఁడును - విష్ణువును అగు తనకు స్వభావభూతయై, త్రిగుణాత్మికయు - సర్వభూత మోహినియు నగు మాయను

ప్రవాహము కీర్తికొనుడి

'ప్రవాహం' పరిత్యజ్య త్యేకాగ్ని చరమ వాక్యోక్తిశ్చ (శాం. గీ. భా. 18-13) ప్రవాహం తస్యయదే ప్రవత్తి చేసినవాడు ఆ మాయను దాటి, మోక్షము చూడగొనవచ్చునని ఉపదేశించి, సర్వేశ్వరుడును వారాయణుడును నగు యీ మూఢులు - పాపకర్ములు - సరాధములు - మాయచే జ్ఞానమును కోలు పోయినవారు - అసురులు తన చరణారవిందముల శరణింపరని, ఆ యీ కామములచే, జ్ఞానము గోలుపోయినవారు అన్యదేవతలయందు శరణింతురని, భగవానుడు కఠినముగా నిందించుచున్నాడు. (శాం. గీ. భా. 7-14, 15, 20) ఈ సంపర్కమున 9-వ అధ్యాయము 20 మొ 27 వఱకు శంకరభాష్యము గూడ చూడుడు.

సన్యాసాశ్రమీయులను ఈ ప్రవత్తియే తారకము

ప్రవత్తి శ్రుతిసిద్ధము

సన్యాసాశ్రమీయు లందఱికిని త్రికాలహరిషూణయు - త చరణప్రవత్తి యను కర్మశాస్త్రము విధించుచున్నది. (నిర్ణయసింధువులోని యతిధర్మ సిద్ధయమును చూడుడు)

"యో బ్రహ్మణం విదధాతి పూర్వం యో వై వేదాంశ్చ ప్రహితోతి తస్మై తగేంహ దేవ మాత్య బుద్ధి ప్రకాశం ముముక్షుర్వై శరణ మహం ప్రవద్యే."

అనగా - పూర్వము చతుర్ముఖ బ్రహ్మను పృథించి, అతనికి వేదము లొసంగినట్టి ఆత్మ బుద్ధి ప్రకాశకుడిగు భగవానుని ముముక్షువునై శరణించు చున్నాడ' నను శ్వేతాశ్వతరోపనిషద్వాక్యములను పృథించుచు, హరిచరణముల యందు సన్యాసాశ్రమీయుడు 'ప్రవత్తి' చేయవలయును. ఇందువలన, హరి చరణప్రవత్తి శ్రుతి సిద్ధమని విశదమగుచునే యున్నది. ఈ ప్రవత్తి, సర్వాధికార మని వైవ నిరూపింపఁబడినది. (శాం. గీ. భా. 9-20 మొ 23 వఱకు) నిష్కామ కర్మయును సర్వాధికారమే (శాం. గీ. భా. 18-48) బహువిద్యానుస్థిత నిష్కామ కర్మయోగమువలన జ్ఞానసిద్ధి, జ్ఞానమునుండి ప్రవత్తియు సిద్ధించుట యే గీతా సిద్ధాంతము (శాం. గీ. భా. 7-19)

పరబ్రహ్మము ఆనందమయ స్వరూపుడు

తైత్తిరీయోపనిషదుక్తములగు అన్నమయ - ప్రాణమయ - మనోమయ - విజ్ఞానమయ - ఆనందమయ కోశము లై దింటిలో, ఆనందమయ కోశమే శిఖరము.

'రసో వై సః' అను వేదాంత వాక్యము ఆనందమయ కోశమున కన్వయించుచున్నదిగదా! ఆనందమయకోశము క్రిందనున్న విజ్ఞానమయకోశములోని 'విజ్ఞాన' శబ్దము తీవునకు అన్వయించునని, ఈ కోశముల ఆరోహకమును సూచించుచున్నను - 'మయట్' శబ్దసామ్యముచే గల్గు సందేహమును దీర్చుటకై, ఆనందమయకోశములోని 'మయట్' శబ్దము ప్రాచుర్యార్థముగాని, వికారార్థము గాదనియు - (1-1-13) తీవునకు ఆనందహేతువగువాడు పరబ్రహ్మమని క్రుతి చెప్పుటచే, ఆనందప్రచురుడైనగాని, బ్రహ్మము తీవుని అనందింపజేయుఁ జాలఁడు గదా యని (1-1-14) క్రుతిలోనే, 'విజ్ఞానమయా దన్వీంతర ఆత్మా నందమయః' విజ్ఞానమయునకంటె ఇతరుడే ఆనందమయుడని ఉన్నది గదా!

పరబ్రహ్మము - తదంశయగు అక్షరుడు (తీవుడు)

పరబ్రహ్మమును సూర్యునితోఁ బోల్చిన, తీవుఁడు సూర్య కిరణములతోఁ బోల్పఁదగినవాఁడు. మోక్షమును గమ్యస్థానముగఁ జెట్టుకొన్న ముముక్షువు మోక్షము చేరవలయు నన - బ్రహ్మోపాసనయా, అక్షరోపాసనయా ఎక్కువ ఉపయోగకారి యన, అక్షరోపాసకుల కంటెను, పరబ్రహ్మోపాసకులే యోగ విత్తములని భగవానుఁడు తీర్మానించియున్నాఁడు. (శాం గీ థా. 12-1, 2) గమ్యస్థానము చేరఁబోవు ఇద్దరిలో ఒకఁడు - పగలు సూర్యప్రకాశము నాశ్రయించి ప్రయాణము చేయువాఁడు మఱి యొకఁడు - రాత్రివేళ ఒక లాంతరో, దివిటియో సహాయముగాఁ జెట్టుకొని ప్రయాణించువాఁడు. సూర్యప్రకాశము నాశ్రయించి పోవువంటివాఁడు బ్రహ్మోపాసకుఁడు అక్షరోపాసకుఁడు రాత్రి వేళ దివిటి వెలున ప్రయాణించువాఁడని తెలియవలయును

పరబ్రహ్మముయొక్క వ్యక్తైశ్వర్య స్వరూపము

'మానుష చరిత్రకుర్గోచర' మగు శ్రీకృష్ణుని కిరీటచక్రగదావిభూషిత మగు స్వరూపము 'వ్యక్తరూపము' విశ్వరూపమునందు 'దివ్యర్పప్తి సహాయముతో' భగవత్ప్రస్నులచే సేవింపఁదగిన అప్రాకృత దివ్యతేజోమయ కిరీటచక్ర గదా విభూషిత, దివ్యమూర్త్యాంబర, దివ్య గంధానులేపసాలంకృత దివ్య మంగళ స్వరూపము శ్రీకృష్ణ భగవానుని 'అవ్యక్త' స్వరూపము ఎప్పుడును సేవింపవలయునని కాంక్షించు బ్రహ్మాది దేవతలకుఁ గూడ 'సుదుర్దర్శ'మగు ఈ దివ్యరూపము (శాం. గీ. థా. 11-11, 17, 18, 48, 52) ఋ గ్వఱపామూది

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

చతుర్వేదములచేగాని, చాంద్రాయణా ద్యుగ్గ తపస్సులచేగాని, గో భూ హిర
ద్యాది దానములచేగాని, యజ్ఞయాగాదులచేగాని సాక్షాత్కరింపఁదనియును -
(శాం. గీ. భా. 11-58) శ్రీకృష్ణ భగవానునియందలి అనన్యమును - అన్యభి
చారమును నగు భక్తిచేతనే సాక్షాత్కరింపఁగలదనియు, ఇట్లే మోక్షము లభింపఁ
గలదనియు (శాం. గీ. భా. 11-54, 18-10) గీత సృష్టికరించుచున్నది. ఇట్లే -
అనన్య భక్తిగల ప్రపన్నుల 'దివ్యచక్షువు' అర్జునాదులకువలె ఉన్మీలనము కాగా;
భగవత్సాక్షాత్కారము లభింపఁగలదు (శాం. గీ. భా. 11-8) శ్రీకృష్ణభగవానుని
మానుష దేహమున చర్య చతువులకు వ్యక్తమయిన కిరీట చక్ర గదాదిభూషిత
స్వరూపమే, అర్జునాదుల 'దివ్యదృష్టి'కి సాక్షాత్కరించిన భగవ ద్దివ్య 'తేజో'
మయ విగ్రహము. భగవానునియందు అనన్యభక్తిలేనివారల మానుష దృష్టికి
(దివ్యదృష్టిలేని పేతువుచే) భగవ ద్దివ్యమంగళవిగ్రహము పవిత్రార్థము

తత్త్వత్రయ విమర్శ

చిదచిదీశ్వరులకు తత్త్వత్రయమని పేరు. వేదాంతలతో పాటుగా -
అత్మస్వరూపమును వేదమున కనుకూలముగానే సాంఖ్య, యోగ న్యాయ,
వైశేషిక, పూర్వమీమాంసక, పాశుపత మతస్థులు ఉపవర్ణించిరి చెప్పఁబడినది.
అట్లే, జగత్తు సత్యమైనదనియే వీరి సిద్ధాంతము తత్త్వత్రయముతో ఒక్క
అచిత్తుమాత్రమే కలదుగాని, చిత్తుగాని, ఈశ్వరుఁడుగాని 'నాస్తి' అన్నాఁడు
చార్యుఁడు. ఈశ్వర విషయములో, యోగ - న్యాయ - వైశేషికుల ఉప
వర్ణనము వేదాంతులకు సమ్మతముగాదు పాశుపతుల ఈశ్వర కల్పన వేద
శాస్త్రమే. భాగవత మతస్థులగు వ్యాస పరాశరాదులు తత్త్వత్రయ స్వరూపము
ఉపనిష దనురోధముగా చిత్రించిరి. జగత్తు అసత్యమనియు, అది ధర్మమందు
ప్రతిష్ఠితము కాదనియు, జగత్తును పాలించు ఈశ్వరుఁడే లేఁదనియు, నేనే
ఈశ్వరుఁడననియు అనువారు అమరులని భగవానుఁడు నిందించి యున్నాఁడు.
ఇట్లే, భగవ చరణములయందు శరణు చేయనివారిని అమరులనియే నిందించి
యున్నాఁడు. ప్రవృత్తి నివృత్త్యాత్మక కర్మయోగము సంగీకరింపనివారును
అమరులే జ్ఞానులలోగూడనైన తనయందు శరణించినవారినే మహాత్ములని
స్మరియించియున్నాఁడు. (శాం. గీ. భా. 7-14, 15, 19; 18-7, 8, 14.)

వేదోక్త భాగవత మతోద్ధరణము - శ్రీరామానుజ భాష్యకారోదయము

శ్రీ శ. 1017-వ సంవత్సరమున శ్రీకృష్ణ పున రవతారభూతుడగు శ్రీ రామానుజాచార్యులు 'వేదోక్త భాగవత మశమును' భాష్యరచనచే పునరుద్ధరించి, భగవత్ప్రసన్నులకు సన్మతమార్గమును ప్రదర్శించి, ఉత్తయవధూరితానుల కృతజ్ఞతకు పాత్రుడాయెను

అనాదిసిద్ధముగా తెనుగుదేశమైన చెన్నపురికి సుమారు 2½ మైళ్ళ దూరమున నున్న శ్రీ పెరుంబూదూరు అను గ్రామములో శ్రీ రామానుజాచార్యులు అవతరించెను ఆ గ్రామవాసులలో కొందఱు అరవదేశమునకు వలస వెళ్ళిన బ్రాహ్మణులను వడమలు (ఉత్తరాదివాండ్లు) అని పిల్చుచుండిరి శ్రీ రామానుజాచార్యులు వడమ వైష్ణవ కుటుంబములో జన్మించినవాడు. శ్రీ శంకర భాష్యకారులు తన వేదాంత భాష్యత్రయమునందును, పిష్టుసహాగ భాష్యమునందును విష్ణుసారమృతమును బహుముఖముల స్థాపించిన భరమ వైష్ణవ శిఖామణి భాగవత మశములోని వేదాంత తత్త్వభాగము వోదాయన స్మృతి కారునిద్వారా, రామానుజుని తండ్రి వలకును అవలంబింపఁబడిన భాగవత సంపదాయములోని వాఁడె - శ్రీ రామానుజులు. రామానుజుని తండ్రిపేరు కేశవ భట్టారకుడు ఈయన ఇప్పటి రామానుజీయ సంప్రదాయములోని వడగల శ్రీవైష్ణవులవలె శ్రావణ యజ్ఞము లొనర్చి, సోమయాజి యను తిరుదము గల యజుర్వేద బ్రాహ్మణుడు యజుర్వేద శిక్షాశాస్త్రములను పఠనములగు ఉద్గ్రంథములను రచించిన విద్వాంసుడు. ఈయన యింటిపేరు ఆచూరి వారు మేనమామలు తిరుమలవారు. భాగినేయులు కందాడవారు తిరుమల యనగా తిరుపతి తిరుపతి వలెనే 'కందాడ' యనునది గ్రామనామధేయము శ్రీవారి యింటిపేరు ఆచూరివారి నుట చూడగా, వీరి వంశము విద్య ద్యంశమే యని తోచుచున్నది తండ్రిగారు విద్వాంసుడనుట సత్యమేగదా! ఆయన తల్లిగారి పేరు కాంతిమణిదేవి ఆ కాలములో భరణిఖండిమున విద్యాపీఠములలో కాంచీ పురము ఒక విద్యాపీఠముగా నుండెడిది. 15 సంవత్సరముల పయస్సు వలకు తండ్రియొద్దనే వేద వేదాంగముల నధ్యయనము చేసి, అటుపిమ్మట తండ్రిగారు వరమపదించగా - కాంచీపురికి వెళ్ళి, అచటి విద్యాపీఠములో వేదాంతకాస్త్ర ప్రవచన చేయుచున్న యాదవప్రకాశుడను అద్వైత యతి యొద్ద శంకరియ వేదాంత భాష్యమును పఠించుచుండెను. ఒకనాడు చేయు ఉపనిషత్ స్పృశ

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామపీ

చనములో — ఛాందోగ్యోపనిషత్తునకు శ్రీ శంకర హ్యాఖ్య ననుసరించి — 'కపాస్వానం పుండరీక మేవ మక్షిణీ' అను వాక్యమునకు (ఛాందోగ్య. 1-6-7) అర్థము చెప్పటలో, శ్రీ యాదవప్రభాకరులు — కోఠియొక్క అసనము వలె ఎట్లుగా నున్న తామరలనంటి కన్నులుగలవాఁడు పరబ్రహ్మ మని చెప్పఁగా, విన్న రామానుజులు వేడి నిట్టూర్పుతో అశ్రుబిందువులు రాల్చిన గురువు కారణ మడుగగా, 'పరమపురుషుని వర్ణించుచున్నది — శ్రుతిపుగుషుడు, భగవన్నేత్రములను కోఠి అసనమునకు అశ్లేషముగా నుపమించునా?' యని తన విచారకారణమును వ్యక్తిము చేయఁగా — 'ఏదీ! నీవు అర్థము చెప్పు' మని పృచ్ఛచేయుటయు — 'కం పిఠీతి కపిః, అన్ వికసనే' అని కపాస్వాన శబ్దమునకు విలక్షణార్థము చెప్పి, 'కపాస్వానం పుండరీక మేవ మక్షిణీ' అనఁగా — 'రవికిరణ వికసిత పుండరీక నయనుఁ' డని వాక్యార్థము వినిపించుటతో — గురువునకు సంతోషము గలుగుటకు బదులుగా ఆగ్రహము కలిగెను. అంతటితో దనివించెందక, కాశీయాత్రమిషచే రామానుజునిఁ గూడ దీసికొనిపోయి, మధ్యఁ జంపవలెనను యోచనచేయఁగా, కాంచి పరదరాజ కరుణచే తప్పించుకొని వచ్చెనని కథ కలదు ఈ కథమాట యెట్లున్నను, రామానుజులు యాదవప్రభాకరునియొద్ద వదువు చాలించి, ఉపనిష ద్భూతి వివేచనను స్వతంత్రముగాఁ జేయుచు, విశిష్టాద్వైతమతమును బోధాయన వృత్తికారులు రచ్చివ్యవరంపరలో నాథ యానునా ద్యాచార్య పర్వము తచ్చివ్యవరంపర నుండి గ్రహించి, యామున మునివరుల శిష్యులగు మహాపూర్ణులకు శిష్యులై, తిరుక్కోట్యూరు నంటి వలన చరమవార్త ఉపదేశమంది, తిరుక్కోట్యూరు గోపురము నుండి తిరుమలార్చాడమును జగత్తులోని మునుకుపుల కందఱికిని ప్రభాకరింపఁజేసి, పిదప శ్రీరంగములోను, మేల్కొట్టలోను చిరనివాసము చేసి, వేదోక్త భగవ స్మతోద్ధరణకై, శ్రీ (బ్రహ్మసూత్ర) భాష్యము, గీతాభాష్యము, వేదార్థసంగ్రహము, గద్యత్రయము, నిత్యగ్రంథము మొదలగు దార్శనిక గ్రంథముల ననుగ్రహించి, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును స్థాపించిరి.

జయతు జయతు కృష్ణో వేదవేదాంత వేద్యః
నిఖిల నిగమమౌళి వ్యవ్రపాదాశ్చ హృద్యః
జయతు జయతు వేదవ్యాస యోగీంద్ర చంద్రః
ప్రకటిత నిగమాంతి స్యాంతర జ్ఞాన సాంద్రః.

భువనసుందరమూర్తి

శ్రీమాన్ మేడేపల్లి వరాహ నరసింహస్వామి, ప

తెలుగు విశ్వానరస్య గౌరవనీయ ప్రవాస సంపాదకుడు

జాహ్నవిప్రపంచ మందలి వస్తు నియత సౌందర్యమును గుర్తెఱింగి, ప్రత్యక్షముగా ననుభవించ గల సామర్థ్యము ప్రతి మానవునకు గలదు. కాని, సంస్కృత శేషముపేక్షకుఁ దైనను - 'సౌందర్య మన నేమి? ఆ సౌందర్యము ప్రేక్షావచ్చిత్తము నెట్లాకర్షించ గల్గును?' అను ప్రశ్నలతో ఎదుర్కొనవచ్చుదు, అతఁడు ముపితథియుఁ డగును ఏలయన, సౌందర్యమీమాంస అతి క్లిష్టమైనది. ఈ ప్రశ్న మానవలోకమందలి ప్రాచీనమైనది. వివిధ వాగరికత లీ ప్రశ్నకు వివిధములగు సమాధానముల విస్తరించి యున్నవి ఈ వైవిధ్యము స్థూలముగా రెండు తరగతులుగా నున్నది సౌందర్యోపలబ్ధి కేవల మానసిక కల్పనయని, కాల्పనికవాదుల (Idealists) సిద్ధాంతము జాహ్నవిప్రపంచము నపేక్షించకయే ఈ ఉపలబ్ధి సాధ్యమని వీరి మతము మఱియొక తెగవాదు యధార్థవాదులు (Realists) సౌందర్యము జాహ్నవిప్రపంచమనియు - వస్తువు యొక్క అంగ ప్రత్యంగ సౌష్ఠ్యవాస్పదమగు అవయవ సంస్థానవిశేషము, స్పృగ్ధత మొదలగు గుణములపై అది ఆధారపడియుండుననియు అభిప్రాయించుచున్నారు. ప్రకృతిలో గన నగు జంతువుల మనోహరాకృతుల నవిమర్శానుశీలనమును గావించిన జంతుశాస్త్రజ్ఞులు కూడ, ఈ రెండవ తరగతికి చెందినవారే సౌందర్యోపలబ్ధి స్త్రీ పురుష సంయోగమున కుపోద్ఘాతముగా నాచరించునని వీరి మతము. మఱి కొందఱు మనస్తత్వశాస్త్రవేత్తలు - "ను ఉన్నది ద్రవీకరోతి, ఉండికేదనే, జాహ్నులకాదరః ఇతి సుందరః (శకన్ద్యాదిః)" అను సుందరపద పుణ్యత్పత్తి ననుసరించి, ఏది చిత్రా నందకరమో అదియే సుందర మని నిర్వచించుచున్నారు. అత్యుత్కృష్ట మానసికానుభవమగు సౌందర్యమును నికృష్ట హేతువులచే నిరూపించ యిన్నియ నీ వాదములు - 'శుద్ధాదేశ వశంవదీకృతయతిఃకోటిశ్చవాదేశత' పరికర్మితస్వాంతు లగు శుద్ధాంత సిద్ధాంతల కుపాదేయములు కావు

పారమార్థికముగా కాల్పనికు అనుకొనినట్లు సౌందర్యము కేవల మానసిక సృష్టికాదు. అట్లైనచో, భగవదనుభవ నితాంత విముఖులగు శిశుపాలుదులు - భువన

మోహముని సౌందర్యముచే నెట్లు తీతు లగుదురు? యథార్థవాదు లూహించినట్లది ప్రేక్షకానందపాతువగు వస్తుప్రతినియతగుణమును కాదు అదియొక దర్శన సమకాలీనేహ రహిత భావనాప్రకర్షోన్నమితమైన అవిలంబితాధ్యాత్మికానుభవము అటు లగుటనే సౌందర్యమీమాంస పరతత్వకాస్తాంతరికమై, సౌందర్యమును పరబ్రహ్మయొక్క స్వరూప లక్షణముగా వ్యాఖ్యానించుచున్నది. గ్రీకు లేకపు విజ్ఞాని 'ప్లేటో', పరతత్వమును సౌందర్య సోపాన పరంపరగా నిరూపించి, 'నిరతిశయాశ్శిష్ట్య సౌందర్య దివ్యరూప' వైభవమును చూరగొన్న యతివత్సాదేశమునకు దగ్గరగా వచ్చియున్నాఁడు విశిష్టాద్వైత మందలి ఈ సౌందర్యమీమాంస, కాల्పనిక వాదులయొక్కయు - యథార్థవాదులయొక్కయు కోటి ద్వయమును త్యజించి, సౌందర్యమును ప్రకృత్యంతర్భవముగాను (Immanent in nature) అతీంద్రియాపరిచ్ఛేద్యవిషయముగాను నిరూపించుచున్నది. 'ప్లేటో' యొక్క సౌందర్య సోపానపంక్తిని విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము అతిలోక సుందరమూర్తియగు బ్రహ్మయందు పర్యవసంపాదేసినది ప్రకృతియందు గన్పట్టు సౌందర్యము అంతర్యామి యగు భువనమోహన సుందరుని సౌందర్యలేశము. "తస్య లాసా సర్వమిదం విభాతి." - వేదాంతప్రతిపాద్యుఁడగు పరబ్రహ్మను - అగమకాస్త్రప్రతిపాద్యుఁడగు ఈశ్వరుని - శ్రీమద్భాగవతము భువన సుందరమూర్తిగా పరివర్తించి, పరతత్వమును సౌందర్యపరసీమగా పరిష్కరించినది.

"అకీయాన్ తానే ఆరియుదువన్ తానే

పకీయాన్ తానే పణిమిసే

కుకవియాయ్ మీనాయ్ ఏళులకుక్కుం విత్తు."

— (అండాది 22 - తిరుమొళై ఆవార్.)

మననమోహముని సౌందర్యమే సృష్టికి నీజము.

మమజ్ఞాన కీ సౌందర్యశృంగారము లభించినది? చరాచర సృష్టికర్త తీవాత్మకు కరణ కళేబరములను కృపణేన, కార్యప్రపంచమందు మానవుని అవతరింపఁజేసినాఁడు మమజ్ఞాదు తేవలము కరణ కళేబరా ద్యుపహితమగు జీవన వ్యాపారముచే శృష్టిని పొందలేదు. తన జీవనము దుఃఖోపహతమైనదని గుర్రెఱింగి, దుఃఖానుభవజీవనమునై పు ఆతని దృష్టి మరలినది. కాని, అది ఈ దృశ్యలోకమునందతనికి లభించలేదు. అట్టి లోకమును గుఱించి స్వప్నముల గవిననాఁడు - ఆ స్వప్నలోకము నొకదానిని కాల్పనికముగా తన పరిసరము

లందు స్మరింపఁదలఁచినాఁడు తక్కుంగల జంతువులకు లేని వీని అసంతృప్తి వీనిని దివ్యునిగా మార్చినది తన స్వప్నములలో తనచే ననుభూతమైన అనంద ప్రపంచమే తన ఆత్మయొక్క స్వదేశమని గుఱైఁగొనాఁడు.

“యత్రైతత్ పురుషః స్వపితీ నామ సతా సౌమ్య తదా సంపన్నో భవతి.”

ఆ దేశమునుండి ప్రకృతము తాను భ్రష్టుడై, తన తొంటి సుఖమయ జీవనమును జ్ఞప్తికి దెచ్చికొని, అతఁ డారాటవడుచున్నాఁడు. జాగ్ర దవస్థలో నట్టి యానందమయ ప్రపంచమును, తన వాఙ్మయమందు - తన లలితకళలయందు స్మరించి, తన స్వప్నమందు యథార్థముచేయ నుంకించుచున్నాఁడు

కాని, ఈ స్వప్నదృష్టదేశ మెక్కడిది? ఎందుచే మానవాత్మ అ దేశము నుండి వదిలిపెట్టినది? ఈ దేశోదంత మొక మహాత్మర రహస్యము.

సత్రా (Being), పరిణామము (Be-comming) అను కోటిద్వయాంతర్గత మైన ఈ రహస్యమును గుఱించియే నచికేతుఁడు యమునినుండి తెలియఁ గోరినాఁడు

విశ్వమందు అత్యాశ్చర్యకరమగు సృష్టివైవిధ్యము మన కనుభవగోచర మగుచున్నది మనము ప్రత్యక్షముగా ననుభవించు ఈ సమస్త వైవిధ్యమునకు ప్రచోదకము, ధారకము నగు తత్త్వము నొకదానిని గ్రహించుటకు మానవబుద్ధి ప్రసారమైనది ఈ తత్త్వమునే మానవుఁడు సత్తని గ్రహించినాఁడు. “సన్నూలా సౌమ్య ఇమా స్సర్వాః ప్రజా స్సదాయతనా సృష్ప్రిపిఠాః” ఈ తత్త్వము - ‘స్వే మహిమ్నీ ప్రతిఘ్నః’ దీనికే అనేక మతములు అనేక నామము లిడినవి.

చంద్రబింబమును చూచినచో - మన కొక పార్శ్వమే గోచర మగును. అయినచో - దానికి రెండవ పార్శ్వము లే దనుట యెట్లు? అట్లే - ఈ ధారక, ప్రవర్తక తత్త్వమును సందేహించుట కవకాశము లేదు.

“ఆసన్నేవ స భవతి అనత్ బ్రహ్మాతి వేదచేత్ ”

అని తైత్తిరీయోపనిషత్తు (2-8-1) కాని, కేవల సత్పదార్థమును అవ్యక్తము, నామరూపాన్వయమునై యున్న దశలో - అసత్త్వమండి వేరుగా గ్రహించుటకు వీలులేదు. కార్యప్రపంచమం దవతరించని శక్తిని మనము గ్రహించుటెట్లు?

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

ఐలువిధములుగ నున్న ఈ విశ్వమందు సత్పదార్థము ప్రచ్ఛన్నమైయున్నది. అందుచే, మానవబుద్ధి కది అనుభవగోచరము కానేరదు. అది వికారమును చెంది, స్థూలకార్యప్రపంచావస్థను స్వీకరించినపుడుగాని మన అనుభవములోనికి రాదు. దిక్కు, కాలము అనువానిచే అవచ్ఛిన్నమై, పరిణామమును చెందినపుడే అది మనకు గోచరించును.

కనుక, సత్పదార్థమునకు రెండు ద్రువములు గలవు. అవ్యక్తము — దిక్కాలా ద్యనవచ్ఛిన్నము — స్వయంప్రకాశము నగు 'సత్' మొదటిది. ప్రచయానుబద్ధమై, వ్యక్తమగు పరిణామము రెండవది.

సత్పదార్థదైవద్రువ్యమున కనుగుణముగ సృష్టియందున్న ప్రతివస్తువునకు వృత్తులు రెండు గలవు. అవి చేష్టాసాహిత్యము, చేష్టారాహిత్యము అనునవి. మానవుడు కూడ ఈ వృత్తిద్వయాంశరితుడే! వీటినే మనము జాగదవస్థ, సుషుప్త్యవస్థ యని వ్యవహరింతుము. నిద్రాగతుడైన మనుజుని, సజీవముగ నున్నట్లే మనము భావించుము. వానిని నిద్రమండి లేపి, చేష్టావంతునిగఁ జేసినఁగాని, వాని వైజ్ఞప్రకృతిని మనము గ్రహించలేము. చేష్టను స్వీకరించినపుడే వాని స్వభావము బహిర్గత మగును.

ప్రతి అత్మయు తనకొఱకే జీవించును. “అత్మనః కామాయ సర్వం ప్రియం భవతి.” కాని, తన జీవిత పరిణామమునకు తనయం దణగియున్న శక్తులను ప్రకటించుటకు తక్కుంగల పరిసర ప్రపంచ మావశ్యకము. ప్రతి మనుజుని ఉనికియు, ఇతరుల సంబంధమునఁగాని సార్థక్యమునకు రానేరదు.

సత్పదార్థావతోధనకే సృజింపఁబడిన జీవాత్మ కన్నువిప్పి కనుగొనినపుడు దానికి గోచరించినది వికారస్వభావము గల ప్రపంచము. వికారవాగురలలో తగుల్కొనిన మానవబుద్ధి — సదవతోధన సాధించుటకు వికారప్రపంచమును అవిద్యోపహితము, అధ్యాసీతము అని నిరాకరించుట కూడ కలదు. కాని, ఈ అదృష్ట ప్రపంచమే ఆత్మానుభవము వాఙ్మించు ప్రదేశము. ఈ ప్రపంచమే జీవాత్మ కనదానడేశము దీనియందే జీవాత్మయొక్క స్వరూపము గాన నగును. ఈ స్వరూపావిర్భావమునకే జీవాత్మ సృజించఁబడినది. ప్రతి జీవాత్మకును స్వీయస్థితి ఎంత ముఖ్యమో, ఇతరాత్మలతోటి కూటమికూడ అంత ప్రధానమే.

అత్మయొక్క ప్రభవస్థానము పరతత్త్వము. అగ్నినుండి మిణుగురులు పై కుట్రీ ప్రవరించునట్లు — జీవాత్మ లన్నియు పరబ్రహ్మమునుండి ఉద్భూతమై, పరతత్త్వమునుండి విడివడినవి జీవాత్మయొక్క జీవాత్మత్వము ఈ విడివడుట యందే ప్రకటిత మగుచున్నది సత్తునం దణిగియున్న అవస్థగల వస్తువు ప్రకృతిలో లేదు. జీవాత్మకు ఈ చేష్టారహితస్థితి తృప్తికరము గాదు. అది చేష్టాపంశ మగుటకై ఆగాటపడును. ప్రపంచమందు తానుకూడ సృష్టిప్రయోజనమును పొందుటకు ఉబలాటపడును అది కారణముగా — జీవాత్మ అన్యత్వమునుండి వేరై, ప్రపంచమును జొచ్చినది. దీనినే భగవల్లిల యని మనవా రందురు సత్తునుండి జీవాత్మల ఈ యాతాతాతమే ప్రపంచసృష్టిలయములుగా పరిణామించినది లయము, సృష్టి ఈ రెండు ద్రువముల మధ్య జీవాత్మ స్పందించుచున్నది. విశ్వమందంతట ఈ యాతాతాతము — ఈ పానః పున్యము — ఈ పునరావృత్తి — ఈ లయము — ఈ స్పందము మనకు గోచరించుచున్నవి. అహోరాత్రములు — ఋతు సంచారములు — ఖగోళగతులు — జాగ్రత్సమృతులు — జనన మరణములు ఈ ప్రకృతియొక్క పర్యాయచర్యకు, మహావృత్తికి ఏకదేశావతారములు ఈ స్పందనమే అచి ద్విశ్వస్వభావ రహస్యమని కూడ ప్రకృతిశాస్త్రము లుద్ఘోషించుచున్నవి అత్మలు కూడ ఈ పర్యాయ చర్యారంభగత ద్వైరూప్యమునే ప్రకటించుచున్నవి సద్వస్తువునుండి విడివడి, కొంతకాలమైన తర్వాత అత్మ తన జన్మభూమికై వగచుచుండును. ఈ వగపే కళారూపముగా పరిణామించును. కళోపాసన ద్వారమున జీవాత్మ తన గమ్యస్థానమును చేరజూచును.

అయినను — ఈ జీవాత్మయొక్క ఈ ద్వైరూప్యమునకు, సౌందర్యమునకుఁ గల సంబంధ మేమియను ప్రశ్న కింకను సమాధానము రావలసియున్నది. ఈ సమాధానమే ప్రస్తుత సిద్ధాంతముయొక్క హృదయము. అత్మకును, విశ్వమందలి ఈ ద్వైరూప్యస్పందనమునకును స్వరూపసంబంధమేర్పడినది.

“అజ్ఞప్రత్యక్షకానాం యస్మిన్నివేకో యదోచితమ్

సుస్మిగ్ధ సంధిబంధస్యో త్త త్సౌందర్య మితిర్యతే.”

ప్రపంచమందలి సుందరవస్తువుల సౌందర్యమున కీ అవృత్తి, ఈ పర్యాయ కల్పన, ఈ పానఃపున్యరూపమే బీజము.

సౌందర్యావతారములగు లలితకళలు, దేశావృత్తి ప్రధానములు — కాలావృత్తి ప్రధానములు అని రెండు తరగతులుగా నున్నవి. చిత్రలేఖనము — విగ్రహ

శ్రీ రామానుజ కీర్తికోమడి

శిల్పము — హస్తశిల్పము మొదలగునవి దేశాత్మకావృత్తిమూలములు. ఇచ్చట ఆవృత్తి మనకు అంగ ప్రత్యంగ సమ వివ్యాసముగా గోచరించును.

గానము కాలావృత్తి ప్రధానము. అదియే లయాత్మకమగు తాళముగా ప్రకటితమగుచున్నది. కవితకూడ ఛందోబద్ధమై, కాలాత్మకావృత్తిమయమై యుండును

మన ఆత్మలు మహావృత్తి స్వభావము లగుటచేతనే జాహ్నవిప్రపంచమందలి లయతో, ఆవృత్తితో ఏకస్వరత నొందుచున్నవి సృష్టియందలి లయ, లయాత్మకములగు ఆత్మల నాకర్షింపఁగలుగుచున్నది. ప్రపంచము — ఆత్మ ఈ రెండును సమాన స్వభావములే! అందుచేతనే విశ్వవ్యాపార లక్షణమగు స్పందన మునకు ఆత్మలును స్పందించును

‘ప్రకృతిని, గానమును పరతత్త్వముయొక్క ద్వైరూప్యావిర్భావముగా పరిగణింపవచ్చు’నని యోషవార్ అను జర్మను తత్త్వశాస్త్రవేత్త పల్కినాఁడు. ఇం దణుమాత్రము అతిశయోక్తిలేదు ప్రకృతి, విశ్వగాయకుని మురళీనాదము. దానితో అనురణించుచున్నది జీవాత్మ.

ఈ యనురణన వ్యాపారమందు ఆత్మకు విశ్వముతో స్వభావసంబంధ మేర్పడినది. లయ ప్రచురమగు ఈ నాదమే విశ్వము విలుకునట్టియు, ఆత్మ గ్రహించునట్టియు భాష ఇంద్రియ నిరపేక్షముగా జీవాత్మ ఈ భాషను గ్రహించగలదు ఇంద్రియజన్య ప్రత్యక్షజ్ఞానము సత్పదార్థావబోధనకు తోడ్పడదు ఆ యవగతికి సాధన మొక్కటియే. అది సౌందర్యోపాసన. పరతత్త్వము నాపరించియున్న జపనికను సౌందర్యోపాసన ఛేదించగలదు

అందుచే—సౌందర్యోపలబ్ధి ఆత్మయొక్క భాష ‘ఒక సత్యమును ప్రత్యా జ్ఞానభయరహితముగా గద్యమునకంటె పద్యములో మిక్కిలి రసవంతముగ, నిశ్చయావహకముగ చెప్పవచ్చు’నని ఎమర్సన్ అను అమెరికన్ కవిబ్రహ్మ పల్కినాఁడు.

సౌందర్యము, ఈ ఆవృత్తి స్వభావ సంబంధముచే అనురణించు మన ఆత్మలను ముగ్ధులను చేసి, సమాధి నిమగ్నులను గావించును దుఃఖోపహత సంపృతిమార్గమునుండి మనలను సద్యః పరనిర్వృతికి చేర్చును ఆ సమాధిలో

జీవాత్మకు సత్సంపత్తి చేకూరును కేవలము బోధ కలవడని పరతత్వము సౌందర్యతవమునకు లోబడును సుందరదృశ్యము గాంచునపుడు - మధుర గానము నాలకించునపుడు - సుకవితారసము నాస్వాదించునపుడు ఆత్మకు పరతత్వసాక్షాత్కారము చేకూరును. శ్యామరాజస్వామి మొదలగు భక్తగాయకులు ఈ యాత్మభాషయందే పరవస్తువుతో సంవదించిరి. ప్రతి మానవజీవితమందును ఇట్టి సత్సంపత్తిఘట్టము లనేకము లుండును. ఇట్టి యనుభవములు సామాన్య మానవునకు కాదాచిత్కముగా సంభవించును ఈ యనుభవము నిత్యమై నిలచి నపుడు మానవుఁడు జీవన్ముక్తుఁడగును. ఇట్టివానిని గుఱించియే వేదాంత దేశికులు సంకల్పసూర్యోదయమందు - “అంగాన్యస్య ముహుర్ముహుః పులికాన్యంతర్ముఖం మానసమ్” అని ప్రస్తావించిరి.

ఈ పైని వివరించిన సౌందర్యమీమాంసనే విశిష్టాద్వైతమతిము సిద్ధాంతిక రించినది. ఈ సిద్ధాంతములో - విజ్ఞానము, కళ, బ్రహ్మజ్ఞానమునకు - బ్రహ్మ నందమునకు మార్గములు శృంగార రసచర్చయగు అలంకారశాస్త్రచరమార్గము బ్రహ్మయొక్క సౌందర్య, ఆనంద స్వరూపముల అవగతియే. విశ్వమును ప్రకాశింపఁజేయు బ్రహ్మయొక్క సౌందర్యము అతిృద్ధియ సౌందర్యముయొక్క పరమావతారము ఐహిక ప్రపంచమునందు భగవదవతారప్రయోజనము జీవాత్మను తన సౌందర్య ప్రదర్శనచే మోహింపఁజేసి, సంసారమునుండి ఉద్ధరించుట. లేకున్న సంకల్పచక్రముచే సృష్టిని నెలకొల్పఁగల విశ్వమయని పరాశక్తి తా నవగరింపకయే లోకపాలనఁజేయు సమర్థమగును. జీవాత్మ సుద్ధరించు కేవల లౌకిక మన్మథోన్మాదము భువనసుందరమూర్తియొక్క అలౌకిక సౌందర్యముచే పరాజిత మగును అందుచే - బ్రహ్మకు మచ్ఛత్ర మన్మథుఁడనియు, మదనమోహనుఁడనియు నామములు లౌకిక కామమును భగవత్తామముగా మార్పు స్పర్శవేది బ్రహ్మయొక్క భువనమోహన సౌందర్యము విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతములో పరబ్రహ్మయొక్క సౌందర్యసోపానము లైదు అవి పర - పూర్వహ - విభవ - అంతర్యామి - అర్చానతారములు. అందు మొదటిది -

“తచ్చుద్రం జ్యోతిషం జ్యోతిః.”

“య ఏషోఽంతరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః.”

“తస్య మాహార జవం వాసః”

శ్రీ రామానుజ శ్రీరీకృష్ణుడి

“తన్య యథా కప్పాః పుండరీకమేవ మక్షిణే.”

అని దిబ్బాతముగా సూచింపఁబడినది వేదాంత ప్రతిపాద్యుఁడగు బ్రహ్మ, ధీ విషయమగుటచే — ఉపనిషత్తులు బ్రహ్మయొక్క సౌందర్యమును హార్ద్యతి నభివర్ణించలేదు

బ్రహ్మోపనిషత్తనఁ బరగు పొంచ రాత్రాగమమున పూర్వం వాసుదేవుని సౌందర్యము నిరూపింపఁబడినది. ఈ సౌందర్యదర్శన ప్రతిధ్వనియే —

“తేజోమయం వరమసత్వమయం ద్రువం యత్
ఆనందకంద మతిసుందర మద్భుతం యత్.”

అను కూరత్తాళాన్ అనుభవము

పురాణములలో నిదియే ఊర్ధ్వాశాయి సౌందర్యముగా మారినది. అంతర్యామియొక్క సౌందర్యము దహర పుండరీక మధ్యస్థమై — నిత్యసేవ్యమై మోహింపఁజేసి, ప్రతి నిమేషము తన ఆనందముతో — తన సృజ్యశక్తులలో భాగ మిచ్చి, మోక్షార్హమగునట్లు చేసి, సూత్రానుబద్ధ శకుని క్రమతః ఆత్మను తన వైపు కాకర్షించును

శ్రీమద్రామాయణము, మహాభాగవతము పరాశురుని అవతార సౌందర్యమును అత్యంత మభివర్ణించినవి. అవతార ప్రయోజనము భువన సుందరమూర్తి యొక్క సౌందర్యావిష్కరణమే!

“కాంతాం ప్రాప్య విచిత్రకర్మరచితాం పర్యాయతో భూమికాం
తేనా వ్యద్భుత నాటకేన కమపి శ్రీమంత మానందియన్
కృత్వా శాస్త్రముఖే మనఃప్రతిముఖం గర్భావమర్కాత్పరం
విద్యా నిర్వహణేన లద్ధివిభవో హృద్యేష విద్యోతతే”

— (శీవసర్వేపదాంతే - న్యాయసిద్ధాంతే)

దండకారణ్యవాసులగు ఋషులు రాముని అతిలోక సౌందర్యమునకు ముగ్ధులై, తమ నియత కృత్యములను విడనాడిరి.

“మణి విడంబిని తన్య మనోహరే
వపుషి మగ్నమనా మునిమండలీ
జప మముంచత హోమ మముంచత
తప మముంచత స్నాన మముంచత”

మరచుట కాదు, విడచుట. సుకరోపాయము హస్తగతమై యుండగ దుష్కరోపాయము నెవఁడు స్వీకరించును?

రామాయణ మందలి శీలప్రదర్శనపాఠమృదుగు రాముని యతివేల సౌందర్యము భాగవత మందలి కృష్ణలీలలో పరమావధిని స్ఫురించినది

“తాసామా విరభూ చౌరి స్వయమాన ముఖాంబుజః

పీతాంబరధరప్రగ్వి సాజ్ఞ న్మన్మథ మన్మథః”

తుదకు కృష్ణుని జగన్మోహన సౌభాగ్యపరీవాహమునందు మునుకలెత్తు గోపికల ఆనందోన్మాదముక్రింద మారినది. సౌందర్యసమ్రాట్ జారచోర శిఖామణి యైనాఁడు భక్తజనహృదయ నవనీతమును దొంగిలించి, వారిని సంసారమునుండి ఉద్ధరించువాఁడై నాఁడు.

భువనసుందరమూర్తియొక్క సౌందర్యమునకు చరమస్థానము అర్చామూర్తి అర్చామూర్తి భక్తిప్రేరితుడైన మానవునిచే వృష్టింపఁజేసిన విగ్రహమూర్తి కాదు. పరిచ్ఛిన్నావస్థను పొందిన అనంతమూర్తియు కాదు ఇంద్రియ గ్రాహ్యప్రపంచమం దనతరించిన సౌలభ్యవిశిష్టమైన భువనసుందరమూర్తియొక్క సంపూర్ణావతారము తన యానంత్యమున కావంతయైన కొంతకాలేకుండ పరిమితముగు ప్రతిమలో—కృచ్ఛాస్థికను స్వీకరించినది విభవావతారము.

ఈ అర్చనతారసౌందర్యమే మునివాహనులను ఉజ్జూత లుఁగించినది. తిరుప్పావలు శ్రీరంగనాథుని సౌందర్యమును దర్శించ యత్నము చేయలేదట!

“కమలపాదంగళ్ వందు ఎన్కణ్ణిసుళ్ళన ఒక్కిన్టవే.”

“వళిందానుం తానే పణినానుం దానే.”

అర్చామూర్తి సౌందర్యము మునివాహనుల నేత్రములయందు బిలాత్కారముగ దూరినది

శ్రీయఃపతియొక్క సేవాయోగ్యత్వము భోగ్యత్వము కూడ ఆయన సుభగ తమత్వముపై ఆధారపడియున్నట్లు నమ్మాళ్వారులు తిరువాయ్మొళి మూడవ శతకములో గానము చేసి యున్నారు ప్రపంచమందు గల సుందర వస్తు సంతాన మంతయు గాలించినను, ఆయన సౌందర్యమున కెనను గానమిచ్చే—

“కూపు మాఱరియమాట్టేన్” (నిను చెప్ప విధము తెలియలే వై తిని) అని నిరూప

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిని

చెందినారు 'ఎమ్మావీ'ట్టను పాశురములో - మీరు పరమపదమును నిరాకరించుటకు కారణము అగ్నామూర్తి సౌందర్యమనియే తోచును. ఏలయన, దహరతత్త్వమును గుఱించి ఉపనిషత్తుచే నిరూపింపబడినట్లు "యచ్చా స్త్యేహోస్తి యచ్చ వాస్తి సర్వం తదస్మిన్ నమాహిత మస్తి" అనునది అగ్నామూర్తి విషయమున గూడ నన్వయించును

ఇట్లు విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము బ్రహ్మయొక్క భువనసుందరమూర్తిత్వమును, వాని యాధారత్వ - శేషిత్వ - నియంతృత్వములను మూటికిని మూల విజముగా ప్రస్తుతించినది ఈ త్రితయములో చేరనప్పటికిని - ఈ సుందరమూర్తిత్వమే అమూటి పనిని నిర్వహించగలదు వైనుదాహరింపబడిన తిరుమళితైయాళ్వారుల "అళకియాన్ తానే" అను పాశురములో - భగవంతుని సౌందర్యము ప్రపంచమునకు ఉపాదానకారణమైనట్లు తెలిసికొంటిమి. సౌందర్య మెట్లు ధారకమో వారే మఱియొక పాశురములో నిట్లు చెప్పుచున్నారు -

"కార్కేకమన్మకరుమాల్ తిరుమేని
సీర్వానం కళున్దు కాట్టుమ్ "

దీనికి పితైగారి వ్యాఖ్యాన మిది -

"రుచి పితన్ద పిన్పు ప్రాప్తియళవుం నామ్ ధరిక్కైక్కు అవన్ తిరు
మేనిక్కు పోలియుండెన్నై."

అనగా - వర్షాకాలమేఘమందు గవ్వట్లు శ్రియఃపతి శరీరసౌందర్య సాదృశ్యము వీరికి ధారకమైనది ఇట్లే, నియంతృత్వ శేషిత్యాదులును ఉహించుకొనదగ్గును.

శ్రీ విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము - బ్రహ్మను భువనసుందరమూర్తిగా నిరూపించి, ప్రకృతి సౌందర్యమును బ్రహ్మ సౌందర్యముయొక్క ప్రతిబింబముగా వ్యాఖ్యానించుచున్నది సౌందర్యమును అనందమునకు మార్గముగా నిరూపించి, నిర్గుణవాదమును నిరాకరించుచున్నది. ఇదియే దీనికిగల వై శిష్ట్యము

శ్రీవైష్ణవమతము - తద్వైశిష్ట్యము

'విద్యాభూషణ - పాహిత్యరత్న - వేదాంతరత్న - వండిత శిరోమణి - మహావిద్వాన్'

శ్రీమాన్ వండిత - వేదాంతం జగన్నాథాచార్యులు

తిరుమల తిరువతి దేవస్థానముల ఆస్థాన వండితులు.

మంగళాచరణము

“ప్రతద్విష్ణు స్తువతే వీర్యేణ
మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః
యస్మోరుషు త్రిషు విక్రమజేషు
అధికయన్తి భువనాని విశ్వా”

— (ఋగ్వేదము 1-154-2)

శ్రీ వైష్ణవ మతోదయము

శ్రీ వైష్ణవమతము అతి పురాతనమైనది. ఇది — నారాయణీయ మత మనియు, విశిష్టాద్వైత మతమనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది ఈ మతముతో ప్రధాన దైవము శ్రీ మహావిష్ణువు. అందువలన — ఈ మతము అన్వర్థనామ ధేయము గలదై, శ్రవణ మాత్రముననే ఆస్తికుల హృదయప్రాంగణమున ప్రచారము చేయుచున్నది. సిద్ధాంతములను చవిజూడ వాస్తవీ గల్గించుచున్నది. ఆ సిద్ధాంతములు మధుర భావములతో నొప్పారుచు, అశ్రితులకు బ్రహ్మానందమును చేకూర్చుచున్నవి.

మహర్షులు - మతవ్యాప్తి

ఋషికుల గరిష్ఠుఁడగు వసిష్ఠమహర్షి — ఈ వైష్ణవ మతమునే పరిగ్రహించి, శ్రద్ధాసక్తులతో నత్యాదరమున నందఱకును ఈ మత ప్రాశస్త్యమును వెల్లడించి, సంశ్చప్తి నందెను. పరదేవతా పారమార్థ్యవేత్తయగు పరాశర మహర్షియు — ఈ వైష్ణవమతమునే ఆశ్రయించి, తన పౌరాణిక వాక్కులచే, ఈ మతము నందలి తత్త్వమహత్త్వమును వ్యక్తీకరించి, చరితార్థుఁడయ్యెను. బ్రహ్మసూత్ర ప్రణేతయగు వేదవ్యాస మహర్షియు — విష్ణుసహస్రనామ సంకీర్తన, భగవద్గీతా

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

తత్త్వప్రబోధములచే ఈ వైష్ణవమత వైతన్యమునే తరతమభావములు పాటించక ప్రజానీకమునఁ గల్గించి, గౌరవభావముఁ డయ్యెను. యోగికుల చక్రవర్తియగు శుకమహర్షియు — ఈ వైష్ణవమతమునందలి ప్రధాన సాధనము లగు భక్తి ప్రపత్తులను భాగవత గాథల మూలమున హృదయంగమముగా లోకమున కుపదేశించి, పరమావందభరితుఁ డయ్యెను. భగవన్నామామృత రసపాన వ్యవస్థఁ డగు వాల్మీకి మహర్షియు — తన వాక్కుధారహారిని ప్రపంచమున ప్రసరింపఁజేసి, ఈ వైష్ణవ మతమునకే పట్టాభిషేక మొనరించి, శాశ్వతకీర్తి నార్జించెను. మునికుల మూర్ధస్యుఁడగు శృంగుమహర్షియు — సర్వర్షి సమాదృతమగు తన నాయకత్వమున సర్వలోకప్రచారము గావించి, సర్వతత్త్వములను సవిమర్శముగా నమాలోకించి, మహర్షి మండలములో — ఈ వైష్ణవమతమునే స్థిరీకరించి, వన్నె కెక్కించి, వాని గాంచెను. లోకత్రయ సంచారశీలుఁడగు నారదమహర్షియు, తన గానామృతముచే శిశు పశ్వాదులకుఁ గూడ వైపుణ్యమున ఈ వైష్ణవ మతమునే హృదయవేదికలయందు దధిరోపింపఁజేసి, అఖండ యశమును నముపార్జించెను. ఈరీతిగా — అతిపురాతనమై, దేవర్షాదుల హృదయసీమలలో విహరించు ఈ వైష్ణవమతము — భారతదేశమున నాఁటినుండి నేఁటివఱకు ప్రచారములోఁగల వైదికములైన ౩ స్థికమతములలో మేటియై ప్రకాశించుచున్నది.

వైష్ణవమత వాక్య వ్యుత్పత్తి

'వైష్ణవమతము' అను వాక్యము — రెండు పదములతోఁ గూడియున్నది. మొదటిది:— 'వైష్ణవ' అను పదము. రెండవది:— 'మతము' అను పదము. ఇందు 'వైష్ణవ' అను పదము — 'తస్మైదం' అను పాణినీయ సూత్రము (4-2-120) ననుసరించి, 'విష్ణోరిదం వైష్ణవమ్' అను వ్యుత్పత్తిచే, ఇది విష్ణుపునకు సంబంధించిన మతమని స్పష్టమగుచున్నది. ఈ విష్ణుశబ్దము — సువర్ణ, సుధాకరాది శబ్దముల వలె, పార్శ్వమందలి మహాత్వమును, సర్వవ్యాప్తకార్యకారమును ప్రబోధించుచు, సర్వేశ్వరునియందు రూఢమై యొప్పుచున్నది.

వేదప్రామాణ్యము - వైష్ణవమతము

మన భారతదేశము నందలి ప్రమాణములలో — ప్రథమ ప్రమాణముగాను, ప్రధాన ప్రమాణముగాను, ప్రబల ప్రమాణముగాను ప్రకాశించుచున్నది వేదము,

ఆ వేదము — ఋగ్వేదాసామాధర్వణములుగా చతుర్విధము 'అనంతా వై వేదాః' అనునటుల, ఆ వేదము అనంతములుగా నున్నవి. అట్టి వేదము లన్నింటిలో — ఈ విష్ణుశబ్దము ఇతర పర్యాయపదముల వలె గాక, అధిక ప్రచారము గలదై విరాజిల్లుచున్నది.

సర్వేశ్వరునకు మోక్షప్రదత్వము — ముముక్షూపాసత్వము — జగత్కర్తృత్వము (జగద్వ్యాపారము) — లక్ష్మీపతిత్వము మొదలగు అసాధారణధర్మము లనేకములు ప్రబోధించు సందర్భమున, వేదములు తలచుగా — ఈ విష్ణుశబ్దమును పురస్కరించుకొని చెప్పుటకే ప్రారంభించినవి. ఋగ్వేదములో — ఐతరేయ బ్రాహ్మణ ప్రారంభమున —

"అగ్ని రైవ దేవానా మవమః, విష్ణుః పరమః
త దంతరీణ పర్వా అన్యా దేవతాః."

అని యున్నది. దేవతలలో అగ్ని దేవత తక్కువవాఁడనియు, విష్ణువు — దేవత లందఱికంటెను గొప్పవాఁడనియు, వా రిరువురి మధ్యలో బ్రహ్మ రుద్రేందాది దేవత లందఱును నిలిచియున్నారనియు ఈ మంత్ర తాత్పర్యము. అదియును గాక, సాపధారణన్యాయముచే విష్ణువు యెప్పుడును — యే దేవతను బట్టియు తక్కువవాఁడు కాఁడనియు, అగ్ని యెప్పుడును — యే దేవతను బట్టియు గొప్పవాఁడు కాఁడనియు, ఇతరులగు బ్రహ్మ రుద్రేందాది దేవతలు విష్ణువు కంటెను తక్కువవారనియు, క్రింది దేవతలకంటెను గొప్పవారనియు పై వేద వాక్యము విశదీకరించుచున్నది. ఇందువలన, విష్ణువునకు పరమత్వమే (ఉత్త మత్వమే) కాని, అవమత్వము (అధమత్వము) లేదనియు, అగ్నికి అవమత్వమే (అధమత్వమే) కాని, పరమత్వము (ఉత్తమత్వము) లేదనియు గ్రహింపనగును. ఇట్లే, యజుర్వేదమునందలి పంచమ కాండములో పంచమ ప్రశ్నమున —

"అగ్నిరవమో దేవతానాం విష్ణుః పరమః."

దేవతలలో 'అగ్ని — అవముఁడు, విష్ణువు పరముఁడు' అని యున్నది. ఇంకను యజుర్వేదములో నచ్చటచ్చట భంగ్యంతరముగ నిట్లే విష్ణువై శిష్ట్యము విపులీకరింపఁబడియున్నది. యజుర్వేదములో నాల్గవ కాండమందలి నాల్గవ ప్రశ్నాంతమున —

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామది

“అన్యేకానా జగతో విష్ణుపత్నీ.”

అని యున్నది. ఈ వచనము — సర్వప్రపంచమునకు విష్ణుపత్నియే నియంతరి (రాణి) యని తెల్పుచున్నది. ఇందువలన, విష్ణువే సర్వజగత్తునకు నియంత (ప్రభువు) అని స్పష్టమగుచున్నది గదా! అదియునుగాక —

“సోఽధ్వనః పారమాహ్నితి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్.”

అని కర కాండిల్యోపనిషత్తులు — సమీచిన విజ్ఞానకాలియై, ఇటుపై చెప్పబడు నటుల ప్రవర్తించెడు జీవుఁడు సంసారాధ్వపారభూతమగు పరమాత్మయైన విష్ణువు యొక్క స్థానమైన పరమపదమును (మోక్షమును) పొందుచున్నాడని వ్యక్తిక రించుచున్నవి. ఇట్లే — తక్కినవేదములు కూడ, ఈ విశేషములనే పేర్కొను చున్నవి. కావున, విష్ణుసంబంధమైన వైష్ణవమతమునకును వేదములే ప్రమాణము లనుట — సుస్పష్టము.

పురాణోపాసాదులలో వైష్ణవము

పురాణములు, ఇతిహాసములు మున్నగున వన్నియు ఆఖ్యానముల మూలమునను, విధివచనముల ద్వారమునను విష్ణుపరత్వమునే పల్కుచున్నవి. నిఘంటుకర్తలలో ప్రధానతముఁడు, ప్రాచీనుఁడు నగు అమరసింహుఁడు కూడ పర్యాయవాచకము లగు శబ్దము లన్నింటికంటెను, విష్ణుశబ్దమును ముందుగా జేర్కొనుచు, వైదికాయమును వెల్లడించుటయేగాక, ఆ పదముచే — అనేక భావములను ప్రబోధించుచున్నాఁడు. ప్రాజ్ఞా శ్రీ ప్రబోధములను గుర్తింపఁగలరు.

వైష్ణవమతమే విశిష్టాద్వైతము

ఇట్లు సర్వప్రమాణములందును అగ్రగణ్యమైన వైదికమగు ఈ విష్ణు శబ్దమును, త దర్థమగు విష్ణుదైవమును పురస్కరించుకొని వెలువడిన ఈ వైష్ణవ మతము — ఆ దైవముయొక్క సర్వవ్యాపకత్వముతోఁజాటు సర్వదేశ వ్యాపకత్వము కూడ కలదై, విశిష్టాద్వైత తత్త్వమును ప్రబోధించుచున్నది.

శ్రీ మహావిష్ణువే చిదచి ద్విశిష్టాద్వైత తత్త్వమనియు, భక్తి ప్రపత్తులచే ప్రసన్నుడగు శ్రీ మహావిష్ణువే ఉపాయమనియు, అప్రాకృతదేశవిశిష్టుడగు శ్రీ మహావిష్ణువే ఉపేయమనియు సంప్రదాయవేత్తలు సిద్ధాంతీకరించియున్నారు.

ఇట్లు విశిష్టాద్వైతప్రబోధకమై, దిన దినప్రవర్ధమానమై ప్రకాశించుచున్న ఈ వైష్ణవమత సిద్ధాంతమునందలి కొన్ని ప్రధానాంశములు - ప్రకృత మిట నుట్టం కింపఁబడుచున్నవి

శ్రీ వైష్ణవ సిద్ధాంత స్వరూపము

చిత్తు, అచిత్తు, ఈశ్వరుఁడు - అను మూఁడు పదార్థములు సత్యము లనియు, నిత్యము అనియు శ్రీ వైష్ణవమతము సిద్ధాంతీకరించుచున్నది. ఇందులకు - వేదములను, వేదాంతములను ప్రమాణములుగా పేర్కొనుచున్నది. చిదచిదీశ్వరు లనఁబడు తత్త్వప్రయమును గుఱించి, కామ్రూపారులు - ఈ క్రింది రీతిగా విశదీకరించియున్నారు

చిత్తు అనఁగా - జీవులు, 'జ్ఞానమున కాశ్రయభూతులు. ఆత్మలు' అని వ్యవహరింపఁబడుచున్నారు. వీరు - నిత్యులు, ముక్తులు, బద్ధులు అని మూఁడు విధములుగా నుందురు

నిత్యులనఁగా - ఎన్నఁడేనియు సంసార సంసర్గములేక, జ్ఞానసంకోచములేక పరమపదమునందే నిత్యనివాసము జేయు ఆత్మలు. వారు - అనంత గరుడ విష్ణుకేసినాదులు.

ముక్తులనఁగా - మొదట సంసారసంబంధము కలవారై, అనంతరము నివర్తించఁబడిన సంసారసంబంధము కలవారు. అనఁగా - ఈ లీలావిభూతిలో ప్రాకృతములై, చతుర్దశలోకయుక్తములగు బ్రహ్మాండములయందు - అనాది కర్మబద్ధులగు జీవాత్మలు ప్రారబ్ధము ననుభవించుచు, నిత్యములు - నైమిత్తికములు నగు భగవ దాజ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్యరూపములైన కర్మలను స్వప్రయోజనమునకై అచరించుచు -

"తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరివ్రజ్జేన సేవయా

ఉపదేశ్యంతి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్త్వదర్శనః."

— (భగవద్గీత 4-34)

అను ప్రమాణానుసారముగ జ్ఞానము వార్జించి, కర్మజ్ఞానముల సంగములుగా నిడుకొని, వివేక విమోచాది నియమయుక్తుడై, దర్శన సమాకారము - ప్రీతిరూపావస్థము - అవిచ్ఛిన్న స్మృతिसంతానరూపమునైన భక్తిని నముపార్జించి,

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామవది

ఆ భక్తినిఁగాని, లేక - గురూవసదనసంసిద్ధమగు ప్రవత్తినిఁగాని ఉపాయముగా నైకొని, క్రమముగా - దేవోపపానకాలమందు తన మకృత దుష్కృతములను మిత్రామిత్రులం దుంచి, హోర్త పరమాత్మానుగ్రహముచే ముక్తికి ద్వారభూతమగు సుషుమ్నానాడిని* ప్రవేశించి, ఆ నాడి మార్గముననే బ్రహ్మరంధ్రమును శేదించుకొని బయలుదేరి, సూర్యకిరణముల ద్వారముగా అగ్నిలోకమున కేగి, దిన - పూర్వవక్ష - ఉత్తరాయణ - సంవత్సరా దృఢిమానదేవతలచేతను, వాయు దేవునిచేతను ముక్తి మార్గమందు గౌరవింపఁబడినవాడై, సూర్యమండలమును శేదించుకొని, సూర్యలోకమునకుఁబోయి, చంద్ర - విద్యుత్ - వరుణ - ఇంద్ర - ప్రజాపతులు అనఁబడు మార్గదర్శకులగు ఆదివాహక గణముచే సుపచరింపఁబడిన వాడై, ఆ యా లోకముల నధిగమించి, ప్రకృతిమండల మనెడు లీలావిభూతికి - నిత్యవిభూతికి మధ్య సరిహద్దుగాఁ గల విరజానదిని దాఁటి, సూక్ష్మశరీరమును వదలినవాడై, అచట - అమానవకర స్వరూపు వలన, అప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహమును - చతుర్భుజములును - బ్రహ్మాంశకారములును గలవాడై, ఇంద్ర - ప్రజాపతి అను నామధేయములు గల వైకుంఠనగర ద్వారపాలకుల యనుజ్ఞచే శ్రీ వైకుంఠనగరమును ప్రవేశించి, పరబ్రహ్మ సంశోభితమగు గోపురమును దాఁటి, ఐరవృద్ధ మను అమృత సరస్సును, సోమవనమును అశ్వత్థమును పరిశీలించి, పంచశత (500) దివ్యాప్సరోగణములచే సుపచరింపఁబడినవాడై, బ్రహ్మగంధాదులచే నలంకరింపఁబడి, అనంత గగుడ విప్లవేస్సినాదులకు నమస్కరించి, వారిచే నాదరింపఁబడినవాడై, మహామణిమండవమును ప్రవేశించి, పర్యంక సమీపమునకుఁ జేరి, ధర్మాధిపీఠోపరికమలమున అనంతనియందు విమలాది

* సుషుమ్నానాడిని గుఱించిన వివరణము. —

శరీరమునందు 101 ప్రధాన నాడులు కలవై అవి - ప్రతి కాలంలో, ఉపకాలంలో గలవి 72, 72, 10, 201 నాడు లగుచున్నవని అపందగిరి వక్కాడించియున్నాఁడు. కాని, శరీరముల ఆధిప్తాయములో - అన్నియు 72,000 నాడులే యవి. వీనిలో ప్రధానములగు 101 నాడులకు నాది కందమే ఉత్పత్తిస్థానమని కొందఱు యోగులును, హృదయమే కేంద్రస్థానమని మఱి కొందఱు నిర్ధారణ చేసియుండిరి. ఏది యేమైనను - ఈ మొత్తము నాడులలో 101 నాడులే ప్రధానము లనియు, వానిలో - ఇదా, పింగళా, సుషుమ్నా అను మూఁడు నాడులు అతి ప్రధానములనియు, ఆ మూఁడు నాడులలో సుషుమ్నా నాది అగ్రగణ్యమైనదనియు, అత్యుత్తమమైనదనియు, ఈ నాది - హృదయము నుండి బ్రహ్మరంధ్రము వఱకు వ్యాపించియుండుననియు, ఇదియే బ్రహ్మనాది యనియు అందఱును ఏకగ్రీవముగ సంగీకరించియే యుండిరి ముక్తవైకుంఠ వరమవదమునకు ప్రయాణముచేయు నాది - ఈ సుషుమ్నా నాదియే యని, వేదాంతము ఇట్లాటించుచున్నవి.

చామర గ్రాహిణులచే సేవింపఁబడుచున్న శ్రీ భూ నీళా సమేతుండును — శంఖ చక్రాది దివ్యాయుధోపేతుండును — కిరీటా ద్యవరిమిత దివ్యభూషితుండును, అఖల హేయ ప్రత్యసేక కల్యాణగుణాకరుండును నగు భగవంతుని దర్శనతాగ్యమును పొంది, వారి పాదారవిందములకు ప్రణమిల్లి, వారితో కటాక్షింపఁబడినవాఁడై, సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థలచే సర్వవిధతైంకర్యములయందు పరమాచర క్రితో నాచిర్యవించిన గుణాష్టకముచే విరాజిల్లువాఁడై, ఉత్తరావధితేని బ్రహ్మానుభవము కలవాఁడే ముక్తుఁడని, వేదవేదాంతములు స్పష్టముగా చెప్పుచున్నవి. కావున, భగవత్ప్రప్తియే మోక్షమనియు, మోక్షము గలవారే ముక్తులనియు తెలియ వలెను.

బద్ధులనఁగా — అనాదికర్మబంధముచే అనువృత్త సంసారముగలవాఁడై చతుర్దశ భువనములతోఁ గూడిన బ్రహ్మాండ కటాహముందు గల బ్రహ్మాది తృణ పర్యంతమగు జీవాత్మలు. అనఁగా — బ్రహ్మ, రుద్రుఁడు, సనక సనందనాది యోగులు, నారదాది దేవర్షులు, వసిష్ఠాది బ్రహ్మర్షులు, పులస్త్య మరీచి దక్ష కశ్యపాది వ్రజాపతులు, దేవతలు, దిక్పాలకులు, ఇంద్రులు, మనువులు, ఆసురులు పితృదేవతలు, సిద్ధులు, గంధర్వులు, కిన్నరులు, కింపురుషులు, విద్రాధులు, వసువులు, రుద్రులు, అదిత్యులు, అశ్వినీదేవతలు, దానవులు, యక్షులు, రాక్షసులు, పిశాచములు, గుహ్యకులు మొదలగు దేవయోని విశేషులు, బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య కూద్రాది జాతిభేదయంతోఁగూడిన వివిధ మానవులు, వకు పక్షి సరీసృప గుల్మ లతా పీరు తృణాది భేదములు గల స్థావరములు — ఇటుల దేవ, మానవ, తిర్యక్, స్థావర భేదములతోఁ గూడిన జీవాత్మలన్నియు — 'బద్ధులు' అని చెప్పఁబడుచున్నారు.

ఇట్టి బద్ధులు — బీజాంకుర న్యాయముగ, అనాదికాలమునుండియు ప్రవర్తించెడు అవిద్యా, కర్మ, వాననా, రుచి, ప్రకృతి సంబంధులచే — గర్భ జన్మ బాల్య యౌవన జాగర స్వప్న సుషుప్తి మూర్ఛా జరా మరణాది రూపములగు బహు విధములైన విచిత్రావస్థలు గలవారగుచు, అతి దుస్సహములగు ఆధ్యాత్మిక, ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవికములనెదు తాపత్రయముచే అభితప్తులగుచు, భగవదనుభవ విచ్ఛేదము గలవారును అగుచున్నారు. ఇట్టి బద్ధజీవులు — చతుర్దశ లోకములతోఁ గూడిన ఈ బ్రహ్మాండమందే కాక, ప్రతి బ్రహ్మాండమునందును

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమడి

అసంఖ్యాకముగ నున్నారు. ప్రతి బ్రహ్మాండము - పదునాల్గు లోకములతోఁ గూడి, ఉత్తరోత్తరము పదిరెట్లు గల సప్తావరణములతో నావరింపఁబడి, ఇవి యన్నియు భగవత్సంకల్పముచే జలబుద్బుదముల వలె నున్నవి ఇట్టి బ్రహ్మాండములు అసంఖ్యాకములుగా నున్నవని పరాశరమహర్షి స్పష్టికరించుచున్నాఁడు.

“అజ్ఞానాం తు సహస్రాంతాం సహస్రాణ్యయంతాని చ
తద్యథానాం తథా తత్ర కోటి కోటి కళాని చ.”

— (విష్ణుపురాణము 1-7-37)

బద్ధతీపులలో - తిర్క్కణ్ణ స్థావరములు గాక, ఇంద్రియసిద్ధమైన జ్ఞానము గల బద్ధాత్మలయందు శాస్త్రములు ప్రవర్తించుచున్నవి. తిర్క్కణ్ణ స్థావరములయందు శాస్త్రములు ప్రవర్తించ నేరపు కాన, మానవులు ముఖ్యముగా శాస్త్రజ్ఞానమును పొంది, త దనుసారముగ ప్రవర్తించవలసియున్నదని మహర్షులు ప్రబోధించి యున్నారు. ఇందువలననే ఈ బద్ధతీపులు - శాస్త్రవశ్యు లనియు, త దవశ్యు లనియు ఇరు తెగలుగా నుండురని శాస్త్రుకారులు చెప్పియున్నారు. శాస్త్ర వశ్యులగు బద్ధులు - బుభుక్షువు లనియు, ముముక్షువు లనియు రెండు విధములుగా నుండురు

బుభుక్షువు లనఁగా - ధర్మార్థకామమోక్షము లనెడు చతుర్విధ పురుషార్థములలో - ధర్మార్థకామము లనెడు త్రైవిధిక పురుషార్థసిద్ధులై యుండువారలు. ఐహికములగు అనిత్యసుఖములయం దభిలాషగలవారుగాగాని, ఆముష్మికమగు స్వర్గా ద్యనిత్యసుఖములయం దాకాంక్షగలవారుగాగాని ప్రవర్తించుచుండువార లని ఇందలి సారాంశము.

ముముక్షువు లనఁగా - బుభుక్షువులు కఠిరెడు అనిత్యసుఖముల నొల్లక, నిరవధికమై - నిరవచ్ఛిన్నమై - అపాశ్వాసనగోచరమై - ఆముష్మికమైన నిత్య సుఖము నాకాంక్షించు వారలు. పర్యభేదముచే బుభుక్షువులును - ముముక్షువు లును పలు తెరంగులుగా నుండురు.

అచిత్ అనఁగా - అచేతన ద్రవ్యము. ఇది - వికారముల కాలపాలమై, జ్ఞానకూన్యమై యుండునది. చైతన్యము లేనిదని దీని తాత్పర్యము. ఇది - శుద్ధ సత్త్వము. మిశ్రసత్త్వము, సత్త్వకూన్యము అని మూఁడు విధములుగా నుండును.

శుద్ధసత్త్వ మనగా - రజస్తమోగుణములతోఁ గలియక, కేవలసత్త్వము గలది ఇదియే 'నిత్యవిభూతి' యని చెప్పఁబడుచున్నది. ఇది - నిత్యము, జ్ఞానానందజనకము, కర్మలేకనే భగవ ద్విచ్ఛామాత్రమున - విమాన గోపురమణ్డవ ప్రాసాద ప్రాకారాది రూపములుగా పరిణమించినది. నిరవధిక తేజోరూప మైనది నిశ్చలము, ముక్తులకు, భగవంతునకు నివాసస్థానమై యున్నది.

మిశ్రసత్త్వ మనగా - సత్త్వరజస్తమోగుణములతోఁ గూడియుండునది ఇది - బద్ధచేతనుల జ్ఞానానందములకు అవరోధకమై, విపరీతజ్ఞానజనకమై, నిత్యమై, పరమాత్మకు క్రిడావరికరమై ప్రదేశభేదముచేతను - కాలభేదముచేతను సదృశ వికారములను, అసదృశవికారములను గలుగఁజేయుచుండును. ఈ అచి త్పదార్థమే మహాదాది వికారములకు కారణమగుటచే, ఇది 'ప్రకృతి' యని చెప్పఁబడుచున్నది. ఈ అచి త్పదార్థము గుణత్రయాత్మక మగుటవలన, రజస్తమోఽంశములే బద్ధచేతనుల జ్ఞానానందములను అడ్డగించుచున్నది ఇందు వలన నిది - 'అవిద్య' యని చెప్పఁబడుచున్నది. ఈ అచి త్పదార్థము - పరి దృశ్యమానములగు పరస్పర విలక్షణ విస్మయనీయ విచిత్రకార్యసృష్టిని చేయుట వలన - 'మాయ' అని వచింపఁబడుచున్నది ఈ మిశ్రసత్త్వమను అచి త్పదార్థము - 'మూలప్రకృతి' యనియు చెప్పఁబడుచున్నది. సర్వేశ్వరునకు సృష్టిచేయవలె నను సంకల్పము కలిగినపుడు, ఈ మూలప్రకృతియందు - అవిభక్త తమస్సు, విభక్త తమస్సు, అక్షరము, అన్యక్తము అను నాల్గు వికారములు క్రమముగా నేర్పడుచుండును. చివరిదగు అవ్యక్తావస్థవలన మహాత్మావస్థ యేర్పడును. ఆ మహాత్మావస్థవలన, క్రమముగా అహంకారత్వావస్థ యేర్పడును. ఆ అహంకారమువలన - త్వక్ చక్షు శ్రోత్ర జిహ్వప్రమాణము అను జ్ఞానేంద్రియము లైదును, వాక్ పాణి పాద పాయూపస్థ అను కర్మేంద్రియము లైదును, మనస్సు అను దానితో పదునొకండు ఇంద్రియము లేర్పడును. క్రమముగా - శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధము లను పంచ తన్మాత్రములు, పృథి వ్యాప వైజ్ఞానాయు రాకాశము లనెడు పంచ భూతములును యేర్పడును ఇట్లు - ప్రకృతి, మహా దహంకారములు, పంచ జ్ఞానేంద్రియములు, పంచ కర్మేంద్రియములు, మనస్సు, పంచ తన్మాత్రము, పంచ భూతములు మొత్తము చతుర్వింశతి (24) తత్త్వము లేర్పడుచున్నవి. ఈ మిశ్రసత్త్వ మను అచిత్తు (ప్రకృతి) సర్వేశ్వరునకు క్రిడావరికర మగుటచే - 'లీలా విభూతి' యనియు, శుద్ధసత్త్వమను

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

అచిత్తు — 'నిత్య విభూతి' యనియు వ్యవహరింపఁబడుచుండును ఊర్వభాగముగ నిత్య విభూతియు, అధో భాగముగ లీలా విభూతి (ప్రకృతి)యు గలవు. ఈ రెంటికిని మధ్యభాగమున విరజానది యున్నది. ఈ విరజానది — ఈ రెండు విభూతులకును సీమగా వెలయుచుండును. ఈ విరజానదికి అధోభాగమునఁ గల ప్రకృతికి (లీలా విభూతి)కి అధోభాగమున అంతము లేదు. ఈ విరజకు ఊర్వభాగమున అంతము లేదు.

సత్త్వకూన్య మనఁగా — కాలము. ఇది — సత్త్వకూన్యమే కాక, రజస్తమోగుణకూన్యము కూడ నగుటచే, గుణత్రయకూన్యమనియు గ్రహింప నగును ఈ కాలము — ప్రకృతికి (అవ్యక్తమునకు), ప్రాకృతమునకు, అనఁగా — ప్రకృతిసిద్ధములగు పదార్థములకు పరిణామమును గలుగఁజేయుచున్నది. ఈ కాలము — కలా కాష్ఠా మహూర్త అహోరాత్రాది రూపములుగా ప్రవర్తించుచున్నది ఇది - నిత్యమని నిర్ణయింపఁబడినది.

తత్త్వరూఢ నఁగా — సర్వకల్యాణగుణాకరుఁడు, సర్వజ్ఞుఁడు, సర్వవ్యాపకుఁడు, సర్వాంతర్యామి, సర్వకారణభూతుఁడు నగు శ్రీ మహావిష్ణువు. ఇతఁడు మఱియు సర్వశేషిత్వము, సర్వేశ్వరత్వము, సర్వకర్మ సమారాధ్యత్వము, సర్వకర్మ ఫలప్రదత్వము, సర్వాధారత్వము, సర్వశబ్దవాచ్యత్వము, సర్వజ్ఞానవిషయత్వము ఇత్యాది లక్షణములను గల్గియున్నాఁడు. అదియునుగాక సూక్ష్మచిదచి ద్విశిష్టత్వ జగత్తునకు ఉపాదానకారణముగ నున్నాఁడు సంకల్పవిశిష్టత్వ వేషముచే జగత్తునకు నిమిత్తకారణముగా నున్నాఁడు ఈ సర్వేశ్వరుఁడు — పర పూర్వహ విభవ అంతర్యామి అర్చారూపములచే అయిదు విధములుగ నున్నాఁడు.

పరస్వరూప మనఁగా — కాలకృతమగు పరిణామములేని నిత్య విభూతి యందు మహామణి మండపమున, విశాలజ్ఞానము గల అనంత గరుడ విష్ణుకేసీ నాడులచేతను, లీలా విభూతియందుండి, భక్తి ప్రపత్త్యుపాయములచే క్రమముగా అర్చిరాది మార్గమున నిత్యవిభూతిని ప్రవేశించిన ముక్తపురుషులచేతను అనుభవించఁబడుచు, శేషపర్యంత భాగమున దివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టుడై, శ్రీ భూసింహాసమేతుడై వేంచేసియుండు స్వరూపము.

శ్రీ వైష్ణవమతము - తదైక్యోష్ణము

పూర్వహస్తరూప మనఁగా — లీలా విభూతికి సంబంధించిన స్వప్తిపీఠి సంహారముల నిర్వహించుటకును, ముముక్షువులను — ఉపాసనచేయు జీవకోటిని అనుగ్రహించుటకును వానుదేవ సంతక్షణ ప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధరూపములుగా వేంచేసియున్న స్వరూపము.

విభవస్వరూప మనఁగా — సాధుపరితాపము, దుష్టశిక్షణము, ధర్మసంస్థాపనము గావించి, లోకము ననుగ్రహించుట కవతరించిన శ్రీరామకృష్ణాది స్వరూపము

అంతర్యామి స్వరూప మనఁగా — జీవాత్మలకు ధ్యానాసక్తి గల్గినపుడు ధ్యానగోచరుడగుచు, అంతర్నియంతయై, హృదయకమలమున నధివసించియుండు స్వరూపము.

అర్చాస్వరూప మనఁగా — ఆశ్రమాల కలిమవములగు ద్రవ్యములం దావిర్భవించి, విభవావతారవైలక్షణ్యముగా - దేశ కాలాది నియమములు లేక, సర్వసహిష్ణువై, అర్చక పరాధీనుడై, ఆలయ గృహోదులయం దుండు స్వరూపము

ఇట్లే — ఈ తత్త్వక్రయ విభాగ విశేషములను శాస్త్రములు వేవోళ్ళ చాటుచు, విజ్ఞానసంపదను సమకూర్చునవియై ప్రకాశించుచున్నవి. కావున, అభిలాషగలవారలు — ఆ యా శాస్త్రములను అమూల్యగ్ర మవలొకించి, సమరసమున త ద్విజ్ఞానసంపదను సముపార్జించి, సంశృప్తి సంపదవచ్చును,

జీవాత్మలు ప్రకృతి పరిణామములగు శరీరములను ఇంద్రియములకు సహాయముగ గైకొని, వేదశాస్త్ర ప్రచోదికములగు కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తి యోగములను సాధనములుగ నిడుకొని, ఫలాపేక్ష వదలి, పరమాత్మ సుపాసించవలెను. అట్టి యుపాసనముతో నుత్తీర్ణులైనవారలు — క్రమముగ దేహోపసానమున పుణ్యప్రాసములనుండి విముక్తులై, ప్రకృతిమండలమును దాటి, నిత్య విభూతికి చేరి, భగవత్సన్నిధానమున నిత్యానంద మనుభవించుచుండురు.

ఫలాపేక్ష గలిగి, వివిధ సాధనోపాయములతో పరమాత్మ సుపాసించువారు — క్రమముగ దేహోపసానమందు పుణ్యలోకములఁ జేరి, ఆ పుణ్యము డయమగువలకును అచ్చట నుఖ మనుభవించి, పుణ్యశేషముతో మఱి ఈ లోకమున కేతెంచి, జనన మరణముల నొందుచు, జలకుండీకాశ్వాసాయమున ప్రకృతియందేయుండి, నుఖదుఃఖముల ననుభవించుచు, సంపారబద్ధులై చిరకాలముగ

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

శరీరేంద్రియముల సహాయ మందియు — వేదశాస్త్రముల నుల్లంఘించి. స్వేచ్ఛాచారులై, కామాచార కామవాద కామభక్షముల నాదరించుచుండు వారలు — దేహోపసానమున పాపఫలదాయకములగు నరకలోకములఁ జేరి, అచ్చట పాపక్షయ మగువఱకు వానావిధములై న యాతనల ననుభవించి, పాపశేషముతో మఱల ఈ లోకమునుఁ జేరి, జన్మ జరామరణముల నొందుచు, ఈ ప్రకృతియందే సుఖదుఃఖముల సనుభవించుచు, సంసారబద్ధులై యుండగలరు.

యోగమార్గములు

ముముక్షువులకు సాధనోపాయములు బహు విధములుగా చెప్పబడి యున్నవి. అట్టి సాధనోపాయములలో — కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రవృత్తియోగములు అతి ప్రధానములైనవి, అత్యుత్తమములైనవి.

కర్మయోగ మనఁగా — గురూపదేశము వలన జీవాత్మవరమాత్మల యాధార్య జ్ఞానముగలవాడై, శక్తినిసారముగ చేయదగినవి — ఫలాపేక్ష లేనివి — నిషేధించబడినవి యగు కామ్య కర్మలను, నిత్య కర్మలను, నైమిత్తిక కర్మలను ఆచరించుట. అనఁగా.. దేవపూజలు, శ్రీరక్షాశ్రుతి, తపస్సులు, దానములు, యాగములు మున్నగు సత్కర్మలను చేయుట. ఇట్టి కర్మ యోగము — జీవునియందుఁ గల పాపసంచయమును తొలగించి, జ్ఞానయోగ ద్వారమునఁగాని, సాక్షాత్తుగాఁగాని భక్తియోగమును గలుగఁజేయును.

జ్ఞానయోగ మనఁగా—కర్మయోగాచరణముచే నిర్మలమైన అంతఃకరణము గలవాడై — 'నేను పరమాత్మకు దాసుఁడను; శేషభూతుఁడను; కింకరుఁడను' అను భావము గల్గి, ప్రకృతి (శరీరము)తో విడబడిన ఆత్మస్వరూపమును గుఱించిన సమాలోచన విశేషము ఈ జ్ఞానయోగము — సాక్షాత్తుగా భక్తియోగమును గలుగఁజేయును.

భక్తియోగ మనఁగా — వివేక విమోక్ష అభ్యాస క్రియా కల్పాణ అనవ సార అనుద్ధర్మము లనెడు సాధన సప్తకజన్యమై, యమ నియమ ఆనన ప్రాణా యామ ప్రత్యాహార ధారణ ధ్యాన సమాధిరూపముచే అష్టాంగయోగయంత్రమై తైల ధారవలె అవిచ్ఛిన్నమగు భగవ ద్విషయ స్మృతిపరంపరయే. ఇది క్రమముగా — దర్శన సమాకారమును, ప్రీతిరూపమును అగును అటుల వ్రతి

శ్రీ వైష్ణవపాతము - తద్వైష్ణవ్యము

యాపమగు భగవత్స్మృతియే భక్తి యని తాత్పర్యము ఈ భక్తియే - వేదన మనియు, భాగ్యనమనియు, ఉపాసనమనియు చెప్పబడుచున్నది. ఇట్టి భక్తియే మోక్షమునకు ముఖ్యసాధనమని శ్రీ భగవద్రామానుజ యతిసార్వభౌములు సంభావించి, లోకమున కుపదేశించియుండిరి.

సాధన సప్తక వివరణము -

వివేక మనఁగా - జాతిచేతను, ఆశ్రయముచేతను, నిమిత్తముచేతను, కాలముచేతను దోషములేని ఆహారము వలన శరీరకుద్ధిని సంపాదించుట

విమోక్ష మనఁగా - ఇతరములగు కోరికలు లేకుండుట.

అభ్యాస మనఁగా - అనుక్షణము తన అభిమాన (ఉపాస్య) దైవమును జ్ఞప్త్యయం దుంచుకొనుట

క్రియ యనఁగా - శక్తిసామర్థ్యముల ననుసరించి, ప్రతిదినము పంచమహోయజ్ఞముల * వాచరించుట.

కల్యాణ మనఁగా - సత్యము, ఆర్జవము, దయ, దానము, అహింస మొదలగు గుణములు గల్గియుండుట.

అనవసాద మనఁగా - దైవ్యము లేకుండట.

అనుద్ధర్ష మనఁగా - అతి సంతోషము లేకుండుట.¹

ఆహ్వాంగయోగ వివరణము -

యమ మనఁగా - అహింస, సత్యము, ఆస్తేయము, బ్రహ్మచర్యము, అపరిగ్రహము అను అయిదు గుణములు గలిగియుండుట.

ఎవ్వడును - ఏ భూతిమునకును ద్రోహము చేయకుండుటయే ఆహింస.

ఎటుల తలంచితమో - ఎటుల చూచితమో - ఎటుల వింటమో - ఎటుల చెప్పితమో అటులనే చెప్పట, చేయుట సత్య మనఁబడును.

సరద్రవ్యము నవహరింపకుండుటయే ఆస్తేయము.

* ౧ బ్రహ్మయజ్ఞము ౨ దేవయజ్ఞము ౩ విశ్వయజ్ఞము ౪ భూతయజ్ఞము
x. పురుషయజ్ఞము అనునవి పంచమహోయజ్ఞములని చెప్పబడును

1 అతి సంతోషము కూడ విరోధము గల్గించునని శాస్త్ర శాక్పర్యము

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

పరశ్రులను సాఖిలాపముగఁ జూచుట మొదలగు యెనిమిది విధములగు దోషములు¹ లేకుండుటయే బ్రహ్మచర్యము.

విషయములకు (ద్రవ్యములకు) అర్జనము, దక్షిణము, ఊయము, సంగము, హింస మొదలగు దోషములు సహజముగ నుండును గనుక. ప్రయత్నములేక లభించినను, అశాస్త్రీయములగు విషయములకు నిందిత ప్రతిగ్రహాది రూపముగు అర్జనదోష మేర్పడును శాస్త్రీయములైనను - ఉపార్జితములగు విషయములకు ఊయాది రక్షణ దోషములుండును. ఇందువలన, విషయములను స్వీకరింప కుండుటయే అపరిగ్రహ మని తెలియవలెను.

నియమ మనఁగా - శాచము. ఇది - సంతోషము. తపస్సు, స్వాధ్యాయము, ఈశ్వర ప్రణిధానము అను అయిదు గుణములు కలిగియున్నది.

మృజ్జలాదులవలన జాహ్నశుద్ధి, చిత్తమలములగు మద మాన అసూయాదులను తొలగించుట ఆభ్యంతర శుద్ధి ఇటుల దేహశుద్ధి, మనశ్శుద్ధి కలిగి యుండుటయే శాచము.

ప్రాణరక్షకములగు విషయములకించె నధికములగు విషయములను స్వీకరింప నిచ్చ లేకుండుటయే సంతోషము.

శీతోష్ణాది ద్వందములను సహించుటయు - చాంద్రాయణాదుల నాచరించుటయు తపస్సు అని చెప్పబడును.

మోక్షరూప సాధనాది ప్రతిపాదక శాస్త్రముల సద్భయనము చేయుటయే స్వాధ్యాయము.

సర్వకర్మ సమారాధ్యుఁడును - పరమగురువు నగు సర్వేశ్వరునియందు సర్వకర్మలను సమర్పించుటయు - సంసార బీజక్షయము నపేక్షించినవాఁడై, సర్వకాలములయందును సర్వేశ్వరుని సంస్మరించుచుండుటయును ఈశ్వర ప్రణిధానము.

1. ౧. స్మరణము ౨. కీర్తనము ౩. శేళి ౪. ప్రేక్షణము ౫. గుహ్యసంభాషణము ౬. సంకల్పము ౭. అధ్యవసాయము ౮. క్రియావిరహము అనునవి బ్రహ్మచర్యమనకు అష్టవిధ దోషములు

ఇట్లుల యమ రూపాంగమునకు అయిదు గుణములును, నియమ రూపాంగమునకు అయిదు గుణములును వెరళి పది గుణములు గలవాడే యోగమున కధికారి యగుచున్నాఁడు. యమమునకు పది గుణములు, నియమమునకు పది గుణములు మొత్తము ఇరువది గుణములు గలవాడే యోగమున కధికారియని మరీచి మహర్షి, శాండిల్య మహర్షి మున్నగువారు నిర్ణయించియున్నారు. పశంజలి, పరాశరుఁడు మొదలగు మఱికొందఱు మహర్షులు — పది గుణములు గలవాడే యోగమున కధికారి కాఁగలఁడని వక్కాణించివారు. ఇట్లు యోగాధికారమును గుఱించి ఖిన్నాఖిప్రాయములు గలవు, ఏది యెట్లున్నను, యోగము నశ్యసించువానికి మాత్రము కొన్ని అర్హతలుండుట అవసరమని ఇందు మూలమున స్పష్టమగుచున్నది. ఈ వివరణమునకు ముందు — యోగాంగ విభాగములు ముఖ్యముగా తెలియఁదగియున్నవి.

ఆసన మనఁగా — కూర్చుండుట. ఇట్టి ఆసనములు తొమ్మిది విధములుగా నుండును. అవి — (1) బ్రహ్మీసనము, (2) స్వస్తికాసనము, (3) పద్మాసనము, (4) గోముఖాసనము, (5) సింహాసనము, (6) ముక్తాసనము, (7) విరాసనము, (8) భద్రాసనము, (9) మయూరాసనము అనునవి. ఈ ఆసనములలో — బ్రహ్మీసన ప్రథమి, పద్మాసన పర్యంతము గాఁగల మూఁడు ఆసనములు ఉత్తమాసనములుగా పరిగణింపఁబడుచున్నవి.

ప్రాణాయామ మనఁగా — ప్రాణాపానములకు సమానయోగము. ఇది — రేచక, పూరణ, కుంభకము లని మూఁడు విధములుగా నుండును. ఈ మూఁడును కలిసి, ఒక ప్రాణాయామ మగును.

ప్రత్యాహార మనఁగా — ఇంద్రియములను సర్వవిషయముల వలనను బలాత్కారముగ మఱలించుకొని, చిత్తమున కనుసరింపఁ జేసికొనుట. ప్రాణాయామముచేత వాయు జయమును, ప్రత్యాహారముచేత ఇంద్రియ జయమును యోగాధికారి పొందవగును.

ధారణ యనఁగా — ప్రాణాయామముచే వాయువును, ప్రత్యాహారముచే ఇంద్రియములను వశమొనరించుకొనిన యనంతరము, శుభాశ్రయమందు (సర్వేశ్వరునియందు) చిత్తమును లగ్నము చేయుట ఈ ధారణా విషయమున

శ్రీ రామానుజ కీర్తకౌముది

మహాష్టలలో మతభేదములు కలవు ధారణ, ధ్యాన రూపములగు యోగాంగముల పూర్వోత్తరభావములందును మతభేదము లున్నవి. అవి — అనుభవము వలననే తెలియవలసియున్నవి. అన్యథా అవగాహము కాఁజాలవు

ధ్యాన మనఁగా — పరమాత్మను గుఱించి జీవాత్మ చేయు చింతనము. ఇది — నిష్క్రమమనియు, సకలమనియు రెండు విధములు ఇట్టి ధ్యానమే తైల ధార వలె అవిచ్ఛిన్నమగు భగవద్విషయక స్మృతిపరంపరా రూపముగ నుండును. యోగాంగము లగు యమ నియమాదు లారింటిచేతను, ఉపాసనా సోపాన క్రమముచే నారూఢముగు భగవద్వివ్యమంగళవిగ్రహ విషయకమగు స్మృతినంతటి యని దీని తాత్పర్యము.

సమాధి యనఁగా — ప్రత్యగాత్మకు పరమాత్మతో సమానమైన అవస్థా విశేషము. అనుష్ఠమైన పాపాణశకలము సూర్యకిరణ సంపర్కమువలన ఉష్ణత్వము పొందు పగిది, పరమాత్మ సందర్శనమువలన జీవుఁడు శక్తియుక్తుఁడై, పరమాత్మ యగు శ్రీమన్నారాయణుని సాక్షాత్కరించుకొని, ఆనందము ననుభవించుచుండును. ఇదియే సమాధి యనఁబడుచున్నది.

ప్రవత్తియోగ మనఁగా — న్యానవిద్య. ఇతర సాధ్యముకాని స్వాఖీష్ట సిద్ధితై, మహా విశ్వాసముతో — ఇది యొకటియే ఉపాయమని విశ్వసించి, యాచించుట. స్వాఖీష్టకూతుఁడగు భగవంతుఁడు — ఇతరసాధ్యముకానివాఁడగుచుండ, ఆ భగవంతుఁడే ఉపాయ మను ప్రార్థనాబుద్ధియే ప్రవత్తి యని తాత్పర్యము ప్రవత్తికి సంబంధించిన అనుష్ఠాన ప్రకారము — ‘ఉపేయకూతుఁడవగు నిన్ను పొందుటకు, నిన్నే ఉపాయముగ వరించుచున్నాను’ అని సంఖా వింపవలెను.

“నిజేపాపరపర్యాయః న్యాయః పంచాంగసంయుతః.”

అను ప్రమాణముచే, ఇదియే ఆత్మనిజేవరూపమైనది గాన, న్యానవిద్య యని చెప్పఁబడుచున్నది. ఈ న్యాన విద్యకు — అనుకూల్య సంకల్పము, ప్రాతికూల్య నివృత్తి, రక్షణవిశ్వాసము, గోప్యత్వవరణము, కార్యణ్యము అమ అయిదు అంగములు కలవు. ఇవి — అంగములుగాను, ఆత్మనిజేవము అనునది అంగిగాను సంప్రదాయవేత్తలు ప్రవచించుచున్నారు.

అనుకూల్య సంకల్ప మనగా — సర్వము భగవ చ్ఛరీరభూతము గాన, సర్వవదార్థములగు చరాచరములయందు సర్వమునకు ఆత్మభూతుడగు భగవంతునియందు అనుకూల్యము గల్గియుండవలెనను నిశ్చయము

ప్రాతికూల్య నివృత్తి యనగా — తనకు స్వామియగు భగవంతునియం దెటుల ప్రాతికూల్యము లేకుండునో, అట్లే—సర్వభూతము లందును ప్రాతికూల్యము లేకుండుట. ఇవి — విహితానుష్ఠాన, నిషిద్ధపరిహారములలో వర్ణవసించుచున్నవి.

రక్షణవిశ్వాస మనగా — 'దయాసాగరుడగు భగవానుడు శేష భూతుడ నగు నన్ను తప్పక రక్షించి తీరు' నను దృఢతరము నమ్మకము.

గోప్యత్య వరణ మనగా — కరుణాసముద్రుడైనను, శక్తి సంపన్నుఁడైనను, ప్రభువైనను ప్రార్థనచేయక రక్షింపఁడని తెలిసి చేయు "గోప్తారం త్వా మహం వృణే" అను ప్రార్థనము.

కార్యణ్య మనగా — శ్రుత శీలాదులవలనఁ గలిగిన గర్వముయొక్క త్యాగము. అంగసంపత్తి లేకయు, శక్తి లేకయు, అధికారము లేకయు కలిగిన గర్వముయొక్క త్యాగము - దైన్యమనియు, కార్యణ్యమనియు చెప్పఁబడును.

ఆత్మనిశేవ మనగా — స్వస్వాతంత్ర్య ప్రతిపత్తి నివృత్తిపూర్వకముగా భగవ దధీన ప్రతిపత్తి కలిగియుండుటయే.

పైఁజెప్పఁబడిన కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తియోగములు — అధికారిభేదముచే ప్రత్యేకముగ మోక్షసాధకము లనియు, గురు — లాభువ వికల్పము లేదనియు, సంప్రదాయవేత్తలు స్పష్టికరించుచున్నారు. అదియునుగాక, కర్మ జ్ఞాన భక్తి యోగములు మూఁడును—వరస్పర సాహచర్యముచే పురుషార్థసాధకము లగునని శాస్త్రములు వక్కాణించుచున్నవి.

“జ్ఞాన భక్త్యన్వితం కర్మ జనతాదిషు దృశ్యే
కర్మ భక్త్యన్వితం జ్ఞానం ప్రాయేణ భరతాదిషు
కర్మ జ్ఞానాన్వితా భక్తిః ప్రస్థోదప్రముఖాశ్రయాః.”

జ్ఞాన భక్తులతోఁగూడిన కర్మయోగము — జనకమహారాజు మొదలగు వారియందు కనఁబడుచున్నది. కర్మ భక్తులతోఁగూడిన జ్ఞానయోగము —

శ్రీ రామానుజ కీర్తికాముది

తఱచుగా జడ భరణాదులయందు కనఁబడుచున్నది. కర్మ జ్ఞానాన్వితమగు భక్తియోగము — ప్రహ్లాదుఁడు మొదలగు శ్రీముఖులయందు కనఁబడుచున్నది 'అని వై శ్ణోకము ధృవపఱచుచున్నది. అందుచే, అచ్చటచ్చట - ఆ యా యోగములు ప్రాధాన్యము వహించుచుండునని గ్రహింపవగును ఈ త్రివిధోపాయములే కాక, ప్రపదనమును నాల్గవ ఉపాయముగా లక్ష్మీతంత్రము చెప్పుచున్నదని సంప్రదాయవేత్త లుదోహింపుచుచున్నారు. ఇటుల - వేద వేదాంత సిద్ధములగు సిద్ధాంతములతో విరాజిల్లు ఈ వైష్ణవమతము - ఆ స్థిక మతములలో సగ్రగణ్యమై, మహాదళ ననుభవించినది.

బౌద్ధయుగము — ఆస్థికమత వివర్యము

విధి బలీయము. కావుననే, బౌద్ధయుగము ఆస్థికమతములకు పరీక్షా నమయ మయ్యెను. ఆ కాలమున బౌద్ధులధాటి కోర్వలేక, ఆ స్థికమతము లన్నియు—కూర్మపాదన్యాయమున స్వధర్మములకు సంకోచించుకొని, గిరి గుహల యందు ప్రవేశించియు - ప్రయోజనము కానక, సత్పురుషుల హృదయ కుహరములలో డాగియుండవలసివచ్చెను.

బౌద్ధమతములో బుద్ధుఁడు ప్రధానమైన గురువు. ఉపదేశ్ట ఒక్కడే యెనను - శిష్యు లనేకులు. అందు - మాధ్యమికుఁడు, యోగాచారుఁడు. సౌత్రాంతికుఁడు, వై శ్వాషికుఁడు అను వారలు ముఖ్యులు. ఈ నలురు శిష్యులును - నాల్గు విధములగు భావములు గలవా రగుటచే, బౌద్ధమతము వాలుగు సిద్ధాంతములతో సిద్ధమయ్యెను.

గురు వగు బుద్ధుఁడు శిష్యులకు - 'సర్వం శూన్యం' అని ఉపదేశించెను. ఆ సిద్ధాంతము సంగీతరించిన శిష్యుఁడు - మాధ్యమికుఁడు.

గురువునకు ప్రేమపాత్రుఁడు - యోగాచారుఁడు. ఇతఁడు గుహావ దేశమును తన భావనలతో తర్కించుకొని, బాహ్యార్థశూన్యత్వవాదిగా, విజ్ఞాన మాత్రాస్తీత్వవాదిగా తయారయ్యెను.

సౌత్రాంతికుఁడు - గురువుయొక్కయు, గురువునకు ప్రధాన శిష్యుడైన యోగాచారునియొక్కయు అభిప్రాయముతో నేకీభవంపక, తన భావనతో బాహ్యార్థాను మేయత్వవాది యయ్యెను.

వై భాషికుండు - గురువుయొక్కయు, వై శిష్యులయొక్కయు అభిప్రాయముల సంగీకరింపక, తన భావనలతో భావోద్భవ ప్రత్యక్షవాదియు, సర్వాస్తిత్వవాదియు నయ్యెను. ఈ శౌద్ధమతము —

“సర్వం క్షణికం క్షణికం దుఃఖం దుఃఖం
స్వలక్షణం స్వలక్షణం శూన్యం శూన్యమ్.”

అను వాల్మీకి భావములు గల్గియున్నది గురువు శూన్యవాది అ గురువుకు ప్రధానశిష్యుండు మాధ్యమికుండు. మిగిలినవా రాతనికి సోదరప్రాయులు. అందుచే - వాస్తవమతము బహు ముఖములుగా విజృంభించెను. ఈ శౌద్ధము - ప్రచండ తార్కికులై, వైతండికులు కూడ నగుచు, ఇతర మతములకు నిలువ నీడలేకుండ చేయసాగిరి.

ఆ స్థితమత పునరుద్ధరణము — శ్రీ శంకరయుగము

భగవ దనుగ్రహముచే - అట్టి సమయమున శ్రీ శంకరాచార్యులవతరించి, ఆ స్థితమత విధ్వంసకులగు ప్రచండ తార్కికులైన ఆ శౌద్ధుల నెదుర్కొని, వారి దుర్వాదములను వేదసాహాయ్యముతో - ప్రభుసాహాయ్యముతో - అత్యశక్తి సాహాయ్యముతో ఖండించి, తుదకు వేదప్రామాణ్యమును, బ్రహ్మోస్థిత్వమును స్థాపించి, వారి నందఱిని ఆస్తికుల గావింప సమకట్టిరి. శౌద్ధులు చెప్పెడు సర్వశూన్యత్వ మిథ్యాత్వములను బ్రహ్మపదార్థమునకు సత్యత్వ మను పేరుతో నొక నూతన మార్గము నేర్పఱచి, దానిని సుస్థిర మొనరించుటకై, రజ్జు సర్పాదులకు ప్రాతిభాసిక సత్యత్వ మనుపేర మఱియొక సత్యత్వమును నెలకొల్పి, వారిని సంశృప్తుల గావించుచు, యేదియో యొక విధమున సత్యత్వమును వదలకనే, అట్టి ప్రచండ తార్కికులగు శౌద్ధులను గూడ తమ వశము జేసికొని, ఆస్తికులను చేయఁదలంచుచు, జ్ఞానయోగమును ప్రచారములోనికి దీసికొని రాగలిగిరి. అప్పు డప్పుడు - శిష్యోపదేశము లందును, అప త్నమయము లందును, గోవింద భజనము - లక్ష్మీనృసింహ స్తవము మొదలగు వానిచే భక్తియోగమును ప్రబోధించుచు - ‘వీరి హార్దభావ మిదియేనా?’ అను కలకలమును ప్రజలలో గలిగించిచేకాని, అచిరకాలమున - ముప్పదిరెండు సంవత్సరముల ప్రాయముననే ఇంతటి తీవ్రప్రచారము గావించి, దుర్వాదిమతములను పారద్రోలి, లోకమున వాస్తవ మతమును తొలగించి, లోకమును నిత్యసత్వపార్థాభిముఖముగా నొనరించి, అనిత్యకరీరమును చాలించినై చిరి.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామది

శ్రీ వైష్ణవమత పునరుజ్జీవనము - శ్రీ రామానుజయుగము

శ్రీ శంకరాచార్యుల యనంతరము సుమారు మున్నూరు సంవత్సరములకు శ్రీ భగవద్రామానుజాచార్యులవా రవతరించి, కేవలము బ్రహ్మమునకే కాక, ప్రకృతికి - జీవునకుఁ గూడ సత్యత్వమును సమకూర్చి, భక్తియోగమే ముక్తికి సాధనోపాయ మనియు, ప్రవత్తియోగము అతి లలితసాధన మనియు నిరూపించి, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును లోకమున పునఃప్రతిష్ఠించి, శ్రీ వైష్ణవమతము నుద్ధరించి, ప్రజానీకమున కెంతయో మేలు చేకూర్చి, జగద్గురువులుగా విఖ్యాతి పొందిరి. ఈ రీతిగా వా రొనరించిన మహోపకారమునకు శృతజ్ఞతగా - త దనుయాయులు, శ్రీ వైష్ణవ మతమును 'శ్రీ రామానుజ మత' మను పేర ప్రశంసింపసాగిరి.

“పశు ర్మనుష్యః పక్షి వా
యే చ వైష్ణవ సంక్రయాః
తే నైవ తే ప్రయాన్యన్తి
త ద్విష్ణోః పరమం పదమ్.”

శ్రీ పాంచరాత్ర మత వైభవము

‘సాహిత్య శిరోమణి - వేదాంత కోవిద -

రాష్ట్రభాషా భాషణ్ - విద్వాన్’

శ్రీమాన్ పొడిచేటి శ్రీరంగాచార్యులు

“నమ శ్రీ వాసుదేవాయ సత్యజ్ఞాన స్వరూపిణే
స్వాశ్రీతావన దీక్షియ మోక్షైక ఫలదాయినే”

అవతరణిక

ప్రపంచమందలి వివిధ ఖండములలో - ఆసియా ఖండము అతి ప్రాచీనముగా సువిఖ్యాతమైనది. ఇది - వివిధ మతములకు, సంస్కృతులకు, నాగరికతలకు, సంప్రదాయములకు అలవాలమైనది. మహర్షులకు జన్మస్థాన మగుట చే - ‘ఆర్షీయదేశ’ మని సంస్కృతమున వాడఁబడి, క్రమముగా వికృతమై, ‘ఆసియా’ యను పేరఁ బరిగిసది ఇందలి సువిశాల భూభాగమునకే ‘భారతవర్ష’మని నామాంతరము. మనము నివసించు భరతఖండము గంగాది పుణ్యనదులతోడను - హిమాలయాది మహోన్నత శైలరాజములతోడను - విరాజితమై, ఆర్యా వర్షమై, పుణ్యభూమియై తనరారినది. శార్ద శైవ మహమ్మదీయాది మతము లన్నియు ఆధునికములు. రెండు మూఁడువేల సంవత్సరములతోపు చరిత్ర సంపద మాత్రమే కలవి. కాని, సృష్ట్యాదియందే సకల జగత్కారణ భూతుఁడగు శ్రీమన్నారాయణునిచే కొట్టికొలఁది సంవత్సరములకు పూర్వమే ఉపదేశింపఁబడి, పరంపరాగతమై, వివిధావస్థల నొంది, సంరక్షింపఁబడిన గ్రంథ జాతములే మన వేద సమామ్నాయము. మన దేశమున అన్ని మతములును గలవు. తత్త సత్తానుయాయులును గలరు వైదిక, అవైదిక, ఆస్తిక, నాస్తిక మతావలంబులును గలరు. కాని, దైవితాదైవిత విశిష్టాదైవిత మతములు మూఁడు మాత్రమే శిష్టజనాంగీకృతము లైనవి. ఇవి ముఖ్యముగా వేదపారమ్యము సంగీకరించినందున, వైదిక మతములుగా పరిగణింపఁబడినవి సర్వదేశముల యందలి ప్రాచీన సభ్యతలు, నాగరికతలు నశించినను, తన

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామది

పూర్వోన్నత్యమును సంరక్షించుకొని, అమరత్వము నందిన మహాగౌరవము వైదికధర్మమునకే చెల్లినది. ఇట్టి పేదము లన్నియు — 'అనంతా వై వేదాః' అనునట్లు — అనంతములుగా నున్నవి.

భగవ ద్వైభవము

'వేదోఽఖిలో ధర్మమూలమ్' అని శాస్త్రప్రమాణము. సర్వధర్మముల కును వేదమే ప్రాతిపదిక. ఇట్టి శ్రుతుల నాధార మొనర్చుకొనియే — స్మృతులు, ఇతిహాసములు, పురాణములు, ఆగమములు, ద్వైతాదైవతాది సంప్రదాయ భేదములు ఉద్భవించినవి సమస్త వైదికమతానుయాయలయందును — విష్ణువును కీర్తింపనివారు లేరు. కాన, శ్రీ మహావిష్ణువు సర్వజ్ఞవాంగీకృతుఁడు. విశిష్టా ద్వైతులగు శ్రీ వైష్ణవులు విష్ణువరత్వమే నుడువుదురు. అద్వైతులు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులను ఒకే తేజముగా భావించుదురు. పంచాయతనపూజలో విష్ణువుకు ప్రత్యేకస్థానము కల్పింపఁబడినది. ద్వైతులు శ్రీహరినే వరతత్త్వముగా గొల్పుచున్నందున, విష్ణువు సర్వజ్ఞవాంగీకృతుఁ డనుటలో విప్రతిపత్తియే లేదు.

'హరిః ఓమ్' అని వేదములు ప్రారంభింపఁబడుటచే, ఓంకార మందలి అకార ఉకార మకారములలో మొదట గల అకారము—విష్ణుబోధక మగుటచేతను, రజ సస్త్వ తమోగుణ స్వరూపులగు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులలో శుద్ధ సత్త్వ గుణోపేతుఁడు శ్రీమన్నారాయణుఁడే యగుటచేతను, శ్రీహరియే పరాత్పరుఁడు, ప్రధానతముఁడు ననుట నిర్వివాదాంశము

"యేఽవ్యన్యదేవతా భక్తా యజంతే శ్రద్ధయాన్వితాః

తేఽపి మామేవ కౌంటేయః యజన్త్యవిధిపూర్వకమ్."

— (భగవద్గీత 9-23)

అర్జునా! శ్రద్ధతో నితర దేవతల నారాధించుచున్న వారందఱును నన్నారాధించుచున్నట్లే భావింపుము. కాని, అట్లితర దేవతల నారాధించుట కేవలము అజ్ఞాన మూలకము."

ఇది నారాయణ స్వరూపుఁడైన శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు సరస్వరూపుఁడైన అర్జునున కుపదేశించిన పరమ రహస్యము ఇందువలన, సర్వదేవతా రూపములలో శ్రీమన్నారాయణుఁడే అంతర్యామిగా నున్నట్లు తెలియవగును. మఱియు —

“సర్వదేవ సమస్కారః కేశవం వ్రతి గచ్ఛతి.”

‘ఎవ రే దై వమునుగూర్చి సమస్కరించినను, ఆ సమస్కారము లన్నియు విష్ణు భగవానునకే చెందగలవు’ అను ప్రమాణముకూడ ఇచ్చట సార్థక మగు చున్నది. జీవునకు రక్షణయే అత్యావశ్యకమై యున్నందున, సర్వరక్షకుడైన శ్రీమన్నారాయణుడే సర్వజనులకును సమాశ్రయణీయుఁడు.

“మోక్ష మిచ్ఛే జ్ఞనార్దనాత్.”

అనెడి ప్రమాణోక్తికిత్యా, మోక్షాధికారి యగు శ్రీ మహావిష్ణువే భవ బంధములను నశింపఁజేయ సమర్థుఁడని స్పష్టమగుచున్నది గదా!

పాంచరాత్ర శాస్త్రోదయము

ఇట్టి శ్రీమన్నారాయణుడు సృష్ట్యాదియందు బ్రహ్మకు వేదముల నుప దేశించెను కాని, ఆ వేదములు అసంతములుగా — దురవగాహ గంభీరములుగా నున్నందున, లోక హితార్థమై, వేద సంప్రదాయము అత్యంత సులభముగా వ్యక్తమగునట్లు బోధింపుమని అనంత గరుడ విష్వక్సేన బ్రహ్మాండ్రు లై దిగురును వైకుంఠవాసుని ప్రార్థింపఁగా — శ్రీహరి ప్రసన్నుడై అయిదు రాత్రులలో కాస్త్ర రహస్యములను వారికి సులభమార్గమున విపులముగా బోధించెను ఇందు వలననే, ఈ కాస్త్రగ్రంథములకు ‘శ్రీ పాంచరాత్రాగమ’ మను అన్వర్థవామ మేర్పడినది. దీనికి ప్రమాణముగా వారదమహర్షి వాక్యములను పరిశీలించుఁడు :-

“త్రాయతాం మనయ స్సర్వే య దుష్కాభి రపేక్షితం
భగవద్బ్రాత్ర రాహస్యం యథా కక్తి వదా మ్యహమ్
పురా త్వేత న్మహాశాస్త్రం లోకానుగ్రహ కార్యయా
మమ పిత్రా విదాత్రే తు వై కుంఠవగరే శ్రుతమ్
శ్రీమన్నారాయణో శౌరిః హరిః పరమపూరుషః
పంచరాత్రిషు తత్సర్వం బ్రహ్మణే వ్యవద త్స్వీయం
తదన్వేత న్మయాఽదీతం సమగ్రం మమ వీత్యజా
న రహస్యం చ శ్రీవిష్ణో రారాధన వరం వరం
ఏతత్ జ్ఞాత్వా భవాంథోది నిమగ్నా మానవా భువి
కాశ్వతం శ్రీహరే స్థానం ప్రాప్నువంతి న సంశయః.”

— (పరమపురుష సంహిత, ప్రథమాధ్యాయము)

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

“మునులారా! వినుడు. మీరు కోరిన విషయములను యథా శక్తిగా వచించెద. ఈ మహా శాస్త్రమును అమూల్యముగా మున్న నా జనకుడగు బ్రహ్మదేవుడు లోకుల ననుగ్రహింపఁదలంచి, శ్రీ వైకుంఠమున పరమపురుషుడగు శ్రీమన్నారాయణుని ప్రార్థింపఁగా, అతఁడైదు రాత్రులలో నిద్దానిని బ్రహ్మ కనుగ్రహించెను. విష్ణుట, నేను — సర్వశ్రేష్ఠములై వెలసిన శ్రీ విష్ణు భగవానుని ఆరాధించు విధానములతోఁ గూడిన రహస్యముల నన్నింటిని నా తండ్రి కడ సమూలముగాఁ దెలిసికొంటిని. ఈ శాస్త్రమును సంపాదసాగర నిమగ్నులైన మానవు లవగాహ మొనరించుకొనఁగల్గిరేని, వారు నిస్సంశయముగా శాశ్వత విష్ణు సాయుజ్యమును పొందఁగలరు.”

ఇట్లు పాంచరాత్ర శబ్దమునకు వివిధ వ్యుత్పత్త్యర్థములు ప్రచారములో నున్నవి.

“పాంచరాత్రం నామ, పంచరాత్రీయస్తే యస్మిన్ శాస్త్రే తత్ పాంచరాత్రం యస్య దేహినః మహాభూతగుణాః శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాత్మికాః పంచ సంఖ్యాకాః రాత్రీయస్తే ఇతి వా పాంచరాత్రం అథ వా, యస్య దేహినః యస్మిన్ శాస్త్రే రాత్రయః సుఖప్రదాః జ్ఞాయంతే తత్ పాంచరాత్రమ్”

“మహాభూతగుణాః పంచరాత్రయో దేహిన స్స్మృతాః
తద్యోగా ద్వినివృత్తైర్వా పాంచరాత్ర మితి స్మృతమ్,
భూత మాత్రాణి గర్వం చ బుద్ధి రవ్యక్తమేవ చ
రాత్రయః పురుషస్కోక్తాః పాంచరాత్ర మితి స్మృతమ్.”

— (సరమ వుదవ సంహిత ప్రథమాధ్యాయము)

“పాంచరాత్రస్య శబ్దస్య వక్ష్యే మ్యర్థ మతః పరం
వియ ద్వాయుక్త వహ్నిశ్చ ఆవత్సైవ ధరా తథా
రాత్రయో దేహినాం ప్రోక్తాః అవిద్యా సంభవా స్స్మృతాః
తద్యోగా ద్విని వృత్తం తు కారయేయు ర్యత స్తతః.”

ఇంతకును పాంచరాత్ర శబ్దమునకుఁ దేలిన అంతరార్థ మేమనఁగా — పాంచభౌతిక వికారజన్యములగు శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాది విషయ సుఖ భోగములనుండి మానవుని విముఖునిఁజేసి, భగవత్సేవతో నిమగ్నత నొందించు నదియే శ్రీ పాంచరాత్ర శాస్త్రము. ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రమునకు తంత్రము,

శ్రీ సాంబరాత్ర మత వైభవము

ఆగమము, ఏకాయనము, ప్రకృతివేదము, మూలవేదము, సాత్త్వతవిధి, భగవచ్చాస్త్రము, మహోపనిషత్తు, ఏకాయణాఖ్యైతని అను నీ మొదలగు నామాంతరము లున్నవి

తంత్రము

తంత్ర మనఁగా - ఊడలోపచార తంత్రములచే భగవానుని ప్రసన్న మొనర్చుకొనుట. లేక, ఉపచారాదులచే భగవదమగ్రహమును సాధించువానికి సకలాభిష్టముల నొసంగి, సంసారసాగరమునుండి తరింపఁజేయును గాన, తంత్ర మనియు పేరుఁ బొందినది.

ఆగమము

“ఆగమో నామ అగ్నేత్యుపసర్గత్ గమే రాతోః అన్ ప్రత్యయే నిష్పన్నః తంత్రశాస్త్రావబోధకః.”

అను సూత్రము ననుసరించి, ఈ శాస్త్రమే సాంచర్యాశ్రాగమ మనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది.

“సృష్టిశ్చ ప్రళయశ్చైవ దేవతానాం తథార్చనం
సాధనం చైవ సర్వేషాం పురశ్చరణ మేవ చ
షట్కర్మసాధనం చైవ ధ్యానయోగ ర్భతుర్విధః
సప్తభిర్లక్షణై ర్యుక్తం త్వాగమం తద్విదు ర్భుధాః.”

౧ సృష్టిక్రమము ౨. ప్రళయాదివర్ణనము ౩. వాచాయణ - విష్ణు - వాసుదేవ - సుదర్శన - నృసింహ - హయగ్రీవాది సమస్త దేవతార్చనావిధానములు ౪. విద్య - రాజ్యము - ఐశ్వర్యము మొదలగు సర్వకామ్య సుఖప్రాప్తి సాధనా విధానములు ౫. సకల మహోమంత్రముల పురశ్చరణక్రమములు ౬. వశ్యాకర్షణ - విద్యేషణ - మారణ - మోహనోచ్ఛాటనము లను షట్కర్మసాధనములు ౭. చతుర్విధ ధ్యానయోగములు అను నీ సప్తలక్షణములతోఁ గూడిన శాస్త్రమగుటచే నిది ‘ఆగమ’మని చెప్పఁబడుచున్నది.

ఏకాయనము

“శృణుధ్వం మనయ స్మర్యే వేద మేకాయనాభిదం
మోక్షాయనాయ వై పంథా ఏత దన్యో న విద్యతే
తస్మా దేకాయనం చేతి ప్రపదంతి మనీషిణః.”

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామదీ

మోక్షప్రాప్తికి ఈ శాస్త్రమే ముఖ్య మార్గముగా నున్నందున నిది 'ఏకాయన' మనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది

ప్రకృతి వేదము

“అస్మా చ్చాత్తం తు తంత్రాఖ్య మస్మా న్మన్వాదయోఽపి చ
ధర్మశాస్త్రా ణ్యనేతాని కరిష్యంతి యథా తథం
అన్యేషా మపి శాస్త్రాణాం యోని రేత ద్భవిష్యతి
ఋగాది మంత్రా స్పర్వేఽపి తథా చాస్మిన్ ప్రకీర్తితాః
ఏష ప్రకృతివేదేభ్యో వాసుదేవైక గోచరః
ప్రవర్తతే కృతయుగే తత స్త్రీతా యుగాదిమ
వికారవేదా స్సర్వత్ర దేవతాంతర గోచరాః.”

మన్వాదిస్మృతులకును — బహుళశాస్త్రములకును ఇది కారణమైనందున, కృత - త్రేత - ద్వాపర యుగములలో పాంచరాత్రాగమమునకు 'ప్రకృతివేద' మనియు వ్యవహారము కల్గినది. మన్వాది మహర్షులు తమ ధర్మశాస్త్ర రచనకు పాంచరాత్ర శాస్త్రమునే ప్రాతిపదికగా గైకొనియున్నట్లు ఇందువలన నున్నట్లు మగుచున్నది.

మూల వేదము

“మహతో వేదవృక్షస్య మూలభూతో మహానయం
ఋగాద్యా స్కంధభూతాస్తే శాఖాభూతాశ్చ యోగినః
జగన్మూలస్య వేదస్య వాసుదేవస్య ముఖ్యతః
ప్రతిపాదకతా సిద్ధా మూలవేదాఖ్యతా ద్విజాః.”

— (పురుషోత్తమ వంశిక. ప్రథమాధ్యాయము.)

వేద మొక మహావృక్షము. ఋగ్యజుస్సామాధర్వణములు నాల్గును దానికి శాఖాభూతములు. జగన్మూలకమైన ఇట్టి వేదము ముఖ్యముగా వాసుదేవ భగవానుని ప్రతిపాదించుచున్నది ఇందువలన నిది 'మూలవేద' మనియు చెప్పఁబడుచున్నది

ఈ వివరణములచే — ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రము భారతీయ తత్త్వ శాస్త్రములలో ప్రముఖస్థానము నాక్రమించి యున్నట్లును, పరమప్రమాణముగా పరిగణింపఁదగి యున్నట్లును విశదమగుచున్నది.

ఉపనిషత్తులలో పాంచరాత్రము

ఈ శాస్త్రమునుండలి యాదర్శములను, గంభీర భావములను, ప్రాచీనతను, ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందలి భూమవిద్య ఇట్లు నిరూపించుచున్నది:—

“ఋగ్వేదం భగవోఽధ్యేమి యజుర్వేదం సామవేదం ఆధర్వణం వాకో వాక్య మేకాయనం చేతి.”

ఇందలి ఏకాయనశబ్దము పాంచరాత్రబోధకము.

వేదములలో పాంచరాత్రము

“నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే.”

ఏకాయనశబ్దము పురుషసూక్తములో నిట్లు స్పష్ట మొనర్పబడినది. శతపథ బ్రాహ్మణమందును పాంచరాత్రశాస్త్ర ప్రశంస కలదు

వైదికమత ప్రవర్తకుల దృష్టిలో పాంచరాత్రము

శ్రీ శంకర - రామానుజ - వేదాంతదేశికాచార్యులది మహానీయు లందఱును పాంచరాత్ర శాస్త్రమునుండి ఉదాహరణము లనేకములను తమ గ్రంథములలో మల్లేఖించి, శాస్త్ర ప్రామాణికతను కాగుగా చాటియున్నారు. పూజ్యులైన శ్రీ యామునాచార్యులవారు ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రమును పంచమవేదమని ప్రశంసించియున్నారు ఈ శాస్త్రము సృష్టాదినుండియు ఐహుళప్రచారములో నున్నది. అన్నియుగములందును ఇది జీవించియున్నది. పదియవ శతాబ్దమున కాశ్మీరుదేశములో ‘స్వాందప్రదీపికా’ కారుడైన ఉత్పల వైష్ణవమహానీయుడు — ఈ పాంచరాత్రశాస్త్రమును మిక్కిలి ప్రశంసించియున్నాడు.

ఇతిహాసములలో పాంచరాత్రము

“ఇదం శత సహస్రార్థ భారతాభ్యాసవిస్తరాత్
ఆవిధ్య మతిసంధానం దధోఽమృత మివోత్థితం
నవనీతం యథా దధోఽ ద్వీపదాం బ్రహ్మతో యథా
ఆరణ్యకం చ వేదేభ్యః ఓషధీభ్యో యథాఽమృతం
ఇదం మహతోపనిషదం చతుర్వేద సమన్వితం
సాంఖ్యయోగకృతాం తేన పాంచరాత్రానుకర్షితం

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

నారాయణముభోగీతం నారదో బ్రావయన్ మునీన్
బ్రహ్మణ స్సదసే తాత యథా దృష్టం యథా క్రతుం
జడం శ్రేయ మిదం బ్రాహ్మ్య మిదం హిత మను త్తమం
ఋగ్యజుస్సామభి ర్విష్ట మధర్వాంగిరపై స్తథా
భవిష్యతి ప్రమాణం వై ఏత దేవామశాసనం
ఏతద్ధి సర్వకాస్త్రాణాం శాస్త్రము త్తమ సంజ్ఞితం
పంచరాత్ర మితిభ్యాతం నారాయణ ముభోగీతం
తస్మాత్ ప్రవర్తతే ధర్మాన్ మను స్సాయంభువస్స్వయం
అన్యేషాం ధర్మకాస్త్రాణాం ఏత ద్యోవి ర్భవిష్యతి.”

— (మహాభరతము)

ఇట్లు — ఇతిహాసపురాణాదు లన్నింటియందును పాంచరాత్ర శబ్దప్రశంస లనేకములు కలవు. ఇది పాతా న్నారాయణ ముభోగీతమైన ధర్మమనియు, హితకరమనియు, సర్వకాస్త్రములలో నుత్తమమైనదనియు బ్రహ్మసభలో నార దుఁడు విని, మహర్షులకు వినిపించెననియు, సకలధర్మముల కిది కారణభూతమైన దనియు బహువిధములుగా ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రప్రాశస్త్యము స్తుతించబడినది.

పాంచరాత్ర శాస్త్ర ప్రామాణ్యము

పాంచరాత్ర శాస్త్రము ప్రామాణికమా? కాదా? అను సంశయగ్రస్తు లైనవారు — క్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణాదులు పాంచరాత్రశాస్త్రము నెట్లు పూజ్య భావముతో నిర్వచించియున్నవో ఉదాహరణపూర్వకముగా నుల్లేఖింపఁబడిన 'శ్రీ పాంచరాత్రరక్ష' 'ఆగమప్రామాణ్యము' 'తంత్రశుద్ధాఖ్యము' మొదలగు గ్రంథములను శ్రద్ధతోఁ బరిశీలించినచో, సంశయము లన్నియు సులభముగా సమసిపోగలవు,

ఆగమములు — దేశవ్యాప్తి

ఈ యాగమములు నేఁడు దక్షిణభారతమున మాత్రమే విశేషప్రచారములో నున్నవి. ఇవి కొన్నిమాత్రమే ముద్రణభాగ్యము నందియున్నవి. ఇంకను అముద్రితగ్రంథము లశేషములుగా నున్నవి. అవి యన్నియు తాళ పత్రగ్రంథములుగా మండుటవలన, ప్రభుత్వ గ్రంథాలయములలో భద్రపరుపఁబడి యున్నవి. ముద్రితగ్రంథములకు నేఁడు ప్రతులు లభించుట కూడ కష్టసాధ్యము

ఉత్తర భారతములో 'నారద పాంచరాత్రము' విశేష ప్రచారములో నున్నది. ఈ గ్రంథమునకు జన్మస్థానము ఉత్తర భారతమనియే విమర్శకుల యభిప్రాయము. కాని, దీని యభివృద్ధి ప్రచారములు దక్షిణభారతమునందే విశేషముగా కాన వగును.

ఏది యెట్లున్నను, ఈ పాంచరాత్రకాస్త్ర మొక మహా సముద్రము. ఇదియొక గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యము దీనినుండి మన పూర్వులెంతయో ప్రయోజనమును సాధించియున్నారు. వర్తమాన - భావి తరములవారును దీనినుండి బహుళ ప్రయోజనములను సాధింపవలసియున్నది. పాశ్చాత్య పండితులనేకులు ఈ పాంచరాత్రాగమముపై అత్యంతము పూజ్యభావమును ప్రదర్శించి యుండుట గమనార్హమైన యంశము

విమర్శకు లీ యాగమమునందు చాచాపు 16 లక్షల శ్లోకములు (ఒకటిన్నరమిలియన్) ఉన్నవని తెలుపుచున్నారు కాన నిది యెంత విస్తృతమైనదో గ్రహింపఁదగును. ఈ యాగమమును సమగ్రముగా పరిశీలింపఁ దలచినవారు తంజావూరు సరస్వతీమహల్ గ్రంథాలయములో - మద్రాసు ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయములో - అడయాల్ గ్రంథాలయములో భద్రపరుపఁ బడియున్న శాశ్వత గ్రంథములను సావధానముగ పరిశీలింపవచ్చును.

సంహితలు - సంఖ్యానిర్ణయము

ఈ పాంచరాత్ర కాస్త్రమునకు సంబంధించిన సంహితలు మాటయెనిమిది కలవని చాలమంది అభిప్రాయము కాని, ఈ సంఖ్య మనకు నిర్దుష్టముగాఁ దోచదు. ఏలయన -

“అష్టోత్తర శతంబేదం కాష్ట్రస్యాస్య స్వరూపతః
ఆద్యం సనత్కుమారాఖ్యం చతుర్మూర్తిశ్చ సంహితా
నారదీయం చ కపిలం వారాహం శౌనకం తథా
విహగేంద్రం మహాతంత్రం పురుషోత్తమమేవ చ
ఏతాని నామధేయాని అష్టోత్తరశతాని చ
ఇత్యేవం కీర్తితం విచ మార్కండేయేన మే పురా”

శ్రీరామానుజ కీర్తికామిది

ఇట్లు కరింజల సంహితలో మఱికొన్ని పేర్లు ఉదహరింపఁబడియున్నను, నూట యెనిమిది పేర్లు కానరావు. కొన్ని సంహితలలో 108 పేర్లు కలవు మఱి కొన్నింటిలో కొన్ని పేర్లుమాత్రమే ఉదహరింపఁబడినవి కొన్నింటిలో 108 సంఖ్య కూడ మించినది. ఉదాహరణకు - పద్మ తంత్రములో 112 సంహితల పేర్లు కనఁబడుచున్నవి విష్ణు తంత్రములో 114 పేర్లున్నవి హయ శీర్ష సంహితలో 94 పేర్లు కలవు జ్ఞానామృతములో 7 పేర్లు మాత్రమే ఉన్నవి అగ్ని పురాణములో, 39-వ అధ్యాయమునందు 25 సంహితల పేర్లున్నవి ఇట్లు తెక్కించగా, మొత్తము 210 సంహితల పేర్లు కానవచ్చుచున్నవి ఇవిగాక, 6 సంహిత లింకను గలవు. నేఁడు 215 సంహితల పేర్లు సంపూర్ణముగా లభ్య మగుచున్నవి. రాధారాధనము, శ్రీరామార్చనము మొదలగు విషయములను బోధించు సంహితలను కొందఱు కృత్రిమము లందురు. అట్టి పాశ్చాత్య విమర్శకుల వాదములు - ధర్మైక ప్రాణులగు భారతీయ తత్వజ్ఞులకు రుచింపవు జర్మన్ దేశస్థుఁడును, అడయార్ లైబ్రరీ డై రెక్టరు నగు స్పార్డర్డు మహాశయుఁడు ఈ శాస్త్రముపై అమూల్యమైన పరిశోధన గావించెను 215 సంహితల పేర్లు తెలిసికొనఁగోరువారు - అహిర్బుద్ధ్య సంహితకు ఆ స్పార్డర్డు మహాశయుఁడు వ్రాసిన ఉపోద్ఘాతమును పరిశీలించవచ్చును

ఈ 215 సంహితలను మనము మూఁడు విధములుగా విభజింపవచ్చును ఒకటి - మూల సంహితలు. ఇవి మిక్కిలి శుద్ధములును - ప్రాచీనములునై యున్నవి. రెండు - మూలాధారముగా ఉత్తర దేశమున నుద్భవించినవి. వీనిలో ఆధునిక విషయములు గలవనియు, కృత్రిమములనియు, నవీనము లనియు విమర్శకుల యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయమునే సత్యముగా భావించి, ఈ శాస్త్రమునందలి విషయ గౌరవమునకు న్యూనత వాపాదించుట చాల పొర పాటు. వీని పవిత్రతనుగాని, ప్రయోజనమునుగాని శంకించుట అజ్ఞుల లక్షణము ఈ సంహితలలో - ఏది ప్రాచీనమో, ఏది నవీనమో నిర్ణయించుట సులువైన పనికాదు ఏలననఁగా - ఒక సంహిత పేరు రెండవ సంహితలోకూడ ఉల్లేఖంపఁ బడినందున, ఏది ప్రాచీనమో, ఏది నవీనమో గ్రహించుట కష్టతరము.

ఇందు చాల సంహితలు అధ్యాయములుగా విభాగింపఁబడియుండును. ప్రతిష్ఠ, సంకర్ష, లింగ, సౌర అను వాల్గు కాండలుగా హయశీర్ష సంహిత విభాగింపఁబడినది. జ్ఞాన, క్రియా కాండలుగా పాఠమేశ్వర సంహిత విభజింపఁ

బడినది. ఈ సంహితలో కొన్నింట - జ్ఞాన, యోగ, క్రియా, కార్యము లను నాల్గు పాదములు కాననగును. ఇందు జ్ఞానయోగముకంటెను, క్రియా - కార్యభాగములే బహుళవ్యాప్తి నందినవి.

పాంచరాత్రము - తద్విశేషము

శ్రీమన్నారాయణునకు సంబంధించిన విజ్ఞానమే శ్రీ పాంచరాత్రాగమములోని ముఖ్యవిషయము. పరాత్పరుడగు శ్రీ మహావిష్ణువు అచింత్యాద్భుత శక్తియగు సుదర్శనరూపము గైకొని, తన దివ్యతేజమున, పర - పూర్వ - విభవ - అంతర్యామి - అర్పారూపములుగా విభజించి, పాంచరాత్ర సత్ర మొనర్చి, బ్రహ్మాండ మంతయు వ్యాపించెనని తెలుపఁబడినది భాగవతపురాణమున వర్ణింపఁబడిన రీతిగా, పాద్య తంత్రము సృష్టిత్రమమును ఇంచుమించుగా వర్ణించినది

సంహితలు - విషయ విభాగము

ఈ పాంచరాత్రశాస్త్రము శ్రీవైష్ణవ మత సిద్ధాంతమునకు పరమప్రమాణము ఇది సర్వ ప్రాచీన శ్రీవైష్ణవ మత సిద్ధాంతములకును మూలగ్రంథము. ఇందలి ముఖ్యవిషయములను మనము పది విధములుగా విభజింపవచ్చును.

౧ తత్త్వము ౨ మంత్రము ౩. యంత్రము ౪. మాయ ౫ యోగము ౬ మందిరనిర్మాణము ౭ ప్రతిష్ఠ ౮ సంస్కారాహ్నికము ౯. వర్ణాశ్రమ ధర్మము ౧౦ ఉత్సవము అనునవి.

ఇట్లు వివిధ విషయ బోధకములగు సంహిత లనేకము లున్నను, విష్ణు తంత్రములో —

“అష్టోత్తర సహస్రాణి అష్టోత్తర శతాని చ

పాంచరాత్రాణి తంత్రాణి సంతి మే కమలోద్భవః”

అను భగవద్దేవ మున్నందున, అష్టోత్తర శత సహస్ర సంఖ్యలో (1108) సంహిత లున్నవని గ్రహింపవగును. అయినచో - ఇవి యన్నియు భూలోకమున ప్రచారమునకు వచ్చినట్లు కానరాదు. వీనిలో, ప్రధానతముములైన 108 సంహితలు మాత్రమే భగవత్తుఖోద్గతములై, మానవలోకమునకు లభించుచున్నవి. పిదప, ఋషులు వివిధములుగా గ్రహించి, సంహితలుగా రచించియుండిరి. అట్టివే నేడు మనకు 215 సంఖ్యలో కానవచ్చుచున్నవి

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

ఈ సంహితలను ప్రధానముగా రెండు విభాగములు చేయుట సమంజసము.
౧. తత్త్వము లేక దైవికములు. ఇవి సాక్షాత్తుగా భగవత్పుణ్యోద్గతములై వవి
౨ కారణదైవములు. అనగా - భగవంతుని మూలమున దెలిసికొనిన పిమ్మట,
ఆ శాస్త్రముల నాధార మొనర్చుకొని ఋషులు రచించినవి. ఇవి, విధి -
ప్రయోగరూపములలో నుండును.

కొన్నికొన్ని విషయములలో - కొన్నికొన్ని సంహితలు ప్రముఖస్థాన
మలంకరించినవి. మంత్రసిద్ధాంత మార్గములలో - ఈ క్రింద పేర్కొనఁబడిన
సంహితలు ప్రధానములని భావించఁబడుచున్నవి.

౧. పాద్యతంత్రము ౨. విష్ణుతంత్రము ౩. కపింజల సంహిత ౪. బ్రహ్మ
సంహిత ౫. మార్కండేయ సంహిత ౬. శ్రీధర సంహిత ౭ భారద్వాజ సంహిత
౮ పరాశర సంహిత.

అష్టోత్తరశత సంహితలలో పంచరత్నములని ఈ క్రింది సంహితలకు ప్రసిద్ధి
యున్నది.

౧. పాద్య సంహిత ౨. సనత్కుమార సంహిత ౩. పరమ సంహిత
౪. పద్మోద్భవ సంహిత ౫. మహేంద్ర సంహిత

కణ్వతంత్ర, అమృతతంత్రములను మఱికొందఁ టిందు చేర్చుచున్నారు.
పై పరమ సంహిత శ్రీభాష్యకారులగు శ్రీమద్రామానుజులచే ఉత్పత్త్య సంభ
వాధికరణభాష్యమున పరమప్రమాణముగా గైకొనఁబడి, వారిచే రచింపఁబడిన
నిత్యగ్రంథమున కిదియే మూలాధారమైనది.

అతి ప్రాచీనములనియు, అత్యంత ప్రధానములనియు ఎంచఁబడుచున్న
కొన్ని సంహితల నామము లిటు మోచింపఁబడుచున్నవి. వీనికి సవరత్నములని
ప్రసిద్ధి యున్నది. పాశ్చాత్య విద్వాంసులు వైకము వీనిని సర్వశ్రేష్ఠములుగా
సంభావించుచున్నారు.

౧ పౌష్కర సంహిత ౨. వరాహ సంహిత ౩. బ్రహ్మ సంహిత
౪ సాత్త్విక సంహిత ౫. అహిర్బుధ్ని సంహిత ౬. పారమేశ్వర సంహిత
౭. పద్మ సంహిత ౮. ఈశ్వర సంహిత ౯. జయఖ్య సంహిత.

శ్రీ సాంఘికాశ్రమ తతవైతవము

అగమము, ఏకాయనము, ప్రకృతివేదము; మూలవేదము, సాక్షాత్తవిది, భగవద్వాస్తవము, మహావనిషత్తు, ఏకాయబాఖ్యము అను నీ మొదలగు నామాంతరము లున్నవి.

తంత్రము

తంత్ర మనగా - ఊడశోపచార తంత్రములచే భగవానుని ప్రసన్న మొనర్చుకొనుట. లేక, ఉపచారములచే భగవద్దనుగ్రహమును సాధించువానికి నకలాభిప్రముల నొసంగి, సంసారసాగరమునుండి తరింపజేయును గాన, తంత్ర మనియు పేరు బొందినది.

ఆగమము

“అగమో నామ అక్షిత్వవసర్గాత్ గమ్ ధాతోః అన్ ప్రత్యయే నిష్పన్నః తంత్రశాస్త్రావబోధకః.”

అను సూత్రము ననుసరించి, ఈ శాస్త్రమే పాంచరాత్రాగమ మనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది.

“సృష్టిశ్చ ప్రళయశ్చైవ దేవతానాం తథార్చనం
సాధనం చైవ సర్వేషాం పురశ్చరణ మేవ చ
షట్కర్మసాధనం చైవ ధ్యానయోగ ర్పతుర్విధః
నస్తథి ర్లక్షణై ర్యుక్తం త్వాగమం తద్విదు ర్బుధాః.”

౧. సృష్టిశ్చమము ౨. ప్రళయాదివర్ణనము ౩. నారాయణ - విష్ణు - వాసుదేవ - సుందర్యన - నృసింహ - హయగ్రీవాది సమస్త దేవతార్చనావిధానములు ౪. విద్య - రాజ్యము - ఐశ్వర్యము మొదలగు సర్వకామ్య సుఖప్రాప్తి సాధనా విధానములు ౫. నకల మహామంత్రముల పురశ్చరణక్రమములు ౬. వశ్యాకర్షణ - విద్యేషణ - మారణ - మోహనోచ్ఛాటనము లను షట్కర్మసాధనములు ౭. చతుర్విధ ధ్యానయోగములు అను నీ నల్లలక్షణములతోఁ గూడిన శాస్త్రమగుటచే నిది ‘ఆగమ’మని చెప్పఁబడుచున్నది.

ఏకాయనము

“శృణుధ్వం మనయ స్మర్యే వేద మేకాయనాభిదం
మోక్షయనాయ వై వంథా ఏత దన్యో న విద్యతే
తస్మా దేకాయనం చేతి ప్రవదంతి మనీషిణః.”

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామది

మోక్షప్రాప్తికి ఈ శాస్త్రమే ముఖ్య మార్గముగా నున్నందున నిది 'పకాయన' మనియు వ్యవహరింపఁబడుచున్నది.

ప్రకృతి వేదము

"అస్మా ద్భావం కు తంత్రాఖ్య మస్మా న్మన్వాదయోఽపి చ
ధర్మశాస్త్రా ణ్యనేకాని కరిష్యంతి యథా తదం
అన్యేషా మపి శాస్త్రాణాం యోని రేత ద్భవిష్యతి
ఋగాది మంత్రా స్పర్వేఽపి తథా చాస్మిన్ ప్రకీర్తితాః
ఏష ప్రకృతివేదేభ్యో వాసుదేవైక గోచరః
ప్రవర్తతే కృతయుగే తత స్త్రీతా యుగాదిషు
వికారపేదా స్పర్వత్ర దేవతాంతర గోచరాః "

మన్వాదిస్మృతులకును — బహుళశాస్త్రములకును ఇది 'కారణమైనందున, కృత - త్రేత - ద్వాపర యుగములలో పాంచరాత్రాగమమునకు 'ప్రకృతివేద' మనియు వ్యవహారము కల్గినది. మన్వాది మహర్షులు తమ ధర్మశాస్త్ర రచనకు పాంచరాత్ర శాస్త్రమునే ప్రాతిపదికగా గైకొనియున్నట్లు ఇందువలన నున్నట్టే మగుచున్నది.

మూల వేదము

"మహతో వేదవృక్షస్య మూలభూతో మహానయం
ఋగాద్యా స్కంధభూతాస్తే శాఖాభూతాశ్చ యోగినః
జగన్మూలస్య వేదస్య వాసుదేవస్య ముఖ్యతః
ప్రతిపాదకతా సిద్ధా మూలవేదాఖ్యతా ద్విజాః "

— (శుభరీతమ సంహిత. ప్రళహద్యాదుః.)

వేద మొక మహావృక్షము. ఋగ్యజుస్సామాధర్వణములు నాల్గును దానికి శాఖాభూతములు. జగన్మూలకమైన ఇట్టి వేదము ముఖ్యముగా వాసుదేవ భగవానుని ప్రతిపాదించుచున్నది. ఇందువలన నిది 'మూలవేద' మనియు చెప్పఁబడుచున్నది.

ఈ వివరణములచే — ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రము భారతీయ తత్త్వ శాస్త్రములలో ప్రముఖస్థానము నాక్రమించి యున్నట్లును, వరమప్రమాణముగా పరిగణింపఁదగి యున్నట్లును విశదమగుచున్నది.

ఉపనిషత్తులలో పాంచరాత్రము

ఈ శాస్త్రమునందలి యాదర్శములను, గంభీర భావములను, ప్రాచీనతను, ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందలి భూమివిద్య ఇట్లు నిరూపించుచున్నది:—

“ఋగ్వేదం భగవోఽధ్యేమి యజుర్వేదం సామవేదం అధర్వణం వాకో వాక్య మేకాయనం చేతి.”

ఇందలి ఏకాయనశబ్దము పాంచరాత్రతోధకము.

వేదములలో పాంచరాత్రము

“నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే ”

ఏకాయనశబ్దము పురుషనూత్తములో నిట్లు స్పష్ట మొనర్పబడినది. శతపథ బ్రాహ్మణముందును పాంచరాత్రశాస్త్ర ప్రశంస కలదు.

వైదికమత ప్రవర్తకుల దృష్టిలో పాంచరాత్రము

శ్రీ శంకర - రామానుజ - వేదాంతదేశికాచార్యుల మహానీయు లందఱును పాంచరాత్ర శాస్త్రమునుండి ఉదాహరణము లనేకములను తమ గ్రంథములలో నుల్లేఖించి, శాస్త్ర ప్రామాణికతను బాగుగా చాటియున్నారు పూజ్యులైన శ్రీ యామునాచార్యులచారు ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రమును పంచమవేదమని ప్రశంసించియున్నారు. ఈ శాస్త్రము సృష్టాదినుండియు బహుళప్రచారములో నున్నది. అన్నియుగములందును ఇది తీవ్రించియున్నది. పదియవ శతాబ్దమున కాశ్మీరుదేశములో 'స్పాందప్రదీపికా' కారుడైన ఉత్పల వైష్ణవమహానీయుడు — ఈ పాంచరాత్రశాస్త్రమును మిక్కిలి ప్రశంసించియున్నాడు.

బృతిహాసములలో పాంచరాత్రము

“ఇదం శత సహస్రార్థ భారతాఖ్యానవిస్తరాత్
అవిద్య మతిసందానం దధ్నీమృత మివోత్థితం
నవనీతం యథా దధ్నీ ద్విసదాం బ్రహ్మతో యథా
ఆరణ్యకం చ వేదేభ్యః ఓషధీభ్యో యథాఽమృతం
ఇదం మహాోపనిషదం చతుర్వేద సమన్వితం
సాంఖ్యయోగకృతాం తేన పాంచరాత్రానుకృతం

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

నారాయణముఖోద్గతం నారదో బ్రాహ్మణ మునీన్
 బ్రహ్మణ వృదనే తాత యథా దృష్టం యథా శ్రుతం
 ఇదం శ్రేయ మిదం బ్రాహ్మ్య మిదం హిత మనుత్తమం
 ఋగ్యజుస్సామవి ద్విష్ట మధర్వాంగిరసైస్తథా
 భవిష్యతి ప్రమాణం వై ఏత దేవానుకాసనం
 ఏతద్ధి సర్వకాస్తాణాం కాత్తముత్తమ సంజ్ఞితం
 పంచరాత్ర మితిభ్యాతం నారాయణ ముఖోద్గతం
 తస్మాత్ ప్రవర్తతే ధర్మాన్ మను స్వాస్థ్యయంభువస్వ్యయం
 అన్యేషాం ధర్మకాస్తాణాం ఏత ద్యోని ర్భవిష్యతి."

— (మహాధరతము.)

ఇట్లు — ఇతిహాసపురాణాదు లన్నింటియందును పాంచరాత్ర శబ్దప్రసంగము లనేకములు కలవు. ఇది సాక్షాత్తున్నారాయణ ముఖోద్గతమైన ధర్మమనినగా, హితకరమనియు, సర్వకాస్తములలో నుత్తమమైనదనియు బ్రహ్మసభలో నుండి దుఁడు విని, మహర్షులకు వినిపించెననియు, సకలధర్మముల కిది కారణభూతమనిన దనియు బహువిధములుగా ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రప్రాశస్త్యము స్తుతింపఁబడినది.

పాంచరాత్ర శాస్త్ర ప్రామాణ్యము

పాంచరాత్ర శాస్త్రము ప్రామాణికమా? కాదా? అను సంశయము కలుగజేసినవారు — శ్రుతిస్మృతిహితసపురాణాదులు పాంచరాత్రశాస్త్రము నెట్లు పునఃపూజావముతో నిర్వచించియున్నవో ఉదాహరణపూర్వకముగా నుల్లేఖంపఁబడిన 'శ్రీ పాంచరాత్రరత్న' 'ఆగమప్రామాణ్యము' 'తంత్రశుద్ధాఖ్యము' మొదలగు గ్రంథములను శ్రద్ధతోఁ జరిశీలించినచో, సంశయము లన్నియు సులభముగా నమసిపోగలవు.

ఆగమములు — దేశవాప్తి

ఈ యాగమములు నేడు దక్షిణభారతమున మాత్రమే విశేషముగా రములలో నున్నవి. ఇవి కొన్నిమాత్రమే ముద్రణభాగ్యము నందియున్నవి. ఇంకను అముద్రితగ్రంథము లశేషములుగా నున్నవి. అవి యన్నియు శాస్త్ర వ్రతగ్రంథములుగా నుండుటవలన, ప్రభుత్వ గ్రంథాలయములలో భద్రపరుపఁబడి యున్నవి. ముద్రితగ్రంథములకు నేడు ప్రతులు లభించుట కూడ కష్టపాద్యము.

ఉత్తర భారతములో 'నారద పాంచరాత్రము' విశేష ప్రచారములో నున్నది. ఈ గ్రంథమునకు బహుశాసనము ఉత్తర భారతమనియే విమర్శకుల యభిప్రాయము. కాని, దీని యభివృద్ధి ప్రచారములు దక్షిణభారతమునందే విశేషముగా కాన నగును

ఏది యెట్లున్నను, ఈ పాంచరాత్రశాస్త్ర మొక మహా సముద్రము. ఇదియొక గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యము. దీనినుండి మన పూర్వులెంతయో ప్రయోజనమును సాధించియున్నారు. వర్తమాన - భావి తరములవారును దీనినుండి బహుళ ప్రయోజనములను సాధింపవలసియున్నది. పాశ్చాత్య పండితు లనేకులు ఈ పాంచరాత్రాగమముపై అత్యంతము పూజ్యభావమును ప్రదర్శించి యుండుట గమనార్హమైన యంశము.

విమర్శకు లీ యాగమమునందు చాచావు 15 లక్షల శ్లోకములు (ఒకటిన్నరమిలియన్) ఉన్నవని తెలుపుచున్నారు కాన నిది యెంత విస్తృతమైనదో గ్రహింపఁదగును ఈ యాగమమును సమగ్రముగా పరిశీలింపఁ దలచినవారు తంజావూరు నరస్వతిమహల్ గ్రంథాలయములో - మద్రాసు ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయములో - అడయాల్ గ్రంథాలయములో కద్రపరుపఁ బడియున్న తాళపత్ర గ్రంథములను సావధానముగ పరిశీలింపవచ్చును.

సంహితలు - సంఖ్యానిర్ణయము

ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్రమునకు సంబంధించిన సంహితలు నూటయెనిమిది కలవని చాలమంది అభిప్రాయము. కాని, ఈ సంఖ్య మనకు నిర్దుష్టముగాఁ దోచదు. ఏలయన -

"అష్టోత్తర శతంభేదం శాస్త్రస్యాన్య స్వరూపతః
ఆద్యం సనత్కుమారాఖ్యం చతుర్మూర్తిశ్చ సంహితా
నారదీయం చ కపిలం వారాహం శౌనకం తథా
విహగేంద్రిం మహాతంత్రం పురుషోత్తమమేవ చ
ఏతాని నామధేయాని అష్టోత్తరశతాని చ
ఇత్యేవం కీర్తితం విప్ర మార్కండేయేన మే పురా."

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

ఇట్లు కవింజల సంహితలో మఱికొన్ని పేర్లు ఉదహరింపఁబడియున్నను, నూట యెనిమిది పేర్లు కానరావు. కొన్ని సంహితలలో 108 పేర్లు కలవు. మఱి కొన్నింటిలో కొన్ని పేర్లుమాత్రమే ఉదహరింపఁబడినవి. కొన్నింటిలో 108 సంఖ్య కూడ మించినది ఉదాహరణకు - వద్ర తంత్రములో 112 సంహితల పేర్లు కనఁబడుచున్నవి. విష్ణు తంత్రములో 114 పేర్లున్నవి. హయ శిర్ష సంహితలో 84 పేర్లు కలవు. జ్ఞానామృతములో 7 పేర్లు మాత్రమే ఉన్నవి. అగ్ని పురాణములో, 80-వ అధ్యాయమునందు 25 సంహితల పేర్లున్నవి. ఇట్లు లెక్కింపగా, మొత్తము 210 సంహితల పేర్లు కానవచ్చుచున్నవి. ఇవిగాక, 5 సంహిత లింకను గలవు. నేఁడు 215 సంహితల పేర్లు సంపూర్ణముగా లభ్య మగుచున్నవి. రాధారాధనము, శ్రీరామార్చనము మొదలగు విషయములను బోధించు సంహితలను కొందఱు కృత్రిమము లందురు. అట్టి పాశ్చాత్య విమర్శకుల వాదములు - ధర్మైక ప్రాణులగు భారతీయ తత్వజ్ఞులకు రుచింపవు. జర్మన్ దేశస్థుఁడును, అడయార్ లైబ్రరీ డైరెక్టరునగు స్కార్డరు మహాశయుఁడు ఈ శాస్త్రముపై అమూల్యమైన పరిశోధన గావించెను. 215 సంహితల పేర్లు తెలిసికొనఁగోరువారు - అహిర్బుద్ధ్య సంహితకు ఆ స్కార్డర్ మహాశయుఁడు ప్రాసిన ఉపోద్ఘాతమును పరిశీలించవచ్చును.

ఈ 215 సంహితలను మనము మూఁడు విధములుగా విభజింపవచ్చును. ఒకటి - మూల సంహితలు. ఇవి మిక్కిలి శుద్ధములును - ప్రాచీనములునై యున్నవి. రెండు - మూలాధారముగా ఉత్తర దేశమున నుద్భవించినవి. వీనిలో ఆధునిక విషయములు గలవనియు, కృత్రిమములనియు, నవీనము లనియు విమర్శకుల యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయమునే సత్యముగా భావించి, ఈ శాస్త్రమునందలి విషయ గౌరవమునకు మూలసత సాపాదించుట చాల పొర పాటు. వీని పవిత్రతనుగాని, ప్రయోజనమునుగాని శంకించుట అజ్ఞుల లక్షణము. ఈ సంహితలలో - ఏది ప్రాచీనమో, ఏది నవీనమో నిర్ణయించుట నులువైన పనికాదు. ఏలననఁగా - ఒక సంహిత పేరు రెండవ సంహితలోగూడ ఉల్లేఖంపఁ బడినందున, ఏది ప్రాచీనమో, ఏది నవీనమో గ్రహించుట కష్టతరము.

ఇందు చాల సంహితలు అధ్యాయములుగా విభాగింపఁబడియుండును. ప్రతిష్ఠ, సంకర్ష, లింగ, పౌర అను నాల్గు కాండలుగా హయశిర్ష సంహిత విభాగింపఁబడినది. జ్ఞాన, క్రియా కాండలుగా పాదమేశ్వర సంహిత విభజింపఁ

శ్రీ పాంచరాత్ర మత వైభవము

బడినది. ఈ సంహితలలో కొన్నింటు - జ్ఞాన, యోగ, క్రియా, కార్యములను నాల్గు పాదములు కాననగును ఇందు జ్ఞానయోగముకంటెను, క్రియా - కార్యభాగములే బహుళవ్యాప్తి వందినవి

పాంచరాత్రము - తద్విశేషము

శ్రీమన్నారాయణునకు సంబంధించిన విజ్ఞానమే శ్రీ పాంచరాత్రాగమములోని ముఖ్యవిషయము పరాత్పరుఁడగు శ్రీ మహావిష్ణువు అచింత్యాద్భుత శక్తియగు సుదర్శనరూపము గైకొని, తన దివ్యతేజమున, పర - పూహ - విభవ - అంతర్యామి - అర్పారూపములుగా విభజించి, పాంచరాత్ర సత్ర మొనర్చి, బ్రహ్మాండ మంతయు వ్యాపించెనని తెలుపఁబడినది. భాగవతపురాణమున వర్ణింపఁ బడిన రీతిగా, పాద్య తంత్రము సృష్టిక్రమమును ఇంచుమించుగా వర్ణించినది.

సంహితలు - విషయ విభాగము

ఈ పాంచరాత్రశాస్త్రము శ్రీవైష్ణవ మత సిద్ధాంతమునకు పరమప్రమాణము ఇది సర్వ ప్రాచీన శ్రీవైష్ణవ మత సిద్ధాంతములకును మూలగ్రంథము. ఇందలి ముఖ్యవిషయములను మనము పది విధములుగా విభజింపవచ్చును.

౧. తత్త్వము ౨ మంత్రము ౩. యంత్రము ౪ మాయ ౫ యోగము ౬. మందిరనిర్మాణము ౭. ప్రతిష్ఠ ౮ సంస్కారాహ్నికము ౯ వర్ణాశ్రమ ధర్మము ౧౦ ఉత్సవము అనునవి.

ఇట్లు వివిధ విషయ బోధకములగు సంహిత అనేకము లున్నను, విష్ణు తంత్రములో —

“అష్టోత్తర సహస్రాణి అష్టోత్తర శతాని చ

పాంచరాత్రాణి తంత్రాణి సంతి మే కమలోద్భవః”

అను భగవ ద్వచన మున్నందున, అష్టోత్తర శత సహస్ర సంఖ్యలో (1108) సంహిత లున్నవని గ్రహింపనగును అయినచో — ఇవి యన్నియు భూలోకమున ప్రచారమునకు వచ్చినట్లు కానరాదు. వీనిలో, ప్రధానతమములైన 108 సంహితలు మాత్రమే భగవ న్ముఖోద్గతములై, మానవలోకమునకు లభించుచున్నవి. పిదప, ఋషులు వివిధములుగా గ్రహించి, సంహితలుగా రచించియుండిరి. అట్టివే నేడు మనకు 215 సంఖ్యలో కానవచ్చుచున్నవి

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమది

ఈ సంహితలను ప్రధానముగా రెండు విభాగములు చేయుట సమంజసము.
 ౧. తత్త్వము లేక దైవికములు. ఇవి సాక్షాత్తుగా భగవత్ సమీపమున నవి
 ౨ కారణదైవములు. అనఁగా — భగవంతుని ఋలమున దెలిసికొనిన విష్ణుట,
 ౩ శాస్త్రముల నాధార మొనర్చుకొని ఋషులు రచించినవి. ఇవి, విధి -
 ప్రయోగరూపములలో నుండును

కొన్నికొన్ని విషయములలో — కొన్నికొన్ని సంహితలు ప్రముఖస్థాన
 మలంకరించినవి. మంత్రసిద్ధాంత మార్గములలో — ఈ క్రింద పేర్కొనఁబడిన
 సంహితలు ప్రధానములని భావించఁబడుచున్నవి.

౧. పాద్యతంత్రము ౨. విష్ణుతంత్రము ౩. కపింజల సంహిత ౪. బ్రహ్మ
 సంహిత ౫. మార్కండేయ సంహిత ౬. శ్రీధర సంహిత ౭. భారద్వాజ సంహిత
 ౮. వరాహర సంహిత

అష్టోత్తరశత సంహితలలో పంచరత్నములని ఈ క్రింది సంహితలకు ప్రసిద్ధి
 యున్నది.

౧. పాద్య సంహిత ౨. సనత్కుమార సంహిత ౩. వరమ సంహిత
 ౪. పద్మోద్భవ సంహిత ౫. మహేంద్ర సంహిత

కణ్డతంత్ర, అమృతతంత్రములను మఱికొందఁ జేర్చుచున్నారు.
 పై పరమ సంహిత శ్రీభాష్యకారులగు శ్రీమద్రామానుజులచే ఉత్పత్త్య సంఖ
 వాధికరణభాష్యమున పరమప్రమాణముగా నైకొనఁబడి, వారిచే రచించఁబడిన
 నిత్యగ్రంథమున కిదియే మూలాధారమైనది.

అతి ప్రాచీనములనియు, అత్యంత ప్రధానములనియు ఎంచఁబడుచున్న
 కొన్ని సంహితల నాచుము లిట నూచింపఁబడుచున్నవి వీనికి సవరత్నములని
 ప్రసిద్ధి యున్నది. పాశ్చాత్య విద్వాంసులు నైతము వీనిని సర్వశ్రేష్ఠములుగా
 సంభావించుచున్నారు.

౧. పాష్కర సంహిత ౨. వరాహ సంహిత ౩. బ్రహ్మ సంహిత
 ౪. సాత్త్విక సంహిత ౫. అహిర్బుధ్నియ సంహిత ౬. పారమేశ్వర సంహిత
 ౭. పద్మ సంహిత ౮. ఈశ్వర సంహిత ౯. జయశ్యాం సంహిత

శ్రీ పాంచరాత్ర మత వైభవము

వేద పురాణాదులు పోషింపఁజేసినవి. అలయములలో సంస్కృత పారశాలలే లేకున్నచో, యేనాఁడో దేవభాష నష్టమై యుండెడిది. మన భవిష్యత్తును తీర్చి దిద్దుటకై అలయములు గొప్పగా నేవఁజేసియున్నవి. అట్టి యాలయములను ప్రవర్తింపఁజేయు మూత్రములే మన పాంచరాత్రాగమములు. కాని, నేఁడీ శాస్త్ర నిపుణులు తమ భవిష్యత్తుపై దివ్య స్వప్నములు గాంచలే కున్నారు పర భాషాంగనా వ్యామోహ విషబంధములనుండి భారతీయ మహాజనుల దివ్యాత్మకు విముక్తి లభింపనంతవఱకును ఈ దుర్దశ మనకు తప్పదనియే భావించవలసివచ్చుచున్నది యావచ్ఛారత ప్రళస్తిగల ఈ పాంచరాత్ర మహావృక్షము సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నిరాభాధమై జీవించుగాక!

కృతజ్ఞత

శ్రీ యామున - రామానుజులు, వేదాంత దేశికాది మహనీయులు, పిళ్ళలోకాంతీయరు మొదలగు ప్రవక్తలు, తాతాచార్య - రామానుజాచార్య - రంగభట్టాది మహా విద్వాంసులు, డాక్టర్ - యస్. ఆటోస్కాడరు మున్నగు పాశ్చాత్య విద్వాంసులు, నృసింహ భట్టరు, అశహసింగరుమూరి, శ్రీ వైకుంఠ దీక్షిత, వైద్యనాథ దీక్షిత వైదిక సార్యభౌమాదు లనేకులు ఈ మహాశాస్త్రమును జాగుగా పరిశోధించి, ఎల్లఱకు సులభముగా బోధపడుటకై వ్యాఖ్యానములు ప్రయోగ గ్రంథములు, దీపికలు, భాష్యములు మున్నగువానిని రచించి, ఎంతయో మహోపకారము గావించియున్నారు వారి కీ సందర్భమున కృతజ్ఞతఁ దెల్పుట మన విధియై యున్నది

వివేదన

ఈ రీతిగా - దేశమునకు, జాతికి, సంస్కృతికి, మతమునకు పరమ ప్రయోజన సాధనమైన ఈ పాంచరాత్ర శాస్త్ర వైభవము నెల్లఱును గ్రహించి, విహితముష్టికి సుఖసాధనకై శాస్త్రము సుజ్ఞేవింపఁజేసి, లోక కల్యాణ సంధాయకు లగుదురుగాక!

భక్తి యోగ ప్రభావము

‘కవిరత్న - కవిశేఖర - సుధీమణి’

శ్రీమాన్ గుడిమెళ్ళ రామానుజాచార్యులు

‘భక్తి వివేదన పత్రిక’ సహాయ సంపాదకులు.

★ ★ ★

శ్రీ రమణీయహార! మునిచిత్త విహార! మయూరపింఛకో
టీర! సురాసురేంద్రమకుటీతట దీప్రవదాంబుజ ప్రధా
వార! సుమేరుధీర! శ్రితపాపధరాధ్ర శతార! భక్త మం
దార! పరావతార! విబుధద్విటిలాజకురార! గోపికా
జార! యదుప్రవీర! విలస త్కరుణామృత వృష్టినించితా
క్రూర! క్రుతిస్ఫుర న్మకరకుండలహీర! సహస్రమన్మథా
కార! ప్రజాంగనా సమితి క్రమతరాంకుకచోర! శ్రీ యశో
దా రమణీకుమార! విహతస్వయ కాశియథోగిభోగ సం
చార! శరన్నిశాసమయసాంద్రశుషార మయూఖచంద్రికా
సార జడికృతప్రకృతి శాద్వలపైకతలబ్ధి రాస శృం
గార! కళిందజా కృ దవగాహవిదాచ్యుత వత్సవిహితా
భీర! వదూకుచాగ్ర సురభిస్ఫుట కుంకుమపత్రభంగ సం
భార! భవాంధకార వినివారణసూర! సమస్తవద్గుణా
ధార! విలాసభావదయితాకరకీలిత కర్ణపూర! వం
శీరవ మాధురీ పరవశీకృత గోపకిశోర! సాంద్యవే
ళా రభసప్రధావన ఘలంఘలరావ సువర్ణకింకిణీ
చారు సుకంఠ ధేను ఖురసంకులధూత రజోవిశేష రే
ఖా రుచిచిత్రఫలఫలకచ్యుతకుంతలభార! ద్రౌపదీ
మోర విపన్నివార! నవగోపవధూ మధురాధరామృతా
హార! గభీరసార! సమరాంగణశూర! ఫలానుమేయ సం
స్కార! కళోల్లస త్తులసికాదళదామ నిగూఢపుష్పమా
లా రమణీయ సౌరభమిళి న్మకరంద రసాతిలోభ దు
ర్వార సమాగమ భ్రమరపంక్తిచలద్వన మాలికాప్రభా

పూరిత కౌస్తుభాభరణ ముగ్ధభుజాంతరసత్వ సత్కథా
 మా రమణీమణిహృదయమారః రతాంతనిశాంతతాంత రా
 దా రతికృ త్సమీక్షణసుధారస సంచితతారః మిత్రవిం
 దా రచితోపహారః సురదాపరిరంభజవైశారీ మహో
 దారః విదర్శభూపతిసుతాకలిత ప్రపదోపచారః భ
 ద్రా రదనచ్చదామృత సురారసపాన విశేషవిస్మృతా
 న్యారతిసారః మందహాసనాదృత జాంబవతీ సతీ సమ
 స్కారః విషేవిత ద్యుమణిజా యుర శీతలతీరః లక్షణా
 దారః శ్రుతిప్రచారః సుమనోజనసంకలితోపకారః కు
 జ్జారచితాంగ పరివర్ధితకామవికారః రత్నకే
 యూరః కుచేలసంస్పృతి మహోత్సవకారః సమో సమోఽస్తుతే

*

*

*

పండితులారా! శ్రీ పరమభాగవతోత్తములారా! మీకు ప
 ల్లాండు - హయాననుండు సువిలక్షణ మొప్ప మదాత్మవీధిలో
 తాండవమాడుచునుండ లలితమ్మగు తైలి నువన్యసింపఁగా
 నుండితి భక్తివై భవము - మదుక్తులు మీరలు నైవకుందురే?

వినుడికఁ బ్రకృతాంశంబును
 బ్రణుతింతురు భక్తియన్న - 'భజ సేవాయా'
 మను ధాతువుంటఁ గల్గిన
 దని విజ్ఞులు బిల్కుచుందు రది సత్యమౌ.

కావున - భక్తిసేవయని జ్యోతివహించిన దిట్టసేవచే
 సేవితుడైనవాఁ డటుల సేవయొనర్చెడువాఁడు కూడ ల
 క్ష్మీవిభుఁ డీ ప్రకారముగఁ తెప్పటకేమి ప్రమాణమన్న - గీ
 తావచనంబె; చూడుఁడు - 'తదైవ భజామ్యహా' మన్నశ్లోకమున్

ఈదృశభక్తి భూస్యమగు నేదియు కర్మమే కాదు - జ్ఞానమే
 కాదు - త దన్యమేదయినఁగాని ఫలింపదు - జ్ఞాన కర్మ సెం
 పాదితభక్తిచేత భగవంతుఁడు గోచరుఁడౌ - పరామరా
 గోదయ మంబుజాశుపయి నుండినచో నదె భక్తివాఁడున్.

ప్రతిఫలమం దపేక్షను సవాసనగా విడనాడి - ప్రేమతో
సతము వరాత్పరున్ దలచి నల్పడుసేవయె భక్తిగాన - దు
ర్మతు లిట సేవ నీచ మనుమాట నిరస్తము - తైలధారతో
ప్రతియగు గొప్ప సంస్కృతివరంపరయేచుమి భక్తియన్నచో!

తాను దివానిశంబులు గదాధరుఁజేమ పురస్కరంబుగా
ధ్యానము సేయుచుండిన మహాత్ములు దానినె భక్తియందు ర
ద్దాననె ప్రాజ్ఞులెల్లరును త్వత్పరిచారక దాస దాస దా
సానుచరై కదాసచరమావధిదాసులుగాఁ దలంచుటల్.

జ్ఞానముకాని - కర్మములుకాని - సమాధులుగాని - యాగమే
గాని - తపంబుగాని - ప్రతకాండముగాని - పవిత్రతీర్థముల్
గాని సమానమెన్నటికిఁ గావు నిజంబుగ భక్తితో - 'న దా
నేన' 'న మేధయా' యనుట నిక్కము తత్త్వము పాఠజూడఁగన్.

ఉత్తమమైనబుద్ధి స్వకులోచితరీతి సమస్త నిత్య నై
మిత్తికకర్మముల్ ఫలముమీద నపేక్షనువీడి, యాశ్వరా
యత్తములించుఁజేయ నిహతాశల పూర్వభవాత్తికాఘమై
చిత్తము పారిశుద్ధ్యమును జెందుఁ గ్రమంబుగ నత్త్వసంపదల్.

తాదృశనత్త్వవృద్ధి నిభృతంబగు చిత్తముతోడ - ఆత్మసం
వేదనపూర్వకంబుగ స్వభిన్నహృదంతరభాసమాన ల
ఘ్నీదయితా మనోహరుని జీతనౌనర్చుచె జ్ఞానయోగ మీ
మాదిరి నిష్ఠనుండినఁ గ్రమమ్ముగఁ జెందు విరాగభావమున్.

ఆవిధి జ్ఞానయోగమున నర్చిసుతాహృదయేకుఁ దైలధా
రావ దఖండ సంస్కృతి పరంపరతోడ దివానిశంబులున్
భావనసేయుచున్న నరె భక్తియనంబడు నిట్టియోగమే
పావన మన్యయోగము లపారపరిశ్రమసాధనీయముల్.

ఈదృశభక్తియోగముననే గద మున్ను విభీషణుండు, ప్ర
హ్లాదుండు, శ్రీగజేంద్రుండు, గుహాపెరుమాళ్ళును, అంబరీషు డి
త్యాదులు ముక్తిసొంది రొకరైనను బూనిరె జ్ఞానకర్మ సం
పాదనకై శ్రమంబు? సులభం బిది దేహికి భక్తియన్నచో.

కావున - భక్తియోగమున కన్న తరింపఁగ గోరువారి కే
త్రోవయు నింకలేదనుచుఁదోచు మనంబున - ఇట్టిభక్తికై
జీవుఁ డిఁచేమిసేయవలె? చేసినచో ఫలమేమియన్న - మే
లొ వచియింతు నీ విషయమంతయు - శ్రద్ధగ చాలకింపుఁడి!

జంతువులందు మానవునిజన్మ నిజంబుగఁ బొందుటన్న న
త్యంతము దుర్లభంబు - మన మందఱ మింతకుఁబూర్వ మెన్నియో
న్యంతర వాసయాతనల నందితిమో! పరమాత్మ సత్కృపా
వంతుఁడుగాన, నేటికొక ప్రక్కకు లాగె సహేతుకంబుగన్.

ఆరయ జ్ఞానమన్న విషయంబు మనుష్యున కుండఁచేసి -
ఆహారము, నిద్ర, మైథున, భయంబులు కల్గిన జీవకోటిలోఁ
జేరిన రెండుకాళ్ళుగల జీవముకన్న విశేషమేమి? కా
నీ రుచిరాత్ములార! పశువేనరి వీనికిమించి కొన్నిటన్

“ఏ ననఁగా నెవండ? నిటకెచ్చటనుండి ప్రయాణమైతి? నా
స్థానము పూర్వమేద? యిట జన్మమునెత్తగ పాతువేమి? నా
మే నని దీనినందుగద! మేనికి నాకు విభేదమేమి? యీ
ఊఁడితలంబునం దెచటఁజూచినఁ గన్పడు మోదభేదముల్?

ఈ విధిఁబుట్టుచుండుటయు - నెప్పటికప్పుడె చచ్చుచుంట - ఈ
జీవుఁడు గమ్యమౌపథము సేరుట యెన్నదొ? యెన్నడవ్వె నా
కీ విడదీయరాని జని? మృత్యుపరంపర యెప్పు డంతమై
పోవునొ?” యీ విచారమును బొందుటయేసుమి జ్ఞాన మన్నచో.

అపహతపాహ్నుఁడై - విజరుఁడై - అపిపాసుఁడునై - విమృత్యుఁడై -
అపగతశోకుఁడై వెలయు నాత్మ తనంతట దా ననాదిగా
నెప్పు డిట జిక్కినో ప్రకృతినెట్లు తదాది ననేకయోమలం
దపరిమితంబుగా పుట్టుక లందుచునుండె సహస్రరీతులన్.

పారములేని యీ ప్రకృతిబంధముతో జని మృత్యురూప సం
సారమునందు జీవుఁడు - విచారణసేయఁగ, వంజరంబులో
దూరిన రామచిల్లవలె - మోషముసేయఁగ ‘బందిఖానలోఁ’
జేరిన చోరునకై వడిగ జిక్కినహో! మును దుస్స్వతంత్రతన్.

పాయఁగరాని యీ ప్రకృతిబంధముతో విడనాడియుండుటే
ధీయుతులంద్రు ముక్తియని - దీనినె మోక్షముగా వచింతు రీ
హేయపుమాయ చాటగలఁడే యెవఁడేనియు? సర్వకాల వి
స్ఫాయ దఖండభక్తి భగవంతుని చాను భజింపకుండినన్!

కావున - ముక్తి, మోక్షమనఁగా విడిపోవుట - దేనినుండి? యీ
చానులు పుట్టుకల్ గలుగు సంస్కృతిబంధమునుండి - యెవ్వ రీ
జీవుఁ డెట్లు సాధ్యుఁగు? శ్రీహరిగూర్చి నిరంతరంబు సం
భావనయున్న నందు రచె భక్తిగ - చానికి లాభ మేమనన్ -

ఆ కనుపించు చక్రమున - ఆకులలో తొలియా కదేదియో
వాకొనఁగా నశక్యమగు వైఖరి జీవుఁ డనాదికర్మచే
స్వీకృతుఁడయ్యె నెన్నఁడొ! వచింపఁగ వే రది చానిచే నసం
ఖ్యాక శిలాత్పఱాది వివిధాద్భుత జన్మల నెత్తుచుండఁగా -

ప్రలయములోన స్వర్ణశకలంబులు మైనపు టుండలోపలన్
గలయువిధాన, ఈ ప్రకృతిగర్భములోఁబడి - నామరూప సం
చలనములేక జీవులు విచారమునన్ దపియించుచుండ - వా
రలపయిఁ జూపు నత్కృప పరాత్పరుఁ డున్నటులుండి యెన్నఁడో -

మరల ప్రపంచసృష్టిని క్రమంబుగఁజేయుచు - ఊర్ల నాభినా
కరణ కళేబరారులనుఁ గల్పనసేసి యొసంగి - శాస్త్రముల్
గరపి - హృదయపీఠమున కాపురముండి - నమ స్తజీవులన్
సరిగ తనంతపారినిగ నల్పఁగఁజూచు ననేకరీతులన్.

అపయి సాధనాంతరములందు ప్రధానము భక్తి - చానిచే
పాపపు పంచభూతమయ బంధమునుండి విముక్తి సెంది, ని
త్యపముపంటి మోక్షమునుఁజెంది, పరాత్పర నన్నధాన గో
ష్ఠి పరిపూర్ణ సౌఖ్యమునుఁ జెందుటయే సుమి ముఖ్య మాత్మకున్.

సగుణము నిర్గుణంబున చర్యలుసేయ వృధా క్రమంబు - శ్రీ
నిగమములున్ తదంతము లనేకపురాణము లేకరితిగా
భగవ దుచారిత్రై భవము వాకొనుచున్నవి - దీని నింతటన్
నిగమనసేసి నే నిపుడు - నిశ్చితవృత్తమునే వచించెదన్.

కాపున - మర్త్యజన్మమును గాంచినవాఁడు - 'పరాత్పరుండు, న
నీ విధి మధ్యరించుటకు నెంత శ్రమన్ బడుచున్న వాఁడో! నా
తై వివిధావతారముల నన్నియు నెత్తెను - నేనె వాని సం
భావనసేయనైతి' నని భావనమం దిటులెంచగావలెన్ -

'ఎత్తితి నీచజన్మముల నెత్తగమంటి పునర్జనంబు గొం
క్రోత్తగ - నొక్కనాఁడయిన, కోరికతో నొకసారియైన నా
చిత్తము మూఢవార్పణము సేయఁగనైతిని - కాలమంతయున్
రిత్తగజారె - ఎన్నడు తరింతును? నాకు శరణ్య మెద్దియెఁగి
భాగవతావచారము లపారము లార్జ్యులసేవలేదు - యే
యోగము సేయనైతిని - కులలోచితవృత్తిని మంటగల్గి, దు
ర్మోగనముద్రపీచికల మున్ములువేయుచు నీదు సన్నిధిన్
సాగిల వందనంబయిన సల్పగఁబోయితి నొక్కపారియున్.

నారకభాధలన్ దలచి నా హృదయంబు నిరంతరంబు దు
ర్వార భయంబునందె - ఇఁక, పాశములన్ బడగట్టి కింకరుల్
క్రూరముఁగా గళల్ నడిపి కూలగఁద్రోతురు రేపొ మాపొ - దు
స్సారభవూర్ణవైతరణిఁ జచ్చుట దేహికి నిత్యమేగదా!

పాడు కథంబు కంఠమునుబట్టి వ్యధించెడువేళ - చేతులో
నాడుటలేదు నాడియని యాహ్నుఁడు చెప్పెడువేళ - బంధువుల్
గోడున నొక్కపెట్టు పయిగూలినవేళ నెవండువచ్చి నా
యేడుపు నాలకించి విడిపించును త స్మృతికాలయాతనన్ ?

ఈ నిమిషంబునందు సుఖయించినవ్యక్తి యనుక్షణంబె యెం
తేని విచారమొందు - ఒకఁడిపై జనించు - మరొక్కఁడంతలో
ప్రాణముమీడు - ఈ ప్రకృతివైఖరి యెంత విచిత్ర ముక్కటా!
మానవుఁడైన ఈ విషయమర్మమెఱుంగఁ జడమి చిత్రమో!

కాపున, ముందు మేల్కొన సుఖంబగు - శ్రీహరిగూర్చి ద్రావదీ
దేవి విధానఁ బిల్చెదను - దిక్కునలించ గతేంద్రుఁడట్టు లో
దేవర! కావవే యదేపనిగా మొఱులెట్టి యేడ్చెదన్
వావికుఁడో గుహుండువలె నమ్మి హరిన్ స్మరియింతు నిత్యమున్.

ప్రతిములు సేయఁజాల - ఉపవాసము బుండగఁజాల - కర్మసం
తతుల నొసర్పజాల - ఇంక జ్ఞానముతో నినుఁగొల్పజాల - నే
నతుల శ్రమైకసాధ్యనియమాపళి నుండగఁజాల - గాని, నా
గతి పరమాత్మ నీవెయని గట్టిగ నమ్మెద నంతమాత్రమే.

నాలుకతోడ అబ్జవయనా! యని విల్లుచు - చేతితోడ పు
ష్పాలను దెచ్చియిచ్చెదను - పాదముతోడ నహర్నిశంబు నీ
యాలయనీమలోన నడయాడుచునుందును - కంటితోడి నీ
లిలలు గల్గుచిత్రము నిరీక్షణసేయుదు నార్ద్రభక్తితో.

పాడుమనస్సు దుష్ప్రకృతివస్తువులన్ ప్రసరించుగాన, నిన్
ఱాడగనీక యడ్డుపడుచున్నది - దీని అయంబుకోసమై
వేడుచునుంటి - దీని విడిపింపకతోయిన, ఈ భవంపు దు
ష్పిడలు తన్పవెన్నడిది వీడుట కేవల భక్తిచే గదా!'

పరమాత్మయందు హృదయంబును నిల్పి, తదేకదృష్టితో
జూపుచున్న 'ప్రేమ' మనుచుందురు దానిని 'భక్తి'యంచు - జా
రోపరిప్రేమచే నెడటనుండిన, నేమి భుజించుచున్న లో
లోపల వానిఁగూర్చి యవలోకనసేయు లతాంగిపొలికన్.

కావున, భక్తియోగమునఁగాని పరాత్పరుఁ డందఱాఁడు - గీ
తావచనంబె సాక్ష్యముగదా! 'తవ దాస్య సుఖైక సంగి' త
త్వావన యామునోక్తి - 'దివివా భువివా' కులశేఖరుండు నీ
ప్రేమ వివరించు - భాగవత మింతకు మూలము భక్తియే గదా!

తాదృశభక్తియున్ నవవిధంబులచే నభివృద్ధినిొందు - అం
దాదివిధానమే శ్రవణ మందుకుఁ గావలె సాధుగోష్ఠి - త
త్వాధనచేగదా భరతసత్కులమౌళి వరీక్షితుండు ప
ద్మాదయితాంఘ్రి నందెనుగదా శ్రవణంబున నేడురోజులన్.

జగమున సాధుగోష్ఠిగల సన్నిధికేగి వసించియున్న శ్రీ
భగవ దుదారగాథలను వాకొనుచుందు రహర్నిశంబు - త
త్సుగుణ పునఃపునశ్శ్రవణ తుందిలతన్ తిగురించుశ్రద్ధ క్రొ
త్తగ - అటుమీద ప్రేమక్రమశః పరిపాకముసెందు భక్తియున్.

శ్రవణముచేత తత్కథలు స్వాంతమునందు లగింప - ప్రేమతో
నవి పదిమందిచేరు సమయంబునఁ జెప్పించు - వానియర్థ వై
భవము పురస్కరించుకొని పాడుచునున్న సహార్షిశంబు సం
భవమగుచుండు భక్తి - భగవంతునిమీద క్రమక్రమంబుగన్.

కలియుగమందు కీర్తనముకన్న తపంబులు, యజ్ఞయాగ ద
క్షులు, నియమంబులున్, వ్రతపుచర్యలుగాని, మరేవి శ్రీధరున్
సులభునిఁజేయఁజాల విది సూచియెగా కులశేఖరాది భ
క్తులు హరికీర్తనంబువయి కూరిమిసూపి తరించి రి ధరన్ ।

మన మతిచంచలంబగుట - మాధవుగీర్తన మాచరింపలే
మని వచియించినన్, భగవ దాలయసన్నిధి నూడ్చుటో - ప్రద
క్షిణమొనరించుటో - ఉదకసేచనమో - తులసి సుపుష్పమా
లను రచియించుటో జరుప లభ్యమగున్ హరిభక్తి నెమ్మదిన్.

తులసియొ - పుష్పమో - ఫలమొ - శోయమొ శ్రీహరి కర్పణంబిడన్
గలుగు శ్రమంబులేకయె సుఖంబుగ సంపదలెల్ల, ఇంక వ్యా
కులత వహింపనేల? యొనగూడుటయోను పవిత్రభక్తిరే
ఖలు హరిమీద నంచు మదిగల్గిన నిష్కలుషార్తి యెంతయున్.

శ్వాసలు ముక్కునందు లిగబట్టుటఁగాని - తపంబుసేయు వా
యాసముగాని - యాగములకై శ్రమజెందుటగానిలేక, వి
శ్వాసముతోడ నొక్కతరి స్వామివయిన్ మన ముంచి, ధ్యానమున్
జేసినయంత, ముక్తి యరచేత లభించు నిఁకేమి చెప్పెదన్ ।

సానతశీర్ష భాగమున - సాంజలిబంధముగా - సగద్గద
స్వాసముగా - నకంటకము సాశ్రుజలావృతవృష్టిగా - రమా
జానినిగూర్చి కీర్తనము నల్పుచునున్న సతంబు - 'కిం బహూ
క్షేన' యథార్థభక్తియని దీనినె వాకొనుచుండు రుత్తముల్.

ప్రాకృతమో పదార్థమునఁ బ్రాకిన ప్రేమను కామమందు ర
ప్రాకృత దివ్యదేహధరుపైఁ బ్రసరించినప్రేమ భక్తిగా
వాకొనుచుండు రేకమగునస్తునె వాడుటలో విభేదమా
లోకము ప్రేమమూలమున లోబడియున్నది తత్త్వమెన్నగన్.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

దారసుకాది బంధువులఁ దార్కొనుప్రేమ నిరర్థకంబు - దు
ర్వార వియోగకారి తుణభంగుర మా హరిప్రేమయో మహా
పారసుఖప్రదంబు - నిరపాయము - కాననె ప్రేమచేత ఆ
క్వారులు శాము స్త్రీలనుచు స్వామిని భర్తనుగా వరించుటల్.

కామముగా నొకానొకటఁగల్గును - వైరముగాగమారు - ఈ
ప్రేమయె స్నేహమౌను - కనిపించు నొకానొకచో భయంబుగా
స్వామినిగూర్చి భావనము నల్పుట మేలెటులైనగాని కా
శేమి? ప్రధానమింతకు తదేకమనస్కత నుండుటే సుమా!

‘అలమతి విస్తరేణ’ పరమాత్మనుగూర్చి యెఱైనఁగాని లోఁ
దలపుఁడు - మృత్యు వల్లిదిగొ దాపున నున్నది - వార్ధకంబు జె
బ్బులివలెవచ్చి మీదఁ బడఁబోవుచునున్నది - వార్ధిపీచికల్
నిలువపు స్నానమాడుటకు - నేటికి నేడె స్మరింపుఁ డా హరిన్.

భోగముమీద భ్రాంతిబడిపోక, మహాత్ముల యండఁజేరి జా
గోగులెరింగి వర్తిలుచు సుత్తములయ్యు ఫలంబువీడి, స్వా
మీ! గతిలేదు - నీ చరణమే శరణంబన భక్తియోగమౌ
ఆగమసారమిది - పరమార్థమొసంగు వరప్రసాదమే!

భక్తి తత్త్వము - వాఙ్మయము

ప్రొఫెసర్ : యస్వీ జోగరావు, ఎమ్, ఏ, ఎఫ్ డి

★ ★ ★

మానవునిలో భక్తి భావ మతి సహజమైనది. ఏ నాడు మానవుడు తా నీ యనంత ప్రకృతిలో నొక అణుమృత్యుడ నని గ్రహింప గలిగెనో - ఏ నా డీ నిత్యప్రత్యగ్రమగు ప్రకృతియొక్క ప్రతి పరమాణువునందును నిరంతరము, అనాది కూటస్థము, అనంతవర్త్యము, పరమభూతము నగు నొక మహోజ్జ్వల తేజః స్ఫూర్తిని, మానవాతీతమగు నొక మహత్తర శక్తి స్వరూపమును, బ్రహ్మాండ భాండోదరమగు భగవత్కృపా ప్రగల్భతమగు గుర్తింపగలిగెనో - అట్లు గుర్తించియు, తన అవిద్యావరణమునుండి దుర్నిరీక్ష్యమగు నా సచ్చిదానందైక స్వరూపమునకు స్వీయ స్వభావానురోధముగ రూప గుణా ద్యారోపణము గావించెనో - ఆనాడే, అతనిని భక్తి భావ మావహించినది క్రమక్రమముగ నతనిలో, పగుణోపాసన ప్రణవత్వమును ప్రబలిస్తది అనాటి నుండియే మానవ భవతారక మార్గములలో - మహాయోగములలో భక్తియు నొక మైనది

భగవద్గీత - భక్తియోగము

పవిత్రమైన శారతీయ పరతత్వజ్ఞాన నవనీతమగు భగవద్గీతలో - ఏకాదశాధ్యాయము విశ్వరూపసందర్శనయోగము. ద్వాదశము భక్తియోగము. నరునకు నారాయణుని విశ్వరూప సందర్శన యోగ మల్పిన తరువాతనే భక్తి యోగప్రబోధము కలిగినది అనగా - మానవుడు తన కఠిణమైన విశ్వరూపకమైన శక్తి యొకటి (భగవచ్చక్తి) యున్నదని గుర్తించినచే అతనిలో ఆ శక్తి యెడ నొక ప్రగాఢమైన అనురక్తి, విశ్వాసము, నిరత్యయమైన ప్రత్యయము నేర్పడును. అదియే భక్తి, ఆస్తీశ్యము. భక్తికిని, భక్తికి లక్ష్యభూతుడగు నాతని రూపమును గూర్చిన భక్తుని భావనకును ఒక ప్రబలమైన అనుబంధము గలదు. పగుణోపాసన రహస్య మిదియే. భగవద్గీత పగుణోపాసన తత్త్వమునుగూడ చక్కగా సమర్థించినది ఇందులకు ద్వాదశాధ్యాయ మంతయు శార్వాణ్యయే. అందు సగుణ నిర్గుణోపాసన పద్ధతులకు తెలిపిన గల శారతమయ విశదీకరింపబడినది.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొముది

“ఏవం సతతయ్యక్తా యే భక్తా స్త్వాం పర్యుపాసతే
యే చాఽవ్యక్షర మవ్యక్తం తేషాం కే యోగవిత్తమాః?”

అని నరుని వృచ్చ అనగా — (రామానుజభాష్యప్రకారము) కల్యాణగుణ
పరిపూర్ణుడగు భగవంతు నుపాసించువారలలోను, ప్రత్యగ్భాగ్యానుసంధానము
చేయువారలలోను అనగా — సగుణ నిర్గుణోపాసకులలో సుత్తము లెవ్వరమట

అందులకు నారాయణుని సమాధానము:—

“మ య్యావేళ్య మనో యే మాం నిత్యయ్యక్తా ఉపాసతే
శ్రద్ధయా పరయోపేతా స్తే మే యుత్తరమా మతాః.”

అని యొకవంక సగుణోపాసకులు యుత్తరములని చెప్పెను—

“యే త్వక్షర మనిర్దేశ్య మవ్యక్తం పర్యుపాసతే
తే ప్రాప్నువంతి మా మేవ . . .”

అని నిర్గుణోపాసకులును తన్నే బొందుచున్నారని చెప్పినాడు. అయితే—

“తేజోఽదితర తేషా మవ్యక్తా సక్త చేతసామ్
అవ్యక్తా హి గతి ర్దుఃఖం దేహవద్వి రవావ్యతే.”

అనగా — నిర్గుణోపాసన మార్గము మిక్కిలి క్లేశకారి యని వక్కాణించి
నాడు. అందుచేత నది యెంత సర్వోత్తమమైన దైవము, నిరాలంబమగు నిర్గు
ణోపాసన కారంభమందు సగుణోపాసనయే అవశ్య మవలంబ్యమనియు విదవ
సూచించబడినది. (నూ గీత. అధ్యాయ. 12 - శ్లో: 6, 7, 8 మొదలగునవి.)
పురుషసూక్త - మంత్ర పుష్పాదులందును సగుణోపాసన, భక్తిధ్యానాదు లుపా
దేయములని యుద్ఘాటించబడినది. అందు విరా ట్పురుషుని స్వరూప స్వభావ
ములు విశదీకరింపబడినవి. (‘సహస్రకీర్తనా పురుషః, సహస్రపాద స్సహస్రపాత్
.....’)

భాగవతము - భక్తిమార్గము

భారతీయ భక్తి నాణ్యుయ పయః పారావారమున ప్రభవించిన అమృత
భాండము భాగవతము అది —

“భారతీ తీర్థంబు, బాదరాయణమౌని
సాధు మేధా సహస్రార భార
శుక ముఖ వివిస్మృత మధాపూరంబు
రస నిర్భర కవితారామ సరసి
భక్తి భావ తరంగ బంధురావగ, భగ
వద్వివ్య గుణగణ వర్ణనా మ
హార్ణవమ్ము

అష్టాదశ పురాణములలో భాగవత మొకటి కాని, అది పురాణ
మాత్రము గాదు. గరుడపురాణమున దాని మహాత్మ్య మిట్లు ప్రశంసించబడినది

“అర్థోఽయం బ్రహ్మ సూత్రాణాం భారతార్థ వినిర్ణయః
గాయత్రీ భాష్య రూపోఽసౌ వేదార్థ సరిఖ్యంహితః
పురాణానాం సారరూప సాక్షి ద్భాగవతోద్దితః
ద్వాదశస్కంధసంయుక్తః కత విచ్ఛేద సంయుతః
గ్రంథోఽష్టాదశ సాహస్రః శ్రీమద్భాగవతాభిధః.”

అనగా - భాగవతము వేదపురాణ బ్రహ్మమాత్ర మహాభారత ప్రతిపాది
తార్థముయొక్క తీవ్రసార మనియు, గాయత్రీమంత్రమునకు మహా భాష్యము
వంటిదనియు, పరమ భాగవతప్రీతికమైన దనియు సారాంశము అందుచేతనే—
'విద్యావతాం భాగవతే పరిజ్ఞా' అను నామని పుట్టియుండును. అందు భాగ
వతకథాభ్యాసతయు, పరమ భాగవతుండును అగు శుకమహర్షి - 'సంసార
ప్రవిష్టుండైనవానికిః దహియోగాదులయిన మోక్షమార్గంబులు పెక్కులు గల
వందు భక్తిమార్గంబుకంటె మలభంబు లేదు' అని ఉద్ఘాటించియున్నాడు.
(చూ. శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము, ద్వితీయ స్కంధము. 34) అందే - తృతీయ
స్కంధమున కవలెదు దేవహూతికి భక్తియోగమునుగూర్చి తెలియజేయు సందర్భ
మున, భక్తి—తామస రాజస సాత్త్వికాది భేదములచే త్రివిధంబై యుండునని
వివరింపబడినది. అందు, సాత్త్విక భక్తియోగము సాలోక్య - సార్వి - సామీప్య -
సాగూప్య - సాయుజ్యేతి పంచవిధావవర్గ ఫలప్రదమని వక్కాణింపబడినది
మరియు, భక్తులు నిజ మనోరథ ఫలదాయకంబులయినను—హరిసేవా విరహితంబు
లయిన యితర కర్మంబు లాచరింప నొల్లగుండుట యనునది అత్యంతిక భక్తి
యోగమని పేర్కొనబడినది.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమడి

భక్తితత్త్వము నిరూపించుచున్న భాగవతము భగవద్గీతనే అనుసరించినది. భాగవతములో — 'విగ్రహదర్శన వినుతి పూజా వందన ధ్యాన సంశ్రవణములు'ను — 'పాంచరాత్రోక్త హరి నమారాధన క్రియలు'ను ఆమోదింపబడినవి. పాంచరాత్ర మనగా — సనాతన శ్రీ వైష్ణవ మత సిద్ధాంతముల కెల్ల ప్రమాణ భూతమగు ఆగమము అందు — విష్ణ్వారాధన విధానములు, ఉత్సవ విశేషములు, ప్రతిష్ఠా విధులు మొదలగు సగుణోపాసన కర్మ కలాపము లన్నియు జేర్చొనబడినవి వీని యన్నిటిని భాగవత మామోదించినట్లే. అయితే — అవి 'నిష్కామనంబున', 'కర్మ సంగి కా కుండుట' అను పరిస్థితులలో జరిగినప్పుడు మాత్రమే ఉపాదేయము అని యుద్ఘాటించబడినది

భాగవతమున ఉత్తమ భక్తి సంప్రదాయము లనేకము బహుధా మహా భక్తి కథా సుధామధురములుగా ప్రపంచించబడినవి. త్రిపురాసురాదుల కథలలో తామస భక్తి, విదుర భీష్మాదుల యుదంతములలో సాత్త్విక భక్తి, గణేంద్ర మోక్ష కథలో శరణాగతి ప్రాశస్త్యము, ప్రహ్లాదుల కథలలో ప్రవత్తి, గోపికల వృత్తాంతమున మధుర భక్తి మొదలగు భక్తిమార్గము లనేకములు చక్కగా వక్కాణించబడినవి. విపులముగా విశదీకరింపబడినవి, సర్వదా సర్వధా భారతీయ భక్తి తత్త్వ సంప్రదాయ సర్వస్వముగా విలసిల్లగలదు భాగవతము. భక్తిభావ మావిష్కృతమగు మార్గములలో భగవన్నామ కీర్తన మొకటి. దాని వలన దైవభక్తులే కాదు — పరమ పాపాత్ములును పరిశుద్ధు లగుదురని భాగవతము వక్కాణి.

“బ్రహ్మహా పితృహా గోమే మౌతృహా చార్యహామవాన్

శ్వాదః పుంకశకోవాఽపి కుద్ధే రన్యన్య కీర్తనాత్.” — (11-3-8)

యావజ్జీవితము పరమనాస్తికుడై, జీవిత చరమ ఙ్గణములో నిజముగా గాక, నిమిత్తాంతరమున వొక్కవరి హరిస్మరణ చేయువాడును పరమపదము ప్రాపించునట్లు. ఇందుల కజామిశోపాఖ్యానమును తార్కాణగా చూపుచున్నది భాగవతము. 'కలౌ సంస్మరణా మృక్తిః' అని ఆర్యులందురు. భగవన్నామ స్మరణమేకాదు — శ్రవణమును మోక్షదాయకమే అనియు భాగవత ముగ్గడించుచున్నది.

“సంక్తి ర్ద్యమానో భగవా ననంత కృతానుభావో వ్యసనం హి పుంసామ్
ప్రవిశ్య తి త్తం విధునోత్య శేషం యథా తమోఽర్కోఽభ్రమివాతివాతః.”

— (12 - 12 - 47)

భాగవతమున విష్ణుభక్తికి - విశేషించి కృష్ణభక్తికి ప్రాముఖ్య మియబడినది.
పరమాదర్శప్రాయమగు నిర్మమ నిష్కర్మచంగి భక్తిమార్గ ప్రవర్తకులుగ నదా
కృష్ణచేతనులగు వృష్ణీవరులు పేర్కొనబడిరి. — (చూ 10-90-48)

“లలితస్కంధము, కృష్ణమూలము, శుకాలాపాభిరామంబు, మం
జులతా శోభితమున్, సువర్ణ సుమన స్సుజ్జేయమున్ సుందరో
జ్జ్వలవృత్తంబు, మహాఫలంబు, విమలవ్యాసాల వాలంబునై
వెలయున్ భాగవతాఖ్య కల్పితరు పుర్వీన్ సద్విజ్రేయమై”

— (ఆం భాగ ఆవతారిక. 22)

నిజముగా భారతీయ భక్తి వాఙ్మయ నందనారామమున భాగవతము
కల్పవృక్షమే యగును.

విశిష్టాద్వైతము - భక్తియోగము

భాగవతమతమును, భక్తిమార్గమును, నగుణోపాసన తత్త్వమును
బహుధా సమర్పించినది విశిష్టాద్వైతము. వేదాదులందు మోక్షపాధనములుగా
ప్రతిపాదితములైన జ్ఞాన కర్మాదియోగములు రాను రాను జన సామాన్యమున
కందని నూనిపండ్లయిపోయినవి. తర్కతర్కశములగు ననేక వ్యాఖ్యానములు
వెలసి, చాని యర్థము దురవగాహ మైపోయినది. అనుష్ఠానము పట్టావృత్తి
యైనది. అప్పుడు గహనములైన ఆ వేదాంతార్థములకు బోధనా సుగమములగు
ఘంటాపథములు దీర్చుచు, వంచమ వేదమై వెలసినది మహాభారతము. భారత
ప్రతిపాదితార్థ గ్రహణానుష్ఠానములును కాలక్రమమున కష్ట సాధ్యములుగా
దోచినంతనే సర్వోపగమ్యమగు భక్తియోగమును ముక్తకంఠమున సముద్ఘోషించు
భాగవతమతము బహుళప్రచారమునకు వచ్చినది. తత్ప్రచార ప్రాచుర్యమునకు
వట్టుకొమ్మగా వెలసినాడు విశిష్టాద్వైత మత ప్రవర్తకుడగు శ్రీమ ద్రామానుజ
సూరి. ఆయన, కర్మ జ్ఞానాది యోగములు భక్తియోగమున కంగభూతములే
యని నిరూపించుచు —

శ్రీ నానానుజ కీర్తికొముది

“మోక్షపాదన సామగ్గ్రిం భక్తిరేవ గరీయసీ” *

అను సిద్ధాంతమును సాంగోపాంగముగ నిరూపించి స్థాపించెను. ఈ సిద్ధాంతమే ఆయన శ్రీ భాష్యరచనా సముద్దేశ సారాంశము. శ్రీ భాష్యప్రార్థనా శ్లోక ములోనే ఆయన —

“ . . బ్రహ్మణి శ్రీనివాసే

భవతు మమ పరస్మిన్ శేముషీ భక్తిరూపా.”

అని ప్రవచించియున్నారు.

భక్తి - క వి త

అది యెంత ప్రాథమైన దైనను, భక్తి రస ప్రసక్తిలేని యొక సామాన్య కావ్యమును జదువునప్పుడకంటె భక్తిభావోన్మత్తలమగు నొక చిన్న కీర్తన విన్నను, ఒక శకము చదివినను జాలును — ఆ యనుభూతి మేల్తరముగ నుండును. పరమనాస్తికులకును హృదయస్పందనము గలిగించు భక్తికావ్యములు గలవు. అయితే — ఇది భక్తి లేకున్నను స్వభావసిద్ధముగ భావుకప్రవృత్తిగలవారి మాట. భక్తికిని, కవిత్వకును ఏదో సహజమైన మధుర తాండవ్య మున్నది. రెంటికిని నివర్తమధురమగు మౌగ్యము — నిగ్గుచేసిన ఆవేశము జీవగఱ్ఱ భక్తియు కవిత్వ వలెనే హృదయసంబంధమైన తత్త్వమగుట దానికి వాఙ్మయప్రతిపత్తి సులభ సాధ్యము. కవిత్వకు పుష్టిగూర్పు వస్తువులలో కడుదొడ్డది భక్తి. భక్తి వ్యక్తి విశిష్టమైన తత్త్వమగుట — ఆ కవిత్వయు దరచు ఆశ్వాశ్రయ ఫక్కికమైయుండును.

భక్తి ర స వా ద ము

ఉత్తమకవిత్వ రసప్రధానమైనది. రసరాజము శృంగారము. ఆ రస స్థాయిభావము రతి. దైవ విషయికమగు రతి భక్తిరసమునకు స్థాయిభావము. త ద్వివిధ కథా ప్రతిపాదిత మధురార్థములే ఉద్దివన విభావములు. భగవత్ స్మరణ విరహో ద్యనుభవములందు గలుగు రోమాంచాశ్రుపాతాదు లనుభావములు. హర్ష నిర్వేద శంకాదులు వ్యభిచారులు

“విభావాను భావ వ్యభిచారి సంయోగా ద్రసనిష్పత్తిః.”

అని మునివచనము. అది రస రాధాంతముపై భరతవాక్యము. రస జనకసామగ్రి భక్తిపట్ల సమ్మృద్ధిగనే కలదు. భరతమతము భక్తిపట్ల అన్వయించు నట్లే యున్నది. కాని, భక్తి, రసత్వ యోగ్యత కలదనుట సర్వాంగీకృతమైన విషయముగాదు.

* శ్రీ శంకరాచార్యుల వివేక చూడామణి. — సంపాదకుడు

“రతి ర్దేవాది విషయా వ్యభిచారి తథాంజితః భావః ప్రోక్తః.”

అనగా - దేవతావిషయకముగు రతియు వ్యభిచారులును భావమని చెప్పబడును - ‘ఇతి ప్రాచాం సిద్ధాంతమ్’ - అని ప్రాచీనసిద్ధాంతము అందుచేతనే కాబోలు - ధనంజయ పామచంద్ర మమ్మటాది ప్రాచీనాలంకారికు లనేకులు భక్తిని భావమాత్రముగనే పరిగణించిరి. పిదపకాలమున ఈపట్టు కొంత నడిలినది. మధ్యకాలమున కొంద రాలంకారికులు భక్తిని శాంత రసాంతర్యావముగా పరిగణించునట్లు తోచును. కాని —

“న చాఽసౌ శాంతిరనే అంతర్భావ మర్హతి

అనురాగస్య వై రాగ్య విరుద్ధ త్వాత్.”

అనగా - భక్తి శాంత రసాంతర్యావము కాజాలదు ఏలయన, భక్తి రసస్థాయిభావము అనురాగరూప మగు రతి. శాంతరసస్థాయి వైరాగ్యము. ఆ రెండును వరస్పర విరుద్ధములు - అని రస గంగాధరకారుని అభిప్రాయము ఆ పండితరాయ మహాశయుడే తొలుత భక్తిపక్ష మవలంబించిన ట్లొక ప్రాథ వాదము జేసియు, తుదకు భక్తిరసత్వాంగీకారమును గంగలో ముంచివాడు.

“భగవ దాలంబనస్య. రోమాంవాక్రపాతాదిభి రనుభావితస్య, హర్షాదిభిః పరిపోషితస్య. భాగవతాది పురాణ శ్రవణ సమయే భగవద్భక్తే రనుభూయమానస్య దురవహ్నువత్వాత్. భగవ దనురాగరూపా భక్తిశ్చాత్రాస్థాయి భావః.”

అని భక్తిరస సామగ్రీ నముచ్చేదము విశదీకరించి —

“ఉచ్యతే భక్తి ర్దేవాది విషయ రతిత్వేన భావాంతర్గత తయా రసత్వానువ పత్తేః.”

అనగా - భక్తి భగవద్విషయకముగు రతియగుట వలన భావమాత్రమేకాని, రసము గాదని చెప్పబడుచున్నది. అయితే —

“న తర్హి కామినీవిషయా యా ఆపి రతే ర్భావత్వమస్తు । రతిత్వాఽవిశే షాత్ । అస్తు వా భగవద్భక్తే రేవ స్థాయిత్వమ్ । కామిన్యాది రతీనాం చ భావత్వమ్ । వినిగమకాభావాత్.”

అనగా - రతిత్వాభేదమువలన భగవ ద్విషయకముగు రతిభావమైనచో కామినీవిషయకమైన రతియు భావమే కావలెనుగదా! అసలు స్థాయి

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమరి

భావములలో నొకటిగా పరిగణింపబడిన రతి — భగవ ద్విషయకమైన రతియే ఏల కారాదు? భామినీవిషయక రతియే యేల కావలెను? అనగా — శృంగారము రసము, భక్తిభావము మాత్రమే — అని కాక, భక్తియే రసము, శృంగారమే భావమాత్రము అని యేల యనరాదు? అన్నట్లుగా నిత్యోక ప్రశ్నపరంపర కురిపించియు, చిట్ట చివరికి —

“ భరతమునివచనానామేవ అత్ర రస భావాది వ్యవస్థాపకత్వేన స్వాతంత్ర్యే యోగః ”

అని భక్తిరసవాదమును చల్లగా జారవిడచినాడు పండితరాయలు. అయితే యిక్కడ పండితరాయలు —

“ రతి ర్దేవాది విషయా వ్యభిచారి తథాంశితః భావః ప్రోక్తః. ”

అను వాక్యమునే తన వాద చరమదశలో పరమ ప్రమాణముగా గ్రహించినట్లు తోచునుకాని, అనలైన భరతాచార్యుని రసమాత్రమునే గ్రహించియైనను భక్తిరసవాదము నతడు సమర్థింపదలచుకొన్నచో సమర్థింపగల విదగ్ధు డాయన. అందు మార్గాంతరమును లేకపోలేదు ఆ మార్గాంతర సౌలభ్యమును వినియో గించుకొనినవారు ఉజ్జ్వల నీలమణికర్తయగు రూపగోస్వామి, భగవద్భక్తి రసాయన కర్తయగు మధుసూదన సరస్వతి. భక్తిరసవాదముగూర్చి అంత దూరము పండితరాయలు ప్రాథవాదము చేసినా డనగా — అతని కాలములో ఆలంకారికులయందు భక్తి రస వాదమున కాలంబనము కొంత లభించియుండ వచ్చునని మన మూహింపవచ్చును. ఆ యాలంబనము రూపగోస్వామి మధు సూదన సరస్వతుల చేతులలో మరింత ప్రాబల్యము కూర్చుకొన్నది. ఇరువురును భక్తిని రసమాత్రముగా కాదు — రసరాజముగా నిరూపించినారు. అందులో భక్తిని రసముగా సరసముగా ప్రథమతః ప్రతిపాదించిన గౌరవము రూపగోస్వా మిది. దాని రసత్వ యోగ్యతను సాంగోపాంగముగా — సవిస్తరముగా ప్రమాణ ప్రమేయోపన్యాస పూర్వకముగా నిరూపించి స్థాపించిన గౌరవము సరస్వతిది. అయన —

“ శోక క్రోధ భయాదీనాం సాక్షి త్సుఖవిరోధినాం

రసత్వ మ భ్యుపగతం తథానుభవమాత్రతః

ఇహానుభవ సిద్ధేఽపి సహస్రగుణితో రసః
 జదే నైవ త్వయా కస్మా దకస్మా దపలవ్యతే
 రతిర్దేవాది విషయా వ్యభిచారి తథాంతకః *
 భావః ప్రోక్తో రసోనేతి యదుక్తం రస కోవిదైః
 దేవాంతరేషు జీవత్వా త్పరానందాఽప్రకాశనాత్
 తద్యోజ్యం పరమానందరూపే న పరమాత్మని
 కాంతాది విషయా వా యే రసాద్యా స్తత్ర నే ద్యుకం
 రసత్వం పువ్యతే పూర్ణసుఖా స్పర్శిత్వ కారణాత్
 పరిపూర్ణ రసా శ్చద్రరసేభ్యో భగవద్రతిః
 ఖద్యోతేభ్య ఇవాదిత్య ప్రభేవ బలవత్తరా "

అని వక్కాణించియున్నాడు అనగా — సాక్షాత్సుఖవిరుద్ధములయ్యు అనుభవ మూత్రముచేతనే శోకక్రోధభయాదులు రసములుగా పరిగణింపబడుచుండిగా — అనుభవసిద్ధమై, సహస్రధా రస్యమానమగుచున్న భక్తిని రసముకాదని అపల పించుట తగదు అది భావమాత్రమని రసకోవిదు లంధ్రుగాక జీవుని లక్షణ ములుగలిగి, పరమానందము గలిగింపజాలని యితర దేవతలపట్ల అది యట్లు కావచ్చును. కాని, పరమానంద స్వరూపుడగు పరమాత్మని (శ్రీకృష్ణుని) పట్ల నట్లు కాదు (భావము కాదు, రసమే యగును) కాంతాదివిషయకము లగు రసములందు పూర్ణ సుఖములేదు. అవి యన్నియు శుద్ధరసములు. భక్తి యొక్కటే పూర్ణ రసము. అది ఖద్యోతములకంటె సూర్యకాంతి వలె కడమ రసములకంటె బలవత్తరమైనది — అని తాత్పర్యము

నిజముగా భావుకుడైనవాడు భక్తిని రసముగా అంగీకరింపటయే తెన్ను భాగవతాది గ్రంథములలో కండపట్టులగు కొన్ని ఘట్టములు చదువునప్పుడు కావ్యసామాన్యమైన అనుభూతికన్న మిన్నయగు తత్త్వమేదో హృదయమును తాకుచుండును ఇది భావుకప్రవృత్తి సమృద్ధిగా మన్నచా రందరికిని అనుభవ సిద్ధమగు విషయము. ఆ యనుభవమును సర్వాధికాయై పరమానంద పర్యవ కాయయగు రసస్వరూపమున జాలువారుచుండును.

* * కథోక్తిః * అనియు పాఠాంతరమున్నది — సంపాదకుడు

మధురభక్తి

రూపగోస్వామి మధుమాదన సరస్వతు లిరువురును భక్తిరస శాస్త్రాంగికార విషయమున కృషివిషయకమైన రతి మాత్రమే ఉపాదేయమని యుద్ధాటించిరి. కృష్ణభగవానుడు రసజగత్సమాప్తు, అతని గూర్చిన శావన—భక్తి శృంగారముల సంగమస్థానము ఆ రసముల కది పరసీమ, రూపగోస్వామి పరిభాషణ¹ మధురము, ఉజ్జ్వలము నను పదములు భక్తిరస పర్యాయ వాచకములు. శృంగారము మధుర రసరాజు మనుట పర్యాంగీకృతమైన విషయము. ఉజ్జ్వలశబ్దము శృంగార పర్యాయ వాచి. (చూ. అమరకోశము) కృష్ణసంబంధమైన భక్తి, శృంగారముల శావనకాంక్ష్యము నినర్గమధురము, మనోహరము అదే భాగతీయుల భక్తి సంగమదాయ మార్గములలో సర్వోత్కృష్టమైన మధురభక్తిగా మూలప్రకృతి, సార్థకమైన ఆ మహారస రహస్యము. భగవంతునే పరమాప్రాప్యైతైన ప్రియునిగా పలిచి ఉపాసించుటయే మధురభక్తి పరమార్థము. భక్తులైన కవుల వ్రవ్వతిగతమైన శృంగార లాలసయే భగవత్పరముగా ఆవిష్కృతమగుట, లేక శృంగారము సర్వప్రాణిహృదయ సదృశగోచరమగుట కావున, అదియొక ఎటుగా పారకహృదయములను భక్తి వైపాకర్షించుట అనునది. ఆ భక్తిరచనల యుద్దేశము కావచ్చును మధుర భక్తి నిర్మలమైన హృదయము నుండి ప్రాదుర్భవించిన కవిత మధురాశిమధురము. అట్లు ప్రాదుర్భవించుటలో ఆ కవిత తరచు ఆపాతిమధురమగు గీతిధర్మము హాస్రయించుచుండును. కోపకు చెందిన రచనలలో పదములు, కీర్తనల సంఖ్యయే అధికము ఆ భక్తి పత్త్యమున కది సహజము. మన భక్తివాక్యాయమున మధురభక్తి శాఖ డా² వ్రత్యేకత అందును కృష్ణభక్తికే విశేష ప్రతిపత్తి, ప్రాధాన్యము. వాక్యాయ రస రాజములగు భక్తి శృంగారములకును, సరస్వతీదేవి తీర్థప్రసాదములగు సంగీత సాహిత్యములకును సంగమస్థానము.

భక్తి వాక్యాయము - భారతదేశము

బహుళః భారతదేశమున ప్రవర్తిల్లినంతి భక్తివాక్యాయము ఈ భూప్రపంచమున మరి యే దేశమునందును ప్రవర్తిల్లియుండదు. అది ఎలా విశాల భారతమున వివిధభాషల విలసిల్లిన మార్గములు బహు భంగులు. పూర్వకాలమున, సర్వ భారతీయ వాక్యాయమును—అంతో యంతో భగవత్పరమైనదే. ప్రాచీన

కవియు మహాభక్తుడే. ప్రాయశముగా ప్రతి కృతీయు భగవ దంకితమే. అటు నటు నగాంకితము లున్నను—అవియు ప్రప్రథమమున భగవత్ప్రార్థనలేనిదే ప్రారంభ మైనవి కావు. అయితే, ఆ గ్రంథము లన్నియు భగవత్ప్రార్థనలేనివి కావనియే గాని, అన్నియు భక్తి ప్రధానములైన రచనలని చెప్పటగారు

భారతదేశమున అధిపాతీనము, అఖిలపాంశీయ భాషలకును అక్షరమైన సంస్కార భిక్షపెట్టిన సంస్కృత వాఙ్మయమునందు భక్తిరచనలు సమృద్ధిగ నున్నవి లీలాకుక యదేవ తీర్థ నారాయణాదుల భక్తిరచన లెన్నియో అందు ప్రసిద్ధి నహించియున్నవి లీలాకుకుని కృష్ణ కర్ణామృతము. జయదేవుని గీతగోవిందము నారాయణ తీర్థుని శ్రీకృష్ణలీలాతరంగిణి—మూడును మధుర సాహిత్యకోషకు మకుటాయమానములైన రచనలు. అందు గీతగోవిందము రాధాకృష్ణ ప్రణయ వాఙ్మయమున కెత్తిన పతాక కృష్ణలీలా తరంగిణి భాగవత సాగరోన్ముఖముగా పరవళ్లు త్రొక్కిన భక్తిభావ కూలంకష. ఆ యా గ్రంథము లందలి ఒక్కొక్క స్లోక మొక్కొక్క రసగుళిక. ఒక్కొక్క అష్టపది యొక్కొక్క మధురోపనిషత్తు. ఒక్కొక్క తరంగ మొక్కొక్క మోహనమృతము. ప్రప్రథమముగా భక్తి నొక మోక్షదాయక మహాయోగముగా నుద్ఘాటించిన భగవద్గీత—గీర్వాణవాణి వీణాకర్షణన పాణింధమముగా వెలసినది సర్వ భారత మును భక్తిబంధముతో నొక్క కొలికికి తెచ్చిన భాగవతమును ఆ దైవభాషలో అవతరిల్లినదే. అది కేవలము భక్తితత్త్వాశ్రయమైనదేకాదు—కావ్యోచితపథ బహువిధ కథా విలసిత మగుటవలన భవ్యకవికాశ్రయమును, అందుచే నది భారతీయభక్తి వాఙ్మయ సర్వస్వ మగుటయే కాదు—అటు సాధారణ వాఙ్మయ కోటిలో చేర్చి చూచినను, సాహిత్య మకుట కోటిర మాణిక్యమే. ఇది ప్రాంతీయ భాష లన్నిట ననూదితమై, తరతరాలుగా ఇంటింట వెలుగై అలరారుచున్నది.

సంస్కృతమువలెనే భారతీయ భాషలలో మిగుల ప్రాచీనమైనది తమిళము. ద్రవిడదేశమున వైష్ణవమత ప్రవర్తకులగు ఆళ్వారులు పన్నిద్దరు భక్తిమార్గప్రచార మునకు శాసనయై నిలిచినారు ఒక్కొక్కరి జీవితోదంత మొక్కొక్క లోకోత్తర భక్తియోగ సూత్రమునకు మహాభాష్యముగా—ఒక్కొక్క మహాకావ్యేతివృత్త ముగా—భక్తి వాఙ్మయ శాండారమున కెత్తిన శాపుటాగా పరిణమిల్లిన మహా భాగులు వారు తదుపరి విశిష్టాద్వైతముతో విశేషముగా కొనసాగిన భక్తి తత్త్వప్రచారము వీరకైవస విజృంభణతో పరాకాష్ఠ నందినది. అంతకుముందే

ఆ యాత్వారులు, ఈ నాయనారులు మొదలగు వైష్ణవ శైవ మతానుయాయులగు నా మహానుభావులచే స్వయంవ్యక్తములైన భక్తిరచనలు, తదుపరి వారి జీవితకాథలు, బోధలు నిత్యవృత్తములుగా — పరంపరగా ప్రవృత్తములైన రచనలన్నియు గలిసి, దక్షిణ భారతమున నొక సువిశాలమైన భక్తి వాఙ్మయ కోశ మవతరిల్లినది. తమిళమున నీ యాత్వారుల భక్తిగీతము లన్నియు నాలుగువేల గ్రంథముగా — 'నాలాయిర దివ్యప్రబంధ' మనుపేర నాధముని సంకలితమై వెలయుచున్నది. ఇందు దశావతారకథలకు, ముఖ్యముగా రామకృష్ణల జాత్య క్రిడాదికమునకు ప్రాముఖ్యము ఆ రచనలలో — తిరుమంగై, నమ్మ, పెరియ, కులశేఖరాచార్యులవి సుప్రసిద్ధములు. పెరియాళ్వారు పుత్రి శ్రీ ఆండాళు (ఆము క్తమాల్యద, గోదాదేవి) శ్రీరంగవాళువే ప్రియునిగా వలచి, మధుర భక్తితో జీవితమంతా కన్యగా గడపిన మహానుభావ ఆపె చెప్పిన 'తిరుప్పావై' ఇప్పటికిని దాక్షిణ్య వైష్ణవులయింట నిత్యపారాయణల వెగడుచున్నది ఇట్లే — తమిళమునగల శివభక్తి వాఙ్మయమున ముఖ్యముగా పేర్కొన దగినవి నంబి ఆండాల్ నంబి ప్రారంభించిన 'తిరుముత్రై' శైవ సిద్ధాంత ప్రచారమున కవలంబముగా వెలసిన సంబంధర్, అప్పర్, సుందమూర్తి నాయనారుల తేవారము, మా డిక్క వాచకర్ తిరువాళగమ్ తిరుక్కోవై, తిరుమూలర్ తిరుమందిరము మొదలగు అరువది ముగ్గుర నాయనారుల చరిత్రముగా వెలసిన పెరియపురాణము తమిళశైవ వాఙ్మయమున శిఖరప్రాయముగు రచన.

కన్నడమున బసవేశ్వరునిచే, తదనుయాయులచే పీఠశైవ వాఙ్మయము విశేషముగా ప్రవర్తితమైనది. జనసామాన్యమున మతప్రచార సౌలభ్యమునకై వచన గ్రంథము లెక్కువగా వెలసినవి ఏతాదృ గ్రంథసృష్టిలో అక్కమహాదేవి మొదలగు కవయిత్రులును పాల్గొనియుండుట విశేషము. కన్నడ శైవవాఙ్మయమున కడమప్రక్రియలకును విశేష ప్రసక్తి గలదు ఆయితే, ఆ వాఙ్మయ మంతటిని భక్తివాఙ్మయ మనజెల్లదు. భక్తిప్రబోధాత్మకమైనను అధికముగా దానిని మత ప్రచారవాఙ్మయ మనియే యనవలెను. అందు ముఖ్యములైన కొన్ని భక్తి రచనలు:—హరిశ్చరుని పంపాళతకము, గిరిజాకల్యాణచంపువు, శివగణదరగళెగళు, రాఘవాంకుని సిద్ధారామపురాణము, శరభచరిత, భీమకవి జనవపురాణము, చామరనుని ప్రభులింగలీల, విరూపాక్ష పండితుని చెన్నజనవపురాణము మొదలగు ఆంధ్ర శివకవులలో నగ్రగణ్యుడగు పాల్కురికి సోమనారాధ్యుని ప్రభావము

కన్నడమునను బాగుగ గలదు. అతని జనవపురాణాదులు కన్నడింపబడుటయే కాదు - అతడు కన్నడమున స్వయముగా శీలసంపాదనె, సహస్రగణనామ, పంచరత్న మొదలగు గ్రంథములను రచించి యుండెను కన్నడ వైష్ణవ వాఙ్మయమున భక్తిప్రచురములకు గీతరచనల కెక్కువ ప్రాముఖ్యము. అందు నరహరిత్తిరుని విష్ణుకీర్తనలు ప్రాచీనములు (క్రీ. శ. 1280 ప్రాంతము) క్రీ. శ. 1510 ప్రాంతమున శ్రీ చైతన్య మహాప్రభువు విజయనగరమునకు విచ్చేసినకాలమున కన్నడ దేశములో మధ్యాచార్య ప్రవర్తితమైన వైష్ణవోద్యమమున కొక నూతనోత్థేజము గలిగినది అది కన్నడమున 'దాస వాఙ్మయ' మనుపేర విశేషప్రసిద్ధినందిన వైష్ణవభక్తి గీతసాహిత్యము ప్రాచుర్యమునకు దారి తీసినది. ఆ దాసవాఙ్మయ ప్రవర్తకులలో నగ్రగణ్యులు పురందరాచార్యులు, కనకదాసు, కన్నడదేశమున వారిపాటలు వినబడని తావులేదు.

మలయాళమున అంత ప్రాచీనకాలములో వాఙ్మయమే లేదు. అసలు కన్నడాంధ్రములందు వాఙ్మయావిర్భావము జరిగిననాటికి మలయాళభాష కేంద్రీకృత వ్యవస్థలు లేవు క్రీ. శ. 14-వ శతాబ్దినుండి కొంత వాఙ్మయ సృష్టి జరిగినది అందుగల కొలది భక్తి రచనలలో ముఖ్యమైనవి భద్రకాళిప్పాట్టు, తిరువాద్రిరైప్పాట్టు, చెరుస్సేరి సంఖ్యాద్రి రచన, కృష్ణగాధ, తుంచల్ రామానుజ ఎకుత్తచ్చన్ రచనలు కీకప్పాట్టు (చిలుకపాటలు), హరినామకీర్తనము, కృష్ణన్ తంపి హరి కథలు మున్నగునవి

తెలుగుదేశమునను శైవవైష్ణవముల ప్రచారము సాగినది భక్తి వాఙ్మయము ప్రక్రియా వైవిధ్యముతో బహుళముగా ప్రవర్తిల్లినది. అయితే - మన శివకవుల రచనలలో మతప్రచారధోరణియే అధికము. అందుకు భక్తికిని ప్రసక్తి లేకపోలేదు. అట్టివానిలో ముఖ్యములైనవి కొన్ని - మల్లికార్జున పండితా రాధ్యుని శివతత్త్వసారము, పాల్కురికి సోమనాథుని వృషాధిప శతకము, జనన పురాణము, యథావాక్కుల అన్నమయ్య సర్వేశ్వర శతకము మొదలగునవి. వైష్ణవ వాఙ్మయములో భక్తికి విశేషప్రాముఖ్యము తెలుగుదేశమున బహుధా భక్తివాఙ్మయ ప్రవర్తకులైన వైష్ణవ కుటుంబములవారిలో తాళ్ళపాకవారు సుప్రసిద్ధులు. వారు హరికీర్తనాచార్యులు. వేలకొలది పదములను, కీర్తనలును రచించి, కీర్తన వాఙ్మయమునకు పట్టుకొమ్మలైనవారు. తదితర రచనా

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

ప్రక్రియలను యథోచితముగ సాధించినవారు వారిలో - అన్నమాచార్యులు, పెదకెరుమలయ్య, చిన్నన్న యమవారు ముఖ్యులు వారి దెక్కువగా మధుర భక్తి సంప్రదాయము కండాః వైష్ణవకుటుంబమువారును కవిత చెప్పనేర్చిన తమ శిష్యులను ప్రోత్సహించి, అనేక భక్తిరచనలు వెలయింపజేసినారు. ఇంకను - భక్తితత్త్వము నెడ ప్రత్యేకమైన అష్ట ప్రకటించి, ఎమ రచనలలో ఆ తత్త్వమును ప్రతిఫలించజేసిన ప్రసిద్ధులైన మన మహాకవుల విషయము - తిక్కనా మాత్యుడు హరిహరార్చిత్రమును స్థాపించి, అనాటి అష్టవృత్త మతవృత్తస్థను చక్కదిద్దగఁ జే మహాత్మర సందేశము నాంధ్రజాతి కందజేసినాడు. అర్వాచీన కవులును కొందఱా మార్గము ననుసరించిరి ఎఱ్ఱా ప్రెగ్గడయ్య శంభుదాసు డయ్య హరివంశ నృసింహపురాణము లను విష్ణుమాహాత్మ్య ప్రతిపాదక గ్రంథములను రచించినాడు శ్రీనాథుడు హరవిలాస భీమఖండ కాళిఖండది రచనలుచేసి, శివపారమ్యమును - శివక్షేత్ర మాహాత్మ్యమును ప్రబోధించినాడు. పోతనామాత్యుడు తన భాగవతానువాదముచే అఖిలాంధ్రమునను అఖండవర్తిగా భక్తిదీపమును నిలిపిన మహానుభావుడు. శ్రీకృష్ణదేవరాయలు వైష్ణవ వాఙ్మయ సంతానఫలమగు గురువరంపరా ప్రభావ ప్రసాదముగా ఆముక్తిమాల్యద ననుగ్రహించినా డాంధ్రజాతికి. ధూర్జటి కాళహస్తిశ్వర శతకము పరశ్యతముగా తెనుగున గల భక్తి శతకముల కెల్ల తలనూనికమైనది. అల్లె - అతని కాళహస్తి శ్వర మాహాత్మ్యము క్షేత్ర మాహాత్మ్యములలో సగ్రగణ్యమైనది. మధుర భక్తి సంప్రదాయమున కధిష్ఠాన దైవత మగు మాధవుని హృదయేశ్వరియైన రాధిక కావ్య నాయికగా ప్రప్రథమమున ఆంధ్రములో రసోత్తరముగా శ్రీ రాధా మాధవ ప్రణయ ప్రబంధమును రచించినాడు చింతలపూడి ఎల్లినార్యుడు. ప్రతి పద మధుర భక్తి బంధురములు - సూక్తి సుందరములు నగు ముప్పగోపాల పదముల గాన ప్రతి భావనములతో దివ్యగంధర్వతోకము నాంధ్రసీమకు దింపినాడు క్షేత్రయ - నిధి తన సన్నిధికి వచ్చినను నిరాకరించి, భగవత్సన్నిధిచే తన జీవిత పరమావధిగా నెంచి, బ్రతుకంతా రామకీర్తనగా గడపిన మహానుభావుడు త్యాగయ్య అతని కృతులు యావ ద్దక్షిణభారతమును భక్తి సంగీత భంగీ తరంగితముగా నొనర్చినవి. అతడు పందలకొలిది సంగీత కృతులనేకాక, నౌకా చరిత్ర మను నొక గేయప్రబంధమును, ప్రహేళిక భక్తి విజయమును నొక నాటకమును అపూర్వ రస భావ భాగవతములుగా రచించినాడు ఇట్లొకను గల

రాంధ్రమున భక్తి రచన లనేక ప్రక్రియల సంతరించినవారు - ఎందరో మహానుభావులు. ఆ యా భక్తి రచనలకు జనసామాన్యమున బహుముఖప్రచారము గలిగించినవారు - ఆచార్యులు, పూజారులు, పౌరాణికులు, కూచిపూడి భాగవతులు, జంగాలు, జక్కులు, గొల్ల భాగవతులు, బవిసీండు, గొరగలు, దాసరులు, సాకానితీయ్యరులు, గుడిచేటులు (దేవదాసీజనము), హరిదాసులు (హరికథకులు) మొదలగువారు

అటు ఉత్తరభారతమునను భక్తి వాఙ్మయము కాగుగా వెల్లి విరిసినది. మలసీదాసు, సూరదాసు, కలీరు ప్రభృతులవలన హిందీవాఙ్మయము - నామదేవ్, మకారామ్, సమర్థ రామదాసాదుల వలన మరాఠీ వాఙ్మయమును, విద్యాపతి ప్రభృతులవలన మైథిలీవాఙ్మయమును భక్తితత్త్వ శబలితములైనవి. బంగాళమున ఉమాపతి జయదేవ ధోయికాపులు, చండిదాసు, చైతన్యదు మొదలగువారి వలన కృష్ణభక్తి రచనలు కోకొల్లలుగా వెలసి - 'కామాలివా గీత్ నై' (కృష్ణుడు వినా గీతములేదు) అనున దొక నానుడి యైపోయినది. గుజరాతు నరేసరి - అది కృష్ణావతార క్రిడారంగము. అక్కడి కృష్ణభక్తి వాఙ్మయమునకు కొదవేముండును? ఏనాడో ఆ మధుర - బృందావన సీమలలో మాత్రోగిన మీరా కాయి భక్తి గీతములు, ఆ గీతములలో ప్రతిధ్వనించిన ఆ మహాభక్తురాలి మధుర హృదయ సంస్పందనములు తరతరముల సురూత లూగించుచున్నవి. గుజరాతులో వల్లభాచార్యుడు (ఇతడు తెలుగువాడట) ప్రారంభించిన 'పుష్టి మార్గము' అనే నూతనోద్యమము భక్తుని సర్వస్వము కృష్ణార్పణము కావలెనను సిద్ధాంతము గలది దీనికి విర్ధలదాస ప్రభృతులవలన విశేషప్రచారము గలిగినది అచయాయు లనేకు లేర్పడిరి. వారిలో గోపాలదా సను నాయన వల్లభాభ్యాన మను కావ్యమును రచించినాడు. నరసింహ మెహతా అను నాయన వల్లభ మతమును మధురభక్తి సంప్రదాయమును మేళవించి, అనేక భక్తి శృంగార పదములను రచించినాడు. గాంధీమహాత్ముని ప్రార్థన గీతమైన 'వైష్ణవజనతో షేనే కహీష' అనునది మెహతా రచనయే. ఈయన పదములేకాక, రసవదాభ్యాసములును కొన్ని రచించియుండెను. అన్నియు భక్తి గర్భితములే. కొన్ని భాగవతేతి వృత్తములు. 'సురత సంగ్రామ' మనునది అతని రచనలలో అతి స్వతంత్రమైన పోకడగల ఉత్తమ భక్తి కావ్యము. ఇతని గురించి, అద్భుత గాధ లనేకము గుజరాతునిండ అల్లకొన్నవి. అయితే - అవి అర్వాచీన కవులకు

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

కావ్యవస్తువు లగుట విశేషము. నరసింహ మెహతా అనుయాయులలో ప్రేమానంద దయారాము లను భక్తికవులు ముఖ్యులు, ప్రసిద్ధులును సిద్ధాంత రీత్యా వల్లభమతము గొప్పదేకాని, రాను రాను - ఆచరణలో ఆచార్యుడే ప్రజవల్లభు నంశావతార మను విశ్వాస మతని అనుయాయులలో ప్రబలి, అది యంతట వోక, వారును వీరును - కృష్ణుడు, గోపికలవలె రాసక్రిడ లాడ దొడగిరి. (చండిదాసు 'సహజయాన' సంప్రదాయముగూడ నించుమించి ట్టిదే.) అంతట నా మతమును వెట్టి తలలు వేయదొడగినది. అయితే - అది గుఱ రాతులో వికాలమైన మధురభక్తి వాఙ్మయము వెలయుటకు దోహదము చేసిన విషయము విస్మరింపరానిది.

ఉత్కళ దేశమునను వంగదేశమునందువలె రాధాకృష్ణ ప్రణయ సంబంధి యైన భక్తివాఙ్మయమునకు ప్రచారము పాచ్చు. అందు ముఖ్యముగా పేర్కొన దగిన కావ్యములు కొన్ని - కవి సూర్య బిలదేవ్ రథ్ మహాశయుని 'శిశోర చంద్రానన చంపుపు', అభిమన్యు సామంతసిన్హాద్ 'బిదగ్ధ చింతామణి', దీనకృష్ణ దాసుని 'రాసకల్లోల' మొదలగునవి.

ఇట్లే - ఉత్తరభారతమున ఇతర ప్రాంతములందును ఇతర భాషలలోను భక్తివాఙ్మయము కొంత కొంత ప్రవర్తిల్లినది అయితే - పైని పేర్కొనబడిన భాషలలోగల భక్తివాఙ్మయమున కున్నంతప్రసిద్ధి త దితరమున గానరాదు. ఉత్తరభారతమున 'సూఫీ' తత్వమొకటి ఉర్దూ హిందీ పంజాబీ మొదలగు భక్తి వాఙ్మయ ప్రభవమునకు కొంత దోహదము చేసినది

ఆధునికయుగమున పాశ్చాత్య సంస్కార ప్రభావ మధికమై, మన రచయితల దృక్పథము బహుథా విపరీతమైనది. వారి అభిరుచులలో, ఆశయములలో - వస్తు స్వీకరణలో - రచనా ఘక్తికలలో విమాత్సరియ్య, వైవిధ్యము నధికముగా గోచరించుచున్నవి భగవచ్చింతన తగ్గి, మానవ నమాజమువైపు రచయితల చూపు పరువెత్తుచున్నది. నాస్తికతయు శాగుగా ప్రబలిినది. అస్తిక్యము కొందరిపట్ల మన్నను, అది హృదయములకు మాత్రము పరిమితమై, రచనలలో ప్రవరించుట మందగించినది. భక్తి రచనల ప్రాబల్యము నానాటికి పలుచవారిపోవుచున్నది. అయితే ఒకమాట : - పూర్వకాలమున సర్వభారత మందును వివిధభాషలలో రకరకములైన ప్రక్రియలద్వారా రసవంతమైన వాఙ్మ

యము విశేషముగా ప్రవర్తిల్లియుండుటకు మూలకారణములైన వానిలో ముఖ్యమైనది భక్తియను విషయము సహృదయు లందరును అంగీకరింపదగినది. అది - సాహిత్యమును ప్రజాసన్నిహితము చేయుట కెంతగనో తోడ్పడినది,

భక్తి వాఙ్మయ ప్రక్రియలు - తత్త్వానుశీలనము

భారతీయ భక్తి వాఙ్మయమును పరిశీలించినచో ఆ రచనా ప్రక్రియలలో విశేష వైవిధ్యము గోరించును. సాధారణముగా వాఙ్మయములో ప్రక్రియా వైవిధ్యమున కెంత యవకాశ ముండగలదో - అంతయు భక్తి వాఙ్మయమున గన్పట్టును. రచనాప్రక్రియనుబట్టి వాఙ్మయ మంతయు ముత్తైగములు - పద్యము, గద్యము, గేయము ఈ మూడింటి వ్యవప్రయోగమునగాని సమవాయ ప్రయోగమునగాని అనేక రచనాఘక్రిక లుద్భాద్యము లగును. పద్యకేవలములు శతకాదులు గద్యకేవలములు చూర్ణికలు, కైవారములు, విన్నపములు మొదలగునవి. గద్య పద్యోభయత్మకములు చంపువులు. చంపూ రూపమున అనేక కావ్యప్రబంధములు, పురాణ స్థల పురాణములను వెలసినవి. గేయ ప్రయోజనాత్మకములు దండకములు, తేవారములు, పాశురములు, అంక నాళికలు, త్రిపదము, చతుష్పదులు, షట్పదులు, సప్త పదులు, అష్ట పదులు, రగడలు, ఏలలు, త్రిశంగులు, ధవళశోభనములు, మేలుకొలుపులు, పదములు, గరబీలు, కృతులు, కీర్తనలు ఇత్యాదు లెన్నో గలవు. పద పద్యములకు నడిమి పాటముగా నడచునట్టివి ద్విపదాదులు. పద్యగేయాత్మకములు ఉదాహరణములు. పద్య గద్య గేయాత్మకములు యక్షగానములు, ఏకాంతసేవాది ప్రబంధములు, హరికథలు మొదలగునవి. ఈ ప్రక్రియ లన్నిటను ఇతోధికముగ వివిధ భారతీయ భాషలలో భక్తి రచనలు వెలసినవి. (ఒక్క తెనుగునందును ఇంచుమించి యన్నియు గలవు) ఇందు దండకములు, అంకనాళికలు, తేవారములు, చూర్ణికాదులు - కేవలము స్తోత్రప్రాయ రచనలు. మేలుకొలుపులు, ధవళశోభనాదు లౌపచారికీకాదులు. చంపువులు, యక్షగాన హరికథాదులు కథాత్మకములు శకత విన్నప కీర్తన సోదాహరణాదు లనలైన భక్తి రచనలు అవి కేవల ముత్తిపరములుగాక, కథాంబునమును లేక నీసర్గ మనోహరముగా భక్తుడైన కవియొక్క అనుభవము, అభినివేశముల ప్రేరణతో అతని హృదయమునుండి ప్రసవించిన భక్తిరస సంపుటములు అందును, కీర్తనల రూపమున నున్న భక్తి రచనలకు ప్రచార మింతయు వంతయును గాదు.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

ప్రాచీనకాలమున భరతవర్షమంతయు మహర్షుల ఉపనిషత్సూక్తములందువలెనే భక్తి, గీతమాధురుల లోలలాడినది. శతకములు సంస్కృత వంగ తమిళ కట్ట టాంధ్రాది భాషలందు గలవు. అందు నీతి శృంగారాది భావాత్మకము లనేకము గలవు. అందులో భక్తి శతకముల దొక ప్రత్యేకత. అవి ప్రాయశముగా కప్పివేసిన తా మకుటములతో భగవత్సంబుధులతో కర్తృభావసాపేక్షములే. భక్త్యనుభవభావములతో వెలయుచుండును భక్తివచనములలో చుట్ట కలు, కైవారములు అనునవి కేవల స్తుతిపరములు విన్నవము లట్లుగాక, వచన రచనలయ్యి ఒక చక్కని తూగు, సంగీతపు హాయిలు గలిగి, సూక్ష్మముగా - భావప్రధానముగా నడచు భావగద్యలు (Lyrical Poem) తెలుగునగల కృష్ణమాచార్యుని సింహగిరి నరహరిగీతములు మొదలగునని రోవకు చెందునట్టివి.

ఇక ఉదాహరణాది కలిపయ ప్రక్రియలగూర్చి ప్రత్యేకముగా చెప్పవలసినది కొంత గలదు

ఉదాహరణము

మన తెలుగునగల భక్తి వాఙ్మయములో ఉదాహరణ మొక విశిష్ట రచనా ప్రక్రియ. మన వాఙ్మయ మంతయు మొదటినుండియు మార్గదేశి భేదముగా ద్వివిధముగా ప్రవర్తిత మగుచున్నది. అందు మార్గసాహిత్యము పద్య ప్రధానమైనది. గేయ ప్రాముఖ్యముగలది దేశి పద్య ప్రభేదములగు వివిధ వృత్తములు గు, గేయ ప్రభేదమగు రగడయొక్క వికృతి వైవిధ్యముగల రచనా విశేషములగు కళికోత్కళికలకు సమాన ప్రతిపత్తి గలిగి, మార్గ దేశి శాఖల కేక వాఙ్మయ ఘటించిన ట్లవతరించిన సాహిత్య ప్రక్రియ ఉదాహరణము ఆ కళికోత్కళికలు మధురకవితా శాఖకు చెందిన గీత రీతు లగుటచే, ఉదాహరణము సంగీత సాహిత్యములకును నొక మధుర తాంధ్రవ్యమును సంఘటించిన దనవచ్చును అట్లే-మానస తీర్థములో మహాత్మర విషయములగు కవిత, భక్తి, సంగీత ప్రియముల కై న్నిది ననుసంధించిన దీ యుదాహరణమే.

భగవత్సాత్మ్యము సుదాహరించు స్తోత్ర ప్రాయమైన రచన కాపున నీ కావ్యప్రభేదమునకు ఉదాహరణ మను పేరు ఉచితము, సార్థకమును. అసలూదికాలమున సర్వవాక్కు స్తోత్రప్రాయముగనే, గేయరూపముగనే అవిచ్ఛిన్న

మైనది. ఉదా: మన వేదముక్కులు, సామలు; గ్రీకుల డీతేరాంట్ మొదలగునవి. అం దుదాహరణము దొక ప్రత్యేకత. కాలక్రమమున వాఙ్మయము స్తోత్ర రూపమాత్రము గాక, వైక వస్తు వర్ణనాభ్యాసపరిణతమై, వై విద్య రమణీయమై, అనేక కావ్య ప్రక్రియల రూపమున వ్యాప్తిగాంచినది. కాని, ఉదాహరణము కూడ కాలక్రమమున కేవల భగవద్వాహిత్య ప్రతిపాదకముగా మాత్రమే కాక మహనీయుడగు నొక మానవ మాత్రుని ప్రశంసకును తావలమైనదిగా పరిణమించి యున్నను, నాటికి వేటికిని దాని ఆద్య ప్రకృతియగు స్తోత్ర ప్రాయత్నధర్మమునకు ఊతి కలుగలేదు

ఉదాహరణము స్తోత్ర ప్రాయ రచన మనగా — ఉత్త సాధారణ స్తోత్రము గాదు. అది యొక విశిష్టమైన రచనా పద్ధతి, నిబద్ధతయు గలది సప్త విభక్తులు, తదుపరి సంబోధనా ప్రధమను గ్రహించి, వరుసగా నొక్కొక దానియం దొక్కొక పద్యము వెనువెంట నవవిధ రగడలలో నొక రగడను గ్రహించి, అం దొక కళిక, కళిక ఏ రగడ ప్రభేదమునకు చెందునో అందే ఆ కళికలో సగమగు నొక యుత్కళిక, అదే విభక్తిలో అనగా — నొక్కొక విభక్తిలో నొక పద్యము, ఒక కళికయు, ఒక ఉత్కళికయు గలిసి యొక ప్రమాణాంశ (unit) గా శిష్యునచో నిట్టి వెనిమిది ప్రమాణాంశలు మీద నొక సార్వ విభక్తిక పద్యమును గలిసి యొక ఉదాహరణ మగును.

ఈ యుదాహరణ కావ్య మహత్వరహస్యము ని ట్లూహించినా రాధుని కోదాహరణకర్తలలో నగ్రగణ్యులగు కవి సమ్రాట్ శ్రీ విశ్వనాథ పత్యనారాయణగారు — 'జగత్తంతయుఁ గ్రియారూపము ... ధాతువు సర్వదా విభక్త్యా శ్రయము ... అందుచేత నిన్ని విభక్తులతోఁ జరమేశ్వరునిఁ శిష్యునవుడు భగవంతుఁడు సర్వ క్రియాస్థానభూతుఁడని వ్యంగ్యము.' మరి నే నిట్లునుకొందును — ఉదాహరణము విభక్తి విశిష్టమైన రచనయే కాదు, భక్తిప్రధానమును భగవత్స్వాయుజ్యమే భక్తుని కపేక్షితము కాని, అది సిద్ధించునంతాక భగవంతుడు వేఱు; భక్తుడు వేఱు భగవత్స్వాయుత్పన్నులై భక్తుడు చేయు సాధనయే భక్తిప్రకటనము అది స్తోత్రరూపమున అవిచ్ఛిన్నమగును అనగా — స్తోత్రము సుదాహరించినవాడు వేఱు, అం దుదాహృతుడైనవాడు వేఱు ఈ యర్థమునే విభక్తిశత్రుత్వము, తత్ప్రభావమగు సుదాహరణము విశదీకరించుచున్నది.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

అనగా — ఆదియే ద్వైత విశ్వాన ప్రతిపత్తి అదిలేక భక్తి కర్ణములేదు ఈ విభక్తి తత్వ పురస్కరముగ భక్తిని ప్రకటించుటయే ఉదాహరణ కావ్య పరమార్థము.

ఈ యుదాహరణ రచనలు శ్రీ. శ. 13-వ శతాబ్దినుండియే ఎక్కువగా తెలుగు భాషయందు మాత్రమే కన్పట్టుచున్నవి. పాల్కురికి సోమనాథుడు రచించిన బసవోదాహరణమే అటు సంస్కృతమునను, ఇటు తెనుగునను మొట్ట మొదటిది శ్రీ శ. 1700 ప్రాంతమున సంస్కృతములో మరి రెండుదాహరణ ములు మాత్రము వెలసినవి. అం దొకటి — తెలుగువాడైన ఓరుగంటి రామయ్యా మాత్యుడు రచించిన శివోదాహరణము రెండవది — మైసూరులో తిరుమలార్చ్యు డను నతడు రచించిన చికడేవరాయోదాహరణము (ఇది భగవత్పరము గాదు, రాజపరము.) తెనుగున మాత్రము పాల్కురికి సోమనాథుని నాటినుండి ఇప్పటిదాక ప్రతి శతాబ్దియందును ఎడతప్పక యొకటో - రెండో ఉదాహరణములు వెలయుచు వచ్చినవి. ఒక్క 20-వ శతాబ్దియందే ఇప్పటి కైదుదాహరణములు వెలసినవి తెనుగున ఇప్పటికి వెలసినవానిలో మొట్టమొదటిది వీరశైవమత ప్రవర్తకు డగు బసవేశ్వరుని గూర్చినది. కాగా, చిట్ట చినది విశిష్టాద్వైత ప్రవర్తకు డగు రామానుజాచార్యుని గూర్చినది (శ్రీమాన్ చెలమచెల్ల రంగాచార్య కృతము)*

పల్లకి సేవా ప్రబంధము

శ్రీ శ. 13-17 శతాబ్దిల సంధికాలమున తంజావూరిలో మహారాష్ట్ర ప్రభువుల యాస్థానమున పల్లకిసేవా ప్రబంధము అను భక్తి ప్రబంధములు రచనలో యుడుగానపు జాణిని పోలినట్టివి కొన్ని వెలసినవి అందు శహాజీకృతములుగా విష్ణు పల్లకి, శంకర పల్లకి సేవా ప్రబంధములు రెండు తెనుగున ఉపలభ్యము లగు చున్నవి. వానిలో నాయికలు (లక్ష్మియో, గౌరియో) నాయకులపాలికి చెలికత్తెలను పుత్తెంచుట, వారు పల్లకిలపై స్వామివారి నమ్మవారి నన్నిధికి తోడ్కొని వచ్చుట, అచ్చట అయ్యవారి యారగింపుసేవ, ఉభయుల వసంపుసేవ ఇత్యాదులు ప్రవర్తితము లగుటయు విషయము ఈ ప్రబంధములు నిన్న మొన్నటిదినుక తంజాపుర పరిసర దేవాయతనములలో ఉత్సవ సందర్భమునందు

* ఇది - 'శ్రీమద్రామానుజోదాహరణ' మను శీర్షికతో శ్రీ రామానుజ కీర్తి కామియందే రానున్న దాగమలలో నొక భాగమున నందరోచితముగా ప్రచురింపబడునున్నది. — సంపాదకుడు

అటు నిటు రెండు కోవలుగా పల్లకి బోయీల పాత్రలు ధరించిన నట్లువారిడచే సాళినయముగ, సంవాదరూపమున ప్రదర్శింపబడుచుండెడివట. ఇవి ఉత్సవ దిద్దతువు లగు భక్తజనుల హృదయములం దొక మధుర భావోన్ముకతా ప్రరోచన చేయజాలి, చూడ ముచ్చటగా నుండునట

ఏ కాం త సే వ

ఏకాంతసేవ యనగా - నిత్యార్చన సాగు దేవాయతనములలో ముఖ్యముగా భోగనిలయము లగు వైష్ణవాలయములలో రాత్రి గుడి తలుపులు మూయుటకు ముందు అర్చకులు యధావిధి నుపచరించి, అమ్మవారి స్వామివారి యుత్సవ విగ్రహములను పానుపుపై పవళింపుచేసి, గుడిచేటులు లాలిపాటలు పాడి, ద్వారపాలన నిమిత్త మష్ట దిక్పాలకులకు బహు వగాకులు చెప్పి పెడిలి పోగా, ఇక నమ్మవారు స్వామివారికి చేయునదిగా ఊహింపదగిన పర్యంక సవర్య, అది యొక మధురాతి మధురమైన సేవ అది యొక మహారాజునకు భృత్య మాత్రుడు చేయుదాని కంటెను ఎన్నియో మడుంగులు దొడ్డది అట నాజ్ఞ లేదు చిత్తము బత్తెము లనలే లేవు అవి ఎదిరి ఆనందమునకు గాదు ఆత్మసంతృప్తికై నూత్రమే పచరించుకొనబడునది తత్ఫలితము తత్రాపి సేవ్యుని చెందవచ్చుగాక హృదయ నివేదనమే ఆ సేవ యందలి పరమాశయము మధురభక్తి ముదితాత్మలగు కవితంతములు కొంద రా నన్ని వేశమును గ్రహించి, దానికి ప్రస్తావనగా ఇంత కథాంగము గల్పించి, నాయకుని వివిధోపచారములకు వివిధ గీత ప్రభేదములను ప్రయోగించి, ఏకాంతసేవా మకుటముతో ననేక మధురగేయ ప్రబంధములు వెలయించిరి. అవి భక్తి శృంగారములకు, సంగీత సాహిత్యములకు నాలయములు

ఈ యేకాంతసేవా ప్రబంధములు తత్వతః పల్లకిసేవా ప్రబంధముల వంటివే యక్షగానములవలె నెట్టి రచనా విశేషమునైన నిమిడ్చుకోగలట్టివి. ఈ కోవకు చెందిన రచనలు కొన్ని యక్షగానములనియే వ్యవహృతము లైనవి. కొన్ని నాటక నామకరణమునే చేయించుకొన్నవి ఈ జాతి కృత్తి రచన ఏమంత ప్రాచీనమైనదిగా తోపదు. ఏ పందొమ్మిదవ శతాబ్దియందో యక్షగాన మొరవడిగా బయలుదేరిన దనుకొందును. అదియుగాక, తెలుగునందుమాత్రమే ఈ పేరింట ప్రబంధములు పది వంద్రెండు గన్నట్టుచున్నవి. ఉదా.- యదవల్లి సర్వేశ్వరశాస్త్రి ఉమామహేశ్వరై కాంతసేవ, మద్దిరాల వెంకటరాయకవి ఏకాంత సేవావిలాసము మొదలగునవి

హరికథలు

హరికథా కాలక్షేప సంప్రదాయము మనకు మహారాష్ట్రమునుండి సంక్రమించిన దనియు, ఇందులకు తుకారాముని అభంగములు మూలము లనియు, అభిజ్ఞాన భావన కావ్యము మరాఠీ అభంగములు, తమిళదేశము నందలి భాగవత కాలక్షేపములు కన్నడ తాళమర్దళ, తెనుగు హరికథలు అన్నియు వొక్కకోవకు చెందునట్టివి ప్రాయశఃముగా నన్నియు వివిధ భాగవతోపాఖ్యానము లితివృత్తము గలవి రచనలో యక్షగాన ప్రాయములు దక్షిణదేశమున నివి గత శతాబ్దిలోనే ప్రవర్తిల్లి, జనసామాన్యమున విశేషప్రచారమును బొందినవి గాన రూప కథా భావనము పీని ప్రధాన స్వరూపము భక్తి భావ ప్రబోధ లక్షణము పీని జీవలక్షణము. భక్తి తత్త్వ వ్యాప్తి కిది గొప్ప దోహదకారులైనవి కథాశ్రవణ ప్రవణమైన ప్రజాభిరుచికి చాల సంతృప్తినిగూడ ఒడగూర్చినవి

అరవదేశమున గోపాలకృష్ణ భారతి, మళయాలమున కృష్ణన్ తంపి మొదలగు వారివలె అంధ్రమున హరికథా ప్రవర్తకులలో సగ్రగణ్యుడు శ్రీమదజ్ఞానాదిభట్ల నాగాయణదాసు. అంధ్ర హరికథా పితామహుడతడు. హరికథా రచనమునందేకాక, అభ్యాసమునందును, ఆరితేరిన జాణ డతడు. అతని హరికథ లాంధ్రదేశము నందలి యాతాల గోపాలమును ఆనందాద్రి నోల లాడించినవి ఆయనవి, శాగేపల్లి అనంతరామచార్య శాలాజీదాస ప్రభృతులవి హరికథ లాంధ్రమున వందకు పైచిలుకు గలవు. అం దెక్కువ మహాభక్తులును బ్రౌఢులు నైన పండితకవుల రచనలు. ఆ రచనా ప్రక్రియయు వివిధ గద్య పద్య గీతి రీతుల కాలవాల మగుట వలనను, విశిష్టప్రయోజనాత్మక మగుటయు హరికథలను గూడ ఉదాహరణాదులవలె మన మొక ప్రత్యేక వాఙ్మయ కాళిగా పరిగణింపవచ్చును.

ఇట్లు బహు ముఖముల ప్రవృత్తమైన భక్తి తత్త్వము—భారతజాతిని, ఆ భక్తి రచనా పరంపర భారతీయ భాషావాఙ్మయములను పునీతము—పరిపుష్టము నొనర్చినవని నిరూపించుటయే ఈ రచనయొక్క ముఖ్యోద్దేశము, ఈ భక్తి వాఙ్మయశాఖల గూర్చి యింకను విపుల విమర్శయు, పరిశోధనమును తాగుగా జరుగవలసియున్నది.

శ్రీమద్భాగవతము-భక్తితత్త్వము

శ్రీ రామూరి ప్రసన్న సత్యనారాయణ, ఎమ్ ఏ.

* * *

భాగవతపై శిష్ట్యము

భక్తితత్త్వమును ప్రతిపాదించు అధికారిక గ్రంథములలో శ్రీమద్భాగవతము అగ్రగణ్యమైనది ఇందు - వ్యాసుడు నిరూపించిన వైష్ణవభక్తిసంప్రదాయమునకు మూలము - వేదములు, ఉపనిషత్తులు, తత్త్వవిషయమున వేదములకు, ఉపనిషత్తులకు నున్న భేదమే, ఉపనిషత్తులకును - భాగవతమునకును ఉన్నది అంతమాత్రమేకాదు - వేదముల యొక్కయు, ఉపనిషత్తులయొక్కయు స్వయాపముల రెండింటిని ఈ భాగవత మిముడ్చుకొనియున్నది. ఇట్లముడ్చుకొనుటకు పూర్వము - అనౌచిత్యములఁ దొలఁగించి, ఆ రెంటికిని ఒక చక్కని సమన్వయమును సమకూర్చినది ఆ మార్గమున చానికంఠెను మఱికొంతదూరము పురోగమించినది. అదియే భాగవత భక్తిసంప్రదాయము

భాగవతము - పరబ్రహ్మము

భాగవత మతానుసారము, వాసుదేవుఁడే పరబ్రహ్మము. అతఁడే పరమ పురుషుఁడు. అతఁడే భగవానుఁడు. పర్యయమును ఆతని పరమైనవే, ఆతని కంటె భిన్నమైన యెఱుపు దృశ్యారూపశబ్దప్రపంచమునం దేరియు లేదు.

“వాసుదేవపరావేదా వాసుదేవపరామతాః

వాసుదేవపరాయోగా వాసుదేవపరాః క్రియాః

వాసుదేవపరంజ్ఞానం వాసుదేవపరం తపః

వాసుదేవపరోదరో వాసుదేవపరాగతిః.” — (1-2 - 28, 29)

పై శ్లోకమునకు - భక్తావతంశముగు విష్ణుపురి వ్యాఖ్యానము మనకు సత్వద్రవ్యహేయము. అతఁ డీ క్రింది విధముగా ననుచున్నాఁడు :—

“అపన ప్రాణాయామాది క్రియాజాం, తద్జ్ఞానోపాయత్వేన, తత్పరత్వే, యోగశాస్త్రమపి, తత్పరమేవ. జ్ఞానస్య, తద్విషయత్వేన, తత్పరత్వే, జ్ఞానశాస్త్ర

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమది

మమి తత్పరం; తపఃపదం జ్ఞానపరం, ప్రకరణాత్, తపోవత్, జ్ఞానస్వాపి కుద్ధి హేతుత్వాత్, స్వర్గాదీనాం త దానందాంశరూపత్వాత్, త త్పరత్వే, త దర్శకధర్మ కాత్తమపి, త త్పరమేవ.” — (భక్తిరత్నావళి కాంఠిమాలావ్యాఖ్యానము 1-18.)

వేదములు, యజ్ఞములు, యోగములు, క్రియలు, జ్ఞానము, ధర్మము గతి మున్నగు సర్వమును వాసుదేవవరములే. ఈ వాసుదేవుడు — ఏకై కుడు, అద్వితీయుడు.

అతఁ డొక్కఁడే. ఇతరమును గూర్చినది — నిజమగు భయము గాదు ద్వితీయాభినివేశము వలన భయము గలుగుచున్నది. అది — అజ్ఞాన జన్యము.

వాసుదేవుఁడే శ్రీకృష్ణుడు. అతఁ డవతారపురుషుఁడైనను, స్వయముగ భగవానుఁడే.

“ఏతే చాంశ కలాః పుంసః కృష్ణస్తు భగవాన్ న్వయమ్.”

అను సూక్తియే ఇందులకు పరమప్రమాణము

భాగవత భక్తి - వేదాంత భక్తి

జీవున కతి సహజమును, ఏకైకమును, పరమార్థేయము నైనది భక్తి యోగము. నారదుని పరభక్తి, వ్యాసునిచే అమౌతుకభక్తి యని చెప్పఁబడినది ఉత్తమభక్తి, నిర్దేతుకభక్తి, అకిందసభక్తి, అనిమిత్తభక్తి, అనన్యభక్తి, ఊర్జితభక్తి, ఏకాంతభక్తి, ప్రగల్భభక్తి, అమలభక్తి, దృఢభక్తి, తీవ్రభక్తి, అనపాయభక్తి, యోగప్రవృత్తభక్తి, యోగపూర్వకభక్తి, శ్రద్ధాభక్తి, ఆత్మం తికభక్తి, ఉచితభక్తి, ఆత్మప్రసాదభక్తి, నైస్థికభక్తి, పరాభక్తి, అనపాయరతి, పరమభక్తి మున్నగునవి పై యర్థమునందే యుపయుక్తములు.

భాగవతభక్తి — కొందఱాదునికులచే ‘వేదాంతభక్తి’ యని చెప్పఁబడినది. కాని, అట్లు ప్రత్యేకముగఁ జెప్పవలసిన యవసరములేదు. కారణము — భక్తి యనిననే వేదాంతముతోఁ గూడినది. ఆ దృష్టితో — వారద కాండి ల్యాదులు చెప్పనది వేదాంతభక్తియే యగును.

భక్తి - ముక్తి

ముక్తి యనునది కేవలము భక్తుని యిచ్చపై నాధారపడియుండును. భక్తి యోగప్రాశస్త్యము, ప్రాముఖ్యము ఈక్రిందివిధముగా విశదీకరింపఁబడినవి —

“న వై పుంసాం పరో ధర్మో యతో భక్తిరథోక్షతే

అప్రాతుక్యప్రతిహతా యయాత్మా సంప్రసీదతి.” — (1-2-8.)

“అప్రాతుకీ ఫలాభిసందివిపర్జితా అప్రతిహతా నిరంతరా, అవ్యభిచారిణీ చ.”

— (కాంతిహరి టీః : 1-10)

అప్రాతుకమును — అప్రతిహతమునైన భక్తియే పరమధర్మము. దానివలన, ఆత్మ సుప్రసన్నమగునని దీని తాత్పర్యము.

ఫలాభిసంది — విపర్జితము, నిరంతరము ననుటయందు — భక్తియొక్క ‘అసలు’ స్వరూపము చాలవఱకును చెప్పబడినట్లే. జ్ఞానమున కది సాధన భూతము. సాధ్యము ననుటయు ప్రత్యక్షముగఁ గాకపోయినను స్పష్టమే.

అత్మలబ్ధికి భక్తితోనూత్రమే భగవంతుని భజింపవలయును. భగవన్నామ గ్రహణాదులచేఁ జేయు భక్తియొగమే పరమధర్మము భక్తివలన భూతములు (అత్మలు) అమృతత్వమును బొందును. భయ రహితము — ఊహ కరము నగు భక్తియొగమే యుత్తమమైనది.

భక్తియొగమునకు తపముగాని, జ్ఞానముగాని, కర్మముగాని, వైరాగ్యముగాని, దాన ధర్మాది శ్రేయఃకార్యములుగాని అక్కఱలేదు. వాని యన్నింటివలన లభించు ఫలము — భక్తిచే సత్వరముగ సాధింప నగును. దాన ప్రతి తపో హోమ ఇవ స్వాధ్యాయ సంయమాది వివిధ ధర్మములును భక్తియొగమునకు సాధనభూతిములు మాత్రమే. ధర్మము, సత్యము, దయ, విద్య, తపము మున్నగున వెన్నియున్నను భక్తి లేక చిత్తము చవికము కాదు. యోగముగాని, సాంఖ్యముగాని, స్వాధ్యాయముగాని, తపముగాని, త్యాగముగాని, యేదియైనను భక్తివలె భగవంతుని సాధింపఁజాలవు జ్ఞానము, యోగము, కర్మము మున్నగున వన్నియు — భక్తిముందు శక్తిహీనములే. ముకుందుని సంసేవించుటచే లభించిన చిత్తప్రకాంతత — అనుక్షణము కామ లోభ హతమగు యమాది యోగపథముల వలన లభింపదు. బహి రర్థములయందు (కర్మకాండ యందు) శ్రద్ధవహించువారు — విష్ణువును తెలియఁజాలరు. కర్మకాండ యనెడి బంధముచే బద్ధులైనవారు — అంధులచే నడపింపఁబడు అంధులవంటివారు. క్రతువులచే సాధింపఁబడు బహిరంగము లన్నియు సత్వరములు. అవి — మూర్ఖర్య అనకము లగుటవలన, అపవిత్రములు.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికావ్యము

భగవానుడు భక్తులకు వలె యోగులకును అంత సులభగమ్యుడుకాదు
శ్రేయఃప్రపాహమైన భక్తియోగమును వదలి, కేవలము జ్ఞానార్జనకై వ్రయ
ర్నించువారికి — చివరకు మిగులునది శ్లేశము మాత్రమే వారి పరిశ్రమ
మంతయు — కేవలము పరిపొట్టునందు బియ్యపు గింజలకొఱకై వెదకుట వంటిది.

మానవ జన్మమును బొంది, కేవల తత్త్వవిషయకజ్ఞాన సముపార్జనమునందే
కాలము గడపువారు — భగవ దారాధనమునకుఁ గడంగనిచో నే మందుము?
వారు — భగవ స్వాధ్యాశక్తిచే సమ్మోహితులైనవారని యనవలసియున్నది.

వైష్ణవర్మముతోఁ గూడియున్నను, అచ్యుతభావ పరితమైన జ్ఞానము
కోల్గింపదు. అమలభక్తివలన హరి ప్రీతుఁ డగును. దానముగాని, తపముగాని,
యజ్ఞముగాని, తౌచముగాని, వ్రతములుగాని కేవల విడంబనములే. హరితోపక
మైనదే కర్మము. అతనిని దెలుపునదియే విద్య. అతనిని దెలిసికొనినదే మతి.

'అపలు' యోగాదులవలన సంప్రాప్తించు సిద్ధు లన్నియు — భక్తునకు
అయాచితముగా వానియంతట నవియే లభించును.

“అధో విభూతిం మమ మాయా వినస్తా
మైశ్వర్య మష్టాంగ మనుప్రవృత్తమ్
క్రియం భగవతీం వా స్పృహయంతి భద్రాం
పరస్య మే తేఽక్షువతే తు లోకే.”

నా భక్తులు — నా మాయచే కల్పితములైన యైశ్వర్యమును, సిద్ధులను
కోరకపోయినను, వారి కవి సహజముగా సంప్రాప్తించు నని భగవద్వాక్యము.

యోగులుగూడ, భగవ దర్పితబుద్ధులై, భక్తిమార్గమువలననే పరగతిని
బొందిరి. పూర్వము జహుసంఖ్యాకు లగు యోగులుగూడ, భగవ దర్పితేహు
లయి, నిజకర్మలబ్ధమయిన భక్తిచే నుద్బుద్ధు లయి, శ్రీమమే అచ్యుతుని పరగతిని
పొందిరి.

కర్మమార్గము — భక్తికి నుపాయమనుట యిటు స్పష్టము. సుసమృద్ధా
ర్థులు గలిగిన యగ్ని, కాషముని నెట్లు భస్మము జేయునో — అట్లే, భగవ ద్భక్తి-
భక్తుని పాపములను సంపూర్ణముగ భస్మము జేయును

"భక్త్యాఽహమేకయా గ్రాహ్య శ్రద్ధయాఽఽత్మా ప్రియ స్సతామ్
భక్తిః పునాతి మ విప్లిషా శ్వపాకా నపి సంభవాత్." — (11-14-21)

'శ్రద్ధగలిగిన భక్తివలననే నేను గ్రహింపఁబడదగిన వాఁడను. మన్నివ్వమైన భక్తి, శ్వపాకులనైనను వవిఘ్నలఁజేయు'నని భగవ ద్వచనము.

"ఆవిస్మితం తం పరిపూర్ణకామం స్నేనైవ లాభేన సమం ప్రశాంతిమ్
వినోపసర్వత్యవరం హి వాలిభిః శ్వలాంగులేనాతి తిక్తి సింధుమ్"

— (9-8-22)

పరిపూర్ణకాముడైన భగవానుని గాక. త దన్యుని దరిజేరుట — కుక్క తోక పుచ్చుకొని నముద్రమును తరించుట పెంటిది.

అకామత్వముతోనైనను, సర్వకామత్వముతోనైనను, మోక్షకామత్వముతోనైనను, ఎల్లైనను భగవానుని భజింపవచ్చును.

మోక్షము సుఖరూప మగుటవలనను, భక్తుఁడు దాని ననుభవించువాఁడగుటవలనను, మోక్షముకంటె భక్తియే యధికతరమైనది. శర్కరగా మాటుటకంటె, శర్కరను భుజించుట యధికతరము — అధికతరానంద దాయకము. శర్కర — శర్కరను భుజింపలేదు భక్తుఁడు మోక్షమును గోర కుండుట కిదియే పాతువు

భక్తిమార్గమున కన్నులు మూసికొనియైనను పయనింపవచ్చును. ఆత్మ లద్ధికొఱకు భగవానునిచే నుపదిష్టములైన యుపాయముల ననుసరించుచుఁబోవు మానవుఁడు — ఎన్నఁడును సత్పథమును వీడఁడు కన్నులు మూసికొని పోయినను, ఆతఁ డిసుమంతయు మార్గమును దప్పఁడు — పతనము జెందఁడు.

యోగులకు బ్రహ్మానీధియందును, అఖిలాత్ముఁడగు భగవానునియందు ర్పింపఁబడిన భక్తికంటె కుభకరమగు పథములేదు భగవానునియందు ప్రయుక్తమైన భక్తి, శీఘ్రముగ అప్రాతుకమైన జ్ఞానమును జనింపఁజేయును ఇట అప్రాతుక మనఁగా — కుష్కతర్కా ద్యగోచరమని యర్థము.

ఇట్టి భక్తియోగము — యేమంత కరివమైనది గాదు. చాల సులభమైనది దీని కధికారనియమ మేమియు లేదు సురలైనను, అసురలైనను, వానరులైనను, నరులైనను భగవానుని భజింపవచ్చును. అచ్యుతుని ప్రీతునిఁజేయుటయం

శ్రీ రామానుజ కీర్తితామిది

దేమియు నాయాసములేదు హరి మహాసించుటయందు ప్రయాస మేమియు లేదు. ముకుందుని ప్రీతికి — ద్విజత్వముగాని, దేవత్వముగాని, ఋషిత్వముగాని, విత్తముగాని, బహుజ్ఞతగాని యేమియును అక్కఱలేదు. దాసముగాని, తపముగాని, యజ్ఞముగాని, శాచముగాని, వ్రతములుగాని, భగవానుని ప్రీతికి అక్కఱలేదు. భగవ దారాధనకు - ధనాభి జనరూప తపః శ్రుతాజన్యేజ ప్రభావ బల పొరువ బుద్ధియోగము లేవియును అక్కఱలేదు

భక్తికి జ్ఞానకర్మములు అంగభూతములు, జ్ఞానకర్మల కంటెను భక్తి శ్రేష్ఠతరమైనది. భక్తిమార్గమున, ఇంద్రియముల సహజవృత్తిని నిరోధింప నక్కఱలేదు ఇదియే భక్తియోగముయొక్క సౌలభ్యము

భాగవత సాంగత్య ప్రభావము

భక్తికి ఉద్బోధక కారణములలో ప్రప్రథమము. ముఖ్యతమము, భగవ ద్భక్తుల సాంగత్యము అనఁగా—సాధుసేవ, మహత్సేవ, సత్సేవ, భాగవతసేవ యని శాస్త్రర్యము. ఇట, సాంగత్య మనఁగా - దర్శనము స్పర్శనము, సంభాషణము, సేవ మున్నగునవి

“సతాం ప్రసంగా నృమపీర్య సంవిదో

భవంతి హృత్కర్ణ రసాయనాః కథాః

తజ్ఞోషణా దాశ్వప వర్గవర్త్యుని

శ్రద్ధారతి ర్భక్తి రనుక్రమిష్యతి.”

— (3-28-25)

నాశక్తి వెలిగిన సాధువుల ప్రసంగమందు, నన్నుగూర్చిన హృత్కర్ణ రసాయనములగు కథలు వచ్చును. వానివలన మోక్షప్రాప్తి హేతువులగు శ్రద్ధయు, రతియు, భక్తియు ననుక్రమించునని సత్సాంగత్య మాహాత్మ్యమును భగవానుడే స్వయముగా ప్రవచించెను.

స్వర్గముకంటెను, మోక్షముకంటెను సత్సాంగత్య మధికము. భక్తుల నన్నిధియే యెట్టివారినయినను వునీతులఁ జేయును. భాగవతసేవవలన అమంగళము లన్నియు హత మగును. నైషికభక్తి యుద్భవించును

సాధు సంభాషణము - ఎట్టి మనస్తాపమునైన శీఘ్రముగఁ బోగొట్టును. భాగవతులఁగూర్చిన స్మరణమే పవిత్రము చేయుచుండ, ఇంక వారి దర్శన స్పర్శ

పాదకౌచాసనాదుల విషయ మేమని చెప్పవలెను? సాధువులతోడి ప్రసంగము - మోక్ష ద్వారమును అపావృతముచేయును ముక్తికి మహాత్మ్యవ, ద్వార మని చెప్పబడినది. భాగవతుల పాద సరోజ రేణువును శిరస్సుపై ధరించుట - పాపమును నశింపజేయుటయేగాక, సర్వ సద్గుణములను సంప్రాప్తింపజేయును. సాధు సంగమముయొక్క వైశిష్ట్యము - వక్తకు, శ్రోతకు సమృద్ధమగుటయేగాక, సర్వలకును సుఖకర మగును.

మహాత్ములతోడి ప్రచుర సమాగమములేని నరుని జన్మము నిరర్థకము భగవానునిగూర్చిన జ్ఞానము మహాత్ముల పాద రజోభిషేకమువలన మాత్రమే సంపాదించనగును. శీర్షములు, మృచ్ఛిలామయములైన దేవతలు, దీర్ఘకాలమునఁగాని భక్తులను పవిత్రులఁజేయదు కాని, సాధువులు దర్శన మాత్రముననే పునీతుఁగావించుదు.

సత్సంగమువలె వ్రతములు - యజ్ఞములు మున్నగునవి రేయివియు భగవానుని కరుణను సంపాదించఁజాలవు సాధువులుమాత్రమే భక్తికి విరుద్ధములైన భావములను భేదింపఁగలరు సాధువుల కిట్టి మాహాత్మ్య ప్రబుట్టుకు హేతువు - వారియందు హరి యుండుటయే

సాధువులే భగవానునికి హృదయము సాధువుల హృదయమే భగవానుఁడు. వారిరువురికిని మఱియొకటి తెలియదు సాధువులే దేవతలు 'అనలు' దేవత లనఁబడువారు - స్పృహవరులు. సాధువు లట్లుకాదు దేవతల చరిత్రము సుఖమును, దుఃఖమును తెఱిసి గల్గించును కాని, సాధువుల చరిత్రము - ఒక్క సుఖమును మాత్రమే కల్గించును భక్తుల విషయమున, దేవతల వర్తనము - పిండికి లఁది రొట్టెవంటిది కాని, సాధువుల విషయ మట్లుకాదు. దేవతలకంటెను సాధువు లుత్తములు ఇట్టి సాధు సాంగత్యము సులభముగ లభించునది కాదు. అది - దురాపము, దుర్లభము.

“దుర్లభో మానుషోదేహో దేహినాం క్షణభంగురః

తత్రాపి దుర్లభం మన్యే వై కుంఠ ప్రయదర్శనమ్.” — (11.2.21.)

క్షణభంగురమైన మానవజన్మమే దేహులకు దుర్లభము. అందునను - వైకుంఠ ప్రయలుదర్శనము, అతిదుర్లభము. వైకుంఠమునకు మార్గభూతులైన సాధువుల సేవ, అల్పతపమునకు దురాపము

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామదీ

“య ద్దుష్కరం య ద్దురాపం య ద్దుర్గం య చ్చతుష్కరమ్
త త్వర్వం తవసా ప్రాప్తం తపోహి దురతిక్రమః ” — (మనుస్మృతి)

దుష్కరము - దురాపము - దుస్తరమునైన సర్వము తపముచే సాధ్యము.
అవస్సు దురతిక్రమము ఇట్లుచెప్పఁబడినను, అట్టి తపమునకుఁగూడ, స్వల్ప
మైనచో - సాధుసేవ దురాప మనుటయందు - చానివై తిష్ఠము స్పష్టము

ప్రారబ్ధి, సంచిత కర్మలవలన సంభవించిన పాపము నాశ మగుటకు - భక్తి
యుపకరించును. మహాత్మేష్వవలన పాపము నాశ మగును. పాపము నాశము
కాఁగా - చిత్తశుద్ధి కలుగును. చానివలన వివేకము కలుగును. వివేకము
(జ్ఞానము) కలుగుటయే భక్తియుద్భవించుటకు హేతువు

భక్తి సాధనములు

“నిషేవితే నానిమి త్రేన స్వధర్మేణ మహీయసా
క్రియాయోగేన శస్త్రేణ నాతిహింసేణ నిత్యశః
మద్విష్ట్య దర్శన స్సర్వ పూజా స్తు త్యభివందనైః
భూతేషు మద్భావనయా సత్త్వేనా నంగమేవ చ
మహతాం బహుమానేన దీనా నామసుకంపయా
మైత్ర్యా వైవాత్మకుర్వేషు యమేన నియమేన చ
అద్యాత్మికాను శ్రవణా న్నామసంకీర్తనాచ్చ మే
అర్ఘవే నార్యసంగేన నిరహం క్రియయా తథా
మద్ధర్మిణో గుణైరేతైః పరిసంకుర్ధ ఆశయః
పురుషస్యాంజసాభ్యేతి శ్రుతమాత్రగుణం హి మామ్.”

— (3-29-15 సంఠి 19.)

“ఏవం భూతాయాః భక్తే స్సాధనా న్యాహ పంచభిః నిషేవితేతి.
నిషేవితేన సమ్యగనుష్ఠితేన, అనిమిత్రేన వలాభి రహితేన, స్వధర్మేణ నిత్యవైమి
త్తితేన, మహీయసా శ్రద్ధాయుక్తేన, క్రియాయోగేన, పాంశరాత్రాద్యుక్త పూజా
ప్రకారేణ, శస్త్రేణ నిష్కామేన.... ..మద్విష్ట్యం మత్ప్రతిమాదితస్య దర్శనాదిభిః,
సత్త్వేన వైర్మేణ, అసంగమేన వైరాగ్యేణ.... ..అర్ఘవేన అకాటిర్మేన
మద్ధర్మిణః భగవద్ధర్మానుష్ఠాతుః పురుషస్య, ఆశయః చిత్తమ్”

— (శ్రీరఠి వ్యాఖ్య)

శ్రీమద్భాగవతము - భక్తికర్తవ్యము

సమ్యక్ గమస్థితము-ఫలాభిసంధిరహితము - శ్రద్ధాయుక్తము - నిత్యమై విత్తికమునై న స్వగర్భ నిర్వహణము - నిష్కామము - అనతిహింస్రమునై న పాంచ రాత్రామాద్యుక్త పూజ - ప్రతిమారుల దర్శనము - స్మర్య - పూజ - స్తుతి - అభివందనము - ధూతములయందు భగవద్భావన - ధైర్యము (సత్త్వము) వైరాగ్యము (అసంగము) - మహాత్ములను సన్మానించుట - దీమలను దయతోఁ బూచుట - సములయొడ మైత్రితో మెలగుట-శమము-నియమము-అధ్యాత్మికానుశ్రవణము-భగవన్నామ సంకీర్తనము - ఆర్జవము - ఆర్థసంగము - నిరహంకరియతమున్నగు వానిచే చిత్తము పరిశుద్ధమగును-ఇట్టి భగవద్దర్శముల ననుష్ఠించిన పురుషుఁడు-శ్రుతమాత్రగుణుఁడైన భగవానుని శిష్యుమే భొందును.

అనగా - చిత్త పరిశుద్ధికి సాధనములగునవి యన్నియు భక్తికిసాధనములే యని భావము. కారణము - చిత్తము పరిశుద్ధమగు తడము, భక్తి యుద్భవించు తడము ఒకటియే యగుట. ఈ సాధనముల విషయమున, తరువాతి శాండిల్య సూత్రములందు విహారంతర విభజన మేర్పడినది

జ్ఞాన వైరాగ్యములు - శాచము - జపము - తపము - హోమము - క్రద్ధ - అభిభ్యము-భగవదర్శనము-తీర్థాటనము-అచార్యసేవనము-స్వధర్మ నిర్వహణము-విధర్మనివర్తనము-తీవ్రమైన యాత్మసమాధి-గ్రామ్యధర్మ నివృత్తి-మోక్షధర్మరతి-స్వాధ్యాయము - గుహసాసన - మితభోజనము - విచిత్త సేవనము - విమన్మత - అనుష్ఠేగత మున్నగు భక్తి నియమములు చెప్పఁబడినవి.

భక్తికి అధికారులు

భక్తికి అధికార నియమము లేకున్నను, దానికిఁ గావలసిన కనీసమైన యర్హతయు యోగ్యతయు అవశ్యకములే వాని విషయమై, భాగవత మీ శ్రీంది విధముగా ననుచున్నది.

“యద్భుచ్చయా మత్కథాదౌ జాతక్రద్ధప్తయః పుమాన్

న నిర్విణ్ణో నాఽతిసక్తో భక్తియోగోఽస్య సిద్ధిదః.” — (11-20-8.)

భగవానునిగూర్చిన కథలయందు, యాదృచ్ఛికముగా నెవనికి క్రద్ధయుదయించునో - అనిర్విణ్ణుఁడును, అనతి సక్తుఁడునగు వాతనికి భక్తియోగము సిద్ధి నిచ్చును. నిర్విణ్ణులకు జ్ఞానయోగము, అతిసక్తులకు కర్మయోగము ఉండవలెను. అనగా - నిర్విణ్ణుఁడును, అతి సక్తుఁడును కాని వానికి భక్తి యోగము

శ్రీరామానుజ కీర్తికౌముది

సిద్ధించునని యర్థము. భక్తుఁడు - నిర్విఘ్నత పొందనక్కఱలేదు, అతినక్తుఁడును కానక్కఱలేదు. ఉన్నవానిని త్యజింప నక్కఱలేదు, లేనివానికై ఆరాటపడ నక్కఱలేదు. ఉన్నవానివలననే లేనివానిని సాధింపవచ్చును భక్తియోగము యొక్క యాంతర్య మంతయును ఇదియే. ఆనుషంగికముగ నిట భక్తి, జ్ఞాన, కర్మ యోగముల సంబంధమును, జ్ఞానకర్మలకంటె భక్తికిగల యాధిక్యమును చెప్పఁబడిన ట్లయినది జ్ఞానకర్మలు చెంటికిని కూర్పఁబడిన యొక చక్కని సమన్వయమే భక్తియోగము.

భక్తి కలుగువఱకును కర్మ మావశ్యకమే. భక్తి కలుగగనే జ్ఞానము, వైరాగ్యము వానియంతట నవియే కలుగును. జ్ఞాని యెల్లప్పుడును భక్తుఁడేగదా !

క్రద్ధధానత - భక్తి (ఇట భక్తియనఁగా - గౌరవభావము) - వినితత - అనసూయత - భూతకృతమైత్రి - శుశ్రూషాభిరతి - వైరాగ్యము - కాంతచిత్తత - భీమత్త - నిర్మత్స్వరత - శుచి - భగవానుఁడనిన అతులమగు ప్రీతి - దోషవిహీనత - బ్రహ్మాణ్యత - ప్రియత్వము (గురువునకు ప్రియుఁడై యుండుట) - సాధుత్వము మున్నగు గుణములు గల్గిన శూద్రులైనను, స్త్రీలైనను భక్తియోగమున కర్హులే.

భక్తియోగమునకు పై గుణము లవసరములని చెప్పట - కేవలము బాప చారికము మాత్రమే. కారణము - ఇట్టి గుణములుగల వ్యక్తికి భక్తి, దాని యంతట నదియే యుద్భవించును. ఉద్భవించుటకాదు - ఉండితిరును.

భక్తికి అనర్హులు

పరుల నుద్దేగవఱచు ఖలత్వము - అవినితి - స్తబ్ధత (అనఁగా - చెప్పనది గ్రహింప లేకుండుట) - దురాచారత్వము - ధాంభికత్వము - తౌల్యము - గృహము నందు రూఢమైన చేతము (గృహమునఁగా - దేహ మనియుఁ జెప్పవచ్చును. అనఁగా - వైరాగ్యము లేకుండుట యని యర్థము.) - భక్తి లేకుండుట - భక్తి యెడ ద్వేషము - వాస్తవత - పంచన - అశుశ్రూషత మున్నగు గుణములు భక్తియోగమున కనర్హత నాపాదించుచున్నవి.

ఇట్టి గుణము లున్నచోట - ఒక్క భక్తియే కాదు - అధ్యాత్మికవాసనయే లేకమైనను నుండుటకు ఏ యవకాశము లేదు. భక్తి కలుగుటకు అంతరాయ ములుగ, ప్రధానముగా - స్త్రీ, విత్త, విషయ ప్రియత్వములు చెప్పఁబడినవి.

(శ్రీ) సంగమువలన సత్యము, కాంచము, దయ, మౌనము, బుద్ధి, సంపద, లజ్జ, యశము, ఊహ, శమము, దమము, భాగ్యము మున్నగునవి నశించును.

(శ్రీ) వలనఁగలుగు అనర్థములు చాల విపులముగ నిరూపింపఁ బడినవి.

స్త్రీయము - హింస - అన్యతము - దంభము - కామము - క్రోధము
స్వయము (గర్వము) - మదము - భేదము - వైరము - అవిశ్వాసము - సంస్పర్ధ
(శ్రీ) - ద్యూతము - మద్యము అను పదునైదును అనర్థములు.

విషయములయందలి గుణములను ధ్యానించుటవలన సంగము, సంగము వలన కామము, కామము వలన విచారము, విచారమువలన తీవ్ర క్రోధము, క్రోధమువలన తమము, తమముచే చేతనత నశించుట, దానివలన - శూన్యత్వము, మృతకల్పమైన అట్టి మూర్ఖవలన పురుషార్థభ్రష్టత సంభవించును. (శ్రీ), విత్త, విషయేచ్ఛల వలనఁ గలుగు ఫలితము లన్నియు భక్తి కలుగుటకు వలయు ప్రకృతిని తెలుచునవియే. అందువలననే - అవి భక్తికి ఆటంకము లైనవి.

(శ్రీ) విత్త విషయేచ్ఛాదులవలనఁ గలుగు అనర్థములను గూర్చిన పయి నిరూపణము - 'నేతని నెత్తురువలెను, ఆశ్శంగమును (శ్రీ) సంగమువలెను, (శ్రీ)లను పాములవలెను, బంగారమును విషమువలెను భావించి, సన్యాసి వానిని పరిత్యజింపవలె'నను సన్యాసోపనిష ద్వచనముల వివరణమును -

“శ్రీ ధన నాస్తిక వైరివరిత్రం న శ్రవణీయమ్.”

ఇత్యాది నారదభక్తి సూత్రాది వచనములకును - ఉపనిషత్తుల వలెనే మూలకందము నగుచున్నది. భక్తి శాస్త్ర పరిణామ క్రమముయొక్క విధానమును గ్రహించుటకు - పయి నిరూపణము తోడుపడు ననుట స్పష్టము.

భక్తుని లక్షణములు

భాగవతమున భిన్నములగు తావులయందు, బహుధా ప్రోక్షములైన యంశము లన్నిటినిబట్టి, నిజమగు భక్తునకు ఈ క్రిందిలక్షణము లుండితీరునని నిర్ణయింపవచ్చును.

అహింస : మనోవాక్కాయములు మూఁడిటివలనను హింసలేకుండుట. హింసను గూర్చిన సంకల్పముగూడ హింసయే అహింస-యనగా హింస లేకుండుటయే కాదు, పరమ ప్రేమను గలిగియుండుటగూడ. అహింసయే సత్యము, ఋతమును.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

నత్యము :- ఏది యనాదియై, యంతవఱకు పూర్వమున్నదో - అది.
నత్యమనఁగా - అహింసయే. వరమ ప్రేమయే.

అస్తేయము :- తనకేవి లేకున్నను, తన జీవితమున కాటంకముండదో -
అట్టివానిని గతిగియుండుటగూడ స్తేయమే స్తేయ విషయిక భావనయు
స్తేయమే. తీయవలసిన వాని నీయకుండుటయు స్తేయమే.

అసంగము :- త్రికరణములందును సంగము లేకుండుట.

ప్రీతి :- భవమును జొందినందువలన లబ్ధి.

అసంచయము :- ప్రాణముల కాధారభూతములగు వానికంటెను ఇతర
ములగువానిని సంపాదించుట సంచయము. అట్టిది లేకుండుటయే అసంచయము.
అస్తేయమునకును, అసంచయమునకును ప్రయత్నము మాత్రమే భేదము.

ఆస్తిక్యము :- ఉన్నదానిని ఉన్నదని భావించఁగలుగుట. అట్టి భావన
కవసరమగు అర్హతను సంపాదించుటకై యత్నించుట.

బ్రహ్మచర్యము :- త్రికరణములయందు బ్రహ్మచర్యము నాచరించుటయే
కాదు - ఇంద్రియము లన్నిటియందును సంయమనము గతిగియుండుటగూడ
అంతమాత్రమేకాదు - బ్రహ్మభావనయందు సంతతము సంచరించుటగూడ

మోనము :- మనోవాక్యాయములను, వానివాని ధర్మము లన్నింటి
నుండి దూరముచేయుట.

స్థైర్యము :- త్రికరణములయందును స్థిరత్వ ముండుటయేకాదు - వానిని
భగవానుని కర్పించుటగూడ.

ఉమ :- అనవ్యయములగువానిని త్రికరణములచే వహించుటయేకాదు -
వానియందును తత్కర్తలయందును యెట్టి ద్వేషము లేకుండుటగూడ.

అభయము :- అనత్తునుగూర్చిన భీతి లేకుండుటమాత్రమేకాదు - సత్య
మునుగూర్చిన స్థైర్యమును గతిగియుండుటగూడ.

పరాధేహ :- ప్రాణు లన్నిటికిని ఆనందమును గోరుటమాత్రమేకాదు -
ఇంద్రియము లన్నిటిని ఆ ప్రయత్నమున మగ్నముచేయుటగూడ. అంతమాత్రమే
కాదు - ఆనంద వ్యతిరేకమైన యిది త్రికరణములయందును లేకయుండుట.

తుష్టి - జ్ఞానేంద్రియము లైదింటియందును, త న్మూలమున మనము నందును, ఉన్నదానితో తృప్తికొందుట మాత్రమేకాదు - లేనిదాని నేమాత్రమును కోరకుండుట, కర్మేంద్రియము లయిదింటిని మనసున కవ్యతిరిక్తముగనే కాక, అనుకూలముగను ప్రవర్తింపఁ జేయుటగూడ

శమము.- భగవన్నిష్ఠమైన బుద్ధి

దమము - ఇంద్రియ సంయమనము

తితిక్ష - దుఃఖము నణఁచుట.

దృఢి - జీవోద్వేపస్థలను జయించుట.

దానము - త్రికరణములయందును దండమును త్యజించుట

అపము.- కామత్యాగము

కౌర్యము.- స్వభావ విజయము

సమదర్శనము.- సత్యము.

ఋతము.- ఋతులచే పొగడఁబడిన సూన్యతవాణి, ఏది యిఁకముం దనంతమై యుండునో - అదియే ఋతము.

కౌచము.- కర్మములయం దనంగత్వము.

సన్న్యాసము.- దృశ్యమగు సర్వమును త్యజించుట.

ధర్మము:- నరులలో నధిక సంఖ్యాకులకు ఇష్టమైనది.

యజ్ఞము:- భగవానుడే యజ్ఞము ఆ యజ్ఞరూపమును పొందుట యని యర్థము.

దక్షిణ.- జీవితము మూలమున జ్ఞాన సందేశము నిచ్చుట

బలము.- మనస్సును భగవానునియందు లీనముచేయుట

భగము.- భగవానునిగూర్చిన యైశ్వర్య భావము

లాభము.- భగవానునియందు ఉత్తమ భక్తిని గల్గియుండుట.

విద్య.- అత్మలయందు భేదత్వమును జూచినచోఁ గల్గుభాద

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

జగుచ్చు :- అకర్మములయెడఁ గలుగు లజ్జమాత్రమేకాక, అసహనము గూడ.

శ్రీ - గుణములను గలిగియుండుట.

సుఖము :- తొకకవ్యవహారమునందు సుఖ దుఃఖములని చెప్పఁబడు రెంటిని అతిక్రమించిన స్థితి

దుఃఖరాహిత్యము - త్రైవర్గిక సుఖాపేక్ష లేకుండుట.

పాండిత్యము :- బంధమోక్షమును గూర్చిన విధము నెఱింగి యుండుట.

మూర్ఖత లేకుండుట :- దేహా ద్యహం బుద్ధియే మూర్ఖత. అది లేకుండుట యన్నమాట.

పథమునందు వర్తించుట :- నిగమస్మృతమైన మార్గమున వర్తించుట. కాగుగా నడపించునది నిగమ మనబడును.

ఉత్పథము లేకుండుట :- ఉత్పథమార్గమనఁగా - ఆకాశ మార్గము అనఁగా - అమార్గమని యర్థము. చిత్తవిశేషము అమార్గము అట్టి యమార్గమునఁ బోకుండుట.

స్వర్గమును గలిగియుండుట :- సత్త్వగుణోదయమే స్వర్గము.

సరకము లేకుండుట - తమః ప్రజ్వలనమే సరకము. అది లేకుండుట

ఆద్యత్వము :- గుణములను గలిగియుండుట

దర్శిత లేకుండుట :- అసంకుప్తియే దర్శిత అది లేకుండుట యన్న నూట

కృపణత లేకుండుట :- అతితేంద్రియతయే కృపణత అట్టిది లేకుండుట. అనఁగా - తిలేంద్రియత్వ మన్నమాట

ఈశస్యము - గుణాతీతత్వము

అనీశత లేకుండుట :- గుణములకు లోబడుట యనీశత. అట్టిది లేకుండుట అనఁగా - ఈశత్వముగలిగి యుండుట యని యర్థము.

దోషము లేకుండుట :- గుణదోషదర్శనము దోషము అట్టిది లేకుండుట యని యర్థము

సుశీలత - భగవానుని బొందుట కనువైన శీలము.

అకించనత :- లౌకిక విషయము లేమాత్రము లేకుండుట.

నిరపేక్షత :- ఫలమును గూర్చిన భావన యణుమాత్రమును లేకుండుట

నిర్వైరము - భేదభావము లేక, సమదర్శనము గల్గియుండుట

భగవదనురక్తి - భగవానునియందు పరమప్రేమను గల్గియుండుట.

అఖల జీవ వత్సలత - అఖలజీవములను తన పరమప్రియుడైన భగవానుడు, ఆత్మరూపములుగ సృష్టించెనని యెఱింగి, ఆ జీవులయందు వాత్సల్యమును గల్గియుండుట,

ఆత్మవద్దర్శనము - సర్వభూతములను తనయందు, తన్ను సర్వభూతములయందును జూచుచు, నిరంతరము వానికి మనసున మ్రొక్కుట

నష్టాహంకారత :- తా ననెడి భావము సర్వము త్యజించి, త న్ని భువి యందలి ప్రతిపాణికంఠెను శక్కువగఁ జూచుకొనుట

విత్తము నష్టమైనవానివలె నాతురత - భగవంతునకు సన్నిహితుడై యుండవలసిన తాను, దూరమై, అతనిని పోగొట్టుకొంటినే యను భావముచేఁ గలుగు నాతురత.

సన్నిపాతము లేకుండుట - నేను, నాది అను అహంభావము సన్నిపాతము. అది లేకుండుట.

నిందాస్తుతులు విడచి, అనిమిత్తుడై, సూర్యునివలె చరించుట :- ఇష్టానిష్టములు రెంటికిని అతీతుడై ఏకత్వమును బొందుట.

సంశయరహిత :- భగవానునిగూర్చియు, అతని స్వరూపమును గూర్చియు సంశయ మేమాత్రము లేకుండుట.

మోక్షముగూడఁ గోరకుండుట - భగవత్ప్రేమమాత్రమే కోరుట - మోక్షమున పరమఫల రూపమైన భక్తికి అవకాశము లేకపోవుటయే కారణము

సుహృదత్వము :- అజాత శత్రుత్వము, పాదుత్వము.

తాపము - భగవానునిమండి వేత్తైతి నను దుర్భర వేదనయొక్కఫలము.

శ్రీ రామానుజ కీర్తికొమడి

మాహాత్మ్యము - భగవద్వర్ణ హృదయత - భగవ దాశ్రయము - భగవ త్కథామృష్టత - భగవ త్కథాశ్రవణము - భగవ త్కథాకథనము - స్మృతి (ఎట్టి స్మృతియందైనను విచక్షణను, జ్ఞానమును గోల్పోకయుండుట) - బుధుడైనను బాంకునివలె కీడించుట - కుశలుడైనను జడునివలె చరించుట - విద్వాంసుడైనను ఉన్మత్తునివలె మాటాడుట - నియతమగు చర్య లేకుండుట - కర్మములు, పాపండ్ల త్వమును, తర్కమును అధిగమించుట - శుష్కవాదమునకు దిగకుండుట - అనివార్యమగు స్థితియందు మాటాడవలసి వచ్చినను, అతివాదమునకు బోకుండుట - అట్లు మాటాడుట యందును ఎవరికిని ఏమాత్రమును న్యూనత గలిగింపకుండుట - దృఢ నిశ్చయముగలిగి, బకమువలె లక్ష్యమును జేరుట మొదలగునవి భక్తున కుండవలసిన లక్షణములు

వివేకానందుడు చెప్పిన (Bhakti yoga-The triangle of love) పరమ ప్రేమ యొక్క లక్షణములు మూడును అనఁగా - అభీతి, నిరపేక్షత, ఏ ప్రాణికంఠెను తాను తక్కువయని భావించుట, నై లక్షణములలోనివే

భక్తుని ధర్మములు

భగవ త్కథలందు శ్రద్ధ, భగవ త్కథావ్యాఖ్యానము, పూజయందు నిష్ఠ, స్తుతి, పరిచర్యయం దాదరము, సర్వాంగములతో నభివందనముసేయుట, భక్తులను పూజించుట, సర్వభూతములయందును భగవ ద్భావనజేయుట, అంగచేష్టలన్నియు భగవద్దముసేయుట (అనఁగా-భగవత్కార్యార్థమే యంగము లన్నిటి నుపయోగించుట) భగవత్కథా కథనము, మనసును భగవానునియం దర్పించుట, సర్వ కామములను వర్జించుట, అర్థపరిత్యాగము, భోగపరిత్యాగము, సుఖపరిత్యాగము ఇష్ట దత్త హుత జప్త వ్రత తపములను భగవానుని కర్పించుట, ఈ ధర్మముల నాచరించుచు, భక్తుడు ఆత్మనివేదనమొనర్చినచో-అతనిభక్తి, మహోన్నతస్థితి నందుకొని, లబ్ధిసీధికి దోహదమొసంగును. అట్టివాని కిక గావలసిన దేమియు నుండదు

నవవిధ భక్తులు

“శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాదసేవనమ్
అర్చనం వందనం దాస్యం వణ్య మాత్మ నివేదనమ్
ఇతి పుంసార్పితా విష్ణో భక్తిశ్చేన్నవంక్షణా ” — (7-5-28, 24)

శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణము, పాదసేవనము, అర్చనము, వందనము, దాస్యము, సఖ్యము, ఆత్మ నివేదనము అని, భక్తి-నవ లక్షణ లక్షితముగా చెప్పఁబడినది

పై వానియందు-శ్రవణము, కీర్తనము, పాదసేవనము, అర్చనము, వందనము అనునైదును భక్తిని వ్యక్తీకరించుచు విమాత్రమే స్మరణము, దాస్యము, సఖ్యము, సఖ్యము, ఆత్మ నివేదనము అనుచు వి-భక్తి భావపరిణామ మందలి యవస్థలు.

ఈ నవ విధ భక్తుల ప్రాశస్త్యము-ఈ క్రిందివిధముగా విపులీకరింపఁబడినది.

౧. శ్రవణము.

“కృణ్వతాం స్వకథాం కృష్ణః పుణ్యశ్రవణకీర్తనః

హృద్యస్తస్థోహ్యదద్రాణి విహసోతి సుహృ తస్సతామ్ ” (1-2-17)

ఉత్తముల స్నేహితుఁడగు కృష్ణుఁడు-తన కథలను వినువారి హృదయముం దుండి, వారి యముంగళములను బోఁగొట్టును. కృష్ణకథాశ్రవణ కీర్తనములు పుణ్యావహానులు.

౨. కీర్తనము.

“ఇదం హి పుంసో నైవ క్రతుస్య వా

స్విష్టస్య సూక్తిస్య చ బుద్ధిదత్తయోః

అవిద్యతోఽర్థః కవిధి ర్నిరూపితో

య దుత్తమశ్లోకగుణానువర్ణనమ్ ”

(1-5-22)

ఉత్తమశ్లోకుని గుణానువర్ణనమే ఋషులచే నిరూపింపఁబడిన తపమునకు, క్రతుమునకు, అగ్నిష్టోమాది రూపేష్టమునకు, ఉపాకాది ప్రతిష్ఠారూపమైన పూర్తమునకు, శంసనపూర్వక దానములకును అనియ్యతమైన ఫలము.

౩. స్మరణము

“ఏతావా న్సాంఖ్యయోగాభ్యాం స్వధర్మ పరినిష్ఠయా

జన్మలాభః పరః పుంసా మంతే నారాయణస్మృతిః ” (2-1-3)

సాంఖ్యము, యోగము, స్వధర్మ పరినిష్ఠ పీని యన్నిటివలనను పురుషుని జన్మమునకుఁగలుగు పరమలాభము అంత్యదశయందు వారాయణుని స్మరించుటయే

శ్రీ రామానుజ తీర్థితామది

౨. పాదసేవనము:

“దేవో ఒనురో మనుష్యో వా యజ్ఞో గన్ధర్వ ఏవ చ
భజ స్మృతుష్ట చరణం స్వస్తిమాన్ స్వాద్యథావయమ్.” (7-7-52)

దేవాసుర మనుష్య యజ్ఞ గంధర్వాదులయం దెవరైనను, ముకుందుని చరణములను భజించి, శుభమును బొందఁగలరు ముకుందుఁ డవఁగా—“ముకుం-
ముక్తిం దదాశీతి ముకున్దః” ముక్తి నిచ్చువాఁడని యర్థము

౩. అర్చనము:

“యథా తరోద్మాల నిషేచనేన
తృప్యన్తి త త్స్కంధభుజోపశాఖాః
ప్రాణోపహారాచ్చ యదేంద్రియాణామ్
తదైవ సర్వార్థణ మచ్యుతేత్యా ” (4-31-14)

చెట్టుయొక్క మొదటిని దడుపుటవలన-స్కంధ, భుజోపశాఖ లెట్లు తృప్తి
జెందునో, ప్రాణమున కిడిన యాహార మెట్లొందియములఁ దృప్తిపఱచునో, అట్లే-
అచ్యుతుని యర్చనము సర్వదేవతలకు వర్తించును

౪. వందనము:

“హృద్వాగ్వపుర్విర్వ దధన్నమస్తే
జీవే తయో ముక్తివదే సదాయ థాక్ ” (10-14-8)

హృదయముచేతను, వాక్కుచేతను, కాయముచేతను భగవానునికి నమ
స్కరించుచు జీవించువాఁడు ముక్తిపదమున కర్హుఁడు.

౫. దాస్యము:

“య న్నామశ్రుతిమాత్రేణ పుమా స్సవతి నిర్మలః
తస్య తీర్థవదః కిం వా దాసానా మవశిష్యతే? ” (9-5-19)

ఎవనిసామమును వినిన మాత్రముననే పురుషుఁడు నిర్మలుఁ డగునో-అట్టి
భగవానునియొక్క దాసులకు కావలసిన దేమున్నది? (ప్రమియు లే దనుట.)

౮. సఖ్యము

“అహో భాగ్య మహాభాగ్యం సద్దగోపవ్రజాకసామ్

య స్మిత్రం పరమావస్థం పూర్ణం బ్రహ్మసనాతనమ్.” (10-14-32)

సనాతనుడు, పరిపూర్ణుడు, పరమానంద స్వరూపుఁడునైన బ్రహ్మను (భగవానుని) మిత్రునిగ బడసిన నందఁగోప వ్రజవాసులది యేమిభాగ్య మేమి భాగ్యము!

౯. ఆత్మ నివేదనము

“మర్త్యే యదా త్యక్తసమస్తకర్మా
నివేదితాత్మా విచిక్చీతోమే
తదాఽమృతత్వం ప్రతిపద్యమానో
మయాఽఽత్యభూయాయ చ కల్పతేవై.”

మర్త్యుఁ డెప్పుడు త్యక్తసమస్త కర్ముఁడయి, భగవ న్ని వేదితాత్ముఁ డగునో-అప్పుడు భగవానుని విశిష్ట కర్తవ్యమునకు పాత్రుఁడై, అమృతత్వమునకు యోగ్యుఁడై, భగవానునిచే భగవద్భావము పొందింపఁ బడును.

ఇందు-ఆత్మనివేదన మనఁబడు శరణాగతి ప్రభావమును భాగవతము బహు విధములఁ జాటుచున్నది. వ్యసనాత్యయమైన భగవత్పదములయందు శరణము పొందిన ధీరులకు, పొందరాని దనుచు వేదియు లేదు

“కిం దురాపాదనం తేషాం పుంసా ముద్దామచేతసామ్
యై రాశిత్రస్తీర్థపద శ్చరణో వ్యూనాత్యయః ” (3-23-42)

పరభక్తిస్వరూపము

పరభక్తుని స్థితిని భాగవత మీ క్రిందిరీతిగా విశదీకరించుచున్నది :-

ఆనని చిత్తము ప్రణయావమూర్ణమగుటచే, పులకితగాత్రుఁ డగును. హృదయము ద్రవించుటచే, బాష్పపూరితనేత్రుఁ డగును. గద్గదకంఠుఁ డగును. కనిపించునది భగవానుఁడొక్కఁడే యగుట - నోటమాట యుండదు. ఊరక

శ్రీ రామానుజ కీర్తనామణి

చూచును. ఊరక నవ్వును ఊరక యేడ్పును ఉత్తైప్పర్వరముతో పాటలు పాడును. ఒడలు తెలియక స్పృహము చేయును అనందాన్నితో మక్కిరిబిక్కిరియై ఆతఁడు-ఆమ్మతుఁ డగును. భగవ ద్విరహముననే ఆతఁడు ప్రాణములు విడుచును

భాగవత లక్షణములు

అత్మయొక్క భగవద్భావమును సర్వభూతముల యందును, భగవత్స్వరూపమైన అత్మయందును తనయందు సర్వభూతములను బాచువాఁడు భాగవతోత్తముఁడు.

భగవానునియందును, త దధీనులయందును, మూర్ఖులయెడను, క్రమముగా ప్రేమ, స్నేహము, దయ, ఉదాసీనలతో నర్తించువాఁడు భాగవతమధ్యములు.

భగవత్ప్రతిమలనుమాత్రమే శ్రద్ధతోఁ బూజించుచు, భక్తులయెడను - ఇగరుల యెడను అట్టి భగవద్భావము లేనివాఁడు ప్రాకృతిభక్తుఁడు

ఇంకను భాగవతోత్తముని లక్షణములు, భాగవత ప్రధానుని లక్షణములు, అగ్రవైష్ణవుని లక్షణములు, హరిప్రియుని లక్షణములు విపులముగాఁ జెప్పఁబడినవి. కాని, ఆ లక్షణము తెల్లను, పూర్వోక్త భక్త లక్షణములయం దంతర్లీనమగు నవియే ఉత్తముఁడు - నిష్ఠాతుఁడు వైన గురునియొద్ద జిజ్ఞాసువైన శిష్యుఁడు, నియమముతో భాగవత ధర్మములయొక్క శిక్షణమును పొందవలెనని చెప్పఁబడి, ఆ శిక్షణాక్రమము, భాగవత ధర్మములు విపులీకరింపఁబడినవి అధర్మము లన్నియు పూర్వోక్త భక్తలక్షణములం దంతర్గతమగునవి యే

భక్తుని వైశిష్ట్యము

భక్తుని వైశిష్ట్యమంతయు నొక్కమాటలో, క్రిందివిధముగాఁ జెప్పఁబడినది.

“మ దృక్తియొక్క భువనం పునాతి ”

(11-14-24)

నా భక్తుఁడు విశ్వమును పవిత్రమును ‘చేయు’ నని భగవానుఁడే స్వయముగా నలికివాఁడు. ఈ భావమునే నారదుఁడుకూడ - ‘న లోకాం ప్రారయతి’ ॥ భక్తుడు లోకమును తరింపఁజేయునని చెప్పియున్నాఁడు

శ్రీమద్భాగవతము - భక్తితత్త్వము

భగవానుడు భక్తవలాధీనుడు. పర్యమును త్యజించి, తనను శరణు బొందిన భక్తుల నెన్నటికిని ఆతడు వదలడు. ఆతడు కరుణా పముద్రుడు. వైరముచేత నాతని గతి విలాసవిలోక వాకారాదులు, శయ నాసనాదులయందు ధ్యానించు శిశుపాల పౌండ్ర సాల్యాదులకే సాగూఢ్యముక్తిని ప్రసాదించినవాడు. ఇక నాతని నమరక్తితో భజించువారి విషయము చెప్పవలెనా?

“వై రేణ యం నృపతయ శ్శిశుపాలపౌండ్ర
నాల్వాదయో గతివిలాసవిలోక నాద్యైః
ధ్యాయంత ఆకృతిధియ శ్శయనాసనాదౌ
త త్సమ్య మాపు రనురక్తదియాం పునఃకిమ్” (11.5.43)

భక్తిప్రవాహయోగము (8-23-24), భావయోగము (1-2-26), భక్తివిశానయోగము (8-25-31) నున్న గు పదములు భక్తియోగ మను స్థలమున ప్రయోగింపబడినవి

శ్రీమద్భాగవతము పై విధముగ భక్తితత్త్వ విషయమున, ప్రధానముగా నుపనిషత్తులకు వ్యాఖ్యానమును, తరువాతికాలమున వచ్చిన భక్తిసూత్రములకు లక్ష్యకోశమును నగుచున్నది

నారదుఁడు-భక్తిప్రచారము

“సరస కవి - కవి శేఖర”

శ్రీ కేశవభొట్ల సుదర్శన వేణుగోపాలమూర్తి, బి. ఏ.

భూమిక

“పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాకాయ చ దుష్కృతామ్

ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే” — (తగవగీత: 4.8)

సాధువులను సంరక్షించుటకును, దుష్కర్మలను దునుమాడుటకును, ధర్మము నుద్ధరించుటకును యుగ యుగమునను నే నవతరింతు' నని శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు వక్కాణించియున్నాఁడు. ఇట్టి భగవంతుని లీలా వినోదములకు యథోచితమైన పూర్వరంగములను సిద్ధమొనర్చి, వాని కవసరమగు సాధన సంపదను సమకూర్చి, ప్రపంచమునకు శ్రేయమును గల్గించు నిమిత్తమై, భగవత్ప్రతినిధులును ఆ యా సమయములలో అవతరించుట పరిపాటియై యున్నది ఇట్టి భగవత్ప్రతినిధులు - కారణ జన్ములుగా వ్యవహరింపఁబడుచుందురు

ఈ కారణ జన్ములు-పరార్థ ప్రాపకులై, ప్రజలకు ఆధ్యాత్మిక చైతన్యమును గల్గించుచు, వారిని తరింపఁ జేయుటయే పరమాశయముగాఁగల్గి ప్రవర్తించు చుందురు మఱియు - ప్రభువు, సేవకుఁడు - పురుషుఁడు, స్త్రీ - బాలుఁడు, వృద్ధుఁడు ధనవంతుఁడు, దరిద్రుఁడు అను భేదము నెంచక, ఎల్లఱును ఏకరీతిగా సమదృష్టితో గాంచుచు, అందఱియందును భగవత్కృతాక్షము ప్రసరింపవలెనని వాంఛించు చుందురు. ఇట్టి భగవత్ప్రతినిధులలో కొందఱు - కొన్ని ప్రశ్నోక్త సందర్భము లందును, కఠివయ సన్నివేశములందును కార్యనిర్వాహకులై, ప్రముఖ స్థాన ములంకరించుచు గన్పట్టుచుందురు. దేవర్షి నారదుఁ డట్టివాఁడు

“అవోః దేవర్షి ర్దన్యోఽయం యత్క్రిర్తిం కార్ణధన్వనః

గాయన్ కార్యన్నిదం తస్యై రమయ త్యాతురం జగత్.”

ఓహో! దేవర్షి! అనవరతమును వీణావాదనము గావించుచు, శ్రీహరి లీలలను గాన మొనర్చుచు, ప్రపంచమును రమింపఁజేయుచున్న నీవు - పరమ ధన్యుఁడవుగదా! అని నారదుని, శ్రీమద్భాగవతము అనేక విధములుగా అభి నందించుచున్నది. అవును - భగవన్నామ సంకీర్తనముకంటెను ప్రపంచమునకు మేలు చేకూర్చునది వేఱొకటి యేమున్నది? అన్యథా శరణం నాస్తి. ఈ కారణమువలననే, నిరంతర హరినామ సంకీర్తనా తత్పరుఁడైన నారదుడు - ఇట్లు బహుధా ప్రశంసింపఁబడుచున్నాఁడు

భగవన్నామప్రభావము

“సతతం కీర్తయన్తో మాం యతస్తత్సద్భుతప్రతాః

నమస్యస్తత్స మాం భక్త్యా నిత్యయక్తా ఉపాసతే” — (ఆగమస్తోత్ర 8-14)

దృఢసంకల్పముగలవారు - భక్తితో నన్నే సంకీర్తించుచు, నాకే నమస్కరించుచు, నన్నే నిత్యము ఉపాసించుచుండు'రని శ్రీకృష్ణభగవానుడు నుడివి యున్నట్లు - భగవన్నామ సంకీర్తనమే మానవులకు శరణ్య మనియు, ఇతర సాధనోపాయములు ఫలవంతములు కాఁజాలవనియు బాగుగా గ్రహించిన మహర్షులు - విశ్వకల్పానికా కాంక్షగలవారగుటచే 'నామస్మరణా దన్యోపాయం నహి పశ్యామో భవతరణే' భవసాగర తరణమునకు భగవన్నామ స్మరణకంటెను ఇతరోపాయ మేదియు లేదని లోకమునకు చాటియున్నారు. శ్రీకుకమహర్షి, బ్యాస భగవానునిచే రచింపఁబడిన భాగవత పురాణమును పఠింపి న్నహారాజుకు విస్మించు సందర్భమున, ఈ విషయమును ఇట్లు విశదీకరించియున్నాఁడు: 'ఓరాజా! ఈ కలియుగ మెన్ని దోషములతో నిండియున్నను, ఒక ఉత్తమ లక్షణమును గూడు కొనియే గురున్నది సుమా! ఏమన, శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని లీలాచిత్రేషములను గాన మొనర్చినంతమాత్రముననే కర్మపాశబంధములనుండి విడిపడి, మానవులు మోక్షము నందఁగలరు ఇదియే కలియుగమునకుఁగల ప్రత్యేకత. అదియునుఁ గాక, కృతయుగమున తపస్సవలనను - త్రేతాయుగమున యజ్ఞమువలనను - ద్వాపరయుగమున భగవత్సేవలననుఁ గలుగ ఫలము - కలియుగమున కేవలము హరినామ స్మరణమువలననే గలుగుగదా! ఈ మాటలను పాటించియే పరిశీల్తు హరినామస్మరణాయత్త చిత్తుఁడై, భగవద్వైభవమును కుకుని మూలమున శ్రద్ధా నక్తులతో శవణముగావించి, ఏడుదినములలో దివ్యధామము నలంకరించెను. ఇట్టి హరినామస్మరణమే తన సర్వస్వముగ సంభావించి, అందలి సుధా మాధుర్యమును లోకమునకు చవిఁజూపు నారదుడు - అందఱకును ఆరాధ్యుఁడేకదా!

భగవత్త్వము

యావద్విశ్వమునకును వేదమే పురాతన సారస్వతము. అపొగు పేయమైన ఈ సారస్వతమునందే సృష్టిరహస్యము లన్నియు ఇమిడియున్నవి ఋగ్వేదములో.

“తత స్స్వియంభూ ర్భగవాన్ ఆవ్యక్తో వ్యంజయన్నదన్
మహాభూతాది వృత్తైః ప్రాదురాసీత్తమోసుదః ”

“యోఽసాపత్తిర్ద్రియ గ్రాహ్యః సూక్ష్మోఽవ్యక్తప్రసాతనః
సర్వభూతిసుయోఽనిన్త్యః స ఏవ స్వయ ముద్భవౌ ”

భగవంతుఁడు తనంతట తానే వెలసినవాఁడు. ఇతఁడు సర్వభూత మయుఁడు, సర్వాంతర్యామి యని చెప్పఁబడియున్నది. మఱియొకచో —

“ఆత్మావా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీత్ ఏకమే వాద్విశీయమ్ ”

భగవానుఁ డొకఁడే అతఁ డిద్వితీయుఁడు — అని చెప్పఁబడినది. ఇట్లే భగవద్గీతయందును —

“అహం సర్వస్యప్రభవో మత్త సృర్వం ప్రవర్తతే
ఇతి మత్వా భజన్తే మాం బుధా భావసమన్వితాః.” (10-8)

ఈసర్వమునకును నేనే ఉత్పత్తిహేతువును. నావలననే సకలము నడచుచుండును. తెలివిగలవారు ఇట్లు తలంచి, నన్ను భజించుచుందురు. అని ప్రకృష్టభగవానుఁడు స్పష్టికరించిరాఁడు. దీని ననుసరించియే మహాభారతములో —

“జగత్ప్రభుం దేవ దేవం అనన్తం పురుషోత్తమమ్
స్తువన్నామ సహస్రేణ పురుష స్సతతోత్తితః
అనాదినిధనం విష్ణుం సర్వలోక మహేశ్వరమ్
లోకాధ్యక్షం స్తువన్నిత్యం సర్వదుఃఖతిగోభవేత్.”

జగత్ప్రభువును—దేవ దేవుఁడును—పురుషోత్తముఁడును అగు శ్రీమహావిష్ణువు అనాదిపురుషుఁడు అతఁడు లోకాధ్యక్షుఁడు — సర్వ వ్యాపకుఁడు — అజాత జన్ముఁడు. ఇట్టి వర్తేశ్వరుని సంస్తుతించినచో, సర్వదుఃఖములు నుదూరములై, సుఖంపఁగలరని భీష్ముఁడు యుద్ధిష్ఠిరున కువదేశించెను. నారదీయపురాణములో —

“నారాయణోఽక్షరోనంతః సర్వవ్యాపీ నిరంజనః

తేనేద మఖిలం వ్యాప్తం జగత్స్థాపర జంగమమ్.”

నారాయణుడు వివాశము లేనివాడు అంతములేనివాడు. అంతటను నిండియున్నవాడు స్థావర జంగమాత్మకమైన ప్రపంచమునం దంతటను వ్యాపించి యున్నవాడు ' అని వక్కాణింపఁబడియున్నది ఇందువలన, శ్రీమన్నారాయణుడే జగత్కారణకర్తయనియు, ఇతఁ డంతటను వ్యాపించియున్నాఁ డనియు స్పష్టమగుచున్నదిగదా!

భగవ ద్విలాసము

ఈప్రపంచమంతయును కంటికి గన్పట్టుచున్నది. కాని, ఈసృష్టికి కారణ భూతుఁడు మాత్రము కంటికి గన్పట్టుటలేదు. కనుక, ఇతని యునికి, సంశయమున కాస్పదమగుట సహజము కాచి, సర్వులకును స్వామభవమున మన్నది - 'నేను' అను స్ఫురించు జీవాత్మ కాన, ఇంక సంశయమున కాస్పదములేదు ఏలన, తనను లేనివానినిగా నెవ్వఁడును తలంపఁడుగదా! ఇట్లే, ప్రత్యక్షముగ గన్పట్టు ప్రపంచ మునుగూడ ఎవరును లేదనఁజాలరుగదా! అయినను-పరిణామ స్వభావముగల ప్రపంచముయొక్క యధార్థ తత్త్వమును, సృష్టికర్తకు సంబంధించిన తత్త్వ రహస్యమును, జీవాత్మయొక్క నిజ స్థితిని విశదముగా తెలిసికొనవలెనని ఇచ్చకల్గుట సర్వ సహజము. మఱియు వారడుడును ఈసృష్టిలోనివాడే యగుట-ముందుగా సృష్టినీ, సృష్టికర్తను గుర్తించిన యనంతరము వారదుని గుఱించి తెలిసికొనుట ఆర్యంతము యుక్తము.

సూక్ష్మరూపులైన జీవేశ్వరి తత్త్వములను తెలిసికొనుట ముఖ్యముకాదు. అతికష్టమని అందఱును అంగీకరించిన విషయమే ఇందువలననే మన మహర్షులు-ప్రత్యక్ష, అనుమాన, శబ్దప్రమాణముల మూలమున ఈసృష్టి తత్త్వమును తెలిసికొన సగునని తమ గ్రంథములలో పొందుపఱచిరి ఈగ్రంథములే పద్మరశ్మిము అని వ్యవహరింపఁబడుచున్నవి ఈదర్శనకర్తలు - కవీల, పతంజలి, శైమిన్యాది మహర్షులు

ఈమహర్షుల యనంతరము ఇట్టి తాత్త్విక విషయములను జాగుగా తరచి, లోకమునకు చాటివచ్చారు-శ్రీశంకర, రామానుజ, మధ్వాచార్యులు. ఇందు శంకరాచార్యులు అద్వైతవాది అనఁగా-జీవులు మాయాకల్పితములయిన భగవత్ప్రతిబింబములనియు, జీవబ్రహ్మలకు ఏకత్వముగలదనియు చెప్పినవాడు.

శ్రీ రామానుజాచార్యులు విశిష్టాద్వైతవాది. భగవంతుడొకఁడు కలఁడు. ఇతఁడే మాఝ్యరూపముతో¹ ప్రపంచ మంతటను వ్యాపించియున్నాఁడు. ప్రపంచమునకు మూలమైన జీవప్రకృతులు భగవంతుని శరీరములుగా నలరారుచున్నవి. ఇట్లు జీవప్రపంచ శరీరుడైన భగవానుఁడు-సారాయణుఁడుగా వ్యవహరింపఁబడుచున్నాఁడు. అతఁడొకఁడై యైనను సృష్టిచేయవలెనని సంకల్పించి, బహురూపుఁడాయెను.² ఇట్లు వ్యాపించి, తిరిగి అతఁడు సమస్తమును స్వశరీర ప్రకృతియందు లీనముగావించుకొనుచు, మాఝ్యప్రకృతిశరీరుడై విలసిల్లుచుండును. ఇందులకు పాలెపురుగు విలక్షణమే దృష్టాంతము³ పాలెపురుగు తన శరీరమునందలి తంతువులచే విస్తృతిపొంది, మఱల స్వీయమగు సంకల్పమువలననే ఆ తంతువుల నన్నింటిని స్వీయశరీరమునఁ జేర్చి, ఏకరూపమును పొందుచుండును. జీవ ప్రకృతులు చెందును నారాయణునకు శరీరమగుటవలన అభేదముగానున్నచు, ఈ మూఁడు తత్త్వములును స్వరూప స్వభావాదులచే వేరేర్వరుగా నున్నవి.

అంతమాత్రమేగాక, ఈ మూఁడును దేహ దేహులుగా నున్నవి. వీనిలో జీవుఁడు అణురూపుఁడు. నారాయణుఁడు వ్యాపకుఁడు ప్రకృతి జడరూపము. నారాయణుఁడు సత్యజ్ఞానానంద స్వరూపుఁడు ఇతఁడు ప్రపంచమునకు నిమిత్తకారణుఁడు. నారాయణుని సంకల్పముచే ప్రకృతి జగదాకార పరిణామమును బొందుచున్నది. ఇదియే విశిష్టాద్వైత మత సిద్ధాంతము.

ఇక మూఁడవది-ద్వైత మతము ఇది జీవప్రకృతులకు, నారాయణునకు పరస్పరభేదమును ప్రతిపాదించును ద్వైత మనఁగా భేదము.

ఈ ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైత మతకర్తలు ముగ్గురును ఈశ్వర వాదులు. మఱియు-ఈశ్వరలీలయే సృష్టికార్య మనువారు కాపున, భగవంతుని ముఖ్యలీల సృష్టికార్యము. తార్కికుఁడు నైతము-

“జీత్యంతురాదికం సకర్తృకం కార్యత్వాత్ ఘటవత్.”

కుండకు కుమ్మరివానివలె విచిత్రాకార రచనాకర్తమైన యీ సృష్టిసికర్త కలఁడనియు-సూక్ష్మాణువుల దగ్గఱజేర్చుట-స్థూల ప్రపంచ నిర్మాణము జరుగుచున్నదనియు-దేవుని యిచ్ఛవలననే యీ సూక్ష్మములు కలిసికొనుననియు

1 సోఽకామయత బహుస్యాం ప్రణామేయ

2. యథోక్తనానిస్సజితే గృహ్లాతే ద. — (ఉతి)

సాధించినాడు. ఇందువలన, సృష్టికార్య మంతయు చేపుని లీల యగుట నిస్సంశయము. ఈ లీల నిరాఘాటముగ జరుగుటకు అంతరలీల తెన్నియో యవసరములై యుండును కావ్యమునందు నాయకుని కార్యక్రమమును గుర్తెఱింగి, అందులకు దోహద మొనరించు పతాకానాయక విమానకాదు అవసరముగదా! వారలు నాయకుని లీలావినోద నిర్వహణమునకు కారకు లగుచున్నారు. నారదుడు-ఆ కోవకుఁడెందినవాడు. ఒక్క నారదుడే కాదు-భీష్మాది వరమభాగవతోత్తము లందఱును ఆ తెగకుఁడెందినవారే

ఒక్కొక్కయెడ, కారణజన్ములకు సైతము అలవిగాని సందర్భము లేర్పడును అనఁగా-సృష్టికార్య విఘాతము గల్గుటకు కొందఱు తమోగుడో ధృత్యముతో జూనుకొనుచుందురు. వారును సృష్టిలోనివారే. అయిననేమి? సృష్టికి ఆ ధారభూతుఁడగువానినే యెదిరింప బ్రయత్నింతురు. ఇది వారి యజ్ఞానము సృష్టి స్థితులకే భంగము వాటిల్లనున్నపుడు చేయవలసినదేమి? అట్టివారిని దొలగించుటయే కర్తవ్యము ఆ రీతి తొలగించినఁగాని గ్లాని పొందిన ధర్మము పునరుద్ధరింపఁబడదుగదా! అందులకు ఒక్కొక్కప్పుడు నా రాయణుఁడే భూలోకమం దవతరించవలసినచుండును

“యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లాని ర్భవతి ధారతః!

అభ్యుత్థాన మధర్మస్య త దాత్మానం సృజామ్యహమ్ ” (భగవద్గీత. 4.7)

అనిగదా భగవద్వాణి! అట్టి యవసరములందు సైతము కారణజన్ములు కాగ్యాసంధాన మొనర్చుచునే యుందురు. ఇందు నారదుడు ముఖ్యుడు. ఇతఁడు లేని సందర్భమే లేదు సృష్టి విలక్షణ మంతయు నారదుడు జాగుగా నెఱింగినవాడు. బ్రహ్మచేపునివలన ఈవిజ్ఞాన మితఁడు బడసినటుల శ్రీమద్భాగవతము పలుకుచున్నది కాపున, అంతయు గుర్తెఱింగిన ఈతని చరితము-లోకారాధ్యము

నారద ప్రశస్తి

నారదుడు-లోక కల్యాణదాయకుడు. కనుకనే, నారాయణుఁ డవతరించినపుడెల్లను నారదుఁ డవతరించి, నారాయణుని కార్యక్రమములలో పాల్గొని యున్నాడు భగవంతుని పరా యపతారములు భాగవతములో ఈక్రిందివిధముగా విశదీకరింపఁబడినవి:-

శ్రీరామానుజ కీర్తికావ్యము

“అన్నియవతారములకు మూలకారణమైనది-శ్రీమన్నారాయణ దేవుని విరాజమానంబైన దివ్యరూపము. దానినిఁ బరమ యోగిండులు దర్శించురు. ఆ పరమేశ్వరుని నాభికమలంబువలన, సృష్టికర్తలతో శ్రేష్ఠుడైన బ్రహ్మ యుదయించెను.”

శ్రీమన్నారాయణుని అవతారములు ఏకవింశతిగా భాగవతముననే చెప్పఁబడినవి. అందు-శ్రీమహావిష్ణువే నారదుఁడుగా నుదయించినట్లు పేర్కొనఁబడినది. ఇట్లు విష్ణ్వంశసంభూతుఁడు గావుననే ఘటనాఘటన బాతురీ ధురీణుఁడైనాఁడు నారదుఁడు.

ఈ నారదుని చరిత్రము పురాణగాథల ననుసరించి బహు ముఖములుగ నుండుటచే, నారదులు పలువు రున్నారని కొందఱు అందురు కాని, నారదుఁడు ప్రతికల్పమునందును ప్రతి యుగమునందును గలఁడు కనుక, ఆ యా కాలభేదముల ననుసరించి యేర్పడిన కథలు పరస్పర విరుద్ధములుగానుండిన నుండవచ్చును అయినను-అవి యన్నియు ఆతని జన్మమును గుఱించికాని, ఆతని ఆశయమును గుఱించికాని, ఆతని సందేశ విధానములను గుఱించికాని ఇంచుకేనియు వ్యత్యస్తముగ బలుకవు. కనుక, నారదుఁ డొకఁడే యనుటలో విషమితిలేదు. నారదులు సప్తసంఖ్యాధికులుగా నుండియున్నట్లు కొందఱు స్థిరమని యున్నారు కాని, ఆ జన్మములన్నియు పరములతో, శాపములతో సంబంధించినవిగా నూక్ష్యురీల నము వలనఁ దెలియనగును

విష్ణ్వంశవలన సంభవించినవాఁడు నారదుఁడని భాగవతము పేర్కొనుచున్నట్లు ముందే చెప్పఁబడినది ఈ నారదుఁడే కర్మ నిర్మోచకమగు వైష్ణవమంత్ర రాజమును లోకమునకు జాలెను. ఇతఁడు బ్రహ్మచూనన పుత్రుఁడుగా నేఁడందఱును తెలియఁబడుచునే యున్నాఁడు సర్వతుఁడిను సంగీత విద్వాంసునకు మేనమామగా పరిగణింపఁ బడుటయును ఎల్ల తఱింగిన విషయమే. వసిష్ఠుని భార్యయగు అరుంధతి సోదరుఁడని యొకట విశద మగుచున్నది సత్యవతి యను నామెకు భర్తయనియును ఒకచో పేర్కొనఁబడినది అంతేగాక, కుశేరుని ఆస్థాన మందుండువాఁడనియును, శ్రీరామచంద్రుని ఆస్థాన పండితులలో నొకఁడనియు, జనమేజయుని సర్పయాగ వందర్యమున జాగ్గొనినవాఁడనియు బహువిధములుగా ఈ నారదుఁడు పేర్కొనఁబడుచున్నాఁడు. మరియును-అద్భుత గామాయణము

బ్రహ్మవైవర్త పురాణము, వరాహ పురాణము, భారతీతిహాసము మున్నగునెన్నియో యెన్నో విధముల ఈ వారదుని పేర్కొను చున్నవి. ఆ యా కార్యక్రమములను, ఆయా విధములను ఆతడు సంచరించుటమాత్రముగ ఆయా కథలయందు గ్రహింపదగును. ఈ గాథల పరస్పర సమన్వయమే ఇం దవసరమైన విషయము. అట్టి సమన్వయము సిద్ధించినచో ఎట్టి వైరుధ్యము గలుగదు.

పురాణ సారస్వత మిట్లుండ-వారదుడు ఋగ్వేదమునందలి VIII-13, IX-104, 105 ఋక్కులకు ఈ వారదుడు కర్తయనియు, సామవేద సంబంధియై, యజుర్ముల 'ఉగ్రాత'గఁ గూడ నుండినవాడనియు పండితులు పక్కాఁగించుచున్నారు.

సంస్కృత సాహిత్యమును పరిశీలించినచో-౧ వారదభక్తి సూత్రములు ౨ వారదస్త్రుతి, ౩ వారదీయశిక్ష, ౪. సంగీత మకరందము ౫. వారద పరివ్రాజకోపనిషత్తు, ౬. వారదీయ పురాణము, ౭ వారద పాంచరాత్రము, ౮ వారద సహిత అనునవి వారద కృతములుగా గనపట్టుచున్నవి ఈ రచనలలో వారదుని తీవ్రత ప్రతిభా విశేషములు, ప్రతిబింబించుచుండుట గమనార్హము. భక్తిజ్ఞాన విలసితములైన ఇట్టి ప్రతిభా విశేషములు ఇతనికి ససత్కుమార సంబంధము వలనను, ఆయనవద్ద అభ్యసించి, ఆచరించిన జప తపంబుల వలనను లభించినట్లు తెలియవచ్చును.

వారదుని తపశ్శక్తిని-సదసద్వివేక సంపదను మహాభారతము విశదముగా అభివర్ణించుచున్నది. (XII 194-195) అంతేకాదు-వారదుడు హిమాలయంబున కేఁగి, తపంబొనరించి, శ్రీమహావిష్ణువును మెప్పించి, ఆ విష్ణుసందర్శనభాగ్యమును పొందగల్గినట్లును మహాభారతమే వివరించుచున్నది (XII-190)

పురాణము లన్నియు వారదు నొక భగవత్సందేశహరునిగను, విశ్వ శ్రేయోభిలాషిగను, వేదాంఠగను మార్గదర్శకునిగను, శాంతిప్రదాతగను, సృష్టికి-సృష్టికర్తకు సంబంధ సూత్రగూఢునిగను అభివర్ణించుచున్నవి మఱియు వారదనామమును గుఱించి-

“నారం వరమాత్మవిషయకం జ్ఞానం దదాతి ఇతి నారదః.”

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామిది

నారము అనగా-పరమాత్మ విషయకమైన జ్ఞానము. ఇట్టి జ్ఞానము నిచ్చు వాఁడు గనుక, ఇతఁడు నారదుఁడనఁబడుచున్నాఁడనియు నిర్వచింపఁబడినది. కనుకనే, సచ్చిదానంద స్వరూపుడైన భగవంతునిగూర్చి ముందుగా నెఱుంగుట మానవుని ముఖ్యకర్తవ్యమని నారదుఁడు లోకమునకు ప్రబోధించి, సార్థక నామముగలవాఁడయ్యెను.

నారదుఁడు నిష్కళంక పరమాదర్శ పురుషుఁడని భిష్ముఁడంతటివాఁడు యుద్ధిష్ఠిరునకు స్పష్టికరించెనన్న-ఈ నారదుని గొప్పతనమును మనము సులభముగా గ్రహింపవచ్చును. అయితే, ఇట్టి తన గొప్పతనమును గుఱించిన గర్వము ఈమహర్షి కెన్నఁడును లేదు అనన్యమైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన సంపద, మేధాశక్తి, తపోమహిమ మొదలగు విశిష్ట లక్షణము లెన్నియో ఇతనియందు మూర్తీభవించి యున్నవి, ఇట్టి లక్షణములే కారణ జన్ములకు గావలసినవి ఇవి లేనిచో-కార్యానుసంధానము గావించఁజాలరుగదా! ఇతని యీ నైపుణ్య మంతయు-లోక కల్యాణ దాయకమై ప్రకాశించినది. కనుకనే, ఇతనికి పదునాల్గు భువనములందును అత్యుత్తమస్థానము లభించెను. ఇతని 'సలహాలు' కొన్నియెడల తాత్కాలికముగా కలహ కారణములుగ గన్పట్టినను, అవి యెల్లను శుభపరిణామ కారణములై, విశ్వకల్యాణ సంధాయకములై విలసిల్లినవి కావుననే, ఈ మహనీయుఁడు లోకమం దంతటను కీర్తింపఁబడుచున్నాఁడు

శమ, ఆత్మ విజ్ఞానము, ప్రశాంతి, ఇంద్రియ నిగ్రహము, నిర్మల మనస్కృత, సత్యవాక్కు, అచంచల భగవ ద్భక్తి, దక్షత, అనుకంపాగుణము నారదునియందు అమూల్యాభరణములై విరాజిల్లినవి. ఏది వచితమైనదో-దానినే ఆతఁ డొనర్చును. కావుననే ఇతఁడు పాపదూరుఁడగుచున్నాఁడు విజ్ఞాన కౌశలమువలన పురాకృత కర్మముల నెఱింగి, తన లక్ష్యశుద్ధి తప్పక, కార్యసాధనయం దెందుఁ జూచినను నారదుఁడు విజయఁడైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది

ఒకనిని ప్రేమించుట, మఱియొకనిని ద్వేషించుట అమనది ఈమహాముని కెన్నఁడును లేదు. నిరంతరము కార్య నిమగ్నుఁడై, లోకోపకారముగావించుటయే ఇతని జీవిత రహస్యము. భగవ దాశయమునెఱింగి, తదనుసారముగ నహం సిద్ధమైన తన చతురతతో కార్యసంధాన మొనర్చుటయే ఇతని నిత్య కృత్యము. నిరర్థకముగగాని, సాధ్యము నపేక్షించిగాని, ఈమహర్షి యెన్నఁడును తనశక్తి సామర్థ్యములను వినియోగించి యుండలేదు. ఈతని జీవితచర్యలను పరిశీలించినపుడు ఈవిషయములు తేట తెల్ల మగును.

సంశయగ్రస్త విషయమును త్వరితగతినీ పరిష్కరింపఁ జేయుటకు నారదుఁడెంతయో ప్రయత్నించి, కృతకృత్యుఁడయ్యెను. తన మార్గమున తానుండియు, ఇతరుల యభిప్రాయములను, సమ్మతములను త్రోసిపుచ్చక సంచరించెను. భగవత్సందేశము నెఱింగించి, లోకుల మత్తిర్లుల వొనర్చుటకు మహాప్రబోధములు గావించెను. ఇతఁడు-భగవదధికారము నందిన ఆధికారిక పురుషుఁడేకాని, సామాన్యుఁడు కాఁడు. నారదునివంటి విజ్ఞాన పురుషులు భగవంతుని కార్య సాధకులుగా వర్తించుచుందురు. భాగవత సంబంధము, భగవత్స్థిలా విజ్ఞానము ఇట్టి కారణజన్ములకు మిక్కిలి ప్రీయములు.

నారదుని భక్తి స్వరూపము

నారదుఁడు అదర్శజ్ఞాని, భక్తుఁడు; పరమభాగవతోత్తముఁడు. భక్తిజ్ఞాన కర్తృ మార్గముఁ దెలియఁ దత్తుండైనను, సార్వజనినమగు భక్తివే ఇతఁడు ప్రబోధించెను. ఇది-జాతిభేదములేక, వయోభేదములేక, అందఱును అవలంబింపఁ దగినదై, భగవదనుగ్రహ ప్రాప్తికి సులభమార్గమై యొప్పుచున్నది.

కర్తృము-సంకల్పమును, జ్ఞానము-ప్రజ్ఞా బుద్ధులను, భక్తి-రాగ ద్వేషాది భావోద్రేకములను పరిశుద్ధ మొనర్చును. భక్తివలనఁగల్గు అట్టి భావ పరిశుద్ధి-భగవత్సేవకు, భాగవతసేవకు సదవకాశమును గల్పించి, మానవుని ఉత్తీర్ణుని గావించును. కనుకనే నారదుఁ డితర మార్గములకంటెను, భక్తి మార్గమే సులభమైన తరణోపాయమని నిర్ణయించి, దీనిని లోకమునకు ప్రబోధించెను.

లోక కల్యాణార్థము గావించు నారదుని కార్య కలాపములను కేవల తాత్కాలిక శాస్త్రాధ్యక్షితో మాత్రమే గ్రహించి, అతని నొక కలహాభోక్తగా కొందఱు చిత్రించుట అత్యంతము విచారకరము. కార్యఫలమును గ్రహించిన వివేకు లెవఱును-నారదుని కలహాభోక్తగా వాకొనఁజాలరు. నారదునిగూర్చి వివరముగా చెలిసికొన గోరువారికి-సదసద్వివేకము, సహృదయము, సమీచిన ములై యుండుట చాల అవసరము.

నారదుఁడు కృత శ్రేత ద్వాపరములందే గాక, కలియుగమందును ఉన్నాఁడు. త దారాధకులకు తరచుగా గవ్వట్టి, దివ్యవందేశముల నిచ్చుచు నేయున్నాఁడు. అంతేగాదు-సంగీతగురువుగాగూడ కొందఱుకు దర్శన మిచ్చుచునే

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

యున్నాఁడు. యుగ యుగమునఁడును, ఒకచోటమాత్రమేగాక, బ్రహ్మలోక—
గోలోక— వైకుంఠ లోకాదులందును, పాతాళాదులందును నన యిచ్చానూత్రము
ననే తత్క్షణములో నంచరించుచు, శ్రుతి స్మృతి పురాణాగమాదులయందును,
జ్యోతిష సంగీతిశాస్త్రములయందును విష్టాతగా కొని రూఢబడుచు, చిరంజీవియై
ప్రకాశించుచునే యున్నాఁడు

నారద ప్రభావము

ఎన్నోగాథలను, నారద జీవిత రహస్యములను పురాణేతిహాసములు వెల్ల
డించుచున్నవి. ఈపురాణేతిహాసములకు కర్త వ్యాసమహర్షి.

“వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణవే ”

అనునట్లు, ఈ వ్యాసుఁడు కేవలము విష్ణుస్వరూపుఁడు. కనుకనే ఇట్టి
విష్ణుస్వరూపుఁడైన వ్యాసుఁడు—వ్యాస భగవానుఁడుగా వ్యవహరింపఁబడు
చున్నాఁడు. ఈవిషయ మిచ్చట ముఖ్యముగా గమనీయము.

ఇట్టి వ్యాసభగవానుఁడు వదునేడు పురాణములను రచించి, అనంతరము
వదునెనిమిది పర్వములలో మహాభారతేతిహాసమును రచించెను కాని, తాను
రచించిన ఈ పురాణేతిహాసములలో భగవంతుని దివ్య లీలా విలాసములు పరిపూర్ణ
ముగా అభివర్ణింపఁబడినందున, వ్యాస మహర్షికి సంతృప్తిగల్గలేదు ఇట్టి
యసంతృప్తితో విచారగ్రస్తుఁడైన వ్యాసునకు నారదుఁడు సమయమెఱింగి,
తగిన సలహాల నొసంగి, ఆతని చింతను తొలగించినట్లు భాగవతమే స్పష్టము
జేయుచున్నది.

“మేలగు భారతాశ్వానంబు నేనియు నమ్ముని భూతహితంబునందుఁ దన
హృదయంబు సంతసంపకున్న సరస్వతీ తటంబున నొంటియుండి హేతువు
వికర్షించుచున్న—

తనచేతివల్లకీ తంత్రిదయంబున

నతత నారాయణ శబ్దమొప్ప

అనవసంభూత హరిగీత రవసుధా

ధారల యోగింద్ర తతులుసొక్క

కపిలజటాధార కాంతిపుంజంబుల
 దిశలు ప్రభాత దీప్తికి వహింప
 తనులగ్న తులసికా దామగంధంబులు
 గగనాంతరాళంబు గప్పికొనఁగ
 చెచ్చె మింటనుండి వానవీనందను
 కడకు మాటలాడఁ గడఁకతోడ
 భద్రవిమలకీర్తి పారగుఁ దారూఢ
 నయ వికారదుండు నారదుండు.

కనియె స్నారమండంతన్
 వినయైక విలాసు విగమ విభజనవిద్యా
 జనితోల్లాసున్ భవమః
 ఖ నిరాసున్ గురుమహావికాసున్ వ్యాసున్

ఇట్లు నిజాశ్రమంబునకు వచ్చిన వారదు నెఱింగి లేచి వ్యాసుండు వివిధ
 శ్రమంబులం బూతించిన నతండు లేనగవు చెగఁజెడి మొగంబుతోడి విపంచికా
 తంతి వేల మీటుచు నిట్లనియె

ధాతవు-వారతశ్రుతి విధాతవు-వేదపదాజ్ఞాని వి
 జ్ఞాతవు-రామముఖ్య రిపుషట్కు విజేతవు-బ్రహ్మకర్తవ్య వి
 ర్ణేతవు-యోగినేతవు-విసీతుఁడ నీవు చలింది చెల్లరే;
 కాతరు కై వడిన్ వగవఁ గారణమేమి పరాశరాత్మజా,

అనినఁ జారాశయ్యుండిట్లనియె.

పుట్టితి వజ్ర తనువునఁ జే
 పట్టితివి పురాణపురుష భజనము పదముల్
 మెట్టితివి దిక్కులం దుది
 ముట్టితివి మహావ్రతోధమున మునినాథా.

అదియునుంగాక నీవు సూర్యునిభంగి మూడులోకంబులం జరింతువు.
 వాయువు పగిది నఖిల జనులలోనన్ మెలంగుదువు. వర్షజ్ఞుండ వగుటంజేసి—

శ్రీ రామానుజ కీర్తికోమడి

నీ కెఱుంగరాని ధర్మము
లోకములను లేదు బహు విలోకివి నీ నీ
నా కొఱుక యెట్టి పితయు
నాకున్ వివరింపుమయ్య నారద! కరుణన్

అనిగ నారదుం డీటనియె

అంచితమైన ధర్మచయ మంతయుఁ జెప్పితి వందిలోన నిం
చించుకగాని విష్ణుకథ లేర్పడిఁ జెప్పవు-ధర్మముల్ ప్రపం
చించిన మెచ్చునే నుఱ విశేషము లెన్నినఁగాక నీకు నీ
కొంచెము వచ్చుచెల్ల హరిఁ గోరి నుతించమి నార్యపూజితా
అవశబ్దంబులఁ గూడియున్ హరిచరిత్రాలాపముల్ నర్వపా
ప పరిత్యాగమునేయుఁగావున హరిం భావించుచున్ వాడుచున్
జనముల్ నేయుచు నీనులన్ వినుచు నశ్రాంతింబుఁ గీర్తించుచున్
దనసుల్ సాధులు చన్మ్య లొదురుగదా! తత్త్వజ్ఞ! చింతింపుమా
విష్ణుండు విశ్వంబు విష్ణువికంఠెను

నే తేమియునులేదు విశ్వమునకు
భవ వృద్ధి లయము లా పరమేశుడే నగు
నీవెఱుంగుదుగాదె నీ ముఖమున
నెఱిఁగింపఁబడ్డది యేకదేశమున నీ
భువన భద్రమునకై పుట్టినట్టి
హరి కళాజాతుం డవని వివారింపుము
రమణతో హరిపరాక్రమములెల్ల

వినికీనేయు మీపు వినికీయుఁ జదువును
దానమతుల నయము దపము ధృతియుఁ
గలిమికెల్ల పలముగాదె పుణ్యశ్లోకుఁ
గమలనాభుఁ టొగడఁ గలిగెనేని,

అని యిట్లు భగవంతుండగు నారదుండు వ్యాస మునీంద్రుని వీడ్కొని వీణ
చాయించుచు యదృచ్ఛామార్గంబునం జనియె.

అవసీదశ్రమలోన నే పురుషుడే యాహ్మాయము వ్యిన్న, మా
ధవుపై లోకశరణుపై భవములం దప్పింపఁగాఁజాలు భ
క్తి విశేషంబు జనించునట్టి భువనదేమంకరంతైన ఖ
గవతాహ్మాయము బాదిరాయఁడు గల్పించె నేర్పొప్పఁగన్

నిగమములు వేయి చదివిన
సుగమఁబులుగావు ముక్తి సుభగత్వంబుల్
సుగమంబు భాగవత మను
నిగమంబుఁ బరింప ముక్తినిపసనము బుధాః
అతిరహస్యమైన హరిజన్మ కథనంబు
మనుజుఁ డెవ్వఁ డేని మాపు రేపు
చాలభక్తితోడఁ జదివుఁ దా నంసారి
దుఃఖరాశిఁబాసి తొలఁగిబోవు "

అని, యీ చివర రెండుపద్యములలో బలికిన ఫలశ్రుతిగల భాగవత రచనకు
కారకుడైన నారద మహాముని నందేశ మిందు జాగుగా విశద మగుచున్నదిగదా!
ఇట్లు వ్యాసుఁడును భాగవత రచనఁ గాపించి, ఎంతయు నంతస్తునంది, ఇట్టి సంత
స్టికీ కారణభూతుఁడైన నారదుని పరి పరి విధముల ప్రశంసించెను. ఈ రీతిగా
భాగవత రచన పూర్తియైన యనంతరము పురాణములు అష్టాదశములుగా
విఖ్యాతి నందెను

" భువి బ్రహ్మాండము వామనంబు గడించున్ స్కాండమున్ గూర్చి భా
గవ తాగ్నేయక మాత్యులైంగములు మార్కండేయమున్ బాద్య వై
ష్ణవ శైవంబులు నారదీయము భవిష్య ప్రహ్లాద వైవర్త ది
వ్య వరాహంబులు నాఁ బురాణములు ముయ్యారయ్యె విప్రోత్తమా! "

— (విష్ణు పురాణము: 4-98.)

ఈ అష్టాదశ పురాణములలో భాగవతము భగవద్గుణానుభవమున నుప్ర
సిద్ధ మగుటచే, పురాణ శిరోమణియై ప్రకాశించుచుండుట-ఎల్ల తెలింగిన విషయమే.

శ్రీమద్భాగవతమునకు మాత్రమేగాక, శ్రీమద్రామాయణ రచనకును
నారదప్రేరణయే మూలకారణమైనట్లు మనకు గన్పట్టుచున్నది. భారతీయులకు
వరమ వచిత్రగ్రంథములుగా-భగవ దవతార చరిత్రముల నభివర్ణించుటలో అగ్రగణ్య

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామవ

ములుగా ప్రసిద్ధిపహించిన ఈ భాగవత, రామాయణములు రెండును నారద ప్రేరణముననే విశేషముగా ప్రకాశించుట-అతని లోకజేమదాయక ప్రవృత్తిని చేసోళ్ళ చాటుచున్నవి

“తప స్సాన్విధ్యాయ విరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరమ్
నారదం పరిషప్రచ్ఛ వాల్మీకి ర్మునిపుంగవమ్.”

ఈ శ్లోకము-నారదుని తపస్సాన్విధ్యాయ విగతాది సాధన సంపదను బహు విధములుగా అభివర్ణించు చున్నది వాల్మీకి-శాపవశమున భూమియందు, కుట్టి, తుడకు నారద ప్రేరణమున శ్రీమద్రామాయణమును రచించి, ధన్యుడయ్యెను ఇట్లనేకులను ధన్యులఁ గావించిన నారదుని ప్రభావము-అవాత్మాననగోచరము.

నారదుని భక్తితత్త్వము

భక్తిప్రతోధమే నారదుని అశయము భగవద్గుణానుభవమే ఈతని దివ్య సందేశము. ఇదియే ఇతని సర్వస్వము ఈ యంశము-ఈతని భక్తిసూత్రముల వలననే వ్యక్తమగుచున్నది.

వేదవ్యాసుఁడు బ్రహ్మసూత్రములను వ్రాసియున్నాఁడు. అట్లే-నారదుఁడు భక్తిసూత్రములు వ్రాసియున్నాఁడు. వ్యాకరణ సూత్రములు, ధర్మసూత్రములు గూడ ఇట్లే మహర్షులచే రచింపఁబడియున్నవి అవి యన్నియు భారతీయ సంస్కృతికి-ఆధ్యాత్మిక సంపదకు అటవట్టులు.

సూత్ర కర్తకును-వ్యాఖ్యాన కర్తకును మిక్కిలి భేద మున్నది సూత్ర కారుఁడు-తాను ప్రతిపాదించఁదలచిన యంశములను సూత్రములలో నవిమర్శముగా ప్రతిబింబింపఁజేయఁజాలఁడు. ప్రతిపాదించఁ దలచిన యంశములు సూక్ష్మీకరించి చెప్పఁబడుటవలననే ఇవి సూత్రములుగా వ్యవహరింపఁబడుచున్నవి ఇట్టి సూత్రములకు ఎందఱో వ్యాఖ్యానములు వ్రాసి, ప్రసిద్ధి పహించిరి ఇట్టి వ్యాఖ్యాన ములు ఆ యా సూత్రములలోఁగల నిగూఢ విషయములను, గంభీర భావములను బయల్పఱచును. ఇవి తాదుమాత్రై నచో రాజింపఁజాలవు ఇది-సారస్వతమునకు ముఖ్య లక్షణము. నారదుఁ డీ లక్షణమును బాగుగా తెలిసిన వాఁ డగుటచే, తన సూత్రములను మలతమైన శైలిలో రూపొందించి, వ్యాఖ్యాతలకు విశేష పరిశ్రమనుఁ గల్గింపక, గొప్ప సారస్వత వేత్తయై విఱసిల్లి న్నాఁడు.

నారద సారస్వతిమున భగవద్భక్తియే ప్రధానముగ గోచరించుచుండును ఆ భక్తి-పరమ ప్రేమరూపమైనది. అప్రేమ-ముక్తిసాధనమైనది కనుక, అట్టి ప్రేమయే భగవంతునియందుఁ గల్గినచో-ఇతర మరెయ్యి కఠోరిక యుండదు ఆ భక్తులు-ఆత్మానందము నందుచుండుటయే ఇందులకు కారణము ఆ భక్తి-త్వాగమునకు దారి తీయును అట్టి త్యాగిలునకు పరమపదము కరతలామలకము

“న సర్వణా న ప్రజయాహనేన

త్యాగేనైవే ఆమృతతఃసానకుః.

అనిగదా ఉపదేశమౌక్తి! ఇట్టి త్యాగిలునకు శాత్రునగు లేదు కనుక కర్మజ్ఞానములకుండును-భక్తియే ముఖ్యము భక్తుఁడు-తన సర్వభావమును భగవంతునిపై నుంచవలెను నుఖ దుఃఖములందునైతము అట్టిభక్తునకు మనస్సు చలించదు. ప్రాపంచిక విషయదూరుడైనపుడే భక్తున కా స్థితి సిద్ధించును భగవత్పూజము వలన నిది సిద్ధించును ఇది-సాధనసలన సంభవించును

భక్తుఁడు-4 న దారాపుత్రాదులనుఁగూర్చిని వ్యామోహమును శ్రుతింప వలయును గిర్వము, అహంభావము, మొదలగు దుర్గుణములను దూర దూరముగ తారద్రోలవలెను. భక్తిరాజ్యమున పులము, జన్మము, యోవనము, భాగ్యము, వృత్తి మున్నగు భేదములు లేవు. అందఱును భగవంతుని ప్రేమించుటకు అర్హులే భాగవతుల తారతమ్యము నెంచక, అందఱును భక్తుఁడు భక్తితోడనే చూడ వలయును. కాంతిని, పవిత్రతను, పరిశుద్ధతను, కరుణను, భగవానునియందు సంపూర్ణ విశ్వాసమును భక్తుఁ డలవరచుకొనవలెను అప్పుడే భగవంతు డాతని నాశీర్వాదించును

భక్తియనునది ఒక్కటియేయైనను అది పదకొండు విధములుగా నిర్వచింపఁబడుచున్నది ౧ భగవంతుని గుణాభివర్ణన మొనర్చుట, ౨ కల్యాణముగూర్చిన బొగడుట, ౩ ప్రార్థించుట, ౪ నిరంతరము స్మరించుచుండుట, ౫. దాస్యమొనర్చుట, ౬ మైత్రితో మెలంగుట, ౭. విడ్డవలె నెంచుట, ౮ భక్తవలె దలంచుట, ౯ ఆత్మార్పణ మొనర్చుట, ౧౦. సంపూర్ణముగ భగవద్రూపము నందు ధ్యానమును లగింపఁజేయుట, ౧౧ ఎడబాటును జడ మేని నహించుకుండుట అను పదునొకండును భక్తిశాఖలుగ వెలయుచున్నవి ఇట్టి యీ భక్తి సందేశమును మహర్షి అందఱును శిరోధార్యముగ భావించియే యున్నారు

శ్రీ రామానుజ తీర్థకౌముది

నారదుని భక్తితత్త్వ మిట్లు అతని మాత్రములలో గన్పట్టుచుండును.
ఇప్పు డీ వివరణము—అతని మాత్రములకు కేవలము మాత్రప్రాయము

ముక్తిరాయకమైన నారదభక్తి తత్త్వమును గ్రహించి, తదనుసారమున
వర్తించుట—సర్వులకును శ్రేయస్కరము

"సంసార సాగరే మగ్నాన్ తిర్తు మిచ్చన్ కృపామతిః
దదిర్భ యో భక్తినానం తం వందే నారదం మునిమ్."

భగవత్సామ సంకీర్తన ప్రభావము

‘ఆర్షవిద్యాలంకార’

మాన్యశ్రీ - కల్లూరి చంద్రమౌళి, బి. యన్. సి (స్కాల్లం)

* * *

భగవత్ ద్వైతవత్సవము

“యం బ్రహ్మే వరుణేంద్ర రుద్రమరుతః సుస్వన్తి దివ్యైః స్వవైః
 వేదైః సాంగవదక్రమోపనిషదైః గాయన్తి యం సామగాః
 ద్యానావస్థిత తల్లతేన మనసా పశ్యన్తి యం యోగినః
 య స్యాన్తం న విదుః సురాసురగణాః దేవాయ తస్మై నమః.”

భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడు, సర్వజ్ఞుఁడు, సర్వశక్తిమంతుఁడు, సర్వాఁ
 తర్కామి, సృష్టివ్యాపార కారణుఁడు ఇట్టి భగవానుఁడు అనంత హనుములతో
 నలరారుచు, ఆశ్రితపారిజాతముగ విఖ్యాతి గాంచివాఁడు ఇట్టి భగవానుని
 నామము - మహాత్తర శక్తి సంభరితము, మహా ఫలప్రదము కనుకనే —

“హరినామ కథన దావానలజ్వాలలఁ

గాలవే ఘోరాఘ కాననములు

వైకుంఠ దర్శన వాయు సంఘములచే

దొలఁగవే భవదుఃఖ తోయదములు

కమలనాభద్వాన కంఠీరవంబుచే

గూలవే సంఠాపకుంజరములు

నారాయణస్మరణ ప్రభాకరదీప్తి

దీప్తివే షడ్వర్గ తిమిర తతులు

నలిన నయన భక్తినావచేఁగాక సం

సారణలధిదాటి చనఁగరాదు

వేయునేల ? మాకు విష్ణుప్రభావంబు

దెలుపవయ్య సూతః దీపమేతః :

— (ఆంధ్రమహాభాగవతము)

శ్రీ రామానుజ కీర్తికావ్యము

అని శానకాది మహామునులు సూతమహర్షికి విన్నవించి, అతనివలన భగవద్వైభవమును అవగత మొనరించుకొని, భగవన్నామమును సంకీర్తించుచు, ఆ నామమునఁగల మాధుర్యమును తనివిడిర నాస్వాదించి, ఆ మాధుర్యమును ప్రజలందఱకును చవిఁజూపిన మహానీయులు

“ పీఠులు నిరపేక్షులు నా

శ్మారాములునైన మునులు హరిభజనము ని

ష్కారణము చేయుదుండురు

నారాయణుఁ డట్టివాఁడనన్యచరితా ” — (ఆంధ్రమహాభాగవతము)

ఈ రీతిగా భగవన్నామ సంకీర్తనానంద లహరిలో నోలలాడిన ఆ మహర్షులెంత ధన్యాత్ములౌ గదా!

నామ వైభవము

చిన్న పటశీజమున మహా వృక్షము దాఁగియున్నట్లు, సూక్ష్మమైన భగవన్నామమునందు మహత్తరమైన శక్తి జమిడి యున్నది కనుకనే, భగవన్నామ సంకీర్తనాదులు స్వయం ప్రభావములై, సర్వ సంపూర్ణములై, సర్వ పాపహరకములై, సర్వ శుభశ్రేయోదాయకములై, నిత్య శాంతిప్రదములై, నిత్యానంద సంధాయకములై యొప్పుచుండును

భగవన్నామ సంకీర్తనము -- మానవుల చిత్తమనెడి దర్పణమునఁ గల మలినమును తొలఁగించి, దానిని స్వచ్ఛముగా ప్రకాశింపఁజేయును. ఇందు వలననే — నామ స్మరణము వినా కర్మజ్ఞానములు నిష్ప్రయోజనములని శాస్త్రములు వేసోళ్ళ దాటుచున్నవి. కనుక, దుఃఖ నివృత్తికిని, శుఖప్రాప్తికిని నామ స్మరణమే పరమ శరణ్యమని నిర్ణయింపఁబడినది

“ హరేర్నామ హరేర్నామ హరేర్నామైవ తేవలమ్

కలౌ నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ నాస్త్యేవ గతి రన్యథా. ”

— (నారద పురాణము. 1.41.15)

హరినామ సంకీర్తనమే ముమ్మాటికిని తరణోపాయమనియు, ఈ కలియుగమున అంతకంటెను మార్గాంతరము మఱియొకటి ముమ్మాటికిని లేదనియు, త్రికాలజ్ఞుఁడును — త్రిలోక సంచారియు — పరమ భాగవత శిఖామణియు — బ్రహ్మర్షియు నగు నారదుఁడు వృష్టికరించెను.

“ సర్వదా సర్వకాలేషు యేఽపి కుర్వన్తి పాతకమ్
నామ సంకీర్తనం కృత్వా యాంతి విష్ణోః పరంపరమ్ ”

“ న దేశ వియమో రాజన్ న కాల వియమస్తథా
విద్విశే నాత్ర సందేహో విష్ణో ర్నామానుకీర్తనే. ”

సర్వదా-సర్వకాలముల యందును దుష్కార్యము లొనరించు పాపాత్ములు
నైతము - భగవన్నామ సంకీర్తనము వలన పరిశుద్ధులై, దేహాంతమున పరమ
పదమును పొందగలరనియు, ఇట్టి భగవన్నామ సంకీర్తనము గావించు వారలకు
దేశ, కాల నియమములు లేవనియు పురాణము లుద్ఘోషించుచున్నవి.

భగవన్నామ ప్రథావము అఖండము, అప్రతిహతము. ఆ నిర్వచనీయ
మైన ఆ ప్రథావమును ఆ మూలాగ్రముగ నెఱింగినవా రెందఱో గలరు. అట్టి
వారిలో - వ్యాస, పరాశర, శుక, శానక, ననక, ననందన, ననత్కుమార,
ననత్కుజాత, నారద, వశిష్ఠ, వాల్మీకి, వామన, జాబాలి, విశ్వామిత్ర, అగస్త్య,
యాజ్ఞవల్క్యుడి మహామునులును, హనుమ దక్రూరాది భక్తాగ్రేసరులును -
పన్నిద్రధాళార్థులును, రాథ, యామున, రామానుజాది పూర్వాచార్యులును -
చైతన్య వల్లభ, బలదేవ, జ్ఞానదేవ, నామదేవ, తుకారాం, సమర్థరామదాసు,
కబీరు, దాదూ, రైదాసు, రామానంద, తులసీదాసు, సూరదాసు, మీరాబాయి,
సక్కుబా, పోతన, రామదాసు, త్యాగరాజు అన్నమాచార్యులు మున్నగు
మహాభక్తులును ముఖ్యులు.

“ మదమున కొటపట్టు - భవమోహ మదద్విరదాంకుళంబు - సం
పదల కొటారు - కోరికల పంట - పరంబున కొది - వైరుల
న్నదన జయించుకోవ - విడదర్పికి నావగదా : నదా భవ
త్సదమల నామసంస్మరణ దాళరథి : కరుణాపయోనిధి : ”

అని, నామవైభవమును గోచర్న బహు భంగులస్తుతించుచు-పరమ దయా
నిధి! పతితపాపనామ! హరే! యటంచు సుస్థిర మకులై, సదా భజనసేయు
మహాత్ముల దరికేగ వలదని యముండు తన కింకరుల కానబెట్టినట్లు యెలుగెత్తి
చాటినాడు.

“ నిధిచాల సుఖమా? రాముని నన్నిది చాలసుఖమా? ”

“ సంగీతజ్ఞానము భక్తివివా సన్మార్గము గలదే మనసా? ”

అను భక్తిభావ సమన్వితమైన త్యాగయ్య గాన మాధుర్యమును మనము నేటికిని అస్వాదించుచునే యున్నాముగదా !

“ అవశబ్దంబుల గూడియున్, హరిచరిత్రాలాపముల్ సర్వపా
వ పరిత్యాగమునేయుఁ గావున, హరిన్ భావించుచున్, బాదుచున్
జపముల్ నేయుచు, పీనులన్ వినుచు సక్రాంతంబుఁగీర్తించుచుం
దవసుల్ సాచులు ధన్యులౌదురుగదా తత్వజ్ఞు చింతింపుమా. ”
అను పోతన్న మహోపదేశమును మన మెన్నటికిని మఱువజాలముగదా !

“ ఇందిరా నామ మిందఱికి - కుండనపు ముద్దవో గోవిందా !
అచ్యుతనామము అనంతనామము - ఇచ్చిన సంపద లిందఱికి
నచ్చిన సిరులు నాలుక తుదలు - కొచ్చికొచ్చివో గోవిందా !
వైకుంఠనామము వరదనామము - ఈకడ నాకడ నిందఱికి
వాకుఁదెరపులు వన్నెలు లోకాలఁ గూకులువత్తులువో గోవిందా !
పండరి నామము వరహనామము - ఎండలు వాపెడి దిందఱికి
నిండు నిధానమై నిలిచినపేరు - కొండలకోనేటివో గోవిందా. ”

అను అన్నమాచార్యుల మధురాలాపనము నేటికిని మన కగ్రపుటము లో ప్రతిధ్వనించుచునే యున్నదిగదా !

ఇట్టి భగవన్నామ సంకీర్తన ప్రభావభాసితమైనదే భాగవత మనము ఇది
కేవలము భక్తిప్రభావమైనది భవ సాగర తరణమునకు మార్గదర్శకమైనదే ఈ
భాగవత మతము దీనికి భగవన్నామ సంకీర్తనమే ముఖ్యమైన యంగము
నియమ నిష్ఠలు, అచార వ్యవహారములు మున్నగునవి దీనికి ప్రత్యంగములు భవ
సాగర తరణ సాధనమైన ఇట్టి భగవన్నామ సంకీర్తనము - భాగవత మతాను
యాయులగు ముముక్షువులకు నిత్యకృత్యము

అనంత నామములుగల భగవానుని, భక్తుఁడు ఏ ఒక్కనామమునైనను
చిరకాలము మననమొనరించుట - అత్యంత ఫలప్రదము. ఇదియే భాగవత మత
రహస్యము. చైతన్య మహాప్రభువు - తన దివ్యానుభవ ప్రబోధములచే లోకమున
కందించిన మధుర ఫల మిదియే.

“ చేరో దర్పణ మార్జవం భవమహాదావాగ్ని నిర్వాపణం
శ్రేయః కైరవచంద్రికా వితరణం విద్యావదూజీవనమ్

అనందాంబుధి వర్ధనం ప్రతిపదం పూర్ణామృతాస్వాదనం
సర్వాత్మస్వవనం వరం విజయతే శ్రీకృష్ణ సంకీర్తనమ్. "

— (ఇతిహాసము - 1)

చిత్తమనెడి దర్పణమును పరిశుభ్రముగ, నిర్మలముగ, తేయునదియు, సంసార రూపమగు కారుచిచ్ఛును శమింపఁజేయునదియు - పరమ మంగళము లనెడి పద్మములు వికసించుటకు వెన్నెలను ప్రసాదించునదియు - 'పరావిద్య' అను మందరికి ప్రాణమైనదియు - అనందమనెడి సముద్రము నుప్పొంగించునదియు - అడుగడుగున అమృతమును బాగుగా తాపించునదియు - సకల జీవులకు నిర్మలత (Purity), స్నిగ్ధత (Mellowness) కలిగించునదియు, అద్వితీయము నగు శ్రీకృష్ణ సంకీర్తనము సర్వోత్కృష్టత నొందుచున్న దని చైతన్యుడు సంకీర్తనమును బహుధా ప్రశంసించెను ఇది - ఇంతటి ప్రభావముగల దగుటవలననే —

" ఇదం శరీరం పరిణామపేళం

పతి త్యవశ్యం క్లద సంధి ఇద్ధురమ్

కి మౌషధైః క్లిష్యసి మూఢ! దుర్మతేః

నిరామయం కృష్ణరసాయనం పిబ! " — (మత్సరహరి - 81)

ఓ మూఢుడా! ఈ శరీరము పరిణామముతో గూడినట్టిది. దారుణవ్యాధు లచే ఒక్కఁడణకాలములో నీ శరీరము పతనము కాఁగలదు. కనుక, ఓ మందుఁడా! ఇందుకు సామాన్యమైన మందుల సేవించి, ఫలితము గానక, వర్ధపడనేల? సంపూర్ణారోగ్యమును ప్రసాదించు శ్రీకృష్ణభగవానుని వామామృతమునుగ్రోలు' మని కులశేఖరాచార్యులు బుద్ధిధించిరి.

పరమ భాగవతాగ్రగణ్యులును - పరమైకాంతులు నగు పన్నిద్దరాచార్యుల దివ్యప్రబంధము లందంతటను పరమార్థ మీటటి గంభీరముగ ప్రకాశించుచునే యున్నది ఈ రీతిగా భగవద్గీతామమును మధుర మధురముగ గాన మొనరించిన వారు - ఎందఱో మహానుభావులు. అట్టి మహానుభావుల మహాభావనము - బద్ధ చేతనులు సుద్ధరింపఁగలదై, లోక కల్యాణదాయకమై విరాజిల్లుచుండుట - ఎల్లఱ కును గమనార్హము

భగవద్గీతా సంకీర్తన ప్రభావము భక్తునిపై ఎట్లు ప్రవరించునో తెలియ వలెను కనుక, ముమ్మందు - మానవుని బహిరంతర నిర్మాణ విశేషములను కూలంకషముగ గ్రహించినఁగాని, నామ ప్రభావము ఆమూల్యాగ్రముగ అవగతము కాఁజాలదు ఇందువలన, ప్రకృతము ౩ విశేషముల నొకంత పరిశీలించము.

మానవుడు - జనన మరణములు

“ జాతస్య హి దృవో మృత్యుః దృవం జన్మ మృతస్య చ
తస్మా దవహర్యార్థే న త్వం శోచితు మ్హసి ” — (తగవద్గీత : 2.21)

పుట్టినవానికి చావును, చచ్చినవానికి పుట్టుకయు నిశ్చయము కనుక, నివారించగూడని విషయమునందు నీవు దుఃఖమును గల్గియుండుట అశుచిత మని నరునకు నారాయణుడు దువదేశ మొనరించి యున్నాడుగా! అట్టి జనన మరణములు మనకు ప్రత్యక్షముగఁ గన్పట్టు నిత్య సత్యములు. ఏవం విధములైన జనన మరణములు నిత్యము-నిరంతరాయముగ జరుగుచుండుట సర్వ విదితము జన నమునకు పూర్వముగాని, మరణమునకు అనంతరముగాని శరీరమున కెట్టి మార్పును ఉండదు. ఒకవేళ ఏమాత్రమైన మార్పు ఉన్నదన్నను - అది పరిగణింపఁదగినంత మార్పుకాదని తత్వశాస్త్రవేత్తలు నిరూపించి యున్నారు. ఇది యిట్లుండ - శ్వాస, హృదయస్పందము ఎప్పుడు ఆగిపోవునో, అప్పుడే మరణము సంప్రదింపిం చి నట్లు గుర్తింపవలెననియు-ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసములు, హృదయస్పందము మాత్రమే ప్రాణ మున్నదనుటకు ప్రధానాధారములనియు తాత్విక శాస్త్రవేత్తలు నిర్ణయించిరి. ఈ నిర్ణయము అశాస్త్రీయము. ఇది - తపనంపన్నులైన తాత్త్వికవేత్తలగు మహర్షుల నిర్ణయమునకు కేవలము విరుద్ధము. ప్రాణము ప్రస్తుత శరీరమును దీని పోపుటయే మరణమనియు, ఆ ప్రాణము మఱియొక శరీరమున ప్రవేశించుట జనన మనియు మహర్షులు-తమ తపః ప్రభావము వలనను, యోగాభ్యాస విశేషము వలనను జాగుగా నెఱింగి, తమ యీ నిర్ణయములను లోకమున ప్రకటింపఁగల్గిరి.

శ్వాస, హృదయస్పందము ఇవి రెండును ఒకే తావునుండి వెలువడుననియు, పరస్పర సంబంధము గల్గియున్నవనియు మహర్షుల మనోభావన. ఈ భావమును తాత్విక శాస్త్రజ్ఞులు అంగీకరించుచునే యున్నారు. నవీనవైద్యశాస్త్రనిపుణులు నైతము శస్త్రములను పాదనములుగ గైకొని, ప్రయోగముల గావించి, ఈ సత్యమును మనకు ప్రత్యక్షముగ జూపెట్టుచునే యున్నారు.

అజప జపము - భగవత్పాక్షాత్కారము

భక్తులు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసములను గావించుచునే భగవన్నామ సంకీర్తన మును అఖండముగఁ జేయుచుందురు. ఇట్టి స్థితిలో - వారిచే ఉచ్చరింపఁబడు నామము ఎట్టి ప్రయత్నము లేకనే శ్వాసతో సమ్మిళిత మగుచుండును. ఇట్లు

నామము, ఉచ్యతే నిశ్చయములు అన్యోన్యముగ పెనవైచుకొని, వేఱు వఱచుటకు పీఠుగాని విధమున నుండును ఇట్లు రెండు పనులు ఏక కాలమున నిరంతరాయముగ జరుగుచునే యుండును ఈ రీతిగా ఎడతెగకజేయు నామ సంకీర్తనము - 'అజప జపము' అని చెప్పబడును. ఇట్లు నిరంతరాయముగ సంకీర్తనము గావించు భక్తులు - అనింత శక్తులను పొందఁగలరనియు, అట్టి దివ్యశక్తులవలన వారికి భగవత్సాక్షాత్కారము లభింపఁగలదనియు అనుభవజ్ఞులు ధ్యానించుచుండును భగవత్సాక్షాత్కారమును బడసి పరమ భాగవత శిఖామణులకును, భక్తత్రాణపరాయణుఁడగు భగవంతునకును ఎంతయో సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడి యుండును ఈ మహనీయులు - సర్వము విష్ణు మయముగా సంభావించి, అంతటను ఆ పరమాత్మచే ఆలోకించి అనందించుచుండురు ఇట్టి స్థితి గతు లేర్పడవలెనన్న, భక్తుని యింద్రియము 'న్నియు భగవద్గీతా సంగీర్తన యనఁబడు అగ్నిచే తప్తములై, విశ్లేషరహితమవలెను అప్పుడు భౌతికచతుష్టయ-దివ్యచతుష్టయ పరిణామము పొందును మనస్సు నిర్మలమై, స్వచ్ఛముగ ప్రకాశించును. హృదయము వికసించును విశ్వ మంతయు దివ్య స్వరూపముగా - ప్రేమమయముగా - భగవద్వ్యయముగా గన్పట్టును అనంతరము అట్టి భక్తుఁడు భగవద్దేవతగావించి బడసి, ఆత్మానందము నందును తా నేమి జేయుచున్నను - భగవదాజ్ఞానుసారమే గావించుచున్నట్లు భావించును. తన శరీరము లోని ప్రత్యేకము నందును భగవంతుని స్వరూపమే అతనికి గోచరించును ఇట్లాతని జీవితము పరిశుద్ధమై, పరమ పవిత్రమై, పరమాత్మ తత్త్వమునకు అతి సన్నిహిత మగును కనుకనే - సంకీర్తనానందాల్లిలో నోలలాడు ముముక్షువు నకు సకల లోకము సంతోష మయముగా - సత్య స్వరూపముగా సాక్షాత్కరించుచుండునని మహర్షులు నొక్కి చక్కఁజెంచిరి వ్రతి శ్లాఘతో భగవద్గీతాసంగ్రహమును మిళిత మొనర్చి, నిరంతరాయముగ సంకీర్తించుచుండుటచేతనే ఇట్టి అమృతఫలములు ఎవరికేని లభించు చుండఁగలవు. భక్తుల కివి అనుభవ సిద్ధములు ఇట్టి భక్తుల యనుభూతులు ఇతరులైన ప్రాకృతులకును మార్గదర్శకములై. వారిలో నిద్రాణమై యున్న అధ్యాత్మిక వైతన్యమును తాగరిత మొనరించుచునే యుండును

నామ రూపములు

సృష్టిలో నామరూపములు లోపించినచో - మానవుని మనుగడయే కుంటు పడును, అందువలన, అవి అందఱకును అవశ్యాపక్షాంతములు ఏలన-రాముఁడు, కృష్ణుఁడు ప్రాణమిత్రులనుకొనుఁడు వారిరువురిలో రాముఁడు - 'కృష్ణా' అని

శ్రీ రామానుజ కీర్తికౌముది

విలిచినంతే 'అఁ!' అని కృష్ణుఁడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చునుగదా! ఈ కృష్ణుఁడెవరు? ఇతఁడుని నుండి భిన్నునిగ నూచించు పేరుతో పిలువఁబడు యీ కృష్ణుఁడు శరీరమా? అట్లుగచో - 'అఁ!' అను సమాధానము ప్రాణములేని శరీరమునుండి వచ్చునా? ఎన్నఁడును రానేరదుగదా! అట్లుగాక, ప్రాణమే యిట్లు ప్రశ్నించునా? అట్లుగచో - ప్రాణమునకు నామము గలదా? శరీరముతో గాక, ప్రాణముతో మాత్రమే నామసంబంధము గల్గియున్నచో - శరీరము వీడిన ప్రాణము, రాముని పిలుపున కేల సమాధానము సీయదు? నామమును ప్రకటించు సాధనమగు శరీరము, ప్రాణమునుండి వేరగుటవలననే, ప్రాణము రాముని పిలుపునకు సమాధాన మొసంగఁ జాలదుగదా! అదియును అసంభవ మనియే స్పష్టమగుచున్నది. ప్రాణమునకు కృష్ణుఁడను నామ ముండి యున్న దన్నను, అది ప్రాణమునకు శరీరముతో సంబంధ మున్నంతవఱకు మాత్రమే అన్వయించును. ప్రాణము శరీరము వీడినంతనే, నామముతో తన సంబంధమును తెంచుకొనును. ప్రాణము, శరీరము ఏకమైయున్నంతవఱకును నామము అన్వయించునని ఇందువలన స్పష్టమగుచున్నది గదా! కనుక, నామి-నామముల సంబంధముకూడ ఇట్టిదనియే గ్రహింపవలెను. రాముఁడు కృష్ణుని యెడతెగక పిలుచుచున్నచో కృష్ణుఁడును - 'అఁ! ఇచ్చటనే యున్నాను' అని సమాధాన మిచ్చుచునే యుండును, ఇది సహజ సిద్ధము, నిత్య సత్యము ఇట్లే ప్రతిశ్వాసతో భగవన్నామ సంకీర్తనము గావించు భక్తుఁడును భగవంతుని ప్రత్యుత్తరములను తా నొనరించు సంకీర్తనమునకు సముచిత ఫలములుగ పొందుచుండును.

“అహం భక్తపరాధీనః అన్వతంత్ర ఇవ ద్విజః.”

అని, అంబరీషోపాఖ్యానమున భగవానుఁడు దూర్వాసునితో బలికినట్లు - భక్తి పరాధీనుఁడగు భగవానుఁడు, ఇట్టి భక్తుల మనోరథముల సీఁదెప్పుచు, మధుర ఫలముల నందించుచు, పరమానందమును ప్రసాదించుచుండును. భక్తునకు-భగవానునకు గల అవినాశావ సంబంధము అనుభవైకవేద్యము.

శ్వాసకు, హృదయస్పందమునకు ప్రాణమే మూలాధారము. అయినను-యోగాశ్వాసపక్షమై, సమాధిస్థితి లోగల యోగులకు ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసము లుండెను. హృదయము స్పందింపదు. మరణ చిహ్నములు జూపెట్టు స్థితి ప్రకటించుచుండును. కాని, అట్టియోగుల శరీరము చెడిపోదు, శరీరస్థానన వేయదు. అది శవము కాదు గనుకనే ఇట్టి దుర్లక్షణము లుండెను. దురము

యథాతథముగ మండును కాని, అవయవములు మాత్రము అట్టి యోగా
భ్యాస పరునకు వశములై యుండును. అతడు ఆ అవయవముల చర్యల నరికట్టును
ప్రాణమును విగ బట్టును ఇట్టి విచిత్రమైన పరిస్థితి అతనిలో నేర్పడినను,
అతడు సజీవుడై, సంశోభించుచునే యుండును. యోగాభ్యాసమూలమున
సంప్రాప్తించిన దివ్యశక్తియే ఈ విచిత్ర పరిస్థితికి మూలకారణము ఇట్టి దివ్య
శక్తిని ప్రసాదించు అష్టాంగయోగ ప్రభావము అందఱుకును అవశ్యగవచ్చును.

అష్టాంగ యోగములు - వాని ప్రభావములు

యమము - నియమము - ఆసనము - ప్రాణాయామము - ప్రత్యాహారము
ధారణము - ధ్యానము - సమాధి అనునవి అష్టాంగ యోగములు. అహింస,
సత్యము, అస్త్రేయము బ్రహ్మచర్యము, అపరిగ్రహము అనునవి యమ మని
చెప్పబడును. ఈ యమము వలన చిత్తశుద్ధి గల్గును శౌచము, సంశోభము,
తపము, స్వాధ్యాయము, తగవ రాధాధవము అనునవి నియమ మని చెప్పబడును.
ఈ నియమము వలన జాప్యశుద్ధియు, అంత శుద్ధియు ఏర్పడును వక్షమును,
భుజములను శిరస్సును నిశ్చలముగా నెటారుగా నిలిపి, శరీరమును సక్రమ
విధానమున నుంచుట ఆసన మనఁబడును ఇందువలన, ఇంద్రియము లన్నియు
స్వాధీనము లగును. ప్రాణాయామ మనఁగా - ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసముల మూల
మున ప్రాణగతిని వశ మొనర్చుకొనుట తత్ఫలితముగ నాడీశుద్ధి, చిత్తశుద్ధి
కలుగును. ఇది - రేచక, పూరక కుంభకము లని మూడు విధములు రేచక
మనఁగా - ఊపిరి విడచుట. పూరక మనఁగా - ఊపిరి పీల్చుకొనుట కుంభక
మనఁగా - ఊపిరి నిలుపుట ఈ ప్రాణాయామమువలన భూమిపై ఆసీనుడై యున్న
యోగి, తేలికగ పైకి లేచుటకు తగిన శక్తియు, దివ్యానందమును లభించును.
ప్రత్యాహార మనఁగా - ఇంద్రియములు తమ తమ విషయములను వివర్జించి,
చిత్తముయొక్క స్వరూపమును పొందుట. హృదయ కమలమునందు గాని,
శిరస్సునందలి సహస్రార కమలమునందుగాని మనస్సును నిలుపుట ధారణమనఁ
బడును దీనివలన, ఇంద్రియము లన్నియు సంపూర్ణముగ వశము కాంగలవు
ఇట్లు ఇంద్రియము లన్నియు వశమైనపిమ్మట, ఏక శావ ప్రవాహరూపముగాగలు
జ్జినమే ధ్యానము సమాధి యనఁగా - సర్వమును సర్వేశ్వరునకు సమర్పించుట
భగవంతుని శరణుపొందుటవలన ఇట్టి సమాధిస్థితి లభించును. బ్రహ్మసందాన
భవమే దీనికి ఫలము. ఈ యోగవిధానము ననుసరించి - 'శ్వాస, హృదయ
స్పందము ఆగిపోయినచో అది మరణమే యగు' నను భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుల
నిర్ణయము నిరస్త మగుచున్నది

శ్రీ రామానుజ కీర్తికామి

యోగి సమాధిస్థితిలో మున్నవృడు ప్రాణము స్థూల సూక్ష్మ శరీరముల నుండి కారణ శరీరమునకేగి, అటు నిశ్చలముగా ప్రకాశించుచును అట్టి స్థితిలో జీవుడు కారణ శరీరముతో మాత్రమే సంబంధము గలిగియున్నను, స్థూల సూక్ష్మ శరీరములను కలిపియుంచు కొలికి మాత్రమే వీడియుండదు ఇది మన భౌతిక చక్షువునకుఁ గన్పించునదికాదు. అయినను, అందఱును విధిగా నంగీకరింపవలసిన సూక్ష్మ విషయ మిది కనుక, స్థూలరృప్తికి యోగి మరణ చిహ్నములు గల్గి, మాచువారికి మరణించెనను అభిప్రాయమును గల్గించువిధమున గన్పట్టుచున్నను, అది అతని మరణము గానేరదు అతని శరీరము అణుమాత్రము చెక్కుచెదరక, చెడక, యథాతథముగనే యుండును ఇది మనకు సత్యముగి గన్పట్టు సత్యము అట్టి స్థితిలో స్థూల శరీరము కారణ శరీరమునకు నశమై యుండును కారణశరీరము మాత్రము స్థూలశరీరమునకు లొంగియుండదు యోగమునందు కడపటిదగు సమాధి దశ కియ్యచి సహజ లక్షణములు ఈ సమాధివస్థలో - ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసములు లేకున్నను, జీవుడు కారణ శరీరమున ఆనంద మనుభవించుచునే యుండును ఇట్టి అమృత విషయములు - భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుల ఊహలకు మిక్కిలి అతీతములైనవి

జీవుడు శరీరాంతర్య ర్థియై యుండును గావున, అట్టి స్థితిలో స్థూలశరీరము చెడదు శ్వాసకు కారణము శరీరసంబంధమగుటవలన, అట్టి సంబంధ మున్నంత వఱకును స్థూలశరీరముపై తన శక్తిసామర్థ్యములను ప్రదర్శించుచునే యుండు ననుట ఇట సుప్తము

నిరంతర భగవన్నామస్మరణము, అజప జపము కారణ సూక్ష్మశరీరములపై తన ప్రభావమును ప్రదర్శించునట్లే - స్థూల శరీరముపైనను తన శక్తిని ప్రసరింపఁ జేసి, దానిని స్వాధీన మొనరించుకొని, తన సంకల్పానుసారము ప్రవర్తించఁజేయు చుండును యోగశాస్త్రము లోకమున కుపదేశించిన పరమ రహస్య మిదియే. దీనిని మహర్షులు అనుభవపూర్వకముగను, శాస్త్రీయముగను నిరూపించి, విశ్వ వ్యాప్త మొనరించిరి

శార విజ్ఞానము

మన శరీరములో ఊపిరితిత్తులు (శ్వాస నాళపు కాళులు), హృదయము (రక్త ప్రసరణ కేంద్రము), ఈ రెంటిని మించిన నరములు, నాడులు (చార్తా వాహనులు) కలవని ఆయుర్వేదశాస్త్రము అతి ప్రాచీనకాలముననే అభివ్యక్త

గావించియున్నది ఈ నిర్ణయమును నవీన వైద్య శాస్త్రజ్ఞులును ఆమోదించుచునే యున్నారు నరములు శరీరమునందు తమ చర్యలను ప్రవృత్తిపరమముచు, స్వీయ ప్రభావమును ప్రకటించుచుండుట అందఱును అనుభవసిద్ధమైన యంశము ఇంద్రియముల కందింపఁబడిన సందేశములను యథా తథముగ నరములు మనస్సున కందించును. అనంతరము బుద్ధి-నిర్ణయములఁ గావించును ఈ నిర్ణయములను నరములు మరల ఇంద్రియముల కందించి, కార్యరూపమునఁ గావించించి, బాహ్యమునకు వ్యక్తమగు శ్వాసకంఠెను, రక్తప్రసరణముకంఠెను త్వరిత గతిని కార్య నిర్వహణమునకు గడంగుచుండును. రక్తప్రవాహము హృదయస్పందముపై ఆధారపడియుండును. హృదయస్పందము శ్వాసకంఠెను వేగముగ తన చర్యలను కొనసాగించుచుండును ఇట్టి హృదయస్పందమునకు ప్రోత్సాహము, ప్రేరణము, ఊపిరితిత్తులనుండియే లభించుచున్నను, శ్వాసగతికంఠె హృదయస్పందమే త్వరిత గతిని జరుగుచుండును. ఇందువలన, శ్వాసకోశములందును - హృదయము నందును ఉత్పన్నములగు సున్నితములైన వ్యాధులు నైతము తప్పక నివారణ కారణమని అయుద్ధేద వైద్య శాస్త్రవేత్తల నిశ్చితాభిప్రాయము

హృదయము, శ్వాసకోశములు అనునవి నిరంతరాయముగ గావించు క్రియల కంఠెను, నరములు తమ తమ క్రియలలో ప్రగాఢముగ అనువర్తించుచుండు ననియు, శరీరచోషణమునందును-పాఠికుద్ధర్మమునందును శ్వాసనాళముల కంఠెను, రక్త ప్రసరణము కంఠెను నరములు అధిక ప్రాధాన్యము వహించి యున్నట్లు విశదమగుచున్నది. ఈ యంశమును నవీన వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు నైతము అంగీకరించుచునే యున్నారు

నరములు భావనా ప్రపంచమున తమ ప్రభావమును బాగుగా ప్రకటించుచుండుట పరిపాటి. సూక్ష్మములును - మృదులములును అగు తంత్రులవలె నవి మనస్సుతో నుదయించు భావములను అటు నిటు అందించుచుండును. ఇందు వలన, ఇవి వార్తావాహకములని వక్కాణింపఁబడు చుండును. శ్వాస, రక్త ప్రసరణము అనునవి రెండును కేవలము శరీర సంబంధములు. ఇవి క్రియా ప్రధానములేగాని, భావ ప్రధానములు కావు. కావున, కర్మకంఠెను భావము అతి ముఖ్యమైనదనియు - సూక్ష్మమైనదనియు - కోమలమైనదనియు తెలియ నగును. ఇటు భావమును వ్యక్తీకరించుట యన, మనస్సుతో నుదయించిన

శ్రీ రామానుజ కీర్తి భామరీ

భావమును బాహ్యప్రపంచమునకు వెలురగించుట యని తాత్పర్యము అట్టి భావ ప్రకటనమునకు బాహ్యము (నిష్కామము) రాహుము కాదున, బాహ్యముచేసి భావమే యుండదనుట నిర్వివాదాంశము అలోచనము జరుగుచున్నది. భావము వెలువడుచున్నదన్న, వెనువెంటనే రానికి బాహు నేచ్ఛడితీరును, ఇది అనివార్యము మనము చేయు ప్రతి కర్మమును, దాని ఫలమునకును నామముకూడ తప్పక జోడింపఁబడియే యుండును, నామములేని కర్మయు, చర్యయు ఉండనే ఉండదా కనుక, సరముల నిర్మాణ విధానము భావ ప్రకటనమునకు ఉద్దేశింపఁబడినదే యని నిస్సంశయముగా నిర్ణయింపవచ్చును

బాహ్యప్రపంచమును, క్రియప్రపంచమును మనస్సుమూలముననే తెలియు నగును. ఈ బాహ్యప్రపంచమును వినిస్సంగి కెదుట తెట్టునగి నరములే అప్పుడు మనస్సు - ఆ సరముల తత్త్వము నెఱింగి, దగ భావమును బహిష్కరణ గావించు చుండును. కనుక, సరముల నిర్మాణము శరీరాంతర్యామన మిక్కిలి ప్రాధాన్యము విహించియున్నట్లు మనము సిద్ధించుకొనవచ్చును ఇట్లు ప్రాచుర్యము వహించిన సరముల చర్యలు - నామముయొక్క సహకారమువలననే జరుగు చుండును. సరములకును, నామమునకును ఇంటిలే యపసాభావశూన్యంధ మున్నందుననే, నామము లోపించియెవల ప్రపంచపు టునికియు నశించునని చెప్పఁబడినది. ఇంద్రియములు ఏమి తమ చెర్మియు ప్రదర్శించుచుండుట మనకు అనుభవసిద్ధమైన విషయమే గదా! కన్ను చూచును, కర్ణము అకర్ణించును. మనస్సు బుద్ధికి సందేశముల నందించును. బుద్ధి గావించిన నిర్ణయములను మనస్సు నుండి ఇంద్రియములకు గొనివచ్చి, వాని క్రమచర్యలను నిర్దిత విధానము గుణముగ సరములు నిర్వహించుట - సరములకు బాహ్యముతోగల యెడతెగని సంబంధమువలననేగదా!

శరీరమునందలి యే భాగమునఁగల వైతస్యమువైనను స్తంభింపఁజేసి, స్పర్శజ్ఞానమును తాత్కాలికముగ నిలిపి వేయుటకు వైద్యశాస్త్రనిపుణులు మత్తుమందులను ప్రయోగించుచుండుట ఎల్లఱకు తెలిసిన విషయమే తొషధ ప్రభావమువలన సరములు స్తంభించి, శరీరము వై నస్యరహిత మగును. అనఁగా - ఆ భాగము తాత్కాలికముగా మరణించినదని తాత్పర్యము. అయినను, ఆ శరీరములో మాత్రము ప్రాణము నిలిచియే యుండును. సరముల చలనము

స్తంభించినంతనే ఆ భాగము వై తిస్త్వరహితమై, స్పృశ్యజ్ఞానమును నశింపజేసి, కాశ్యా లిక మరణమునకు గురి గావించును. ఇట్లే, యోగము వై తము ఇట్టి చర్యల నరికట్టునని యెఱుంగవలెను

కొన్ని పమయములలో వై ద్యులు (Doctors) రోగులకు సూదిమందుల గురియొగించుదురు ఇవి రెండు విధములుగా నుండును. కండరిములద్వారా మందునెక్కించుట ఒక విధము, గీనిని - 'ఇంట్రావెన్యూర్' (Intramuscular) అని యందుకు నరములద్వారా మందునెక్కించుట వాటియొకవిధము, గీనిని - 'ఇంట్రావీన్' (Intravenous) అని యందుకు చిన్న నరములనుండి నీరల ద్వారా ప్రవేశింపజేయబడినందు - హృదయమునకుఁ జని, అటునుండి వ్యాధి గల ప్రాంతమునకు వ్యాపించును ఇది మనకు అనుభవసిద్ధమైన విషయము. ఇట్లు శరీరములోని సూదిమందుల నెక్కించి, అందును రక్తములో సమ్మిళిత మొనర్చి ప్రసరింపజేయుట - శ్వాసతో పై శరీర మందులను సమ్మిళితి మొనర్చు విద్యుగగదా! ఇదియును సాధ్యమే కాగలదు. ఈవిధానమునుగూడ వై ద్య శాస్త్రవేత్తలు తమ ప్రయోగములచే నిరూపించుచునే యున్నారు చూడుడు.

లెక్సిన్ (Laxm) అను మందును శ్వాసతో వీల్చిపయెడల, తేలుకుట్టిన విషము హరించుచున్నది. ఈయోషధిమే కొన్ని సందర్భములలో పాము కాటుకుగూడ పని జేయుచున్నది 'క్లోరోఫారమ్' (Chloroform) అను మత్తు మందును శ్వాసతో వీల్చినచో - అది శాశ్వతముగ శరీరము నంతయు వై తస్య రహితము గావించును వై ద్యులు గోగిశరీరమును కత్తితో కోయుచున్నను, ఆ రోగికి - అంతకుముందు వై ద్యుడు ప్రయోగించిన మత్తుమందు ప్రభావమువలన స్పృశ్యజ్ఞానము నశించియుండును గనుక, మత్తు యేర్పడియుండును. అప్పుడు ఏమాత్రము కాధయు గన్పించదు కాని, ఆ మత్తుమందునందలి శక్తియంతరించి నంతనే - మత్తువీడి, స్పృశ్యజ్ఞానము గల్గింపవలె - ఆ శస్త్రచికిత్స (Operation) మిక్కిలి దాదాను గల్గించును పండుని శ్వాసతో మిళింపని గావించుట నిట్టి రోగ నివారణ సాధనములు - చిరకాలానుభవములు. ఇట్లే - శ్వాసతో భగవన్నామ మును సమ్మిళిత మొనర్చుటయు, పైని జేర్కొనబడిన సూదిమందుల (Injections) ప్రయోగమునంటిదేగదా! కనుక, నామము శ్వాసతో మిళిమై, దివ్యఫలముల నొసంగగలదినుటలో అణుపాత్రమైన అపత్తిము లేదుగదా!

నామప్రభావము

“సూక్తిర్వ్యూహానో భగవా ననంతః శ్రుతానుభావో వ్యసనం హి పుంసామ్
ప్రవిశ్యచిత్తం విధునో త్యశేషం యథా రమోఽర్కోఽత్రమివాతివాతః.”

సూర్యుడు అంధకారమును, వాయువు మేఘములను ఎట్లు చివ్వాభిన్న మొనరించునో - అట్లే, నామసంకీర్తనము గావించినచో అనంతరజైవ భగవానుడు అట్టి భక్తుల హృదయసీమలలో ప్రవేశించి, వారి సర్వపాపములను పటాపంచలు చేయునని భాగవత పురాణము నొక్కి వక్కాణించుచున్నది

ఈ భాగవత సూక్తిచే, అత్యద్భుతమైన నామ ప్రభావము మనకు సుస్పష్ట మగుచున్నది గదా! అయినచో - ఇట్టి నామమునకు అనుభవము, ప్రకటనాశక్తి అత్యావశ్యకములు ఇం దేయొకటి లోపించినను, నామము మరుగునఁబడి యుండును. అప్పుడు అనుభవము వంటి స్పందమునకు, స్పర్శకు తుల్యమైన మఱియొక స్పర్శకొఱకు అన్వేషణము గావించును తెలియని విషయము నెఱుక జ్జును జ్ఞానము వికసించు పఱకును - దానికి తుల్యముగ స్పర్శను గల్గించును ఇట్టి నామము నుచ్చరించినంతనే, ఆ శబ్దము చెవియందలి మద్దెల పొరవంటి చర్మపు పొరకు తగులును వెన్వెంటనే ఆ శబ్దము నరముల మూలమున మనస్సున ప్రవేశించును అట్టి నామమునందలి రూపమును మనస్సు చిత్తించుకొనును.

నామముతో లీనమైయుండు స్పర్శను గల్గించు శక్తి, నరములకు గలదు కనుక, మన బాహ్యస్థితికి - దృశ్య ప్రపంచమునకు నరములే సంబంధమును గల్గించుచున్నట్లు తెలియనగును. నరములపై నామము మాత్రమే క్రియను, ప్రతిక్రియను చేయఁగలదు. ఈ నామ ప్రభావము కర్మ ప్రభావము కంటెను మిన్నగా నుండును బాహ్యకర్మ కంటెను నామమునకు సంబంధించిన చర్యలు - సూక్ష్మాదిసూక్ష్మములు. ఇందువలన, భగవన్నామ ముచ్చరించుచున్నంతనే ఆ నామము శ్వాసతో మిళిలిమై, తన ప్రభావమును నరములపై ప్రసరింపఁ జేయును భగవన్నామము - శరీరమునందును మనస్సునందును, పర్యేంద్రియములందును గల కల్మషమును తొలఁగించి, వానికి పవిత్రతనుఁ జేకూర్చును. అంతేకాదు - ఈ భగవన్నామమే సజ్జన సాంగత్యమును, సదాచార సంపదను ప్రసాదించును ఇట్టి నామము అంతటను - అన్నింటియందును తన ప్రభావమును ప్రదర్శించుచునే యుండును నామ ముచ్చరించువారి ప్రతి పనియందును అది తన శక్తిసామర్థ్య

ములను ప్రకటించుచునే యుండును. ఇట్టి భగవద్గీతా మోక్షార్థమువలన భక్తుఁడు అభ్యుదయ పథమున పురోగమించుచు, అధ్యాత్మికమైన దివ్యతేజమును, ఆత్మానుభూతిని పొందుచుండును. ఇట్టి దివ్యానుభూతులు — అట్టి భక్తుని నుండి జాహ్నవి ప్రపంచమునకును వృక్షమగుచునే యుండును. కావున, భగవద్గీతా మోక్షార్థముతో మిళిత మగు శ్వాసయే పవిత్రభావములను, పరమశాంతిని, పరమానందమును ప్రసాదించుటకు కారణమై యుండునని తెలియవలయును. అదియును గాక, భగవత్పాఠాత్మకమునకు సైతము ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములతో మేళవించబడిన నామమే ప్రధాన కారణ మనియు గ్రహింపవలెను.

మానవుఁడు ఇతరోపాయముల కంటెను భగవద్గీతా సంక్షిప్తమువలననే భగవద్దనుగ్రహమును సులభముగ పొందగలఁడు ఇట్టి నామసంక్షిప్త ప్రభావము — భాగవత మతానుయాయులకు జాగుగా తెలియును. ఇది — భవ సాగర తరణమునకు మిక్కిలి సులభోపాయము. ఇట్టి సులభోపాయమే సర్వమానవ సంఘ సంక్షేమమునకు పరమ ప్రయోజనకరము ఇట్టి సాధనయే సర్వేశ్వరానుగ్రహమును నరులకు ప్రసాదించును. అట్టి భగవద్దనుగ్రహము — భక్తుల మనః పద్మముల వికసిత తేజమును భౌతిక ప్రపంచముపై అఖండ విజయమును ప్రసాదించును ముక్తి పొందును. భాగవత మతముగా ప్రసిద్ధిగాంచిన వైష్ణవ మతము — ఇట్టి భగవద్గీతా సంక్షిప్తమునే ప్రబోధించుచుండుట గమనార్హము భక్తియైత్యమైన భగవద్గీతా సంక్షిప్తమును ప్రబోధించునది కావుననే — వైష్ణవ మతము దివ్యభక్తులను, దివ్యానుభూతిని, దివ్యభావమును ప్రసాదించగల్గి ప్రకాశించుచున్నది.

“అర్తా విషణ్ణా శ్చిదిలాశ్చ భీతాః

మోరేషు చ వ్యాధిషు వర్తమానాః

సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్రం

విముక్తదుఃఖాః స్ఫుభిన్ భవన్తి.”

చారుణములైన శారీరక వ్యాధులచే బాధపడువారును, దుర్బలములైన మానసిక బాధలచే క్రుంగి క్రుశించువారును నారాయణనామ సంక్షిప్తను గావించిన మాత్రమున, వివిధ వ్యవధిలనుండి విముక్తులై, సుఖ శాంతులను బడయఁగలరని మహాభారతము ఎలుగెత్తి చాటుచున్నది. కనుక, భగవద్గీతా సంక్షిప్తమునే సకలరోగములకు దివ్యైచ్ఛధమని యెఱుంగవలయును.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తామసి

“కొనరో కొనరో కూరిమిమందు
 వునికి మనికికెల్ల నొక్కతేమందు
 ద్రువుడు గొనినమందు - తొల్లియు
 ప్రహ్లాదుడు చవిగాగొనినమందు - పల్లవినుందు
 నిలిచి నారదుడు గొనినమందు
 ఇనకుడు గెలుపుతోగొని బ్రదికినమందు
 మెలచి నాగుయ్యగముల రాజులు
 మనుడు బలరామముగాని కడగన్నమందు
 లజ్జనకుఁ బరమాయువై యొసంగినమందు
 నిడమై లోకములెల్ల విడిచినమందు
 బ్రదిగములు వెఱుంగ లిరువేంకటాద్రిపై
 ద్వజమెత్తెఁ గోనేటిదరినున్నమందు ”

ఈ సంకీర్తనములో అన్నమాచార్యులు భగవన్నామ ప్రభావమును స్పష్టముగా బిల్కినాడు. ఇట్టి భగవన్నామమృతమును గ్రోలినవారు - ఎంతటి సుకృతాత్ములు!

పరబ్రహ్మము - శబ్దబ్రహ్మము

నామము నాదోద్భూతము. నాదము శబ్దమయము ఈ శబ్దమే సకల శరద్వాన్తపారమునకును మూలాధారము. పరబ్రహ్మమయగు పరబ్రహ్మమే అట్టి శబ్దమనకు మూలాధారము. సృష్టికర్తయగు పరబ్రహ్మ మెట్లు అనాదియో అట్లే, సృష్టి పాల్పారమునకు మూలాధారమైన శబ్దముకూడ అనాదినీర్ధమే. పరబ్రహ్మ మెట్లు సర్వపదార్థములందును ప్యాపించియుండెనో - అట్లే, శబ్దముకూడ సర్వపదార్థములందును అనుస్మృతముగ ప్యాపించియున్నది పరబ్రహ్మ మెట్లు సర్వప్రకాశమో - అట్లే, శబ్దముకూడ సర్వప్రకాశము బ్రహ్మములేక సృష్టిలో నేదీయ ప్రకాశింపనట్లే - శబ్దము లేక సృష్టిలో పశ్యవహారము జరుగనేరదు. పశ్యవహారములేక, సృష్టి పాల్పారము జరుగ నేరదు ప్రపంచపు టునికికి, అంతర్యామిన్వరూపముగాగల పరబ్రహ్మమే ఎట్లు కారణ మగుచున్నదో - అట్లే, శబ్దముకూడ ప్రపంచపు టునికికి ఆధారభూతిమై యలరారుచున్నది ఇం దొకటి పరబ్రహ్మము, మఱియుంటి శబ్దబ్రహ్మము అనిభాష్యములైన యీ రెంటినిని

గల బవీవాశావ సంబంధము నిగ్గమై, శాశ్వతమై యొప్పుగుప్పది కావుగ, శబ్ద బ్రహ్మమగు భగవన్నామముగు అవస్థమైన భక్తి శావముతో సంకీర్తింబినఁ గాని, పరబ్రహ్మశిధ్ధియుండగు భగవన్నా గాయణుని కృపాకటాక్షము భక్తులపై ప్రసరింపఁజాలదు. ఇందువలన, జననమరణరూపమైన ఈ సుసాగ సాగరమును తరించి, విముక్తి నందఁగలచిగ నహృదయులు - శర్దికాల సర్వాభ్యుదయందుగు భగవన్నామ సంకీర్తన మొనరించి, సర్వాంతర్యామియు, ఆనంద మయుఁడు నగు ఆ భగవానుని యనుగ్రహమును గంపూర్ణముగ బడసి, శాశ్వతా నందము నందుదురుగావుత !

ప్రపత్తి ప్రాశస్త్యము

డాక్టరు. కందాడ రంగాచార్యులు, యం బి బి యస్

* * *

'శరణాగతి' యను పదమునకు ప్రపత్తి, చ్యానము మున్నగు నామాంతరములు గలవు. 'పద్గతౌ' అను ఛాతువునుండి 'ప్రపత్తి' యను శబ్దము సముత్పన్నమైనది. 'యేగత్యర్థా స్తే బుద్ధ్యర్థాః' అను వ్యాకరణ నియమము ననుసరించి, ప్రపత్తియనఁగా - అధ్యవసాయరూపమైనబుద్ధి అని యర్థము

మానవజీవితముయొక్క ముఖ్యమైన పురుషార్థము సంసారరూపమైన కర్మబంధమునుండి విముక్తి. తత్పలము బ్రహ్మసాన్నిధ్యము. లేక, పరమపద వాసము. ఇట్టి ముక్తికి ముఖ్యమైన మార్గములు భక్తిప్రపత్తులు. భక్తి - లేక, ఉపాసనపలన ముక్తి సంపాదించుటకు కష్టసాధ్యమైన సాధన సంపత్తిని సేకరించుట అత్యంతావశ్యకమై యున్నది. అంగభూతములైన కర్మజ్ఞానములు, అష్టాంగ యోగ నియమములు, వివేక విమోచాది సాధన సప్తకము, ఇతరాదిత్యభూమాది బ్రహ్మవిద్యలు ఉపాసనకు పరికరములు. ఇట్టి సాధన సంపత్తిని సేకరించుటకు అనేక జన్మల వ్యవధి అవసరము సాధనయందు ఇంచుక దోషముకల్గినచో - పరిణామముకూడ విపరీత మగును. కాని, స్థిరమైన ఆవృత్తి, లేక - సాధనపలన క్రమముగ కర్మ - కైంకర్యమై, జ్ఞానము - బ్రహ్మజ్ఞానమై, భక్తి - అనన్యమై, ప్రపత్తి - పరమైకాంకికమునై పరమపదమును చేకూర్చును

"జన్మాంతర సహస్రేషు తపోజ్ఞాన సమాధిభిః

నరాణాం షీణ కర్మాణాం కృష్ణే భక్తిః ప్రజాయతే." — (భగవతము)

అనేక సహస్ర జన్మలలో - తపో ధ్యాన జ్ఞాన యోగములచే కర్మలకు యుంచిన చారికిఁగాని హరిభక్తి జనింపదు. కర్మముల షీణింపఁజేయుట - భగవత్ప్రాప్తికి ప్రథమ సోపానము.

"సర్వం కర్మాఖిలం పార్థః జ్ఞానే పరిసమాప్యతే" (గీతః 4-33)

"జ్ఞానాన్ని స్వర్వకర్మాణి భస్మాసా త్కురుతేఽర్హవః" (గీతః 4-37)

ఓవార్ధా! కర్మలన్నిటినీ జ్ఞానమే పర్యవసానము. జ్ఞాన మనేది అగ్ని, బంధ పోతున్నట్లే నీ నిర్వృతకర్మము భస్మము సేయును. ఇట్లు భగవద్గీత ప్రబోధించుచున్నది. కానీ, జ్ఞానయోగము సైతము ప్రారబ్ధి కర్మానుభవమును వారింపజాలదు. అనుభవమునకుఁ గావలసిన పునర్జన్మయు గలుగు తత్వము.

"భోగేన త్వితిరే క్షవయిత్వా అథ సంవద్యతే " — (బ్ర. సూ. 4.1.18)

అను వాల్మీకి మూత్రము ననుసరించి, సంఘితులును - ఆగాములు నైన కర్మలు నిష్కామ కర్మ వలనను, జ్ఞానము వలనను నశించినను, ప్రారబ్ధ కర్మము అనుభవించుట వలననే వరినమాప్త మగును. ఇట్టి ప్రారబ్ధ కర్మానుభవమునకనేక హాస్య జన్మము తత్సూతావశ్యకమని యెల్లకరు విదితమే. నిష్ఠాను కర్మానుష్ఠాన పరులైన జనకాదులు సైతము కొన్ని జన్మములవఱకు ప్రారబ్ధ మనుభవించి, అంతిమ జన్మయందు మోక్షము విధయఁగలిగెను ను న్నష్టము.

"తదధిగమ ఉత్తర పూర్వామయో రశ్మేష వినాశో తద్వ్యపదేశాత్ "

— (ప్ర. సూ. 4-1-19)

అను సూక్తిమునందు చరమ శరీరావసానమున మూత్రిమే సంఘితాగామి
కర్మణో(బాటు పూర్వకృతమైన ప్రారథ్యము నశించి, సిద్ధి గలుగని వ్యాపభగవానుడు)
ఉపదేశించెను.

కర్మ జ్ఞానములు రెండును భక్తి కంగములు. కాని, భక్తిమాత్రము స్వతంత్రమైన మోక్షోపాయ మనుటలో సందియములేదు. భక్తి సిద్ధించిన తర్వాత, సంచికాగామి కర్మలకు తాను లేదు కాని, ప్రాకర్మికకర్మమాత్ర మనుభవించియే తీరవలెను. దుస్సాధ్యమైన పాథన సంపత్తిచే ధృవమైన ఉపాసన లభ్యమైనను, భక్తియోగముకూడ పునరస్సానుభవమును చాటుజాలకున్నది.

శరణాగతియందు భక్తి కనపరమైన సాధనములు, అనుష్ఠానములు అనా
వశ్యములు. భగవంతుడు తనను రక్షించునను మహా విశ్వాసముతోఁగూడిన పరిణా
మము గల హృదయముతో రక్షకునకు తనను తానర్పణము చేసికొనిన చాలును
ఇచ్చట మునుమున్నయొక్క ఆత్మార్పణమునకును, భగవంతుని దయాప్రసారము
నకును సంబంధముగాని ప్రపన్నుని గుణదోషములు, పుణ్యాపాపములు, కుల గోత్ర
ములు వర్ణాశ్రమములు లెక్క కు రావు. ఇతర మార్గములయందు భగవత్సృష్టాక్షము

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

స్వామ్యస్థానమునందు స్వామ్యమూర్తి నిర్ణయమువలె గుణదోషముల కనుగుణముగ లభించును కాని, మహా విశ్వాసము గల ముముక్షువువై భగవంతుని దయ అప్యాజమై, అంతఃమై ప్రభవించును. ఇట్టి ప్రవర్తి ప్రార్థన కిర్మములనుగూడ ఈ జన్మమునందే నశింపఁజేయును

“ముమక్షుర్వై శరణ మహం ప్రపద్యే ” (శ్రీరామాయణము)

“తస్మాత్ న్యాస మేషాం తపసా మతిరిక్త మాహః.”

అనగా, పూర్వోక్త పాతువులచే తపస్సు లన్నిటికంటె ప్రవర్తి ఉత్తమ తపస్సు - అని ప్రశంసించుచున్నారు. మఱియును - ఆది, అనన్యార్థ శేషత్వ జ్ఞానమువలనఁ గలిగినదై, ఉపాయాంతర విలక్షణమై, భగవ ద్రక్షకత్వానుమతి రూపమై, సత్కర్మవ్యతానుగుణమై, సర్వాధికారమై, సుకరమై, అవిలంబ ఫలప్రదమై యుండుటవలన ఇతర మోక్షోపాయములకంటెను విశిష్టమైన దినుటలో సంశయము లేదు.

“సత్కర్మ నిరతా కృద్ధాః సాంఖ్యయోగ విదస్తథా

నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటి శతా మపి ”

కర్మయోగ - జ్ఞానయోగుల యోగ్యత, ప్రవర్తి నిష్ఠనకుఁగల యోగ్యత లలో నొక కోటి వంతునైనను సమానము కాదని పాంచరాత్రశాస్త్రము వక్కాణించుచున్నది

“వృద్ధైవ భవతో యాతా భూయసీ జన్మ సంతతిః

తస్యై దన్యతమం జన్మ సంచిత్య శరణం వ్రజ.”

వృద్ధముగ అనేక జన్మలను గడిపితివి వానిలో నొక్క జన్మమునైనను భగవంతుని శరణుబొందు'మని శాండిల్యముని దేవలున కుపదేశించెను.

ప్రవర్తి యొక్క అంతరార్థములను విశ్వలోకాచార్యులు, వేదాంతదేశికులు రహస్యత్రయ వ్యాఖ్యానములందు విశదీకరించిరి. ఆరహస్యములు మూలమంత్ర ద్వయ చరమశ్లోకములు మూలమంత్రములోని ప్రణవమునందలి అకారము సకల శబ్దములకు మూల మగుటవలనను, నారాయణపదార్థ ప్రతీధక మగుట వలనను, భగవంతుని సకల జగత్కారణత్వమును, సర్వ రక్షకత్వమును, స్వామిత్వమును తెలుపుచున్నది. రక్షకత్వమునందు ముముక్షువులకు విరోధియైన సంసార సంబంధ నివర్తకత్వమును, అపేక్షితమైన కైంకర్య వృద్ధియును గోచరించు చున్నవి.

“ఓమి త్యాత్మానం యుంజీత.”

అన్నట్లు - ప్రణవముచే ప్రత్యగాత్మస్వరూపమును, నమస్సుచే విరోధ్యుపాయ స్వరూపములను, నారాయణ శబ్దమువలన పరస్వరూపమును చతుర్థ్యా ఫల స్వరూపమును తెలుపుచున్నది. ఇట్టి అర్థపంచకజ్ఞానము ప్రపన్నున క త్యావశ్యకము. మకారము ఆత్మవాచకము. “అవ - రక్షణే” అను ధాత్వర్థము ననుసరించి అకారము రక్షకుని సూచించుచున్నది. మకారము రక్షింపఁబడువానిని బోధించుచున్నది. ఉకారము లక్ష్మీశేషత్వమును తెలుపుచున్నది రక్ష్య రక్షకుల సంబంధమును పిళ్ళలోకాచార్యులు—

“శేషత్వమే ఆత్మ ఉక్కు స్వరూపమ్” — (మమూక్షిపురి)

భగవచ్చేషత్వము గలిగి యున్నను, అన్యశేషత్వ నివృత్తియే ప్రధానమని విపులీకరించిరి.

“స్వామీ స్వశేషం స్వవశం స్వభరత్వేన నిర్వరమ్
స్వదత్త స్వధియా స్వార్థం స్వస్మిన్ స్వస్యతి మాం స్వయమ్.”
— (నాన దళకు)

శేషిని, శేషభూతునకును గల సంబంధమును ఈ రీతిగ వేదాంతదేశికులు వివరించిరి.

సర్వ రక్షకవ్యాపారములు భగవ దధీనము లనియు—వానిలో చేతనున కెట్టి యధికారము లేదనియు ప్రపన్నుఁడు విశ్వసించి, లక్ష్మణునివలె శేషభూతుఁడై కాని, భరతుని వలె పరతంత్రుఁడై కాని ప్రవర్తించవలెను.

“న దేవలోకాక్రమణం నామరత్వ మహం వృణే
ఐశ్వర్యంవాఽపి లోకానాం కామయేన త్వయా వినా.”
— (బాబ్రికి రామాయణము)

ఓ రామా! నిన్ను విడనాడి, నేను స్వర్గాధిపత్యమైనను అమరత్వమైనను, ఈ లోకమునందు భోగ భాగ్యములై నను వాంఛింపను

“కురుష్య మా మనుచరం వైధర్మ్యం నేహవిద్యతే
కృతార్థోఽహం భవిష్యామి తవ చార్థః ప్రకల్పతే.”

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

“ భవాంస్తు సహ వై దేహ్యో గిరి సాను ఘరంస్యతే
అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రత స్వప్నతశ్చ తే ”

— (పార్వతి రామాయణము)

ఓ రామచంద్రా! నన్ను నీ యనుచరునిగఁ జేసికొనుము, అందువలన నీ ధర్మమునకు లోటు కలుగదు. నేను నీవలన కృతార్థుఁడనై తరింపఁగలను అట్టి కృతార్థతకు మూలము నీ కైంకర్యము. విదేహ రాజపుత్రి నీతో గిరి సానువుల యందు క్రిడించుచువుడు నీకుకావలసిన సర్వ కైంకర్యములను నేను నెఱవేర్చగలను. నీవు నిందించుచువుడు జాగరూకుఁడనై, మృగాదుల వలనను, రక్కసుల వలనను నిద్రాభంగము గాకుండ చూచుకొందును. కావున, రామా! నన్ను విడనాడకు’ మని లక్ష్మణుఁడు నివేదించెను. ప్రపన్నుల యోగ్యులను దెల్పుటకు ఈ లక్ష్మణ వాక్యములు చాలును

“ శరణ మాకుం తగతాశ్చైం దార్కు ఎల్లాం
మరణ మానార్ వైకుంఠం కొడుక్కుం పితాన్

అరణమైంద మదిల్ నూల్ తిరుక్కణ్ణపురత్తు

తరణి యాశన్ తగదు అంబర్కు అంజాకుమే. ” — (సమ్మక్కాదణ)

తిరుక్కణ్ణపురమున నమా ధ్యవస్త్రతో నున్న నమ్మాళ్వారులు తమ శిష్యులగు మధురకవియార్వారులతో — ‘భగవంతుని శరణుఁ జొచ్చిన వారల కాతఁడే రక్షకుఁడు, మరణాంతమున వైకుంఠము నిచ్చువాఁడు. నా కొఱకు స్వయముగ తిరుక్కణ్ణ పురమున వేంచేసియుండె’ నని సెలవిచ్చిరి, తమక, ప్రపన్నుని కొఱకు రక్షకుని రయ వైకుంఠము నుండి పొంగి, పొరలి ప్రసహించును. ఇతర మోక్షార్థులకువలె భూమినుండి వైకుంఠమునకు వివిధ సాధనములతో సోపానము లను నిర్మింప నక్కరలేదు

‘నమ’ శృంగమునందుఁ గల విరోధి స్వరూపము మూఁడు విధములు శరీరమే ఆత్మయని తలంచుట స్వరూప విరోధము తన్ను జానే రక్షించుకొందు నను ప్రాంతి ఉపాయ విరోధి స్వార్థప్రవృత్తి ప్రాప్త్య విరోధి ‘ఈ దేహము నీది, నా పర్యవ్యము నీయదియే’ యని ఆత్మార్పణము చేసినచో—స్వరూప విరోధము తొలగిపోవును ‘నీవు తప్ప నాకు రక్షకు లేవరును లే’ రను విశ్వాసము గల్గిన, ఉపాయ విరోధి నివృత్తి యగును నీ సంతోషమునకు వ్యతిరిక్తములై న కోర్కెలను నాయందు మొలకెత్తకుండ జేయు మని ప్రార్థించినచో ప్రాప్త్య విరోధము తొలగును డీనినే —

"మృత్తినం కామంగో మాత్తు."

— (తిరుప్పావై)

నా మనస్సు నందు విపరీతములైన కోర్కెలు కలుగకుండుగాక! అని గోదాదేవి తలంచెను.

"పిరిరం మాతరం దారాన్ పుత్రాన్ బంధూన్ పవీన్ గురూన్
రత్నాని ధన ధాన్యాని క్షేత్రాణి చ గృహాణి చ
సర్వ ధర్మాంశ్చ పంత్వజ్య ఏర్వకామాంశ్చ సాక్షరాన్
లోకవిక్రాంత చరణౌ శరణం తేఽవ్రజం విధోః!" — (శరణాగతి గద్య)

ప్రభూ! సంసారబంధమూలకములైన సర్వ జాహ్నంత్యతేజరోపాయములను విరోధిస్వరూపములుగ భావించి, త్యజించి, నీవే ఉపాయమని తలంచి, నీ యందు ప్రవృత్తిచేయు చున్నాడ' నని భగవద్రామానుజులు నివేదించిరి.

సకల జగత్కారణులు-సర్వరక్షకులు-స్వామియు శ్రీమన్నారాయణుడనియే విశ్వసించి - 'ప్రప్రవృత్తి నివృత్తిః ప్రవృత్తిః' అని పిళ్ళలోకాచార్యులన్నట్లు- స్వరక్షశక్తి ప్రవృత్తిని విరిత్యజించి, భగవద్రక్షకత్వమును స్వీకరించి, శరణాగతి సేయుట పరమ హితము

మంత్ర రత్న మని ప్రశస్తి కెక్కిన ద్వయమునందు లక్ష్మీ పురషకారము పలన భగవత్ప్రాప్తి గలుగు సిధానము వివరింపఁబడినది సూర్యునకు, ఆశని ప్రకాశము నకుఁ గల సంబంధ మెట్టిదో - నారాయణునకు, లక్ష్మీకిఁ గల సంబంధ మట్టిదే. స్వరూప స్వభావములచే నారాయణునకు జగ ద్వాల్చి కలిగినట్లు-లక్ష్మీకిఁ గూడ అట్టి వ్యాప్తి గలదు. కనుక, ఆమె సర్వేశ్వరి మాతృస్థాన ములంకరించుటచే - 'దేవ్యా కారుణ్య సూపయా' అన్న ట్లామె కరుణామయ స్వరూపిణి.

"ఇవన్ తాయా యివర్కన్ శ్లేశం వీరుక్కుమాట్లాతే, అవనుక్కు వృత్తి యాయి నియ విషయమాదుర్క్రయాతే కర్ణశివత్త పురుషకారమ్."

— (మమకాపురీ)

ఈమె చేతనుని తల్లి. అతిని కష్టములను జూచి, ఊరక యుండఁ జాలదు. నారాయణునకు వత్నియగుటచే ప్రపన్నులైన తీపుని రక్షింపు మని భర్తకు దయ గల్గునట్లు చెప్పట పురుషకారము. శరణాగతిఁజేయు ప్రపన్నుఁడు శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణుల నిర్దర సుద్దేశించియే చేయవలెను.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

“ ఇవన్ సన్నిధియాలె కాకంతలై పెత్తడు, అదిల్లామైయాలె రావణన్ ముడిందాన్. ”

— (మునుజుప్పడి)

ఈమె సన్నిధివలననే కాకాసురుఁడు రక్షింపఁబడెను. ఈమెకు దూరస్థుఁడగుటచే, రావణుఁడు సంహరింపఁబడెను

“ స పిత్రా చ పరి త్యక్త స్సరైశ్చ స మహర్షిభిః
శ్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య త మేవ శరణం గతః
పురతః ఓతితం దేవీ ధరణ్యాం వాయసం తథా
తద్విరః పాదయో స్త్యయోజయామాస జానశీ
ప్రాణ సంశయ మావన్నం ద్విష్ట్యా నీత్యాఽద వాయసం
త్రాహి త్రాహితి ధర్తార మువా చ దయయా విభుమ్ ”

— (వాల్మీకి రామాయణము)

సీత కవచారము తలపెట్టిన జయంతుఁడు రాముని యిప్పికాన్త్రము వెన్నంటగా - తండ్రియైన దేవేంద్రుని, ఇతర దేవతలను, మహర్షులను తన ప్రాణ రక్షణ కొఱకు ప్రార్థించి వారిచే పరిత్యక్తుడై, మూఁడు లోకములందును పరిక్రమించి, అస్స రక్షించువారిని గానక, తుదకు రాఘవునే శరణుఁజొచ్చెను అప్పుడు దయామయయైన సీత - యెదుట భూమిమీది పడియున్న వాయసమును రాముని పాదములపై వైచి, ప్రాణ సంశయముచే ఆవన్నుండైన వీనిని రక్షింపుమని ప్రార్థించెను.

“ వధార్హ మపి కాకున్కిః కృపయా పర్యపాలయత్. ”

వధార్హమైనను, రాముఁడు దేవియొక్క పురుషకారము వలన వాయసమును కృపతో రక్షించెను. కాఁబట్టి దేవీ పురుషకారమును పురస్కరించుకొని, శరణాగతి చేయుట ప్రపన్నుల కావశ్యకము

శ్రీ కృష్ణుఁడు అర్జునునకు కర్మజ్ఞాన భక్తి యోగములను, త దితర పురుషోత్తమ ప్రాప్తి విద్యలను ఉపదేశించి, అంతిమోపాయముగ శరణాగతి గర్భితమైన చరమశ్లోకము నుపదేశించెను

“ సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య మా మేకం శరణం వ్రజ
అహం త్వ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మా భువః. ”

— (భ. గ. 18-80)

అర్జునా ! కేవల మద్భిష్ట ఫలములనే గాక, మోక్షసాధనములైన ఇతర మార్గములను వరికల్గితించి, నన్ను శరణుఁ జొచ్చినయెడల, అజ్ఞాఁడవును, అశక్తి వంతుఁడ వగు నీకు, సర్వజ్ఞుఁడును - సర్వ శక్తి మంతుఁడును - ప్రాప్తభూతుఁడ నగు నేను అవిద్యా - కర్మ - వాసనా - రుచి గూఢములగు పుణ్య పాపములనుండి తొలఁగించెదను కావున, దుఃఖంపకుము '

ఇందు భగవంతుని వాత్సల్య, సౌశీల్య, సౌలభ్య-జ్ఞాన-శక్త్యాది గుణములు ప్రస్ఫుటించుచున్నవి గదా ! తనయందు శరణాగతి చేసిన పిమ్మట, రక్షణభారము తనదే యగును. స్వ ప్రవృత్తికి ప్రసంగమే లేదు స్వ రక్షణమందు స్వ ప్రవృత్తి కలిగిన యెడల అది రక్షణోపాయముగాక, అంశరాయము గూడ నగును.

"యో వజ్రపాతాళని సన్నిపాతాన్న చక్షిధేనాపి చచాల రాజా

స రామదాణిహతో స్పృశార్త శ్చచాల చాపం చ ముమోచ పీఠః,"

— (వాల్మీకి రామాయణము)

కేవలము స్వ శక్తి నే అధారముగ నమ్మిన రావణుఁడు ఇంద్రుని వజ్రపాత ముచేసె నను సందోభము చెందనివాఁడు, చలించనివాఁడు రామదాణిహాతి వలన అర్చుఁడై, చంచల మనస్కుఁడై ధనుస్సును భూమిపై జారవిడచెను.

"చచాల చాపం చ ముమోచ పీఠః ఎన్నిరవడియే, ఇవై అనుపాయంగగ్గ ఆనమాత్ర అన్విక్లే కాల్కాన్తు ఎన్నిరకు "

— (ముముక్షుభృషి)

రావణుని చేతిలో విల్లున్నంతవఱకు రాముని శరములు తాకుచునే యుండెను. మఱియు, తన ప్రాణమునకే యపాయము గలుగునంత ప్రతిబంధక మయ్యెను. విల్లు క్రింద జారవిడచిన పిమ్మట రాముని శరపర్షము ఉపసంహరింపఁబడెను.

"గచ్ఛాను జానామి రణార్థిత వ్యసం ప్రవిశ్య రాత్రించరరాజ లంకాం

ఆత్వాస్య నిర్వాహి రథీ చ ధన్వీ తదా జలం ద్రక్ష్యసి మే రధస్థః."

— (వాల్మీకి రామాయణము)

'ఓ రావణుడా ! నీవు రణ రంగమున నలసినవాఁడవని నే నెఱుఁగుదును. కనుక, నీవు లంకకు బోయి, శ్రమ తీర్చుకొని, ధనుస్సు స్వీకరించి, రధస్థుఁడవై యుద్ధమునకు వచ్చి, నీలలమును ప్రదర్శింపుము. నేటికి చాలును బో'మృని రాముఁడు పలికెను. కాఁబట్టి, ధనుస్సునే ఉపాయమని విశ్వసించిన రావణున కదియే ప్రతిబంధక మయ్యెను. భరన్యాసయుతుఁడై, శరణాగతిచేసి, నిర్గురుఁడై యున్నచో యెట్టి యిక్కట్లును వాటిల్లియుండవు.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొమడి

పూర్ణ పాపము లన్నింటినుండి నిన్ను విముక్తునిగావించగలం ననుటలో -
పుణ్యముకంటెను పాపమే నీయం దధికముగనుండి, హృదయ పరిణామము
గలిగినపుడు రక్షించుటయే నాయభిమతమని భగవంతుని యాశయమై
యుండును

"దోషో యద్యపి తస్య స్యా త్పరామేత దగర్హితమ్."

— (వాల్మీకి రామాయణము)

ఇచ్చట - 'య ద్యపి' అనుదానినీ వాక్యాంశారముగ స్వీకరించినచో,
చానియందు దోష మున్నప్పుడు బుద్ధిమంతులు గర్హింపక రక్షించుటచే శ్రేష్ఠమని
వర్తించును.

"చక్రవర్తి తిరుమకన్ పాపతోడై వరియం అమైయం ఎన్జన్ ఇవన్
పుణ్యతై పొక్కట్టు వరవేణం ఎన్జన్ "

— (మమక్షిబ్బడి)

"విభీషణో వా యదివా రావణ స్వయమ్."

— (వాల్మీకి రామాయణము)

దోషముల కాట పట్టయిన రావణుడై నను శరణుజొచ్చిరయెడల రక్షింతు' నని శ్రీరాముడు ప్రతిజ్ఞచేసెను. 'నీ పుణ్యములనుగూడ విడచి నన్ను శరణు
జేడు'మని శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునకు బోధించెను కాబట్టి, శరణాగతికి పుణ్య
పాప కర్మలతో ప్రబంధకము లేదు. ఇట్టి శరణాగతికి ఆనుకూల్య సంతకల్పము,
ప్రాతికూల్య ఎర్జనము, మహా విశ్వాసం, గోప్యత్య ఎరణము, అత్య నిశ్చేదము,
కార్యద్యము అను పదంగములు గలవు ఆత్య నిశ్చేదమే అంగి యనియు, త
దితరము లంగము లనియు కొందఱు వ్యవహరింతురు.

"ఆనుకూల్య మిదం ప్రోక్తం సర్వభూతానుకూలతా."

సర్వ భూతములకు ననుకూలముగా నుండుటయే ఆనుకూల్య మని ప్రవన్న
పారిజాత ప్రవచనము.

"ఆత్మానం సర్వథా రక్ష పురీం చేమాం స రాక్షసాం

స్వస్తి తేఽస్తు గమిష్యామి సుగ్రీ భవ మయా వినా."

— (వాల్మీకి రామాయణము)

రావణా! నిన్ను నీవు రక్షించుకొనుచు, రాక్షసులతోఁ గూడిన ఈ లంకా
పురిని కూడ రక్షించు కొనుము నీకు శుభమగుగాక! నేను పోయెదను. నే
నిచ్చట లేకున్నకు నీకు సుఖము గల్గిన సంతసించెద' నని విభీషణుడు తన అను
కూల ప్రవృత్తిని ప్రకటించెను.

“హింసా ద్యపాయ విరతిః.”

— (వనస్సు పాఠశాతము)

హింస మున్నగు అపాయ కృత్యములను మానుట ప్రాతికూల్య వర్తన మని తెలియవలెను. తనకు శక్తియున్నను స్వప్రయత్నము మిక్కిలి ప్రతిఘటముని రలచుట జ్ఞాన విశేషము. నిమేషమాత్రమున రావణుని భస్మము సేయఁగల శక్తి గల్గియు, సీతాదేవి తన మహత్తర శక్తిని ప్రదర్శింపక, భగవచ్ఛక్తికొఱకై నిరీక్షించి సఫల మయ్యెను.

రక్షకుఁడు తనను రక్షించునను విషయమున ఎట్టి సందేహములు లేక, నిశ్చలమైన, పరిపూర్ణమైన నమ్మకము గలిగియుండుటయే మహా విశ్వాసము.

“సర్వలోక శరణ్యాయ రాఘవాయ మహాత్మనే

నివేదయత మాం శీఘ్రం విభీషణ ముపస్థితమ్

త్యక్త్వా పుత్రాం శ్చ దారాం శ్చ రాఘవం శరణం గతః.”

— (వాల్మీకి రామాయణము)

ఓ వానరశ్రేష్ఠులారా ! సర్వలోక శరణ్యుడైన శ్రీరామచంద్రునకు వెంటనే నా రాక నెఱింగింపుఁడు. దార పుత్రులను వదలి రామపుని శరణుఁ జొచ్చితి”వని వేడుకొన్న విభీషణుఁడు బద్ధ శత్రువుని సహోదరుడైనను, తన్ను సర్వలోక శరణ్యుడగు రాముఁడు రక్షించునను మహా విశ్వాసము కలిగి యుండెను.

దయామయా ! నీ నిర్దోతుక కరుణా కటాక్షము తప్ప వేఱొండు నాకు శరణుంబు లేదు. కాన, నాకు రక్షకుఁడవు క’మ్మని భగవంతుని ప్రార్థించుట గోప్యప్రకృత్య పరణము.

అత్యాత్మీయములైన సమస్తభరములును సర్వేశ్వరుని పాదపద్మములందు సమర్పించుట అత్య నిశ్చేషము

కర్మ జ్ఞాన భక్తి యోగముల నవలంబించుటకు శక్తి లేనందున అత్యంత దీనత్వముతో భగవంతుని శరణు జొచ్చుటయే కార్పణ్యము.

భగవత్త్రైకంగారాభివృద్ధి విూ, ఇతర ఫలములను త్యాగము సేయుట, స్వరక్షణమునందు స్వావ్యయమును త్యజించుట, అహంకార మమకారములను వదలి అత్యర్పణము చేయుట శరణాగతునకు ముఖ్యమైన నియమములు.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొముడి

ప్రపన్నుడు సర్వేశ్వరునకు శేషభూతుఁ డగుటవలన, కర్తృత్వ మమత్వ స్వార్థము లను పరిత్యజించవలెను. ఇట్టి ప్రపన్నులను సర్వలోక శరణ్యుడైన భగవంతుఁడు రక్షించుననుటలో సందేయము లేదు.

“ బద్ధాంజలిపుటం దీనం యాచం తం శరణాగతం
అపి ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా. ”

— (వాల్మీకి రామాయణము)

చేతులు జోడించినవానిని, దీనుని, యాచించువానిని, శరణాగతుని తన ప్రాణములపై నను పరిత్యజించి రక్షించవలెను. ఆకలిఁగొన్న జోయవాని ప్రాణమును రక్షించుటకు కఘోత యుగము వాని కాహారముగ నగ్నియం దాహుతి యైన విషయము లోకవిదితము.

“ సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మితి చ యాచతే
అభయం సర్వభూతేభ్యో దదా మ్యేత ద్ర్యతం మమ ”

— (వాల్మీకి రామాయణము)

ఒక్కసారి ‘నేను నీ వాఁడ’ నని దీనుడై శరణాగతి చేసినచో సర్వ భూతములకు అభయ మీయఁగలను. అది వా ప్రశంస మని శ్రీరామచంద్రుఁడు ప్రతిజ్ఞ చేసెను. కావున, ప్రపన్నులకు భగవ ద్రక్షణ విషయమున నణుమాత్రము సంశయము లేదు.

“ ప్రపత్తిర్క్రు దేశ నియమముం, కాల నియమముం, ప్రకార నియమముం,
అధికార నియమముం, ఫల నియమముం యిలై ” — (శ్రీవచన భాషణము)

ప్రపత్తిచేయుటకు దేశ నియమముగాని, కాల నియమముగాని, ప్రకార నియమముగాని, అధికార నియమముగాని, ఫల నియమముగాని లేవు.

“ స ఏష దేశః కాలశ్చ భవతీతి యథా తథా
పురుషా త్పురుషం ప్రాప్య తథా దోషగుణా నపి. ”

— (వాల్మీకి రామాయణము)

ఎచ్చట - ఎప్పుడు ఇరువురు పురుషులకు కలయిక గల్గునో, అదియే వారి మైత్రికి యోగ్యమైన దేశము; కాలము సత్య మాలోచించిన - సత్పురుషులందే గాక, దుష్టులందుగూడ ఇట్టి దేశ కాల సంఘటనలు సంప్రాప్తించుచుండును.

అయోధ్య యందో - కిష్కింధయందో - లేక యుద్ధానంతరముననో ప్రవృత్తి చేయవలసిన విశిష్టణుడు, దక్షిణ సముద్ర తీరమున విడిసియున్న రాముని శరణు జొచ్చెను. అర్జునుడు రథస్థుడై, రణరంగమున " శిష్యస్తే హం శాధి మాం శ్వాం ప్రచన్నమ్ " (గీత. 2-7) అని ప్రవృత్తి చేసెను.

" ద్రౌపది స్నాతై యాయస్తే ప్రవృత్తి పణ్ణితు. " — (మహాభిషేక)

రజస్వలిగా నుండు సమయముననే ద్రౌపది స్నానము గావించక, నిండు సభలో ప్రవృత్తి చేసెను.

కర్మ జ్ఞాన భక్తి యోగములందువలె అష్టాంగయోగ నిబంధన కృత్యములుగాని, ఉపాసనానుగుణమైన ప్రకార నియమములుగాని, ఈ శరణాగతికి అవశ్యకములు కావు

" మాం హి పార్థ వ్యపాక్రత్య యేఽపిస్త్యుః పాపయోనయః
ప్రియో వై శ్యాస్తతా శూద్రాస్తేఽపి యాంతి పరాంగతిమ్ "

— (భ. గీ. 9-32)

అర్జునా! నన్ను శరణుజొచ్చినవారు పాపాత్ములైనను స్త్రీలైనను, వైశ్యులైనను, శూద్రులైనను పరమపదమును పొందుచున్నారని కృష్ణభగవానుడు వక్కాణించి యున్నాడు.

" హియోనిష్ఠపి నంతాతో య స్సకృచ్చరణం గతః

తం మాతా పితృహంతార మపి పాతి భవార్తిహః "

— (నకతుమార సంహిత)

తాను హీనయోనియందు జన్మించినవాడై నను-భక్తుడు భగవంతు నొక్కసారి శరణాగతి చేసినయడగా, అతడు మాతా పితృద్రోహియైనను దైవమునకు ఊమాడ్టుడై, కావున, శరణాగతి కథికార నియమములేదు. నమస్త ప్రాణికోటి యందును జాతి కుల జీవన వృత్త్యాసము లెట్లున్నను, శరణాగతి విషయమున సమానాధికారములు కలవు.

" శంఖ చక్ర గదాపాణేః ద్వారకావిం యాచ్యుతః

గోవిందః పుండరీకాక్షః పృథక్ మాం శరణాగతామ్. "

— (మహా భారతము)

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఇట్లు శరణాగతిచేసిన ద్రౌపదికి ఫలము, వస్త్రము, లక్ష్మణునకు ఫలము-
కైంకర్యము, విభీషణునకు రాజ్యము, కాకాసురునకు ప్రాణము ఈ రీతిగ,
శరణాగతి చేసిన వారందఱును వివిధములైన ఫలములు సంతప్రాప్తిచి యున్నవి
కనుక, ప్రవర్తికి ఫల నియమము లేదు

కర్మ జ్ఞాన భక్త్యాది ఇతరోపాయము లాశ్రయించినవారికి అంతిమ స్మరణ
మవసరము

“ అంతకాలే చ మామేష స్మర స్మృత్వా కలేఋరమ్

యః ప్రయాతి సమ ద్భావం యాతి నాస్త్యత్ర సంశయః ”

— (క. గీ. ౩-౩)

అర్జునా! అంతిమ కాలమునం దెవఁడు నన్ను స్మరించుచు, కలేఋరమును
త్యజించునో - అతఁడు నన్ను బొందుననుటలో సంశయములేదని కృష్ణభగి
వానుని పాఠ్యరిక.

మహా తపస్వి యయ్యును, అంతిమ కాలమున తాను పెంచిన హరిణము
కొఱకు వరికపించి, హరిణ జన్మ మెత్తిన జడభరతుని దుగ్గతి లోకవివితమే గదా!

“ స్థితే మనసి సుస్వస్థే శరీరే సతి యో నరః

ధాతుసామ్యే స్థితే స్మరై విశ్వరూపం చ మా మజమ్ ”

తత స్తం మ్రియ మాణం తు క్వాప్త పాపాఃస్త్రిభవ్

అహం వ్యరామి మద్భక్తం సయామి పరమాం గతిమ్. ”

— (అథాహ వృణామః)

మనస్సు స్థిరమై, శరీరము సుస్వస్థముగ నుండి, ధాతుస్సలు సౌఖ్యస్థితిలో
నున్నప్పుడు జన్మరహితుఁడైన నెవఁడు స్మరించునో, అతఁడవసాగ సమయమున
కాష్ఠ పాపాదా నన్నిటఁడై మరణించుచున్నను అతని స్మరణము చేసు సేసి,
నా భక్తునకు పరలోకగతిని ప్రాప్తిపఁజేయుచున్నాడనని శ్రీమహాస్వామి
సెలవిచ్చెను. కనుక, ప్రపన్నుల కంతిమ స్మరణముతోఁ గూడ పని లేదు.

ఇట్టి శరణాగతియందు పురుష ప్రయత్నముచే భగవంతుని దయ సహా
తుకమై, ప్రపన్నునిపై ప్రసరించునా? లేక, నిర్వైరుక మై కిలుగునా? అను షేష
మున వివిధ సంప్రదాయములు వివిధ రీతులుగ విశదీకరించియున్నవి. భగవంతుని

దయా నపాతుక మే యైన యెడల, ప్రవర్తియు ఇతర యోగములవలె భమ దమిది పాధన నవత్తి కమగుణముగ ఫలము నొసంగున దిగును. అట్టిచో - భగవంతుని కృపకు కొన్ని సంకల్పములతో వైవమ్యాది దోషము లాపాదించబడవచ్చును వర్షేశ్వరుని కృపతో సెట్టి వైవమ్యమునకు తావు లేదని - 'న వైవమ్య వైర్వ్యద్యే సాపేక్షిత్వాత్' అను వ్యాస సూత్రమువలన విశద మగుచున్నది

భగవంతుడు తానే ఉపాయము, ప్రాప్యఁడుగూడ నగుటవలన కేవలము భగవంతుని రక్షణసామర్థ్యమునందు మహా విశ్వాసము తప్ప, వేఱొండు పురుష ప్రయత్నమునకు తావు లేదని ఇతర గంప్రదాయం లందురు. అట్టిచో - భగవానుని దయాప్రసారణమును అర్హానర్హ విచార సస్పృక్తియే కలుగదు

సర్వేశ్వరుని కృప యోగ్యునిపై అపారముగ ప్రసరింపవచ్చును కాని, అనర్హులపై ప్రసరించు జాలదు వేదాంత దేశికులు భగవద్దయా ప్రాత్రతకు హృదయ పరిణామరూపమైన వ్యాజ మనసరమని చెప్పిరి. అట్టి వ్యాజ మగు ఇంద్రుని మిత్రుని స్వల్పమైనను, దేదీప్యమానమై, ప్రాజ్ఞరూపమైన కర్మను అసతి కాలముననే భస్మము సేయఁగఁగూడ అకించిన్రతిగలిగినగాని, ఇట్టి వ్యాజ మేర్పడదు వ్యాజ మతి సూక్ష్మమైనను భగవంతుని దయా సముద్రము పొంగి, పారతి ప్రవన్నునిపై ప్రవహించును. ఇందువలన, శరణాగతి ఇతర మోక్షోపాయముల కంటెను మిక్కిలి ప్రాశస్త్యమును పొందియున్నది.

“ యమే వైష వృణుతే తే న లభ్యః ” — (కరోవిషత్)

ఎవఁడు దేని నివరణము చేయునో, వాని కది లభించును ఐశ్వర్యార్థుల కైశ్వర్యము, కైవల్యాపేక్షకులకు కైవల్యము, మోక్షానక్తులకు మోక్షము లభించును ప్రపన్నుఁడు మోక్షము పైతి మాశింపక, భగవంతుని నిత్య విభూతి స్మరూపమైన పరమపదమునందు నిరంతరాయముగ నతనికి కైంకర్యము సేయఁ గోరును

“ సర్వదేవ ప్రపన్నాయ ” అను ప్రమాణము ననుసరించి, ముముక్షువు లక్కసారి ప్రవర్తిచేసి, క్రియాహున్మృదై యుండవలెనా? లేక, ఆజన్మాతము ఆశ్రమ కిర్మల ననుష్ఠింపవలెనా? అని సంశయ ముదయింపవచ్చును. భగవ ద్రామానుజు లిప్పట్లైన ప్రబోధించిన ప్రమాణము శిరసావాహ్యము

శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది

“అశ్రమ కర్మా డ్యహారహ ముపస్థియమేవ । అన్యథా అశ్రమ కర్మతోపే ।
దూషితాంతః కరణస్య విద్యోత్పత్తి రేవ న స్యాత్. ”
— (శ్రీరామ్యము)

అశ్రమ కర్మల నెల్లప్పుడు అనుష్ఠింపవలెనదే. లేనిచో, కలుషితమైన అంతః
కరణముచే ప్రాప్తి హేతుకమైన విద్య యుత్పన్నము కాజాలదు.

“కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిటివిషే చృతం సమాః
ఏవం త్వయి నాన్యథాఽస్తి న కర్మ లిప్యతే నరే. ”

— (ఈశావాస్యోపనిషత్)

అన్నట్లు - అజ్ఞాంతము కర్మలు చేయుట తప్ప, చేతనాక మార్గము లేదు.
కాని, ప్రపన్నుని విషయమున మాత్రము కర్మస్వరూపము మారును.

“కర్మ - కైంకర్యైలే పుగుం, జ్ఞానం - స్వరూపప్రకాశైలే పుగుం, భక్తి -
ప్రాప్య రుచియిలే పుగుం, ప్రవత్తి - స్వరూప యాథాత్మ్య జ్ఞానత్తిలే పుగుం. ”

— (మమణిప్పడి)

కర్మ - కైంకర్య రూపమై విలసిల్లును జ్ఞానము - స్వస్వరూప సరస్వరూప
వినశయందు గలుగును. భక్తి - ప్రాప్యఁడగు భగవంతునియం దానక్షిగ పరిణా
మించును ప్రవత్తి - శేషియగు సర్వేశ్వరునకు తాను శేషభూతుండను యగార్థ
లర్హమును గోచరింపఁజేయును. కావున, కర్మ జ్ఞాన భక్తుల స్వభానము
చేతను, స్వస్వరూపముచేతను భగవత్కైంకర్యాను గుణమైన పరిణామముచెంది,
ప్రవత్తిలో లీన మగును.

ఇట్టి శరణాగతి ఇతర మోక్షోపాయములకంటెను ప్రశస్తమైనందున,
ముముక్షువు లీ ప్రవత్తి యోగావలంబనమున ప్రపన్నులై, తరింతురుగాక !

తమిళ సంఘ సాహిత్యము - వైష్ణవ ధర్మ దర్శనము

* ఉపన్యాస రత్న - 2 విభాగ విభాగం *

శ్రీమాన్ ధనకుధరం వరదాచార్యులు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి గొమడీ సంపాదకులు

* * *

అంజలి

“అఖిల భవన ఆన్మ స్థేమ భంగాది లీలే
విసత వివిధ భూత వ్రాత రక్తైక దీక్షే
శ్రుతి శిరసి విదీప్తే బ్రహ్మాణి శ్రీనివాసే
భవతు మమ పరస్మిన్ శేషుషీ భక్తిరూపా.”

అవతరణిక

శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయము అనాది సిద్ధము. శ్రీ లక్ష్మీదేవి మొట్ట మొదట సంప్రదాయ ప్రవర్తిక. అనంతరము ఆర్షప్రతిభ గలిగిన మహానీయులు - వరంపరాగతమైన ఈ సంప్రదాయమును ప్రచారము చేసిరి. తత్ప్రచారము కాలక్రమమున విరళము కాగా - శ్రీమద్రామానుజులు పునరుద్ధార మొనరించి, యోగ్య విధానములను వెల్లొందిరి ఇందును కొన్ని విశిష్టభావములను వేరుగా నిరూపించుకొని, శ్రీ వేదాంతదేశికులు - ఈ సంప్రదాయమునకు ఉత్తేజనము సంపాదించిరి.

అవైదికములైన జైన దౌర్ధములను అణచి వేయుటలో - శ్రీ వైష్ణవ ధర్మము ఎంతగనో ఉపకరించినది. శ్రీ పాంచరాత్రాగమమునందును, పవిత్ర పురాణములందును నిరూపితమైన మహోర్థము-ఉపనిషత్సూత్ర గీతలలో అనుగతమై యుండుటను సంభావించిన శ్రీమద్రామానుజులు సనాతన ధర్మవ్యాప్తికి గట్టి పూనిక వహించుటచే, శ్రీవిశిష్టాద్వైత సంప్రదాయ మర్యాద - భారతదేశమందే గాక, విదేశములందును రాణించినది. కర్మజ్ఞానములు, భక్తిప్రవృత్తులు ఈ సంప్రదాయమునందు సునిబద్ధములై యున్నవి. వేదానుమోదములేని ధర్మము నిలువదు. వేదానుమోదముపొందిన శ్రీ రామానుజ మతము లోకమునకు తారకమైనది.

ఓడిరాడేశమున నుదయించిన భక్తిప్రపంచి - ఉత్తరదేశమందు వ్యాపించి వ్యాపించి, అంతటను విస్తృతమైనది శ్రీమన్మధ్వాచార్య సంప్రదాయమునకు విశిష్టాద్వైతము నందలి విధానములే బలమును సంపాదించిపని సంప్రదాయ విదంబరాగవమైన భక్తిధార-ఒక జీవ నదియై, దేశమునగల నిమోక్షన్నతములను చిరునుచేసి, నమున్నతని పొందించినది. నింకార్యాచార్య వైష్ణవ ధర్మము అట్లు అంతగా వ్యాపించటకు - శ్రీ రామానుజ సూక్తులే నిదానము. వల్లబా చార్యుల వాల్మీకీవ్యాప్తికి ఈ సంప్రదాయమే హేతువు బలదేవుని భావనా బలమునకు ఈ సిద్ధాంతమే ప్రాతిపదిక శ్రీ చైతన్యప్రభు మహాభక్త్యమునకును ఇదియే పునాది సూరదాసు సూక్తులలో ఈ సంప్రదాయమే అనుగరము: రులసీదాసుగి మధుర భావితములకు ఇదియే మూలార్థము తుదకు గాంధీ సిద్ధాంతమునకును ఈ వైష్ణవ ధర్మమే ప్రాణము. అత్యంత పామరులనుండి, మహా వైష్ణవులవఱకును అభివ్యాప్తమైన ఈ ధర్మము లోకపావనమైనది.

నాలుగు వర్ణములవారు - నాలుగు ఆశ్రమములవారు నలుదిక్కుల వ్యాపించి ఈ ధర్మమును శరణు పొంది, ధన్యులైరి స్వాభావిక హృదయ వృదులత్వము నకు హేతువైని ఈ శ్రీ వైష్ణవధర్మము అందఱకును అవిస్మార్థము. ఆంధ్రావని అంతరింగమున వైష్ణవ ధర్మమును అర్థించుటను చక్కగా అవగతము చేసికొన్నది. తెనుగు కవులు వైష్ణవ ధర్మగానము చేయఁగల్గినారు. శివకారులు వైష్ణవ అనుభూతి కలిగి, కవిత్వము వెలయించినారు పదకర్తలు శ్రీ పాదముల విరాగ మును ప్రోగుచేసి, కొండలు నిర్మించినారు బ్రాహ్మణులలో - క్షత్రియులలో - వైశ్యులలో వైష్ణవ మర్యాదలు అతుకుకొని, వైదిక సంపదగలిగి శోభించినవి. ద్వితీయలో - అగమ బృంహితమైన వైష్ణవ ధర్మవిధము తీర్చి దిద్దిన బాటయై, గమ్యస్థానమును పొందింపఁజేయఁగల్గుచున్నది ఇట్టి వైష్ణవ ధర్మాధ్యక్షులలో ననేకులు భగవద్వైభవమును బాగుగా గుర్తించి, ఆశ్వానందము నందియున్నారు.

భగవద్వైభవము అనిర్వచనీయమైనదని భక్తాగ్రేసరుల వక్కణ. అట్టి భగవద్వైభవము కంటెను భాగవత వైభవము మిక్కిలి మిన్నయైనదని, ఈ సంప్రదాయము సంభావించినది. ఈ యంశమును ఆశ్వాదులు అచరణ పూర్వకముగా నిరూపించియున్నారు. వారు సహజముగా మహాభక్తులు ఆ మహానీయులు నవ విధ భక్తిమార్గములలో పయనించి, అందందు గల ఆనందము ననుభవించి, ధన్యత గాంచిరి ఆ పన్నిద్దరాశ్వాదులు దక్షిణభారతమునుండి ప్రవహింపఁజేసిన భక్తిప్రపంచి - ఉత్తరభారతము వఱకు పయనించి, నేటివఱకును అఖండముగా ప్రవహించుచునే ఉన్నది.

ఆ మహానీయుల సిద్ధాంతములు విశిష్టాద్వైతమునకు తీవ్రగట్టులై వెలసినవి. వారి ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములు భక్తి ప్రచారోద్ధృతమునకు ఉపకరణములై యొప్పుచున్నవి. అనంతర కాలములైన నాథ, యామున రామానుజాది పూర్వాచార్యులందఱును వారి యడగుజాడలలోనే పయనించిరి. వారి సిద్ధాంతములను ఆధారముగ విడుకొనియే, విశిష్టాద్వైతమును సుప్రతిష్ఠిత మొనర్చిరి.

ఆశ్వారుల ప్రభావము అత్యద్భుతమైనదని, వారి చరిత్రాంశములే లోకమునకు వే వోళ్ళ చాటుచున్నవి వారు తమిళప్రదేశవాసులకుఁ గల్గించిన ఆధ్యాత్మిక చైతన్యము అసామాన్యమైనది వారు తమిళ భాషకు ప్రాణ ప్రతిష్ఠ చేయుటలో జూపిన అన్య నిరూపనానమైనది. వేదబాహ్యములైన ఇతర మతముల నెదుర్కొనుట యందును, శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయమును సముల్లసంపఁజేయుటయందును ఆ మహానీయులు ప్రదర్శించిన ప్రజ్ఞా పాటనములు ఆపూర్వములైనవి. కావున, అట్టి ఆశ్వారుల బహుముఖ ప్రజ్ఞా విశేషములు సర్వులకును అవశ్య గ్రహణీయములై యున్నవి.

ఆశ్వారులకు సంబంధించిన విశేషాంశములు విపులముగాఁ దెలియవలెనన్న, ఆ మహానీయు లవతరించుటకు పూర్వము తమిళ ప్రదేశమున సంస్కృతి సభ్యత లెట్లున్నవి? ఆధ్యాత్మిక చైతన్య మే రీతిగా నున్నది? ఆ దేశమునకు 'అనలు' తమిళ భాష యెట్లు వచ్చినది? ఆ భాష యొక్క పుట్టు పూర్వోత్తరము లెవ్వి? ఇ త్యాది విషయము లన్నింటిని మొట్ట మొదట మనము స్పష్టముగా గ్రహింప వలసి యున్నది.

తమిళ భాషోత్పత్తి

అతి ప్రాచీన కాలమునుండియు మన భరతఖండము వీరదియౌట దేశములలో విరాజిల్లుచున్నట్లు భగవత్పూజ్యము వలన తెలియవచ్చుచున్నది.¹ ఒక్కొక్క ప్రాంతములలో ఒక్కొక్క భాష - ప్రధాన భాషగా వ్యవహరింపఁబడుట పరిపాటి.

1. " కురు పాంచాల మద్యదేశ అంగ వంగ కళింగ మగధ మాగధ మాళవ నేపాళ వోళ సింధుక ద్రవిడ ద్రావిడ కర్ణాట నాట ఇరవారు విరాట మరాఠ పాండ్య పులింద శూరసేన భోజ బాహ్లిక బర్బర శేతయ కుంభిర కొంకణ పెంకణ కాశ్మీర చేర శేరళ చేది విజేహ విదర్భ సింధు యూర్జర సౌరాష్ట్ర మహారాష్ట్రాది షట్సంఖ్యా ద్వైత విరాడనే భరత ందే " —(తల్కాణ ప్రకరణము - మహా సంకల్ప భాగము)

శ్రీ రాహుల కీర్తి కౌముది

ద్రవిడదేశములో ముఖ్యముగా వ్యవహరింపఁబడు భాష - ద్రావిడ భాష దీనిని 'తమిళ భాష' యనియు వ్యవహరించుచుందురు ఇందలి 'ద్రావిడ' శబ్దము సంస్కృత భాషా జన్య మనియు - 'తమిళ' శబ్దము ద్రావిడ శబ్దమునకు వికృతిరూప మనియు సంస్కృత భాషాభిజ్ఞుల యభిప్రాయము

ఈ ద్రావిడ భాషను ఒకా నొకపుడు శివుఁడు అగస్త్య మహర్షికి వింధ్య పర్వత ప్రాంతమున నుపదేశించి, అగస్త్యుఁ డా భాషను అత్యంత శ్రద్ధాసక్తులతో అధ్యయన మొనరించి, ద్రావిడ భాషా వేత్తగా విఖ్యాతి నార్జించెను. అంతే కాదు - అటనుండి శిష్య సమేళముగా నరఁడు వయనమై, దుర్గము మగు వింధ్యపర్వత ప్రాంతమును నిర్గమించి, కిశోరణ్యముల చాటి, సుదూరముగాఁ గల దక్షిణా పథముగ కేరెంచి, అట ఆర్య సంస్కృతిని ద్రావిడ భాషామూలమున ప్రచారము గావించి పంకల్పించి, 'పొదియ మలై' అను నొక పర్వతమున నివాస మేర్పఱచు కొని, అటనుండి ప్రచార ప్రబోధములఁ జేయ నుద్ద్యమించెను' ఇందువలన, ద్రావిడ భాషకు 'అగస్త్య భాష' యనియు పేరు వచ్చెను. అదియునుగాక, ఈ తమిళ భాష - 'అరవ భాష' యనియు లోకమున వ్యవహరింపఁబడసాగెను. ఈ అరవ భాషకు - 'అగాత్రియమ్' అను పేర నొక వ్యాకరణ శాస్త్రమునుగూడ అగస్త్యుడు రచించియుండెనని ప్రతీతి యున్నది కాని, ఇపు డా శాస్త్రము లభించుటలేదు ఈ భాషా వ్యాప్తిని గుఱించి ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన గాఢ మఱి యొకటి కలదు

"అది పార్వతీ పరమేశ్వరుల పరిణయ శుభ సమయము ఆ వివాహ మహోత్సవమును వీక్షించుటకై దేవతలు, మహర్షులు మున్నగువా రెందఱో కైలాస గిరికి విచ్చేసిరి. అట్లు విచ్చేసిన వారిలో - విశ్వకర్మయు, అగస్త్య మహర్షియుఁ గూడ కలరు. వారిరువురికిని విధివశమున అట గొప్ప తగ వేర్పడెను తీవ్ర రూపము చాల్చిన ఆ తగపులో - అగస్త్యుని రోహవేశము హద్దుల నతిక్రమించెను అట్టి స్థితిలో అగస్త్యుఁడు విశ్వకర్మ నుద్దేశించి - 'ఓ విశ్వకర్మా! లోకములో నీకు

2 "On the Other hand 'Tamil' is the Original word, or name on the analogy of which the word 'Dravida' has been Coined by Sanskrits "

— K Ramakrishnanah,
J.S.V.O.I, Vol 14, Pt, I.P.9.

3 శివప్రకాశం: 3—1, 14.

సంబంధించిన విశిష్టార్థాలనఁబడువా రందఱును నా కావమువలన చండాలు రగు
దురుగాక! అని, అనేక పరుపోక్షులతో విశ్వకర్మను శపించెను. అప్పుడు విశ్వ
కర్మయు వట్టఁజాలని అగ్రహము గలవాడై, దేవతల సమక్షమునందే, మహర్షి యైన
అగస్త్యు నుద్దేశించి - 'ఓ అగస్త్య! నీచే ప్రచారము గావించఁబడు ద్రావిడ భాష
యంతయు పిశాచభాషగా మారిపోవుగాక! నీవు రచించిన తమిళవ్యాకరణ
శాస్త్రము నైతము స్త్రేచ్ఛ భాషవలె శ్రష్టమైపోవుముగాక!' అని ప్రతిశాప
మిచ్చెను. అగస్త్యుఁ డందులకు విచారగ్రస్తుడై, తనకు ద్రావిడ భాష
నుపదేశించిన శివుని పరామర్శయైన లభింపమికి మిగుల వ్యాకులమునఁ జెంది, అటు
నండి పయనమై, ఒకా నొక అరణ్యమున కరిగి, అచట నిద్రాహారములు విరమించి,
శ్రీమహావిష్ణువును గుఱించి పదివేల సంవత్సరములు ధోరమైన తపస్సు చేసెను
అగస్త్య మహర్షి! ఇందు శ్రీమహావిష్ణువు ప్రత్యక్షమై, 'మనీంద్రా! నేను
వరఁగూడను. నీ తపస్సుకు మెచ్చి, నీ కిప్పుడు వరమిచ్చుటకై ఎచ్చియున్నాఁడను.
కనుక, నీకు కావలసిన వరమును కోరుకొనుము' అని పలికెను. అగస్త్యుఁ డంతట
విష్ణుభగవానునికి నమస్కరించి, ఆ దేవ దేవుని అనేక విధముల సంస్తుతించి, తన
ద్రావిడ భాషకు విశ్వకర్మవలన పాటిల్లిన విపత్తును విన్నవించి, ఆ విపత్తును
పూర్తిగా రహిత మొనర్చ వలసిన దని వ్రార్థించెను. అప్పుడు విష్ణుభగవానుఁడు
అగస్త్యుని మనస్తాపమును ఉపశమింపఁ జేయఁజెంచి, 'ఓ అగస్త్య! ఇక నీ విచార
మును వీడుము. నా యంశతో ద్రవిడ దేశమున కొందఱిని అవతరింపఁ జేయఁ
గలను. అట్టివారిచే ద్రావిడ భాష పునీతమై, పున రుజ్జీవింపఁబడగలదు మఱి
యొక విశేష మేమన, శామిప్పర్ణి తీరమునఁ గల 'కురుకాపురి'లో - మహా
యోగియు, మహా తేజశ్శాలియునై, 'శరకోపులు' అనువా రొకఱు అవతరింపఁ
గలరు నా యంశతో నవరించు అట్టి శర రిప్పులు మొదలగు వారిచే, నాలుగు
వేల సంఖ్యలో పాకురములు ద్రావిడ భాషయందే రచింపఁబడగలవు. ఆ పాకుర
సముదాయము - 'నాలాయిర దివ్య ప్రబంధము' అనుపేర విఖ్యాతి వార్జింపఁ
గలదు ఆ దివ్య ప్రబంధమును అధ్యయన మొనరించినవారు ముక్తు లగుట
నిశ్చయము. అందునను - శర కోపులచే రచింపఁబడు 'తిరు వాయిమొళి' యను
ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధమును ఆకర్షించినంత మాత్రముననే, అట్టివారు నా లోకమున
పూజింపఁబడుదురు. నేను ప్రసన్నుడనై, ద్రవిడ దేశములో - వివిధ ప్రదేశము
లందు అర్చారూపమున భక్తులకు దర్శన మిచ్చుచుండఁగలను వేదార్థములు,

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

జయర్థములలోని రహస్యములు ద్రావిడభాషలోనే లోకమున ప్రకాశించు బడిగలవు. వాలుగు వేదములను ఆమూలాగ్రముగా వర్ణించిన విష్ణుండైనను, ద్వయమంత్రానుసంధాన తత్పరుడైనను, తిరుమంత్రార్థగ్రహణ పారీక్షుండైనను ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములను అధ్యయనము చేయనియెడల, వైష్ణవత్వము సిద్ధింపఁ జాలదు. కనుక, ఇఁక నీవు విచారించవలదు" అని వరము ననుగ్రహించి, అంతర్ధానుఁ డయ్యెను. అగస్త్యుఁ డంతట పయనమై మహర్షి మండలమును ప్రవేశించి, అందు తన తపః ఫలమును వెల్లడించి, సంతృప్తిఁజెందెను తమిళ భాషోత్పత్తి క్రమ మిట్లు చరితాంశములవలన తెలియవచ్చుచున్నది.¹

తమిళ భాషా వికాసము

శ్రుతి స్మృతీతిహాస పురాణాదులచేతను, భగవత్పాత్రముచేతను ప్రభా వితమైన శక్తిసిద్ధాంతము - భరత ఖండమున చిరకాలమునుండియు ప్రచలిత మగుచునే ఉన్నది. తమిళ ప్రదేశవాసు లందును ధార్మిక ప్రవృత్తి కలదని, ప్రాచీన తమిళ వాఙ్మయమువలన తెలియుచున్నది. ఏది యె ట్లున్నను - ఆళ్వారుల యుగమునందే, తమిళవాఙ్మయ వియ న్నదినుండి శక్తిప్రపంతి బయల్పడలి, దక్షిణభారతము మొదలుకొని, ఉత్తరభారతము వఱకును ఒక మహా ప్రవాహ రూపమున ప్రవహించి, భారతీయుల జీవితములను రస సిక్తము గావించె ననుట నిశ్చయము. అందువలన - ఆళ్వారుల యుగము మొదలుకొని, వైష్ణవవాచార్యుల యుగమువఱకును నడుమగూఁ గల కాలము - భారతీయ వాఙ్మయ ప్రపంచమున ఒక స్వర్ణయుగముగా సంభావించఁబడినది. కావున, అట్టి స్వర్ణయుగమే తమిళ భాషకు, తమిళప్రదేశమునకు ఒక మహా యోగ కాలమని మనము తలంపవచ్చును.

తమిళ ప్రదేశములో - పండితులకు, కవులకు తగిన ప్రోత్సాహ మి క్కుటకై, వారి వారి రచనలను పరిక్షించి, ఆ యారచనల విలువలను నిర్ణయించు నిమిత్తమై, ఆ దేశ ప్రభువులు ఒక పండిత పరిషత్తు నేర్పఱచిరి ఆ పరిషత్తును - 'సంఘమ' అని వ్యవహరించుచుండెడివారు. తమిళ వాఙ్మయ చరిత్రను బట్టి, ఈ పరిషత్తు - క్రీ. పూ. 500 సంవత్సరములనుండి, క్రీ. శ. 2-వ శతాబ్దము వఱకును అమలులో నున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది ఇందువలన, ఆ నడుమగూఁ గల కాల మంతయు -

¹ ప్రవాహము 78-వ అధ్యాయము

'సంఘ కాలము' అని వ్యవహరింపఁబడుచుండెడిది. అటుపిమ్మట 2- వ శతాబ్దము నుండి 5- వ శతాబ్దము వఱకు గల కాలము 'జైన జౌద్ధ కాల' మనియు, 6- వ శతాబ్దము నుండి 9- వ శతాబ్దము వఱకు గల కాలము 'భక్తికాల' మనియు చెప్పబడుచున్నది.

సంఘ కాలమునైన విద్వత్కృతుల కావ్యరత్నములచే నముల్లసించిన తమిళ భాషా కుసుమము - ఆక్వారుల దివ్య ప్రబంధములలో గల వైష్ణవ గర్భ పరిమళమును సంతరించుకొని, ఆ త్పరిమళమును భరతఖండమున రంతటను వ్యాపింపఁజేసి, నహ్మదయు లందఱకును పరమాహ్లాదమును గల్గించి, ప్రశంసాపాత్ర మయ్యెను.

సంఘకాలము - ప్రకృతి పూజ

సంఘ పూర్వకాలపు రచనలో - 'తొలకాప్పియమ్' అను పేరుగల గ్రంథ మొకటి మూత్ర మే మున కిప్పుడు లభ్యమగుచున్నది ఇది యొక ఊహా గ్రంథము. ఈ గ్రంథమును 'తొలకాప్పియనార్' అను నొక సుప్రసిద్ధ పెండితుఁడు రచించి నాఁడు ఇందు సిద్ధాంతిరింపఁబడిన యంశము కొన్నియు - పూర్వకాలమున గల గ్రంథకర్తలచే న్స్పృశింపఁబడినవే వారి సిద్ధాంతములకు అనుగుణ మైనట్టివే ఈ విషయమును తన 'తొలకాప్పియమ్' గ్రంథములో - తొలకాప్పియనార్, తానే స్వయముగాఁ దెలిపియున్నాఁడు ' ఇందువలన, ఈ 'తొలకాప్పియమ్' వెలువడునాటి కంటెను పూర్వమే, తమిళ భాషలో కొన్ని గ్రంథము లున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది కాని, అట్టి ప్రాచీన గ్రంథములలో నే యొకటియు మన కిప్పుడు లభింపకున్నందున 'తొలకాప్పియమ్' వెలువడునాటికంటెను ముందు తమిళ ప్రదేశమున అధ్యాత్మిక చైతన్య మెట్లుండెడిదో తెలియఁజాలము. ఇందుచే, 'తొలకాప్పియమ్' గ్రంథమూలమున మూత్ర మే తమిళ ప్రజల ధార్మిక దృష్టిని మన మిప్పుడు గ్రహింపవలసియున్నది

ప్రాచీన కాలములో తమిళ ప్రజలు ప్రకృతి సౌందర్యముపై మిక్కిలి మక్కువ గలియుండెడివారనియు, పరిశుద్ధములైన అంశ కరణములతో మెలగుచు, నిర్విచారముగ తమ తమ జీవితములను గడుపుచుండెడివారనియు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొనుది

సంఘ కాలపు సాహిత్యము వలన తెలియుచున్నది. ఈ సంఘ కాలపు రచనలలో— ప్రేమ, శౌర్యము అనునవి రెండును విశేషముగ వర్ణింపబడియున్నవి. 'ఎట్టుతోకై' (ఎనిమిది ఖండ కావ్యముగా సంపుటము), 'వత్తు పాట్టు' (పది ఖండ కావ్యముగా సంపుటము) అను రెండు గ్రంథములే ఇందులకు పునః ప్రమాణములు.

ప్రకృతి సంబంధమైన ఆనందమునందు నిమగ్నమై, ఒకానొక నిర్మిత వీరీత ప్రవృత్తిని ప్రవృత్తించునశేయు సంఘ కాలీనులైన కావ్యములు— కేవలము ప్రకృతిలోగల మహత్తర శక్తులేగాక, అదివలననే అజ్ఞాత విషయముల నెన్నింటినో మనకు వ్యక్తము గానిపెరిగెను. అదియునుగాక— వృక్షములు, అరిణ్యములు, పర్వతములు మొదలగు వానిలోగల శుభంకరములు— అశుభంకరములు నగు దేవతలు గురించిన వర్ణనలుగూడ, సంఘ సాహిత్యములో అటు నటు గప్పట్టుచుండును అట్టి దేవతలను సంతుష్టి పరుచుటకై, ఆనాటి తమిళ ప్రజలు ప్రార్థన చేయుచుండెడివారు అపు షపుడు సూర్యచంద్రులనుగూడ పూజించుచుండెడివారు అట్టి పూజ— 'పీరై తొకునల్' అని వ్యవహరింపబడు చుండెడిది భక్తుడు భగవంతుని పరూపముగా భావించిన, ఆ రూపముననే భగవానుడు ఆ భక్తునికి సాక్షాత్కరింపఁగలడని— 'పరి పాడిల్' అను గ్రంథములో నుల్లేఖింపబడియున్నది. ఈ వాక్యము—

“యే యథా మాం ప్రపద్యంతే
తాం స్తతైవ విణా మృహమ్.”

అను భగవద్గీతా ప్రశోధమును జ్ఞప్తికి రెచ్చును. కనుక, ఇట్టి సంఘ కాలపు సాహిత్యమునఁ గల విశేషములను దెలిసి కొనుటకు ముందు— ఆ తాత్పర్యమును

1 నిట్టికై, ఎట్టుకై, ఎట్టిచుట, ఎది పివ్, విపిరకై, వేసవోకై, అలావారు, అరుదావారు

2 విడువరు పట్టుదురై, శరమర్-అడియై, అరదెచ్చుకై, పరువరాడ్రుంకై, మురై పాట్టు, మురై-రాం, నదివత్తవరై, ఒం పాట్టు, పట్టిపెచ్చై, మరైము కరదో

3 Folkappiam-Porul, Ahatinar 5, Nachinarkanyanar's Commentary and kalitogai, Palakali, 16

4 ఎది పిరదో : 4, 11-50

కంటెను పూర్వము తమిళ ప్రదేశములో ప్రవర్తితమైయున్న ప్రకృతి పూజా సంబంధమగు ప్రణాళికా స్వరూపమును ముఖ్యముగా మనము గమనింపవలసి యున్నది

తమిళ భూ భాగములు - త దధిదేవతలు

'తొలకాప్పియమ్' అను గ్రంథములో - తత్కాలమున తమిళులచే ఆరాధింపఁబడు ముఖ్య దేవతలను గుఱించి వివరణ ముండుటచే, తత్కాలమున, ఆ యా విశేషములను చాలవఱకు గ్రహింపఁగలము. తమిళప్రదేశమునఁ గల జల వాయుపులకు సంబంధించిన స్థితి గినుల ననుసరించి, ఆ ప్రదేశము నాల్గు భూ భాగములుగా విభజింపఁబడినట్లు - ఈ 'తొలకాప్పియమ్' మూలముననే తెలియవచ్చుచున్నది అందలి ప్రతి భూ భాగమును, తమిళప్రజలు సర్వసామాన్యముగ - 'తిరై' అని వ్యవహరించుచుండెడివారట! ఈ నాల్గు 'తిరై'లకు - వే త్వేరుగా నాల్గు పేర్లున్నవి ఇవి - 'ముత్తై' (అరణ్యప్రాంతము), 'కురండి' (పర్వతక్షేత్రము) 'మరుదమ్' (సారవంతమైన పంటభూమి), 'నేయదర్' (సముద్రప్రాంతము) అను పేరులు గలవి¹⁰ ఇవిగాక - 'పాత్తై' (మరుభూమి) అను నొక భూ భాగముకూడ ప్రత్యేకముగ నొకటి యుండెడిదట!¹¹ ఈ భూ భాగము లన్నింటి పరి రక్షణకై, వే త్వేరుగా అధిదేవతలుకూడ ఏర్పఱుపఁబడి యున్నారు.¹²

పై శ్రేణిలో నఁబడిన వానిలో - 'ముత్తై' ప్రదేశమునకు అధిదేవత - 'మాయోన్' అనఁగా - శ్యామవర్ణము గల తిరుమాల (విష్ణువు) 'కురండి'కి అధిదేవత - 'కయోన్.' అనఁగా - గౌరవర్ణముగల 'మురుగన్' (సుబ్రహ్మణ్యస్వామి) గోవులు పంచరించు 'మరుదమ్' అను భూ భాగమునకు అధిదేవత - వర్ష ములను గురిపించు దేవేంద్రుఁడు. సముద్ర ప్రాంతమునకు అధిదేవత వరుణుఁడు. అయిదవ ప్రత్యేక భూ భాగమునకు 'కొట్టై' అనునది అధిదేవత

10 Tolkappiam - Poruladhikaram - Ahatinai, Sutra 5.

11 ఈ విధమైన యా విభజనము, యా విభాగములకు అధి దేవతల విధము - వైదిక వాక్యములు ఎందునఁ గలదు భువ్వ యిహార్చన సంహిత 3,4 చర్మల పరిశీలన వసుద

12 Tolkappiam - Poruladhikaram - Ahatinai, Sutra 30.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తామర

సమీకప్రదేశమునఁ గల ఈ అయిదు భూ భాగములలో - ద్రావిడ ప్రజల కప్పువాసుసారముగ నే, ఈ అయిదుగురు దేవతలు ఆ యా స్థానములలో అధిష్ఠింపఁ బడినట్లును, ఈ దేవతలు - ఆర్యుల దేవతలతో పూర్వమునుండియే సంబంధముగల్గి యున్నట్లును తెలియుచున్నది.¹³ ఆ కాలమున, ఈ అధిదేవతలకు విడి విడిగా అలయములుకూడ ఉండెడివట! ఈ అయిదుగురు దేవతలలో - 'మాయోన్' (కరుమాల), 'మురుగన్' (సుబ్రహ్మణ్యస్వామి), 'కొట్రవై' అను మువ్వురు దేవతలను మాత్రము - మిగిలిన ఇరువురు దేవతలకంటెను ప్రధానులుగా తమిళ ప్రజలు భావించుచుండెడివారు ఇందునను ఇందునకు - చరణునకు గౌరవ స్థానములు మాత్రమే లభించెను ఈ యంశములు - సంఘ సాహిత్యమువలనను, శిలా శాసనముల వలనను మనకు నివిస్తరముగా తెలియవచ్చుచున్నవి.¹⁴

'తొలకాప్పియమ్' అను గ్రంథములో వర్ణింపఁబడిన తమిళ ప్రదేశము నందలి భూ భాగముల అధిష్ఠాన దేవతలకును, అసంతరకాలపు రచనలలో వర్ణింపఁ బడిన దేవతలకును పోలిక చాలవఱకు కన్పట్టుచుండును ఈ రెండుకాలముల నడుమ - దాదాపు రెండు మూడు శతాబ్దముల వ్యవధి యున్నట్లు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది కనుక, ఆతరుణమునందే, ఆర్య ద్రావిడ సంస్కృతులు రెండును ఏకమైయుండవచ్చుననుటలో నేమాత్రముకూడ విప్రతిపత్తి లేదు. కారణ మేమన, 'తొలకాప్పియమ్' వెలువడిన పిమ్మట వచ్చిన రచనలందును, ముఖ్యముగా - సంఘ కాలములో వెలువడిన రచనలందును వైదిక దేవతలను గుఱించి విస్తారముగ ప్రస్తావించఁబడియే యున్నది

ప్రకృతి సంబంధమగు ఆనందముతోఁగూడిన తమిళ ప్రజల భక్తిభావము - క్రమ క్రమముగా వైదిక ప్రక్రియలతో సమ్మిళితమై, ఒకా నొక విశిష్ట భక్తితత్త్వముగా పరిణమించినది తత్ఫలముగా - తమిళప్రజల దేవతలలోఁగూడ మార్పులు, చేర్పులు కలుట తటస్థించెను

పై జెప్పఁబడిన రీతిగా ఆర్య ద్రావిడ సంస్కృతులు రెండును ఏకమైనంతనే, రెండు విధములుగాఁ గల భక్తి సిద్ధాంతములుకూడ ఏకమైపోయినవి ఈ ఏకీకరణము

13 ఆమోన్ మోల్ కలిక్ బొడ్డవ్ 11, 12 పుటలు

14 ఆర్చర్లగల్ కావిప్పై - ము. రామ అయ్యంగార్, 2, 3 పుటలు

ప్రతి ౪, 2, 8 శతాబ్దములవఱకు జరుగుచునే ఉండెను. ఇందులకు ప్రమాణములు మనకు సంఘోత్తరకాలపు రచనలలో లభింపఁగలవు. ఆ మధ్యకాలపు రచనలలో - వైదిక దేవతలను గుఱించిన విశేషములువైతము కన్పట్టుచునే ఉన్నవి.

'ముల్లై' అనఁబడు అరణ్యప్రాంతములో నివసించు ప్రజలచే ఆరాధింపఁ బడు 'మాయోన్' అనుపేరుగల దేవతకు - మిగిలినదేవత లందఱింకంటెను అగ్ర స్థానము లభించినది ఈ దేవత - కాలక్రమమున తన ప్రభావమును ఇతర భూ తాగములందును ప్రదర్శించెను 'మాయోన్' అను శబ్దమునకు - 'నీలమేఘ క్యాముఁడైన భగవానుడు, అని యర్థము ఈ భగవానునకు మఱియొకపేరు - తిరుమాల.

'కురంతి' అనఁబడు పర్వతప్రాంతమునకు ఏర్పడుపఁబడిన అధిదేవతను - 'కయోన్' అనియు, 'మురుగన్' అనియు వ్యవహరించుచుండును. తమిళ ప్రదేశములో అవివాహితలైన కన్యలు - యోగ్యులైన భర్తలే తమకు లభింప వలె ననెడు ఆకాంక్షతో, ఈ దేవతను పూజించెడివారట. ఈ దేవతకు ఆయుధము బల్లెము. దండాయుధన్, దండపాణివేలన్, వేలాయుధన్, వేలవన్ అనుపేరులు - ఈ దేవతయొక్క వీరవ్యూహమును సూచించునవియై యున్నవి. ఈ దేవతకు సంస్కృతములో - 'కార్తికేయుడు, స్తంభుడు మొదలగు పేర్లున్నవి. సుబ్రహ్మణ్య స్వామిగా ప్రసిద్ధిఁజెందిన ఈ దేవతకు ఆలయములుకూడ నిర్మింపఁబడియున్నవి. 'మరుదమ్' అనఁబడు సారవంతమైన పంటభూమికి అధిదేవత - మేఘాధిపతియైన దేవేంద్రుడు. ఇతని ఆయుధము వజ్రము నేల యంతయు నీటలుచారి నపుడు - ఇతఁడు మేఘములను బింపి, వర్షములను కురిపించుచుండును. ఇతనికి ప్రియమైన భోజ్యవదార్థము - 'పొంగల్' అనఁబడు ముద్గాన్నము. మకర సంక్రాంతి సమయములో - తమిళ ప్రదేశమున ఈ దేవతను పూజించి, 'పొంగల్' (ముద్గాన్న) నివేదనముతో తృప్తి బిఱచుచుండుట - నేటికిని పరిపాటిగా నున్నది. ఈ దేవతకు వాహనము - బరావత మనఁబడు గౌరవర్ణముగల గజేంద్రము. ఈ దేవేంద్రునకు ఆ కాలమున ఆలయములుకూడ నిర్మింపఁబడుచుండెడివని తెలియు చున్నది. ఇంద్రుని వజ్రాయుధమునకు ప్రత్యేకముగా వోక ఆలయ మున్నట్లును 'శిలవృధికారము' లో సుల్లేఖింపఁ బడియున్నది.¹⁵ మేఘాధిపతియగు దేవేంద్రుని యనుగ్రహముచే సర్వ విధ వన్యములును సమృద్ధిగా ఫలింప, పాడిపంటలతో -

15. శిలవృధికారమ్. కావై - ౧, 12.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

నిరి సంపదలతో తుల దూఁగుచు, నిర్విచారముగ జీవిత యాత్రను కొనసాగించు తమిళప్రజలు - ఇంద్రునియందు భక్తి విశ్వాసములు గలవారై, కృతజ్ఞతా సూచకముగ ఆ దేవేంద్రునకు ప్రతి సంవత్సరమును - 'ఇంద్రవిలా' (ఇంద్రోత్సవము) అను పేర, ఒక ఉత్సవమును జరుపుచుండెడివారట! ఇట్టి మహోత్సవ వైభవ మంతయు - 'శిలప్పధికారము' నందే వర్ణింపఁబడియున్నది

'నేయదల్' అనఁబడు సముద్రప్రాంతమునకు అధిదేవత - వరుణుఁడు ఈ దేవతను బెస్తవారు (జాలరులు) మిక్కిలి భక్తి శ్రద్ధలతో పూజించుచుండెడి వారు. ఈ దేవతకు తిమింగిల దంతము ఆయుధము. ఆ కాలమునఁగల పాండ్య రాజు - సముద్ర ప్రాంతమునకు అధిదేవతయైన ఈ వరుణునకు ప్రతిసంవత్సరమును మహావైభవముగా ఉత్సవమును జరిపించుచుండెడివాఁడట!¹⁶ ఈ వరుణునకును, ఆ దేవేంద్రునకును తంజావూరులో ఆలయములు బుండెడివని అచ్చటి శిలాశాసనముల వలననే తెలియవచ్చుచున్నది.¹⁷

'పాలై' అనఁబడు మరుభూమికి - 'కొట్రవై' అనునది అధిష్ఠానదేవత. ఈమె - యుద్ధరంగములో విజయమును చేకూర్చగలదని తమిళప్రజలకు గాఢమైన విశ్వాసముండెడిది. ఇందువలన, యుద్ధరంగమునందు విజయమును పొందగోరువారందఱును, ఈ దేవతను పూజించుచుండెడివారట!¹⁸ ఈ దేవతను సర్వ సాధారణముగా - 'మరవర్' అనఁబడు 'కల్లార్' ప్రజలు - అనఁగా, నీచజాతివారు విశేషముగ పూజించుచుండెడివారు. తమ దేవతను ప్రసన్నము గావించుకొనుటకై వీరు - కేవలము పశువులనేగాక, మనుష్యులను నైతము బలి యిచ్చుచుండెడివారట! ఈ దేవతకు మూఁడు నేత్రములున్నట్లు 'శిలప్పధికారము'లో వర్ణింపఁబడియున్నది.

తమిళ ప్రదేశములో వైష్ణవ ధర్మము

తమిళ భాషలో - 'తిరుమాలై' అనఁగా - విష్ణువు అనియు, 'తిరుమాలి నై' అనఁగా - లక్ష్మీదేవి యనియు అర్థములు. వీరిఋషులలో, లక్ష్మీదేవిని 'పెరియ పిరాట్టి' యనియు శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయము వ్యవహరించుచుండురు. మొట్ట

16. శిలప్పధికారమ్. పురం - 9, 19

17. South Indian Inscriptions, Vol 1 P 414

18. Tolkappiam - Porul - Sutra 59

మొదట ఈ పెరియ విరాట్టయే శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయమును తోకమున ప్రవర్తింపఁజేసి యున్నందున, ఈ సంప్రదాయమునకు 'శ్రీసంప్రదాయము' అను పేరు వచ్చెను. ఈ సంప్రదాయమును ఆ నాటి తమిళ ప్రజలు - 'తిరుమాలై ధర్మమ్' అని వ్యవహరించు చుండెడివారు. ఇది కాల క్రమమున - 'తిరుమాల ధర్మము' అని యనఁబడుట పరిపాటి యయ్యెను.

ఈ వైష్ణవధర్మము సంఘ సాహిత్యముతో విస్తారముగనే గన్పట్టుచున్నది. అయినను, ఇతర మతముల ప్రాబల్యమువలన, ఈ ధర్మమునకు ఆ కాలమున తగినంత ప్రాచుర్యము లభించియుండలేదనియే చెప్పవచ్చును. కాని, అనంతర కాలమున ఈ వైష్ణవ ధర్మము ఆక్వారుల దివ్య ప్రబంధముల మూలమున పరిపుష్టిని సంపాదించఁగల్గెను. ఇట్టి ధర్మపరి పుష్టికి పరిపూర్ణముగా సుపకరించిన ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములలోఁ గల విశిష్ట విషయములను - కాలాంతరమున, నాథ యామున రామానుజాది ఆచార్య వర్కులు కాగుగా గుర్తించి, ఆయా విశిష్ట విషయములను శమ తమ దార్శనిక గ్రంథములలో విపులముగా విశదీకరించి, త న్మూలమున శ్రీ వైష్ణవ ధర్మతేజమును శారతదేశమం దంతటను వెల్లిరియఁజేసిరి.

శ్రీ వైష్ణవ ధర్మ ప్రాచీనత

సంఘ కాలమునకు పూర్వము వెలువడిన 'తొలకాప్పియమ్' అను గ్రంథములో - తమిళ ప్రదేశమునఁగల అయిదు భూభాగములు వర్ణింపఁబడియుండుటే గాక, ఆ భూభాగములకు సంబంధించిన అధిష్ఠానదేవతలుకూడ అందు అభివర్ణింపఁబడినట్లు వైన పేర్కొనఁబడినదికదా! అయినచో - ఇళ, ఆ యధిదేవతలలో - 'మాయోన్' అనఁబడు విష్ణుభగవానున కెంతటి ప్రాముఖ్యము గలదో మన మిప్పుడు గమనింపవలసి యున్నది.

'తొలకాప్పియమ్' రచయిత - తన గ్రంథమున అధిదేవతలను వర్ణించు సందర్భములో మొట్ట మొదట - 'ములై' అనఁబడు అరణ్య ప్రదేశమునకు అధిదేవత యగు తిరుమాల (విష్ణువు) పేరునే ఉట్టంకించెను.¹⁹ ఇట్లే - 'సేవికలార్' అను నొక ముప్రసిద్ధుడైన కవియు - కాను రచించిన 'పెరియ పురాణము' నందు, ఇతర దేవతలకంటెను తిరుమాల(విష్ణువు)కుఁ గల మహిమలనే విస్తారముగ ప్రస్తావించుచు, ఆ దేవ దేవుని - అరణ్యప్రాంతమునకు అధి దేవతగా అభివర్ణించెను.²⁰

19. Tolkappiam - Aham - Sutra 5 and 30

20. Periya Puranam - Thirukurri Purandara Puranam, Stanza 18

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తోమడి

దేవతలలో - విష్ణువుకుఁ గల ప్రాముఖ్యమును సూచించుటకై వ్యవహరింపఁ బడు 'మాయోన్' శబ్దమే గాక, ఆ యర్థము నిచ్చెడు 'తిరుమాల' శబ్దము కూడ ఆ కాలమున శఱచుగా ప్రయోగింపఁ బడుచుండెడిది, తిరుమాల - 'కేవలము మానవులను మాత్రమేగాక, సర్వ జీవరాసులను సంరక్షింపఁగలవాఁడని 'తొలకాప్పియమ్' అను గ్రంథమునందే విశదీకరింపఁబడియున్నది.²¹ ఈ లక్షణ శాస్త్రకారుఁడు తన గ్రంథమున - 'పువై నిలై' అను కవితా లక్షణములను వివరించుచు - 'ఉత్తముఁడైన రాజు, తిరుమాలతో పోల్చి దగినవాఁడు' అని యుల్లేఖించి,²² అనంత కల్యాణ గుణ గణ విశిష్టుండైన అట్టి తిరుమాలను బహు భంగులుగా కీర్తించి యున్నాఁడు. ఈ విధ్య త్కవి - తన లక్షణ గ్రంథమున, ఇంతగా మఱి యే దేవతనుగూడ వర్ణించియుండలేదు. ఇందువలన, ఆ నాఁటి తమిళ ప్రజలు తిరుమాల మహిమలను ఎంతగా గుర్తించి యుండిరో మనము సులభముగాఁ దెలిసికొనవచ్చును.

'ములై' అనఁబడు అరణ్యప్రదేశములో నివసించు 'ఆయర్' కులజులు (గొల్లలు) - తమ యిష్ట దైవ మగు తిరుమాలకు సంబంధించిన మహిమలను వర్ణించు గీతములను మధురముగా గానము చేయుచు, ఆ దేవ దేవుని వివిధ లీలలను విశేషముగా కొనియాడుచుండెడివారు. ఆ గొల్ల వడుచులకు తమ భర్తలపై నెంతటి యనురాగ ముండెడిదో - అంతటి భక్తిభావమే తమ యిష్టదైవ మగు 'మాయోన్' (తిరుమాల) యందును గలదు.²³ 'తొలకాప్పియమ్' వెలువడిన నాఁటి (క్రీ.పూ 5-వ శతాబ్దము) నుండియే తిరుమాలకు సంబంధించిన గాథలు - తమిళ ప్రజల మనస్సులను విశేషముగ ఆకర్షింపఁపాగినవనియు, అందువలన, తిరుమాలకు సంబంధించిన చరిత్రాంశములు సంఘ కాలము నుండియే జాగుగా ప్రచారములోనికి వచ్చినవనియు ఇందుమూలమున విశద మగుచున్నది.

సంఘ సాహిత్యములో వైష్ణవము

సంఘ సాహిత్యమునకు సంబంధించిన రచనలలో - 'ఎట్టుతోకై' (ఎనిమిది ఖండ కావ్యముల సంపుటము) - 'పత్తుపాట్టు' (పది ఖండ కావ్యముల సంపుటము) -

21. Tolkappiam - Porul - Sutra 60

22. 'నా వెన్ఱు : పుడివెఱు : ' అని కూడా అర్హత.

23. Tolkappiam - Porul - Sutra 84 and 84.

'పది నేడ కీళ కణక్కు' (పదునెనిమిది అణు కావ్యముల సంపుటము)" అను మూడు గ్రంథములు మాత్ర మిప్పుడు లభ్యమగుచున్నవి. వీనిలో 'మొట్టమొదటి దగు 'ఎట్టుతోడై' అను సంపుటమున గల 'నట్టిడై' అను కావ్యము—మిగిలిన కావ్యము లన్నింటి కంటెను ప్రాచీనమైనదిగా మనము సంభావించవచ్చును. ఇందు — తిరుమాల(విష్ణువు) కు సంబంధించిన వివిధ గాథలు విస్తారముగ వర్ణించబడియున్నవి. ఇందలి ఒక కావ్య రచయిత — సమస్త విశ్వమును తిరుమాల మయముగా దర్శించినాడు." విశ్వమునం దంతటను తిరుమాల యొక్క ప్రభావము వ్యాపించి యున్నట్లు గుర్తించినాడు. విశ్వమును తిరుమాలగా— తిరుమాలను విశ్వముగా విశ్వపించినాడు" ఈ కావ్య సంపుటములో మంగళాచరణము గాక, మాట డెబ్బదియైదు మంది కవులు రచించిన నాలుగు వందల కవిత లున్నవి. ఈ కవితలను రచించినవారిలో - ఎనమండుగురు స్త్రీలును కలరు. కపిలర్, ఉల్లోచనార్ అను పేర్లు గల ఇరువురు కవుల రచనలు - ఇందు, శేషించిన వారి రచనలకంటెను అధికసంఖ్యలో నున్నవి. ఈ యిరువురిలో 'మొదటికవి - ప్రకృతి సౌందర్యమునందే తాను తిరుమాలను దర్శించినట్లు, తన కవితలో విశదీకరించి నాడు. ఇతర రెండవకవి - శ్యామ వర్ణముగల పర్వతమును, ఆ పర్వత పంక్తులనుండి జల జల ప్రవహించు నిర్మలమైన నిర్మలిణిని పరిశీలించినంతనే, తనకు తిరుమాల జ్ఞప్తికి వచ్చినట్లు తన కవితలో స్పష్టీకరించినాడు. మఱియొక కవికి - కాయా పుష్పమునందును," నీల గగనమునందును, సముద్ర తరంగములందును విష్ణువు కాన వచ్చినట్లు ఒక కావ్యములో నుట్టంకింపబడియున్నది. ఇట్లే, సంఘకాలమునగల కవులలో ననేకులు - ప్రకృతియందే తిరుమాలను దర్శించినట్లును, ఆ వాటి తమిళ ప్రజలు తిరుమాల మహిమలను కథల రూపమున తలచుగా కీర్తించుచుండెడి వారనియును - 'నట్టిడై' అను కావ్యమువలననే తెలియవచ్చుచున్నది.

24. ఎట్టుతోడై, పట్టసాట్టు అను సంపుటములోగల కావ్యములపేర్లు ముందే తెలుపబడినవి కనుక, ఇచట పది నేడ కీళ కణక్కు అను సంపుటములోగల కావ్యములు కొన్ని మాత్రము సూచించబడుచున్నవి ఇందు తిరుక్కువర్, తిరిక్కువర్, వాన్నడి కటికవర్, తిరువంమూలవర్, నాలగియార్, కార్ వార్కరు. కళవళ వార్కరు, ఇనివై వార్కరు, ఇన్నా వార్కరు, ఎంతిడై, పళమోలి, మురుమోలి, కాంరి ముచ్చగు అణు కావ్యములు మొత్తము పదునెనిమిది ఉన్నవి

25. 'సర్వం విష్ణుమయం జగత్' అనుమాక్తి - అతి ప్రాచీనకాలము నుండియు లోకమున ప్రచలిత మగుచున్నదే గదా!

26. వ్యాస రచితమైన మహాభారతము నందును విష్ణు భగవానుని విశ్వరూపము వర్ణించబడి యున్నది కాంతిపర్వము నందు 330-వ అధ్యాయములో 21-వ శ్లోకము మొదలుకొని, 28-వ శ్లోకము వఱకును పరిశీలించుడు.

27. ఒకానొక పుష్ప విశేషము.

'పదిట్టు పత్తు' అను కావ్యములో - 'కాప్పియటూరు కాప్పియనార్' అను కవి - తనకు ఆశ్రయ మిచ్చిన 'నారముడి చేరల్' అను పేరు గల ఒకా నొక చేర రాజును విష్ణుభక్తునిగా అభివర్ణించినాడు. వరాహావతారముతో సర్వ భూమండలమును సంరక్షించిన తిరుమాల(విష్ణువు)ను - సర్వకాల సర్వావస్థలయందును, సద్గుణితో ఆరాధించుచుండవలసినదని, ఆ రాజు తన గాఢ ప్రజల సుద్దేశించి ఉద్బోధించినట్లు ఈ కావ్యములో సులేఖంపఁ బడియున్నది. ఈ కావ్యమునందే మఱియొక కావున - తిరుమాల భక్తులు స్నాన మాడి, ఉపవాసవ్రతమును బూని, తిరుమాల కోవెలకుఁ బోయి, అందు వేంచేసియున్న దివ్య మంగళ విగ్రహమును సంగీరించి, పలు విధములుగా ప్రస్తుతించి తులసి మాలను ధరించియున్న ఆ తిరుమాలయొక్క చరణారవిందముల సన్నిధిలో పుష్పాంజలి సమర్పించి, తన్మయత్వముతో నృత్యము జేయుచుండెడిచారని అభివర్ణింపఁబడియున్నది. ఇందు వర్ణింపఁబడిన ఆలయము - తిరువనంతపురములోఁగల శేషశాయి యగు తిరుమాల వేంచేసియున్నట్టిదని విధాంసుల అభిప్రాయము."

'చేత్య కటుంగీ' అను నొక రాజు - తిరుమాలయందు తనకుఁగల భక్తి ప్రపత్తులను పురస్కరించుకొని నిత్య వైవేద్య దీపారాధనాదుల నిమిత్తమై 'ఓమన్దూర్' అను పేరుగల గ్రామము నొకదానిని తిరుమాలకు కాళ్ళవై కైంకర్యముగా సమర్పించినట్లు - 'కపిలర్' అను కవి, ఒక కావ్యములో సుట్టంకించియున్నాడు కావున, తమిళ ప్రదేశమునకుఁ జెందిన చేర రాజ్యములో - అతి ప్రాచీనకాలమునుండియు తిరుమాలార్చన జరుగుచున్నట్లు స్పష్ట మగుచున్నది.

'నక్కిరర్' అను పేరుగల ఒక కవి - 'పురనామూరు' అను తన కావ్యమున జలరాముని వర్ణించుచు, సముద్రములో సముత్పన్నములగు ధవళ వర్ణము గల శంఖముల కాంతినలె, జలదేవుని దేహకాంతి తేజరిల్లుచుండెననియు - ఆతని ద్యుజముపై తాళవృక్ష చిహ్నము సంకేతింపఁబడియుండెననియు ఉల్లేఖించియున్నాడు." మఱియు - ఆ జలరామునకు అనుజుడైన 'కణ్ణన్' (కృష్ణుని) శరీరము నీలమణికాంతినలె విలసిల్లుచున్నదనియు, ఆతఁడే తిరుమాలగా సంభావింపఁబడదగినవాఁడనియు ఈ కవిశేఖరుడు అభివర్ణించి యున్నాడు."

28. 'జమితము-వైష్ణవము' - మొ. రాత్రివృత్తి, 3-వ పుట

29 పుట: 55-4-4.

30. , 174-1-5

'మారోక్కత్తు నవ్వుపల్లెయార్' అను పేరుగల కవి - 'కణ్ణన్' (కృష్ణ) మహిమలను తన కావ్యమున వివరించుచు, దేవ దానపులకు యుద్ధము సంభవించి నపుడు, పగటి కాలమునఁ గూడ చీకటి వ్యాపించుటకై, అసురులు మూర్ఖుని కప్పివేసిరనియు - అపుడు భూ మండల మంతయు అంధకార బంధుర మయ్యె ననియు - అందువలన, ప్రజ లందఱును భయభ్రాంతులు కాఁగా, అపుడు నీలవర్ణ దేహ ధారియగు 'కణ్ణన్' (కృష్ణుఁడు) జగత్కల్యాణ కాంక్షతో మఱి యొక సూర్వుని సృష్టించి, ఆకాశమునఁ గన్పఱచి, ప్రజలకు సంకుప్తి గల్గించెననియు అభివర్ణించినాఁడు.³¹ అదియునుగాక, ప్రళయకాలమున విష్ణువు పటస్థత కాయయైయుండు వృత్తాంతము నైతము ఈ కవితే వర్ణింపఁబడినది.³²

'పరి పాడల్' అను గ్రంథమునందును విష్ణువును గుఱించిన వర్ణనలు విస్తార ముగ నున్నవి. 'పాడల్' అనఁగా - 'గీతము' అని యర్థము. ఈ సంపుటమునఁగల దెబ్బది కావ్యములలో, ప్రత్యేకముగా ఎనిమిది కావ్యములు శేవలము తిరుమాలకు సంబంధించిన వివిధ మహిమలను వర్ణించునవియై యున్నవి. ఈ సంపుటమునఁ గల మొదటి కావ్యములో - 'శేషకాయ యగు విష్ణు భగవానుఁడు అభివర్ణింపఁబడి యున్నాఁడు. చక్రము, ఆసనము, దీపము మున్నగునవియును ఇందు వర్ణింపఁ బడి యున్నవి. నీల మేఘ శ్యాముఁడైన తిరుమాలయొక్క వజ్రస్థలమును వరలఁ జేయు రమాదేవి - సత్య సుందరముల సమన్వయమువలె సంశోభించుచున్నదని, ఇందు కవి రమణీయముగా వర్ణించినాఁడు. తిరుమాలకు సంబంధించిన వివిధ భూషణములుగూడ ఇందు వర్ణింపఁబడి యున్నవి. ఆ భూషణము లెవ్వి యన, ప్రకృతిలోఁ గల వివిధ వస్తువులే. అగ్నిచే నమావృతమైన వర్షకమే ఆ తిరుమాలకు పీఠాంబరమట! ఇట్లే, ప్రకృతిలోఁ గల వస్తుజాత మంతయు తిరుమాలకు అలంకారప్రాయమైన భూషణ సముదాయముగా ఈ కావ్యమున వర్ణింపఁబడినది. ఈ కావ్య రచయిత - తన అకించనత్వమును, శేషత్వ పారతంత్ర్యములను, భగవత్సాహిత్యమును వ్యక్తము గావించుచు - 'వేదవేద్యులైన మహర్షులు, విజ్ఞాన వేత్తలైన మహానీయులు తిరుమాల మహిమలను పరిపూర్ణముగా గ్రహింపఁజాలని పరిస్థితిలో - అకించనుడనైన నేను, ఆ తిరుమాల మహిమల నన్నింటిని ఎట్లు వర్ణింపఁగలవాఁడను? అవాక్యావసగోచరమైన ఆ దేవ దేవుని మహా ప్రభావమును ఏ కొలఁదిగా వర్ణింపఁ దలచినను - ఆతని కృపా కటాక్షము అణుమాత్రమైనను నాపై ప్రసరించితిరవలెను' అని, తన కావ్యమునందే మఱి యొక తావున వ్రాసి యున్నాఁడు.

31. పుట 57-1-3

32. ,, 191-1

బ్రహ్మరుద్రేంద్రుడు లిండబటును తిరుమాలయొక్క సంకల్పమువలన నుద్భవించినవారే. స్వర్ణమయమై, భగవద్దేవతగాయమానముగ వెలుగొందు చక్రాయుధమును తన కరకమలమున ధరించిన ఆ తిరుమాలయే అఖిల ప్రపంచమునకును ఆదికారణము. అతడే, శ్రుతి స్మృతి తిహిహాసాదులలో నంతటను పరబ్రహ్మలిథానుడుగా కీర్తింపఁబడుచున్నాడు. అట్టి పరమాత్మను శరణుపొందినవారలు ముక్తు లగుట నిశ్చయము' అనియు సంఘ సాహిత్యమునందు పలు తావులలో విశదీకరింపఁబడియున్నది. ఈ కారణమును బట్టి, సంఘకాలములైన కవులలో ననేకులు కేవలము వైష్ణవ హృదయాలనియే తెలియవచ్చుచున్నది.

పైన పేర్కొనఁబడిన 'పరిపాడల్' కావ్యమునందుగూడ, తిరుమాలధరించిన చవతారములు కొన్ని వర్ణింపఁబడి యున్నవి. బలరాముడుగూడ దశావతారములలో నొకఁడు కనుక, సంఘ కాలములో - కృష్ణునకు వలెనే బలదేవునకును ఆలయములు నిర్మింపఁబడినట్లును, ఆ బలదేవునిగూడ తమిళ ప్రజలు పూజించుచుండెడిచా రనియు 'పరి పాడల్' కావ్యమువలననే తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈ 'పరి పాడల్' కావ్యకర్తయగు 'కడువన వేయసార్' అను కవి, ముఖ్యముగా - భగవద్భక్తియునునందును, పురాణేతిహాసాదులయందును గాఢమైన అభినివేశము గలవాడని మనము భావింపవచ్చును. ఏల యన, భగవద్భక్తియును నందును, పురాణేతిహాసాదులయందును గల తాత్త్విక విషయము లనేకములను ఈ కవి తన కావ్యములో తడవి యున్నాడు. ఇందులకు ఒక్క ఉదాహరణము మాత్రము ఇట చాలును. పైఁ జేర్కొనఁబడిన భగవద్భక్తిస్తావనలలో వర్ణింపఁబడియున్న వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ పూర్వాములను నాగ్నింటిని ఈ కవి తన కావ్యమున వరుసగా - కెంకణకారీ, కరుంకణ చెచ్చై, పొంకణపచ్చై, పైంకణ్ణాల్ అను పేర్లతో సంకేతించుచు, ఈ పూర్వాములకు సంబంధించిన విశేషాంశములను వైతము అందే విశదీకరించియున్నాడు³³. అదియునుగాక, ఈ కావ్య సంపుటమునందు - సృష్టివిని రక్షించిన వరాహావతారము³⁴, ప్రహ్లాదుని భక్తి విశ్వాసములను సార్థకములఁ గావించిన నరసింహావతారము³⁵, మూఁడు అడుగులతో ముల్లోకముల నాక్రమించిన చామనావతారము³⁶ వైతము బహు భంగులుగా ప్రస్తుతింపఁబడియున్నవి.

33 'తిరు కోయిల్ వ్రతం (Vol. 11, Issue 3)లో 'వెన వవో' అను శ్లోకము వ్యాసము. వ్యాసకర్త - శ్రీమ.శ్రీ ఆచార్య, 21-వ పుట.

34 పరిపాడల్ 4-19-21

35 ,, 3-33-34

36 ,, 3-19-20

'పరి పాదల్' కావ్యములో - 'రెండవ గీతమును రచించిన' కీర్తనైయార్' అను పేరు గల కవి - బలరాముని, కృష్ణుని ఒకే రూపముగ భావించుచు, అందు నను - కృష్ణుఁడు (కణ్ణన్) విశేషించి, పరిపూర్ణావతారముతో విరాజిల్లువాఁడని సంభావించుచు, ఆ కృష్ణ భగవానుని - అనన్యమైన భక్తి భావముతో స్తోత్రము గావించియున్నాఁడు³⁷. తనకు తిరుమాల - నిరంతరము తరుణ వయస్కుఁడుగా, జ్ఞాన స్వరూపుఁడుగా గోచరించుచుండునని స్పష్టికరించినాఁడు³⁸. లోకరక్షణార్థమై, భూమండలములో వివిధ అవతారములు ధరించిన తిరుమాలయొక్క కల్యాణ గుణములను తన గీతమున విశేషముగా కీర్తించినాఁడు

'నల్లెకుడియార్' అను నొక కవి - తిరుమాలను పరబ్రహ్మముగా భావించుచు, సర్వ వ్యాపకుడైన అట్టి తిరుమాల మహిమలను తన కావ్యమున మనోహరముగా వర్ణించినాఁడు.³⁹ మఱి యొక కవి - 'ఇరుందైయార్' అను శ్లోకమునఁ గల తిరుమాలను ఒక గీతమున అభివర్ణించినాఁడు. ఆ శ్లోకము - వేగావళి తీరము నందు సుప్రసిద్ధముగాఁ గల 'అళగర్ కోయిల్' అని, విద్వాంసుల అభిప్రాయము.⁴⁰

'కలిత్తోకై' అను కావ్యములో - బాల కృష్ణుని లీల లన్నియు వర్ణింపఁ బడియున్నవి. ఇందు - కృష్ణుని ప్రాణములను హరించు నిమిత్తమై, కంసునిచే నియుక్తమైన 'కేళి' అను ఆశ్వరూపము ధరించిన రాక్షసునకు సంబంధించిన వృత్తాంత మంతయు సవిస్తరముగా నున్నది. ఈ 'కేళి'ని సంహరించిన కృష్ణుఁడు - ఏక శ్యావ్య కర్త యగు 'నల్లనుత్తవార్' అను కవిచే, విశేషముగా కీర్తింపఁబడి చాఁడు.⁴¹ అదియునుగాక, తనను హృదయపూర్వకముగా శరణించిన ద్రౌపదిని కరుణించి, ఆమెయొక్క మానవీత్యమును రక్షించి, దుర్మార్గ గాములగు దుశ్శాస నాదుల గర్వము నణచిన కృష్ణుని ప్రభావము నైతము - ఇందు పలు విధము లుగా ప్రశంసింపఁబడినది.⁴² మఱియు - నమస్త విశ్వమును మూఁడు అడుగులలో నాక్రమించిన త్రివిక్రమావతార వృత్తాంతముకూడ ఇందు అభివర్ణింపఁబడినది. ఈ 'కలిత్తోకై' కావ్యమునందే - పరిశుద్ధములైన కాషాయ వస్త్రములు ధరించి, పవిత్రములైన అంతఃకరణములు కలిగి, అదర్శప్రాయమైన ప్రవృత్తితో - నివృత్తి

37 పరి పాదల్ 2-28-28

38 ,, 2-43-49

39 ,, 3-18-28.

40. తమిళము - వైష్ణవము - ఎం. రాధాకృష్ణన్ శ్రీ, 28-వ పుట.

41. ముల్లై కలి-198, 64-68

42. ,, 1-81-120

మార్గమున, వైరాగ్య ప్రయుక్తములైన జీవితములను పయనింపజేయు వైష్ణవ సంన్యాసుల మహాత్ము వర్ణింపఁబడి యున్నది ఆ మహానీయులు సర్వసామాన్యముగా - 'భగవద్' అనియు, 'ముక్కోర్ భగవద్' అనియు వ్యవహరింపఁబడుచుండెడివారట! తమిళభాషలో 'ముక్కోల్' అనఁగా - 'త్రిదండము' అని యర్థము. కావున, ఈ 'ముక్కోల్' శబ్దమే - కాలక్రమమున 'ముక్కోర్' అను రూపాంతరమును పొందియుండవచ్చును. దీనినిఁబట్టి, ఆ వైష్ణవ సంన్యాసులుకూడ, ఈ నాఁటి వైష్ణవ సంన్యాసులకువలెనే, త్రిదండములను ధరించుచుండెడివారని స్పష్టమగుచున్నది.⁴⁸ ప్రభువులు మొదలుకొని, సామాన్య ప్రజలవఱకు ఎల్లరును ఆ మహానీయులయందు అత్యంతము పూజ్యభావముగలవారై, ధార్మికరంగమున వారొసంగు నలహోలను కిరసా వహించి, పాటించుచుండెడివారట! ఆ కాలమున రాజాధిరాజులుకూడ తిరుమాల (వైష్ణవ)ధర్మమును సమాశ్రయించి, అట్టి సనాతన ధర్మవ్యాప్తికై, బహుముఖములుగా కృషి జేయుచుండెడివారని, 'కలితొకై' అను కావ్యమువలననే వ్యక్త మగుచున్నది.

సంఘకాలమునందు వెలువడిన కావ్య సంపుటములలో 'వదు పాట్టు' అను నది రెండవది. ఇది - పది ఖండ కావ్యముల సంపుటము. ఇందలి మొదటి కావ్యము ఒకా నొక ప్రాచీన కవితే రచింపఁబడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది ఈ కావ్యసంపుట మునఁగల 'పాణాట్రువడై' అను మఱి యొక కావ్యమును రచించినకవి - తనకు ఆశ్రయ మొసంగిన తిరుమాల వంశమునందే కాను జన్మించినట్లు విశదీకరించి నాఁడు.⁴⁹ ఈ కావ్యములో కవి - కాంచీపురమును వర్ణించు సందర్భమున, కాంచీ పట్టణము - బ్రహ్మపు ధరించిన తిరుమాలయొక్క నాథినుండి వెలువడిన కమలమువలె అతిపురాతనమైనదనియు, మహిమాన్వితమైనదనియు అభివర్ణించెను. అదియునుఁ గాక, ఆ కాంచీపురమునకు సమీపమున - 'తిరువేళి' అను శాపులో, ఒక తిరుమాల కోవెల కల దనియు కవి ఉల్లేఖించియున్నాఁడు.

'ముత్తై పాట్టు' (వనగీతము) అను కావ్యమును రచించిన 'సంపూదనార్' అను కవి - వామనావతారమును వర్ణించుచు, తిరుమాల - భువన సుందరమూర్తి యని కీర్తించుచు, అతని సర్వ వ్యాపకత్వమును ప్రస్తుతించెను. ఈ కావ్యము - 'ముత్తై'

48. ఇట్టి త్రిదండ సంన్యాసులే 'జీయరులు' అని వ్యవహరింపఁబడుచున్నారు.

49. పిరవ పాణాట్రువడై 28-31

ప్రదేశమునకు అధిదేవత యగు 'మాయోన్' అనఁబడు తిరుమాలను స్తుతించుట తోడనే ఆరంభమైనది. జలిచక్రవర్తిని మూఁడు అడుగుల ప్రదేశమును అడిగి, ముల్లోకముల నాక్రమించిన వామనుని పృథ్వాంతము - ఆకాలమున లోకప్రియముగా నుండెడిదని, ఈ కావ్యమువలన తెలియుచున్నది. జలిచక్రవర్తికిఁ గల గర్వము నంతయు భంగము గావించిన తిరుమాల మహిమను కీర్తించు నిమిత్తమై మధురలో - 'ఓడ్' అను పేర, ౩౬ ఉత్సవమును మహా వైభవముగా జరుపుచుండుట పరిపాటిగాఁ గలదని, ఈ కావ్యమున విశదీకరింపఁబడియున్నది.

సంఘ కాలములో వెలువడిన మూఁడవ కావ్య సంపుటము - 'పది నేణ కీళ కణవమ్' అనునది. ఇందు - పదునెనిమిది ఖండ కావ్యము లున్నవని మున్నే సూచింపఁబడినది. ఈ కావ్యములన్నింటిలో - విశ్వ విఖ్యాతిగాంచిన 'తిరువళ్ళువర్' మహావి విరచిత మగు 'తిరుక్కురళ్' అనునది ప్రముఖస్థాన మాక్రమించియున్నది. ఈ కావ్య రచయిత 'అసలు' ఏ మతమునకుఁ జెందినవాడై యున్నను - కావ్యమును రచించు తరుణమున మాత్రము తిరుమాలను తన దృక్పథములో నుంచుకొనియుండె ననుట నిర్వివాదాంశము. ఏల యన, ఈ కావ్యములో 'తిరువళ్ళువర్' - తిరుమాలకు సంబంధించిన కల్యాణ గుణములను విశేషముగా కీర్తించుచే గాక, భగవద్గీతలోఁ గల తాత్త్విక విషయములనన్నింటిని, వివేచనాపూర్వముగ గ్రహించి, తత్సారాంశమును సైతము తన కావ్యమున పొందుపఱచియున్నాఁడు. అది యనుఁగాక - 'అడియళందాన్' (లోకమును ప్రవర్తింపఁజేయు), 'వామరై కణ్ణన్' (కమల దళ లోచనుఁ డగు కృష్ణుఁడు) అను రెండు ప్రయోగములను కవి తన కావ్యమున ప్రయోగించియుండుటనుబట్టియు, - ఆ కాలమున లోకములో ప్రచలిత మగుచున్న తిరుమాల తత్త్వము - 'తిరువళ్ళువర్' మహా కవిని విశేషముగ గాకర్షించెనని మనము సులభముగా గ్రహింపవచ్చును.

'పది నేణ కీళ కణవమ్' అను కావ్య సంపుటమునందే 'తిరు కడుక్కుమ్' అను శ్రిక తో వొక ఖండ కావ్య మున్నది. ఇందు - తిరుమాలకు సంబంధించిన వివిధ లీలలు మొదలుకొని, వామన పృథ్వాంతమును గలుపుకొని, శకటాసురుని సంహరించిన కృష్ణావతారము వఱకును అనేక ఘట్టములు అభివర్ణింపఁబడియున్నవి ఇందుఁగల మంగళాచరణమునఁబట్టి, ఈ కావ్య రచయిత యగు 'నల్లాదనార్' అను నతఁడు - వైష్ణవుఁ డనియే నొక్కి పక్కాఁడెవచ్చును

'నాన్నడి కడికై' అను ఖండ కావ్య మొకటి - వై కావ్య సంపుటమునందే సంకలితమై యున్నది. ఈ ఖండ కావ్యము - 'విశంఖీ నాగనాథ్' అను కవితే రచింపఁబడినది. ఇతఁడుకూడ, వైష్ణవుఁడనియే మనము భావింపవచ్చును. ఈతని కావ్యములో - ప్రారంభమున రెండు పద్యము లున్నవి. ఇందలి మొదటి పద్యములో - 'మాయోన్' (కణ్ణన్) ప్రస్తుతింపఁబడి యున్నాఁడు. చంద్రుఁడు - 'మాయోన్' ముఖ మండలమువలె నుండెననియు, కిరణసహితుడైన సూర్యుఁడు - తిరుకూల యొక్క నయనములవలె నుండెననియు, 'పూవై' (నల్ల అవిసి చేట్టునందు వికసించిన) పుష్పము - ఆతని శరీర పద్మమును తలపింపఁజేయుచుండె ననియు, కవి - ఉపమాన వస్తువును ఉపమేయవస్తువుకంటెను శ్రేష్ఠమైనదానినిగా వర్ణించెను⁴⁷. ఇట్టి వర్ణనమునే వ్యతిరేకాలంకారమని, ఆలంకారికులు సంకేతించియున్నారు. మంగళాచరణమునందలి రెండవ పద్యములో - 'కణ్ణన్' లీలలు కొన్ని వర్ణింపఁబడియున్నవి.

'ఇనియదు నార్పదు' అను కావ్యమును రచించిన 'పూదం చెందనాథ్' అను పేరు గల కవియు వైష్ణవుఁడనియే విద్వాంసుల అభిప్రాయము. ఈ కవి - తన కావ్యములో, కృష్ణ లీలలను మనోహరముగా వర్ణించియున్నాఁడు.

సంహారకాలములో కి, శశాంధములందు - అయిదు ఉత్తమ కావ్యములు వెలువడినవి. అవి - శిలప్పధికారమ్, మణిమేఘులై, జీవకచింతామణి, వళయాపతి కుండలకేళి అను పేర్లతో సుప్రసిద్ధములై యున్నవి. ఈ మహా కావ్యములే గాక, ఆ కాలమున ఉత్తమశ్రేణికిఁజెందిన అయిదు లఘు కావ్యములుకూడ వెలువడినవి ఇవి - నీలకేళి, చూడామణి, యశోదర కావ్యమ్, నాగ కుమార కావ్యమ్, ఉదయణ కదై అను పేరులు గలవి.

'ఇళంగో' అను పేరుగల కవితే - 'శిలప్పధికారమ్' (నూపుర కావ్యము) రచింపఁబడినది. ఈ కవి సహజముగా బౌద్ధ ముని యయ్యును - తన కాలమునఁ గల వివిధ ప్రసిద్ధ మతములను వైతము శిలప్పధికారమునందు ప్రస్తావించియున్నాఁడు. ఈ సందర్భమున నితఁడు తిరుమాల ధర్మమును విస్తారముగ ప్రశంసించియుండుట - గమనావశ్యకమైన యంశము. ఆయరులు (గొల్లలు) కృష్ణుని ప్రార్థించుచు - 'కురవై' (రాచక్రిడ) అను వృత్తము చేసినట్లు ఈ కావ్యమున అభివర్ణింపఁబడి యున్నది. ఇట్టి సన్నివేశమును సర్వ సామాన్యముగ - 'అయిచియర్ కురవై'

47 'తిలకోడల్' (Vol. III, Issue 4)లో - తిరుమాల్ వరిపాడు' అను పేర్తిక గల వ్యాసము వ్యాసార్థ - శ్రీ పత్రి అవధానము

అని యందురు. ఈ శీర్షికతో వివిధ నృత్యములు శిలపృథి కారములో విశేషముగా వర్ణింపఁబడియున్నవి. వీనిలో - 'కురవై కూత్తు' అను నృత్యమే తదితర నృత్యము, అన్నింటి కంటెను ముఖ్యమైనది⁴⁸ ఈ నృత్యము అన్నియు - ఆయర (గొల్ల) కులమునందే ఆచరణమునందున్నట్లు, ఈ కావ్యమున వ్యక్తము గావించఁబడినది. విఘ్నములు కలుగకుండుటకును, కష్టములు వాటిల్లకుండుటకును ఆయరులు (గొల్లలు) తమ ఇష్టదైవమగు కృష్ణుని ప్రార్థించి, 'కురవై కూత్తు' నృత్యము చేయుచుండెడివారట! ఒక్కొక్క సమయమున కృష్ణుఁడుకూడ - 'నప్పివై' అను తన ప్రేయసరాలిని, అగ్రజుడైన బలరాముని తోడ్కొని, నృత్యము చేయుచుండెడివాడనియు ఈ కావ్యమునందే మూచింపఁబడియున్నది.

ఇచ్చట ఒక్కవిశేషమును మనము ముఖ్యముగా గమనింపవలసియున్నది ఏమన, కణ్ణన్ వత్తులలో - 'నప్పివై' అను కాంతా లలామకు తమిళ ప్రపంచమున గొప్పప్రాముఖ్య మున్నది. ఈమె - కృష్ణునకు మిక్కిలి ముఖ్యమైన ప్రేయసరాలు. ఆయర కులోత్పన్నయైన ఈ నప్పివై - కొన్ని తావులలో 'పివై' అనియు, మఱికొన్ని సందర్భములలో 'నిళ' యనియు పేర్కొనఁబడియున్నది. కృష్ణుఁడు విష్ణువుయొక్క అవతారముగా అభివర్ణింపఁబడినది. ఏది యెట్లున్నను, ఆకాలపు తమిళ ప్రజలు - 'కణ్ణన్', 'నప్పివై' అనువారల నిఱువురిని ఆదర్శ ప్రాయులుగ సంభావించి, వారిని అనుకరించుచుండెడివారని తెలియుచున్నది ఇందులకు - ఈ క్రింది వృత్తాంతమే ఒక తార్కాణ మనవచ్చును

పూర్వము ద్వాపర యుగమున 'నాగ్నజిత్తు' అను నొక రాజు - తన ప్రియ పుత్రిక యగు 'నాగ్నజితి' అను కన్యను, ఏడు గోవృషభములను వశము గావించుకొనఁగల్గిన వీరపురుషున కొసంగవలెనని నిశ్చయించుకొని, తన నిశ్చితాభిప్రాయమును లోకమునకు వికదపఱచెనట! ఈ వార్తను కృష్ణుఁడు విని, ఎట్లేని ఆ నాగ్నజిత్తు చేపట్టవలెనని కృతనిశ్చయుడై, వెంటనే పయనము సాగించి, నాగ్నజిత్తు కడ కేగి, అతని సంకల్పమును సఫలము గావించి, అతని సుతను తన సరిగా పరిగ్రహించి, సంతసము నందెను. ఈ గాథ- భాగవత పురాణములో విపులముగా నుల్లేఖింపఁబడియే యున్నది. అయినను, ఈ క్రింద పొందుపరుపఁబడు ఒక్కొక్కమువలననే వై వృత్తాంతమును చాలవఱకు గ్రహింపవచ్చును

48. ఈ 'కురవై కూత్తు' నృత్యమే - భాగవతమున రామలింగా అభివర్ణింపఁబడి యున్నది

49. రాధను తమిళభాషలో - 'నప్పివై' అని వ్యవహరించుచుండుట సరిపాటి

"We Venture to conjecture that Nappinnai is the Tamil name of Radha "

V R. R. Dikshitar,

"Krishna in Early Tamil Literature" in Indian culture, Vol 1A (1837-38), P 269

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

“తస్య సత్కాళవత్ కన్యా దేవీ నాగ్నజితీ స్వప
న తాం శేఖర స్వపా వోధు మతిత్యా వప్త గోస్పషాన్.”

— (తాగవతము: 10-58-81,82.)

ఇట్లే, తమిళ ప్రదేశమునందుఁ గల కన్యలు-వీరవరులై న యువకులను తమ తమ భర్తలుగా వరించుచుండెడివారట! ఈ విధానమును ‘యెరుతబుల్’ అనియు- ‘వృష పశికరణ’ మనియు వ్యవహరించుచుండెడివారు. ఇట్టి స్వయంవరమునకు తమిళ ప్రదేశములో వొక విచిత్ర ప్రక్రియ అమలులో నున్నట్లు, చరిత్ర పరిశోధన మూలమున తెలియవచ్చుచున్నది.

ఒక అవరణములో బలిష్ఠములైన కొన్ని ఆఱోతులను ప్రవేశపెట్టి, వానిని డప్పులు మొదలుగాఁగల వాయిద్యముల చేతను, త దితరములైన వివిధోపాయ ములచేతను భయపెట్టుచుందురు. భయోత్పాతముఁ జెందిన ఆ యాఱోతులను వెంటనే వెలుపలకు వెడలనిచ్చుచుండ, ఆ మార్గమున పొంచియున్న వీర యువకులు - తమ బాహు బలము నంతటిని వినియోగించి, ఆ యాఱోతులను పశముగావించుకొనుటకై అనేక విధములుగా ప్రయత్నించుచుందురు. కాని, అట్టివారిలో కొలఁదిమంది మాత్రమే విజయమును సాధింప, వారి కంఠములలో కన్యలు జయ మాలలను వేసి, వారిని గౌరవ భావముతో తమ తమ భర్తలనుగా పరిగ్రహించుచుండెడివారట! ఇట్టి స్వయంవర విధానము తమిళనాడులో నేటికిని అటు నటు గలదని తెలియవచ్చుచున్నది.⁵⁰

పైఁ బేర్కొనఁబడిన పంచ మహాకావ్యములలో - ‘మణి మేఘులై’ అనునది రెండవది. ఇది - శీతలై చాత్తనార్ అను కవిచే రచింపఁబడినది. ఈ కావ్యమున శౌద్ధ ధర్మ స్వరూప నిరూపణమే కవికి ముఖ్యోద్దేశ మైయున్నను ఇందు సందర్భోచితముగా వైష్ణవ ధర్మ మహాత్వముకూడ ప్రశంసింపఁబడి యున్నది. అదియునుఁ గాక, కృష్ణునకు సంబంధించిన వివిధ గాథలు, కురవై కూత్తు నృత్యము మున్నగు నవియును ఇందు అభివర్ణింపఁబడియున్నవి.⁵¹

50 “It seemed in a way a test for a man to be fit husband for a lady. The rearing of bulls and letting them loose with some prize for the capture have become a regular social and popular amusement which persists even to this day in the Tamil Districts ”

— V. R. R. Dikshitar,

‘Indian culture’ Vol. IV pp. 270, 271

51 మణిమేఘులై 10-85-88

'చూడామణి' అను కావ్యములో గల కథా హయకుని గుణములు - 'కణ్ణన్' కల్పాణ గుణములతో పోల్చబడి యున్నవి. కావున, ఆకాలములో తిరుమాల భర్తృము అధిక ప్రచారమునందే కలదనియు, తమిళ ప్రజలు తిరుమాలకు సంబంధించిన కథలను చదువుచుండెడివారనియు, చదువుచుండగా వినుచుండెడివారనియు ఈ కావ్యమువలన మనము గ్రహింపవచ్చును.

రామాయణగాథను ఇతివృత్తముగా గైకొని, తమిళ భాషలో నొక మహా కావ్యమును రచించి - 'కవి చక్రవర్తి' అను తిరుదమును సముపార్జించిన కంఠ మహాకవి (11-వ శతాబ్దము)కంటెను పూర్వమే, సంఘ కాలమున - 'వెంబా' అను వృత్తముతో మఱి యొక కవితే రచించి బడిన రామాయణ మహాకావ్యము - తమిళ వాఙ్మయ ప్రపంచమున ప్రసిద్ధి పహించి యుండెనని పండితుల యభిప్రాయము ⁵²

క్రీస్తు శకారంభములో వెలువడిన 'అహనానూరు' 'పురనానూరు' అను సంఘకాలీనములైన కావ్యములందును - రామాయణమునకు సంబంధించిన కొన్ని గాథలు అచ్చటచ్చట పొందుపఱువబడి యున్నవి. అంజనేయుడు లంకా వట్టణమునకు వెళ్ళి వచ్చిన విమృట - సీతాదేవియొక్క స్థితి గతులను గ్రహించిన శ్రీరాముడు - పాండ్యదేశమున దక్షిణ ప్రాంతమునగల ఒకా నొక వికాల వట వృక్షముకడ, వానర వీరులతో సమావేశ మేర్పఱచి, విషణ్ణవదనుడై, జానకీదేవిని లంకాపురినుండి తోడ్కొనివచ్చు విషయమై చర్చించుచుండె ననియు, ఆ సమయమున - ఆ వటవృక్షముపై విహరించుచున్న విహంగములు కలకలారావములఁ జేయ నారంభించ, కొంత తడవు చర్చను విరమింపవలసివచ్చె ననియు, ఆ వటుల కలకలారావములు ఉపశమించిన యనంతరము మఱి ఆ చర్చను కొనసాగించె ననియు - 'అహనానూరు' అను కావ్యములో నొక కావున వర్ణింపబడియున్నది. ⁵³

ఇట్లే - 'పురనానూరు' అను కావ్యమునందును కొన్ని గాథలు కన్పట్టుచుండును. ఒకవృద్ధుడు ఒక రాజు - ఒక కవిరాజును వివిధములైన కొన్ని స్వర్ణాభరణములతో సత్కరించెనట! కాని, ఆ కవిరాజుకు ఆ యాభరణముల నెచ్చుట - ఏ యే విధముగా ధరింపవలెనో తెలియలేదు. ఈ వృత్తాంతమును కావ్య రచయిత తన కావ్యమున ప్రస్తావించుచు, అందుల కుదాహరణముగా - రామాయణగాథ

52 'కంఠన్ కణ్ణతమిళనా' - స్వామి చిదంబరా, 20-వ పుట.

53 అహనానూరు - 70.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తామర

వొకదానిని తేర్కొనియున్నాడు. ఆ ఉదాహరణ మెద్ది యన, రావణునిచే గొనిపోబడుచున్న సీతాదేవి - తన నగల నన్నింటిని మూట గట్టి, దానిని వానరులు సంచరించు తావునఁ బడవై దెనఁట! అపు డా మూటను వానరులు విప్పి, అందలి యాభరణములను ధరింపవలెనని తలంచిరి. కాని, ఏ యాభరణములను ఎచట ఏ రీతిగా ధరింపవలెనో తెలియక, తిక మిక పడసాగిరి. అట్లే, ఈకవితాః కూడ ప్రభువుచే బహుమానముగా నొసంగఁబడిన ఆ యాభరణములను ధరింప వలసిన విధానము తెలియక తిక మిక పడెనట!⁵⁴

జుట్టి ప్రమాణములనుబట్టి, తమిళ ప్రదేశములో - సంఘ కాలమువాఁటికే, తిరుమాల (విష్ణువు)కు సంబంధించిన అవతార కథలుబహుళ ప్రచారములో నుండెడి వనియు, తమిళ ప్రజలలో వైష్ణవ ధర్మము వ్యాపించియున్నదనియు తెలియవచ్చుచున్నది

ఆలయములలో తిరుమాలార్చన

తమిళ ప్రదేశమునకు సంబంధించిన దేవాలయ చరిత్ర - అతిపాచీనమైనది.⁵⁵ ఆ దేశమునఁ గల దేవాలయములలో - దేవతా విగ్రహములు నుండర సుశోభితములై, నయనానందకరములై, భక్త కల్పద్రుమములై విరాజిల్లుచున్నట్లును, ఆ దేవతామూర్తులకు నిర్మితమైన ఒకా నొక ప్రణాళిక ననుసరించి, ఆరాధనాదులు జరుగుచున్నట్లును, సంఘ సాహిత్యములో స్పష్టికరింపఁబడియున్నది. అందునను - తిరువరంగమ్ (శ్రీరంగము), తిరువేంగడమ్ (తిరుమల), తిరువతి, తిరుమాలిరుంకోలై, తిరు క్కురుగూరు, తిరు క్కురుంగుడి, తిరు క్కణ్ణాపురమ్ మున్నగు దివ్యక్షేత్రములలోఁ గల తిరుమాల కోవెలలకు సంబంధించిన వృత్తాంతములు విస్తారముగ పేర్కొనఁబడియుండుటేగాక, ఆ యా క్షేత్రములందు వివిధ రూపములతో విరాజిల్లు తిరుమాలకు - నిత్యపూజలు, ఉత్సవములు మహావైభవముగా జరుగుచున్నట్లును విశదీకరింపఁబడియున్నది.

తిరువరంగ(శ్రీరంగ)క్షేత్రమునఁ గల కోవెలలో వేందేసియున్న తిరుమాల (శ్రీరంగనాయకస్వామి) - ఆదిశేషునిపై పవళించి, నీలమేఘ వర్ణము వలె విరాజిల్లుచున్నట్లు - శిలపృథికిరమునందు వర్ణింపఁబడియున్నది.⁵⁶ ఈ గ్రంథము

54. పురాణాదు - 378.

55. 'Origin of South Indian Temple' - Dr Venkatramaiah

56. ఆంధ్రభాషాం 2, 35-40.

నందే మఱి యొక కావున, తిరువేంగడము(తిరుమల)లో - అర్చా రూపమున దర్శన మిచ్చుచున్న తిరుమాల(శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి) - కర కమలములలో శంఖ చక్రములను ధరించినట్లును వర్ణింపఁబడియున్నది.⁵⁷

'పరిపాడల్' అను కావ్యములో - 'తిరుమాలిరుం శోలై' అను శ్లోకమునఁ గల ఆలయములో వేంచేసియున్న కమల దళ లోచనుఁడును, శ్యామ సుందర విగ్రహుఁడు నగు తిరుమాల - మానవుల దుఃఖములను దూర దూరము చేయఁ గలవాఁడని వర్ణింపఁబడినది.⁵⁸ 'పెరుం పాణా ట్టరువడై' అను కావ్యములో - 'కాంచీపురమునకు నమీపమునఁ గల' తిరు వేవో' అను శ్లోకమున విలసిల్లు తిరుమాల కోవెల అభివర్ణింపఁబడి యున్నది.⁵⁹ ఇందువలన, సంఘ కాలములో - నప్పిన్న సహితుడైన కణ్ణన్, బలరాముఁడు తమిళప్రజలచే విశేషముగా పూజింపఁబడుచున్నట్లును, ఈ ముప్పులునుఁ గల ఆలయ మొకటి మధురలో నున్నట్లును, అది - 'వైశ్యనగర్ కొట్టమ్' అని వ్యవహరింపఁబడుచున్నట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.⁶⁰

సంఘ కాలపు ఉత్తరార్ధమునందును, సంఘోత్తరకాలమునందును తమిళ ప్రదేశమునఁ గల కొన్ని తిరుమాల కోవెలలో (విష్ణ్వాలయములలో) - శ్రీ పాంచ రాతాగమ శాస్త్రము ననుసరించియు, మఱి కొన్ని ఆలయములలో వైఖానసాగమ శాస్త్రము ననుసరించియు అర్చనాదులు జరుగుచున్నట్లు - 'శిలప్పదికారమ్' 'పరిపాడల్' అను కావ్యముల మూలముననే తెలియుచున్నది. ఆ కాలమునందును తిరుమాల కోవెల ప్రాంగణమున, అభిముఖముగాఁ గల ద్వజ స్తంభమునందు - 'పెరియ తిరు మొడి' (గఁదాశ్వారు) వేంచేసియున్నట్లు సంఘ సాహిత్యములో వర్ణింపఁబడియున్నది. కావున, సంఘ కాలములో - తమిళ ప్రదేశమునఁ గల విష్ణ్వాలయములందు, అర్చనాది కార్య కలాపములు యథా విధిగా జరుగుచుండెడి వనియు విశేషోత్సవములలో తమిళప్రజలు మిక్కిలి ఉత్సాహముతో - భక్తి విశ్వాసములతో పాల్గొనుచుండెడివా రనియు మనము సంభావింపవచ్చును.

57. శిల్పదీపిక 2, 41-45.

58. పరిపాడల్ - 15.

59. పెరుంపాణాట్టరువడై 371 - 374

60. శిలప్పదికారమ్ . 5, 171 - 172.

ఆళ్వారులు - భక్తి ప్రచారము

దక్షిణ భారతమున, వివిధ ప్రదేశములలో - వివిధ సమయములందు - ఆళ్వారులు పన్నిద్రలు దైవాంశ సంభూతులై, నర్వ వేద సారమును తమ ద్రావిడ దివ్య ప్రబంధములలో ప్రసరింపజేసి, అందు - భక్తి వైశిష్ట్యమును విస్పష్టముగా వ్యక్తము గావించి, భక్తి పదవి నధిష్ఠించుటకు సర్వులును సమానాధికారులే యని అనేక విధములుగా నిరూపించి, భక్తి సిద్ధాంత స్థాపనమున అగ్రగణ్యులుగా విఖ్యాతి నార్జించిరి.⁶¹ తాము రచించిన దివ్య ప్రబంధముల మూలమున తమిళ భాషకు పవిత్రత చేకూర్చి, తమిళ ప్రదేశమునకు నూతన శోభను సంతరింపజేసిరి తమ యుగమున తమిళ ప్రజలలోఁ గల ప్రేమ భావమును భగవంతుని వైపుకు మళ్లించి, వారిని భక్తి తత్పరుల గావించి, భగవంతునకును - భక్తులను నడుమ, తాము పురుషకారభూతులుగా విరాజిల్లిరి

మఱియును - ఆ యాళ్వారులు తమ యుగమునఁ గల స్థితిగతులను బాగుగా గమనించి, తత్కాలమున లోకములో అలముకొనియున్న జైన బౌద్ధాది అవైదికమతముల బారినండి ప్రజలను పరిరక్షించి, దేశమం దంతటను భక్తిమయ మైన వాతావరణమును సృజించి, సనాతన ధర్మమును పునరుజ్జీవింపజేసిరి.

మహానీయులైన ఆ పన్నిద్రజాళ్వారులచే రచింపఁబడిన పాశురములు మిక్కిలి రసవత్తరములై రాణించుటచే - అవి పరితలను, శ్రోతలను ఉబ్బితల లూగించుచు లే గాక, తమిళ వాఙ్మయ మహోదధినుండి వెలువడిన ఆ మధుర గీతములు - భారతీయుల హృదయ శ్మితములను పరిస్థావితముల గావించి, బ్రహ్మానందమున నోలలాడించినై చినవి కావున, ఆళ్వారుల ద్రావిడ దివ్యప్రబంధములలోఁ గల ప్రబోధములను, అట్టి ప్రబోధములవలనఁ గలుగు ప్రయోజనములను ముముక్షువులు గ్రహించురు గావుత !

“ ధర్మం భజన్య సకతం త్వజి లోకధర్మాన్
సేవన్య సాదుపురుషాన్ జహి కామత్మస్థామ్
అన్యన్య దోష గుణచింతన మాశు ముక్త్యాన్
సేవా కథారస మహో నికరాం పిబ త్వమ్. ”

61 “Alwars are the first people who gave a new shape to Bhakti School, making simple, designed not for serving the purpose of worship by the elite but, subserve the similar ends for the quite Ordinary folk ”

— History of Tirupati, Vol-I pp 73, 74

Dr. S. Krishnaaswami Ayyangar.

అశ్వారులు - భక్తివాఙ్మయము

'వై యాకరణ మంచన - ఏవ్యత్కవి పార్వతౌమ - అగమాచార్య - పండిత'

శ్రీమాన్ రొంపిచర్ల పార్థసారథి భట్టాచార్యులు

భూ మి క

“పరం బ్రహ్మ పరంధామ యోఽసౌ బ్రహ్మ తథాపరమ్

త మారాధ్య హరిం యాంతి ముక్తిమ వ్యతి దుర్లభామ్.”

— (విష్ణు పురాణము: 1-11-48)

శ్రీహరి నాశయించి, అనన్య భక్తితో నారాధించి, ప్రపన్నులై విరాజిల్లువారు - బ్రహ్మాదులకుగూడ సలభ్యమగు పరమ పదమును పొందగలరని విష్ణు పురాణము విశదీకరించిన విధముగా - శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందముల నాశయించి, తరించినవా రెందఱో కలరు అట్టివారిలో - అశ్వారులు ముఖ్యముగా పేర్కొనఁదగినవారు. వారి యవతార వైభవము, భక్తి వాఙ్మయము పరం పరాగతమైన శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయమును మిక్కిలి నముల్లసించఁజేసినవి అట్లు సముల్లసితమైన శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయము, అనంతర శతాబ్దములలో నవతరించిన ఆచార్యులకు ఆలంబమై, వారి పవిత్రాశయముల కెంతయో ప్రాచుర్యమును గల్పించినవి ఇట్టి ఆచార్య వైభవమును దెలిసికొనుటకు ముందు, అశ్వారుల యవతార వైభవమును, భక్తి వాఙ్మయమును అవగాహన మొనరించుకొనుట - అత్యంతము అవశ్యకము

పరిచయము

“భూతం సర శ్చ మహా దాహ్వయ భట్టనాథ

శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహన్

భక్తాంప్రేరేణు పరకాల యతీంద్ర మిత్రాన్

శ్రీమ త్వరాంకుశ మునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్ ”

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఇది - ఆళ్వారులను గుఱించిన స్తుతి. ఇందు - పూదత్తాళ్వారు, పొయ్యిగై యాళ్వారు, పేయాళ్వారు, పెరియాళ్వారు, తిరుమళ్ళితైయాళ్వారు, కులశేఖ రాళ్వారు, తిరుప్పావ్వాళ్వారు, తొండరదిప్పొడి యాళ్వారు, తిరుమంగై యాళ్వారు, నమ్మాళ్వారు అను పదిమంది ఆళ్వారులు కీర్తింపఁబడుచున్నారు. యతీంద్ర మిశ్రు లనఁగా - శ్రీమద్రామానుజులు వీరిని ఆళ్వారుల ప్రస్తావనలోఁ జేర్చుట - గౌర వార్థమైయున్నది. వీరి కీ గోష్ఠియందన్వయము లేదు. వన్నిద్దరు (పల్లెఁడు మంది) ఆళ్వారు లనునదికూడ, ఒకపక్షము కలదు. ఆ పక్షములో - పై శెప్పిన పదిమంది కాక, 'శ్రీకృత్తిసార' యనుచోట, శ్రీ శబ్దముచే - 'అండాళ్' అను అర్థము చెప్పి, 'శ్రీమ త్పరాంకుక' యను చోట, శ్రీమత్ శబ్దముచే మధుర కవులను శెప్పికాని, 'యతీంద్ర మిశ్రాన్' అను చోట, మిశ్ర శబ్దముచే శ్రీరామమిశ్రులను గాని, పల్లెఁడు సంఖ్యను సాధింతురు. దివ్య ప్రబంధములకు ప్రథమాశ్రయ మగు 'పెరియ కోవిల్' (శ్రీరంగము) నందు 'అరైయర్లు' శ్రీరంగ నాథునకు 'కట్టియం' చెప్పు నప్పుడు 'పదిన్నర్ పాడుం పెరుమాళ్' (పది మంది ఆళ్వారులు పాడిన దేవుఁడు) అని యనుసంధించుట - మొదటి పక్షమునకు గమకము నాలాయిర దివ్య ప్రబంధ నిర్మాతలలో - 'అండాళ్', 'మధురకవి' ఈ యిరువురును చేర్చబడుట రెండవ పక్షమునకు సాధకము. ఇట్లే - లోక వ్యవహారము ప్రసిద్ధి తెందినది.

పై పల్లెఁడు మందియు, వే ర్వేరుగా నిర్మించిన వే ర్వేరు ప్రబంధములను సంకలనముఁజేసి, ఔచిత్యము ననుసరించి పౌర్వావర్తమును కల్పించిన ప్రాచీనులు - ఆగ్రంథ సముదాయమును నాలాయిర దివ్యప్రబంధము (నాల్గవేల ద్రావిడ గీతములు గల గ్రంథము) అని వ్యవహరించుచు వచ్చిరి శ్రీమద్రామానుజులకు ప్రతిష్ఠలను - కూరత్తాళ్వారుల శిష్యులు నగు 'తిరువరంగ త్తముదనార్' రచించిన 'రామానుజ నూత్తందాది' యను మఱియొక ప్రబంధముకూడ కలదు. దీనిని వైతము, నాలాయిర దివ్య ప్రబంధ భాగముగా పరిగణించు పక్ష మొకటి యున్నది.

నాలాయిర దివ్య ప్రబంధము - త ద్వివరణము

ముదలాయిరము (మొదటివేయి) - ఇది పది ప్రబంధములలో 947 పాశుర ములు కలిగి, యేడుగురు ఆళ్వారులచే రచింపఁ బడినది. దీని వివరణమిది -

ప్రబంధసంఖ్య	ప్రబంధనామము	పాశురసంఖ్య	రచయితలు
౧.	తిరుప్పల్లాండు	12	పెరియాళ్వారు
౨.	పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి	461	„
౩.	తిరుప్పావై	30	అండాళ్
౪.	నాచ్చియార్ తిరుమొళి	143	„
౫.	పెరుమాళ్ తిరుమొళి	105	కులశేఖరాళ్వార్
౬.	తిరుచ్చంద విరుత్తమ్	120	తిరుమొళితై యాళ్వార్
౭.	తిరుమాలై	45	తొండరదిప్పొడియాళ్వార్
౮.	తిరుప్పళ్ళి యెళుచ్చి	10	„
౯.	అమలనాదిపిరాన్	10	తిరుప్పావూళ్వార్
౧౦.	కణ్ణిమణ్ తిరుత్తాంబు	11	మధురకవి యాళ్వార్

రెండవ ఆయరము - ఇది మూడు ప్రబంధములలో 1184 పాశురములు కలిగి, ౬౬౫ తిరుమంగై యాళ్వారుచే రచించబడినది దీని వివర మీది -

౧	తిరు మొళి	1084	తిరుమంగై యాళ్వార్
౨	తిరుక్కురుందాండగమ్	20	„
౩.	తిరునెడుందాండగమ్	30	„

ఇయర్పా (మూడవ పేయి) - ౪౩ ప్రబంధములలో - మతభేదముచే 593, 711, 817 పాశురములు కలిగి, ఆరుగురు ఆశ్వాసరులచే రచించబడినది దీని వివరణ మీది -

౧.	ముదల్ తిరువందాది	100	పొయ్యిగై యాళ్వార్
౨.	రెండా తిరువందాది	100	పూదత్తాళ్వార్
౩.	మూన్టాం తిరువందాది	100	పే యాళ్వార్
౪.	నాన్మృగం తిరువందాది	96	తిరుమొళితై యాళ్వార్
౫.	తిరువెళుక్కుత్తి తిరుత్తై	1	తిరుమంగై యాళ్వార్
౬.	శిరియ తిరుమడల్	1 40, 77½	„
౭.	పెరియ తిరుమడల్	1, 80, 148½	„
౮.	తిరువిరుత్తమ్	180	నమ్మాళ్వార్
౯.	పెరియ తిరువందాది	87	„
౧౦.	తిరువాళిరియమ్	7	„

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

(రామానుజ నూత్తందాది 108 పాశురములు.)

నాల్గవ వేయి. 'తిరువాయిమొళి' యనుపేర 1102 పాశురములలో సమ్మాళ్వారులచే రచింపఁబడినది. ఇది - 'భగవ ద్విషయ' మని విఖ్యాతి గాంచినది.

౧. తిరువాయిమొళి 1102 సమ్మాళ్వార్

పై లెక్క ప్రకారము, నాలాయిరమునందలి అవాంశర ప్రబంధముల సంఖ్య ఇరువది నాలుగు అనునది సంప్రతిపన్న విషయము కాని, ముందు చెప్పిన రామానుజ నూత్తందాది ప్రబంధమును ఇరువది నాల్గింటిలో నొక్కటిగ వడగలవారు లెక్కించుచు, ముదలాయిరము నందలి తిరుప్పల్లాండు ప్రబంధమును 'పెరియాళ్వార్' తిరుమొళిలో చేర్చి, ఆ రెంటిని ఒకే ప్రబంధముగ భావించురు. తెగ్గలవారు రామానుజ నూత్తందాదిని ఈ యిరువది నాల్గింటిలో చేర్చుటలేదు 'నాదనుక్కు నాలాయిర మరుళినాన్' అను సమ్మాళ్వారుల తిరుదము ననుసరించి, నాథ మునులనాటికే, దివ్య ప్రబంధము నాలాయిర వ్యవహారము కలిగిన దగుటచే, నాథమునుల తరువాతికాలపు దగు 'రామానుజ నూత్తందాది'ని నాలాయిర ప్రబంధ గణనములో చేర్చుట యుక్తము కాదని వీరి మతము ఇందుకు సాధక ముగ - "కృత్వా విశ్వహితం ప్రబంధ యుగళం శ్రీ భట్టనాథ స్సృధః" అను దివ్య సూరి చరిత్ర ప్రమాణమును వీరు చెప్పుదురు.

ఇట్లే - నాలాయిర మందలి పాశుర సంఖ్యయందును అభిప్రాయభేదము కానవచ్చుచున్నది

'ఇయర్వా' యందలి 'శిరియ తిరుమడల్' 'పెరియ తిరుమడల్' అను రెండు ప్రబంధములను, ద్రావిడ లక్షణ వేత్తలు ఒక్కొక్క గ్రంథముగ లెక్క చేయుటచే, వారి మత ప్రకారము నాలాయిర గ్రంథసంఖ్య 9776 మాత్రమే అగు చున్నది నాలాయిర మనునది ప్రాయోపాదమని వా రందురు వడగలవారు పై రెండు ప్రబంధములలో - 'శిరియ తిరుమడల్' ను నలువది గ్రంథములుగాను, 'పెరియ తిరుమడల్' ను యెనువది గ్రంథములుగాను విడదీసి, 'రామాళ్వ నూత్తందాది'ని కలిపి, మొత్తము గ్రంథ సంఖ్యను 4002 గ చెప్పుదురు తెగ్గల వారు - 'శిరియ తిరుమడల్' ను 773 గ్రంథములుగాను - 'పెరియ తిరుమడల్' ను 1483 గ్రంథములుగాను విభజించి, మొత్తము సంఖ్యను 4000 లుగ చెప్పుదురు

“కృతినః కమలావాస కాద్యజ్ఞైశ్చాన్వితో భజే
ధత్తే య త్సూక్తి రూపేణ త్రివేదీ పర్వయోగ్యశామ్.”

—(దయా ౪౩౩ము ౩ ఖ్.)

అని ప్రశంసించఁబడు ఆశ్వాసులు, విష్ణు భగవానునియందు ప్రవత్తిని శోకమున ప్యాపింపఁ జేయుటకై -

“యద్య ద్విభూతిమ త్సత్త్వం శ్రీమ ద్దాక్షిణమేవ వా
తత్తదేవావ గచ్ఛత్వం మమ తేజోఽంశసంభవమ్.”

—(భగవద్గీత 10-41.)

అనునట్లు - భగవ దంశచే అప్పు డప్పు డవతరించుచు వచ్చిరి

“తామ్రసర్పి నదీ యత్ర కృతమాలా యశస్వినీ
తావేరీ చ మహాభాగా ప్రతీచీ చ సరస్వతీ.”

“కలౌ ఖలు భవిష్యన్తి నారాయణ పరాయణాః
క్వచి త్క్వచి న్మహానాగా ద్రామిదేషు చ భూరికః.”

—(భాగవతము 11-6-28, -30)

ఈ మొదలగు పురాణ వచనములకు లక్ష్యము, ఈ యాశ్వాసులేయని ప్రతీతి.

శ్రీ వైఖానస, పాంచరాత్ర భగవద్దాస్త్రముల ననుసరించి ప్రతిష్ఠింపఁగడి ఆరాధింపబడెడి భగవదాలయములలో - పుణ్య తేత్రములయందలి అర్చామూర్తులను ఈ ఆశ్వాసులు ప్రవత్తి జేసి, తాము తరించి, ఇతరులను తరింపఁజేయుటకై, రసవత్తరములును - గంభీరార్ధకములు నగు గీతములను ద్రావిడ భాషలో గానము జేసిరి. ఇట్లు గానము చేయఁబడిన పన్నిద్దరాశ్వాసుల నాలాయిరదివ్య ప్రబంధము ఈక్రింది రీతిగా రూపొందినది.

గ్రంథకర్త	ప్రబంధసంఖ్య	గ్రంథసంఖ్య	గ్రంథనామము
౧. పూదత్తాశ్వాస్	1	100	ఇయర్పాభాగము.
౨. పొయ్యిగై యాశ్వాస్	1	100	„
౩. పే యాశ్వాస్	1	100	„
౪. పెరియాశ్వాస్ 1 లేక 2	(12+481)	471	„
౫. తిరుమళికై యాశ్వాస్ 2		216	ఇయర్పాముదలాయిరభాగము.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

= కులశేఖరాశ్వాత్	1	105	ముదలాయిర భాగము.
౩ తిరుప్పాదాశ్వాత్	1	10	..
౪ తొండరడిప్పొడియాశ్వాత్ 2		55	..
= తిరుమంగై ఆశ్వాత్ 6		1135, 1255, 1361	తిరు మొళి

ఇయర్పాభాగము.

౧౦. నమ్మాశ్వాత్	4	1293	ఇయర్పాభాగము తిరువాయి మొళి
౧౧. అండాళ్	2	178	ముదలాయిర భాగము
౧౨. మధుర కవి	1	11	..

(తిరువరంగత్త ముదనార్) 1 108 (రామానుజ నూత్తంబాది)

నాలాయిర వ్యాఖ్యానములు

ఈ నాలాయిర దివ్య ప్రబంధమునకు పరిపూర్ణములైన వ్యాఖ్యానములు కొలదిగ నూత్రమే కలవు. అట్టి వానిలో 'పెరియపాచ్చాంబిళ్లై' వ్రాసిన వ్యాఖ్యానము విశేష ప్రచారముతో నున్నది. పెరియాళ్వార్ల తిరుమొళికి మాత్రము 'పెరియపాచ్చాంబిళ్ళై' వ్యాఖ్యానము లభింపలేదు. అు ప్రమైన దీనికి మణివాళ మహా మునులు వ్యాఖ్యానము వ్రాసిరి. 'పెరియపాచ్చాంబిళ్ళై' వ్యాఖ్యానమును, వడగల తెంగల సంప్రదాయు లిరువురును ఆదరించిరి ఇది గాక, 'పెరియ పరకాల జీయర్' అను వడగల జీయ రొకరు రచించిన సంపూర్ణ వ్యాఖ్యాన మింకొకటి కలదు. ఈ రెండు వ్యాఖ్యానములును - 'మణి ప్రవాళము' అనగా - సంస్కృత ప్రచురమైన ద్రావిడ భాషలో రచింపబడి యున్నవి.

ఆధునికులలో - తెంగల సంప్రదాయులగు శ్రీ ప్రతిపాది శయంకరం అణ్ణంగరాచార్యులవారును, వడగల సంప్రదాయులగు శ్రీశ్రీ శ్రమూరు వీరరాఘవాచార్యులవారును వ్రాసిన వ్యాఖ్యానములు కలవు ఇవియును మణిప్రవాళ రచనలే.

ఆశ్వురులలో - 'ప్రవన్న జన కూటస్థులు' అను గౌరవముచే నమ్మాళ్వారులను, వారి ప్రబంధములలో - 'శగవ ద్విషయము' అను గౌరవముచే తిరువాయి మొళిని, సంప్రదాయజ్ఞులు విశేషముగా కొనియాడెదరు. ఈ కారణమువలన, 'తిరువాయి మొళి'కి సంగ్రహముగను, విస్తారముగను అనేక వ్యాఖ్యానములు వెలువడినవి అందు - 'తిరుక్కురుగై ప్పిరాన్ పిళ్ళాన్' (కురుకేశచంద్ర జలధి)

అనువారు శ్రీమద్రామానుజుల యాజ్ఞానుసారము 'తిరువాయిమొళి' కి తొలుతగా 'ఆరాయిరప్పడి' వ్యాఖ్యానమును వ్రాసిరి. వీరు-శ్రీమద్రామానుజులకు సాక్షాత్తుగా శిష్యులు. ఈ వ్యాఖ్యానము శ్రీ విష్ణుపురాణ ప్రక్రియ ననుసరించి, సంఖ్యాత మైనదని ప్రశీతి యున్నది. అనఁ, 'వేదాంతముని' అనెడి సంక్షిప్త 'శ్రీ భావ్యసక్తి' ననుసరించి, 'ఒంబదినాయిరప్పడి' అను వ్యాఖ్యానమును తిరువాయిమొళికిని, కణ్ణిమణ్ శిరుత్తాంబునకును వ్రాసిరి. వారి తర్వాత 'కలివైరి చానన్' అను సంవిశ్వ, చాలమంది శిష్యులకు ప్రవచనము చేయఁగా - వారి కాల తేజములను శ్రవణగోచర మొనరించుకొనిన 'నడువిల్ తిరుప్పిడిప్పిళ్' సపాద లక్షగను 'పెరియవాచ్చాంబిళ్' శ్రీరామాయణప్రక్రియలో 'ఇరువత్తు నాలాయిరప్పడి' వ్యాఖ్యానమును 'నడక్కు తిరుప్పిడిప్పిళ్' శ్రుతి ప్రకాశి కాప్రక్రియలో 'ముప్పత్తారాయిరప్పడి' వ్యాఖ్యానమును వ్రాసిరి. సంవిత్వై వ్యాఖ్యానము ఒక్క తిరు విరుత్తమునకు మాత్రము లభించుచున్నది 'పెరియవాచ్చాంబిళ్' కుమారుల నాశ్రయించిన అళగియ మణవాళ జీయరు 'వన్నీరాయిరప్పడి' వ్యాఖ్యానమును, శ్రీమ ద్భాగవత ప్రక్రియ ననుసరించి యనంతరము వ్రాసిరి. వీరు - తిరు విరుత్తమును కూడ వ్యాఖ్యానించిరి.

ఆళ్వారులు - అవతార వైభవము

౧. పోయిగై ఆళ్వారులు

కాంచీ పురమున వేగాసేతు పుష్కరిణియందు, ద్వాపరయుగమున 862901 సంవత్సరములు గలిగిన, సిద్ధార్థి సంవత్సర తులా మాసమున, శ్రవణ నక్షత్రముతో గూడిన శుక్లపక్ష అష్టమీ మంగళవార శుభ దినమున, శంఖాంశచే అవతరించిరి. వీరికి కాంచీయందలి దేవనాథునియందు భక్తి యధికము.

౨. పూదత్తాళ్వారులు :

'మల్లాపురము' అని ప్రాచీన వ్యవహారము గలిగియున్న నేటి 'మహా బలిపుర' మందు - పోయిగై యాళ్వారు అవతరించిన మరునాఁడు, ధనిష్ఠా నక్షత్రముతోఁగూడిన నవమీ బుధవాసరమున, గదాంశచే మాధవీ కుసుమమున అవతరించిరి. వీరికి - శ్రీరంగనాథునియందు ప్రవత్తి యధికము.

౩. పేయాళ్వారులు :

'మయూర పురము' అని ప్రాచీన వ్యవహారము కలిగియుండిన నేటి మైలాపూరు (మద్రాసు) నందు పూదత్తాళ్వారు అవతరించిన మరునాఁడు శతభిషా నక్షత్రముతో గూడిన దశమీ గురువారమున నంద కాంశచే పుష్కరిణియందు దవతరించిరి.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

వీరు మూపురును అయోనిజులు. ద్విజ సంస్థారములు లేకయు-ప్రాకృతము లగు నన్న పానాదులను గ్రహింపక, భగవ దనుభవమునే ధారకముగ దేహయాత గడుపుచును చిరకాలము స్వయోగమహిమచే' అనఁగా - 2,200 సంవత్సరములు భూమిపై జీవించి యుండి, అనిల సిద్ధి బొందిరి. ఆళ్వారు లందఱలో పురాతనమ లగుటచే వీరలకు ముద లాళ్వారులని వ్యవహారము కల్గినది వీరు సమకాలికు లగు టయు వీరి రచనలు ఏకావలంబనము లగుటయు కూడ ఈ వ్యవహారమునకు కారణము లైనవి నమ్మాళ్వారులు వీరలను 'ఓడిత్తిరియుం యోగిగళ్' అని అన్వర్థనామముతో ననుసంధించి వ్యవహరించినట్లు చెప్పుదురు ఈ మూపురును దేశాటనము సాగించుచు, దైవ యోగముచే ఒకనాఁటి చీకటిరాత్రియందు అందఱును 'తిరుక్కోవలూర్' అను గ్రామము చేరిరి ధారాపాతముగ వర్షము కురియుచుండఁగా - తల దాచుకొనుటకై ఏదైన నొక యాశ్రమమును వెదకుచు, వారు తిరుగ నారంభించి, పొయిగై యాళ్వారు లొకయింటి వాకిట నిలిచి దీనముగా లోనివారలను విలిచి తాపు నడిగిరి ఆ గృహము మృకండు ముని యాశ్రమము. అందు మృకండుఁడు తన గృహిణితో నివసించుచుండెను ఆతఁడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మను గృహార్చయం దారాధించుచుండెను ఆతఁడు ఆళ్వారుల దీన యాచనమును విని, మన్నించి, తలుపు తెరువఁగా - ఆతఁడు లోనికిఁబోయి, ఇరుకైన నడవలో వరుండెను. ఆమృకండుఁడు లోనికిఁ బోయెను ఇంతలో - రెండవవారుకూడ ఆచోటునకె వచ్చి పిలువఁగా - మొదటివారు బదులు చెప్పచు, ఇరుకైన ఈచోట ఒక్కరు వండుకొనుటకు మాత్రమే తాపు కలదని చెప్పఁగా - రెండవవారు ఆచోట నిరువురు కూర్చుండ వచ్చునే యని యడిగిరి. అంతట తలుపు తెరువఁగా - లోనికి వచ్చి, ఇరువురును కూర్చుండిరి. ఇంతలో - మూడవ వారును అచ్చటికే వచ్చి పిలుచుటయు, లోని యిరువురును ఇరువురు కూర్చుండు టకు మాత్రమే ఇచ్చట తాపు కల దని యనఁగా - మూడవవారు ఇరువురు కూర్చొనెడి తాపున మూపురు నిలుచుండ వచ్చునే యని యడుగఁగా - తలుపు తెరచినంతట మూపురును ఆచోటున అతి శ్రమతో నిలుచుండిరి.

తప స్సంపన్నులగు మూపురు భాగవతులు యాదృచ్ఛికముగ నచ్చట చేరుటను పరమాదరముతో కటాక్షించిన మృకండుని యారాధ్య దైవమగు అర్చామూర్తి - అమవోనుభావుల పరిష్కృంగ సుఖము నభిలషించి, తన రాణులతో గూడి, త్రివిక్రమ రూపియై, వారల నడుమ సాక్షాత్కరించెను. క్రొత్త మనుష్యుల

రాకవలన కలిగిన ఒత్తిడిమాత్రము అశ్వారులకు తెలియవచ్చినది కాని, అగాఢాంధకారముతో అక్రోత్తగా వచ్చిన వారల రూపము వారలకు కనబడనందున వారలు కలవరపడుచు, తుద కది భగవ స్థాయ యని నిశ్చయించుకొని, తన్మయ తతో వూదతాశ్వాదులు 'వై యందగళియా' అని యారంభించియు, రెండవవారు - 'అస్మేతకళియా' అని యారంభించియు, మూడవ వారు - 'తిరుక్కండేన్' అని యారంభించియు వరుసగా మూడు వేరువేరు ప్రబంధములను పాడి, భగవానుని సాక్షాత్కారమును ప్రశంసించిరి. ఈమూడు ప్రబంధములే ముదలాయితము నందలి మూడు 'తిరువందాదులు' వరదుండిగు భగవానునిఁ జూచి - 'ఓ దేవా ! మేము ధన్యులము. నీ విప్పుడు మాకు సాక్షాత్కరించిన ఈ చోట నిదే రూపముగ నర్చారూపమున వేంచేసి, తరువాతి తరములవారి ననుగ్రహింపు' మని ప్రార్థించిరి. భగవానుఁ డెట్లే నిలిచిపోయెను. ఇంతలో ఈయలజడిని వినిలోనుండి వచ్చిన మృకండునకును భగవ త్సేవాభాగ్యము లభించెను. తదనంతరము అశ్వారులును యథాకమముగ తమ సంచారమును పొగించిరి

'తెనుఁగున - 'నడవ' అనుటకు సంస్కృతమున - 'దేహళి' యందురు దేహళియందు దవతరించిన కతమున, ఈ దేవునకు దేహళికుఁ డనియు వ్యవహారము కల్గినది. అవతార స్వరూపమున త్రివిక్రమ రూపమున నుండుటచే 'త్రివిక్రముఁ' డనియు - 'ఉలగళంద పెరుమాళ్' అనియును ఈ దేవుని విలుతురు. వేదాంత దేశికుల యనుభవ మిట్లున్నది -

“ దీపేన తేన చిదశీత రుచా నిశీథే
 స్నేహోపపన్న పరిభుద్ధ గుణార్పితేన
 దప్రోవకాశనిబిడం దదృశ ర్భవంతం
 స్వాధ్యాయ యోగ నయనాః కువయః కవీంద్రాః. ”

“ కాసార పూర్వ కవి ముఖ్య విమర్శ జ్ఞా
 వణ్ణ తదేతే సుభగస్య రసో బహువై
 ల్య త్పాద పద్మ మరువి త్వ దనన్య భోగ్యే
 నూనం సమాశ్రయతి సూతిస శర్కరాత్వమ్ ”

— (దేహళి పు. ౧, 7.)

౪. తిరుమళికై యాళ్వారులు

మహిసారపురము (తిరుమళికై) అను గ్రామమునందు భృగు వంశజుడగు భార్గవులు అను నొక ద్విజోత్తముఁడు కనకాంగియమ్మ అను భార్యతో నివసించుచుండెను. ఆయన చిరకాలము సుతానములేక, సంతాన ప్రాప్తికై యజ్ఞముచేసి, భగవ దనుగ్రహమును పొందెను. కనకాంగియమ్మ గర్భము ధరించి, పండ్రెండు మాసములు గర్భమును మోసి, ఒక మాంస పిండమును కనెను. ఇది ముదలాళ్వారు అవతరించిన ద్వాపరమందలి ౮57488 విభవ సంవత్సర మకరమాస కృష్ణపక్షమున మహా నక్షత్రముకూడిన దశమీ గురువాసరము ఆ భార్గవుఁడు తన దుర్విధికి వగచి, ఆ పిండము నెత్తి, ఒక వస్త్రమునఁ గట్టి, భద్రముగ నొక పేము పొదయందు విడచెను. కాలము గడచి, పండ్రెండు సంవత్సరములు నిండఁగా -- సురక్షితముగ నున్న ఆ మాంస పిండమునకు కర చరణా ద్యవయము లేర్పడి, చైతన్యము కలిగి, వృద్ధి జెంద నారంభించెను. ఒకనాఁ డా యడవియందు సంచరించెడి 'తిరువాళన్' అను మేదరి యొకఁడు, అనాథయై పడియున్న ఆ బిడ్డను చూచి కనికరించి, దానినెత్తి తీసికొనిపోయి -- 'కుముద వల్లి' అను తన భార్య కిచ్చి, పెంచు మని చెప్పెను. ఆ దంపతులకు బిడ్డలు లేకుండుటచే కూడ వా రెంతయో మక్కువగ బిడ్డను కాపాడుచుండిరి, కాని, ఆ బిడ్డమాత్రము మేదరియింటి అన్నపానములు తాకుటలేదు. ఏకాగ్రతతో భగవ ద్ధ్యానము చేయుచుండెను. ఈ బిడ్డయే -- తిరుమళికై యాళ్వారు లైరి. వీరు సుదిర్భవాంశ సంభూతులు వీరి యోగ్యతను గమనించిన ఆ గ్రామనుండలి వృద్ధ శూద్రుఁ డొకఁడు అప్పు డప్పుడు ఊరములఁ దెచ్చి, ఆళ్వారుల కిచ్చుచుండెను. ఆళ్వారు లా పాలను త్రాగుచుండి, ఒకనాఁడు అతని యందు కరుణించి, పీతశేషముగు ఊరమును అతని కిచ్చి, అతనిభార్య కీయవనిన దని చెప్పిరి. అతఁ డట్లు చేసెను. ఆ పాలను ద్రావిన యా శూద్రభార్య గర్భమును ధరించి, సకాలమున -- 'కణి కణ్ణన్' అను పరమ భాగవతోత్తముఁడగు పుత్రుని కనెను. అతఁడు పెరిగి పెద్దయై, ఆళ్వారులయందు భక్తి కలిగి యుండెను. ఒకప్పుడు ఆళ్వారులతో కలిసి -- 'కణి కణ్ణుఁడు' కాంచీ నగరమునకు పోయి, అచ్చట కాలము గడుపుచుండెను. ఆ యూర -- పల్లవరాజుచే యావనమం దభిమానింపఁబడి, వార్ధక్యము రాఁగా--తృణివఁబడి, దేహయాత్రకై శ్రమపడుచుండెడి దాని యొక్కతె కలదు. ఆమె -- ఆళ్వారులను చూచి, ఆయన భక్తుఁ డని యెరిగి, పరివర్య చేయ మొద లిడెను. ఇట్లుండ -- కొంతకాలమున కా దాని

యందు కనికరించిన కణి కణ్ణుండు — 'సీకేమీ కావలె' నిని యడుగఁగా — ఆమె తన దీన వృత్తమును చెప్పుకొని, తిరిగి రాజాదరమునకు తగినట్లు తనకు యావనము కావలెనని యడిగెను 'అట్లే యగుగాక' యని ఆమె నాతఁ డనుగ్రహించగా — ఆ యమ గిండు యావనముతో నలరారెను యాదృచ్ఛికముగ నొక్కనాఁడు పల్లవప్రభు వామెను చూచుట తటస్థించగా — రా జామె యందలి మార్పును చూచి, ఆశ్చర్యము చెంది, ఆమెను రావించి, పూర్వమువలె తన యాశ్రయమున నుండు మని కోరెను. ఆమెయు — అతనితో నుండెను. వార్ధక్యమునఁ బడుచున్న రాజు, తన దాసివలె తానును యావనము నంది, విషయ సుఖముల ననుభవించఁగోరి, ఆమె నందుకు మార్గ మడిగెను ఆమె — తనకు కణి కణ్ణుని కృపచే యావనము : భించిన చరిత్రము చెప్పఁగా — రాజు విని, సంతసించి, అతని నిలిపించెను. కణి కణ్ణుండు రా జాస్థానమునకు వచ్చెను రా జాతనిఁ బూచి, తా నాతని విలిచిన కథను మఱచి, తనపై కవిత్వము చెప్పుమని యాదేశించెను. కణి కణ్ణుం డట్లు మనుష్యుని వాడుటకు నిరాకరించఁగా — రాజు కోపించి, ఆతనిని మరుసటి ఉదయములోఁగా తన పట్టణము విడచి పోదగునని ఆజ్ఞాపించెను కణి కణ్ణుండు అట్లే యని, అచార్యుఁగు ఆళ్వారుల యొద్దకేగి, రాజాజ్ఞను చెలిపి, తన కాజ్ఞానానికి పంపుడని వేడెను భక్తుని వియోగమును సహించఁ జాలని ఆళ్వారులుకూడ కణి కణ్ణుని వెనుకనే ప్రయాణమై, ఆ యూర నున్న వేగానేతు అనుఅర్చామూర్తినికూడ సమతో రమ్మని యాజ్ఞాపించిరి, వారివెంటనే పట్టణ నుండలి భాగవతోత్తము అందఱును రాజును నిందించుచు, ఆళ్వారుల ననుసరించి పో సాగిరి. పట్టణము కళా విహీన మయ్యెను మరునాఁడు రాజు — ఈ అత్యాహితమును తెలిసికొని, తన పరివారముతో ఆళ్వారులు విడిదియున్న ప్రక్క గ్రామమునకు పోయి, అపరాధ ఊమావణము చేసికొని ప్రార్థించగా, కరుణించి, ఆళ్వారులు తిరిగి అర్చామూర్తి సహితముగ కణి కణ్ణునితో కలిసి కంచికి వచ్చిరి ఆళ్వారుల యభ్యర్థన ననుసరించుటచే — 'వేగానేతు' పెరుమాళ్ళకు నాఁటనుండి 'యథోక్తకారి' లేక 'శొన్నవణ్ణం తెయ్యంగం పెరుమాళ్' అను వ్యవహారము కలిగెను.

“ చతురానన సప్తతస్తు గోపా

సరితం వేగవతీ మసా నిరున్దన్

పరిపుష్కరి మంగలాని పుంసాం

భగవ ద్భక్తిమతాం యథోక్తకారి.”

(మహామయము: ౨)

అశ్వాదులు పూర్వ వయసున తిరుమలకై గ్రామమం దున్నప్పుడు సర్వదా శాస్త్ర పరామర్శము చేయుచుండుట వాడుక. వీ రొకప్పుడు శివ మతమును పరామర్శించుచు, దానియం దానక్తి కలిగియుండిరి. ఇట్టి స్థితిలో వీరి ననుగ్రహించుటకై పే యాశ్వాదులు వీరి వద్దకు వచ్చి, వీరితో మాటలాడవలెనని యాశఁజెంది, ధ్యాన నిష్ఠలో నున్న అశ్వాదులను పలుకిరింపఁజాలక, వేచి యుండిరి. ప్రయోజనము లేక పోయెను. అశ్వాదులు వారితో పలుకలేదు. పే యాశ్వాదు లోకయ్యక్తి నొకదాని వన్ని, ఒక తులసీమొక్కను పెళులించి తెచ్చి, అశ్వాదుల యెదుట వారు చూచుచుండఁగా ఒక గుంట త్రవ్వి, దానిలో ఆ మొక్కను తలక్రిందుగా ప్రాతి, ఒక చిల్లికుండలో దూరమం దుండి ఉదకమును తెచ్చి, ఆ మొక్క పాదాలో పోయుచుండెను. భక్తిసారులు కన్ను దెఱచి, అతని చూచి పరిహాసించుచు, 'నీకేమి పిచ్చి పట్టినదా? ఎవ్వరై నను తొక్రిందుగా మొక్కను ప్రాశుట కలదా? నీవుతెచ్చు చిల్లికుండలో ఉదకము ఇక్కడకు తెచ్చుటకుముందే జారి పోవునే?' అని ప్రశ్నించెను. పే యాశ్వాదు లాతని పరిపానమునకు సంతసించి— 'నాకు పిచ్చి పట్టలేదు, దేవదేవుడగు నారాయణుని విడిచి, నీవు శివ ధ్యాన మొనరించు చున్నావు మూలమును నిడిచి, కాళ్ళ నవలంబించుచున్న నీవే పిచ్చి వాడవు. శివుఁ డాదిగాఁ గల దేవత లిచ్చు ఫలము లీ చిల్లి కుండలోని జలములకు పోలినవి. మోక్షపర్యంత మా ఫలములురావు' అని బదులు చెప్పఁగా—భక్తిసారు లా మాటల యర్థమును గ్రహించి నాఁటినుండి దేవతాంతర చింతనము మాని, పరమ వైష్ణవుడై ప్రకాశించెను.

ఒకా నొకప్పుడు శుక్తిసారుఁడను రసవాది యొక్కఁడు అశ్వాదులయొద్ద కేగి తన శక్తిని పొగడుకొనుచు, అశ్వాదులను తన వశముఁ జేసికొనఁగోరి, ఒక ఇనుప ముక్కను తెచ్చి, దానిని ఓషధీశక్తిచే సువర్ణముగఁజేసి చూపెను. నిస్పృహులగు అశ్వాదులు అతని నిరీహాసించుచు—తన చెవిలో మలము (గుబిలి) తీసి, ఒక ఇనుప ముక్కపై వేయఁగా—అదియు బంగార మాయెను. భాగవతుల శరీరమందలి మలమునకునైన తమ సంతృప్తి మాత్రముచే ఏ పదార్థమునైనను ఇచ్చవచ్చినట్లు మార్చవచ్చునని అతనికి నిరూపింపఁగా—అతఁడు లజ్జితుడై మరలిపోయెను.

ఒకనాఁడు పార్వతీ పరమేశ్వరు లాకాశమందు విహరించుచు, మహిసార పురజ్ఞేత్రముపైకి రాఁగా—పార్వతి పరమ శివునిఁ జూచి, మహా తపస్సంపన్నుఁడగు అశ్వాదులచెంత కేగి, వారి కేదైన పర మీయఁదగునని వేదెను. అశ్వాదుల చిత్త

వృత్తి నెఱింగిన వరమ శివుఁడు - ఆతఁడు తమ కాదరింపఁడనియు, తా మచ్చటికి పోవుట నిరర్థక మనియు చెప్పినమాట వినక, పార్వతి నిర్బంధించగా - వారిరువురును విమానము దిగి, ఆళ్వారుల యెదుట నిలిచిరి ఆళ్వారులు వారలను చూచి, తమ రాకకు కారణ మడుగఁగా - వారు ఆళ్వారులను చూచుటకు వచ్చితి మని చెప్పిరి. 'మూచితిరిగదా' ఇఁక పోవచ్చు' నని ఆళ్వారులు బదులు చెప్పఁగా - వారు సంకోచముతో ఆళ్వారుల కేదైన వర మీయగల మని చెప్పిరి. అందు కాళ్వారులు చిరునగవుతో - 'మీ వరములు నా కక్కరలే'దనఁగా - వారు 'యేదైన కోరు' మని నిర్బంధించిరి. అందుకు ఆళ్వారు లిట్లు మూఁడు వరముల నొక్కటి తరువాత నొక్కటి యడుగ నారంభించిరి 'నేఁడు మృతఁడెందెడివానిని రేపటి వఱకు జీవింపఁజేయఁగలవా?' అనునది మొదటి ప్రశ్న ఆ పని తనది కాదని వరమేశ్వరుఁడు బదులు చెప్పెను 'ఒకనికి మృత్యువు రాకుండ వేయ, గలవా?' అనునది రెండవ ప్రశ్న. దీనికిని వెనుకటి ప్రశ్నయైతరమే చెప్పఁబడఁగా - 'మోక్షము నీయఁగలవా?' అని కడపటి ప్రశ్న నడిగెను మోక్ష ప్రదా నార్హత శ్రీమన్నారాయణునదేగాని, తనకు లేదని శివుఁడు బదులు చెప్పెను. భక్తిసారులు స్మిత పదమలై 'నీ వరములు నా కక్కఱలేదు' తదా దర్శిత పంథానా' అనునట్లు విష్ణుదేవునియాజ్ఞ ననుసరించిన కార్యములను మాత్రమే చేయఁగలిగిన నీవు స్వతంత్రుఁడవు కావు నే నా విష్ణుదేవు రాశ్రయింతును నీవు పోవచ్చును!' అని చెప్పఁగా - ఆ దంపతులు మరలిపోయిరి పరిభూతుఁడగు శివుఁడు ఫాల నేత్రమును తెఱచినంత, ఆళ్వారులు పాద నేత్రమును తెఱచి, తమ తమ విరాక్ర మములను చూపిన కథ లిచ్చట నుల్లేఖించుట గ్రంథ విస్తర మగును.

ఒకనాఁడు ఆళ్వారులు - 'పెరుం పులి యూర్' అను గ్రామమునకుఁబోయి, అచ్చట భగవ దాలయమునకు ప్రదక్షిణము చేయుచుండఁగా - అప్ప డచ్చట వేదా ధ్యయన మొనర్చుచున్న కొందఱు బ్రాహ్మణులు ఆళ్వారులను జూచి, ఆతఁడు బ్రాహ్మణ సంస్కారములు లేనివాఁడగుటను యెఱిగి, ఆతని యెదుట వేదా ధ్యయనము చేయ తగదని చెప్పకొనుచు, అధ్యయనము చెప్పట మానిరి. ఆళ్వారులు వీధి దాటి పోఁగా - వారలు తాము అధ్యయనము విడచిన చోటు జ్ఞాపకము రాకను, వేదోచ్ఛారణమే శక్యము కాకను కలవర పడిరి. ఇంతలో - ఆళ్వారు లా యాలయముం దర్చుకులు చేయు యాగమునకు బోయి సేవించి, వారివలన అగ్రపూజను స్వీకరించిరి. అచ్చటి ఋత్విక్కులును, సదన్యులును యజమానివై

శ్రీరామానుజ కీర్తి కోముడి

కోపించిరి యజమానుఁడు అశ్వాదుల మహిమ వెఱింగినవాఁ డగుటచే భగవానుని బ్రార్థింపఁగా - అర్చామూర్తి అలయమునందుండి వెలువలకు వచ్చి, అశ్వాదులపై శంఖ చక్రములతో సాజాత్కరింపఁగా - అందఱును భయపడి, అశ్వాదులను యజమానుని ప్రశంసించిరి ఈ సందర్భము విధిలో కలవరపడుచుండెడివై దికులకు తెలిసి, వారలకు గల్గిన వేద విస్మృతికికూడ భాగవతాపచారమే కారణమై యుండునని నిశ్చయించి, అశ్వాదులయొద్ద కేగి, తమ అవమతికి చింతించి, వశ్యాత్వావమును తెలిపిరి. అశ్వాదులు చిరు నగవుతో అప్రకృ బడియున్న ఒక నల్లని వడ్లగింజను చేతిలో దీసికొని, దానిని గోటితో చీల్చి చూపెను దాని యర్థమును వా రెఱిగి, తాము అధ్యయనమును విడిచిన చోటు - 'కృష్ణానాం బ్రహ్మిణాం నఖ నిర్భిన్నమ్' అను చోటుగా స్మృతికి దెచ్చుకొని, తమ పాఠమును కొన సాగించిరి. అంత నాశ్వాదులు వారలను చూచి, తనకు నశల వేద వేదాంగములు తెలియు ననియు, ద్విజ సంస్కార రహితుఁడగుట ప్రత్యక్షముగా వేదోచ్ఛారణము చేయరాదనియు చెప్పి, వారల నాశ్వాసపఱచి, తమ త్రోవ బోయిరి. ఇట్టి కథ లింకను అనేకము కలవు. అశ్వాదు లిట్లు మహిమా సంపన్నులై, రమారమి 2,800 సంవత్సరము లీ భూమియందు జీవించి, కుంభకోణ డేక్షిమందు సిద్ధిజెందిరి.

౨ పెరియాశ్వాదులు

శ్రీధన్వీ నవ్య పురము (శ్రీవిల్లిపుత్తూరు) గగరమున కలి 47 వ సంవత్సర మగు క్రోధన వర్ష మిధున మాసమున స్వాతి నక్షత్రముతోకూడిన శుక్ల ఏకాదశి భానువార శుభదినమున గరుడాంశచే బ్రాహ్మణ కులమున నవతరించిరి. వీరు - పుర శిఖు లగు ద్విజ శ్రేష్ఠులు తండ్రి ముకుందాచార్యులు. తల్లి - పద్మావతి అమ్మ. ఆన్న - కులంబియర్. వీరికి నంద వన కైంకర్యమందును, శ్రీ భాగవత - శ్రీ విష్ణు పురాణ పఠనమునందును ప్రవృత్తి మొందు. శ్రీవిల్లిపుత్తూరు ఒక చిన్న గ్రామము దానిని పాండ్య ప్రభువులు పరిపాలించుచుండిరి. ఒకనాటిరాత్రి పాండ్య ప్రభువు చారరూపముతో రాత్రివేళ నగరమందు సంచరించుచు, ఒకవాకిటి అరుగుమీద ఇరువురు క్రొత్త మనుష్యులను చూచి, వారలతో కుళల ప్రశ్నల చేయుచుండుటలో వారు —

“వర్షార్థ మష్టా ప్రయతేత మాసాన్ నిశార్థ మర్థం దివసం యతేత
వార్థక్య హేతో ర్వయసా నవేన పరత్రహేతో రిహ జన్మనా చ.”

- - (హిందజేము.)

అను శ్లోకమును చెప్పిరి. రాజు తనకు గల్గిన ఐహికములగు నకల సౌఖ్యాగృహములకు పరమ తృప్తిబడవినచో డగుటచే, వారలు చెప్పినట్లు పరలోకమునకై తా సేవీయు చేయలేదే యని చింత కలుగఁగా - చకితుడై, మరునాఁడు మంత్రుల రావించి, పరలోక హితమునకై తాను చేయఁదలచిన కార్యమునకై, మొదటిదిగ పరదేవతా పారమార్థ్యము నిర్ణయము కావలయునని ఆలోచించి, అట్టి నిర్ణయము నొక విద్వత్పండిత్యున తెలియఁగోరి, అట్టి పండిత్యును మధురా నగరమందు జరుగు నట్లు ఏర్పఱచెను. పండిత్యు ఏర్పాటు చేయుటకు రాజు పురోహితు లగు శైల్య నంబి ప్రధాన ప్రేరకులు. విద్యా శుక్లముకూడ విస్తారముగ సంకల్పింపఁబడెను. నానా దేశములనుండి వాడ కూరు లగు పండితులు మధురా నగరము నలంకరించి, ప్రసంగములఁ జేయసాగిరి. భక్త వత్సలుఁడగు పటవత్రళాయి ఆళ్వారులకు అశరీరీయై సాక్షాత్కరించి, మధురా నగరమునకుఁబోవ నాజ్ఞాపించెను. *

వై దుద్యు పటిమలేని ఆళ్వారులు వెనుకాడఁగా - భగవానుని ప్రేరణముచే ఆఱిఁడు మధుర కేగి, వాదించి, వాడ గోష్ఠియందు ప్రతి పక్షుల నోడించి, విష్ణువే పరదైవత మని స్థాపించిరి. పాండ్య రాజు సంతసించి, శుక్లము నాళ్వారులకు సమర్పించి, తన పట్టపు టేనుగుపై గజవాహనోత్సవము నమిత వైభవముతో గావించెను అ వైభవమును కటాక్షించుటకు శ్రీ భూ దేవులతో గూడి, గరుడ వాహనారూఢుడై శ్రీమహావిష్ణువు మధురానగ రాకాశమందు సాక్షాత్కరించుటయు, ఆళ్వారు లా సేవకు తన్మయతఁ జెంది, భగవానునకు దృష్టిదోషము కలుగునను శంకచే 'పల్లాండు' పొడుటయు జరిగినది.

తరువాత - సంకానములేని ఆళ్వారుల నభిమానించి, భూదేవి - ఆండాళ్ రూపముతో తులసీ వనమందు వసతరించి, ఆళ్వారుల శిక్షణముతో పెరిగి పెద్దదియై, అనన్య చిత్తయై, భగవానుని ప్రేమించి, తాను ధరించిన పుష్పమాలలను భగవానుఁడు ఆశీర్వాదసంతటి దశకు భగవానుని చిత్తమును కరగించి, 'అముక్త మాల్యద' (కూడికొడుత్ర చాచ్చియార్) అనుపేర ప్రసిద్ధయై, రంగనాథుని ఆరాధనము ర్చిని పరిణయ మూడి, భగవత్స్వాయుజ్యమును పొందుటయు సంభవించెను. ఆండాళ్ పరిణయమైన వెనుక పుత్రీ విరహమునకు క్లేశము చెందిన ఆళ్వారులను రంగనాథుఁడు కరుణించి, యాదేశించగా - ఆళ్వారులు ఆండాళ్ యొక్క విగ్రహమును నిర్మించి, ఆమెతో శ్రీరంగనాథుని యొక్కయు గరుడ భగవానుని యొక్కయు

* పుష్ప మందు సాక్షాత్కరించె ననియు మతాంతరము కలదు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తామర

మూర్తులను సైతము యథా విధిగ ప్రతిష్ఠింపించి, చాల కాల మారాధించుచు వచ్చిరి. దేహావసానమునకు 'తిరుమాలిరుం తోలై' దివ్య శ్లేత్రమునకు వచ్చి, రిణ-వ సంవత్సర ప్రాయమున దేహము చాలించిరి. ఈ గురుతు అన్నియు అచ్చట నేడును కలవు.

"తాతస్తుతే మధువిదః స్తుతి లేళ వశ్యాత్

కర్ణామృతైః స్తుతి కృతై రసవాప్త పూర్వమ్

త్య న్మౌలి గంధ సుభగా ముపహృత్య మాలాం

లేలే మహాత్మర వదానుగుణం ప్రసాదమ్."

— (గోదాంత 10)

౬. కులశేఖరాశ్వాదులు :

చేర రాజ్యమున కొల్లి దేశములో - 'తిరువంజిక్కళమ్' అను గ్రామమున అభిషిక్త శ్మశ్రియ కులమందు వరాభవ సంవత్సరమున కుంభ మాసమున పునర్వసు నక్షత్రముతోగూడిన శుక్లపక్షమున దళమీ గురువాసర శుభదినమందు కౌస్తుభాంశచే అవతరించిరి. తండ్రి - దృఢవ్రత మహారాజు. అన్న - శేరన్. చోళ చేర పాండ్య దేశములను కులశేఖరుడు పాలించెను రఘురామునియం దీనికి భక్తి మెండు. బాల్యమునుండియు విరక్తుడై, పరమ భాగవతుడై యొప్పెను. సంస్కృతమున 'ముకుంద మాల' అను నొక స్తోత్ర గ్రంథమును రచించెను. ఒకప్పుడు శ్రీ రామాయణ మును వినచున్న ఆశ్వురులు - రాముడు పదునాలుగువేల రాక్షసులతో ఏకాకియై యుద్ధమునకు తలపడిన ఘట్టమును వినంతనే కలవర పడి, తన్నయ్యడై, ఏకాకి యగు రామభద్రునికి సాయముగ తన సేనతో తాను ప్రయాణమై తరలి నట్లును, ఆతని యప్పటి చిత్త వృత్తిని కనిపెట్టిన బౌరాణికుడు బుద్ధిమంతుడగుటవలన, ఒక దూత ముఖమున ఆయుద్ధ మిప్పుడే సమాప్తమై, రాక్షస వధ పూర్తియై, రాముడు ఇయముతో యుద్ధభూమినుండి మరలి రాగా - 'భర్తారం పరివస్తృజే' అనినట్లు జానకి జయార్థుడగు రాముని అతింగనము చేసికొని గారవించె ననియు చెప్పిన వర్తమానము వినిపింపంగా - ఆశ్వురు లాశ్వాసము తెండి, యుద్ధ సన్నాహము నుండి విరహితుఁ డాయెననియు - ఐతిహ్యము కలదు.

ఆశ్వురులు వైష్ణవ పక్షపాతియై, ఇతరుల నెవ్వరిని పురస్కరించుకొనుటను తొల్యిలో చూచుచు వచ్చుచున్న కొంద అధికారులు ఒకప్పుడు రాజు సౌధము నుండి అమూల్య మగు నొక్క యాభరణమును దొంగిలించి, ఆ చౌర్యము తమ

సౌధమందలి పరిచయముగ సంచరించెడి భాగవతుల వలన బరిగెనని చూడీలు చెప్పిరి. రాజు వారల మోసమును తెలిసికొని, వైష్ణవు లట్టి యరిక్రమము చేయరని తాగు శపథము చేసి, శపథమున దృష్టాంత ముఖముగ చూపెను. రాజు ఒక భాండమును తెప్పించి, అం దొక నాగుతామునుపెట్టి మూసి, కొన్ని దినములు దాని కాహారము లేకుండ కుప్పింపఁజేసి, అవల ఆ భాండమును సభకు తెప్పించి, తన శపథమును చెప్పెను, ఆ భాండమున తన చేతి నుంచెను. పాము రాజున కెట్టి యపకృతి చేయకుండఁగా చూచి, సభవా రాశ్చర్య పడిరి. ప్రతి పక్షులును తమ కపటము కార్యకారి కామిండుట నెఱిగి, లజ్జించి, రాజుకు శుభాపదము చెప్పకొనిరి.

శ్లో 67 సంవత్సరములు రాజ్య మేలి, కులశేఖరులు అంతాసముద్ర సమీప మందలి మన్నారు కోవిల్ గ్రామమందు వరమపదించిరి

“మువ్వతే యవ్య వగరే రంగయాత్రా దినే దినే

తి మహం శిరసా పందే రాజానం కులశేఖరమ్.” — (ముకుంద మాల)

౭ తిరుప్పావ్సారులు

శ్రీరంగమునకు సమీపమున ‘ఉరైయూర్’ గ్రామమందు కలి 120 సంవత్సరములు గడచిన దుర్మతి సంవత్సర వృత్తిక మాసమున రోహిణి నక్షత్రము కూడిన కృష్ణపక్ష విదియా బుధవారమందు శ్రీ వత్సాంశచే ధాన్యపు కంకియం దవశించిరి అయోనిజులై యవతరించి, వివి క్తముగ పడియున్న శిశువు నొక పంచను కులజుఁడు తెచ్చిపెంచెను వీరు ద్విజ సంస్కారములు లేకను, ప్రాకృతము లగు నన్నపాగుల స్వీకరించకను భగవన్నామమును పాడుచు, రేహయాత్ర గడుపు చుండిరి. వీరు గాత్రమునను - జంత్రమునను గానము చేయఁగల నమర్థులు. ఒకదిన నున ఆశ్వాసులయందు కరుణించి, రంగనాథుఁడు తనకు తీర్థకైంకర్యము చేయు లోకసారంగ ముని యను కైంకర్య పెరుని అర్చక ముఖముగ నిలిచి, ఆశ్వారులను తన భుజముపై నెక్కించుకొని, శ్రీరంగమునకు తెమ్మని యాజ్ఞాపించెను. లోక సారంగ ముని ఆశ్వారుల యొద్ద కేగి, భగవ న్నియమనము చెప్పగా - ఆశ్వారులు భయముతో పంచముఁడగు తన పాద స్పర్శచే పుణ్యభూమి నపవిత్రము చేయఁజాల నని చెప్పఁగా, భగవ న్నియమనము మేరకు ఆయనను తన భుజముపై నెక్కించుకొని, లోకసారంగ ముని శ్రీరంగమునకు చేర్చెను. రంగనాథుఁ డాశ్వారులం దనుగ్రహించి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

తన దివ్య మంగళ విగ్రహమును సాక్షాత్కరింపఁ జేయఁగా - అతఁడు భగవానుని కుఞ్జాయ దివ్య మంగళ విగ్రహమును 'అమలవాది పిరావ్' అని యారంభించి, వది పాశురములలో పాదాది కేశాంతము వర్ణించి పాద వారంభించి, వదవ దగు 'కొండ ల్బణ్ణవై' పాశురము ననుసంధించుచు భగవానునియందు అంతర్ధానము చెందిరి

రా తొండరడిప్పొడియొక్కారులు .

చోళ దేశ మందలి మండంగుడి గ్రామమున కలి 2100 సంవత్సరములు గడచిన ప్రథమ సంవత్సర ధను ర్మాసమున శ్రేష్ఠా నక్షత్రముతో గూడిన కృష్ణపక్ష చతుర్దశి మంగళవార శుభ దినమున వనమాలాంశచే సామకాళియ బ్రాహ్మణ వంశమందవత రించిరి. తండ్రి వేద విశారదులు. పీరికి తాల్యమందు తలి దల్లడలచే విప్రనారాయణులని నామకరణము చేయఁబడెను పెరిగి పెద్దయై, తయిన శ్రీరంగమందు నిత్య నివాసము సంకల్పించుకొని బ్రహ్మచారియై, భాగవతు లగు శ్రీ వైష్ణవ గృహములలో మధూకరము చేసి జీవించుచు, భగవానునకు తులసీ కైంకర్యము చేయుచుండెను. కావేరికి ఆవలియొద్దన గల "ఉరైయూర్" అను గ్రామమున చోళరాజునకు అభిమానమగు దేవ దేవియను వొకదాసి నివసించు చుండెను ఆ దాసి తన చెలికత్తెలతో నిత్యము శ్రీరంగమునకు వచ్చిపొవు నలవాటు కలదై యుండెను. ఆమె యాతాతాతములలో మార్గమందు ఆళ్వారుల నంద వనము కలదు. ఒకనాఁ డామె నంద వనము రాఁగా-దై వ గతిచే వర్తము కురియుచుండెను ఆళ్వారు లామెను తన యాశ్రమమునకు ఆహ్వానించి, ఉపదరించెను ఋష్య శృంగునివంటి ఆళ్వారుల ప్రవృత్తిని చూచిన చెలికత్తె, తన నాయకితో అక్కాగుల వైరాగ్యమును - ధృతిని ప్రశంసించ మొదలిడెను. అందుకు దేవదేవి పరిహసించి, తా నా బ్రాహ్మణుని తన సామర్థ్యముచే వలపించి, వ్రతశ్రీస్తుని చేయఁగలనని ప్రతినఁ జేసి, ప్రయత్నింపసాగెను ఏదియో యొక వ్యాజ్యము కల్పించుకొని ఆ యమ ప్రతి దినము ఆళ్వారుల యాశ్రమమునకు వచ్చి, తన హావ భావములను ఆళ్వారులపై ప్రదర్శింపసాగెను. ఆళ్వారులకును అనుభవించ వలసిన ప్రార్థన శేష ముండుటచే - దాని ననుభవంపఁ జేయుటకై భగవానుఁడు సంకల్పించిన ఈ విచిత్ర సంఘటనమునకు ఆళ్వారులు క్రమ క్రమముగా లక్ష్యమై దేవ దేవికి వశుఁడై, తన కైంకర్యమును - అనుష్ఠానమును త్యజించి, ఆమెతో వివయ సుఖముల ననుభవించుచు - సంపూర్ణముగ క్రమముగ శ్రీరంగక్షేత్రమును పైతము

విడచి, ఉరయూరుకే చేరెను కృత కృత్యమైన దేవ దేవి కొంతకాలమునకు వేశ్యా సహజముగు దౌష్ట్యము నవలంబించి, తనకు శుల్కము నీయక తన యింటికి రారాదని యాశనితరిమి వైచెను. అకించనుడగు నాశ్వారులు ద్రవ్యము తెచ్చుటకు భక్తి లేకను - చిరానుభూతముగు నామె ప్నేహమును విడచుటకు మనసు రాకను శేషడుచుండెను. ఆ నాటితో అశ్వారులకు ప్రారబ్ధశేషము నశింపగా - శ్రీ రంగనాయకి భగవానునితో భాగవతో శ్రములగు నాశ్వారుల నమగ్రహింప వేడుట తటస్థించెను భగవానుడు సమ్మతించి, ఆ రాత్రి శయనాధివాసమునకు వెనుక తానే ఒక వైష్ణవుని వేషమును ధరించి, సన్నిధిలోని మువ్వపాత్రము నొకదానిని చేతఁ దీసికొని, దేవ దేవి గృహమునకేగి, ఆ పాత్రము నామె కిచ్చి, తాను విప్ర గారాయణుని శిష్యుడననియు - తన యాచార్యుల పాత్రమును శుల్కముగ నీయఁగలవనియు చెప్పి, మరలిపోయెను. సంతోషముతో దేవ దేవి యా రాత్రి అశ్వారుల నాదరించెను మరుచాటి ఉదయమున సన్నిధిలో మువ్వపాత్ర లేకుండుటను కనిపెట్టిన కైంకర్యవరులు కలవరపడి, వెదకి, ఆ పాత్ర దేవ దేవి యింట నుండుట నెట్లో కనిపెట్టి, ఆమెను నిర్బంధించిరి ఆమెయు - తన నింపరాధిశ్వరునిను చెప్పుకొనుచు - అశ్వారులచే తన కా పాత్ర మీయఁబడిన చరిత్రము చెప్పెను. రాజభటు లాశ్వారులను బంధించి, నిర్బంధించి, హింసింప సాగిరి ఇంతలో - భగవానుడు అర్చక ముఖమున నావిష్టుడై, విప్రన రాయణుని ఏకాంత భక్తిని, ప్రారబ్ధశేషానుభవమునకై యాతనికిఁ గల్గిన అవాంతర ప్రవృత్తిని, నేటి కట్టి ప్రారబ్ధానుభవ పూర్తిని విశదముగ చెప్పి, పాత్రను సన్నిధికి తెప్పించి, అశ్వారులను విడిపించెను నాటినుండియు విప్రనారాయణులును - దేవ దేవియు సరసుభాగవతులై జీవిత శేషమును గడిపి, కృతార్థులైరి

ఈయెడ అశ్వారులు 'తిరుప్పళ్ళి యొకుచ్చి' యందలి తుది పాశురమున 'ఉన్నడి యారూట్టుడుత్రాయ్' అను వాక్యముచే తనకు భగవ ద్భక్తి కలిగి యుండియు దేవ దేవితో ఏకాంత సంగమమునంటి విహమ వరీతా నమయములందు ఆ భక్తి తనను కాపాడలేకపోయిన దనియు - భాగవతు తెన్నులైనను అట్టి సమయములందు తన కండయై యున్నచో - వారలు తన దుఃస్థితికి పాలుగాకుండ తమ యుపదేశములచే కాపాడియుందురనియు దృఢముగ నెమ్మి, భాగవతోప సదనము యొక్క పరమానశ్శ్రవణము - మాహాత్మ్యమును ప్రశంసించిరి.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొమరి

ఇట్లు, వారి వేరొక ప్రబంధమగు 'తిరుమూలై' యందును 'మేమేవోరుళ్ టోగవిట్టు' 'అడిమైయి ట్టుడిమై' 'తిరుమణు మార్వన్దై' 'వానుక్కార్' 'వళుదిలా' 'అమరవోర్' అను నారుపాశురము లందును భాగవత శేవత్వము తమకు పరమోద్దేశముగ ననుసంధించిరి. ఇట్లు నూట అయిదు సంవత్సరములు దేహయాత్ర గడిపి, శ్రీరంగమందే పరమపదించిరి.

౯. తిరుమంగై ఆశ్వాదులు :

చోళదేశమున 'కురైయలూర్' అనుగ్రామమందు కళ్ళూర్ (మేచ్చ) కులమునకలి 207 సంవత్సరములు కడచిన నల సంవత్సరమున కార్తీక మాసమందు కృత్తికా నక్షత్రము కూడిన పూర్ణిమా గురువారము శుభ దినమున కాంగ్లాంశచే నవతరించిరి. తలిదండ్రులు పిరికి నీలుఁ డని వామకరణము చేసిరి. ఈతఁడు 'తిరు మంగై' యను నొక చిన్న ప్రదేశమున కధిపతియై యుండి, తంజావూరు ప్రభువులకు సామంతుఁడై యుండెను. ఈతని ధైర్య సాహసములకు మెచ్చిన ప్రభువు ఈతని తమ సేనాధిపతిగఁజేసి, ఆదరించుచు వచ్చిరి ఇతనికి గుట్టపు స్వారి చేయుట యందును - కత్తిసాము చేయుట యందును నైపుణ్య మెక్కువ కొంతకాలమున కీతఁడు బలగర్వముచే ప్రభువులను సరకు సేయక, వారి కీయవలసిన కప్పమును కట్టక, కాల యాపనము చేయ సాగెను. ప్రభువులు వర్తమానము పంపినను ఆదరించక, రాజు ధటులను నిరాకరింపసాగెను. అంతట ఆ బలవంతుని మాయోపాయముచే వశపఱచుకొనఁగోరిన రాజు తానే స్వయముగ నీలునియొద్దకు స్నేహభావముతో నుగ్నొట్లు నటించుచు వచ్చి, మాటలాడుచునే - అతనిబట్టి ఖైదీగా దీసికొనిపోయి, కారాగృహమున బంధించెను. ఇట్లు నీలునకు కారాగృహవాసము కొంతకాలము గడువగా - ఒక రాత్రి కాంచీ నరదుఁడు స్వప్నమందు సాక్షాత్కరించి, నీలు నాశ్వాసవలచి, కాంచీ నగరమున తన సన్నిధికి సమీపమున నొక్కచోట మహానిధి యొకటి కలదనియు - దానినిఁ గనిపెట్టి త్రవ్వి తెచ్చి, అందులోని ధనముచే రాజు కీయవలసిన పైకమును చెల్లించి, మిగిలిన ద్రవ్యమును సద్వినియోగము చేయు మనియు చెప్పెను మరునాఁ డాతఁడు స్వప్న వృత్తాంతమును రాజున కెరింగిం చెను రాజును - ఆశ్చర్యముతో నీలుని కారాగృహమునుండి విడిపించి, తన భటుల నిచ్చి, ఆతని కాంచీకి పంపెను. నీలుఁడు కాంచీకి పోయి, నరదుఁడు చెప్పిన గురుకులసుబ్బా క్తి నిధికై వెదకెనుగాని, రెండు దినముల వఱకు నిధి యాతని కగు వడక విలపించెను మఱునాఁడు నరదుఁ డా నిధి యుండు చోటును గురుకు

చూపగా - నీలుఁ డా చోటును త్రవ్వి, అక్కడ లభించిన ద్రవ్యమును తెచ్చి, రాజు పెరుట బెట్టి, స్వీకరింపఁ గోరెను రాజు సంతసించి, తాను-ముం దేల తనకు కప్పము కట్టకుంటివనియు, ఈ ద్రవ్య మిప్పుడు లభించిన తెఱఁగును చెప్పమని కోరఁగా - అతఁడు వినియముతో - “అయ్యా! లోగడకూడ మీకు కప్పము కట్టకూడదను దురభిప్రాయముతో నేనూరకుండ లేదు అద్రివల్ల మప్పటి కప్పుడు సాధు సమా రాధనమునకై వెచ్చింపఁబడఁటచే కట్టలేకపోయితిని ఈ ద్రవ్యము వరదుని యను గ్రహముచే భూమియందు అయాచితముగ లభించిన” దని చెప్పెను ఈ చిత్ర చరిత్రము వాకర్థించిన రాజు సంతసించి, అద్రవ్యమును త్రవ్వి ఆతనికి యిచ్చివేసి గౌరవించి పంపెను.

అకాలమున “తిరువళ్ళక్కులం” అను సమీప గ్రామమున నొక పుష్కరిణి యందు అల్లిపుష్పమున నొక యాడుబిడ్డ యవతరించి, అ యూర నొక భాగవతునిచే పెంచబడుచుండెను. సంతానములేని ఆ భాగవత దంపతు లా బిడ్డను పెంచగా - ఆ యమ పెరుగుచుండెను. ఆమెకు ‘కుముద వల్లి’ యని తలి దండ్రులు పేరు పెట్టిరి. ఆమె క్రమముగ యువతియై - లోకోత్తర సౌందర్యముతో నలరారు చుండుటకు చూచిన నీలుఁ డామెను మోహించి, అమెను పరిణయ మాడ గోరి, ఆమె తండ్రికి తన కోర్కెను చెప్పెను. అతఁడు తృప్తి చెందియు - లోకాచారము రీతిని అనిర్దయము తన కుమార్తెయే చేయవలయు నని వలికి ఆమెతో కూడ ఈ ప్రస్తావము చేసెను. ఆమెయు - నీలుని శక్తి సామర్థ్యములను శరస్వరము విని యుండుటచే తన సమ్మతిని దెలుపుచు - అతనిని పరిణయ మాడుటకు ముందాతఁ డాచరించ వలసిన కొన్ని నియమములు పాటించవలెనని బదులు చెప్పెను. ఆ నియ మములను తప్పక తా ననుసరించుటకు సిద్ధమై యున్నట్లు వాగ్దానము లీసికొని, తన నియమముల వామె ఇట్లని విశదము చేసెను. మొదటి నియమము - అతఁ డొక శ్రీ వైష్ణవుని సన్నిధి యందు వంచ సంస్కారములను విధి విహితముగ పొందుటయు, రెండవ నియమము - అతఁడు నియత వ్రతముగ శ్రీ వైష్ణవ తడియా రాధనమును యావజ్జీవ కృత్యముగ సంకల్పించి, ప్రతిదినము నాలుగువేల మంది శ్రీ వైష్ణవులకు తడియారాధన చేయుటయు - అమె కోరెను. అందుకు వెంటనే నీలుఁడు సంతోష ముతో నంగీకరించి, నియమ నిర్వహణకు ప్రతిజ్ఞచేసి, అటనుండి “తిరునరై యూర్” (నాచ్చియూర్ కోవిల్) దివ్య దేశమున కేగి, భగవానుని తనకు శంఖ చక్రాంకనము చేయ బ్రార్థించి, వారివలన శంఖ చక్రాంకనమును పొంది, మరలి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొమిడి

చచ్చి, సమీప మందలి 'మంగై మఠం' అనుచోట 'అశక్తియ శింగర్' స్వామిని ప్రతిష్ఠ జేయించి, భాగవత నిత్య తదీయారాధన కైంకర్యమును ప్రారంభించెను. అత్యుదయకు అచార్యుడైన, శంఖ చక్రాంకనము చేసి గురుతుగ 'తిరునరైయార్' దివ్య శ్లోత్ర మందలి అర్చనాశార మూర్తియగు భగవానునకు చతుర్భుజములు లేక శంఖ చక్రములను ధరించిన రెండు భుజములే కలవని ప్రతీతి. అర్చనాశారమున వాచార్య పదనిని లోభించి, ఇచ్చటి మూర్తి మూర్తిమే చతుర్భుజములను పరిత్యజించి ద్విభుజులతో సుందరని తెలియుచున్నది.

ఇట్లు నీలుడు కుముదవల్లి కోర్కె ప్రకారము ఆ నియమముల నీ విధముగ ననుష్ఠించి, పరమ భాగవతోత్తముడైన ఆమెను పరిణయ మాడి, చిరకాలము సంసార సుఖముల ననుభవించుచు - ఏమరుపాటు లేక, నిత్య తదీయారాధన కైంకర్యమును యథా సంకల్పింపముగ నెరవేర్చుచు, కాలము గడువు చుండెను కొంత కాలమునకు తన యొద్దగల సర్వస్వమును తదీయారాధన క్రింద వ్యయము కాఁగా-నిర్ధనుడై ద్రవ్యార్థనమునకు మార్గాంతరము తెలియక, దారులు కొట్టి, అవైష్ణవులగు శ్రీమంతులను దోచి, ద్రవ్యము వార్జించి, ఎటులనో తన వ్రతము నకు అంతరాయము రాకుండ తదీయారాధనమును సాగించు చుండెను. అతని కి పులులందు కుడిభుజముగి సాయపడెడి నలుపురు అంత రంగులగు శిష్యులు కూడ నుండిరి ౧ తొరావళక్కన్ (వాదమందు ఓటమి లేనివాడు) ౨. నీర్ మేల్ నడప్పాన్ (నీటిపై పడుచు వాడు) ౩. తాకూదువాన్ (బిరుదములను ఊడు వాడు) ౪. నెళవిల్ ఒరుంగువాన్ (నిడలో నీడయై దాగి నడచెడి వాడు) అని వారల పేరులు అస్వర్థములై యమరి యుండును "ఆడల్ మా" అను అశ్వము కూడ వారి కొకటి యుండెను.

ఇట్లుండ నొకనాడు తదీయారాధనకు తనయొద్ద నేమియు లేకుండుటను విచారించుచు, నీలుడు అరణ్యమునకు పయనమై, శిష్యులతో సంచరించు చుండెను. ధనికులగు జాటసారు లెవ్వరు గాని యెచ్చట చూచినను కనుబడ లేదు. అతఁడు పరమ దుఃఖితుడై విచారించు చుండుటను చూచిన భక్త వత్సలుడగు భగవానుడు కరుణించి, సర్వాభరణములతో నలంకరింపఁబడిన యొక్క జాటసారి వేషమును ధరించి, ఆ యరణ్యమున సంచరించు చుండెను. ఆ జాటసారిని చూచిన అతని శిష్యులు పరుగెత్తి, జాటసారిని చక్కగా పరిశీలించి చూచి, తమ నాయకున తెలింగింపగా - అందఱు కలిసి, జాటసారిని బెడరించి, ఆభరణము

లీయుమని నిర్బంధించిరి. పరమ దయాళుడగు భగవాను డేమియు మారు పలుకక ఆభరణము లన్నియు తీసికొన నిచ్చెను. అన్ని యాభరణములను వలచికొనిన నీలుఁడు పాంథుని కాఠివ్రేలి మన్న మట్టెయొకటి అతని శరీరమున మిగిలియుండుటను పరీక్షించి, దానిని తీయ యత్నించగా - అది రాలేదు. అంత నాతఁడు తన పండ్లతో గట్టగ కరచి, ఆ పాదాంగుళీయము నూడఁజెరికి, భద్ర పఱచుకొని, సొమ్ముల నన్నింటిని ఒక మూట కట్టి యెత్తికొని పొండ్లని శిష్యులకు చెప్పెను. వా రెంత బలముతో మూట నెత్తినను అది భారమై, వారలకు ఎత్తుట కలవికాకుండి నంతట నీలుఁడే స్వయముగ తన యావ చ్చక్రిని వినియోగించి, మూట నెత్త జూచెను. ఆతనికిని సాధ్యము కాలేదు అంత నాతఁడు కోపోద్రేకమున పాంథుని బూచి - 'ఒ పథికుఁడా! ఈ యాభరణములను నేను తీసికొంటిని. ఇది నా సొత్తు. నీ వీ సొమ్ములను నాకు చేరకుండుటకై ఏదియో యొక మంత్రము చెట్టి, వీనిని నేను తీసికొనిపోవుట కఁవి కాకుండ చేసియుండవలెను. నీ వా మంత్రమును విడిపించి ఈ మూటను నేను తీసికొని పోవు నట్లు సాయపడుటయే గాక, నీ మంత్రమును నా కుపదేశింప వలయునుకూడ. అట్లుగాక - నీవు కుయుక్తి పన్ని, నన్ను మోసగింతు వేని, ఇదిగో! ఇదే నా ఖడ్గము, దీనికి నిన్ను ఎరచేసి, వధించెదను ' అని బెదరించెను. భగవానుఁ డాతని స్త్రోమమునకు మెచ్చి - 'ఓ చోరాగ్రేసరా! నా మంత్ర మమోఘ మైనది. తప్పక నే నా మంత్రమును నీ కుపదేశింతును నీవు స్నానముచేసి, పరిశుద్ధుఁ డవై రమ్ము' అని చెప్పి, అతఁ డట్లు చేయఁగా - దగ్గఱకుఁ దీసికొని, బుజ్జగించి, తిరు మంత్రమును అర్థ సహితముగ నుపదేశించి కృతార్థుని చేసెను. నీలుఁడు భగవానుని పాదాంగుళీయాభరణమును పండ్లతో కరచి తీసినప్పుడే - భగవత్పాదో ద కాస్వాదము కలిగి, అతఁడు భగవత్కృపకు పాత్రుఁడై, ఉపదేశమునకు అర్హుఁ డాయెను. మంత్రోపదేశమువలన తత్త్వ జ్ఞానముచే పరిశుద్ధాంతరంగుఁడై - "వాడి నేన్ వాడి" మొదలగు పాశురములఁ బాడ నారంభించెను. ఆ నాఁడు వివాహ దివ్యాలంకారములతో పథిక వేషమున సాక్షాత్కరించిన రంగనాథుని - సమీప మందలి "తిరువాలి" యను శ్మేత్రమందు ఆశ్వురులు ప్రతిష్ఠింపించి, ఆరాధించుచు వచ్చిరి. నేఁటికిని - "కల్యాణ రంగనాథు" డఁను పేరిట ఈ దివ్య దేశమందు భగవానునకు వ్యవహారము కలదు.

ఒకప్పుడు ఆశ్వురులు తమ సంచారములో - 'శీర్ కాళి' (అన్యూళి) అను శ్మేత్రమునఁ బోవుచుండ, శైవ సమయ వాదులు వాదమునకు గడంగిరి. ఆశ్వా

శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది

రులు తమ వాద బలముతో వారి నోడించి, త్రివిక్రమ మూర్తిపై పాడిన పాతురముల ఒద్దికకు వారలు మెచ్చి, సమర్పించిన ఒక అపూర్వముగు నేలాయుధము బహుమానముగ స్వీకరించి, దానిని తమకు నిరూపిత స్వరూపముగఁ జేసికొని, జీవిత శేషమున దానిని ధరించుచు వచ్చిరి.

క్రమముగ దివ్యదేశములను పెక్కింటిని సేపించుటలో మార్గవళమున రంగ తేత్రమునకు వచ్చి, రంగనాథుని ఆయమునకు ప్రాకారమును నిర్మించుటకై సంకల్పించెను. ప్రాకార నిర్మాణమున కారంభించి, షనులు జరుగుచుండఁగా అంతలో-నాగ పట్టణమున నొక దేవాలయమందు కత్తివిగ్రహ మొక్కటి బంగారుతో చేయఁబడినది కలదని కర్ణాకర్ణిగ విని, అచ్చటి కేగి, తన బుద్ధి బలముచే ఆ విగ్రము నెట్లో సాధించి, దొంగిలించి తెచ్చి, కరగించి, అందుచే లబ్ధమగు విప్రాకరమైన ద్రవ్యముచే రంగనాథునకు “ఆవినాథన్ తిరువీధి” అను గొప్ప ప్రాకారమును (నాల్గవ ప్రాకారమును) - ‘అయిర క్కాల్ మండపము’ (వేయి స్తంభముల మంటనమును) కట్టించెను. ప్రాకారమును నిర్మించునప్పుడు మార్గములో ఋషి రేఖపై తొందరడి పొప్పిడి యాళ్వారులచే నిర్మింపఁబడిన నంద వనము అడ్డమురాఁగా - ఆళ్వారుల యందలి ప్రతిపత్తిచే ప్రాకారపు గోడను నంద వనమునకు తప్పించి, త్రిప్పి కట్టించిరి. నేటికిని నంద వన హద్దులలో ప్రాకారము వంకర తిరిగి, కనఁబడు చున్నది. అందుకు తొందరడిపొప్పిడి యాళ్వారులు పీతులై, సంతోష పారవశ్యమున తిరుమంగై యాళ్వారుల ననుగ్రహించి, వారికి - ‘అరుల్ మారి’ (కృపా వర్షము) అని ప్రశంసించి, గౌరవించిరి.

తైంకర్యములు పూర్తి చేయునపుడు కర్మ కారులకు ఆనాటి కానాడు భత్యము నిచ్చి, దేహ యాత్రను జరిపించుచు - మాన వర్ష వేతనముల నొకే తూరిగ పని యంతయు పూర్తియైన పిమ్మట నిచ్చుటకు ఒడంబడికయై, పనివారలు తైంకర్యములఁ జేయుచు వచ్చిరి. ప్రాకారా ద్యుద్దిష్ట తైంకర్యములు పూర్తి కాగా, వారలు తమ తమ కూలి నీయుడని ఆళ్వారులు ఒడ్డి చేయసాగిరి. ఆళ్వారులు యుక్తి పన్ని, కూలి వారల నందఱను నమ్మించి, కావేరి కావలి తీరమున గనము కలదనియు, అచ్చటకు పోవుదమనియుఁ దెల్పి, అందఱను నావ నెక్కించి, నావ కావేరి మధ్యమున జేరిన పిదప తనయొద్ద వైకము లేదనియు చెప్పి, ఆ నావను అమాంతముగ కావేరిలో ముంచివేసెను. అందలి జనులు కావేరియందు మునిగి, దేహములు చాలించి, ముక్తి నందిరని ప్రతీతి. నేటికిని ఈ కావేరి కాలును-‘చంపునది’ అనునర్థ మిచ్చు ‘కొల్లడమ్’ అను తమిళ పదముతో వ్యవహరింతురు.

ధర్మదారతో ఆశ్వాదుల అనేక శ్రేణులను సేవించి, తన వైదుష్యమును చిరస్థాయి చేసితి అనేక ప్రబంధములను పాడుచు - తిరిగి కొంతకాలమునకు శ్రీరంగమునకువచ్చి, ఒకా నొక కార్తిక పూర్ణిమా శుభ దినమున శ్రీరంగనాథుని యెదుట 'తిరుక్కురుందాండగం' 'తిరునెడుందాండగం' అను స్వ నిర్మితములగు రెండు ప్రబంధములను విన్నవించగా - రంగనాథుడు సంతసించి, వాటి దినము తమకు జరుపఁబడెడి చూర్ణోత్సవమును ఆశ్వాదులకు జరుపునట్లున తిచ్చిరి. అందు కాశ్వాదులు సమ్మతించక, తామ కోరునది తినచే నిర్మింపఁబడిన వేయి స్తంభముల మండపమున (రంగనాథుడు) వేంచేసి, సమ్మాశ్వాదుల "తిరువాయ్మొళి" ని వినుట మాత్రమే యని ప్రార్థించెను. అందుకు రంగనాథుఁ డంగీకరించి, తాము సంకల్పించిన చూర్ణోత్సవ విధానమును మార్పుజేసి, చూర్ణోత్సవ సామగ్రిని 'ఆశ్వార్ తిరునగరి'కి పంపి, ఉత్సవమును ఆ సామగ్రితో సమ్మాశ్వాదులకు జరిపించి, సమ్మాశ్వాదుల విగ్రహమును మధుర కవులతో సహా శ్రీరంగమునకు రావించి, వైకుంఠ ఏకాదశి యారంభించి, వరుసగా పది దినములు రాత్రులందు అధ్యయనోత్సవమును వేయి స్తంభముల మంటపమందు సంకల్పించి, రంగనాథుఁడు దివ్య ప్రబంధములను విన్నెను. పూర్వాచార రీతిని ఆ పది దినములందును వేద పారాయణము జరుపఁబడుచుండుటచే - ఆ వేదాధ్యయనమునకు అవరోధము గాకుండు నట్లు ద్రవీడ వేదాధ్యయనము రాత్రులందు నిర్ణయింపఁబడెను. అందునలననే ఈ యుత్సవమును 'రాపత్తు' అని వ్యవహరింతురు. అధ్యయనోత్సవము పూర్తియై, సమ్మాశ్వాదుల విగ్రహమును మధుర కవులు ఆశ్వార్ 'తిరునగరి'కి తీసుకొని పోయిరి ఇట్లు చాల కాలము ప్రతి సంవత్సర మీ యుత్సవము జరుగు చుండెను. కావేరీ ప్రవాహము యొక్క శౌధత్యము నలన రాక పోకలు స్తంభించుటచే ఆశ్వాదులను దూరదేశ మందుండి, సకాలముతో శ్రీరంగమునకు తెచ్చుట ఆసాధ్యమై, గాలకాల మీ యుత్సవము నిలిచిపోవుచుకూడ నుండెను. కొంత కాలము నిలిచి పోవుట అనర్హముగాతోచి, శ్రీరామానుజ యుగియున సమ్మాశ్వాదుల విగ్రహము నొక దానిని శ్రీరంగ దేవాలయమునకై ప్రత్యేకముగ నిర్మించి ప్రతిష్ఠించి, ఆ విగ్రహమునే ఉపయోగించుచు, అధ్యయనోత్సవము జరుపఁ బడినట్లును శ్రీరామానుజుల కాలములో - ఆశ్వార్ తిరునగరి విగ్రహ సంబంధము శ్రీరంగమునకు విడిచి పోయినట్లును చెప్పుదురు.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

తిరుమంగై యాళ్వారులకు తిరువాలి తిరునగరి యందు విగ్రహ ప్రతిష్ఠ చేయఁబడి, ఆరాధనము జరుగుచు వచ్చుచున్నది. అర్చా సమాధి యందు వెలసిన దివ్య మంగళ విగ్రహములలోని కెల్ల ఇచ్చట ఆళ్వారుల బింబము సౌందర్యమున మించిన దని యందురు. రెండవ విగ్రహమును శ్రీ విల్లిపుత్తూర్ అండాకుగను, మూడవ విగ్రహమును శ్రీ పెరుంబూగూరు ఉడైయనరులను పరిగణింపఁదగు ననియు చెప్పుట కలదు.

'కలియన్' (కూరుండు) అనియు - 'పరకాలన్' (ఇతర మతముల వారికి కంటకుండు) అనియును తిరుమంగై యాళ్వారులకు సార్థకములైన నామాంతరములు కలవు. వీరు 10వ సంవత్సరములు భౌతిక దేహముతో నంచరించి, అంత్య కాలమున సిద్ధాశ్రమము అని ప్రసిద్ధిఁజెందిన 'తిరుక్కురుంగుడి' షేత్రమున రంగ నాథుని ఆశ్శాననుసరించి, సిద్ధి పొందిరి. ఆ చోటున వారి జ్ఞాపక చిహ్నముగ ఒక ఆలయము కట్టఁబడి, అందు ఆళ్వారుల విగ్రహము ప్రతిష్ఠింపఁబడి, ఆరాధింపఁ బడుచున్నది.

౧౦. నమ్మాళ్వారులు :

వీరు కురుకాపురి యను దివ్య షేత్రమున కలిలో ప్రథమ వత్సరమగు ప్రమాది వర్షమున వృషభ మాసమునందు విశాఖా నక్షత్రముతో గూడిన శుక్ల చతుర్దశి శుక్రవారమున కర్మాటక లగ్నమున 'వెళ్ళాళర్' అను చతుర్థ జాతియందు విష్వక్సేనాంశచే అవతరించిరి. తండ్రి పేరు 'కారి' యనియు, తల్లి పేరు - 'ఉడైయనంగై' యనియు, తల్లి పుట్టినిల్లు 'తిరువడో పరికారం' అనియు చెప్పుదురు.

కారి తండ్రి-కెందామనై క్కణ్డన్. వారి తండ్రి అచ్యుతులు వారి తండ్రి ఆరంతాంగి. వారి తండ్రి తిరువకుదివళనాడన్.

కారి దంపతులు చిరకాలము సంతానము లేక 'తిరు క్కురుంగుడి' షేత్రమున స్వామిని ప్రార్థించి ప్రితు డగు భగవానుని తమకు పుత్రుడై యవతరించు నట్లు కోరిరి. భగవాను డట్లే విష్వక్సేనున కాజ్ఞాపించి, తాను విష్వక్సేనులయందావిష్టుడై, ఆ దంపతుల గర్భమున శిశువై యవతరించెను. ఈయననే - 'నమ్మాళ్వారులు' అందురు. నేడును - 'తిరుక్కురుంగుడి' యందు ఆళ్వారుల విగ్రహము ప్రత్యేకముగ లేదు. ఆ షేత్ర మందలి అర్చామూర్తియే ఆళ్వారులుగ అవతరించి నట్లు చెప్పుటచే వేరుగ ఆళ్వారుల విగ్రహము ఉండ నవసరము లేక అట్లు ప్రతిష్ఠింపలేదని యందురు.

ఇట్లు జనన మందిన అశ్వులు, జన్మించినది మొదలుప్రాకృత శిశువువలె ఊర పానము సేయుట - మల మూత్ర విసర్జనము సేయుట - ఏడ్పుట మొదలగు మానుష లక్షణములు లేక, మోనముతో నుండెను. ఈ అయోమయావస్థను పండ్లెండు దినముల కాలము వేచి చూచుచున్న తలిదండ్రులు తమ దురదృష్టమునకై వగచి, ఆ యూరి యందలి అదినాథుని పన్నిధికి తీసికొని పోయి, ఆ విద్వంసు గురించిన తమ శ్లేషములను భగవానునకు విజ్ఞాపించుకొనఁ దలచి, అటుకు బోయిరి కొంత సేపటికి అశ్వులు వారల దృష్టి పథమును తప్పించుకొని, భూమిపై దొరలుచు, చెంత నున్న చింత చెట్టు మొదలికి పోయి, అందలి చిన్న కోటరమందు ప్రవేశించి, బయటకు రాక, అవటనే ఉండిపోయిరి ఎప్పటివలె అన్న పానాదుల గ్రహింపక, దేహయాత్ర గడుపుచుండెను ఈ రీతిగా ఐదువారు సంవత్సరములు గడచెను

ఆ కాలమున పరమభాగవతు లగు మధురకవి యాశ్వులు శిర్ధ యాత్రలఁ జేయుచు ఒకనాఁడు యమునా తీరమున నుండఁగా - దక్షిణ దిశయం దొక్క దివ్య తేజము వారికి గోచరించెను అపూర్వమగు నా తేజమును లక్ష్యముగ జెట్టుకొని, దక్షిణ దిక్కుననే ప్రయాణము సాగించి, క్రమముగ కురుకాపురికి చేరెను. అచ్చట నుండి దక్షిణమున నా తేజస్సు కనబడక పోఁగా - అచ్చటి వారల నా యూరి యందలి విశేషములను గూర్చి ప్రశ్నించెను. అందుకు వారలు అశ్వులు విచిత్ర ప్రవృత్తిని చెప్పఁగా - మధుర కవులు తిర్తితిలో వృక్ష మందలి అశ్వులను చూచి, వారి జ్ఞానసంపత్తిని తెలిసికొని, ఆశ్రయించి, తనకు జ్ఞానోపదేశముఁ జేయుమని ప్రార్థించిరి. నమ్మాశ్వులు సంతసించి, మధుర కవులకు తిరుమంత్రమును, ద్వయమును, చరమ శ్లోకమును, తిరువాయ్ మొళిని అర్ధ సహితముగ నుపదేశించి - 'అపానర' పాశురము నుపదేశించుటతో అవతారమును చాలించిరి. 'తిరువాయ్ మొళి' ఉపదేశ కాలమందు గూడ 'పత్తుడై అడియ వర్' 'ఎమ్మావీట్టు' 'ఉణ్ణిలొ వియ' పాశురములను సంధించుచు, ఒక్కొక్క పాశురమును చెప్పినప్పుడు మోహ వశమున పడిపోయి, ఒక్కొక్క మారును అరు మాసములకు తెలివి తెచ్చుకొని, పై గ్రంథమును సాగించుచు వచ్చినట్లు చెప్పుదురు. ఒకే వదునారు సంవత్సరములలో అవతార పరిపమాప్తి యును - 'తిరువాయ్ మొళి' ఉపదేశమును జరిగినదని యొక మతము మోవ ముద్రతో ప్రపంచ సంబంధము లేక యుండి, చెండవ వదునారు సంవత్సరములలో 'తిరువాయ్ మొళి' రచనమును అవతార సమాప్తియు వని మఱియొక మతమును కలదు. 31 సంవత్సరములు మాత్రమే వీ రీ లీలా విభూతి నలంకరించి యుండిరి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

మధుర కవులు 'అశ్వార్ తిరునగరి' యందు అశ్వారుల విగ్రహమును ప్రతి స్థించి, రమారమి మూఁడు వేల సంవత్సరము లారాధించిరి కొంత కాలమునకు 'తిరువాయి మొళి'లు ప్తమై పోఁగా-అశ్వారులు నాథమునలకు సాక్షాత్కరించి- తిరువాయి మొళి 'తో పాటు, తక్కిన మూఁడు ప్రబంధములను కూడ ఉపదేశించిరి.

౧౧. మధురకవి యాశ్వురులు :

వీరు ముదలాశ్వురులకు నమ కాలికులు. ద్వాపర యుగము 888100 సంవత్సరములకు పైఁబడిన విక్రమ సంవత్సరములో - మేవ మాసముతో గూడిన చైత్ర శుక్ల దశమీ గురువారము చిత్రా నక్షత్ర యుక్తమగు శుభ దినమున, పాండ్య దేశము నందలి 'తిరుక్కోళూర్' గ్రామమును, తై మినియ సామకాళా బ్రాహ్మణ కుటుంబమునందు గదాంశచే నవతరించిరి. అన్వించినది మొదలు విష్ణు భక్తి సంపన్నులై యుండి, కలి యుగమున ననువర్తించి, నమ్మాశ్వురుల నాశ్రయించి, ఆచార్య ప్రతిపత్తి యందలి భక్తి ప్రపత్తులను తమ యసుష్టాచమున ప్రకటించిరి.

౧౨. ఆండాళ్ :

'శ్రీ విల్లి పుత్తూరు' నందు శ్రీ విష్ణు చిత్తుని తులసీ వనములో - ఒకా నొక కటక మాన పూర్వవక్ష చతుర్థి పూర్వ ఫల్గునీ నక్షత్ర యుక్త మంగళవారమున, నరీయాన్ నామయోగ, భద్ర కరణ తులా లగ్నమందు భూదేవి యంశచే నవ తరించెను

తాల్కము నుండియు భగవ ద్భక్తియందవగాహించి, పరమ భాగవత శిఖా మణియై పెరిగి, తా నలంకరించు కొనిన తులసీ దామములకై పటప్రకాయి అళి పడునట్లు ఆ దేవునకు తనపై వ్యామోహమును కల్పింపఁ జేసి, 'తిరుప్పావై' 'నాచ్చియార్ తిరుమొళి' యను రెండు ప్రబంధములను రచించి, శ్రీ వైష్ణవ మతమునకు మహోపకారము చేసి, రంగనాథుని పరిణయ మాడుటకై ధనుర్మాసమున నియతముగా వ్రత సూచరించెను మార్గ దర్శకమైన ఆ వ్రతము మార్గశి మాసమున శ్రీ వైష్ణవ తిరుమాళిగలలో నేఁటికిని మహా వైభవముగా జరుపఁ బడుచునే యున్నది. ఈ వ్రతానుష్ఠాన మారంభించి, శ్రీ కారముఁ జాట్టిన ఆండాళ్చే ప్రవచింపఁ బడిన శ్రీ సూక్తి, ప్రత పాలకుల కందఱకును శిరోధార్య మైనది. కనుక, అట్టి శ్రీ సూక్తి యందలి విశిష్ట విశేషములను, వ్రత స్వరూపమును, వ్రతానరణ విధానమును, వ్రత ఫలమును విశదముగా తెలిసికొనుట - అత్యంత ఫల ప్రదము.

శ్రీ గోదాదేవి (అండాక)

అండా శ్రీ సూక్తి

పరిదృశ్య మానములగు నీ విచిత్ర బ్రహ్మాండముల నిర్మాతయు - నిర్వాహకుఁడు నగు నొక చేతనుఁ డుండి తీరవలెనని మన మంగీకరింప వలసి యున్నది. అతఁడే, పరమ పురుషుఁ డగు శ్రీ మన్నారాయణుఁడు వేదాంతము లితనినే పంపి కారణ మనియు - పరబ్రహ్మ మనియు సిద్ధాంతీకరించి యున్నవి. ఇతఁడు స్వతంత్రుఁ డగుటచే ఈశ్వరుఁ డనఁబడుచున్నాఁడు ఇతని సత్తను సాధించుటకు అగమమునే పరమ సాధనముగి వైదికు లంగీకరింతుడు ఈశ్వరుఁ డొక్కఁడే. పెక్కు రుండుటలో జౌచిత్యము లేదు చాల దోషములు సంభవించును.

ఈశ్వరుఁడు నిత్యుఁడు అద్యంతములు లేని వాఁడు. విపిలికాది బ్రహ్మ వర్ణంతమైన వివిధములగు శరీరములలో - కర్మఫలశత్రులై, యెనుబడి వాలుగు కోటులు లేదములు కలిగి, లెక్కకు మిక్కిలి యగు జీవాత్మలు ప్రవేశించి, జనన జరా మరణములకు లోనై, సుఖ దుఃఖముల ననుభవించును. ఈ చేతనులను నమస్టిగ - 'జీవులు' అని వ్యవహరింపవచ్చును ఈ జీవులను - ఈశ్వరుని ఎలెనే నిత్యులు; అద్యంతములు లేని వారు ఈ జీవులు-నిత్యు లనియు, ముక్తు లనియు, బద్ధు లనియు మూఁడు తరగతులకు చెంది యున్నారు.

నిత్యులు - ఏనాఁడు గాని జనన మరణములకు వశము గాక, అస్పృశ్య సంసార గంధులని పిలువఁబడి, ఈశ్వరునితో పాటు - నిత్య విభూతి, త్రిపా ద్విభూతి శ్రీ వైకుంఠము అను నామములతో వ్యవహరింపఁబడు అప్రాకృత దివ్య లోకమున వసియించుచు - 'నదా పశ్యంతి మోరయః' అను నట్లు, భగవ దనుభవము నందు చుండురు.

"అనన్తో గరుడశ్చైవ విష్ణుశ్చేనః పితామహః

అనాది వైష్ణవాః పంచ మునిరాద్వీ ఖాన్తథా." -- (అవంధ సంహిత)

అనునట్లు, అనంతాదు లిట్టివారలు ముక్తులు కొంత కాలము కర్మ పర శంక్రమగు శరీర సంబంధముచే లీలా విభూతి యను నీ ప్రపంచమున సంసారులై యుండి, భగవ దనుగ్రహముచే పరభక్తి - పరజ్ఞాన - పరమభక్త్యాదుల నలవరచు కొని, ప్రపన్నులై, భగవ దారాధనము చేయుచు, దేహాంతమున నిత్య విభూతి నలంకరించి నట్టి వారలు వీరలే మన పుర్యాచార్యులు బద్ధులు-ఈ ప్రపంచమున

శ్రీరామానుజ కీర్తి తొమడి

సంసారమందు చావు పుట్టుకలకు లోనై, భగవత్ప్రాప్త్యపాయము ననుష్ఠింపఁ జాలక, క్లేశము చెందెడి అభాగ్యులు బద్ధ తీపుఁ దొక్కుకఁడును మోక్షము చెందుట కర్హుఁడగును సంసార బంధము చేతఁగునకు సహజము కాదు. ఈ బంధము-

“అనాది స్సంసారః పురుష మనురున్దే గలతి చ.” — (సాంఖ్య భాష్యం)

అనునట్లు చేతినుని ఎప్పుడో బంధించి, అనువర్తించు చున్నదే కాని, అతఁడు తెచ్చి పెట్టుకొన లేదు ఇది అనాదియే యైనను, దీనికి అంతము మాత్రము కలదు. దాని స్వభావ మట్టి దగుటచే, శాస్త్ర విశ్వాసము గల భీమంతు లీ విషయ మున విప్రతిపత్తి చెందుట లేదు. సంసార స్వరూపము అతి భయంకర మగుటచే, దాని ననుభవించిన మతి మంతులు దాని నుండి విడి వడుటకు శాస్త్ర శరణ్యులై యత్నింతురు. స్వ స్వరూప జ్ఞానమును పొంది, సంసార ముక్తులై, మోక్ష సుఖము ననుభవించెడి ప్రదేశము లోకాంతరము. అది అప్రాకృతమైనది. అదియే శ్రీ వైకుంఠము. అందు లక్ష్మీ సహాయుఁడగు శ్రీమన్నారాయణుఁడు నిత్యసూరి పరి వృతుఁడై, నివసించి యుండును మోక్ష సుఖము ఆ దివ్య దంపతులకు నిత్య తైంకర్యము చేయుటయే. ఇట్టి మోక్ష సుఖమే చేతమనకు ఉద్దేశ్య మనునది శాస్త్ర సారము. ఈ మోక్షమును సాధించుటకు రెండే మార్గములను శాస్త్రము నిరూపించినది. మొదటిది - భక్తి యోగము; రెండవది - ప్రపత్తి యోగము అందు భక్తి యోగము -

“మన్మథా భవ మ దృక్తో మద్యాణీ మాం నమస్కురు
మామే వైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోఽసిమే.”

— (భాగవత 10 - 85)

అనియు, ప్రపత్తి యోగము -

“సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మా మేకం శరణం వ్రజ
అహం త్వ సర్వ పాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మా కుచః.”

— (భగవద్గీతః 18-88)

అనియు - శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముడే గీతోపనిషత్తున నిష్కర్షింపఁబడినవి. భక్తి యోగము నవలంబించు వారు భక్తు అనియు, ప్రపత్తి యోగము నాచరించువారు ప్రపన్ను అనియు పిలువఁబడుదురు, ఈ యుభయధికారులును-

“అ ప్రయాణాత్తత్రాపి హి దృష్టమ్”

— (బ్రహ్మసూత్రము 4-1-12)

అనునట్లు, దేహోపసాన పర్యంతము భగవ దారాధన రూపముగ స్వ స్వ వర్ణాశ్రమోచిత సకల కర్మలను విధి విహితముగ ఆచరించుచుండనలెను భక్తి యనఁగా - భగవానునియెడ

“యా ప్రీతి రవివేదానాం విషయే వ్యవహయినీ.”

అనునట్లు నిరతిశయ రూప మగు చింతనము. ఇయ్యది ద్విజాతి మౌఖ్యులకు విహితమై, ద్విజేతరులకు నిషిద్ధమై యున్నది వారల కిది అనవరము కాదు ద్విజ జన్మమం దారంభింపఁ బడిన భక్తి యోగము - ‘న హి కల్యాణ కృత్కృత్’ (భ: గీ. 3-40) అనునట్లు అరబ్ధ ఫలమై, జన్మాంతరములం దనువర్తించి, ద్విజేతర జన్మమందు పూర్తియై, ఫలపూర్తి నీయవచ్చును భగవంతుని నిరంతరము చింతించు చున్న రావణుడు, కంసుడు మొదలగు వారలకు అట్టి చింతనము ప్రీతిరూపము కాక, ద్వేషరూప మగుటచే - దానిని భక్తియని చెప్పుట లేదు.

ప్రవృత్తి యోగము భగవానునియందు భర సమర్పణము. ఇది సర్వ సాధా రణము దీనికి అధికారి నియమము, దేశ నియమము, కాల నియమము, ఎద్దియు లేదు. కాఁగా, భక్తి యోగము కంటె సులభమైన దనియు -

“ఉపాయ స్సులభ స్సోస్థియః దుష్కర శ్చ మతో మమ.”

అనునట్లు అనుష్ఠానవేశయందు కష్టసాధ్యము కూడ అయి యున్నది. ఇయ్యది -

“అనుకూల్యస్య సంకల్పః ప్రాతికూల్య విసర్జనం
రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్యత్వవరణం తథా
ఆత్మనిక్షేప కార్యణ్యే ష ద్విధా శరణాగతిః.”

¹(అపార్థద్వై సంహిత-అధ్య. 37-18)

అనియు ఆఱు విధములు కలది. ఆత్మ నిక్షేపమును అంగిగాఁ జేసికొని, ఐ దంగములు కలదనియు చెప్పుట కలదు ప్రపంచ మంతయు భగవ దావాస్యమై, భగవ చ్చరీరమై యుండుటచే ఏ చేతనమునకుఁ గాని అహితము చేయక, సకల చేతనములయెడ అమకూల ప్రవృత్తి కలిగి, భగవ దాజ్ఞా రూపము లగు శాస్త్ర

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

విహిత కర్మల నాచరించు చుండుటయే ప్రభుమాంగ మగు అనుకూల్య సంకల్పము శాస్త్ర నిషిద్ధములగు కర్మల నాచరింప కుండుట ప్రాతికూల్య విసర్జన మను రెండవ యంగము.

“చక్య దేవ ప్రపన్నా య” “సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య” ఇత్యాది భగవద్దాక్యములు సత్యము లను గాఢ విశ్వాసము గలిగి, సంశయము వీడి, భగవానుఁడు రక్షించి తీరునని తెలిసికొనుట మూడవ యంగ మగు మహా విశ్వాసము

“సంసార తస్త్వ వాహిత్యా ద్రక్షపేజి మపేక్షతే”

— (ఐక్వి తంత్రము 17-18)

అనునట్లు అయాచితముగ నెల్లరను స్వీకరించుటలో అవ్యవస్థ కలుగుట చేతను, యుక్తము కానందునను, చేతనుఁడు తన యభిప్రాయము రక్షణ భారమును భగవానునకు నిమిత్త మాత్రముగ నివేదించుట గోచ్యతవ్య వరణ మను నాలవ యంగము. చేతనునకు భక్తి యోగమందుగాని, ప్రపత్తి యోగమందుగాని వలయు అధికారము లేకుండునట్టి దశయు, భగవానుని కంటె సాధనాంతరము లేకుండు టయు నను ‘అనన్య గతిత్యమే’ కార్పణ్య మను నై దవ యంగము. ఇట్లు అత్యంత పారతంత్ర్య విశిష్ట మగు శేషత్వానుసంధానమే ఆత్మ నితేషము లేక భరన్యాసము. ఇదియే ప్రపత్తి యనఁబడును. పడంగ ప్రపత్తి పక్షములో ఆత్మ నితేష మను సంగియు అంగముగ పరిగణింపఁబడును.

సంసార వ్యాధి వీడితులకు భక్తి ప్రపత్తులు రెండు విధములగు ఔషధము లనియు, మొదటిమందు దేహ యాత్రను వినోదముగఁ గడపి, ముక్తిని విలంబము చేయు ననియు, రెండవది దేహయాత్రను ప్రోసవఱచి, సాద్యస్కముగ ముక్తి నిచ్చు ననియు చెప్పుదురు. ఇది వీనియందు గల మఱియొక వైలక్షణ్యము. భక్తి ప్రపత్తులు రెండును పరస్పర సహకృతములై చేతనున కుపకరించుటయు కలదు.

భక్తిని ప్రశంసించుచు - భక్తిని నాలుగు తరగతులుగ విభజించి, ‘భక్తి - పరభక్తి - పరజ్ఞానము - పరమ భక్తి’ యని పర్యక్రమమున నుత్తరోత్తర పర్యమం దాదరముఁ జూపుటయు కలదు.

“చక్షు ర్విదా భజన్తే మాం జానా స్సకృత్తి నోఽర్హతః ।

అర్హో జిజ్ఞాసు రర్థార్థో జ్ఞానీ చ భరతర్షభ !”

— (భగవద్గీత 7-13)

అని చెప్పి, అధికారులను భక్తులుగ పరిగ్రహించిన భగవానుడు 'జ్ఞానీ త్యాగైవ మే మతమ్' అనియు - 'వాసుదేవ స్సర్వ మితి స మహాత్మా మద్గుణః' అనియు - నాల్గవ తరగతికి చెందిన జ్ఞానీ యనఁబడు వాతఁడు ప్రాకృత కామములను కోరక, ముక్తిని కోరుటచే నాతని తనకాత్మ యనియు - దుర్లభుఁ డనియు మహాత్ముఁ డనియు ప్రశంసించుటచే, అట్టివాని భక్తి విశేషము పరభక్తియని చెప్పఁ బడెను. నిరంతర మిట్లు పరభక్తి చేయఁగా - 'దర్శయాత్మాన మవ్యయమ్' అని యర్జునుఁడును - 'ఓరువాత్ కాణవాచాయే' అని అశ్వారుదును ఆశించినట్లు భగవద్దర్శనము కావలయునని యుత్కంఠచే ప్రార్థింపఁగా, పరమ కారుణికుఁ డగు సర్వేశ్వరుఁడు అట్టి భక్తునిపై గల పరమానుగ్రహముతో త త్కాలోచితముగ దర్శన సమానాకార మగు పరిపూర్ణ సాక్షాత్కార మొనఁగగా కలిగిన యనుభవ విశేషము పరజ్ఞాన మని చెప్పఁబడినది.

ఇట్టి పరజ్ఞానము చిరానువృత్తమై, క్రమోపచితము కాఁగా - 'విలాస విక్రాంత పరావరాలయమ్' ఇత్యాది రూపముగ పరమ పురుషుని శ్రీపాదములను నిరంతరముగను, నిరవధికముగను అనుభవించక, భరింపఁ జాలని యాత్రము జరించి, అతి పిపాసా నీడితుఁడగు పురుషుఁడు త చ్ఛాంతికై అగార మగు తటాకము నందలి జలము నంతయుఁ ద్రావఁగోరి, తటాలున తటాకమున నురికి, మునిగిపోయి నట్లు ఈ దేహ బంధమును విడచి, పరబ్రహ్మమును చేరి - 'ఏష బ్రహ్మ ప్రవిష్టోఽస్మి' అని యానందింపఁ గోరుట పరమ భక్తి యనఁబడుచున్నది. ఈ యనుభవమును సమ్యాక్వారుల దివ్య ప్రబంధములో 'తిరు వాయ్ మొళి' యందలి దశమ శతకమున నంతిమ దశకమందు విస్తరించి తెలిసికొనఁ దగును. దీనినే ప్రపత్తి యనఁ గూడును.

ఇట్టి పరమ రహస్యములను లోకోజ్ఞీవనమునకై మహా కావ్య రూపమున పరమ సులభముగ దేశభాషలో రచించిన ఆండాళ్ శ్రీనూక్తిని గుఱించి తెలిసికొనుటకు ముందు - ఆమె యవతార విశేషమును గుఱించి తెలిసికొనుట అత్యంత మావశ్యకము.

శ్రీవైకుంఠమున నారాయణుఁడు మహా లక్ష్మీయను సహధర్మచారిణితో - 'ధర సింహాసనమై' అను నట్లు మహాభక్త శిఖామణుల మంగళా శాసనములకు లక్ష్యమై ప్రకాశించుచుండ, ఆ మహాలక్ష్మీయు - భర్తయగు నారాయణుని పాలెనే

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తోమది

సర్వ విధములగు శక్తులు కలదై, సర్వేశ్వరియై యొప్పుచున్నది ఈ పతి పట్ని
భావి మను దాంపత్య సంబంధము పరిపూర్ణ మగుటచే, వీరలో ఎన్నఁడును అభి
ప్రాయ భేదము కలుగుటకు లేక మేని అవకాశము లేదు “ఇత్థం భూతగుణో
హారిః” అనునట్లు ఆ దివ్యదంపతుల స్వరూప మట్టిది

“సమస్త జననం వస్తే చైతన్యప్రస్థ దాయనీమ్

(శ్రేయసీం శ్రీనివాసస్య కరుణా మివ రూపిణీమ్.” — (దయాశాఖ - 8)

అనునట్లు మహాలక్ష్మి చేతనులకు చైతన్య మను ప్రస్థము నిచ్చి, భగవ దాధి
ముఖ్యమును కల్పించి, ‘దేవత్వే దేవ దేహేయం’ అనునట్లు భగవానునకు ఛాయ
వలె పర పూర్ణహాది స్వరూపము లన్నిటియందును సహచారిణయై యుండును.
ఈమెవలెనే భగవానునకు భూదేవి యనియు, నీలాదేవి యనియు, ఇరువురు
రాణులు కలరు వీరలు - ముందు చెప్పబడిన నిత్యసూరి గోప్తిలో చేరిన చేతనులు.
వీరిలో - భూదేవి చరాచరణ భరణ ఉమతకు తానే దృష్టాంతయై, చేతనులందు
కర్మానుగుణముగ దండ ధరత్వ లీల నవధరించెడి భగవానుని విగ్రహమును
కాంతి పరచుచు భగవానుని వామ పార్శ్వమును విడువక కాచి యుండును.
ఈ యర్థము మనోహరముగ ఈక్రింది శ్లోకమున వర్ణింపబడుట గమనింపఁ దగినది.

“అద్భావరాదిని జనేఁ పృథిరక్షణార్థం

రంగేశ్వరస్య రమయా వినివేద్యమానే

పార్శ్వే సరత్ర భవతీ యది తత్ర నాసీత్

(ప్రాయేణ దేవి వదనం పరివర్తితం స్యాత్.” — (గోదాస్తతి - 24)

ఈ యర్థమే -

“వస్తే వృషగిరీశస్య మహిషీం విశ్వ భారిణీమ్

త త్కృపా ప్రతిమాతానాం ఉమయా వారణం యయా.”

— (దయాశాఖ - 7)

అను శ్లోకమందును చూడ నగును, నీలాదేవి - తన ‘స్వామ్యావలోక లవ
దర్శిత భావహారి భూమండల ప్రహిత సౌరత మంత్ర శౌండము’ లగు ననంగ
లీలలచే భగవానుని దృష్టిని తనకై మరల్చి, చేతనుల యవసాధములపై చొరకుండు
నట్లు చేసి, చేతనుల కుపకారము చేయును. ఈ యర్థముకూడ -

“నిశామయతు మాం వీలా యద్యోగ వటైర్ద్యువమ్

భావితం శ్రీనివాసస్య భక్తదోషే వ్యదర్శనమ్.” — (భూకవము - ౩)

అను శ్లోకమందు చూడ నగును. ఇట్లు రాణు లందఱును ఏమరుపాటు లేక, వరమ పురుషునకు జగ ద్రక్షణ వ్యాపారమందు జాగరూకతతో సాయపడు చుందురు.

“యాభి స్త్వం ప్రనవాహ దృష్టిభి రివ స్వాభిః ప్రియంక్లామసే ”

— (శ్రీగుణ రత్న కోమ - ౩౩)

“సాక్షిత్ క్షమాం కరుణయా కమలా మివాన్యాం ” — (నానామ - ౧)

ఇత్యాది ప్రమాణములందు భూ - నీలాదులు మహాలక్ష్మి యనుట వైభవ వాదములు లక్ష్యము లనుటలో విరోధము లేదు.

ఇట్లుండ ఒకా నొకప్పుడు దేవతలచే ప్రార్థింపఁబడి, మహాలక్ష్మియై అయోధ్య యందు దశరథు నింట గాముఁడై యవతరింపఁగా, మహాలక్ష్మియు - మిథిలా నగర మున జనకు నింట భూమియందు సీతయై యవతరించి, రాముని పరిణయ మంది, భర్త వెంట అరణ్యమున కేగి - ‘అనన్య రాఘవే దాహమ్’ అను నట్లు సర్వకాల సర్వావస్థ లందును భర్తతో నుండి, సకల విధ కైంకర్యములు చేయుచు, వర మానందము ననుభవించుటను చూచుచున్న భూదేవి, సంతయిం దనూయ చెంది, ఏకవత్సీ వ్రత మహిమ భ్యావక మగు ఆ యవతారమందు భగవానుని సమీపించుటకు భయపడి, మఱియొక సదవకాశమునకై చ్ఛావరయుగము వఱకు నేచియుండి, భగవానుఁడు కృష్ణుఁడై, మహాలక్ష్మి రుక్మిణియై యవతరింపఁగా, తాను - రాజగు సత్రాశిత్తు నింట సత్యభామయై యవతరించి, చాల సందర్భములందు రుక్మిణితో స్పర్శించి, పూర్వాను వృత్తమగు నీర్వర్తను సాధింపఁ బ్రయత్నించెను. కృష్ణావ తారము ఉపసంహరింపఁబడగా, సత్యభామయు వ్రక్కతి భావముఁ జెంది, పూర్వ కృతములగు వృత్తికమములను అసహ్యపచారములుగఁ దలపొసి, కలవరపడినదై అట్టి క్షేతమును పోగొట్టుకొనుటకై, చిరకాలము చింతించు చుండఁగా, ఒక్కనాడు భగవత్పన్నిధిలో వ్యాఖ్యాన గోష్ఠియందు భగవానుఁడుపఠేశించిన పుష్ప కైంకర్య మహిమను వినుట తటస్థించెను. ఆ కైంకర్య మామె చిత్తము వాకర్షింపఁగా, ఆమె పుష్ప కైంకర్యము చేయ నుక్కంర కలిగినదై, భగవానుని యనుమతిఁ

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఒడసి, పూర్వమువలె రాజునుఁ డగు డత్రియు నింటఁ గాక, సత్త్వ నిధియు-వరమ
భాగవతోత్తముఁడు వగు శ్రీ విష్ణు చిత్తు నింట తులసీ వనమున అయోనిజయై
యవతరించి, అర్చావతారమందు భగవానువకు తైంకర్యము చేసి, తన మనోరథ
మును తీర్చుకొనెను.

అండాళ్ తన యవతారమును శ్రీ విల్లి పుత్తూరునందు సంకల్పించిన విధా
నము కూడ ఇట్లు చెప్పఁబడినది.

ఒకా నొక ప్రళయావసానమున మహావిష్ణువు భూ వరాహ రూపియై,
సాతాలమున మునిగియున్న భూమి నుద్ధరించి, యధాస్థానమున భద్రపరచి,
చేతనులకు నివాసము కల్పించి, ధరణిదేవి నాశ్వాస వరచి వర మడుగు మనఁగా
నామె భగవానుని ఆ భూ వరాహ రూపమున నల్లె యర్చారూపియై యుండు
నట్లు కోరెను అల్లె, ధరాదేవి యభ్యర్థనమున శ్రీవిల్లిపుత్తూరునం దుండిపోయెను.
నాఁటినుండి, వై భానము లగు పృథ్వీదు లాదేవు నారాధించుచు వచ్చిరి కొంత
కాలమునకు అసురు లిచ్చటి సాధువులను హింసించ మొదలిడిఁగా, భగవానుఁడు
తన చక్రాయుధముచే ఆ యసురుల సంహరించి, దివిజ గంగను రావించి, ఆ పుణ్య
జలములచే చక్రాయుధమును తాలనము చేసి, అజలముల నచ్చటనే నిలిపెను. ఈ
యవదానమునకు జ్ఞాపకముగా ఆయుధకము లిప్పుడు - 'తిరు ముక్కుళమ్' అను
పేరిట పిలువఁబడుచున్నది. అనల, కొంతకాలమునకు భీకర మగు వరాహరూప
మును జూచి, జనులు భయపడుటగు గుర్తించి, భూదేవి ప్రార్థింపఁగా, భగవానుఁ
డారూపమును ఉపసంహరించుకొని, ఇప్పు డున్న పటప్రతి శాయిరూపియై సాక్షా
త్కరించెను. మఱి కొంత కాలమునకు దైవ దుర్వలసికమున నప్పటి పట్టణము
శిథిలము కాఁగా, భగవ దాలయగు భూమియందు మరుగు పడెను. ఆ విష్ణువర
నగరమునకు నమీపమున 'పుత్తూరు' అను నొక పల్లెటూరు కలదు. అందు - కిరా
తులు నివసించు చుండిరి. ఆ పల్లెలో - మల్లె యను నొక బోయెతకు విల్లి
యనియు, కండుఁ డనియు నిరువురు కుమారు లుండిరి. ఒకనాఁ డా కిరాత
సోదరులు వేఱుకు పోఁగా, కండుని నొక పులి చంపెను. సోదరుని మృతికి
దుఃఖించుచున్న విల్లికి పటప్రతశాయి సాక్షాత్కరించి, అతని నోదార్చి, కండుని
జంపిన పులియుండు చోటును చూపి, దానిని సంహరించు నుపాయము చెప్పి,
కండుని బ్రతికించెను. అల్లె - విల్లియు పులిని వెదకి సంహరించి, పులి దాగియున్న
గుహయందు అది దాచి యుంచిన అమూల్య మగు ధన సంచయమును తెచ్చి, ఆ

సోదరులు భగవానునకు ఆలయ - మండప - గోపుర - ప్రాకార - ఆరామ - తటాకాదుల నిర్మించిరి. ఆ కారణమున, జీర్ణోద్ధారము చేయఁబడిన నగరము ఆ కిరాతుల పేరిట 'క్రిస్టిపుత్తూర్' అని ప్రసిద్ధిఁ జెందినది. ఆండాళ్ కూడ క్రొత్త పట్టణ మను నర్థమిచ్చునట్లు - 'అణి పుదువై' అని ఈ దివ్య దేశమును కీర్తించినది.

అవతార స్థల మహిమను తెలిసి కొనిన చర్యారత, ఆండాళ్ వంశ గౌరవము కూడ తెలియఁ దగి యున్నది. 'త్రిశుక్లా కృశవృత్తయః పాత్రమ్' అనునట్లును - 'యస్య త్రిణ్యవదాతాని' అనునట్లును - విద్యా జన్మ కర్మలలో జన్మశుద్ధి ముఖ్యముగి చెప్పఁబడుటచే, తన ఆప్తత్వమును ఆండాళ్ తానే - 'మైంగమలత్తండెరియర్' పట్టరపిరాన్ కోదై' అని చెప్పుకొనినది. పద్మాక్ష తులసిదామధారణము పరమై కాంతిచిహ్నముగ చెప్పఁబడినది.

'గోద' యను పదము సంస్కృత భాషయందును, ద్రావిడి భాష యందును అర్థవంతమై యుమరినది. సంస్కృత భాషా పదమై నప్పుడు గో + ద అని విగ్రహము కలిగి - 'గో' శబ్దమునకు 'భూమి' యను నర్థము కాఁగా - 'ద' శబ్దమునకు 'ఇచ్చుట' - 'భేదించుట' అను నర్థ ద్వయము కలిగి, సమస్త మైనంతట 'భూమిచే ఈయఁబడినది' అనియు - 'భూమియం దవతరించినది' అనియు అర్థము నిచ్చును. మఱియు - 'గో' శబ్దమునకు 'వాక్కులు' - 'కిరణములు' అను నర్థ ద్వయము కలిగి - 'ద' శబ్దమునకు 'ఇచ్చుట' అను నర్థము కాఁగా - 'చక్కని వాక్కుల నిచ్చునది' అనియు - కిరణ శబ్దముచే జ్ఞానము లక్షితమై - 'తత్త్వజ్ఞానము నొనఁగునది' యనియు - అర్థము నిచ్చును. ఇవియును శక్యార్థకములే జాల్మము నుండియు భగవ దనుభవ పారవశ్యముచే త త్పరీవాహరూపము లగు ప్రబంధములను నిర్మించి, చేతనులకు ప్రవత్తి సిద్ధాంతమును బోధించుటచే ఆమె - 'జ్ఞానప్రద' యగుట తెలియఁదగుదు. ఇట్లే - ఆ గోదాదేవియొక్క ప్రబంధములను సేవించెడి వారలకు కవితా శక్తి కలుగుటయును ఈ క్రింది శ్లోకములలో ప్యక్తమగుచున్నది.

“పాదన్యాసం ప్రథమ మనఘం భారతీ యత్ర చక్రే.”

అనియు -

“యస్యాసీ దరవింద సంభవ వదూ మంజీర శింజీరవ

స్పర్ధా దుర్ధర పాదలబ్ధి ఫణితి ర్వర్మిక జన్మా మునిః ”

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

అనియు-ప్రళంసించబడిన వాల్మీకి కట్టి మహా భాగ్యము గోడ సంబంధముచే సిద్ధించుటను -

“వల్మీకత శ్రవణతో వసుధాత్మ నస్తే
జాతో బభూవ స మునిః కవిసార్వభౌమః.” — (గోడ స్తుతి: 7)

అని శ్రీ మద్వేదాంత దేశికులు ప్రళంసించిరి. ఇట్లే -

“గోదే వికస్వర దియాం భవతీ కటాక్షాన్
వాచః స్ఫురన్తి మకరన్ద ముదః కపీనామ్.” — (గోడ స్తుతి: 4)

అను ప్రమాణము లిచ్చట అనుసంధేయములు, మఱియు - ‘గోడ’ శబ్దము ద్రావిడ భాషయందు ‘కోదై’ యను రూపము నందెను. ఈ శబ్దమునకు ‘పుష్పరామ’ మనియు - ‘సుకుమారి’ యనియు - ‘పుత్రిక’ యనియు వేరేర్వేరు అర్థములు కలవు.

మఱియు-‘గోడ’ అనుపేరువలె ఈయమకు ‘అండాళ్’ అను వ్యవహారము కూడ గుణ కల్పితముగా వాడబడు చున్నది. ‘స్త్రీ ప్రాయ మితరం నర్వం’ అనునట్లు పురుష చేతనులు భగవ ద్గుణానుభవమును సాకల్యముగఁ జేయఁగోరి, తమ పురుష స్వరూపమును మఱచి, తమయందు స్త్రీత్వము నారోపించుకొని, యనుభవించుటవలె గాక, సహజ స్త్రీత్వముచే గోడ తన యకృత్రిమ ప్రేమ రసమున భగవ దనుభవమును చేయఁ గలుటచే ‘అశ్వారుల కంఠెను ఎన్ని యో విధముల గొప్పది’ యని ప్రళంసించబడినది ఇందువలన - ఈమె భగవ ద్భక్తి యందు గాఢముగ నవగాహించిన దను నర్థము నిచ్చు ‘అశ్వాణ్’ అను శబ్దముచే వ్యవహరింపఁబడుచున్నది. ‘అశ్వాణ్’ శబ్దమే - ‘అండాళ్’ అను రూపమును చెందిన దని యందురు. లేక, చేతనులను పరమ పురుషున కభిముఖులఁ జేసియు, పరమ పురుషుని చేతనుల వంక త్రిప్పియు, ఉభయులకు మధ్య నిలిచి, పురుష కారము చేయుటచే - ‘ఉభయులను సమకూర్చి యేలునది’ అను నర్థమిచ్చు ‘అండాళ్’ అను శబ్దాంతరమే ఒకటి కల దనియు చెప్పుదురు. మొదటి యర్థ మును తెలియఁజేయు ఈక్రింది శ్లోకము గమనింపఁ దగినది.

“భోర్తం తవ ప్రియతమం భవతీవ గోదే
భక్తిం నిజాం ప్రణయ భావనయా గృణంతః
ఉచ్చావతై ర్విరహ సంగమతై రుదనైః
శృంగారయన్తి హృదయం గురవ వ్త్వదీయాః” — (గోడ స్తుతి: 8)

మరియును-ఇట్లే గుణాంతర కల్పితముగ 'కూడికొడుత్త నాచ్చియార్' (కూడికొడుత్తాళ్) అను వ్యవహారము కూడ అండాళునకు ప్రసిద్ధమై యున్నది. భగవానుడు సమర్పించుటకై విష్ణుచిత్తునిచే గూర్చబడి, భద్రవరుపణదీన పూమాలను ఆయన లేని సమయమున తీసి, తన కొప్పున నలంకరించుకొని, తాను వలచిన ప్రభుఁ డగు వటప్రతాపి యాదరమును బొంద నర్హమై యుండునా యని దర్పణమునఁ బరీక్షించుకొని, సుహితయై, ఆవల కొప్పునుండి సడలించిన దానములను యథాస్థానమునఁ బెట్టుగా, ఆ మాలలు ప్రభునకు సమర్పింపఁబడి యాదరింపఁబడుటచే - 'కూడి' యను శబ్దమునకు 'ధరించి' అను నర్థమై, సముదాయమున - 'ధరించిన పూల మాలలను సమర్పించినది' అను నర్థము నిచ్చు 'కూడి కొడుకొత్తాళ్' అను పదము వ్యవహార నామమై యొప్పినది. పై నిర్వచనము లన్నింటిలో - ఈ కట్ట కడవటి నామమే భక్తుల చిత్తముల నధికముగ నాకర్షించిన కళమున, పండిత ప్రభు వగు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు గోదా చరిత్రమును ఉత్తమ ప్రబంధముగ తెలుఁగు భాషలో రచించి, తన ప్రబంధమునకు - 'కూడి కొడుకొత్తాళ్' శబ్దపర్యాయమైన 'అముక్త మాల్యద' యని నామకరణము చేసెను

అండాళ్ ద్రవిడ భాషయందు రచించిన రసవత్తమములగు రెండు ప్రబంధములలో - 'మార్గశిర్తింగళ్' అని యారంభించి, ముప్పది పాశురములలో నిర్మించిన 'తిరుప్పావై' ప్రబంధము మొదటిదియు - 'తైయిరుతింగళ్' అను యారంభించి, నూటనలునదిమూడు పాశురములలో నిర్మించిన 'నాచ్చియార్ తిరుమొళి' రెండవదియునై యున్నది. మొదటి ప్రబంధము యొక్క వ్యాఖ్యానమే రెండవ ప్రబంధమై యొప్పుటచే - 'తిరుప్పావై' యందలి తత్త్వమును చెప్పిన 'అండాళ్ శ్రీసూక్తి' యని పిలవవచ్చును. వేదాంతములలో నిష్కర్షింపఁబడిన తత్త్వత్రయ సిద్ధాంతము తెట తెల్లముగ దేశభాషలో పరివర్తనము చేయుటకే - 'తిరుప్పావై' యవతరించిన దనుట - 'కూడికొడుత్త కుడక్కొడియే' ఇత్యాది ప్రశంసలచే తెలియుచున్నది.

ప్రబంధ మర్యాద సనుసరించి, తత్త్వ హిత పురుషార్థములను ఈ ప్రబంధము వివరించుచున్నది. అందు, పరమ చేతనుఁడగు నారాయణుఁడు శ్రీ సహాయుడై, చేతనులకు ప్రాప్యుడై, పరమ తత్త్వమై యున్నాఁ డనియు, అతని నామ స్మరణము-భజనము-శరణ వరణము చేతనులకు హిత మనియు, దానిచే ప్రీతుఁడగు పరమ పురుషుని మూలమున భగవత్కైంకర్య లాభ మను పురుషార్థము కలుగు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

నినియు నిరూపించుట గోదయొక్క సంకల్పము. ఈ గ్రంథము గోదయొక్క అనుభవ పరిచాహము. ఆమె వైదువ్య పటిమచే నిలిడ న్యూతమై, లోకోత్తర సూర్యులమును చెంది - 'సు సుఖం కర్తు మన్వయమ్' అనునట్లును పరమ భోగ్యమై - 'తిరుప్పావై' ప్రబంధ రూపముగ నవతరించినది. ఈ ప్రబంధ మంతటి స్కొక్క పాశురమును రినియ అగు నధ్యేతలు రసాస్వాదము చేసి యనుభవించు నప్పుడు ఆ యాఘట్టములను ప్రత్యేకముగా నొక్కొక్క చిత్రముగ తమ హృదయ ఫలకము లందు చిత్రించుకొని, అంతర దృష్టిచే సార్వకాలికముగ దర్శించి యానందింతురు

"ఆదిరాజ యశోబింబ మాదర్యం ప్రాప్య వాఙ్మయమ్

తేషా మనన్నిదానేఽపి న స్వయం పశ్య నశ్యతి" — (కార్య దర్శన. 1 భగ్న)

అను నాచార్య దండి శ్రీమూక్తి కీ ప్రబంధము పరమోపచితమైన లక్ష్యము కాగలదు. ఇందలి కథ నిట సంగ్రహింపఁ దగును.

కృష్ణావతారము ద్వాపరయుగమున మధురా నగరములో నవతరించిన కృష్ణుడు - 'ఒరుత్తి మగనాయ్' పాశురమున చెప్పినట్లు, గో కులమందునందు నింటికి తేలిడి, కొంతకాల మచ్చట వసియుంచెను. కృష్ణావతారము తనకు మృత్యు వని భయపడిన కంసుడు తన కంటఁ బడకుండ, రహస్యముగ తెరుగుచున్న యాతని సంహరించుటకై పలు విధములగు వర్తన ప్రయత్నములు చేసెను 'ఆత్మానం మానుషం మన్యే' అను నట్లు అవతారి పరిసమాప్తి పఱకు అవతార రహస్యమును ప్రకటము చేయక, దాచి యుంచిన రామావతారమందు వలె గాక - 'త మద్భుతం కాలక మింటుజేషణమ్' అనునట్లు జననము నుండియే అవతార రహస్యమును వెల్లడించి తన తుళ్వర స్వభావమును అవకాశము కలిగినపుడెల్ల వ్రక్తిముగ ప్రకాశింపఁ జేయ సంకల్పించిన కృష్ణభగవానుడు తన అతిమానుష శక్తిచే, కంసుని మాయోపాయముల నవలీలగ విరివారించి, 'స్వజనస్య చ రక్షితా' అను నట్లు గోవులకును, గోపాలకును ఆప్త బంధువై, గో కులమును కాపాడుచుండెను ఇట్లే - తన దివ్యమోహన సౌందర్యముచే విశేషించి గోప కన్యకల చిత్రముల వాకర్పించి, వారలతో వైరముగ విహరించుచుండెను. గోప వృద్ధులు కృష్ణుని చేష్టలం దనూయఁ జెంది, తమ కన్వీయలను కృష్ణుని కంట బడకుండ గృహము లందు నిర్బంధించుచు వచ్చిరి. కృష్ణున కీ నిర్బంధ మనహృదముగఁ దోఁచెను. గోప కన్య లనన్యముగ తన యందు ప్రేమ గల్గియుండుటయే ఇందుకు కారణము.

కాఁగా - గోప కన్యకల బంధము తొలగించుటకై కృష్ణుఁ డొక యుపాయమును యోచించి, గోకులముం దవాఙ్మఘ్నిని కల్పించెను. గోధులగు గోపకులు అగా వృష్టిచే తమ పక్ష సంపద సన్నగిల్లగా భయ మంది, త న్ని వారణమునకై చింతించి, తమ పూర్వుల యాచారము ననుసరించి, యొక వ్రతమును తమ కన్యకలచే ఆచరింపఁ జేయుటకు నిర్ణయించి, ఉత్పాత భూయిష్ఠ మగు గోకులముందు తమ వ్రతము నిర్విఘ్నముగ వరిసమాప్తి యగుటకు సమర్థుడైన కృష్ణుని సాయము నపేక్షించి, అతని నర్థించిరి కృష్ణుఁడు వారల రాకకు మానసికముగ స్వాగత మొనఁగియు, తా నట్టి భారము వహింపఁ జాలనని వెనుదీయు వానివలె చెప్పుచు, తుదకు అసవ్య గణితులగు వారలచే నిర్బంధింపఁబడి, వారల యభ్యర్థనమున కంగీ కరించెను అది మార్గ శీర్షి మానము పూర్తిమా శుభ దినమున వ్రతారంభము పెద్దలచే నిర్ణయింపఁబడినది. ఆ దినమున బ్రాహ్మ ముహూర్తమందు సు ముహూర్తము నిశ్చయింపఁబడినది. వ్రేవల్లె యందలి బడు లక్షల ఇండ్లలోనికన్యక లందఱును పచ్చక నిర్విఘ్న కాలమున వ్రత సంకల్పము చేసి, తమ తమ ఇండ్లమండి గోష్ఠిగా బయలుదేరి, కృష్ణుని మందిరమున కేఁగి, అతని వెంట నిడుకొని, వ్రతోపకరణము లను దీసికొని, యమునా నదికి వెళ్లి, అరనితో స్నాన మాడవలయును. ఇదియే - 'సీరాట్ట' మను వ్రతము నాచరించుట ఇది వారల కార్యక్రమము. ఎవ్వరైనను ప్రాణమాలికతో తమ గోష్ఠిలో చేరకుండినంతట, మేల్కొనిన వారలు రానట్టి వారల గృహముల కేఁగి, వారలను మేల్కొల్పి, వారలను వ్రేతము వెంట నిడుకొని పోవలెనని వారల శపథము ఈ గోష్ఠిని నిర్వహించు భారము వారిలో మేధావిని యగు నొక కన్యకామణి వహించెను. ఆమె ముందుగా నిద్ర లేచి, తన చెవి త్రియలను బిలువ వారంభింపఁగా, చాలమందిచేరి, ఒక్క గోష్ఠిగా నేర్పడెను. ఆ గోష్ఠి బయలుదేరి, తమ వ్రతోద్దేశము నెలుగెత్తిపాడుచు, వ్రతారాధ్యుఁడు శ్రీమన్నారాయణుఁ డనియు, ఆ వ్రతము సమప్తింపఁబడిన వ్రతారి మిట్టి దనియు, వ్రతాచరణము ఎలన దుర్భిక్షము తొలఁగు ననియు చెప్పుచు, తమతో చేరెడి కన్యకులను తమతో చేర్చికొనుచు, కృష్ణునామ సంకీర్తనము చేయుచు సాగిపోవుచుండెను. సారఁజూచినంతలో - తమ గోష్ఠిలో చేరఁ దగిన కొందఱు గోష్ఠిలో లే కుండుటను కనిపెట్టి, అట్లు రానివారలను గూడ పిలుచుటకై, ఆ గోష్ఠి - క్రమముగ వారల యిండ్ల కేఁగి, వారలను మేల్కొల్పి, తమతో చేర్చుకొని, కృష్ణుని మందిరమునకు తోయి, బహిర్భాగమున కావలియున్న ద్వారపాలకుని వ్రార్థించి, అతని యనుమతిని బడసి, తోని కేఁగి, అచ్చట శయనించియున్న నందుని.

శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది

యశోదను నిద్ర లేపి, వారి యనుమతిని తోపల కేఁగి, అచట నిదుఁంచెడి గల భద్రుని తిలిచి, అతని |జార్థించి, పురుషకారముగకై మొరట - 'నప్పిన్న సిగాట్టి' యను కృష్ణుని భార్యను తిలిచి, ఆమె నిదురలేవకుండుటను గనిపెట్టి, మఱల అదివ్య దంపతుల నిరువురను జేర్చి, ముప్రభాతము పొడిరి. నప్పిన్న పిరాట్టి వారల యందు కరుణించి, ద్వారము తెరువగా, శయనముం దున్న కృష్ణుని, ప్రక్క గల నప్పిన్నను కనులార పేవించి, భగవానుఁడు సింహాసన మధిపింపఁగా, కృష్ణ చరితమును పాకల్యముగ కీర్తించి, మంగళాశాసనము చేసి, వ్రతోపకరణములను బడసి, అతనిఁ దోడ్కొని, యమున కేఁగి, స్నాన మాడి, అతనిచే నీయఁబడిన దివ్య భూషణ - దివ్యాంబరదుల నలంకరించుకొని, వ్రతోద్భావనకై అతనితో గూడి, విం దారగించిరి వ్రత ఫలితముగ -

“అయు రారోగ్య మైశ్వర్యం భోగాం తైవానుషంగికాన్
దదాతి ద్ధ్యాయనాం విత్త మవవర్గ ప్రదో హరిః.”

అను నట్లును - 'విణ్ణ మశ్వాన్ మణ్ణూడే' అను నట్లును గోప కన్యలు నకల భోగముల ననుభవించిరి వ్రతమును ప్రేరేపించిన గోప వృద్ధులును - 'శిల్ప చ్చిరు మీర్ గాఢ' 'తింగ్ తిరుముగత్త చేయిలై యార్' అనునట్లు పరమ భాగవత శిరోభూషణులగు తమ యనుంగు తిద్దల మూలమున - 'తింగ్' ముమ్మారి 'పెయ్దు' అనునట్లు సమృద్ధముగ వర్షము కురిసి, పశు సమృద్ధియు, సస్య సమృద్ధియు, విస్తారముగ కలుగఁగా - కృతకృత్యులై, యానందించి రనునది 'తిరుప్పావై' ప్రబంధ మందలి యితి వృత్త సారము.

రామావతార కాలమున దండకారణ్యములో - 'పుంసాం దృష్టి చిత్రావ హారిణమ్' అను నట్లు రఘు సింహుని మోహించిన మహర్షులు కృష్ణావతారమున గోకులములో గోప కన్యలై యవతరించి, జాత్యమునుండియు కృష్ణునితో కలసి మెలసి, అతని గుణ చేష్టితముల ననుభవించుచు పెరుగుచుండిరి. యుక్త వయసు రాఁగా, వారలు - కృష్ణుఁడే తమకు భర్త కావలయునని యాశఁ తెంది, తమ యాశ వెలవేలుటకు కాఱ్యాయనీదేవి మద్దేశించి, ఒక్క వ్రత మాచరించి, తమ యభీష్టమును పొందిన వ్రత కథ శ్రీ మద్భాగవతమందు కలదు ఇచ్చే - స్కాంద పురాణమున మఱి యొక కథ ఇంచుక మార్పుతో గన్పట్టు చుండెను. ఈ కథలు పై ప్రబంధమునకు మూలముగ నుండ వచ్చు నని పూర్వులు వ్యాఖ్యానించి

యున్నారు. పాఠమైకాంత్య భగవంతు మధ్యమియటకై యుగరించిన భాగవత శిఖామణి యగు విష్ణు చిత్తులు తమ నిడ్డయగు గోపకు ప్రవేశము చేయు నప్పుడు వై కథలను తగు రీతిగ సంస్కరించి చెప్పగా, ఈ సంగతి ముగియించినది.

“అశిష్టో ద్రద్ధిష్టో విరిష్టః - ‘తస్యేయం పర్వావిత్త్యం
పూర్ణాస్యాలి’ - స ఏతో మానుష అనన్దః ”

అని శ్రుతి నిర్వచించిన మామపాంగగమును అన్యాయము భక్తి కావముతో భగవత్ పరార్థనము చేయు వారలు ఈ లోకమున యధా రుచిగ చింతించుట ముసభ వించి, దేహవసాన సమయమునో -

“నద్యః శంఖ చక్రధరః శ్యామలాంగ భృత్యుజ్ఞో మాత్వా, గగనే గరుడా రూఢః సర్వదేవ నమస్కృతః రవి సుందలం భిత్వా, ౩ సోమగి చంద్ర మంచల మార్గేణ సర్వాన్ లోకా నతీభ్యః సత్యస్థం సత్యలోకే ప్రతిస్థిత ఉనాది జగద్వీజ మశేష విశేషం నిత్యనన్ద ముగ్రుతరసానన త్యక్తరా తృప్తియగ శాశ్వతం పరిం జ్యోతిః ప్రవికతి ”

అని కళ్యాణుడు చెప్పినట్లు, నిత్యానంద మనుకవించుట కీ సంస్కార ముద్గే రింపబడినది.

లోకోజ్జీవనమునకై భూమాత గోదయై యవతరించిన రహస్యము ముందే చెప్పబడినది. గోద పుట్టినది మొదలు, శైశవముందు తన చిత్తమును భగవానుని యందు లగ్నము చేసి - ‘పానీయంబులు ద్రావుచున్ గుళిచుచున్’ అను నట్లు సర్వకాల సర్వావస్థ లందును భగవన్నామమునే స్మరించుచు - ‘ఉణ్ణంశోరో పరుగు నీర్’ అనునట్లు తనకు ధారక భోగ్య పోషకముగ భగవానునే యనుభవించుచు తన్మయతతో కాలము గడుపుచుండెను. కాలము గడువగా - గోదా దేవికి పతి సంయోగ మగు నయను వచ్చెను. అమె నొక కుల కిల వృత్త సంస్కృత డిగు వరున కిచ్చి - ‘వత్సర్విర న్యాన ఇవాన్తగాత్మా’ అనునట్లు జాను సంజోపించి ఎలె నని తలచి, విష్ణు చిత్తులు వరాన్వేషణగునకై చింతించుచుండిరి ప్రత్యక్షము గను, పరోక్షముగను ప్రసంగించెడి తండ్రి ప్రస్తానములను తెలిసికొనుచున్న ఇంద్రుని యగు నామె - తండ్రి ప్రయత్నమును వారించుచు, తన ప్రయత్నమును వేగ విధముగ నాయన తెలింగించుచుండెను. తనకు ప్రార్థనకు డగు పురుషుల దెహించుచు భక్త కాఞ్జాల దనియు, తన యాత్మయు - తన శరీరము కూడ సకల

శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది

పురుషుఁ డగు శ్రీమన్నారాయణుని చరణారవిందములందు నమర్పింపఁజేయుదుటచే, అట్టి పురుషోత్తముఁడే తనకు వరుఁడై, పరిణయమాడఁగలఁ డనియు ఆమె నిశ్చయమును అన తల్లికి నివేదించెను. అట్లే - భగవత్కృపకర్య మందలి యుక్కుంఠయు, తోకిక భోగములందు వైముఖ్యమును ఆమెయందుండుటను గాంచిన నిష్ఠ చిత్తులు మారు పలుకక, తన సరాస్వతవణ యత్నమును విరమింపుకొని, సాక్షియై, భగవత్కృపకర్యమున కెదురు చూచు చుండెను. ఆమె - భగవద్విరహమును నిహించి తేక, భగవద్గుణానుసంధానముతో పాడినదే - 'నాచ్చియూర్' తిరుమొళి' ప్రబంధము. ఇందలి విప్రలంభ శృంగారము వర్ణనాతికమైనది. ఇందలి యుల్లేఖములు అనన్యార్థ్యములు నానాటి కామెకు శరీరయోగ దుర్వర్తమైపోవుచుండెను ఈ దీనావస్థను జూచుచున్న పరిసర పర్వలగు భాగవతోత్తములును, నిష్ఠ చిత్తులగు, దుస్సాధ మగు నామె సుసోధమును గుఱించి ఒహుధంగుల సారముర్పించి, తాత్కాలికముగ నామె యాశ్వాసము పొందు నటుల పూర్వోక్త ప్రథమును వైష్ణవ పారమ్య బోధకముగాఁ జెప్పకొనించి యుపదేశింపఁగా, గోర - జాగరూకలతో విని, అసలు కాలక్షేపమున కీ ప్రతిముతిగియున్నదని నిశ్చయించుకొని, ప్రతానుష్ఠాపమున గుప్తమింపెను. శ్రీవిల్లిపుత్తులు సగులమును గోకులయుగము, పటపత్రశాయి దేవుని కృష్ణుఁడుగను, దేవాలయమును కృష్ణుని మగదిరముగను, సగరిహందిలి సహూన పదునుగల కన్యకలను గోప కన్యకలుగను, తిమ్మ గోపిని నిర్వహించెడి నాయక గను ఎంచుకొని, ప్రతమును సాగించి, లక్ష్మణము చెందుచుండెను ఒకప్పుడు భగవానునికై కట్టఁజేసిన పుష్పమాలలచే లా సలంకరించుకొని, వానిని భగవానున కింకరణేయుచుండెను ఇట్లు చేయు బడిని ప్రతముగకు ప్రతముగ ప్రతాంతమును శ్రీరంగవాధునిచే నావోర్ణినింపఁజేసి ఆయనకు పరిణయము గానింపఁబడి, గవ యభీష్టము సిద్ధింపఁగా, అవతారిము ముగిసఁగఁబరించుకొనెను

అంతాఁ నైఘంఠముల కనేకాగ్రములు కలవు శ్రీమద్రామానుజము మొదలఁగా గల మహా ప్రబంధములు యథాశ్ఠముగ నొక్క కాల విశేషముగను రిగిత చరితమును బోధించునవే యొనెను. ఆ చరిత్రముల మండి నిగూఢము లగు సతాంతరములు కూడ సర్వగ్రహింపఁ దగును

“ఒకేన్ది యానసం మోరిం యో మనో” అనీధరమ

పవేక కర జాలేన శమం నయతి పండితః.”

— (నిత్యక సహిత)

అను పట్టును -

“దర్శి దగ్గర దేశీయియాసన పునోసక్తం చరాధిపతి
 దేహేష్మిన్ భవసిద్ధునా పరివృతే దీనాం దశామాస్థితః
 అద్విత్యే హనుమత్పమేన గురుణా ప్రఖ్యాపితార్థః పుహన్
 లంకారుద్ధ పదేహరాజ తనయా న్యాయేన లాలష్యతే.”

— (10 శ్లో. హాస్యకంఠం)

అనియు - రామాయ ఛార్ణమును శంకర్మంతరమున శ్రీ వేదాంతి దేశీయు
 వ్యాఖ్యానించినట్లు - ‘తిరుప్పావై’ ప్రబంధము తత్త్వత్రయ సిద్ధాంతమును వాచ్యము
 గను, వ్యంగ్యముగను పూర్ణముగ వివరణించుచు, ప్రవృత్తి యోగమును ప్రత్యేక
 ముగ బోధించుచున్నది ఇట్లు సిద్ధ మగు వర్ణాంతరమును అంతరార్థ మనియు,
 వాచ్య మగు నర్థమును శకల్పము లేక కావ్యార్థ మనియు సంప్రదాయజ్ఞులు
 వ్యవహరింతురు. ఈ సందర్భమున మై రెండు వ్యవహారములను క్రమముగ స్వావదేశ
 మనియు, అన్వాపదేశమనియు, వ్యవహరించుట కలదు.

ఈ ప్రబంధమున - ‘పాశురములు’ అనుభాషా వ్యవహారము గల ముప్పది
 పద్యములు కలవు. ఇదేసి పాశురము లొక్కొక ప్రకరణముగాఁ జేయఁబడి, అటు
 ప్రకరణములుగ విభక్తమై యున్నది. ప్రథమ పంచకముగ ఉద్దిష్ట ప్రత స్వరూపమును
 బోధించెడి ఉత్పత్తి విధియు, అంగ ప్రధాన సంబంధ బోధక మగు వినియోగ
 విధితో జేరి, క్రమ బోధకమగు మైయోగ విధియు మొదటి రెండు పాశురము
 లందు క్రమముగ చెప్పఁబడినవి మూడవ పాశురమందు ఫల సంబంధి బోధక
 మగు అధికారి విధి యందు గోప వృద్ధు లుద్దేశించిన సువృష్టి ఫలమును, ఐదవ
 పాశురమున సంయోగ వృత్తక్తి న్యాయముచే అపవర్గ ఫలమును చెప్పఁబడినవి.
 మఱియును - ఈ యైదవ దగు ‘మాయవై మన్ను’ పాశురమున వైదిక సకల
 సంప్రదాయ సిద్ధ మగు తత్త్వ హితి పురుషార్థముల స్వరూపము సంగ్రహముగాఁ
 జెప్పఁబడినది. తక్కిన ప్రబంధ మంతయు ఈ పాశురమునకు వ్యాఖ్యానమై
 యున్నదనియు చెప్ప వచ్చును.

ఇందు - రెండు మూడు పంచకములలో - చెలికత్తెలను మేల్కొలుపుట,
 నాలు గైదులలో పురుష కారాన్వేషణము, అటులో - ఉపాయ ప్రార్థనము చెప్పఁ
 బడియున్నది

'మాయనై' పాశుర విశేషము

'కారణం తు ద్భేయః' అని వేదాంగములలో కారణమై, ఉపాస్యముగ పిఠింపబడిన వరప్రస్థా మగు మర తత్త్వము సౌతిల్ల సాగరుడై, గోకులముం దుపసరించిన శ్రీ కృష్ణుడే యనియు - అతనిని భక్తియోగముచేతను, ప్రపత్తి యోగముచేతను, ఆరాధించుటయే కర్తవ్య మనియు, ఆ యారాధనముచే ప్రీతుఁ డగు పరమ పురుషుని కైలకర్యమే పురుషార్థ మనియు, ఈ పాశురమున నిష్కర్షిం పబడినది. 'మాయనై' ఇత్యాదిచే వర స్వరూపము - 'తొళుదు' 'పాడి' 'చిందిక్క' ఇత్యాదిచే పూర్వోక్త మగు మహానా స్వరూపము - 'పోయ వీతై యుం' ఇత్యాదిచే - 'ఉత్తర పూర్వపుయో రన్లేష వినాకా' 'తద్యధేషిక తూలం' ఇత్యాదిచే చెప్పబడిన సకల పాప నీవృత్తియు, మోక్షప్రాప్తియు చెప్పబడినది.

తత్త్వము

మఱియు - 'మాయనై' యనుటచే చెప్పబడిన కృష్ణాఖ్య వరతత్త్వము సకలారతారకందమైనదియు, అతడు చిద చిత్పరకారక మైనదియు, ఉపకమోప గంహాగాది తాత్పర్య లింగములచే స్పష్ట పరుచబడినది 'నారాయణనే ననుక్మే చ్చరై టరువాన్' 'నాయక ప్పెన్ విళ్ళాయ్ నాగాయణన్' - 'నాత్తత్తుళాయ్ గుడి నాగాయణన్' ఇత్యాదులచే మూల మంతార్థము సంగ్రహింపఁ బడినది ఇందలి ఏవకార్థమగు 'నారాయణనే' యందలి ఏవకారముచే, దేవశాంతర - మంత్రశాంతర - సాధనాంతర చార్యవృత్తియు చెప్పబడినది.

అట్లే - తత్త్వముగ చెప్పబడిన నారాయణుఁడు పురుష కారభూత యగు మహాలక్ష్మితో కూడియే ఉపాస్యుఁడనియు, ఫలప్రదుఁ డనియు, 'మామాయన్ మాదవన్' - 'వంగక్కడల్ కలైన్ల మాదవనై కేళవనై' ఇత్యాదులందు సూచింపఁ బడినది ఈ నిష్కర్షము ఊరసాగరమథవా కర్తృత్వమున వ్యక్తి మగుటను కడవటి పాశురమున గోదాదేవి స్పష్ట పరచినది. లక్ష్మీ సన్నిధిని లేకుండుటను భగవానుఁడు చింతించి, సప్తపాయమగు త్రైలోక్యము మద్దరించెడి వ్యాజమున మహాత్మర మగు ప్రయత్నము చేసి దేవ దానన యుద్ధమును సంకల్పించి సముద్ర మథనము నారంభించెను. ఊరోరధిని పాత్రముగను, మంథరాధిని కవ్వముగను, వాసుకిని త్రాడుగను జేసి, దేవాసురులను రెండు పక్షములుగ

నిరుపార్వము అందు మద్యోగింపఁ జేసి, ఊరోదధిని మధియింపఁ జేసెను దృఢ మగు నాధారము లేక, మంథర పర్వతము పాశాళమునకు క్రుంగి పోవుచుండ, ఆ పర్వతమును భగవానుడు కూర్మ రూపముతో తన వృష్ణభాగమున పదిల పరచియు, పర్వత మూర్ధ్వమునకు జేలిపోకుండ నూర్ధ్వ పట్టికయై నొక్కి పట్టియు ఉద్దిష్ట పదార్థముల నుత్పత్తి చేయుటకు తగిన తీవ్ర మథన మొనర్చు నిమిత్తము దేవాసురుల బలము చాలకపోగా, తానే మథనమును ఫల పర్వపసాయిగ సాధించియు, పలయు పదార్థ జాతము నుద్ధరించి, అందు పరమోద్దిష్టమై యవతరించిన మహా లక్ష్మిని పరిగ్రహించిన చరిత్ర మిచ్చటి 'మాధవ' శబ్దముచే సూచింపఁబడి నది. మహాలక్ష్మి యవతరించిన తీరును చూచుచున్న దేవత లందఱును లక్ష్మి రూప లావణ్యములను జూచి భ్రమఁజెంది, ఆ యమ తమతో నొక్కొక్కరును వరియింపఁగూడు నగి ఒక్కొక్కరును తలపోయుచుండఁగా - 'యయో వక్షఃస్థలం హరేః' అను నట్లు ఆమె భగవానుని వక్షఃస్థలమును చేరఁగా చూచి, బ్రహ్మేశ్వర ధారులు లజ్జ పడి, లక్ష్మిపతిత్వ లాభముచే, నారాయణుడే దేవాధి దేవుఁ డగునని నిర్ణయించుకొని, ఆదివృద్ధ దంపతులకు నమస్కరించి, స్వస్థానముల కేగిరి అప్పుడే -

"క ఇతి బ్రహ్మజోనామ ఈరోహం పర్వదేహినామ్
ఆవాం త వాంగే సంభూతో తస్మా త్కేశవ నామవాన్."

— (పారి వంశము 131-48)

అని భగవానునకు కేశవ నామమును, లక్ష్మిపతిత్వ ప్రయుక్తమైన పర తత్త్వమును ఖ్యాపించిన కథ ఇం దనుసంధేయము, వైయంశమునే నిరూపించుచు, పూర్వాచార్యులు - 'అపాంగా భూయాంసోయ దుపరి పరబ్రహ్మ తదభూత్ ' అనియు - 'య దద్ధ మంభోధి రమన్త్య అస్తి చ, అనియు - 'వేదాంతా వ్రత్యచిన్తా మురళి దురసి యశ్వాద చిహ్నై పరన్తి' ఇత్యాది సూక్తులతో స్తుతించి యున్నారు.

లక్ష్మి నారాయణ రూపమగు నీ తత్త్వము చేతనులకు మోక్ష ప్రాప్తికి ఉపాయము-ఉపేయమునై యున్న దను నంశము - 'కుతు విశక్యేరియ' 'మువృత్తు మూచో' పాశురములందు చెప్పఁబడినది. ఈ పురుషకారత్వమను విలక్షణ మగు నాకారాంతరము కల దను నంశము - 'ఉందు మదకళితన్' 'పాశురమందు చెప్పఁ బడినది ఈ యెడ నిచ్చటి ఉపాయత్వము, ఉపేయత్వము, పురుషకారత్వము నను పదములకు వివరణము తెలియుట అవసర మగును, ఉపాయత్వ మనునది

శ్రీరామానుజ కీర్తి కొముడి

మోక్ష ప్రదాన సంకల్పాశ్రయత్వము. అనఁగా-ఒకా నోక చేతనునకు మోక్షము నీచుట్టుకు అధికారము నహోధికార నియతిచే లక్ష్మీ నారాయణు లిరువురి యందున నమష్టిగ మన్న దనుట చెప్పును లక్ష్మీ నారాయణు లిరువురును ఏక మనస్కులై సంకల్పింతు రని యర్థము. ఉపేయత్వము కైంకర్య ప్రతినంబంధిత్వము. అనఁగా చేతనుఁ డొనర్చెడి కైంకర్యమును స్వీకరించెడి యర్హతను కలిగి యుండుట యన దగును. పురుషకారత్వ మనఁగా- ఘటకత్వము. అనఁగా - చేతనునకు మాతృ స్థానమున నిలిచి, అతనికి భగవ దాభిముఖ్యమును కలుఁగజేసియు, భగవానునక గృహిణి స్థానమున నిలిచి, అతని చేతన రక్షణోన్ముఖుని జేసియు, ఉభయులకు కృతకృత్యులఁ జేయుట యగును పురుషకారమున నన్వయించెడి లక్ష్మికి ఉపాయత్వ కోటియం దన్వయించుటలో శౌచితి లే దని చెప్పి, ఆమెను ఉపేయత్వ కోటిలో మాత్రము చేర్చుటను కొంద జాచార్యు లంగీకరింతురు. వీరు లక్ష్మి విభుత్వమును కూడ అంగీకరింపరు

ఇచ్చట - 'ఉండు మదగళితన్' పాశురముచే ముందుగా నప్పిన్నపిరాట్టిఁ మేల్కొలుపుటలో ఆమె పురుషకార ముద్దేశింపఁబడినది. పురుషకారము లక్ష్మి మాత్రమే అసాధారణాకార మైనను - 'యాభిస్త్యం స్తన శాపం దృష్టిభిః' ఇత్యాది ప్రమాణములచే భూ - నీకాదు లందును సంగతియు కాఁగలదు. 'నప్పిన్న పిరాట్టి' నిదురలేవక పోఁగా - తరువాతి 'కుత్తు విళక్కు' పాశురముచే మహోర్ధ్వ పర్యంకమున - 'అశిథిల పరిరంభ పరిరంభవ్యాప్య తైత్తైక దోష్టాః' అను నట్లు దేహభేదము తెలియకుండునట్లు గాఢ పరిష్కంఠ లీలచే నమరియున్న దివ్యదంపతు లను మేల్కొలిపిరి, భక్తజన ప్రార్థనా వశంవదులై ఆ దంపతులు మేల్కొని, తమ పరిష్కంఠమును వీడి, తమ దివ్యావయవ సౌందర్యము ప్రకాశ మగునట్లు వారలకు సేవ యొనఁగఁగా - వార లా దృశ్యమును సేవించి, తమకోర్కెలను నివేదించిరి. ఇచ్చటి యుపాయ మగు భగవానుఁడు సిద్ధోపాయమై, సాధ్యోపాయ మగు భక్తి ప్రపత్తుల సిద్ధిని నమకూర్చుట యెఱుఁగునది.

మఱియు నీతత్త్వము చేతనులతో అపినాశావసంబంధము కలదై - 'ఈశ్వర స్వర్య భూతానాం' అను నట్లు అంతర్యామియై యుండుటయే గాక, సకల విధము లగు సంబంధములు కలిగియున్న దను నంశము 'కరవై గళి' పాశురమున 'ఉరవేల్ నమక్కిం గొళిక్క ఒళియాదు' అను మొదలగు వాక్యములచే వ్యక్త పరుపఁబడినది. ఈ సంబంధములు -

“మాతా పితా బ్రాతా నివాస కృరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణః.”

అను శ్రుతియందు సూచింపఁబడియున్నది. వానినే శరీర శరీరి భావ సంబంధ మనియు - స్వ స్వామి సంబంధ మనియు - నాయకీ నాయక భావ సంబంధ మనియు ఇట్లు గాఢాను బంధమును నిరూపించుచు, అనేక విధములుగ సర్వవదాయక్షు లుల్లేఖించుట కలదు. ఈ యర్థమునే ఆశవందారులు -

“మాతా పితా యువతయ స్తనయా విభూతిః
సర్వం యదేవ నియమేన మదస్వయానామ్
ఆద్యస్యనః కులపతే ర్వకులాభిరామం
శ్రీమ త్తదంఘ్రియుగలం ప్రణమామి మూర్ధ్నా.” — (శ్రీశరత్సము)

అని భగవానునియందలి వివిధ సంబంధమును ఆచార్య పాదముల యందును అనుసంధించిరి. జీవేశ్వరులకు నవ విధ సంబంధములు కలవని చెప్పి, వానిలో - నాయకీ నాయక భావ సంబంధము అత్యంత మనురూపమైన దనియు - అందువలననే ఆళ్వారులు పెక్కుమంది విప్రబంధ శృంగారము ననుభవించిరినియు చెప్పుట కలదు. శ్రీవిష్ణు చిత్తులు మాత్రము ఒక విలక్షణానుభవముతో తాను మాతృస్థానమందుండి, భగవానుని పుత్రభావముతో పాశురములఁ జాడిరి. మఱియును ఈ తత్త్వము -

“నవా ఏష పురుషః పంచదా పంచాత్మా.”

అను శ్రుతి ననుసరించి, విష్ణు పురుష సత్యాచ్యుతానిరుద్ధ రూపమున నైదు వ్యూహములుగనై, పర వ్యూహ విభవానంత ర్యాచ్యుతా స్వరూపమున నైదు ప్రకారములై యున్న విధము ఈ ప్రబంధమున మొదటి పాశురములో చెప్పఁబడినది మొదటి పాశురమున వారాయణ శబ్దముచే భగవానుని పర స్వరూపమును, రెండవ పాశురమున - ‘పార్కడలుల్’ ‘పైయత్తుయిన్న’ ఇత్యాదిచే ఓర పాగర వాయి యగు వ్యూహ స్వరూపమును. మూడవ పాశురమున - ‘ఓంగి ఉలకళన్ద’ ఇత్యాదిచే విభవ స్వరూపమగు త్రివిక్రమావతారమును చెప్పఁబడినది. విభవావతారము లనేకములలో భక్తుల సధికముగ నాకర్షించినది త్రివిక్రమావతార మైయున్నది. అయాచితముగను - అధికారి తారతమ్యమును పరామర్శింపక ‘విచక్రమే చృధిపి మేనః’ అను నట్లు మూడడుగులచే మూడు లోకములను కొలచినపుడు తన పాద న్యాసముచే త్రిలోకము లందలి చరాచరములను పనిత్రికము

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొనుది

చేసి, తన కందలి స్వామిత్వమును గుఱుతువెట్టి నయవతార మగుటచే విభవములం దాదిగ గోదా దేవికి త్రివిక్రమావతారమందు భగవానునకు 'తస్మ్యే దితి నామ' అని చెప్పినట్లు ఉ చ్చట్టమునకు 'తమస్' ప్రత్యయమును చేర్చి - 'ఉత్తమస్' అని కొనియాడినది. ఇంకను, ఇతరావతారములందు వేనియందుఁ గాని ధర్మ సంస్థాపన నిమిత్తముగ శ్రుతి సంహారము రక్తపాతము లేకుండ జరుగు కుండుటయు - ఈ యవతారమం దట్టి సంఘటనములేక అవతార ప్రయోజనము సిద్ధించుటయు ఇందలి మఱి యొక విశేషము భక్తుల నాకర్షించినది

“అశేష మవిశేషత త్విజగ దంజనా ద్రిశికః

చరాచర మచీతర చ్చరణ పంకజే నాంతితమ్ ” — (దశా శ్లోకమ్. 89)

త్రివిక్రమ రూప ధారి యగు శ్రీనివాసుని పాద కమలములచే, అంతటను జంగమ స్థావర మయ మగు స్వర్గ మర్హ్య పాతాళము లనఁబడు మూఁడు జగం బులును ముద్రిత మగునట్లు చేసితివి' అను శ్రీవేదాంత దేశికుల శ్రీసూక్తి ఇట జ్ఞప్తియం దుంచుకొనునది. అనుష్ఠింపఁబోయెడి తమ న్రత ఫలముగ పరిణామ మయ్యెడి సస్య సమృద్ధి కూడ త్రివిక్రమ జ్ఞాపకముచే అల్లె వర్షింపఁబడినది.

ఇట్లే - నృసింహావతారమును గూడ ఆండాళ్ ఎక్కువగ నభిమానించినట్లు మొదటి పాశురమునందలి - 'యళోద ఇళం శింగమ్' అను వాక్యము చేతను - 'నూరి మలై ముళింతిల్' పాశుర రూపము చేతను తెలియుచున్నది.

నృసింహావతారము కూడ గహన మైనది. ఇత రావతారములందు భగ వానుఁడు - 'న హి దేవై రుదీర్ణస్య' అనునట్లు చాలకాలము అనేకులచే ప్రార్థింపఁ బడి, ఒక్క యనురుని సంహరించుట కవతరించెను. నృసింహావతారమునందు అసుర శికు వగు ప్రహ్లాదుని వాక్యమును శత్రుము చేయుటకై తానుగా -

“భక్తస్య దానవశోః పరిపాలనాయ

భద్రాం నృసింహ కుహనా మధిజగ్నుషి నై

స్తంభైకవర్ణ మధునాపి కరీశనూనం

త్రైలోక్య మేక దఖిలం నరసింహ గర్భమ్ ” — (పరబ్రహ్మ చందోక్ 29)

అని చెప్పినట్లు, జగత్తునందలి నకల పదార్థము లందును నృసింహరూపియై ప్రవేశించిన మహిమా విశేషముచే నృసింహావతారము కూడ భక్తుల నాకర్షించు

చున్నది. ప్రహ్లాదుడు స్వసింహావతారము నెన్నడును ప్రార్థింపలేదు. భగవానుడు సర్వాంతర్యామి యను వాదమే యాతనిది అతని వాదమున కనుకూలముగనే భగవానుడు స్వసింహ రూపమును ధరించెను

మఱియు - 'పుళ్ళుం శిలంబినగాణ్' పాశురమున ఒక్క చోటనే పర పూజాదీ పంచకము కీర్తింపఁబడినది 'పుళ్ళరయన్ కోయిల్' ఇత్యాదిచే అర్చా పతారమును - 'పేయములై సంఱండు' ఇత్యాదిచే విభవావతారమును 'వెళ్ళ త్తరవిల్' ఇత్యాదిచే -

"క్షీరసాగం తరంగ శీకరా సారతాతకిత చారుమూర్తయే
భోగిభోగళయవీయ కాయినే మాధవాయ మమవిద్విషే నమః."

— (విజయంబ మాళ 88)

అని చెప్పఁబడిన పూజా స్వరూపమును - 'విత్తివై' యనుటచే మూల కారణ మగు పర స్వరూపమును - 'ఉళ్ళత్తుక్కొండు' ఇత్యాదిచే అంతర్యామి స్వరూపమును సూచించినట్లు చెప్పుదురు. అర్చావతారమందలి సౌలభ్యముచే దాని ప్రాధాన్యమును ప్రకటించుటకై వ్యతిక్రమముగ పాశు రారంభములో అర్చా స్వరూపము నివేళము చేయఁబడినది ఈయర్థము శ్రీవై ణానన భగవచ్చాస్త్రమిం గిట్లు నిరూపింపఁబడి యున్నది.

"నిత్యముక్తైః భోగ్యత్వా త్పర పూజాత్మనో హరేః
త త్కాల సన్నికృష్టైః లక్ష్మ్యత్వా ద్విభవాత్మనః
విభుదై ర్భోగ సంసిద్ధై శ్చిన్త్యత్వా దిన్తరాత్మనః
అర్చాత్మన్యేన సర్వేషా మధికారో నిరంకుశః." — (భృగ సంహిత)

శ్రీ వైష్ణవ ధర్మశాస్త్రములలో నిరూపింపఁబడినట్లు -

"ఉత్తిష్టం శ్చింతయ హరిం ప్రజం శ్చింతయ శేళవమ్
భుజం శ్చింతయ గోవిందం స్వంబ శ్చింతయ మాధవమ్." — (కాళ సమ్యక్)

అను ధర్మమును గోరాదేని ఈ ప్రబంధమున ననుసరించినది 'మునివర్' గళుం యోగిగళుం మెళ్ళ వెళందరి యష్ట పేరరవుమ్' నిద్రమేల్కొను నంతట మహర్షులు హరినామ కీర్తనము జేయుచు, వేచుచుండి రని అజన పాశుర మందును - 'కూడాల్లై వెల్లం శీర్ కోవిందా!' 'భురై ల్లన్దు మిల్లాడ కోవిందా'

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

'ఇట్లే పత్రైకొళ్వా నన్ను కాణ్ కోవిందా!' అని విం చారగించునప్పుడు గోవింద నామ స్మరణ విధియు ఇరువదియేడు — ఇరువదియేనిమిది — ఇరువదితొమ్మిది పాశురములందును చెప్పబడినది

“రమన్తే యోగినోఽ నన్తే నత్యానన్తే చిదాత్మని
ఇతి రామ పదేనానౌ సరంబ్రహ్మ తిథీయతే.” — (రామాయణంబు ౪)

అని చెప్పబడిన రామ నామ నిర్వచనమును మనసున జీర్ణించు కొనిన గోదాదేవి పన్నెండవ పాశురమందు - 'శివత్తి నాల్ తెన్నిలన్దై కోమానై చ్చెత్త మనత్తు క్కినియానై' అను సందర్భమున రామ నామమునకు ప్రతిపదముగ పైఁ తెప్పిన నిర్వచనార్థము నిచ్చు 'మనత్తు క్కినియానై' పదమును ప్రయోగించినది. ఇంకను పరిశీలించిన కొలది, ఇట్టి విశోధప్రసంగము తెన్నియో గోదా ప్రబంధమున లభింపఁగలవు.

హి క ము.

ప్రతి పాశురమందును అంతమున వాడఁబడిన 'పత్రై' అను పదముచే, సాధ్యోపాయానుష్ఠానమునకు కావలసిన వస్తు సామగ్రియు, జ్ఞా నాధ్యాత్మ గుణ సంపత్తియు చెప్పబడుచున్నది. మొదటి పాశురమందలి 'తరువాన్' అను పదముచే తీవేశ్వరులకు వారాయణ శబ్దోక్త స్వ స్వామి భావ సంబంధముచే భగ వానుఁడు తప్పక - 'దదామి బుద్ధియోగం తం' అను నట్లు ఉపాదానము చేయఁ గలఁ డనియు - రెండవ పాశురమందు ద్వయ మంత్రార్థ మగు సాంగ ప్రపత్తి ప్రకారము కూడ సూచింపఁబడుచున్నది 'పార్కడలుక్' ఇ త్యాదిచే ద్వయ మంత్ర ప్రతిపాద్యుఁ డగు నారాయణుని ద్వయ మంత్ర జపముచేతను, త ద్వాస్త్రభ్యాన రూపము లగు ఇతర గ్రంథ సంపదములచేతను కీర్తించుట - త దర్శాను సంధానము చేయుట - 'నెయ్యుణ్ణోమ్' ఇ త్యాదిచే భగవ దాజ్ఞా రూపము లగు కాస్త్రము లతో ని చే ధింపఁబడిన కర్మల నాచరింపకుండుట - 'నాట్కాలే' ఇ త్యాదిచే కష్ట సాధ్యము లగు ఇతరోపాయములతో మనసును పోసీయకుండుట - 'మలరిట్టు' ఇ త్యాదిచే సాధారణ భక్తి యోగమం దవగాహింపకుండుట - 'తిక్కడల్' ఇ త్యాదిచే - 'కావ్యాలాసాంళ్ళు వర్ణయేత్' అనునట్లు నిషేధింపఁబడిన అన ద్గ్రంథ ములతో ప్రాద్దు పుచ్చకుండుట - 'ఐయముం' ఇ త్యాదిచే అకించన్య గోప్యత్వ వరణములు - 'ఉయ్యుమారెణ్ణి' ఇ త్యాదిచే మహా విశ్వాసము చెప్పబడి 'అర్ ఎణ్ణి' అనుటతో - 'పట్టడోఽయం ద్విఖండా' అని లక్షింపఁబడిన ద్వయ మంత్రము యొక్క అనుసంధానము చెప్పబడినది ఇట్లే -

"ఉపా యోపాయ సంత్యాగీ మధ్యమాం వృత్తి మాత్రకః"

— (పక్షి కల్పము)

అను నట్లు ఉపా యోపే యోభయ విరిత్యాగము చేసిన ప్రపన్నాధికారి గడుపఁ దగిన దేహ యాత్రా ప్రకారమును ఈ పాశురమందు సంక్షేపించి, సూచించఁబడి, పై ప్రబంధ మంతయు దీనికి వ్యాఖ్యానము చేయఁబడి - 'తిరుప్పావై' ప్రబంధమున కంతరార్థమై యున్నదని కొందఁ అందురు ఈ నిర్వాహములో - 'మైయిలైళుదోమ్' ఇత్యాదిచే ఉపేయత్యాగము - 'కెయ్యోదన కెయ్యోం' ఇత్యాదిచే అపాయత్యాగము - 'ఐయముం' ఇత్యాదిచే ఉపాదాన కాలిక మగు నతిథి పూజనము - 'ఉయ్యుం' ఇత్యాదిచే స్వాధ్యాయ యోగకాలములం దైన ఆత్మోజ్జీవన కృత్యములు సూచించఁబడుచు -

"ద్వాదశాక్షర తత్త్విజ్ఞః చతు ర్వాక్యహ విభాగవిత్

అచ్చిద్ర పంచకాలజ్ఞః సవిత్ర స్తారయిష్యతి."

అని ప్రశంసించఁబడిన పంచకాల పరాయణునియొక్క ప్రవృత్తిని చెప్పుచున్నదనియు వారల మతము పూర్వాచార్యు లీ ప్రబంధమునకు వారి వారి వైరుష్య విశేషముచే అనేక రీతుల స్వావిదేశార్థము లేక అంతరార్థమును అనుగ్రహించియుండు ప్రకార మిచ్చట విశదీకరించుట గ్రంథవిస్తర మగును.

'ముప్పత్తు మూవర్' పాశురమునందలి 'ఉక్కుముం తిట్టోళియుం' అనుటచే-ప్రతీపకరణ సామగ్రిలో కొంత భాగమును - 'మాలే మణి వణ్ణా' పాశురమందు 'జాలత్తై యెల్లాం' ఇత్యాదిచే శంఖ మాదిగాఁ గల మణి కొంత సామగ్రియు చెప్పఁబడుట కైంకర్య సాధనము లగు ఆ యా సామగ్రిని, అట్లే - భగవత్ప్రాప్తికి అంతరంగోపాయ మగు ప్రవత్తినిగాని చెప్పి, అయ్యవి హితకోటిలో చేరు నని చెప్పఁబడినది.

కలికాలమం దెట్టి యుక్తమాధికారియు కర్మ జ్ఞానాదులచే కడతేరుట యసంభావిత మని నిష్కర్షము నెఱింగిన ఆంధాళ తన్ను వ్యాజముగాఁ జేసికొని, ముముక్షువుల నుద్దేశించి - 'కరవైగళి' ఇత్యాదిచే కర్మ యోగమందును - 'అరి నొన్నుం' ఇత్యాదిచే జ్ఞాన ప్రధానములగు జ్ఞాన భక్తి యోగములందును తన కధికారము లేదనియు -

"ప్రియో వైక్యా స్తథా కూద్రా న్నేఽపి యాన్తి పరాంగతిమ్."

— (భాగ ౩ - ౩౨)

శ్రీరామానుజ కీర్తి కౌముది

అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు నిర్వచించినట్లు సర్వాధికారక మగు ప్రపత్తి యోగమం దన్వయించుటకు కావలసిన అకించన్యము, అనన్యగతివ్యము అను పూర్వాధికారము తనయందు కల దనియు చెప్పి, ఆ యధికార మే భగవ దనుగ్రహ మున కావశ్యక మని నిరూపించినది ఈ యర్థమునే -

“పుకలొన్నిల్లావడియేన్ ఉన్నదికీడి మరన్దు పుకున్నేనే.”

అని నమ్మాళ్వారులును -

“న ధర్మవిష్టోఽస్మి న చాత్మవేదీ
న భక్తిమాం స్త్వచ్ఛరణారవిష్టే
అకించనోఽనన్య గతిశ్శరణ్య
స్త్వత్పాదమూలం శరణం ప్రపద్యే.” -- (ప్రీతి రత్నము : 22)

అని యామున మునియు తమ రచనలలో స్థిరపఱచిరి.

పురుషార్థము :

భగవానునకు కైంకర్యముచేయుటయే పురుషార్థ మనుట ‘వైయత్తు’ పాశురమున - ‘పరమనడిపాడి’ అనియు - ‘మాయనై’ పాశురమున - మనత్తి నాల్ చిదిక్క - అనియు నామకీర్తనమును చెప్పి, ‘శిక్తుం శిరుకాలే’ పాశుర మున ‘ఉనక్కేనామాట్ చెయిదోమ్’ అని కైంకర్యమును - ‘మత్తనం కామంగళ్’ ఇ త్తాదిచే ఊద్రకామములం దాళ జనింపకుండుటయు - తమ కుద్రేళ్ళ మనియు ప్రార్థించినది ఇట్లే - నమ్మాళ్వారులును - ‘వళావిలావడిమై శెయ్యవేండు నామ్’ అని పాడుటను అనుసంధించినది కైంకర్య ప్రకారముకూడ భగవానునకు మంగళాకాసనము చేయుటయే యనుట - ‘అన్నివ్వులగం’ పాశురమున చెప్పబడి నది. భగవానునకు ‘తిరుప్పల్లాండు’ పాడి, ‘పెరియాళ్వారు లను అన్వర్థనామ మున ప్రసిద్ధి చెందిన విష్ణుచిత్తుల విడ్డ యగుటచే ఆండాశునకు మంగళాకాసన ప్రవృత్తి సహజమైనది

రసవత్తమము లగు నలంకారములను నిర్మించుటలో సిద్ధహస్త యగు ఆండాళ్ ‘అళి మత్తై’ ‘మారి మ్మలై’ ‘ఓంగి ఉలకళన్ద’ ‘కింగిణియచ్చెయిద’ పాశురములలో చెప్పిన స్వభావోక్తులు నిరుపమానములు.

‘పార్కుడలుళ్ పైయిత్తుయిన్నపరమన్’ ‘ఓంగి ఉళకళన్ద ఉత్తమన్’ ‘వెళ్ళుత్తరవిల్ తుయిల మర్న్దవిత్తు’ ‘మల్లలై మాట్టియ దేవారిదేవన్’ ‘నాత్త

త్తుళాయ్ ముడి నారాయణన్ 'మామాయన్ మదవన్ వై నుందన్' 'తెన్నిలంగై
క్కోమా వై చెన్నై మనత్తుక్కినియాన్' 'శంగోడు శక్కర మేన్దుం శడక్కైయన్
పంగయక్కణ్ణాన్' 'ఉలగళన్ద ఉమ్పుర్ కోమాన్' 'ఉలగినిత్ తోత్తమాయ్ నిన్న
శుడర్' 'అపినిలై యాన్' 'ఇరై వన్' ఇ త్యాదిప్రయోగము లచ్చటచ్చట పాళి
ప్రాయములై యుచురినవి.

'మత్తెన్న పంచ శయన్' శబ్దము భగవత్పాత్రమందలి గాఢ పరిచయ
ముచే ప్రయోగింపఁబడినది దీని యర్థము - 'పంచశయనాస్తీర్య' అను మరచి తన
వాళ్ళమును వ్యాఖ్యానించిన విధ మచ్చట చూడదగినది.

శ్రీమద్రామానుజులు నిరంతరము 'తిరుప్పావై' ప్రబంధము ననుసంధించు
చుండుటచే వారికి 'తిరుప్పావై జీయర్' అను ప్రసిద్ధి కలిగియుండె నని ప్రతీతి.
వా రొకనాఁడు 'తిరుప్పావై' యనుసంధానము చేయుచు - శ్రీరంగమందలి
వీథులలో భిక్షకు ఖోపుచు, పెరియనంలిగారి యింటిముందుకుపోవు సమయమునకు
'ఉండు మదకళిత్రన్' పాశురము పఠించుట తటస్థించెను. పాశురమును ముగించి -
'వండు తిఱవాయ్' అని పలికెడి సమయమున గురువుగారి కోడలు యతిరాజులకు
భిక్షను ప్రసాదించుటకై చాకిలి తెఱచి చూచెను. ఆ మెను సేవించిన శ్రీమద్రా
మానుజులకు ఆ దృశ్యము గోచరాదేవియొక్క సాక్షాత్కారముగ దోచ, ముగ్ధులై
ఏకాగ్రతతో భూమియందు వాలెను గురు స్మృషయు ఆ యుదంతమును నంది
గారికి నివేదించినంతలో, వారు బయట కేగి చూచి, తల యూచుచు - 'ఉండు
మదకళిత్ర పాశురానుసంధానమో!' అని ఆ యనుభవమును ప్రశంసించినట్లు ఒక
ఐతిహ్యము కలదు. కాఁగా - ఈ పాశురము నాట్రునుండియు 'ఉడై వరుల పాశుర'
మను వ్యవహారము కలిగి, అనుసంధానవేశలందు రెండుసారు లనుసంధింపఁబడు
చున్నది.

ఇట్లే - 'మారిమ్మలై' పాశురమందు - 'సింహ విక్రాన్తగామినమ్' అను
నట్లు శ్రీరంగక్షేత్రమున రంగనాథుఁడు సన్నిధిమండి వేంచేయునప్పుడు కలిగెడి
గంభీరగతి జ్ఞాపక మగుటచే - 'భట్టరు' ఈ పాశురముచే వాకర్చింపఁబడి అభిమా
నించినందున, ఇయ్యది - 'భట్టర్ పాశుర' మను వ్యవహారము కలిగి, రెండుమారు
లనుసంధింపఁబడుచున్నది

ఇట్లే - సంప్రదాయ పీఠముగ ప్రబంధాద్యంతములందలి రెండు పాశుర
ములును, వ్రత ఫలశ్రుతిని చెప్పెడి మూఁడవ పాశురము, భగవత్స్మందిర ప్రథమ

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొమ్మది

ప్రవేశమును చెప్పెడి పరునాటవ పాశురము, మంగళాశాసనము పాడిన ఇరువది నాటవ పాశురము ప్రబంధ సార మగు ఇరువదియైదు - ఇరువదియైది - ఇరువది తొమ్మిదవ పాశురములును రెండేసి తూరులు పరిపఱచుచున్నవి.

'తిరుప్పావై' ప్రబంధమును భగవద్రామానుజ మ తానుయాయలు జాతి-కుల-మత-సాంతియ భేదములను పాటించక, ఐకరూప్యముగ, మహామంత్రముగ నాదరించి, తమ తమ గృహములందును - అనేక దివ్య క్షేత్రములందును - 'తిరుప్పల్లాండు' తో చేర్చి అనుసంధింతురు

తిరునక్షత్ర తనియనులు

పొయ్యిగై అళ్యార్.

"తులాయాం శ్రవణేశాతం కాంధ్యాం కాంచనవారిజాత్
ద్వాపరే పాంచజన్యాంశం సరోయోగిన మాశ్రయే."

"కాంధ్యాం సరసి హేమాశ్లే జాతం కాసారయోగినమ్
కలయే యః శ్రియః పశ్యుః రవిం దీప మకల్పయత్."

పూరత్తాళ్యార్ :

"తులా ధనిస్థా సంభూతం భూతం కల్లోల మాలినమ్
తీరే పుల్లోత్పలే మల్లా పుర్యా మీదే గదాంశజమ్."

"మల్లాపురవరాదీశం మారపీ కుసుమోద్భవమ్
భూతం నమామి యో విష్ణోః జ్ఞానదీప మకల్పయత్."

పేయాళ్యార్ :

"తులా శతభిష గ్జాతం మయూర పుర తైరవాత్
మహాస్తం మహా దాళ్యాతం వందే శ్రీనన్దకాంశజమ్."

"దృష్వా కుష్టావయో విష్ణుం రమయా మయిలాధిపమ్
కూపే రక్తోత్పలే జాతం మహా దాహ్యయ మాశ్రయే."

పెరియాళ్యార్ :

"మిదునే స్వాతిజం విష్ణో రథాంశం ధన్వినఃపురే
ప్రపద్యే శ్వతురం విష్ణో ర్విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్."

“గురుముఖ మనరీత్య ప్రాహవేదా నశేషాన్
సరపతి పరిక్లుప్తం కుల్క మాదాతుకామః
శ్వశుర మమర వంద్యం రంగనాథస్య సాక్షాత్
ద్వీజకుల తిలకం తం విష్ణు చిత్తం నమామి.”

తిరుమళ్ళితైయాళ్వార్ .

“మహాయాం మకరే మానే చక్రాంశం భాగవోద్భవమ్
మహీసార పురాదీశం భక్తిసార మహం భజే.”

“శక్తి సంపదయ విగ్రహాత్మనే
కుక్తి హర జిత చిత్త చారిణే
ముక్తిదాయక మురారి పాదయోః
భక్తిసారమునయే నమో నమః.”

కులశేఖరాళ్వార్

“కుంభే పునర్వసౌ జాతం కేరళే చోళపట్టణే
కౌస్తుభాంశం ధరాదీశం కులశేఖర మాశ్రయే.”

“ఘృష్ణతే యస్య నగరే రంగయాత్రా దినే దినే
తై మహం శిరసా వందే రాజానం కులశేఖరమ్ ”

తిరుప్పావళాళ్వార్ :

“వృశ్చికే రోహిణీజాతం శ్రీసాణం నిరుళాపురే
శ్రీవత్సాంశం గాయకేంద్రం మునివాహన మాశ్రయే.”

“శ్రీలోక సారంగ మహామనీంద్ర
స్కందాది రూఢం కలయామి నిత్యమ్
కళంక హీనం కమనీయ భక్తిం
కవీశ్వరం గాయక సార్వభౌమమ్.”

తొండరదిప్పాడి యాళ్వార్ :

“కోదండే జ్యేష్ఠ నక్షత్రే మండంగుడి పురోద్భవమ్
చోళోర్వ్యాం పనమాలాంశం భక్తవ ద్రేణు మాశ్రయే ”

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

“తమేవ మత్వా పరవాసుదేవం
రంగేశయం రాజవ దర్శణీయమ్
ప్రాబోధకీం యోఽ కృతసూక్తిమాలాం
భక్తాంఘ్రిరేణుం భగవన్త మీదే.”

తిరుమంగై యాళ్వార్ :

“వృక్ష్మికే తృక్తికా జాతం చతుష్కు విశిఖామణిమ్
ష బ్రువింధకృతం శార్ల మూర్తిం కలిహ మాశ్రయే.”
“సుదాగా నాత్తానాం కలియుగ భవానా మపగమే
నశే వన్నే మానే శరది చంమే నైవతి గురోః
దినే తారే వహ్నేః శిశర కిరణే పూర్ణకిరణే
క్షితా వావిర్యూతః కలి రిపు రమే యాత్మమహిమా.”

నమ్మాళ్వార్ :

“వృషథే తు విశామాయాం కురుతాపురి కారిజమ్
పాండ్యదేశే కమే రాదా శరారిం నైస్యపం భజే.”
“శ్రీ విజ్ఞాన దినోత్తరేఽహని కలౌ వన్నేప్రమాద్యాహ్మయే
మానే మాదప నామ్ని శార్గపదినే చర్తే విశాఖాభిదే
లగ్నే కుద్ధ చతుర్దశి తిదియుతే శ్రీ మ త్కుశీరేఽపి చ
క్షిత్యాం వ్రాదు రభూ ఉపరాంకుశ కవి ద్భాగ్యోదియా న్మాదృశామ్.

మధురకవి యాళ్వార్

“మేషే చిత్తా సముద్యూతం పాండ్యదేశే గణాంశకమ్
శ్రీ పరాంకుశ నదృక్తం మధురం కవి హాశ్రయే.”
“హస్తస్థతాశ ద్వికయం ప్రపద్యే శరారి వాగ్వాస ముదారకీర్తిమ్
మాధుర్య సంశ్లిష్ట కవిత్వయుక్తం మహత్త్వ సంభావితబుద్ధి తత్త్వమ్.”

ఆండాళ్ :

“కర్కషే పూర్వఫల్గున్యాం తులసీ కాన నోచ్చవామ్
పాండ్యే విశ్వంభరాం గోదాం వందే శ్రీ రంగనాయకీమ్.”

“ నీనా తుంగస్తనగిరితటి సుప్త ముద్దోర్ధ్వ కృష్ణం
పారార్థ్యం న్నం క్రుతి శత శిరస్సిద్ధ మధ్యాపయన్తీ
సోఽవ్విష్టాయాం స్రజి విగళితం యాబలా క్కుంత్య భుంక్తే
గోదా తన్వై నమ ఇద మిదం భూయ ఏ వాస్తుభూయః ”

ఆళ్వారులు - వారి తిరునామ విశేషములు

ఆళ్వారులకు వారి వారి యవతార వైభవాదుల ననుసరించి అనేక నామాంతరములు వ్యవహరింపఁబడుచున్నవి అవి - అందఱకును అవశ్యము అవగాహనీయములు. అందువలన, ఈ క్రింద పొందుపరుపఁబడుచున్నవి.

౧ పొయిగయాళ్వారు :

కాంచీయోగి - పాంచజన్యాంశయోగి - శ్రవణయోగి (శ్రవణముని) ప్రభమయోగి - సరోముని - కాసారయోగి - దీనముని - ఆదియోగి మున్నగునవి

౨ పూదత్తాళ్వారు :

పూతయోగి - ద్వితీయయోగి - మల్లాపురయోగి - భూతముని - ఉత్పలముని - శ్రవిష్టాముని - గదాంశయోగి మున్నగునవి.

౩ పేయాళ్వారు :

మహాయోగి - తృతీయయోగి - భక్తిసారగురు - మయూర పురముని - హ్రదయోగి - శతభిషక్ యోగి - సిందకాంశయోగి - కూపముని - శోపయోగి కైరవ కూప యోగి మున్నగునవి

౪ తిరుమళిక్రైయాళ్వారు :

భక్తిసారయోగి - భక్తిసారముని - చతుర్థయోగి - అక్షపాదముని - భార్గవముని - ద్విర్వశపోముని - చక్రాంశయోగి - హరిపాదయోగి - హరిపాదముని - శిఖరయోగి - యాగముని - మంత్రముని - సిద్ధముని - శాశ్వతియోగి - పన్నగయోగి - తేజోయోగి - జ్వాలాముని - గుహయోగి - శిర్ఘయోగి - మఖాయోగి - వేదశ్రుంజయోగి - కణిష్ఠాక్షగురు మున్నగునవి.

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొమడి

౫ నమ్మాళ్వారు .

శ్రీ శరకోప - శరరిపు - వలుదివాదన్ - కురుగూర్ ముని - వకుళాభరణ -
తిరితిణిమూలవాసయోగి - అప్రాకృత మామపయోగి - కారిమారన్ - మార
యోగి - ద్రవిడోపనిషద్ యోగి - సారస్వతముని - దివ్యమారిహార యోగి - విశాఖా
యోగి - తామ్రపర్ణిముని - వేదయోగి మున్నగునవి.

౬ మధురకవియాళ్వారు :

మధురకవియోగి - కుముదాంశయోగి - గురుముని - శరకోప వదముని -
పప్లయోగి - చిత్తయోగి - సామవేదముని - వాదికేసరతనయయోగి - తిరుక్కో
లూర్ దీపముని మున్నగునవి.

౭ కులశేఖరాళ్వారు

కులశేఖరభూపాల - కౌస్తుభాంశయోగి - మణియోగి - పునర్వసు ముని -
దృఢవ్రత తనయ - రాజ యోగి - రవివంశ ముని - కేరళ యోగి - రామ భక్త
యోగి - సప్తమ యోగి - మున్నగునవి.

౮ తిరుప్పావ్వాడు .

వీణా యోగి - గాయక యోగి - గాన ముని - కవి యోగి - మునివాహన -
శ్రీవత్సాంశయోగి - మునివాహనముని - తటముని - రోహిణి ముని - నిచుళాపుర
యోగి - ఆప్తమ యోగి మున్నగునవి

౯ తొండరడిప్పొడియాళ్వారు :

విప్రనారాయణ - విప్రముని - వారాయణ యోగి - మండంగుడిముని - శ్రీహే
తారముని - మాలాకార యోగి - రంగభక్త ముని - రంగముని - శ్రీరంగముని -
శ్రీరంగరాజ తనయ యోగి - వనమాలాంశ యోగి - ఆరామ యోగి - ఆరోపిత
దోప యోగి - నవమయోగి - మున్నగునవి.

౧౦ పెరియాళ్వారు .

విష్ణుచిత్త యోగి - భట్టవాళముని - భట్టముని - స్వాతి యోగి - గరుడాంశ
యోగి - కుల్య ముని - కనకశుక్ల ముని - పరతత్త్వస్థాపక యోగి - గోదాజనక
ముని - విష్ణుమతస్థాపకాచార్య - ధన్విపుర యోగి మున్నగునవి.

౧౧ ఆంధ్ర :

ఘడిక్కుడుత్త నాచ్చియాల్ - శ్రీ గోదాదేవి - విష్ణు చిత్తకన్యా -
శ్రీరంగ మహిషీ - రంగమహిషీ - రంగరాజమహిషీ - భూమిదేవ్యంకదేవీ - కాంతా
మణి - రమా సవత్త్తి - దివ్య మహిషీ - వస మాతా - తులసి మూల జాతా - ఆముక్త
మాల్యదా మున్నగునవి.

౧౨ తిరుమంగై అశ్వాదు :

పరకాళ యోగి - పరాంతక యోగి - ఆరిదండధర - శాత్రవాంతక యోగి -
కార్జుకాంశ యోగి - వసు యోగి - ఉపరిచరవసు యోగి - సేనాపతి యోగి - చోర
యోగి - చౌర్యరసిక - కుముదవల్లరమణ - కలియన్ - కరవాలభీమ యోగి - పరా
క్రమ ముని - తౌర్థభేదక ముని - అసహాయశూర - మనోహర యోగి - అష్టాక్షర ముని -
నారాయణ ముని - రణ ధీర - అన్నదాన రసిక - ఆత్మ యోగి మున్నగునవి

తిరుప్పావు

[శ్రీ గోదాదేవి ద్రావిడ కృతి కనుకృతి]

‘కవి చక్రవర్తి’

శ్రీ దామెర రాజగోపాలరావు

ప్రణతి

వర్ణాంబుద శ్యామల చారుమూర్తిం

కృపానిధిం నేవక పారిజాతమ్

త్రైలోక్య కల్యాణ కరై కదేవం

ప్రణామ్యహం వేంకటశైల నాథమ్.

సీలాతుంగ వయోధరాంచన తటిన్ నిద్రించు కృష్ణుం గృపా
శీలాన్ మేల్కొనఁజేసి, తా శ్రుతి శిరస్సిద్ధాత్మ శేషత్వముం
బోలన్ బోధన నేయుచున్, బలిమి నాముక్త ప్రసూనోల్లస
న్మాలాబద్ధుని బొందుచున్న యల గోదాదేవి కన్మన్నతుల్.

శ్రీలతో విలసిల్లు వ్రేవల్లెవాడలో

మే లిల్లు కలిమి గల తాలికామణులార!

మహితాభరణలార! మార్గశీర మాసంబు

మిహికాంకు ఖాసురము మహనీయ వాసరము

చేపట్టి నిశితాశి కాఁ వుండు క్రూరంపు

చ్యాపారుఁడొ నందగోపాలు కొమరుండు

కలికి తన మొలికించు కనులఁ గలకలలాడు

నలయళోదాదేవి యనుఁగు సింగపుఁ గొదమ

శ్వామాబ్జ గాత్రుండు నరుణాబ్జ నేత్రుండు

సోమ సూర్యులఁబోలు మోము రాజిలువాఁడు

నారాయణుఁడె మనకు నడవుఁ బరవాద్యమును

మీర మీ లోకమ్ము వారెల్ల తొగడఁగా

నారబము నేసి ప్రియమారంగ నీ నోము

నిరాడగాఁ గోరువారందఱును రారె!

ఈ భూమి భాసిన యో భాగ్యవతులార!
 శోభాకరోజ్జీవ సాభోగ విధ మెన్ని
 మనము మన నోమునకు మలసి చేయవలసిన
 పనులున్న వవియెల్ల పనుడమ్మ! వినుడమ్మ!
 ఉరగ తల్పమునఁ గలశోదధిని నిదురించు
 పరమ పురుషుని దివ్యపాదాబ్జములు గొలిచి,
 స్నానములు వేకువనె సలిపి కావించెదము
 దాన ధర్మము లోలి నానందమున మేము
 నోము నోచిన నాశ్చర్య నేమంటు తోడుతను
 మేము గ్రోలము పాలు, మేము త్రావమునేయి,
 తై సేసికొన మేము కన్నులకుఁ గాటుకను
 గై సేసికొన మేము తై శికమ్ముల విరులు,
 శిష్టు లొప్పని యట్టి చేత చేయము మేము
 దుష్టవాక్కులు నోటఁ దొడుగ మేమియు మేము.

పెరిగి ముల్లోకములు పరగఁ గొలిచినయట్టి
 పురుషోత్తముని నామములు కీర్తనముసేసి,
 మా నోమునకుఁ బూని తాన మాడితి మేని,
 నీ నాఁడు నాఁడెల్ల యూతిపాదలు లేక,
 నెల మూఁడు వానలుచు నిబ్బరముగాఁ గురిసి,
 బలసియెత్తుగఁ బెరిగి వఱలు పైరుల నడుమఁ
 బొరి మీలు క్రుశ్శృంగ, విరియు కలువలలోన
 నెఱయు నెఱి తుమ్మెదలు నిదురవోవుచునుండ,
 దండిగాఁ గూర్చుండి రెండు చేతులఁబట్టి
 పిండంగఁ బొంకంపు లింకంపుఁ జనుకట్టి
 నారజము వెదచింద, నౌదార్య మడరొంద,
 సారతర ధేనువులు శీరధారలు కురిసి,
 కడవలను నిండించు గండ్లారు కొట్టముల
 నెడ తెగని సిరులతో నేపు మీఱెడు నటుల

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఓ వర్ష నిర్వాహి! ఓహృద్యగంభీర!
 ఈపు నీ కరము మా కించుకయు దాచకును!
 జలది గర్భము నీఁగి సలీల మోలిని ద్రాసి
 పెళ పెళని గర్జించి విష్ణు పదమున కెగసి
 కాలోప లక్షిత జగ త్కారణుని మూర్తి
 లీల, నీ మే నెల్ల నీల వర్ణము దేల
 రమణీయమై యలరు ప్రజల బాహువులు గల
 కమల శాఖునికేలఁ గ్రాలు చక్రమువోలెఁ
 దళ తళ మెఱసి నీవు దక్షిణావర్తమౌ
 టొల పాంచజన్యంబు వలె నిలిచి ఘోషించి
 యల్ల శౌర్యము కురియు నంపజడి కైవడిని
 నెల్లలోకములు సుఖయించుటకు వర్షింపు!
 మేము సంఘోషమున నీ మార్గ శీర్షంపు
 నోమునకు నీరాడఁ దామసింపక నీవు!

ఓ యమృతార! మటుమాయకాండగు వాని
 నాయుత్తర మధురకు నాయకుండగు వాని
 విమలాంబు గంభీర యముసానదీ తీర
 రమణీయ సీమలను రాస సలిపెడు వాని
 నల్లగోపకుల కల్యాణాదీపం బగుచుఁ
 దల్లి గర్భంబునకు మల్లసంబును గూర్చి
 తిరరాచువాని, శ్రీ దామోదరుని మనము
 వడచు హేమణలార! పరిశుద్ధతై చేరి
 తావి గల యచ్చపుం బూవులను నర్పించి
 పేవించి, నోరారఁ గావించి కీర్తనము
 నెమ్మదిని భక్తి ధ్యానమ్ము సేసితిమేని
 నమ్ముగాఁ బూర్వోత్తరమ్ములౌ పాపములు
 నిప్పులోఁ బడు దూది చొప్పునను నశియించుఁ
 తెప్పరే! మఱి వాని చిన్నారి నామములు.

కలకలారావములు కావించుఁ బతులదె!
 తెలవాఱుచున్నదిగదే! బాల! లే తెమ్మ!
 కాగుగాఁ బఠీంద్రవాహనుని గుడినుండి
 మ్రోగు తెలిసంకు బలుమ్రోత వినఁబడలేద?
 పెను విసపుఁ బనుఁ బాలు పీల్చివేసినవానిఁ
 దనిమాయ శకటమ్ముఁ దాఁచి విఠించినవానిఁ
 బాలసంద్రముపై నఁ బావరాపానుపున
 నోలిమైఁ బవళించి యోగ నిద్రాముద్రఁ
 బరగు కారణభూతు భావంబుతో నిలిపి
 పరమ బుఱులును యోగివరులు నొయ్యన లేచి,
 'హరి హరి' యని పిలువ, న య్యుమ్మత వాదంబు
 చొరఁ బాటి మా మనస్సులఁ జల్లఁ బఱచినది;
 కలకలారావములు కావించుఁ బతు లదె!
 తెలవాఱుచున్నదిగదే! బాల! లే తెమ్మ!

కలిసికొని యేటిరింతలు 'కీచు కీచు' మని
 పలుకు పలుకుల నొలుకు కలకలము నెల్లెడల
 నో వెట్టి జవరాల! నీవు వినలేదఁజే!
 లేనవే! తెలవాటి పోవుచున్నదిగదే!
 ముల్లు ముల్లని మ్రోయఁ గటక మాంగళ్యములు
 మొల్ల మగు తాపులను జల్లంగఁ గ్రొమ్ముడులు
 గొల్ల యిల్లాండు తరి గోలలను గొని చిలుకు
 చల్లనేసెడి పెల్లసడి నీవు వినలేదె?
 మమ్మేలు దొరసాని! మా చిన్ని కన్నియరొ!
 అమ్మనేఁజెల్ల! నారాయణుఁడు కేశవుని
 గైవారములు మేము గావించుచుండినను
 నీ వాలకించియే నెమ్మిఁ బవళించితివో?
 ద్వారంబు తెలువవే! వచ్చి తేటోపత్తి!
 బోరసం దెలవాటిపోవుచున్నది చూడు!

తెల్ల వారెను దూర్పుడెస మింటఁగనుగొంచె?
 బిళ్ళకై గేదె లదె! వెళ్ళుచున్నవి వడిగ
 నిచ్చవచ్చినరీతి నివపుఁ బచ్చికమేయ
 నెచ్చెలులు నో మూని నీరాడఁ జనుచుండఁ
 జనకుండ వారలను నునిచి నడువీధిలో
 నిను బిలువఁగావచ్చి నిలిచియుంటిమి సుమ్ము!
 తౌతూహలంబుగల కమలేక్షణా! లెమ్ము!
 ప్రీతి వాద్యములు గొని గీతులు మనము పాడి,
 వారువము రూపమున వాసించు 'కేశి' యను
 ఘోర రాక్షసుఁ బట్టి నోచీరినవానిఁ
 తేవగల తెట్టిలఁ జిలుకు మార్చినవాని,
 దేవదేవుని తేరి దివ్యపారాజ్ఞములు
 సేవింప, నాతఁ 'డో' చెల్ల' యని కృపసేయు,
 లేవె, యింకను బవ్వళించి యున్నావఁచే!

ఏపారు రతనాల దీపించు మేడలో
 దీపాలు శాసంప, ధూపాలు వాసింప
 మరుసెట్లఁ బవ్వళించిన మామ కూతురా!
 మనవి విని తీయవే! మణి కవాటము గడియ;
 లేవవే! తెలవాటి పోవుచున్నది సూపె!
 నీ వాలకించియే నిదురించు చున్నావె?
 నీ కూతు రోయత్త! మూకయో? చెలికీయె?
 కాకున్న గాటమ్ముగా నిదురపోయినదో?
 కదల వీకెవరై నఁ గాఁ పుండిరో సరస?
 అదిగాద? నిదురలోఁ గుదురు మెత్తించిరో?
 ఓ యత్త! అటులై నఁ బోయి, 'వై' కుంరపతి!
 మాయావి! మాధవా! మధుసూదనా!' యంచు
 నారాయణుని దివ్య నామమ్ములను నీవు
 పారాయణము సేసి, వడి నాపె లేవవే.

ఒనరించి మంచి నోమును, స్వర్గ భోగంబు
 లనుభవించెడు చాన! అదియేమి స్వామీ?
 మా తల్లికాన! బోసి తలుపు తీకుంటె,
 మాతోడ నొక మాట మాటాడ రాదఁజే?
 వలపులు వెలారించు తులసి మాలికనొళి
 నలరారు చున్నట్టి యతఁడు, నారాయణుఁడు
 మనచేత నుతులు గైకొనువాఁడు, చాద్యంబు
 మనకుఁ గూర్చెడువాఁడును నగు పుణ్యాత్ముచే,
 మును మృత్యుముఖమునఁ బడిన కుంభకర్ణుఁడగు
 దనుజుండు నీ కోడి, తన మొద్దు నిద్దురను
 నీ కిచ్చి పోయెనా? నివిడ నిద్రాలోల!
 గోకులాభరణమా! నీ కొఱకె వేచితిమి
 తెలవారు చున్నది యదే! నీవు జాగుగాఁ
 దెలిసి తెచ్చుక వచ్చి తెలువవే చ్చార్వరంబు!
 ఈనిన పసుపులతో నెసలారు పలులతెగ
 మానుగాఁ గా లీడి, మాయునటు లరి బలము
 దండయాత్రకు వెడలి, భండనము గావించి,
 యెండు నొచ్చెము లేక యొప్పు మీతెడు వారు,
 గోసాలకుల కులము లోపల నవతరించి,
 దీపించుచున్నట్టి యో వసిడి లతకూన!
 ఏమమ్మ! వన నుయూరీ! పుట్టవెలువఁడెడు
 పామున కెన యగు కటిసేను నొప్పెడుచాన!
 విచ్చేయవె! నీరి గల విరివోడి! లందు లగు
 సెచ్చెలియ తెల్లరును వచ్చి వాకిటుఁ జొచ్చి,
 భావనో! ఇలధరి శ్వాముఁ డగు శ్రీకృష్ణు
 గామములు పాడుచున్నను, గదలక మెదలక
 నీ విట్లు లెందులకు నిదురించుచుంటివో,
 యాపంతయును నీదు భావంబు నెఱుంగమే!

లేఁ దూడగల గేదే లేఁగకోసం బఱచి
 యాదటను వహియించి యద్దానిఁ దలఁచుకొని
 పోలఁ బొదుగున నుండి జాలుకొను నెడవడని
 పాలతోఁ దడిపి యిలు బందసేయఁగఁ తెలఁగు
 తులలేని సంవదలు కలవాని చెల్లెలా!
 తలపైనఁ బడుచుండ దట్టంబుగామంచు
 చెలియరో! నీదు వాకిలి గడవ కతుకుకొని
 యలుకతో నుభగలంకాధి వళిని దునిమిన
 యా మనోరమణు మే మగ్గించు చుండినను
 నేమి పాడియె? ఇంచుకేనిఁ దెలువపు నోరు!
 ఇదియేమి గాటంపు నిదురయ్యె తెలియదాయె!
 బదిమంది నీ కొఱకుఁ బడియుండి రమ్మక్క!
 ఈ విషయ మూరివా రెల్లరుఁ దెలిసికొనిరి
 నీ విఁక నయిన లేచి రావమ్మ! మాయమ్మ!
 పక్కినోటిని జీల్చువాని, యుక్కిపుఁదై న
 యొక్క రక్కసు గిల్లి యుజ్జగించిన వాని
 చరితంబు పాడుచును దరణు లెల్లరుఁగూడి
 తరలి కందువ చోటు చోరఁజాణినారమ్మ!
 అల శుక్రుఁ డుదయించె, నస్తమించెను గురుఁడు
 పులుగు లవె! కూయుచుం బోవుచున్నవి సూపె!
 నీ రేజ సారంగసేత్ర! సమ్మోహనా
 కార! కపటము నీడి, కలిసికొని మాతోడ,
 నీ పుణ్య దివసమున నెంతేనిఁ జల్లఁగాఁ
 దీపారు నీటఁ దిగి పీర్థమాడక నీవు
 మృదుశయ్య వెచ్చగా నిదురించుచున్నావె?
 అదిగొ! తెలవారు చున్నది, లేచి రావమ్మ!
 అల శుక్రుఁ డుదయించె, నస్తమించెను గురుఁడు
 పులుగు లవె! కూయుచుం బోవుచున్నవి సూపె!

రమణీ మణిరో! మీ పెరటితోట శావితోఁ
 గమలములు వికసించెఁ గుముదములు ముకుళించెఁ
 గావి పొడిని దడిపిన కప్పడము ధరియించి
 దైవారు పరిశుభ్ర దంతముల జియ్యరులు
 కుంచె కోలఁగొని తమ కోవెలలు తెరువఁగా
 వేంచేయు చున్నారు కాంచరాదోయమ్మ!
 'మిమ్ము నేనే వచ్చి మేలు కొలిపెద' నంచు
 నమ్మనేఁ తెల్లగా! నమ్మకముగా మాకు
 సెల విడిన నెఱకత్తై! సిగ్గు వోవనిదాన!
 వెలలేని నుడికార మెలరారు చెలికాన!
 వర శంఖ చక్రము లలరు హస్తముల వాని
 నరవింద లోపనుని, బురుషోత్తముని గూర్చి
 కైవారములు సేయఁగా లేచి రావమ్మ!
 నీ వింక నిదియేమి నిదురించుచున్నావు!

చిన్నారి చిఱుత రాచిలుకరో! నిదురించు
 చున్నావో నీ వింక? "ఓహో! నెఱకత్తియలు!
 చిడిముడి పడుచు మీరు చీరకుడు న, న్నిదే!
 నడతెంచు చున్నాను," వొడికార తనము గల
 గడుసరి! తెలుసు ముందుగనె మోకు నీ నోరు;
 "గడుసరులు మీరలే! కానిండు నేనెవో!"
 మా కడకు నీవు గ్రమ్మన లేచి రావమ్మ!
 లేక మఱి వేఱుగా నీకేదయినఁ గలద?
 "వచ్చిరో యందఱును?" వచ్చియున్నా రీవు
 వచ్చి లెక్కించు కొనవచ్చుఁ జూమి! దిట్ట యగు
 చారణంబును జట్టి మారి మనఁగిన వాని
 వైరుల బలంబు నఱవఱిసేయఁగలవాని,
 మాయావి యగు వాని, మనము కయిచారములు
 సేయంగఁ జోవలయుఁ జేసేత రావమ్మ!

ప్రజనేతృనందిగోపాల గృహరక్షకా
 ధ్వజతోరణాంచిత ద్వారపరిపాలకా !
 కృపసేసి మణికవాటపు గడియఁ దిగియవే !
 కవటమెఱుంగని గొల్ల కన్నియల మగు మాకు
 మాయాబి యగువాఁడు, మణివర్ణగాత్రుండు
 మ్రోయు పరవాద్యమును మొనయఁజేయుదు నంచు
 మానుగా నిన్న నే మాట యిచ్చెనుగాన
 వాని మేలుకొలుపులు పాడంగ మే మెల్ల
 నతి శుద్ధలమృదు యిపు డరుదెంచి యున్నాము,
 ప్రతిషేధమును నోటఁబలుకకు తొలుదొలుతనె!
 స్వామి ! స్నిగ్ధ నిబంధ బంధుర కవాటంబు
 మా మీఁదఁ గరుణించి మఱిసివె తెఱుపుమీ !
 ప్రజనేతృ నందిగోపాల గృహరక్షకా!
 ధ్వజతోరణాంచిత ద్వారపరిపాలకా !

జానుగా నంబరమే, సలిలమే, యన్నమే,
 దానంబుగావించు శ్రీనందిగోపాల !
 స్వామి ! మేలుకొనుమీ ! పంజల లతా సదృశ
 రామా కిసలయాభిరామ ! కులదీపమా !
 మా యొడయుగాల వగు శ్రీయశోదాదేవి !
 మా యొడఁ గనికరించి యో యమ్మ ! లేవమ్మ !
 దివము సర్వంబు భేదించుకొని వ్యాపించి
 భువనంబులు గొలిచిన పురుషోత్తమా ! కృష్ణ !
 దేవాధిదేవ ! నిద్రింప కింక లేవయ్య
 నీవు ! మము దయ నేలి, నిర్దంపు టపరంతి
 మంతీర మొప్పురు మంగ శారుణ దరణ
 కంజాతములదేత రంజిల్లుచున్నట్టి
 యో వై భవోపేత ! దేవ ! శ్రీబలరామ !
 నీవు నీ తమ్ముఁడును నిదురపోవక లేండు !

సవియించు మదముగల సామజంబునుబోలి
 చవతురకుఁ విలుసనని బాహుపీఠ్యముతోడ,
 మిల్లిల్లు నందగి¹పాలకుని కోడలా!
 నీలమ్మ! తావులు దువాళించు నెఱికురులు
 కలదాన! తీయవే శలుపుగడ నీ వింక;
 తెలవాటుచున్నది యదే! లేచి యెల్లడలఁ
 గూయుచున్నపి కోళ్ళు, గురివెందపందిళ్ళు
 గూయుచున్నవి సారె గోరువంకలు వింపె²
 పందుకమ్మును వ్రేళ్ళనందిటను గలదాన!
 కెందామరనుబోలు కేల, నీలాదేవి!

శకతశని రసల కుందనపు గాజులు కదలి
 గల గల యను తిలితిలి గానంబు గావంప,
 నామోదచిత్తవై యరుదెంచి తెలుపుమీ!
 నీ మనోవల్లభుని నామములు పాడంగ.

రెంత దీపకళికలు కాంతులు పలుపుచుండ,
 నింతపుం గోళ్ళ నిద్దంపు మంచముమీద
 దైవాలు మృదుపంచతల్పమున శయనించి,
 తావులను గుప్ప విరిపూపుగుత్తులతోడఁ
 గొత్తుగల కవపాళిఁ బోలయు నీలాదేవి
 యుత్తుంగ కుగపాళి నత్తమిలి యున్నట్టి
 పరిపుల్లవక్షంబువాడ! తెలుపవె వాయి!
 పరగఁ గాటుకఁ గ్రాలు వ్రాలు కన్నులదాన!
 నీ వల్లభునితోడ నిముసమే నెడకాటు
 గీపు మఱి నహియింప నేరకున్నా వవో!
 అతఁ డొక్కింత సేపైనఁ బానుపు వీడి
 యేతెంచుటకు నకట, యాయకొనకుంటేవే!
 ఈ విధము వర్తింప నెంతమాత్రము నేని
 నీ వంటిదాని కది నిజముగాఁ దగ దమ్మ!

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కామిది

మున్నె నని, ముప్పదిమూడుకోట్ల యమరుల
బస్సంబులను బాపు బలశాలి! దయసేసి

మేలుకొనుమి! నిదుర; మేలు కూర్చెడివాడ!
చాలుడికలవాడ! శ్రమకోటికి వసతి

నొసగూర్పు నిర్మలుడ! ఓ సామి! పెద్దొక్కవే!
నగు కలకోపమస్తటి! పల్లవాధరం!

శ్రీశ్రీ! పగపూర్ణురాల! శాశ్వదీ!
నీలమ్మ! కరుణించి నిగ్గునలుకొనవే!

ఆలవట్టము, కంచుట్టద్దము ప్రసాదించి,
చాలయిముగ నీడ, చాణిపియునివడ

రానివిడ మంగళాపంగావింబులను
నొడ నీయనే యెగాయమ్మ పు మ్మిప్ప!

శ్రీశ్రీ! పగపూర్ణురాల! శాశ్వదీ!
నీలమ్మ! కరుణించి నిదురనే లుకొనవే!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ! నీలమ్మ!

జా నగు ఒగాజగములోని యేలికలు తప
 మానాభిమానములు పోనాడుకొని వచ్చి
 అందముగ నీగదై క్రందఁ దార్కొని యున్న
 చందమున మేము నిటు చనుదెంచియున్నాము,
 కింకిణు లటు విరిసిన కెంచామరలఁ బోలు
 పొంప మగు కెంజాయ పొలుపారు కందోయి
 నిండు కించుక మా పయిసి గటాక్షింపవే!
 మించారు చండాంశు మిహికాంశు వింబంబు
 తెపారఁ దోచు గతి నీ మృగు కనుఁగవతో
 మూపైఁ గటాక్షింప మా పాపములు మాయ,
 జా నగు జగాజగవలలోని యేలికలు తప
 మానాభిమానములు పోనాడుకొని వచ్చి
 అందముగ నీగదై క్రందఁ దార్కొని యున్న
 చందమున మేము నిటు చనుదెంచి యున్నాము

నానకాదునయందు సాగుమద్దరిలోన,
 మానుగా శయనించి మంచి నిద్దురవోవు,
 మేటి సింగం బొకఁడుమెల్కొంచి, నివ్వలను
 మీఁటు పీఠముల సమీక్షించి, తావి గల
 జూ తెల్ల నిగుడంగ, నాలుగుదెసలు గదిత,
 గూళి దులుపుకొని, పొందుగ మేను సారింఁ,
 గట్టిగా గర్జించి, గహ్వరంబుననుండి
 యట్టె వెల్గడు రీతి, నతనీకునుమవర్ణ!
 దేన! నీ శయనమందిరమునుండి వెలువడి
 నీ పిచ్చుటకు వచ్చి, నీ జయప్రదమైన
 మెలి సింహాసనము మీఁదను గొలుపునేసి,
 చాలనే పంపు మేము చనుదెంచియున్న పని
 నిమ్ముగ విచారించి, వెమ్మికలవాండవై
 నుమ్ముల గృతార్థులను, మహనీయ చేయవే!

'అల్ల నాఁడీ లోక మెల్లఁగొలిచిన నీదు
 పల్ల వారుణ దివ్యపదమునకు మంగళము!
 అం దీవు వేంచేసి నుందరం బగు లంక
 మ్రందజేసిన నీదు మగఁటిమికి మంగళము!
 నేలఁబడి శకటంబు కూలిపోయెడు లీల
 గాలఁ దన్నిన నీ పొగడితకును మంగళము!
 మీఱ దండపుఁగోల మెయివడిని వత్సంబుఁ
 బాఱఁదట్టిన నీదు పదమునకు మంగళము!
 దండిగా గొడుగు చందంబునను నిండాఁగ
 గొండ నెత్తిన నీదు గుణమునకు మంగళము!
 అల పగతురను నెల్ల గెలిచి పీఠ మణఁచుచుఁ
 తెలుచారు నీ చేతి చివ్వుకును మంగళము!'
 అని దేవర మగఁటిమిఁ గొనియాడి వాద్యంబు
 గొన నేడు వచ్చితిమి, కనికరింపవె మమ్ము!
 ఒకతెకుఁ గొమరుఁడవై యొప్పుగ నవతరించి,
 యొక రేయిలోనె వేటొక్కెకకు బిడ్డవై,
 దాఁకొని యెదుగుచుండఁ దా నోర్వఁగా లేక,
 నీకుఁ గీడు తలంప నా కంసుఁ డత్తఱిని
 వాని భావము లెల్ల వృథంబు గావించి,
 వాని గర్భములోన వహ్ని పగిది నిలిచిన
 స్వామీ! మహాప్రేమశాలి! పురుషోత్తమా!
 మెము వచ్చితిమయ్య, మిమ్ము ప్రార్థింపఁగాఁ,
 బరవాద్యమును మాకుఁ గరుణించితివ యేని.
 సిరి సైతముఁ గడు నాసింపఁగాఁ దగి యున్న
 మీ మహాభాగ్యంబు, మీ బాహువీర్యంబు
 మెము గానము సేసి, మీ వియోగమువలనఁ
 బ్రాపించి నట్టి య వ్వనట యెల్ల నశింప,
 దీపించునెలమిలోఁ దేలియాడుదు మేము

స్వామీ! ఆశ్రితకోటి వాత్సల్యభరవర్తి!
ఓ మహేంద్రమణి ప్రభామనోహరమూర్తి!

చెప్పుచుంటిమి మార్గార్థ మజ్జన మాడ,
నొప్పిదముగాఁ జెద్ద లొనరించు కార్యములు,

కావలసినవియు, నాకర్ణింపు మఱ యెల్ల -
భూవలయ మదరిపోవు నటు భోషించు నని,

సాల వన్నియ నీడు పాంచజన్యముఁ బోలు
మెలు శంఖంబులును, చాల విరివిడి గలిగి

మిక్కిలిం జెద్దదై మీఱు పరవాద్యమును,
జక్కగా మంగళాశాసనము పాడుచా,

గంద మగు ధ్వజము, కల్యాణ మణిదీపంబు,
చందువా, వటువృక్షశాయి! దయసేయవే!

స్వామీ! ఆశ్రితకోటి వాత్సల్యభరవర్తి!
ఓ మహేంద్ర మణిప్రభా మనోహరమూర్తి!

అల్ల టూడనివారి నెల్లరను వోడించు

నల్లారుముద్దు కల్యాణగుణములవాడ!

గోవిందుడా! మిమ్ము కైవారములు సేసి,

మీవలన నందుకొని మెము పరవాద్యంబు,

తోకంబు తొనియాడు తోకగడు తెప్పగా,

మాకు దేవరవారు సేకూర్పు బహుమతులు -

'నూడిగము, కాహుపురి, అమికిలు, చెప్పాకు,

పాడగం' అని చెప్పఁబడు పెక్కు తొడపులను

బెట్టుకొందుముమెము; విలువ గల వలువలను

గట్టుకొందుము మేము, నెట్టుకొని యాపైన

కాలు నన్నము మునుఁగు లీల వేతిని గూర్చి,

పోల మోఁచేయి నని కోలి నెయి జాతంగ,

నారగించెద మయ్య! హాయిగా మిముఁ గూడి

క్షీరాన్నమును మేము చిత్తములు రంజిల్ల

స్వామీ ! పశువుల వెంబడి బోయి కాంతాల
సిమలను జేరుకొని ఓవించు వారలము.

జ్ఞాన మించుక యేని లేని గొల్లలము, మా
లోన దేవరవారు వూనిక నవతరిలుట

తీపారి, మా వుణ్ణ మెపారుటను గాదె !
లోప మేమియు లేని గోపాలకా ! నీకు

మాకు గల యట్టి సంబంధ మిట విడనాడి
నీకు మాకును గూడ నింతయు నలవి గాదు,

ఏమియుఁ దెలియనట్టి యెల జవ్వనుల మోయి !
ప్రేమాతికయముచే మేము దేవరవారిఁ

జిన్న పేరఁ బిలిచినఁ జిడిముడి వడక, స్వామి !
మన్నించి దయసేయు మాకుఁ బరవాద్యంబు !

స్వామీ ! పశువుల వెంబడిబోయి కాంతార
సిమలను చేరుకొని జీవించువారలము

మేము కడు వేకువనె మెలుకొని యిటు వచ్చి,
స్వామి ! నిను సేవించి, తామరల చందాన

రింగారు నీ మెల్ని బంగారు టడుగులను
మంగళాశాసనము పొంగి చేయుటయందు,

గోవింద ! మాకు గల భావ మానింపవే !

గోవులను మేపి మనుకులమున ననశరిని

నీ వంతరంగపు సేవలను నెమ్మిమై

సూచలనఁ జేకొనక పోవఁగా రా దయ్య !

అల్ల పరవాద్యమే యందుకొనఁ గాదు సుమి !

ఎల్లకాలంబు నీరేడు జన్మంబులను

మాకు నీతోడి సంబంధమె కలుగుఁగాక !

నీకె కైంకర్యములు నెఱిఁ జేయుదుముగాక !

దేవా ! యితర వాంఛ లేవి యున్నను వాని

నీవు తొలంగింపు, మా హృదయసీమలనుండి.

నావలు గలిగినట్టి యా వనధి మథియించు
 శ్రీ వినుని గోళపుని, శీతాంశు బింతాన్య
 లై న దివ్యాభరణ లరిగి వినుతులు సేసి,
 మానుగా వేవలైలోనఁ జరవాద్యమును
 బడసిన విధానంబు, పుడమికె దొడవు గాఁగి
 వెడఁగారు నల్ల శ్రీ విల్లిపుత్తూగులో,
 శోభిల్లు పద్మాక్ష నుమిమ నూళికఁ దాల్చు
 శ్రీ భట్టనాధు పుత్తి యగు గోదాదేవి,
 యొ గంఘ ద్రిఁడమున నానతిచ్చిన యట్టి
 యలరు నగి ముప్పదియు, సప్పగిడిఁ దప్ప కిట,
 గోలి ననుసంధాన మొనరించువా రెల్ల,
 గాలుగు మహాగిరులఁ బోలు భజములు, తెంపు
 గనుగవయు, శ్రీ ముఖము, గలిగి యుభయ విభూషి
 దనరు శ్రీపతి కృపను గొని నుభవగుడు రెండు

పీఠీ సమర్పణము

శ్రీరంగేశ, భుజంగమేశ నుభగ స్మిద్ధాంత వర్యంత, గో
 దా రాకేందు నిలాననా మదుర చేతిః పుష్ప పుష్పందయా,
 బారుత్యైరనిధానః భక్తజన రజితక్షః ఈ గీతికా
 హారం బేను ప్రపత్తిమై గొలిచి ఏ కర్పించితిం దాల్చినే!

గోదాస్తుతి

విష్ణుశాస్త్రము

'శ్రీ విష్ణుశాస్త్రము - సర్వతంత్ర స్వతంత్ర'

శ్రీ వేదాంత దేశికులు

* * *

అర్చనావాక్యము

'సంగీత సాహిత్య కళానిధి'

శ్రీహరి నల్లూరి చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు

శ్రీ విష్ణుచిత్త కులనందన కల్పవల్లిం

శ్రీ రంగరాజు హరిచందన యోగదృశ్యామ్

సాక్షి శిమాం కులనందన కమలా మిచాన్యాం

గోదా మనస్య సరణ శ్చరణం ప్రపద్యే

* ౧౦ విష్ణుశాస్త్రము లుదేశిత సత్కుల నందనమ్మునగ

'శ్రీ విష్ణుశాస్త్రము - నిజ వాగ్దేవత హరిచందనమ్ము - చా

సాయ శిమాం కులనందన - దయాగుణమందుఁ బయోధికన్యసం

కాశి శాస్త్ర శాస్త్ర ప్రపత్తి యొనర్తు ననన్య నిష్కమై.

—

కై దేశి కృతి గిరా మపి భూయసీనాం

చక్రేణ మాతి మహిమా న హి మాదృశాంతే

ఇద్ధిం విదంత మపి మాం సహనైవ గోదే

సానదృశో ముదరయన్తి గుణాస్త్యదీయాః

౧౦ విష్ణుశాస్త్రములైన జోలుఁ బల్కులకేనియు దన్వలందుఁ జే

ప్రసాద సీ మహాత్మ్య మరయన్ ననుఁ బోంట్లు వెలార్పు మాటల

గోలుకల రాని దంచు మది గోద ! యెఱింగితిఁగాని నీ గుణ

మొదలె నను గల్గె శక్తి, ముఖముద సడల్లి, ధృనింపఁజేసెడిన్.

=

త్వ త్స్రేయః శృవణయోఽమృతాయమానాం
శూన్యాం త్వదీయ మణిః పూర్వర శింశితావామ్
గోదే త్వ వేవ అనని త్వ దభిష్టవాన్
వాచం ప్రసస్య మహారాం మమ సంవిధేయాః.

ఋగ్వేద గోద! నీప్రియుని పీనులకున్ సుధ యౌచు నీవు దా
ల్పిన రతనంపు టందియలు సేసెడి మంజుల శింశితమ్ముతో
నయ్యు నీదు స్తోత్ర మొనరించుట కర్హములైన తీయ తీ
యని నుడులం బ్రసన్నముల నమ్మరొ! నాకు ననుగ్రహింపుమా!

౪

కృష్ణాస్వయేన ఒధతీం యమునానుభవం
తీర్థై ర్యథావ దవగాహ్నా నరస్వతీం తే
గోదే వికస్వరధియాం భవతీ కటాక్షిత
వాచ స్ఫురన్తి మకరంద ముచః కపీనామ్.

తెలుపుగఁ గృష్ణ సంగమముచే యమునానుభవమ్ము గల్గి వ
ర్తిలు నల నీ నరస్వతిని దీర్ఘముఖమ్మున మున్కలాడి - నీ
అలిక కటాక్ష విక్షణములన్ వికసన్మతులైన సత్క పిం
ద్రుల వచనమ్ము లెప్పుడు మధుస్రవ విస్ఫురణమ్ము లయ్యెడున్.

౫

అస్మాదృశా మపకృతో చిరదీక్షితానాం
అహ్నయ దేవి దయతే య దసౌ ముకుందః
తన్నిశ్చితం నియమితప్రప మౌళి దాహ్నా
తస్మి వినాదమదురైశ్చ గిరాం నిగుంధైః.

స్థిరముగ దుష్టకృత్యముల దీక్ష వహించిన మమ్ములొట్ల న
త్వంగతి నమ్మకుండుండు కృపం గను తేలకొ తెల్ల మయ్యె - నీ
శిరమునఁ దాల్చి యర్చణముసేసిన హారముచే వివంచికా
స్థిరములు వోలెఁ దీయ నగు చల్కులచే నియమించి తీవె కా!

౬

శోణాదరేఁపి తుచయో రసి తుంగధరా
వాదాం ప్రవాహ వివహోఁపి సరస్వతీ జ్వలన్
అప్రాకృతైరసి రస్మై ర్విరజాః స్వనావాత్
గోదాఁపి దేపి కమితు ర్మను నర్మదాఁపి

అమ్మరొ ! శోణావై తధరమందుఁ గుచమ్ములఁ దుంగభద్రపున్
గమ్మని వా క్ప్రవాహములఁ గాంచితి వీవు సరస్వతీత్వమున్
సమ్మతిఁ బ్రాకృతేతర రసమ్ములచే విరజాత్వమున్ స్వభా
వమ్మునఁ గోద వయ్యు నిజభర్తకు నర్పదవై ని వే మనన్ ?

౭

వత్సలఁ శృంగవణతో వసుధాత్మకై
జాతో దభూవ స ముదిః కవి నార్విదౌః
గోదే కి మద్భుత మిదం య ఏమి స్వదంతే
వత్తారవింద మకరందనిదాః ప్రణదాః

పుడవియె యాత్మ యోనుఁ గడఁబోల్పెడి స చెవియైన పుట్టుకుం
గొడు కగు న మ్మునీశ్వరుడు జోడి తలిం గవిసార్వభౌముఁడై
యడఁరె బ్రహంధ మంతయు ముఖాబ్జ మురింద సమానమై రుచిం
చెడిఁగద గోద ! యియ్యది నిచితముగాదె ? చలింపు మమ్మనో !

౮

భోక్తుం తవ ప్రియతమం ధవ తీవ గోదే
భక్తిం విజాం ప్రణయ భావనయా గృణంతః
ఉచ్చావదై ర్విరహఁకంఠమై రుదంతైః
శృంగారయన్తి న్మాదయం గురవ వ్త్వదీయాః

సీ గురువుల్ నిరంతరము నీ వలె నీ ప్రీయుండైన శారితో
భోగిముఁ గోరి — భక్తి భరముం బ్రణయమ్ముగ వెల్లిరించి — సం
యోగ వియోగజమ్ము లెవియో వలు చిత్ర విచిత్ర వార్తలన్
ంగ రసాప్లవమ్ముగ నొనర్చిరి వాని హృదంతగాఢమున్.

౨

మాత స్వముల్లవతి మది విష్ణుచిత్తం
విశ్వోప జీవ్య మమృతం పవనా దుహానామ్
తాచ్చిదం హిమయచే రిప మూర్తిమన్యం
: న్తః పయోధి దుహితు పృథాకాం పిదుస్తావమ్

పాలు పగు విష్ణుచిత్త భవముం గని - విశ్వజనోపజీవ్యమా
పలుకుచుచేతనే యమృతవర్షిణియై యలరారుచున్న నిన్
దెలియుదు రమ్మ! తాపములు దీర్చెడి చంద్రుని మాటుమూర్తిగాఁ
గలక పయోధి కన్యకకు గాదిరి చెల్లెలుగా బుధోత్తముల్

౧౦

రాత్రున్తే ముఖిది ప్రసరి రేవత్యాత్
కర్ణమృతైస్తృతికై రనవాత్ పూర్వమ్
త్వ స్మృతి గంధ సుభగా మవహృత్య మాలాం
రేణే మహత్తిర పదాను గుణం ప్రసాదమ్

ఇంచుకసేయు స్తోత్రమునకేనిఁ గరంగు ర మేళు లెక్కకున్
మించిన స్తోత్రముల్ నలిపి - నెమ్మిశ్రవః ప్రియ మారచించి - మున్
గాంచిన య ప్రసాదమును గాంచెను నీ జనకుండు - త్వ చ్చిరో
భ్యంచిత గంధమాల నిడిగం మహత్తర ధాను సిద్ధికె

౧౧

ది గ్రీక్షణాపి విరిత్తిమ వుణ్య లభ్యాత్
లక్ష్మీత్తరా భవతి దేవి ఉవాచతారాత్
యత్రైవ గంగవతినా ఒహమాన పూర్వం
ప్రదారు నాపి నియతం విహితాః కటాక్షాః.

ఇరవుగ రంగ సేత నీదురించియు గారముమై గటాక్షముల్
అరిపిన దివిణము పరిపాక దళం గనినట్టి సక్తియో
స్కరిమునకున్ ఫల మ్మయిన తావక దివ్య సముద్భవముచేఁ
గరము విశాలమౌ యశముఁ గాంచెనుగా నకలోత్తరముగన్.

౧౨

ప్రాయేణ దేవి భవతి వ్యవదేశయోగాత్
గోదావరీ జగదీదం పయసా పునీతే
యస్యాం సమేత్య సమయేషు చిరం నివాసాత్
భాగీరథీ ప్రభృతయోఽపి భవంతి పుణ్యాః

దేవి! మదింబ! నీదు వ్యవదేశము సంగతి కల్పించేసి — గో
దావరి నీట ని జ్జగముఁ దద్దయుఁ బూతముసేయుఁజెల్ల ప
ర్వావ సరమ్ములం ద్రివధగాది నదుల్ చిరమందు సమ్మిళ
ద్భావముతో వసించిన కతమ్మునఁ బుణ్యములాయె నెంచగన్

౧౩

నాగేశయ స్సతమ సక్షిరదః కథం తే
జాత స్వయం వరపతిః పురుషః పురాణః
ఏవం విదా స్సమచితం ప్రణయం భవత్యాః
సందర్శయన్తి పరిహాస గిర స్పథీనామ్.

వన్నగమందుఁ బండుకొనుఁ బక్షిరథమ్ము మనోహరాంగి! తా
నెన్నఁ బురాణుఁడౌ పురుషుఁ డీతఁడ? నీ వరియించి ప్రేమఁ జే
కొన్న హృదీశ్వరుండని సఖుల్ గని మేలము లాడువేళ నీ
న్నన్న విధమ్మై నీ న్నడయ మర్త మటంచు నెలుంగఁజేసెడిన్

౧౪

త్వ ద్దుక్త మాల్య సురభీకృతి చారుమౌళేః
హిత్యా భుజాంతర గతా మపి వైజయన్తిమ్
పత్యు స్తవేశ్వరి మిధః ప్రతిఘాతతోలాః
బర్హతప్రత రచి మారవయంతి భృంగాః

విడచి భుజాంతరాళమున వ్రేలుచు నుండిన వైజయంతి నీ
ముడిచి యొసంగినట్టి సరముల్ ధరియించుటఁ దావు లీరు నీ
యొడయని మ స్తకమ్మువయి — నొండొరులుం బ్రతిఘాతతోలతం
దొడరిన తేంట్లు పింఛముల తోరపు చత్రము పోల్కిఁ దోఁచెడున్

౧౩

అమోదవ త్వపి నదా హృదయంగమాపి
రాగాన్వితాపి లలితాపి గుణోత్తరాపి
మౌలిప్రణా తవ ముకుంద కిరీటాణా
గోదే భవ త్వధరితా ఖలు వైజయంతీ

గోద! యథః కరింపఃబడి కోల్పడెఁ బోడిమి వైజయంతి - యా
మోదము గల్గియుండి సతమున్ హృదయంగపాపాయుర్, భూరిగా
గోదయ సంభృతమ్మును గుణోత్తరవన్ లలితమ్మ నయ్యు హ
శ్రీదయితుండు చాఁ దల ధరించిన నీదు శిర స్పరమ్ముచే

౧౬

అన్యన్మో లిదామసి విభో శిరసా గృహితే
స్వచ్ఛంద కర్మిక సీతీ రసప్రమోదాః
మంజుస్వనా మధులిహో విదదు స్వయం తే
స్వాయం వరం క మపి మంగళ తూర్య హేవహే

రంగవిభుండు నీదగు శిర స్పరముం దలఁ చాల్చి ప్రిచ్ఛి నా
రంగమునందు బ్రాలి, మనరంగము నొక్కడఁ గ్రోలి, మోద మా
రంగ మనోహరమ్ముల స్వయమ్ముల నీదు స్వయంవరమ్మునన్
మంగళ తూర్య హోవములు మాటి కొనర్చుచు మండె నమ్మరో!

౧౭

పిశ్చాయమాసి రజసా కమలేన నాథో
వక్షఃస్థలే చ కమలాస్తన చందనేన
అమోదితోపి నిగమై ర్విభు రంఘ్రియగ్నే
దత్తే నతేన శిరసా తవ మౌలి మాలామే

కల జగ మెల్ల పుష్పాడిగఁ గ్రాలిన బద్ధముచేతఁ బొక్కిటన్
జలనిధి కన్యకా ఘన కుచమ్ముల చందన యుక్తిచే నుర
స్థలమున వేద శిర్షముల సంగతిఁ జాడముండు సౌరభో
జ్జ్వలుఁ డయినన్ విభుండు తలవంచి ధరించెను నీదు హారమున్.

౧౮

చూడావదెన పరిగృహ్య తవోత్తరీయమ్
మాలా మపి త్వదలక్ష్మి రధివాప్యదత్తామ్
ప్రాయేణ రంగవతి రేష విభర్తిగోదే
సౌభాగ్య సంపదభిషేక మహాదికారమ్

వట్టిదికాదు నమ్ము మిది — వల్లెగ నీవు ధరించినట్టి సేల్
పట్టుము నీదు ముంగురుల పొంక గుబుల్ కొను మాలికం దలం
జుట్టుట రంగనాయకుడు సుందరతా మహనీయ సంపదన్
బట్టుము గట్టుకోదగు కుభస్థితికై యధికారి యయ్యెన్ దాన్

౧౯

శుంగై రక్తిప్రేమగిర స్వయ ముత్తమాంగైః
యం సర్వగంధ ఇతి సాదర ముద్వహన్తి
ఆమోద మన్మ హుదిగచ్ఛతి మాలికాభిః
సోఽపి త్వదీయ కుటిలాలక వాసితాభిః.

వేదము సర్వగంధుఁ డను విశ్రుతి నున్నత మస్తకమ్ములం
దాదర మొప్ప సెవ్వని స్వయమ్ముగ నుద్వహనమ్ము సేసెవో
గోద! యతండుఁబో కుటల కంతల సౌరభ సంభృతమ్ములౌ
నీదు శిరస్పజమ్ములఁ గనెన్ మఱియొక్క పరిమళమ్ముదాన్

౨౦

ధన్యే సమస్తజగతాం పితృ బుత్త మాంగే
త్వ న్మాలిమాల్య భరనంభరణేన భూయః
ఇందీవరస్రజ మినాదధతి త్వదీని
ఆకేకరాణి బహుమాన విలోకితాని.

తావక మౌళిమాల్యములు చాల్చంగ మిక్కిలి ధన్యమైన లో
తావళి కన్నతండ్రి శిరమం ర్నిభిమాన పురస్కరమ్ముగా
నీవు నిరంతరిమ్ముఁ బ్రసరింపఁగజేసిన ప్రేమదృష్టు లిం
దీవర మాలయో యనఁగ దేవి! మనమ్మునకున్ స్ఫురించెదీన్.

౨౦

రంగేష్వరస్య చ తపః ప్రణయానుబంధాత్
అన్యోన్యమాల్య పరివృత్తి మధిష్టువన్తః
చాచాలయన్తి వనుదే రసిన్వా శ్చిహ్నోఽపి
స్యానాధికత్వసమతా విషయై ర్వివాదైః.

రంగవిభుండు సిపునుఁ బరస్పరముం బ్రణయానుబంధమై
రంగుగ నాచరించిన నరమ్ముల మార్పును మేలుమే లటం
చుం గడు మెచ్చుచట్టి సరసుల్ భువనమ్ముల నెల్ల మారు మ్రో
యంగ నొనర్తు కమ్మ! సమతాగ్నిఁగా గఘుతాదిచర్పణన్.

౨౧

గూర్వాదిల ప్రతిమయా తపదీహాన్త్యా
గోరోదనా దుచిరయా చ రుచేందిరాయాః
ఆసీ దనుష్టిల శిఖావల కంఠశోభం
మాంకల్పదం ప్రణమతాం మధువై రి గాత్రమ్.

వగమ శుభాంగి! మొక్కు లిడువారికి మే తొడఁగూర్చునట్టి శ్రీ
హరి ఘన విగ్రహమ్ము గణికాకు సమంబగు నీదు మేనివో
మెఱుఁగులు గోరజమ్ము పసమించు రమాసతి దేహకాంతు తొం
గొరులుఁ దెనంగి వల్బుఁగ మయూర గళచ్ఛపు లీనుచుండెడిన్.

౨౨

అర్చ్యం సహర్చ్య నియమై ర్నిగమప్రసూతైః
నాదం త్వయా కమలయాచ సమేయివాంసమ్
మాత శ్చిరం నిరవిశ న్నిజమాధిరాజ్యం
మాన్యా మను ప్రభృతయోఽపి మహీక్షితస్తే

కమలయు సీపుఁ గూడి యొడికమ్మునఁ దన్ భజియింపఁ బూజ్య భా
వముఁ గయికొన్న నాథు శ్రుతివాక్యములం బ్రభవించినట్టి సం
యమముల నర్పణేసి మనఁ వాదిగ భూపతులెల్ల పెద్ద కా
లమును ప్లరణ్య భోగము నిలంబడఁ గాంచిరికాదో మాన్యులై.

౨౪

అద్భాసరాధిని ఇనే పృథిరక్షిణార్థం
రంగేశ్వర్య రమయా వినిచేద్యమాచే
పార్వేతి ఎరత భవనీ యది తద్ర సహ్యాత్
ప్రాయేణ దేవి వదనం పరివర్తించి సాక్షి

ఇం నపగాధజాల మొనరించుట ముఖ్య వృత్తియై ప్రప
త్తిలెడి జనమున్నేన్ గనికరింపగ శ్రీనతి రంగవాఙ్మతో
శ్రీకృష్ణేశ్వర సన్మ మగు పాంపుముసం దల నీవ లేనినీ
గల నటు దిప్పివైచికొను దచ్చకగాత డటంచు చెంచెదన్

౨౫

గోపి గుణైర్మనమిన్ ప్రణతాపరాధాన్
ఘోషేన ఎవ తవ భోగ రసానుకూలః
చిరానుబంధి పరి దాన రిచిన్ పుట్టె
శానన్త్ర్య దుర్యనన మర్మభిదా నదానమ్

ప్రణతులుసేయువారి యపరాధము లెల్ల గుణప్రకాశన
మున్న దొలగించు నీ ప్రభుటి మున్నొనరించి కర్మకుం ఫల
ము నొసంగు టందు వాంఛ మదీ బూనిన నాధు స్వతంత్రతాభల
మును వ్యసన మ్మడంచి యలరారెను భోగరసానుకూలమై

౨౬

రంగే తటి ప్పణవతో రమయైవ గోచే
కృష్ణాంబుచిన్య ఘటితాం కృపయా సువృష్టా
చార్గత్య మర్హివ వినాశ సుదా సదీం త్యా
సన్తః ప్రపద్య శమయం త్వచిరేణ తాపాన్

అంబుధికన్య తాను మెఱపా హరిమేఘ మొగిం గృపా సువ
ర్నంబు నొసంగ దుర్గతి విషము హరించు సుధాన్రవంతివై
యంబుగంధి! రంగపురమందు ఘటిల్లిన నిన్ను సజ్జనుల్
డంబుగ నాశయించి యవలంబముగాగ నెంతయు తాపముల్.

౨౩

జాతావరాధ మపి మా ముకుతంప్య గోదే
గోష్ఠీ యది త్వమసి యుక్తమిదం భవత్యాః
వాత్సల్య నిర్భరతయా జనసి హిమారం
స్తన్యేన వర్ధయతి దష్ట పయోదరాఽపి

కోనరుచు నేరపుం గులు కొల్లలు సేసిననుం గృహం
సమునఁ దోఁగ జేసి పరిరక్షణసేయుట నీకు యుక్తమౌ
నిగుహపాణి! వత్సలత పెంపెనలారెడురీతిఁ దల్లి పా
లొసఁగి కుమారుఁ డెంచును బయోధర మాతఁడు గంటువెట్టినన్.

౨౪

శతమఖిలజాతా చారు కల్పారహస్తా
స్తన భర నమితాంగీ సాంద్రీ చాత్సల్య సింధుః
అలక వినిహితాభి స్సృగ్ని రాకృష్ణనాథా
విలసతు హృది గోదా విష్ణుచిత్రాత్మజా నః.

తను రుచి నిండ్రసీలము పిదమ్మునఁ బొల్పి తెడంగు దమ్మితే
లను గ్రహించి - బల్ బచభరమ్మున వంగి - యమాన సత్సృపా
వన నిధియై స్వమాల్యముల భర్తృమనమ్మును జూఱలాడు న
జ్జన నుత విష్ణుచిత్త తనుజాత స్ఫురించుతి మా మనమ్ములన్.

౨౫

ఇతి వికసితిభక్తే రుత్థితాం వేంకటేశాత్
బహు గుణ రమణీయాం పక్తి గోదస్తుతిం యః
స భవతి బహుమాన్య శ్రీమతో రంగభర్త్యః
చరణ కమలసేవాం శాశ్వతీ మధ్యుపైష్యన్.

వికసిత భక్తి సంభరిత వేంకటేశాథ ముఖోత్తమై - గుణ
ప్రకర మనోహర మ్మయిన పావని గోదస్తవ మ్రైవండు సా
రెకుఁ బరియించునో యతఁడు శ్రీమహితుండగు రంగధామ నే
నకు బహు మాన్యుండై వడయుఁ ద తృదసేవను శాశ్వతమ్ముగన్.

✱

శ్రీ వేంకటేశ్వర తారావళి

‘దాసా ప్రవీణ - లలిత కవి’

శ్రీమాన్ కొమాండూరి రామానుజాచార్యులు

* * *

శ్రీ మద్వేంకట నైలమందిర, నమ శ్రీరస్తు తే సర్వదా
భూమినాథ, సమేధతాం స్వకరుణాస్ఫూర్తి ర్మయి ప్రత్యహమ్
శ్యామాంబోద సమానగాత్ర, సుషమాసౌగంధ్యమూర్తేః జయ
స్తోమస్సాన్తే భవతే చిన్మజనబంధో, వేంకటేశప్రభో,

ఫలమో ఫుష్పమో గంధమో తులసియో పానీయమో శాకమో
కలమాన్నందో పుష్కలంబో పాలు పెరుగో కర్పూర తాంబూలమో
సులభప్రాప్య వదార్థ మేదయిన సంకుద్ధాత్ములై యిచ్చినన్
గౌలవన్ వచ్చిన మెచ్చు తండ్రి, యివె మ్రొక్కుల్ వేంకటేశప్రభూ,

నతగీర్వాణ పరంపరా మతుట లగ్నస్థిత రత్నావళి
ద్యుతి వీరాజిత పాదపద్మ, శ్రితబిందూ, నిండుకన్యాధిపా,
చతు రామ్నాయ రహస్యవేద్య చరితా, సౌజన్యధన్యా, నమ
స్కృతులన్ గైకొని యేలుమయ్య యసురత్తిన వేంకటేశప్రభూ,

ఒకటా, రెండ! గతించిపోయినవి యెన్నో జన్మముల్ నేటి కే
నొకసూనంబు భవ తృదాబ్జములపై నుత్పాహితన్ నిల్పినే
రక దుర్వ్యాపృతిఁ జిక్కి స్రుక్కిదము దౌర్భాగ్యంబు వెన్నాడ - మా
మొక మెల్లొప్పును మోక్ష మి మ్మనఁగ బాటా, వేంకటేశప్రభూ!

భూ నీలా కమలాలయల్ వలపు వెంపుల్ నిపుంప సావత్స్య రీ
తీ నైకీ భవ దీర్ఘ సంతతము వేధింపంగ, నా గోడూలో
లీనంబై తపియించు త్యాదృకున కే లీలన్ వివస్న ప్రజా
దీనోత్తుల్ చెవి తెక్కునో తెలుపు నుంటే వేంకటేశప్రభూ,

శ్రీదేవి కుచ గంధసారకలఱ శ్రీవత్స! రక్షహర!
 గోదేవి ఖరదూళి దూపర లంకొట్టిర! వేదాంత వి
 ద్యాదిప్రోక్త మహాస్వరాత్మకః సవర్యాచర్యః జేహర్తు మీ
 వే దిక్తై మము ప్రోవు మెల్లపురుఁ దండ్రి! వేంకటేశవ్రథా!

దూరీ భూత భుత ప్రహవము - మహా దుఃఖాళికిం దీవి - దు
 ర్వారాహంబృతి పట్టుకొమ్మ - దురిత స్రారంభ పీఠంబు - ని
 స్సారం బుద్ధి తమోహబంధురము సంసారమ్మునన్ గ్రుంకి తోక్కి
 తీ రూపున్ నినుగొల్వ రున్నదులు భక్తిన్ వేంకటేశవ్రథా!

వనమాలా సురభిన్ జగమ్ము పులకింపన్ భక్తలోకైక జీ
 వనమా! లాలితి యుష్మదీయ చరణాబ్జ ద్వంద్వ నిస్తంద్ర నే
 వన మార్గమ్ము ఘటింప రమ్ము కరుణాపాధోనినీ! లోక పా
 వన! మో పంతులు దూర దూర మును పోవన్ వేంకటేశవ్రథా!

తరుణాంభోరుహ సన్నిభం ఒభయ ముద్రా భద్ర ముద్య త్రప్తభా
 సరమౌ నీ కర మూతగా నిడుము భక్తత్రేణికో వజ్ర పం
 జర! దేవవ్రజకుంజరా! కలితమోక్షస్వామి! సామాన్య ని
 ర్ణరులన్ గొల్పిన లాభ ముందునె వరేశా! వేంకటేశవ్రథా!

నీ కారుణ్య కటాక్ష మెవ్వని రవంతేఁ జెందు, నవ్వాఁడె యీ
 లోకైక ప్రభవిష్టుఁ డాతడె దయాబంధాతఁడే యావతా
 నీ కల్పద్రుమ మాతఁడే పిరుధపాశీహౌళి రత్నంబు దే
 వా! కల్యాణగుణాంచితా! జగదధీశా! వేంకటేశవ్రథా!

తెలుగుం బల్కుల సూత్న సూత్న రుచులం దీపించు క్రొందేనెలున్
 తెలుగుం నిర్మల శక్తా గరిమయున్ దేజంబు సాహార్దమున్
 తెలుగుం బాటల దిద్ది తీర్చినది - నీవే వాని తార్కాణగన్
 తెలుగుం భూమి నలంకరించితవి బండ్రి! వేంకటేశవ్రథా!

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

జేజే లెందఱులేరు దారుణిని? మా చిత్తంబు నీయందె బల్
మోజం బూనెను శ్రీనివాస! యిక మా పుణ్యం బగణ్యంబు, ని
ర్వాణంబొ దయఁ జాపముల్ దులిపి నీ భక్తావళిఁ బ్రోపు ము
వ్యాఘ్ర ప్రేమ వసర్య చేయుదుము దేవా! వేంకటేశ్వరభూ!

కరి రక్షించితి -ద్రౌపదిన్ మనిచితిన్ -కల్కాణసంధాతనై
పరిపాలించితి మౌని సంఘములఁ దాపంబార్చి మేల్లార్చి యా
దర మొప్పురఁగ భక్తరక్షణమె నా తాత్పర్యమౌనంటి వా
కరుణం జూపుము వక్త్ర భాసి తిలకాంకా వేంకటేశ్వరభూ!

తొలి వల్క్కుం జవరాలి పాపటకు సిందూరంపుఁ గ్రొంజాయ తెం
పుల సింగారము నించు నీ వద యుగాం భోజాత ధూళి నము
జ్జ్వల కాశ్మీర వరాగ మౌదల వహింపన్ జాలు భాగ్యంబు సం
ధిల జేయంగదె నిత్యపూర్ణ తిరుణాభి! వేంకటేశ్వరభూ!

నీ మందస్మిత మోహనానము సాంద్రీ భూత కాదుణ్ణ రే
భా మాధుర్య కటాక్ష భాసురము - భక్తప్రేమ సౌధాగ్య లీ
లా మూల మ్మొకసారి చూపగదె యుల్లాసంబు రేకెత్త, మా
లేముల్ లేమిని జెంది రాల వనమానీ! వేంకటేశ్వరభూ

కమలా కామిని క్రొత్త వింత వలపుల్ గల్పింపఁ దద్భవ్య ర
మ్య మృదు స్మేర కబోల పాళి పులకింపన్ ముద్దులన్ ముంచి పా
ఖ్యమునన్ జొక్కెడు నీ పుదారమతివై యైదంయుగీన ప్రభా
వము నర్థమొనరించు కోగలవె? దేవా! వేంకటేశ్వరభూ!

కొమ్ముల్ నెత్తిన మొల్పెనే గుహనకున్? కుంతీసుతుల్ వాడి గా
లమ్ముల్ వైచిరె? యేల యేలితివి? యేలా యేలవీ దీసులన్
సొమ్మున్ వేడిన చేత లేదనగ వచ్చున్ పాదసేవాద్దులన్
పొమ్మంచున్ దఱుమంగ బాడియె? స్వయంభూ! వేంకటేశ్వరభూ!

జీతం బే మొనగెన్ కిరీటి తన వాజితేజినేవాప్తికై •
 నీ తాతయ్యకుఁ జాట్లమా స్రువుఁడు? నీ నెత్తిన పరాల్ పోసెనా
 వోతుర్ స్యామి! జయ, పిరత్వ, దృఢభక్త్యుత్సాహముల్ గూర్చిత
 రీతిన్ మమ్మును భోవరాగరవె తండ్రి! వేంకటేశప్రభూ!

లలితానల్ప పణేంద్ర నూత్న మృదుతల్పా! భక్త ఎందోహ స
 త్పుల సంధాయక దివ్యకల్ప! గళభాన్వ ద్వైజయంతీ మహో
 జ్జ్వల మాలా సుమదోలికా నిహిత తల్పా! సద్గుణాకల్ప! మా
 యిలునేల్పా! ధృతి నిల్పరాగరె దయాదీ! వేంకటేశప్రభూ!

లలితంబై - సురభివృటా మధురమై - లక్ష్మీవ్రదందై - మహో
 జ్జ్వల నానా సుమ చిత్రపత్రయుతమై - త్వ ద్విష్య కంఠస్థలిన్
 గల 'తోమాలియ' గా పసింపగల వాగ్యంబిమ్ము మాణిక్య కుం
 గల! మా పున్నెవుఁ బంటు లెల్ల తెగఁబండన్ వేంకటేశప్రభూ!

శ్రీలక్ష్మీ ప్రణయానురాగ మధురశ్రీ తొక్కి, లోకైక ర
 జా లీలన్ విహరించు మూర్తివి - కృపా కల్లోలితోద్యత్కటా
 జాలిన్ మా పయః జిల్కుమయ్య నరసింహ! తీవ్రరంహ! సమ
 జ్ఞాలోద్ధారణ బద్ధదీక్షిత సరేశ! వేంకటేశప్రభూ!

భక్తత్రాణ పరాయణుండ వగుచున్ వాలింపవేమయ్య! నీ
 భక్తత్రాణ పరాయణత్వ విడుద ప్రాగల్భ్య మే మయ్యోనో!
 ముక్తిం గూర్చుము - భక్తి నిష్ఠు - దయ పోషింపగా రమ్మనీ
 భక్తత్రాణ పదంబు సార్థుల నొప్పున్ వేంకటేశప్రభూ!

గ్రైవేయ ద్యుమణి ద్యుతి స్ఫురిత హార ఘ్టాల హీరప్రభా
 శ్రీ విద్రాజ దురస్థులీ కలిత లక్ష్మీ వీక్షణ జ్యోతిరా
 జీవం జీవిత నిత్య భక్తతిలక శ్రేణీ మహానంది లీ
 లా నేలాయిత పాదమాల! మృదుశీలా! వేంకటేశప్రభూ!

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

అనఘా ! బత్తియే ఈన్యమైనను ద్వి దవ్యాతానురాగంబు ప
ద్దనిసం దోవునె? విద్ధ యాకలికి మాంద్యం వింత వాటిల్లినన్
స్తనముల్ చేపకయున్నె తల్లి తెఱులైనన్ మమ్ము పాలింప నీ
పనిరా ! సర్వ సుపర్వ వదిత పదాష్టా ! వేంకటేశప్రభూ !

నీ వాయుండపు - నిన్ భజింతు - హితముల్ నీచేత గైకొందు - నీ
తై వాక్పూజరానర్తు - నీ వలన లక్ష్యం బెల్ల సిద్ధించు - నీ
తే వేల్పుల్ సరి వత్తురయ్య ! మది నూహింపగ, నీయందెబో
నా విశ్వాసము - లోక రక్షక ముకుందా ! వేంకటేశప్రభూ !

చతురోదాత్తమహత్త్వ వైదిక రిషిస్వాధ్యాయ దీక్షికా
స్థితి సంసన్నుడు కౌశికుం డను మునిశ్రేష్ఠుండు - త ద్గోత్ర సం
తతికిం తెందిన వైష్ణవ ప్రసరుడన్ రామానుజాచార్యుడన్
శ్రితంబుఁడూ ! దవదీయ భక్తైయుతుడన్ శ్రీ వేంకటేశప్రభూ !

* * *

ఇది 'రామానుజ కీర్తి కౌముది' తనాహేవాక మాధ్వీక సం
పదికుం దాపల, మిద్ది వైష్ణవ జన ప్రత్యక్షి మందార, మి
య్యది లోకాభ్యుదయైకమూల, మిది కల్యాణ ప్రధానారముల్
పిదుకన్ వేలుపుగిడ్లి భక్తులరు - దీపించున్ ఈతోటర్కమై

రచయితల ఛాయాచిత్రములు

శ్రీ 'కరుణ' శ్రీ

నీరి జనము పరిధిని నిశాచీరము (4-8-1912). జన్మ స్థానము గుంటూరు మండలాంతర్గత మగు కొప్పట్ల గ్రామము.

పీఠి అర్చనా పేట-శ్రీ దంధ్యాల పాఠశాల శాస్త్రీ. 'కరుణ' శ్రీ అనునది నీరి కవితా వాచము

శ్రీ భవిష్యోపనిషత్ సుబ్రహ్మణ్యశర్మ, శ్రీ బుచ్చి శ్రీ అంజనేయ శాస్త్రీ, శ్రీ మేమూరి సీతారామశాస్త్రీ, శ్రీ జమ్మలపూడిక మాధవరావు అంబే గారలు నీరి విద్యా గురువులు

వీరు సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్యములలో మిక్కిలి అభినివేశము గలవారు భావ మధురమైన కవిత్వము నల్లుటతో నీడ్చుచున్నట్లు, ప్రస్తుతము గుంటూరు ఆంధ్ర తైత్తలవ కళాశాలలో అంధోన్యాయకు యగా పరిశోధకులు, రచించి పుణ్యమున పీఠ వివాస మేర్పఱచుకొనియున్నారని

రచనలు ఉదయశ్రీ, విజయశ్రీ, కరుణశ్రీ, అరుణ కిరణాలు, అనంద అపారీ, కరుణామయి, స్వప్నవాసవ దత్తము, కల్పానికాదంబరి, దారద ప్రతిభ, వీర భారతి, తెలుగు బాం, తెలుగు సీమ, నానా వాచక శ్రుతి మొదలగునవి.

శ్రీమాన్ గొట్టముక్కల రమాకాంతార్యులు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మహా గళి ముప్రసిద్ధ దివ్య తైత్తలములలో నొకటి యగు మంగళగిరి నీరి జన్మస్థానము జనము 1882 అక్టోబరు 1902

నీరికి సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్యములందే గాక, అంగ్లభాషా సాహిత్యమునందును అమూల్యమైన ప్రజ్ఞా పాటవము లుండెడివి పండిత ప్రవాచకులుగా - కవి కంఠీరవులుగా - విమర్శక శిరోమణులుగా వీరు యావ ద్భారతము నందును విఖ్యాతిని పొందెడివని ఉభయ వేదాంతములతో విలక్షిణ గళ వైరుధ్యమును గుర్తించినా రనేకులా నీరికి సన్మానముల చేసి, సత్కారముల గాంచెడి, బిరుదముల వొసంగి, మిక్కిలి ప్రశంసించియుండెడి

వీరు చాలవలయు రెవెన్యూ డివిజన్ మెంటులో తాలూకా తహశీలుదారుగా ఉద్యోగమును కలు పుర్యోగంతో విర్యహించి, వీరాంధ్ర వేదం మందుడు, బాహుబలియులతో పీఠ వివాస మేర్పఱచుకొనియుండెడివారు

వీరు బాల్యముననే అవధానముల చేయ నారంభించి, నా వివిధ పుణ్యములతో జయప్రథముగా విర్యహించు చుండెడివారు ఆ రుణములందే, ఇంగ్లీషునుండి 'గ్రేసీ' (Gray's Elegy) ని మొంది పంస్కృతము నుండి యామునాచార్యుల స్తోత్ర రత్నమును, మహా భారతాంతర్గత మగు భీష్మపర్వము అంధీకరించెడి

1930, 1933, 1935, 1945, 1949 పంచభరములతో - పాశ్చాత్యులము, మైసూరు లాశీ, బొంబాయి ముద్రాములందు జరిగిన ప్రాచ్య విద్య సభా వర్షంలో జాతీని, వివిధ విషయములపై మహా సభాసముల వొసంగి, పండిత ప్రశంసల నందుకొని యుండెడి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కొముది

శ్రీ చైతన్యవృత్తిక, కల్పాబి, ప్రవస్తు మధ, ముముక్షువు, రామకృష్ణప్రభ మొదలగు మానవ ప్రతికలలో ఏరి వ్యాసములు విశేషముగా ప్రయోగించబడుచు, సితకుం మన్మథులకు పాత్రము లగుచుండెడిది

రచనలు విశ్వ విద్యాలయము, గోకు విద్యాలయము, అప్రమయము (పాటకము), ఆచార్య స్మృతి మున్నగునవి ఏరి తెలుగు కృతులు సంస్కృతములో భివ దవలార పెల్లగూము, మంగళాది లక్ష్మీ పునీందా స్మృత రత్నము, యదు గిరి ముక్తాచారము శ్రీనివాస ప్రవరాణము, గీతా రహస్య జిజ్ఞాస, మూత మత జిజ్ఞాస, యోగ రహస్య జిజ్ఞాస, భగవత్ స్మృత కౌస్తుభము ఇత్యాదులు ఆంగ్లభాషలో — 'In the Temple of Truth' (పట్ట నికేతనము) అను పేరు గల పద్య కావ్యము ఇది ఆంగ్ల కవి శేఖరులచే విశేషముగా ప్రచురించబడినది

శ్రీమాన్ మేడేశ్వరి
వరాహ నరసింహస్వామి

ఏరి జనములకు పంచత్వర శైత్ర చిత్త విదియ (10-4-1891)
జన్మస్థానము విజయ నగరము

వీరు - విజయనగరమున గల కళాశాలయందే ఆంగ్లభాషావ్యాసము గావించి, బి. ఏ. పరీక్షలో పట్టభిక్షువులయితి తండ్రిగా రయిన శ్రీమాన్ మేడేశ్వరి వేంకట రమణాచార్యులవద్ద సంస్కృత పాఠాభ్యాసము, విశిష్ట శైత్ర వేదాంతములు అభ్యయము చేసి ప్రియంకృష్టిలో దానిద దివ్య ప్రబంధము, ముముక్షువుడి (తిరుమలారాధనము), ఆచార్య పూద యము, భగవత్ ప్రియము మొదలగు సంగ్రహము గ్రంథములలోని విశేషములను గ్రహించిరి

1912 నుండి 1914 వఱకు - ఇండియన్ మెడికల్ థెరపిస్టు
బులో, రసాయన శాస్త్రపరిశోధన గావించిరి

1915 నుండి 1946 వఱకు విజయనగరము మహారాజావారి కళాశాలలో - రసాయన శాస్త్ర వ్యాసకులుగా పనిచేసి 1951 నుండి 1964 వఱకు తెలుగు భాషా సమితిలో - తెలుగు విజ్ఞాన సర్వస్వ సంగ్రహకులుగా పదవి నిర్వహించిరి 1964 నుండి 1966 వఱకు మహారాజావారి శ్రీ కళాశాలలో రసాయన శాస్త్ర వ్యాసకులుగా ఉద్యోగమును నిర్వహించి, ప్రస్తుతము విజయ నగరమున గల పుష్పహిమనందే స్థిత నివాస మేర్పఱచుకొని, తెలుగు భాషా సమితివారి ఉపకార వేతనమును స్వీకరించుచు, పెల్లగూము గ్రంథ రచనకై తమ శేష జీవితమును వినియోగించుచున్నారు

వీరి జననము - జయ నామ సంవత్సర శ్వేచ్ఛ బహుళ తదియ
(24-6-1894.) జన్మస్థానము - గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి
రాలాకా, చందవోలు గ్రామము

వీరు - తిరుపతి సంస్కృత కళాశాలలో భాగ వ్యాప్తి, అలంకార
శాస్త్ర, ధర్మ శాస్త్ర, పూర్వ మిమాంసా శాస్త్రములను, వీరాపురము
మహారాజావారి శాస్త్ర, కళాశాలలో - తర్క శాస్త్ర, వేదాంత శాస్త్రము
లను, బందరు జాతీయ కళాశాలలో వ్యాకరణ శాస్త్రమును అధ్యయనము
గావించి, పర్యశాస్త్రములందును ఉత్తీర్ణత పొందిరి

శ్రీమాన్ వేదాంతం
జగన్నాధాచార్యులు

దాదాపు ఇరువది సంవత్సరములపాటు వీరాపురము మహారాజావారి
సంస్థాపమున అస్థాన పండితులుగా పనిచేసి, తమ ప్రజ్ఞా పాటవములను
విశేషముగా ప్రదర్శించి, ప్రభువుల ముచ్చటను పొందిరి

గోపకన్య పీఠాధిపతులు, మేలుకోట పీఠాధిపతులు మున్నగు మహావీరులచే - 'వేదాంత రత్న' 'న్యాయ
రత్నాకర' 'విద్యా భూషణ' 'సహిత్య రత్న' 'మహా విద్వాన్' అను బిరుదములతో సత్కరింపబడిరి

సైదనపర్వ ధారణీయ విద్వాంసులును - 'పద్మశ్రీ' 'పద్మభూషణ' బిరుదాలంకృతులును అగు శ్రీ రాధా
కుమర ముగర్థి (కలకత్తా) వారినేతలు, మహారాజుల చేతును, అనేక యోగ్యతా ప్పతములను పొందిరి అనేక
సంస్థానములలో వార్షిక సన్మానముల నందుకొనిరి మహా పండితులుగా ప్రశంసించబడిరి

బహుముఖమైన వీరి ప్రాచీనా ప్యర్థుత్తులను, ప్రజ్ఞా పాటవములను బాగుగా గుర్తించినవా రనేకులు.
అష్టపాదీలో - 'అర్హ విద్వాలంకార' బిరుదాలంకృతులగు మాన్యశ్రీ - కల్లూరి చంద్రమౌళి మహాదేవులు
మూగ్యులు కనుకనే, తాము అంబద్వపనేక్ దేవదాయ ధర్మాదాయశాఖలో అమాత్యులుగా మన్నన తరుణమున,
1955 లో - శ్రీ చంద్రమౌళి మహాదేవులు వీరిని తిరుపతి దేవస్థానములకు అస్థాన పండితులుగా
నియమించుననెరి

వీ రిప్పుడు - గుంటూరుజిల్లా, బాపట్లతాలూకా, అప్పిళ్ళు గ్రామమున - 'బృందావనము'నందు స్థిర
వివాస మేర్పఱచుకొని యున్నారు

అంబద్వ ప్రదేవములో నున్న పసిద్ది శ్రీ తమ్మిని భద్రాచలము వీరి జన్మ
స్థానము - రుద్రీలోద్గారివాసు సంవత్సర ఆషాఢ శుద్ధ త్రయో
దశి (26-8-1924)

వీరు భద్రాచలమునగల శ్రీ సీతారామాంధార్యక కుటుంబములోని
వారు రావీదీ కాలమున రాందామనే కొవిరాజుడిన వైష్ణవ కుటుంబము
వీరిది

పఠన భాగవతా గేయలును - శ్రీ వేణుగోపాలకృష్ణ పీఠాధిపతులు
నగు వీరికి శాయీవాచార్యులు, కీశో సీతమ్మగారలకు వీరు చతుర్థ పుత్రులు
మై పసిద్ద పాఠశాలాచార్యు శాస్త్ర విద్వాంసు లగు కీశో పీఠారామామహా
చార్యులవారికి కన్యక భ్రాతృలు

శ్రీమాన్ పాడిచేడి శ్రీరంగాచార్యులు

శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది

మీరు - కర్ణాటక పరిషత్తులనువలకు చేసే యాత్రికములు, నారాయణ దివ్య ప్రబంధములను, శ్రీసాంకర్య త దివ్యానుశాస్త్రములను అభ్యయనం మొనర్చిరి

1942 నుండి 1947 వఱకు తిరువర్తి సంస్కృత కళాశాలలో సంస్కృత భాష పఠ్యమంది, మృత్యు విద్యలయములకు సంబంధించిన 'సాహిత్య శిరోమణి' పరిశీలన ప్రథమ శ్రేణియందును, పుణ్యంట్టాచల 'తెలుగు విద్యార్థి' పరిశీలన ద్వితీయ శ్రేణియందును ఉత్తీర్ణుల నందిరి విజ్ఞాన సంస్కృతభాష ప్రచారణసభ వారిచే 'వేదాంత కవచ' దిగుడుమలో సందావింబుడిని ఉపసరము పాఠ్ యన్ పి ముగించి, పండిత శిక్షణము పొందిరి పైదరాధాను రాజ్య హిందీ ప్రచార సభవారి 'రామ భాషా పూషణ్' హిందీ పరిశీలన సత్తిర్ణులైరి

తెలంగాణ ప్రాంతముందు వర్ణగోందిల్లా కేంద్రము ప్రభుత్వ పరార్థ సాధక స్థిత పితౄకాండ్ 1948 నుండి 1963 వఱకు పదునైదు సంవత్సరములు ఉల్లం పొంది భాషలకు ఉన్నది కక్ష్యలకు విద్యార్థి జన రంజకముగా బోధించిరి తెలుగు పుస్తకములు లేని ఆ అస్థిర పితౄకాండ్ కేంద్రం గ్రంథాలయములను నెల కొల్లి, విరంజిత పరిశీలన కోస్తావేరి గ్రంథములకు సమకూర్చి, విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు వాని మూలముల నూతన వైభవమును గల్గించి, అల్లధిభాష వికాసములకు దారి దీసిరి వ్యాస, వక్రార్థ్య, వాటక సంపద - రచనా సంఘములను స్థాపించి, అనేకులగు విద్యార్థులకు వక్రయగ - రచయిలను - నటులగా - గాయకులుగా శీర్ష దిద్దిరి దేవాలయములలో - కళాశాలలో - పితౄకాండ్ - రాజీయ పథలలో మహారాష్ట్ర మై స సాహిత్య రాజీయ భారీక ప్రవచనములను మూర్తీకొంది పంజాబ్ హిందీ, ఆ ప్రాంతీయులలో ఒక విశిష్ట పండిత స్థానము వాటిమందిరి సమీక్షనలనే పండిరి పద్మావతిని పొంది ప్రచార ఎవ, అల్లధి పితౄకాండ్ పరిశీలన, త్యాగదోర్ణన సంఘము, సంస్కృత భాష ప్రచార సమితి మొదలగు సంస్థలకు కార్యదర్శిగా వ్యవహరించి, కొన్ని పరిధిమంది విద్యార్థులకు హిందీ సంస్కృత ప్రమాణ వైభవములను అనేక పర్యాయములు మల్ల తి పుంకపులనే ప్రవచనము చేయించిరి శ్రీరామపల్లెడ మహా ప్రభుత్వముల్ని దివ్యాదేశముచే, శ్రీ భద్రాలకు క్షేత్ర మహాత్మ్యమును వ్యాస బాషముల రచించి, ప్రచురిం మొనర్చిరి

ఉంతరము 1963 లో - మునగాం, మూర్తాపేట ఉన్నత పితౄకాండ్ ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేసి, ఉత్తర ప్రదేశ ప్రభుత్వముచే అల్లధి మహా పండితులుగా ఎమ్మెకేవఱచి, ప్రభుత్వము గౌరవపూర్వ ప్రభుత్వ కళాశాలలోని పాఠశాలీన కక్ష్యలలో ప్రభుత్వోద్యోగులకు తెలుగు డిప్లొమా కోర్సుకు శిక్షణ నొసంగుచు, పరిశీలించిరి పయోజనలకు హిందీ భాష మార్గములచే, అల్లధి భాషను గలవుచున్నారు

అక్కో, కొన్నూరు, అలీగఢ్, అగ్రా మొదలగు ఎట్టణములలో - అల్లధి సాహిత్య మార్గర్య గాంధీర్యము లను హిందీ ప్రముఖులకు సాహిత్య పథలలో స్పష్టముగా తెలియజేయుచు, కళాశాలలో - విద్య విద్యాలయములలో - తెలుగు భాషకు విశిష్ట స్థానము గల్గించి యుచ్చింపఱచి, ప్రజలలోను పాఠశాలములకు

పచ్చును, తిక్కన, వెంకట, శ్రీనాధాది మహాపురుషులయొందు భవితము మధుర గానముతో హిందీ శ్రోతలకు సరి జూపించి, అల్లధి భాషయే ముఖ్యముగా త్రిలాచి వేదములలో స్థితినిన దగినది, అను భాషమును వారిలో గల్గించుచు, అల్లధి భాష యోజకు నేన గావించుచున్నాను

మీరు - శ్రీవైష్ణవాగమ తత్వ శాస్త్రములలోని రహస్యములను పరిశోధనముగ గ్రహించి, ఆ శాస్త్రముల మహాత్మ్యమును, సంపూర్ణ వత్సమును గుర్తించి, అందు దివ్యాచారములను సమర్థించిరి

శ్రీసాంకర్య భాష ద్వితీయ శాస్త్రముగా ముద్రితంపఱచులో ప్రబంధమును, శ్రీవైష్ణవాగమ తత్వ శాస్త్రములకు పరమ సత్వము లనియు అందరి ఉదాహరణ సందర్భానికి విధి లభియు ఇలా పరమంత్రి ద్వితీయ పరిధానము లనియు లోకమునకు బాలుకున్న విధం ప్రబంధముల మీద

మీరు మహా పండితులైన విద్య సాధకుల సంస్కృతాల్లం హిందీ భాషలలో గొప్ప వక్రలు రచయింపఱచి, సాహిత్య - వేదాంతముల, అగ్ర శాస్త్రముల మీద అభిమాన దివ్యములు.

శ్రీ మాన్ గురిమెళ్ళు
రామానుజాచార్యులు

వీరి జన్మము - అనంద వాసు సంచత్తర శ్లోక మౌనము (1915)
అన్నివైపులను - గుంటూరుజిల్లా, రేపల్లె లాల్పాకా, ముక్తిపల్లె ఆగ్ర
హారము ప్రస్తుత వివాసము - తెనాలి తాలూకా, పెడిగడ్డ పాలెములో
'శ్రీ హయగ్రీవ వదనము'

వీరు అచార్య సంపత్తి గు ఆగ్రహారీకులు హయగ్రీవోపాసకులు
అని కవులు

శ్రీనిశ్చయై స్వర మతి ప్రవారణి సంఘ సంఘాటయగా - భక్తి వివేచన
ప్రతికా సహాయ సంపాదకులుగా - అహింసా శాస్త్ర విశ్వాసలుగా వీరు దేశమంతట
మనరిచియు వీరికి సన్మానము లనేకములు జరిగినవి పెక్కు బిరుదులను
లోపలగలదీమి అయినను, వీరు విరాడంబరులై, వికహంకారులై వెలగని
మందురు

శ్రీతిరండి - శ్రీమద్వారాధకు రామానుజ శీయకున్మమివారితో
శ్రీరామ మహాకవి నిర్వహణార్థమై ఆసీను శిరావంతు దాదాపు ఒక
పుష్కరకాంతుపాటు వర్షటిండిన ముక్తవంతులు వీరు

ఇంతవలకు వీరిచే రచించబడిన శాస్త్రములు విలువించికి మించి యున్నవి ఈ శాస్త్రము లన్నియు
మధుర కవితాధారములచే వినోద కొన్ని - సంప్రదాయ ప్రచారార్థమై రచించ బడిన శాస్త్రములు కొన్ని -
శ్రీరామభక్తి ప్రచారార్థమై రచించబడిన శాస్త్రములు. మరికొన్ని - తిదితర సాహిత్య రూపముగా రచించ
బడిన శాస్త్రములు

సంప్రదాయ శాస్త్రములు భక్తి యోగము, ప్రసత్తి యోగము, ద్వియ మంత్రార్థము, యిహార్థ దీపిక,
సర్వాంశు నైఘవము, మధుర మూర్తి, ఈశ ముక్తిముఖ, బంగార వర్ణమాలము, శ్రీ కూర్మ
వాణ సుప్రసాదము ఇత్యాదులు

శ్రీరామానుజ శాస్త్రములు ప్రథమ పర్వ, మా విషయ, అహం వేద్య, పైశ్చితి, మాంధవ, దీర్ఘిక, నరమ,
బరి, మువ్వమూకము, రామ రాజ్యము, శ్రీరామ క్రతువు ఇత్యాదులు

ఇతర కృతులు : భుల్లాసుడు, అల్పద్వార, గీరా సందేశము, విద్యా విలాసము, మురళీధర విలాసము,
శ్రీనాటకస్వరూప కళము, కవులు కులేంద్ర స్తుతి, వందిత గోష్ఠి, అచార్య సంభాషణ, శ్రీవేద,
యతిరాజ విజయము, శ్రీభావ్య కారులు, మవర్ణ పూజ, మవర్ణ ధార ఇత్యాదులు

ప్రధానమంత్రి కౌముది

సరి జన్మస్థానము శ్రీకాకుళముజిల్లా, పార్వతీపురము జననము
విభవ వామ వంశపుత్ర వాడనక బహుళ తృతీయ (2-10-1928)

పేరు - పార్వతీపురము, కాకినాడ, వాల్తేరు పట్టణములలో
విద్యాభ్యాసము గానించి, ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్ కాలాభివృద్ధి 1952వ
సంవత్సరమున, ఉపి అనర్కు పరీక్షయందు ప్రథమ శ్రేణిలో ప్రథ
మముగా సుప్రీర్వత్ పంపిరి

1952-54 సంవత్సరములందు యూనివర్సిటీ రిసెర్చ్
స్కాలర్, 1954-56 సంవత్సరముల వదును గవర్నమెంటు ఆఫ్
ఇండియా పీరియట్ రిసెర్చ్ స్కాలరుగా, ఆంధ్ర విశ్వ కళాపరిషత్తులో
ఆంధ్రవాక్యముల అధ్యయనముగా పి. డి. 1954-5 సంవత్స
రముల వత్సరములలో పరిశోధనముగా వియోగించబడిరి

ప్రధానమంత్రి కౌముది

1977-78 సంవత్సరములలో ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తును స్వీకరించి, విశ్వకళాపరిషత్తువారు వారి
వారు వారు ప్రారంభించిన తెలుగు భర్తీ, ఇదే కౌముది పరిశోధన పరిశోధన
ప్రధానమంత్రి కౌముది

ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, వారక సేవియట్ సాంస్కృతిక
సంస్థలలో, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, వియోగించబడిరి, రెండోవార్డు
సంవత్సరములలో ఆంధ్రమున, పీరియట్ ప్రధానమంత్రి - యూనివర్సిటీ, ఆంధ్రమున,
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు
ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు ఆంధ్రమున, పార్వతీపుర విశ్వకళాపరిషత్తు

శ్రీ రాఘవారి ప్రసన్న
సత్యనారాయణ

వీరి ఉన్న స్థానము - గుంటూరు ఎండుమలపాటి బాపూరు
గ్రామము జననము 3-8-1938

వీరు 1946-54 ఎంవర్షయంత అయి - ఎన్.గ్రామస్థాన
బాపూరులోనే ప్రాథమికవిద్య నభ్యసించిరి 1954-58 సంవత్సరముల
విదుమ, విద్యుత్ కళా కారం కృత్రికవిద్య నభ్యసించిరి 1956-59
సంవత్సరముల విదుమ, ఆంధ్ర విద్య కళా పరిషత్ ద్వారా కళా
వి.వి. అంబు రికాగ్రాఫిక్ విద్యాలయము నావించి, ప్రవచన శ్రేణిలో
మత్తీర్జిత నందిరి 1960-61 సంవత్సరముల వి.వి. పట్టమును
స్వీకరించిరి 1959-61 సంవత్సరముల నందే, ఆంధ్ర విద్యకళా పరిషత్
ద్వారా కళా వి.వి. పేర్ డి పట్టమునకై, పరిశోధన ప్రారంభించిరి
1959-60 సంవత్సరముల నడుమ ఆంధ్రాయానివర్సిటీ లిసెన్సి
పెర్లగను, 1960-63 ఎంవర్షయంత విదుమ యూనివర్సిటీ
గ్రాంట్స్ కమిషన్ లిసెన్సి స్కాలరుగాను పరిశోధన నావించిరి

'భక్తి తత్వము - ఆంధ్ర వాఙ్మయము' అనునదియే వీరి ఎరికోధర విషయము వైదిక సంస్కృత
వాఙ్మయమును పరిశీలించి, అందు విశిష్టముగా నువించు భక్తి తత్వము యొక్క పురూషమును ఒక్కో
నిరూపించి, అట్టి భక్తి తత్వము యొక్క పురూషము ఆంధ్ర వాఙ్మయమునకు బెల్లస్థుడియని నిరూపించుటయే
వీరి ఎరికోధర లక్ష్యము

దీర్ఘకాలమునందు ఆంధ్ర వాఙ్మయమునకు విశిష్టమైన ఆధికుని గలవారు వివిధ సాహిత్య
విషయములకై, సుమారు ఇరువది వ్యాసములు వీరివి పత్రికలలో ప్రచురితములైనవి

వీరి-ఉన్న స్థానము కృష్ణా మండలాంతర ద మగు మొవ్వ గ్రామోప
గ్రామ మగు మూలపాలెము జననము 1905 ఆస్థానము 1969.

వీరు - మద్రాసు పట్టణము నందలి నోబుల్ కాలేజీలో విద్యాలభ్యము
నావించి, వి.వి. పరిషత్ మత్తీర్జిత నందిరి. ఇంగ్లీషు కాలై న శ్రీ వేంకటేశ్వ
రులుగారి యొద్దను, పెదవెంగ్లీగలై న శ్రీ రాజగోపాలముగారి యొద్దను
సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్య గ్రంథములను అధ్యయనము చేసిరి శ్రీ వేంగి
లక్ష్మీకాంతులుగారి వద్ద కవిశాసితలను గ్రహించిరి

విజయవాడ, తెనాలి సగములలోఁ గల ఉన్నత పాఠశాలలో కొంత
కాలము అంగ్రాంగ్ల భాషలయందు అధ్యాపకత్వము నెరపి, 1947-వ
సంవత్సరమున గుంటూరు హిందూ కళాశాలలో ఆంధ్ర వాఙ్మయముగా
ప్రవేశించి, 1966-వ సంవత్సరము వఱకును ఆ పదవిని నిర్వహించిరి
అనంతరము హైదరాబాదు ఆంధ్ర ఓరియంటల్ కాలేజీలో ఆంధ్ర
వాఙ్మయందు అధ్యాపకులుగా చేరి, ఆ పదవిని నిర్వహించుచు, చిరకాలము
శ్రీరంగ ప్రాకారమున మద్యకృత రాయలులు రిచును కొనసాగించి
ముగించిరి.

శ్రీ తేజవల్లి సుదర్శన
వేణుగోపాలమూర్తి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొముడి

రచనలు

ముద్రితములు :

వద్యవ్యకాములు కృష్ణాభ్యుదయము, శత్రురీటులు, పేద మొద, రక్షణి లహరి

నాటకములు అవోక ధర్మి చక్రము, సహ ధర్మ చారిణి, విజ్ఞాన వ్యాసములు, పూర్వాంశ రక్షితులు, నాటక కళ

ఆముద్రితములు

కావ్యములు శంకరాచార్యుల సంపుటి, రాసి రామాయణము, శరణ తేజన, బాల రామాయణము

నాటకములు ఎరానంద, విరుపేద, ఆంధ్ర సిన్హాస్థము, శివార్చన ధనంజయము

నాటికలు మరణ నిర్వాహము (Death controle), తెల మణులు

నవలలు భూకలకర్తి, ఉధాగరుడు

వ్యాకరణము సుదర్శన వ్యాకరణము (భాగ శ్రయోత్పత్తి)

హరికథ : ఆహోపిశ్యానము

ముద్రిత గ్రంథములలో - 'అవోకధర్మచక్రము' అం గ్రంథమును ఆంధ్ర - వెనాట్ యూనివర్సిటీలు

వి వి చరిత్రాశిని, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ వి వి చరిత్రాశిని పాఠ్య గ్రంథముగా కొంతకాల

ముందుకుట్టి విశ్వవిద్యాలయములలో

వీరి 'పరిపక్వ రామ' నాటకము విజయవాడ రేడియో కేంద్రమును బహిరంగముగా ప్రదర్శించబడుటయే గాక, గుంటూరు సిల్లాలో - మద్రాసు నగరములో - ఇంకను పలు తావులలో ప్రదర్శించబడి, ప్రశంసల సందుకొనియున్నది

అనేక పండిత సరిష్కర్తలలో - కవితా గోష్ఠిలో వీరు వత్సారికములను పొందుటయే గాక, పెక్కు విరుదములనుగూడ పొందియుండిరి కొన్ని మహా నభంకు ఇగ్రాహనాధీనత్వము మోచి, ఆ యా నభంకు జరు ప్రసవము గావించి యుండిరి. విద్య తృప్తిలో వీరు మంచి పేరును సంపాదించుకొనిరి

శ్రీ ఎమ్మెస్సీసీఎం - గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి
తాలూకా, హొబ్బెల్గూడము జనమం - నికంటానామ
అంశాల వారి కమిషను (15-11-1898)

య - తెనాలి, నాపల్లె, పెద్దనామలలో గల వికలాంధోక్షుని విద్యనవ్వనంది, 1920 అగష్టు 23 వ తేదీ స్వామిని దేవనామక ప్రయాణించి, అచ్చటి ఎంర్లీవ్ ఏర్ప విద్యాలయములో న్యవసాయ కష్ట్ర ముడిగించి, కల్పభూద్రు, 1922లో నాదేశమునకు తిరిగి వచ్చి

వదేజమునందలి మాతృదేవమునకు చేరినవెంటట,
గంధీమహాత్ముని సంకారమునకు విని, ప్రభుత్వ
ద్యోగము చేయి నొల్లక, స్వీకృత త్యాగ్యముమందో
పొగొని, మాతృ దేవునిపై అపంచల భక్తివికాసము
ం, ఎ మ్మిదిందలి

మాన్యశ్రీ - కబ్బారి చంద్రమౌళి

స్వీరెల్ల వసుదనుడు ప్రముఖ పాత్ర వహించి, ఎక్కాగూ రంగమంది, బిర్లకాలము
కాదాకానామము చేసిరి

కాలాకాలానుసారము వేరుల నమలునుసరించే, ఎండిన మిశ్రమం రోడ్డులలోని - వ్యయంభవితోడను సంస్కారాల ధ నిహితమగుండు విధముగా ప్రత్యేకముల సంపాదించిరి

1938 నుండి 1940 వరకు - గుంటూరులోని అధ్యక్షులుగా ఎడమ నిర్వహించి, మండల ఎడమ మున్సిపలకు పోయారు

[illegible]

అంబర్లాద్లో మవరీందీవ్ యూనివర్సిటీ మరియు ఆమె ఆచార్యుని పదవి నలభైరెండు, 1955 నుండి 1956 వలకు - రెండవ, చోదారాని ధర్మారాని శాసన పరిషత్తు, ఆ యా శాసనకు సారాంశం మరియు గమనిక

విశాఖలో మదరసియే ఉంది. 1960 నుండి 1962 వరకు ఆయా వర్షాలలో, భూదామ భూదామ, సూర్య కాలము 5 నుంచి 10 వరకు విస్తరించింది.

1947-1952 సంవత్సరముల పదవి పూర్తయిన తరువాత అవసరముగా అన్ని తరుణములందరే వీరి సంస్కృత్యాంగులవే నిష్పి పాఠశాల నడుంపెట్టెయి, 'సంస్కృతి పాఠాల వల్ల' 'సాహిత్య సౌరజ్య' ఇత్యాది విధులంపెట్టెయి, వందల సంవత్సరాల కాలముగా సాహిత్య సౌరజ్యం పంపుయి, జ్ఞాన పురుషుయి, వయోవృద్ధులు ఎవరి శ్రీమాన్. ఎ. సుందరాచారియర్ (బి.టి.ఎల్) గారి వ్యవస్థలో శ్రీమద్రామా యణమును

(శ్రీ) రామానుజ కీర్తి కౌముది

ఆహార ప్రామాణ్యంలో అధ్యయనము గవించి, అందులో మాధుర్యమును కలిపివీరి రా మాచిద్రావింపలయే గక శ్రీ రామాయల మేధుల హాలో యును శీర వాక అహో గ్రంథమును చించి, తి హ్మాలమున శ్రీమద్రామాయల మాధుర్యమును ఆయల మహో కులంబజ్జున వాగుగా పని జానెరి

వీరి రామాయణ మూల యోగం - నాస్తికీ పూర్వమును పరిశోధించి, వరకు పూర్వము నుండిన పరిస్థితి గోదావరి మండుమున గల తిరుగు నగర పండిత మండిత - జిహ్వానియో విజ్ఞానపరిషత్తు దుర్యోధనులగు డాక్టర్లు సూరి భగవంతునిగారి యధ్యక్షులైన 1956 లో ఒక మహా పథ మేర్పడి, లండు వీరికి మనస్సు సంతోషితములై పి. డిగ్రీ(పదవి) తమము - 'అర విద్యాకలంకార' తిరుగుమున నుపసరించి, పన్నానిందిరి

అన్ని ధరాస్థానీరకంగానంతమం ఎవరొక్కటా నున్న కరుణమునందే మీరు - శ్రీనివాస క్షే. తమను జేరి
 ద్వారా మెచ్చుననూ నిచ్చునంది, అందుం కొక సంఘమును మెచ్చి, గుంటూరు పెద్ద జనునందే సంఘము
 లగు వారిమంది ఒక్క రూపాయనూ పొందుగా - కరింది, లంకా పుర రుద్ర రణ కార్త్య కమును అకరింది

వికారాంగ ప్రజాపరిషత్తు యంత్రకర్మము అమోఘమని నిర్దిష్ఠించుటకు సమయమును, అధిక ప్రజాసమూహమును సృష్టించుటకై దేశములన్నియును పునరుద్ధరణపరిషత్తు నంశమిది, అందులకై మహాత్మర మైన గజకర్మము రూపొందించి, జ్ఞానాపరమమున గల శ్రీ సీతారామాయ పునరుద్ధరణకై తాము సమయముగా మొట్టమొదటనే ఎదివేరి రూపొందించు అనుద్దించి లోనరము దేశముల నుండి అధికరములతో సుమారు 19 లక్షల రూపాయలను విరాళముగా గ్రహించి, శ్రీ జ్ఞానాపరమ క్షేత్రమును కలియంగ వైకుంఠముగా తీర్చిదిద్దుటకై ఆ ద్రవ్యమును వెచ్చించి, అలల రామదాసుగా విఖ్యాతి నాందించి

బౌంధారుకో - క యం ముప్పై పన్నుకునే వంతునిపొందవలసిన సంస్కార విధులకో సరిపే భృంకమ వార్షిక ముసోభ్యమును 1955 లో - యొ అంధ ర్వాప్తమునందు అమాత్యులుగా పున్న తరలంమునందే, నాచీ ర్వాప్తపతి యుగ శ్రీ రావోధర ప్రసాద మవగయల అధ్యక్షురని తిరుపతి క్షేత్రముతో నేర్పజుచి, వాడతకోవారి గల ప్రముఖ వంశీకుల పెద్దరి ఠావెందీ, వారి పొందట్టి ప్రభుత్వ బాగుగా సుసగర మొనరించు కొని, పొంద గలది ర్తీధి సంపాదించు

కేంద్ర పెరుగుదల మంత్రి వెంకట్రావు చెప్పింది ప్రజలు సంస్కృత విశ్వవిద్యాలయమును తిరువతి క్షేత్రములో పరిపూరించుచు, సంస్కృత గాఢీ వ్యాప్తికి సముద్యమించిరి.

1964 లో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల పాలకవర్గమును ఆధ్వర్యమున, తిరుమలలో 'శ్రీ' సేవకు టెన్గుర జడ్చెంపల్లెటి నదున్పు' అని పేరు పొక మహా చంద్రము నెలకొల్పి, ద న్యాయమును ప్రతి నిత్యము శ్రీ స్వామివారి సన్నిధానములో చదువైన పాఠములును, శ్రీ సేవకులందఱు క్షేత్ర మార్గాదుల - గ్రామము - రామాయణ పాఠములును, పురాణ ప్రవచనములు, పండిత వాక్యానుష్ఠానములు, పాఠికా కాలిక్రమములు, ధీసన కాలిక్రమములు, సంగీత సభలు మున్నగువిధ వివిధ పాఠములను జరుగుచున్నవి. ఇవి పరిష్కారములను గాని పరిష్కారములను గాని

వీ రిప్పుడు గుంటూరులో - చంద్రమౌళి వగరమును 'రిపో వనము' అను వాహుంకితమై ఎ వ్యక్తుహమందు స్థిర నివాస మేర్పఱుచుకొని, ప్రశాంత వాతావరణములో గింద రచన వ్యాపకముచ వివిక్తులై యున్నారు

(1) రామానుజ మధూలారి (2) నరసింహ ప్రతితి (3) వేదామృతము (4) రైయ —
 రాజ్యము (5) నానాదే రాజ్యము (6) బందోక్ వైద్యము (7) దేవారములు
 (8) మును — పొలిత వృత్తము (9) పురపురములు (10) నంద్యప్పి అము (11) దిప్ప
 తీవము (12) ఆచారములు — ఆచారములు (13) యుగ నిర్మా (14) వేద మంత్రము
 మున్నగునవి ఇవియును ముగిసినది | గంగదేవతే ఇతి మంత్రము | గంగదేవతే మంత్రము కలది

వీరి అవస్థానము - వృద్ధ శిల్ప - పి. యశవంతరావు -
దీనియగు గ్రామము - ఆగస్టు 25-12-1908 ఆర్ష
మయము 25-5-1968

ఆరు విజయవాడ హైస్కూలులో మార్కలు పైసి,
గుంటూరు కాలేజీలో ఇంటర్మీడియేటు సర్టిఫికేట్
పట్టభద్రులై, విశాఖ వెస్టర్నముగ గుం ఆంధ్ర ప్రదేశ్
కాలేజీలో పైత్య శాస్త్ర పుట్టసినది, 1935-వ సంవత్సర
మున యంబి బి యస్ పరీక్షలో ముగ్ధుల నందిరి

1935లో బాగ్య సగమున పైత్య పుట్టి వారందరి,
అంటి దివి దివాల పుట్టిని సాధించి ఒక రకాన్ని ముగించి
సంఘమును సాంకేతికమును పైందాదులో గుం సాది
దాక్షిణ్యలో మేటిగా పైసి గాంచిరి

డాక్టర్: కండా రంగారావులు

అంబులమున వాటాంత సాహిత్యమును, సీద్ధాంత కౌముదిని అభ్యయన మొనర్చి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్
మున ఎవరికిందిరి వారల, వాగవత, రామాయణాది ప్రాచీన గ్రంథముల అధికరించిరి తపవిష్టులను, భగవ
ద్గీతలను, భగవద్దత్త ప్రబోధములైన రచితర గ్రంథములను పరిశీలించి, తర్వాతాంబుల వాగుగా గ్రహించిరి
చిక్కనీ పండితములతో తెలుగున కవిత్వ ముల్లగు నమర్చుటను సంపాదించిరి వారలను సంస్కృతిని ప్రస్తు
తించుచు, ఆంధ్ర - అంగ్లాభాషలలో రచిత వ్యాసములను చదివి, వివిధ శైలికలతో ప్రచురించగలిగిరి

అత్యుంధ దివ్య ప్రాంతములను, మఱి కొన్ని సంవత్సరాలు గ్రంథములను పరిశీలించి, తర్వాతాంబుల
మును చదివిన గ్రంథ

వారలకములైన వ్యాసమున గాక, మామికములైన వ్యాసముల పైత్యము అమ పైత్య - విద్యలనే విదా
రించగల అప్రేక్షావర్ణములను సంపాదించిరి

1946లో పైదాదాబా ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తును, 1944 నుండి 1948 వఱకు పైదాదాబా
శ్రీ వైష్ణవ సంఘముల కొంతకాలముపాటు ఉపాధ్యక్షులుగా నుండిరి ఇండియన్ మెడికల్ అసోసియేషన్లతో
రాష్ట్ర శాఖలో అధ్యక్షులుగాను, కేంద్రశాఖ ఉపాధ్యక్షులుగాను పదవులను విధ్వసించిరి

పైత్య విద్యలో గుం విశేషములను, అంబులములను గ్రహించి పయ్యలకై ఏది 1950 లో ఇండియన్
మెడికల్ అసోసియేషన్లవారు ఎన్నిక చేసి, బ్రిటను, రష్యా, యూరప్ రోములకు అందరి ఆ తరుణమున ఏడు
పైత్య విద్యలో విశేషములను సంపాదించి, స్వదేశమున కేతించి, అమ పైత్య పుట్టిలో విశేషముల పురోగమించి
పైత్య విద్యా రంగములలో కీర్తి ప్రార్జించి వార్జించిరి

శ్రీ రామానుజ కీర్తి తొమ్మది

నీ నామము - సద్వర్తివని సంపూర్ణ అవేరి అర్థ ద్వారా
(1919) ఉన్నప్పటినుండి గుంటూరు మండలాంతట పునః ఆలపించు
గ్రామము ప్రస్తుత పరామము - శ్రీంకీర్తి నాథాయ నమః పురము,
గుంటూరు - 4

అంగ్రిగలయు శ్రీమాన్ భాగవతం రామానుజాచార్యుల
వారి వద్దనే నీరు సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్య గంధములను, నాస్తి భగవ
ద్గీతలను, అంగ్రిగల గుంధములను కొంతవఱకు అధ్యయనము
చేసి

శ్రీ రామగుంధము ముప్పాదములగురి పద్మ వేద విద్య
విద్యలించి, ఉ.విశ్వరూప పద్మలించి, శ్రీ శార - స్మృతి గ్రంథములలోని
ప్రసిద్ధుల గ్రహించి

శ్రీమాన్ భాగవతం సారాచార్యులు

శ్రీమాన్ వేద సారాచార్యులగురి పద్మము, శ్రీమాన్ 'అమల' మొదలై, రంగాచార్యులగురి
పద్మము, శ్రీ బామగుంధ రామోపాసన గ్రామము పంపిణీచేయుచు నానందం సాహిత్య ముద్రాపించి

చిట్టిగూడూరు శ్రీ నారసింహ స్వామిని భాగవతములను, రెండుపై శ్రీ వేంకటేశ్వర సంస్కృత
భాగవతములను కొంతవఱకు విద్యాభ్యాసము గాంచి, అంగ్రిగల సాహిత్యములో విశేష ప్రవేశమును
సాధించి

అప్పుడే గోదావరి మండలములగు కొంతవఱకు గ్రామవాస్తవములను - అంటిలకందులను - భగవ
ద్వాక్తా పారంగతులను బట్టి శ్రీమాన్ పద్మించి అప్పుల పద్యసారాచార్యులవారి వద్దను, తిరుపతికి సమీపముగా
గల తిరువానూరు శ్రీకృష్ణుల శ్రీ అద్వానీ చరిత్ర సేనాపరామర్శముగా - అను పండితులుగా విఖ్యాతి
గాంచి శ్రీమాన్ పద్మ సారాచార్యుల వారి వద్దను కర్ణాట ప్రసిద్ధులందు పలుకు శ్రీ సాంపర్యలోను
శాస్త్రమును అధ్యయనము చేసి

విశేష పండితులగు ఉపాధ్యక్షుల శ్రీ సంతకేశ్వర అంబేకర్ ముఖ్యులుగా - ద్రావిడ
వేద వేత్తలుగా విఖ్యాతి పొంది శ్రీమాన్ సాంబంబు ముఖ్యసారాచార్యులవారి వద్ద సామయములో
కొంతవఱకు వాదించెదము గాంచి

అంటిలక వాగవి, న్యాయశాస్త్ర - అంగ్రి, హిందీ, యి - నాస్తి సాహిత్యములను మంచి ప్రవేశమును
సాధించి రంగ్రిగల వద్ద వేర్వేరు ఆయుర్వేద శాస్త్రము సందేహక, న్యాయశాస్త్రలో - జల మూర్త్యుల
ప్రఖ్యాతి వైద్య శాస్త్రములందును, హోమయో వైద్య శాస్త్రములందును, అంగ్రి వైద్య శాస్త్రములందును
విశేషములను నాదించి

బాంబూరు - శ్రీ వేదాంతం రక్షింపందుగురిపద్మము, మేళు - శ్రీ వేదాంతం నువర్ణన చేయుచు
మూర్తిగారిపద్మము ఉపయోగములగు కవిరా విశేషములను గ్రహించి సాహిత్య సామాజిక శ్రీకృష్ణుల
మరియు మామరము శాస్త్ర గారివద్ద పంపిణీచేయుచు గల పేరులను ఆకళింపించి

శ్రీమాన్ వరదాచార్యులారిం విద్యార్థి. మండియే మఠ సాధనక మెదుముంట్ అధిపతి మెండుగా నుండెడిది అలరుణమునందె - మారురీకళ, అంధ్రపార శైలిక, అంధ్రదేశక, కృష్ణానైతిక, వాచి వంటి ప్రఖ్యాత వైదికలో గద్య పద్యకృతులైన వీరి రచనలు రచయిత ప్రాంతంబులందుండెడివి

1942-45 సంవత్సరములందు - 'వైష్ణవ పథ' లో సాధనం దారిక మానవైతికమ పిరు స్థయముగా వడపి, పితకళామును చూడవ వైష్ణవమును గల్గింది

1945లో - 'శ్రీ వైష్ణవ విద్యా సంస్థానము' అను పేర వాక సంస్థానం స్థాపన మొదలు అంధ్రపార వైష్ణవ, తమిళముల దాదాపు ఒక పుష్కరమును పొంది వైష్ణవ విద్యా కలములలో ప్రజాసేవ కేసరి

1956 లో - 'శ్రీ రామానుజ కీర్తి కౌముది' యొక్క నాక మద్రాసులోని టోడె కలెజ్ లో ప్రాథమికము నుండియు, కొన్ని సంవత్సరములకు తెలుగులో, ఉత్తమము కొటికి పురుషుల మహాసంఘమును గల్గింది ౧౫ గంధ ప్రసంగ మహాభ్యుదయము తిరుమల శ్రీనివాస ధామము లోని గ్రామ స్థాని మగులు వీరి భాగ్య వికాసము అయ్యుదియై ప్రస్తుత కౌముది ప్రజాసేవకు ప్రధాన కారణము

శ్రీమాన్ వరదాచార్యులారి తమ యధిపతియగు అంధ్రపాదంబు ఒక కళాభివృద్ధి సందేశం గుంటూరు నేరి, పిల్లలకు అగు శ్రీమాన్ రామానుజాచార్యుల వారిచే ప్రతిష్ఠిత మగు శ్రీ వైష్ణవారాధనాసాధనాధికారి దేవాలయమును తీర్చిదిద్దరా మొనరించి, పర్యతోముఖాభివృద్ధి గావించుచు, శ్రీ వైష్ణవారి సత్కృత్యములను విరచించుచు, సాధనార్థ మగు అంధ్రపాదయమును సందర్శింపించు, బహు ముఖములుగా అను కార్యములను నిర్వహించు చున్నారు

తిరుమల తిరునాళి దేవస్థానముల మానవైతిక, శ్రీ వైష్ణవ శైలిక, మునుకుప్ప, మోక్షసాధన, గీతానాళి, రామకృష్ణదేశిక, రామ భక్తినిరం, ఆరాధన మొదలగు ధార్మిక మానవైతికలో వీరి న్యాయము లనేకములు ప్రచురించు లైనవి

విశాలవాద రెడియో కేంద్రమునుండియు, మద్రాసు రెడియో కేంద్రమునుండియు వీరి ప్రసంగములు, పురాణ ప్రవచనములు, స్వీయ కవితలు మున్నగువి కొన్ని ప్రసారముచేయబడినవి

1966 వ సంవత్సరమున బాంబేలో జరిగిన ఆగమ శిల్ప సందేహ సందేహముల అభిమాన్యై, అంధ్ర పాద శ్రీ పంచరాల తిరువచ్చామ్ర ప్రాశస్త్యమును గురించి మహాసభ్యులము వాసంగి, ప్రోలంబు కంఠంబు కేపి, సందేహ ప్రసంగం నందుకొనిరి

అగ్రాధిపతి కలకత్తా, ముంబైలయై యున్నవీరి సహాధిపతియగు, వాదానందము - పద్మనాభమును ప్రబుద్ధులందఱును, నమించి మగు రీతిలో వడచుచు, గంధీరాస్త్ర, రుద్రాస్త్రకాండ, భక్తివాద సమస్తములకు మగు కృష్ణుని సుధీకారమును సందరించుకొనిన వీరి రచనలలోని మాధుర్యమును గ్రహించి, అంధ్రపాదంబులైన అంధ్ర ప్రదేశ్ అస్థానంబులగు మధ్య శ్రీ - కాళీ కృష్ణాచార్య మహాదేయులు వీరికి - 'ఉపన్యాసరత్న' కవితా వికారం' అను బిరుదముల వాసంగి

రచనలు

ముద్రితములు (1) మానవ చింతనము (2) గీతాసదేము (3) అగ్రాధిపతి - దివ్య ప్రాంతములు (పరిశోధనాత్మక గ్రంథము - అంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి వారిచే ఎంపికయెను)

అముద్రితములు (1) శ్రీరామ రామానుజము (శ్లోక కృతి) (2) శ్రీ విష్ణుగీతా విరాసము (నాటిక) మున్నగువి

శ్రీమహర్ తామిరెర్ళి
పార్వసేరు ఫిట్టాచర్యులు

అవతరించి, ఆ తర్వాత అరేబియా సరస్వతిలో ఉండి

అరేబియన్-మహాసముద్రముల మధ్య భాగమున పెద్ద చతుర్థి
నామకము (8-9-1895) జన్మస్థానము - కృష్ణా తల్లి,
ఎండిరు చామర, తమిళనాడు ప్రాంతము

తన - ఎండిరు సమీపమున గల నూడూరు నోబుల్ బ్రాంచి
మ్యూజియం (ప్రస్తుతం పెర్మనెంట్, ఎండిరు నోబుల్ మ్యూజియంలో
ఆంధ్ర విద్వంసు అభ్యసించి ఉన్నత పాఠశాల విద్యార్థులను చేయు
అధికారినిండి అంగీకరించుటకు ఎంకావ్యమును ఉంది, మన
సాహిత్య సంబంధములైన వ్యాసము అనేకములు రచించి, గురువుల
సచ్చింతన పాత్రులైరి

1913-వ సంవత్సరమున తరు. శ్రీ ఎంకావేరుపేర సంస్కృతి
సంఘం విద్యార్థిగా వరి, సేర్పాం కౌముదిలో విద్యార్థుల
మారంభించి, చాత్రమును సాహిత్య, సువాచా, వ్యాఖ్యాత్రముల

అందులో విద్యార్థులను గావించుకొని 1-19 వా స్వగ్రామములు తిరిగివచ్చి ఎదురుమును, వీరి
ప్రతిభను గుర్తించుటకు కొంతము - తరుణి దివ్య త్రైకమందే వీరి గావించుకొని విన్నయించి, 'మహా
సాహిత్య' 'వైయోతరణ కే.రి' విలువలకును ఆ స్రీమన్మొంత్తై మూలకణి అభ్యుదయచర్యలవారి
అభ్యుదయం గా విద్యార్థులకు సేర్పాచి, అందు శిశి- 'వైయోతరణ అంబా' అని విరుదము నొసంగి,
వీరి సుఖముగా అర్పించిరి

ఆ దుండ - అహ్మదము పెచ్చుల పేరు స్వకరించి, శ్లోగ్రామములకు చేరి రియూరి, వ్యక్తచేదరులైన
శ్రీమహర్ స్రీపాపాచర్యుల వారి పెద్ద శ్రీ చను తైర్వళాపె తాత్రమును సంతకరించిరి

ఈ అహ్మదము - ఉత్తంబ కేదంబి అంగిరులు అగు శ్రీమహర్ లిల్వాన్ చక్రవర్తుల అభ్యుదయచర్యలు
గానూ, 'అభ్యుదయచర్య' 'మహా' విలువలకును శ్రీమహర్ కిరాంతి గావించుకొని విద్యార్థులు
గానూ, మణికోరణులు నూడూరు కంపెము అర్పించి ఎండిరులుగా పెచ్చు ముందుముతో - ఆ విద్యార్థులు
పరి ప్రతిభను దాగు అర్పించి, పరి ప్రతి ప్రభుత్వమును ఉయ్యారు ప్రభుత్వము వ్యయముగా సేవేరించి,
చరిచే 1922 లో - 'పెచ్చు ల్కాప సామ్రాజ్య' అని అరుదము విప్పించి, సత్కరించుచేయుటయేగాక, వీరిని
అయ్యారుల అర్పించి విద్యార్థులుగా జూరు విలువలకునెరిగిరి తదాది మూలము సంవత్సరముల ముఖము వీరు
అ ప్రభుత్వంలో చరించుచి, చాత్రమును చేయుచు, సంస్కృతము: 'మదివాతంబరాణ్' అని గ్రంథమును
రచించి, ప్రచురించెరి

1925-32 సంవత్సరముల పదు ము అగ్రామలో శ్రీమహర్ మహాశి కృష్ణమోచార్యులవారి పెద్ద
నారాయణ దివ్య అంధమును పెచ్చులును గవించి, అందుండి శ్రీరంగ శ్రీరంగ శ్రీరంగ శ్రీరంగ శ్రీరంగ
నారాయణ రామానుజ సుమారుమిగా పితృశి గావించువు శ్రీమహర్ కార్యునకాదు దేశిక వరదాచర్యులవారి
ముఖమున 'ప్రీతులైరెడ ప్రాణచెచ్చెరటికో' లో - మూలములు భగవి ద్విషయములైన ప్రవచనము గావించి,
అ సాహిత్యములకే ప్రాసాదాధ్యక్షుడైన సంకాశానందము అవరిరి

అటు పిమ్మట 1943వ సంవత్సరమున ఎరుగు శ్రీ వేంకటేశ్వర ప్రాజెక్టు - 2వ - ట్రై
వైభావము అగమ శాస్త్రాధ్యయనమునకై విద్యుదయంత్రాల, 1955 ఎరుగుకు ఆ ఎరుగు విద్యుదయంత్రాల

1955 ൽ చేർപ്പിടുകയാ പ്പിന്നമ്മു വിരുദ്ധമായി മാർപ്പാപ്പി വിരുദ്ധമായി, പരിവർത്തനം സംഭവിച്ചു.

అంబరము శ్రీ వేంకటేశ్వర శిష్యునివ్యాఖ్యార్థక కేంద్రమునందు అంబు దాక్షిణ్యార్థముగా తిరుగుచు తిరువతి దేవస్థానాదుకారులకి నియుక్తులైరి కాని, ఈ సంవత్సరకాలము సువసరికి, ఆ సంవత్సరము శ్రీ వేంకటేశ్వర విష్ణువ్యాఖ్యయువారికి స్వాధీనముచేయుటకుండుట, విష్ణువ్యాఖ్య వివిధములను సువసరికి వరుసనందించి మీరియుండుటచే, నీ కచ్చటించి ఉద్ధృత వివరము చేయువనీ వచ్చును అందును, తిరుగు తిరువతి దేవస్థానమునారు నీరి ఐహముగా వ్రాద్దానీకములయ బాగుగా సుద్ధించివారు కరుణచే, కీరితి విధము జాంక, ఆ దేవస్థానములకు అగును విద్యాంశముగా నిర్వచించిరి ఆ దాది వేంకటేశ్వరును తిరువతి తిరువతి దేవస్థానములను వెంబడించి విద్యాని జగత్కరుణములు, విశిష్టాదులును ఎరి మోమును సువసరించును కరుణించుదురు ఎరిసాటియె వది

సరి ప్రజ్ఞాప్రభములు నిశ్చయములైయుండు, 1967 లో "కు ల్పనల ఎంపిక"మును
పొందుదు.

పాఠం రాష్ట్రంలో బహుమతిగా గ్రహీతలపై నవీని విరుగుదలపై (రెముక శ్రీపై) శాసనం ఉయ్యింపబడినది. 1967 డిసెంబరులో శ్రీమాన్ మాధవూని, కాంకణంపై ఆయ్యంగారి యధ్యక్షులకు 'అను పుత్రులపై' అను విరుదములో సునముగా నవ్యానియరుటయేగాక, ఒక అభిప్రాయం నంపింకటమిగా నవ్యానియరుదముగా వెలువరించి, ఆ సూచనమున శ్రీభూపాల్య పవన పోకమునకు సమముగా పై పిందిరి.

అనంతరము 1968 ఏప్రిల్ 20-న అప్పటి న్యాయమంత్రి, హైకోర్టు న్యాయమంత్రి, ఎం.ఎస్.ఆర్. డాక్టర్, న్యాయమంత్రి నీటి విభాగపు న్యాయమంత్రి మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ బాండ్ల న్యాయమంత్రి నీటి - 'మహానీతి' అను బిరుదును పొందిన న్యాయమంత్రి.

ఉదాహరణకు చిరు నందమూర్తి విహంగముగా నొసంగిన రు. 1,50,000/-లకు - తిరుమల శ్రీనివాస విలువల నిధి నిర్మించిన 'శ్రీనివాసాన్ని కమము' అను పేరుగల భవనం - 'తెలివ్ కావాలను' శ్రీనివాసాన్ని ని

రచనలు (1) నవదానంద్యులకు (2) దుష్టపాపము విమోచకుడు (3) మరీచి సంహార (4) అనంద సంహార (5) వీరి భావాయుక్తులు (6) శ్రీ భగవద్ గుర్రులకు (7) శ్రీమద్భి
భార్య (8) జ్ఞాన బాంధవ (9) శ్రీనివాస దీక్షితులకు (10) పుంగవాలు స్వరూపిణి
ఇత్యాదులు

నది జనము—ప్రమాదీత నామ సంవత్సర వైశాఖ శుక్ల
అష్టమి మధనాచము (1913) జన్మస్థానము—కూర్మపాళె
పిల్ల, పిల్లనాచము కామరాజు, చిల్లార గ్రామము

య - పిల్లనాచమునకు గల శస్త్రత పాఠశాల యందును
కామరాజు గల కళాశాలయందును, మల్లారాజు గల పాఠశాల
కళాశాల (Law College) యందును అంశభాష్యాదులను
గ్రహించి, తన పరిష్కార పట్టములు గైచె

యనది - శ్రీకృష్ణ దేవకీమేనకలరామలింగ పద్మిని, ప
రామలింగ పద్మిని ముద్రాపాత్రాశాస్త్ర గారి వద్దను సంవత్సరాలకు పాఠ
శాలలో, అంశభాష్యాదులను గ్రహించి, తన పరిష్కార పట్టములు గైచె
అంశభాష్యాదులను గ్రహించి, తన పరిష్కార పట్టములు గైచె

యనది - పరిష్కార పట్టములు గైచె, ప్రస్తుతము దాకినాడ కళాశాలలో అంశభాష్యాదులను గ్రహించి
అంశభాష్యాదులను గ్రహించి, తన పరిష్కార పట్టములు గైచె

యనది - పరిష్కార పట్టములు గైచె, ప్రస్తుతము దాకినాడ కళాశాలలో అంశభాష్యాదులను గ్రహించి
అంశభాష్యాదులను గ్రహించి, తన పరిష్కార పట్టములు గైచె

రచనలు

ముద్రితములు (1) నైమిషికము (2) శీలదీపము

అముద్రితములు 1 మృత్యుకటికము (రూపకము - అనువాదము) 2 వనంశపేద (వనంశము)
3 ముగిసిన చరిత్ర (యక్ష గాథము) 4 మొగిలాయి వాణిజ్యము (బ్రాహ్మణ్యము)
అనువాదము

శ్రీమాన్ పల్లావ్ పుకవర్తల
కృష్ణమూలార్కులు

వీరి జననము - రుక్మిణీదాసు సంవత్సర జ్యేష్ఠమాస
పంచమి (15-9-1923) జన్మస్థానము - కృష్ణాతీర్థలో గల
జగ్గయ్యపేట

వీరు - ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసము పూర్తియైన ఏనుగులు, తమ తండ్రి
గారయిన శ్రీమాన్ శ్రీమత్తరుమల పల్లావ్ పుకవర్తల వంశస్థులవార
జగద్వాద తిరువేంకటాచార్యులవారివద్దనే సంస్కృతములో చాలాకాల
పాఠాభ్యాసము, సిద్ధాంత కౌముది, తత్త్వ సంగ్రహము మున్నగువానిని
అధ్యయనము చేయుటయేగాక, తిరుమల తాదాపి సంప్రదాయ
గ్రంథములనుగూడ అత్యంత ప్రాధాన్యతతో నదికరించిరి

1940 లో - సంగీత విద్యాభ్యాస మారంభించి, శ్రీమాన్ వింక
మజ్జి కందాకై కేశవాచార్యులవారి వద్దను, 'గాయక పితృభామ' వీరుదా
లంకకులుగ శ్రీ పారువల్లి రామకృష్ణయ్య వంతులుగారి వద్దను సంగీత శాస్త్రములో గల విశేషాంశములను గ్రహించి,
గృత సంగీతమునందును, ఫిరేలు వాదనమునందును మిక్కిలి వైపుల్యమును సంపాదించిరి

పారికథా కథనమునందుగూడ, తగిన ప్రజ్ఞాపాటనములను సంపాదించి, ల్యాంగరాజు, గోదాదేవి, రుక్మాంగద
మొదలగు పారికథలను పలు రాష్ట్రాలలో గానముచేసి, శ్రోతలను తప్పయ్యల గానించిరి.

అంధ్ర, అంధ్రేశ్వర లాష్ట్రములలో - అంధ్ర దాక్షిణాత్య గాయక గ్రేవరు లనేకులు గృత కనేరీలు
చేయు సందర్భమున కడు శ్రావ్యముగ ఫిరేలు వాయిచి, మచ్చన బంతుకొనిరి

ఉభయ భాషలలో శాస్త్ర విద్యాభ్యాసముచేయుటల జెక్కి పామర్శములను సంపాదించి, ఉభయ వేదాంతములలో
మద్దంధ పండితులుగా విఖ్యాతి గడించి, సంగీత పాఠాభ్యాసములకు, మత సంప్రదాయములకు ఎవరేని సేవ గానించి,
'సంగీత పాఠాభ్యాస కలాధి' యను దిరుదిము పొందిరి

జహాముఖ ప్రజ్ఞావిశేషములుగలవారయ్యును, విరాచంబరులుగా - నరన సంభాషణ చతురులుగా -
సంప్రదాయ విజ్ఞాన చేత్రులుగా - పర్యవయితుగా విరాళిల్లుచుండుటనుబట్టియే, వీరిని ఆశావాణీవారు
పగిరపముగా ఆహ్వానించి, విలంబవాద రేడియోకేంద్రమున 1948 సంవత్సరమున నియ సంగీత నిర్వాహకులుగా
నియమించియున్నారు.

రచనలు :

ముద్రితములు : (1) ల్యాంగరాజ చరిత్ర (2) గోదాగ్రంథాంశ (3) శరకాన చరిత్రము (4) వారాయణ
శతకము (సద్భాష్యములు).

అముద్రితములు : (1) భూ ప్రశంస (2) చంద్రకళా త్రింశత్ (ఇది రెండును సంస్కృత భండ శాస్త్రములు)
(3) వాకాచరితము (సంస్కృత శాస్త్రము) (4) దీపాం మోక్షము (అంధ్ర భృగ్య శాస్త్రము)
(5) గజేంద్ర మోక్షము (యక్ష గానము) (6) పితృపాణము (అంధ్ర భండ శాస్త్రము)
(7) అంధ్ర ముకుందమాల (గీయ కృతి) (8) శ్రీవివాస కల్పావళి (యక్ష గానము) ఇత్యదులు.
ఇవి గాక, సంస్కృతాంధ్రములలో వీరిచే రచించబడిన కీర్తన లనేకములు కలవు

శ్రీమాన్ కొమాండూరి
రామానుజాచార్యులు

అట్టి సమీక్షల వల్లించిని ఒకటిగా జేర్చి, 'అజ్ఞాతాంధ్ర కవులు' అనుపేర నొక ప్రత్యేక గ్రంథముగా వెలువరింపజేసిన వీరికి అధీలాప ఉన్నది.

వీరు తమ కవ్యకాలమున 'శ్రీ వేంకటేశ్వర కలాపంబు స్తోత్రము'ను గీర్వాణభాషలో రచించిరి.

విజ్ఞాన భిక్ష వీరు మని, మూలపయనారు పద్యములతో - 'మధురాంతరి'ని సంపాదించిరి.

తమ తమ కవితాసౌరభముల నందజేయుఁ జని సంస్కృతాంధ్ర కవులకు 'మణిపూరము' గూర్చిరి.

కవిసౌర్యభాముని కనువీయ కవితా విశేషముల మగ్గఁదీంచుచు - 'శ్రీనాథుడు' అనుపేర నొక సమీక్షా గ్రంథమును గుఱాశింపజేసిరి.

తమ అధీమాన లై మనగు శ్రీవేంకటేశ్వరప్రార్థనావారిని 'స్తోత్ర పారిజాతము'లతో పరిపూరించిరి.

కావనాధారములతో - ప్రాచీన పరిశ్రాధారములతో - 'కుంభకూరిషీమ' ప్రశస్తిని తోకమునకు వెల్లడింపఁ జరిచి, మూడు సంవత్సరముల క్రితమే గ్రంథ రచనకు శ్రీకారము జాట్టిరి.

సంస్కృతాంధ్ర భాషల పరివ్యవహారములందును, అమిత కవిజ్ఞాన మార్పురీ మహిమలనే విరాళిల్ల వండిరాఖించుచు 'సేవింపుటయందును వీరికి విద్యార్థిభక్త నుండియే విశేషమైన అవకాశమున్నది.

వీరిపుడు వెల్లారుమందంమునఁ గల కవితారీతి - జిల్లాపరిషత్ దరఖాస్తుకు పాఠశాలయందు ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులుగా పనిచేయుచున్నారు.

వీరి జన్మము - విభవనామ సంవత్సర అషాఢమాస పంచమి, శుక్రవారము (6-7-1928) జన్మస్థానము - ఒంగోలు మండలమునగల తప్పెల్లపాడు అగ్రహారము.

వీరు - పామ్మారులోఁ గల శ్రీ భావనారాయణస్వామి దేవస్థానమువారి సంస్కృత కలాశాలయందు విద్యాభ్యాసము గావించి, 1957-వ సంవత్సరమున 'భాషా ప్రవీణ' పరీక్షలో ముత్తిర్లత నందిరి.

విద్యార్థిదశనుండియే అంధ్ర భాషలో ననేక ప్రక్షేపముల ననుసరించి, గద్య పద్యార్థకములైన రచనలను వెలుపించి, వానిని ప్రతికలలో ప్రకాశింపజేసిరి.

కొంత కాలము శతక వాఙ్మయముపై ప్రత్యేకమైన పరిశోధనఁ గావించిరి.

అనేక తాళపత్ర గ్రంథములను సంపాదించి, వానిపై సమీక్షలు వ్రాసి, 'భారతి' పండిత ప్రఖ్యాత సహిత్య ప్రతికలలో ప్రచురింపజేసిరి.

రెండవ భాగములో రానున్న రచనలు

౧. శ్రీవివాస స్తవ రాజము
శ్రీమాన్ వానమానులై వరదాచార్యులు
౨. మోక్షసాధనములు - ప్రపత్తిదర్శనము
శ్రీమాన్ చెలమచెర్లరంగాచార్యులు
౩. ముకుందమాల
మధ్యశ్రీ - పశ్చిమ పూర్వ ప్రజ్ఞాచార్యులు
౪. భాగవత మత వైభవము
శ్రీమాన్ నిడమర్తి కందాడ గోవిందరాజ శ్రీభాష్యకారాచార్యులు
౫. వన్నిద్దరాళ్వారులు - నాలాయిర దివ్య ప్రబంధము
శ్రీమాన్ ధనకుంధరం వరదాచార్యులు
౬. పాణియోగి ప్రభావము
శ్రీమాన్ కొమాండూరు గోపాలకృష్ణమూచార్యులు
౭. శ్రీ సమ్మూళ్వారుల వైభవము
శ్రీమాన్ టి.కె.వి.యన్. సుందర్నాచార్యులు
౮. వకుళాభరణ సౌరభము
శ్రీమాన్ ఈయుట్టి వేంకట వీరరాఘవాచార్యులు
౯. మధురసూక్తి
శ్రీమాన్ గుడిమెళ్ళ రామానుజాచార్యులు
౧౦. కంఠ మహాకవి - శరకోవ ప్రశంస
శ్రీమాన్ తిరుమల నల్లెర్లలమూడి నారాయణస్వామి
౧౧. విష్ణుచిత్తల కవిత్వము
శ్రీమాన్ పుట్టనర్తి నారాయణాచార్యులు
౧౨. శ్రీ గోదాసూక్తిమాల
శ్రీమాన్ మాడభూషి గోపాలాచార్యులు

౧౩. ఆళ్వారుల భక్తిసిద్ధాంత వైశిష్ట్యము

డాక్టర్ జి.టి. గోపాలకృష్ణనాయుడు

౧౪. పరకాల విలాసము

శ్రీమాన్ నల్లాన్ చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులు

౧౫. దశవిధ వైష్ణవులు

శ్రీమాన్ లంకా వేంకట నరసయ్య సూరి

౧౬. శ్రీ వేంకటేశస్తుతి

శ్రీ వంగవోలు ఆదిశేషశాస్త్రి

